LIBER FOBI

Bible K In Versiculos Metrice divisus,

CUM

VERSIONE LATINA

ALBERTI SCHULTENS,

Notisque ex ejus Commentario excerptis,

Quotquot ad Divinum planè Poema illustrandum (quoad vel Argumenti Materiam & Filum, vel Sensuum Pathos & Sublimitatem, vel Styli Copiam & Elegantiam) necessariæ videbantur.

Edidit, atque Annotationes suas, ad Metrum pracipue spectantes, adjecit

RICARDUS GREY, S. T.P.

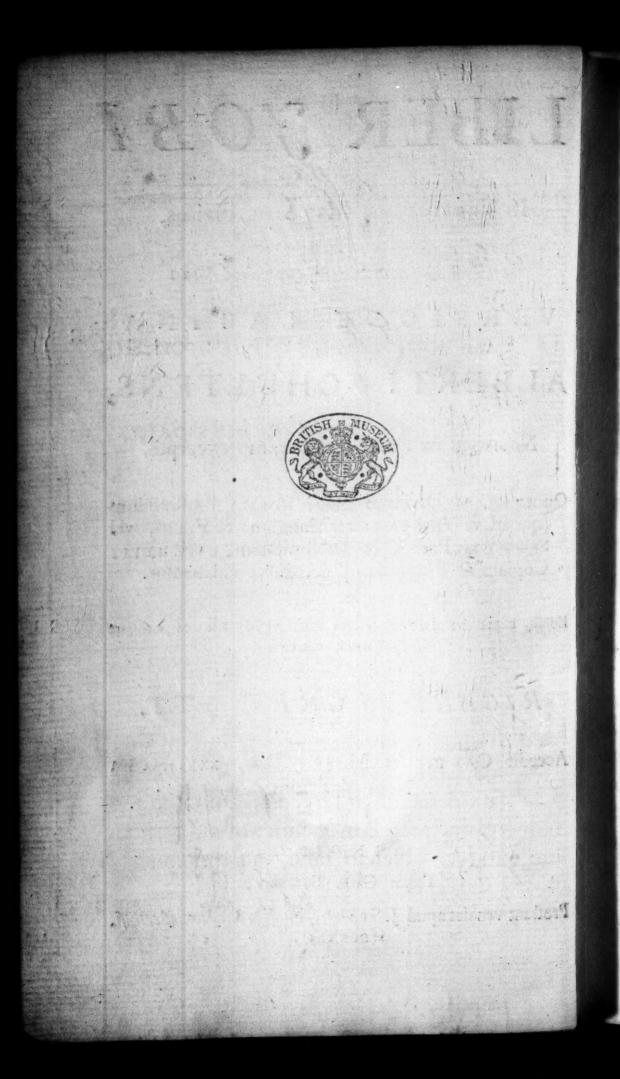
Accedit CANTICUM Moysis Deut. XXXII. cum
Notis Variorum.

LONDINI,

Typis Gul. Bowyer,

Prostant venales apud J. STAGG, in Aula Westmonasteriensi.

MDCCXLII.

HONORATISSIMO, ac REVERENDO VIRO

Do Joanni Dolben, Baronetto,

SACRÆ THEOLOGIÆ PROFESSORI,

Atque

Ecclesiæ Cathedralis Dunelmensis
Canonico,

SALUTEM.

Sepenumero diuque, Vir insignissime, exoptavi, ut conjunctissime, que mihi tecum intercedit, amicitiæ monumentum quoddam publicum ac perpetuum extaret. Nescio sane, an quicquam a

A 2

mea

mea tenuitate proficisci queat, de quo tam magnifice sentire debeam; id scio, me vehementer cupere, quando ad existimationem meam maxime pertinet, ut, quantum a Te diligar, quamplurimi intelligant. Ne mireris igitur, quod Tibi, nolenti licet, atque ut potentioris alicujus Patroni clientelam ambirem, pro cætera quam mihi præstas benevolentia, hortanti, hoc quicquid Operis est dicari velim. Namque quum is fim, qui Amoris & Officii vicibus præcipue delectari soleam, maximumque existimem quæstum, memorem gratumque cognosci, quidni avide hanc occasionem arriperem, quæ tam opportune mihi oblata est, & merita tua erga me, meamque in te pietatem, palam omnibus testandi? Neque enim nupera est ista nostra, quam tantopere prædico, & in qua vere glorior, necessitudo, nec commune quidquam habet cum ambitiosis illis & fucosis amicitiis, quas plerique captant; sed pluribus abhinc annis inita, & multà consuetudine, intimaque familiaritate, indies magis aucta & confirmata. Ab eo nimirum tempore (cujus perpetuo mihi erit jucundissima recordatio) quo colendissimo Domino nostro, Patronoque communi,

NATHA-

NA

Du

ego

lue

ne

nei

ter

fpe

am

int

gen

am

ab

ma

ftre

hæ

ma

OC.

rec

fin

qu

vo

fua

tu

kit

Nathanaeli Baroni Crewe, Episcopo Dunelmensi, a sacris una adfuimus, quanti ego Te semper secerim, quam impense coluerim, quantoque Tu me vicissim (vereor ne arroganter dicam) amore amplexus sis, neminem credo ignorare quenquam, qui alterutrum Nostrûm familiarius intuetur. Perspexi scilicet jam tum, continuoque adeo amare cœpi, illum animi Tui candorem, integritatem vitæ, morum suavitatem, ingenii liberalitatem, eruditionem, facundiam, cæterasque eximias eas virtutes, quæ ab omnibus, quo cernuntur propius, eo magis diligantur necesse est.

Nempe hæ erant, quæ Te, venerando nostro Præsuli adprime charum reddiderunt:
hæ, inquam, efficiebant, ut Elegans ille humanorum ingeniorum Spectator, Te in
oculis gestaret; Te in sinum ac medullas
reciperet, atque unicum prope solatium, &
singulares suæ senectæ delicias, haberet. Id
quod nec obscuris indiciis manifestum esse
voluit, quum Canonicatu illo, qui uberis
suæ Ecclesiæ uberrimus habebatur, non tantum Te ultro auxit, sed & ita quidem auxit (pulchre enim & liberaliter solebat omnia)

in

ho

ir

00

o

pro

n]

pe Na

e

iff

nd

m

cti

os

iff

et

act

ni

er

eć

er

es

ut merito quæri posset, accederetne major ex ipso benesicio, an ex gratissimo benesaciendi more, & accipienti Tibi voluptas, & Illi conferenti Laus.

Collegium illud inclytum Balliolense, in celeberrima nostra Academia Oxoniensi, cui singulari quadam Fundatorum suorum sive indulgentia, sive prudentia, concessum est, ut suum sibi Visitatorem eligendi privilegio gauderet, id Tibi Honoris, apud exteras etiam gentes commoranti, unanimi suffragio detulit; viro, si quis alius, gravi, prudenti, spectatæ sidei & probitatis, societatisque suæ Pacis, Famæ, Rei, studiosissimo suturo.

Hæ denique erant, ob quas meritissimo jure, ferme ex quo sacris ordinibus initiatus es ad hunc usque diem, Clerus Diœceseos nostræ Petriburgensis, partes suas in sacrosancta synodo, siquando congregaretur, Tibi demandatas voluit, utpote Ecclesiæ Anglicanæ jurium, dignitatis, doctrinæ disciplinæque Fautori diligenti, atque vindici acerrimo.

imo. Sed modum faciam; ne, quas vere non minus, quam amanter & honorifice, virtutes prædico, eas coram prædicans importunus sim.

X

i

e ...

IS

)\$

)-

i-

6

ETIAMNUM quæris, Vir optime, cur hanc obi editionem Tuo nomine infignitam prodire cupiam? Videor mihi nonnihil tam n Jobi fortunis, quam in ejusdem Virtutibus, pectasse, quod a Te sit minime alienum. Namque quum, Te in Gallia pridem agene valetudinis confirmandæ gratia, placenissima uxor, illustri Digbæorum Domo non ndigna, dulcesque liberi, variolis correpti, mmatura heu! morte, atque uno quasi Au, concidissent, eo quidem luctu abrepos prosecutus es, qui Te conjugem amanissimum, piissimumque Parentem indicaet; ea simul animi constantia gravissimam acturam ferebas, eam divinæ voluntati fumnissionem placidam præstabas, quæ virum ere Christianum decuit, Eumque, cujus ectus fummi Numinis amore ac reverentia enitus imbutum esse, facile constaret.

FAXIT D. O. M. ut quos e Tuis supersties esse esse voluit, Filiolum nempe unicum, qui

qui non minus mores tuos, quam os vultumque refert, Filiasque tres amabiles, maternæ indolis hæredes, quam diutissime Tibi incolumes servet, Teque, & Tuos omnes, felicitate integrà ac perpetuà cumulet. Ita ex animo vovet, precatur,

The state of the state of the Bank

Comment of the contract of the second of the second

Chinama Locus the complete the blooms

Dilectissime Vir,

re

be

ter an cur

un du tib

eos

re,

vis fide ga

de] Ei

lex boc

que au

ver

Tibi omni officio devinctissimus

18. gai Petratica fresh come in and selections in the

The state of the s

The Man Control of the Ast

the transfer of the property of the property of the

Dabam Hintonia in
Agro Northamtonensi
ad Kal. Decembreis,
A. D. 1741.

RICARDUS GRET.

PRÆFATIO.

OST libros Psalmorum Proverbiorumque in versiculos metrice divisos, en! Tibi, B. L. Librum quoque Jobi consimili opera adorna-tum. Ex eo si quem fructum aut voluptatem ceperis, id magna ex parte te debere scias Reverendo admodum Viro Francisco Hare, Cicestrensi nuper Episcopo; qui, ut primus ad bæc studia commonstravit viam, ita ad eadem persequenda me vebementer animavit. Is sane, quando erat & studiosorum amantissimus, & ipse multa eruditionis laude insignis, cunctis iis, qui literis bene volunt, triste sui desiderium mortuus reliquit. Mibi vero præcipue deflendus discessit, cui in hocce opere edendo, tam facultatibus suis, si opus esset, quam consiliis, quod certe fuit, se adjutorem benigne obtulerat. Probe enim nôrat, eos, qui Hebraica prælo committunt, plerunque id facere, vel magno cum suo, vel Bibliopolæ, damno. Quamvis autem, hanc amicissimi viri opem, non uno nomine desideratam, immatura ejus fata infeliciter mibi denegassent, subturpiculum tamen existimavi ab incepto desistere, aut id obsequii defuncto non præstare, quod Ei, si in vivis esset, pergratum futurum intellexeram. Accedebat non exigua spes, fieri posse, ut boc nostro labore et Linguæ Sanctæ studiosos aliquantulum demererer, & eorum forte numerum augerem. Utcunque hæc essent, baudquaquam verebar me facturum aliquid aut pudore aut pænitentia dignum, si istam operam in sacris literis exco-

VI

bi

V

I

&

CE

ti

g

u

el

d

1

9

9

17

Ci

fi

ti

21

C

p

n

77

77

C

vi ij

n

excolendis, & Scriptore Θεοπνεύς ω adornando collocarem, quam alios bene multos in Ethnicorum scriptis recensendis, literisque bumanioribus promovendis, sine ulla reprebensione, imo magna cum sua laude, posuisse observaram. Præsertim cum in eo Libro occupatus esse deberem, qui, etiam si divina ejus auctoritas minime spectanda foret, propter summam tamen ipsius præstantiam, omni studio, cultuque omni dignissimus baberetur. Sive enim respicias gravissimam ejus materiam, sive copiam inexhaustam, sive sensus magnificos ac profundos, sive affectus teneros & concitatos, sive verborum sententiarumque pondus ac decus, sive Morum & Fidei capita, quæ ubique in illo splendide relucent, nibil certe Ei par aut simile ab ingenio humano productum est unquam, aut producendum. Verum de laudibus hujus libri non est bic agendi locus. Id potius agam, ut meum quale fuerit in eo edendo consilium, paucis exponam. Primo igitur, postquam Textum Hebræum, in versiculos metrice divisum, & versione latina donatum, quam potui accuratissime exhibere statueram, illud insuper curandum duxi, ut Liber in Tironum usum comparatus, neque iis Notarum subsidiis careret, quæ ad Scripturam satis quidem difficilem, elegantem licet & sublimem, explicandam requirerentur; neque iis contra abundaret, quæ legentium animis non tam fructum quam fastidium afferrent. Quocirca nil duxi esse commodius, quam minora quædam Scholia, & quasi Notas variorum, quales jam animo meo destinâram, breves scilicet & perspicuas, ex optimis quibusque Commentariis, qua potui cura ac judicio excerptas, versioni subjungere. Non enim eo inverecundiæ processi, ut me, post tot doctissimorum virorum labores in divino hoc poemate illustrando exantlatos, aliquid novi aut egregii e proprio penu promturum esse considerem.

rem. Hac dum cogito, opportune ad meas manus pervenit Cl. viri Alberti Schultens Egregium opus, ante biennium ferme quam bæc agerem, duobus in Quarto Voll. Lugduni Batavorum excusum. Ei Titulus; Liber Jobi cum nova Versione ad Hebræum sontem & Commentario perpetuo, in quo Veterum & Recentiorum Interpretum cogitata præcipua expenduntur, genuinus fenfus ad priscum linguæ genium indagatur, atque ex filo, & nexu universo, argumenti nodus intricatissimus evolvitur. Quantum mibi gaudium attulerit, quantaque cura & molestia liberârit elaboratissimum bocce summi viri eruditionis atque diligentiæ monumentum, facile dijudicare est. Parata, ut ait Plinius, inquisitio, nec onerosa collatio. Nempe omni isto apparatu illico jam instructus eram, quem alioquin mibi multo cum sudore, undicunque conquirendum effe prævideram: Unoque sub conspectu habui, non tantum quicquid uspiam a doctissimis viris in boc argumento concinnatum, sed & ordine ita accurato dispositum, eo judicio atque diligentia perpensum, ut nil aliud mibi negotii jam relictum videretur, quam Exscriptoris munere perfungi, atque id unum quod ubique rectius & observatu dignius judicarem ex multifaria illa, tum discrepantium interpretationum, tum criticarum in easdem disquisitionum, congerie secernere, quam (per se licet utilissi-mam, a nostro tamen scopo alienam) ex ipso Commentatore iis, quibus opus est, petendam relinquimus. Cujus quidem a sententia ut raro admodum mibi visum est discedere, ita eandem, quoad licuit, suis ipsius fere verbis, in medium proferendam duxi. Id quod humanissimum virum non modo mibi facile permissurum, verum etiam gratum jucundumque babiturum esse confido; siquidem disertis verbis testetur, " Se eo alacrius sustinuisse illam multum sane tædio-" fam a 2

" sam in se & poeluin recensionem Versionum atque " Interpretationum diversissimarum (in qua Auctores " ultra Sexaginta ad Examen revocat, omniumque " sententiam pro scopo quem sibi quisque præfixerat, " librat, atque scrupulose ad nexum exigit) cum " aliis de causis, tum præcipue studio quodam bene " de Jobo, si pote, merendo, vel eo nomine ac titulo. " quod nostri seculi felicioribus ingeniis ad Librum " buncce commodius explanandum non omnino nibil " collaturus effet, in medium prolata supellectile co-" piosissima, unde optima quæque excerpere, & ad ju-" stiorem normam revocare ac digerere possent." Ego Sane, quicquid in bac re præstiterim, id animi magis quam ingenii viribus me assecutum esse probe scio: Nibilominus & Illi gratias agere, & mibi gratulari liceat, si qualicunque bac opera mea, vel potius Ejus, Liber omnium præstantissimus & penitius intelligatur, & studiosorum manibus diligentius teratur. Mibi certe Summæ voluptati erit, si Juvenes Academici, ii prasertim qui S. Theologiæ aut dederunt nomen aut daturi sunt, ad studium linguæ sanctæ quoquomodo revocentur. Qui, quum puderet eos in ulla versione Græci vel Romani Scriptoris acquiescere, ne-Scio quo torpore animi obcæcati, aut difficultatis metu præpediti, Hebraicos sibi eripi patiuntur: iisque solis in libris Interpretum sidei & peritiæ se committunt, apud quos proprio judicio uti, ut multo magis tutum ac decorum, ita longe quoque foret ipsis jucundissimum.

Quod ad formam hujus operis exteriorem attinet, ea fere eadem est ac illa quâ Libri Psalmorum Proverbiorumque nuper editi sunt. Nempe primo habes Textum Hebræum literis Hebraicis accurate excusum, nulla in illo mutatione facta, nisi quod Periodi in versiculos divisæ sint, et earum nonnullæ, quæ in

Codice

C

id

20

al

Co

H

cu Ia

po

ca

ne

उं

27

ne

eg ed

eri

dan

x voc

bea

nui.

epi ad æ,

io,

ha

oc

Codice Hebræo minus recte ab invicem divelluntur, commodius constitutæ sint. Ei Textui ad oram apponitur idem quoque Textus Hebræus latinis literis (juxta accommodationem * Alphabeti Romani ad Hebraicum ab Episcopo Cicestrensi excogitatam) fideliter descriptus: Cujus ope lectores minus periti non tantum Hebraica absque punctis legere, sed etiam quæ sit cujusque versiculi ratio, nempe an pro Trochaico an Iambico babendus sit, primo oculorum obtutu videre possint. Quæ de Metro, Textusque sacri integritate, nonnullis locis affecta, monenda duxerim, ea fingulis capitibus annotata subjiciuntur. Receptam lectionem raro admodum sollicitavi: nusquam nisi ducente & sensu & constructione, & favente aliqua versionum antiquarum. Id liberius exequi mibi religio fuit; neque res ipsa postulabat. Sæpeque adeo miratus

* Ceterum in Hebraicis Latino charactere exprimendis, cum recepta consuetudo mihi vehementer displiceret, quæ ipsum Hebraicorum conspetum tam horridum reddit, ut lectores minus peritos ipso in limine ab iis egendis arceat atque absterreat, hanc rationem inii, qua facilior lectio redderetur; primo adspirationes illas quas tanto numero ingerunt, in lieris begadcephat dictis, prorsus omittendas censui, eandemque consonam Hebræam eadem semper Latina exprimendam, excepta v, quam retinen-

dam existimavi cum suæ sit potestatis litera.

6

n

9

7,

22

il

m

0

1

1

e

5

e

ch

5

0

sid.

,

Ne literas quidem quiescentes supprimi volui, ut Lector statim intelligat ex ipso aspectu quibus literis vox Hebræa constet nisi quod aleph quoties vocali a kamez diversa animetur, sub illa lateat; vau occultetur in tolem; iod vero quoties sub se zere habet, propria forma amissa, per è vidi exhibeatur. Cumque Alphabetum Latinum Hebraico per cetera non adamussim respondeat, huic desectui medicinam quam potui facillimam adhibui. Primo, cum Hebræis tres sunt sibili, samech, sin, & schin, primam repræsentat s s minusculum, secundam se longiore sigura pictum, tertiam adem litera, in capite salcata, si, Secundo, cum duæ sint Hebræis literæ, Teth & Thau dictæ; posteriorem s t exprimit, cui in Alphabeti Latini ordine respondet, alteram eadem litera in capite etiam salcata, st. Terio, cum Hebræis sint He & Heth, priorem exhibet h, cui idem in Alphabeti Romani serie locus, alteram eadem litera transversa linea trajecta, h. Postremo, cum Hebræi habeant & Zain & Tzade, prius per z z pinsitur, posterius per eandem literam, ima ejus parte paululum producta noc modo z. Præsat. in Psalmos.

fum, Librum tanta vetustatis, licet omnis mendi non sit expers, tam sanum, integrum, illibatum, quoad maximam ejus partem, ad nos pervenire potuisse, quum Codices ii qui sunt eo longe recentiores, tam sacri quam profani, tantum labis acceperint ex injurio temporis, atque Exscriptorum inscitia & incuria.

Circa metrum quidem non fatis inter eruditos convenire video: imo quam plurimos illud rejicere, tanquam omnino precarium, nullisque certis fundamentis nixum. Quid enim? juxta banc in frustula dissecandi, figendi atque refigendi rationem quam narrat + Episcopus, Nibil non, inquiunt, erit Versus. Bib. lia tota a capite ad calcem se metrice dividenda prabent. Obtundit me centies auditum, importune di-Etum. Eia age, qui bæc objicis, quid possis experiare in primo vel secundo capite bujus Libri; dividas ea sicuti voles, conferasque cum iis, quæ in capite tertio, vel quovis alio sequuntur. Quid? censen' eosdem esse in utrisque numeros? num periodi tam apte se in æquales partes scindunt? Num sensus cum metro tam venuste convenit? Num iisdem limitibus & Sententia & versiculus continetur? Proinde non est æquum aut liberale, illud doctissimo Præsuli objicere, quod ipse nusquam affirmarat: quasi vero solus syllabarum numerus versum constitueret, nullo omnino aut ad Sensum, aut ad Emphasin, aut ad Rythmum respectu habito. Rogo iterum, Num inficiaris, Johum effe metrice conscriptum? Atqui boc omnium tam Judzorum quam Christianorum consensu, in confesso est. Quid mox? Serione putas, aut aliter dividi oportere periodos, aut posse, ac nunc divisæ sunt? Ne id quidem tibi facile persuadebis. Sin vero, concesso quod singulorum versuum Initium & Finis certo dignoscitur

me

est

me

fus

que

ut

bra

aut

lab

fit)

tan

uno

bus

Sap

quo

con

proj

bra

puli

tian

aliu

cede piof

MOS

ead

rati

omn

quæ

anin

æqu. Ierv

800

⁺ Vid. Præfat. Episc. Cicest. in Edit. Pfalm.

tur, velis adbuc contendere, quantitatis æque ac numeri syllabarum rationem esse babendam, in proclivi est Experimentum. Assignes cuique fuam syllabæ mensuram; efficias deinde canones ad quos singuli versus exigantur, ostendasque, quo pedum numero, quibusque pedibus, constent. Hoc si plane sieri non posse, ut profecto nequit, experimento cognoveris, aut Hebraicam Poesin omni metro carere, quod absurdum, aut metrum ejus non a quantitate, sed a numero syllabarum pendere (ut in multis etiam bodie linguis fit) fateare necesse est. Sed de bis satis. Neque enim tanti momenti res est, ut de ea acrius disputetur. Illud uno verbo dicam, quod sapius affirmavi: In levioribus quidem doctissimum virum (quod & ipse fatebatur) sæpius errasse facile concesserim; id tentamini novo, quod in difficillimo argumento occupatum erat, bumane condonandum: Quod vero ad summam rei attinet, proposito eum non excidisse, sed genuinam Poeseos Hebraicæ rationem e tenebris, quibus per tot sæcula sepulta delituerat, feliciter eruisse, veramque ejus notitiam instaurasse, mibi pariter, atque ipsi erat, siquid aliud, persuasissimum est. Ad banc sententiam ut accederem, plurimæ illæ, validæque rationes, quibus copiose & solide in Præfatione & Prolegomenis ad Psalmos opinionem suam adstruxit, persuadebant: ut in eadem maneam, hic ipse Liber, si omnia alia deessent, argumento est. Quibus bæc non satisfaciunt, nullis eos rationibus a me allatis revincendos esse puto. Non omnibus idem sapere aut sentire contigit. Ut ipse ea, qua, perpensis omnibus, vera mibi videntur, prono animo amplector, quæ falsa itidem, rejicio; ita æquissimum duco, ut aliis quoque id facere liceat, servata utringue ea animi moderatione, ea modestia & candore, quæ viros probos & eruditos decet.

De Jobo ipso, nec non de authore & antiquitate bujus Libri pauca quædam dicenda restant. Primo itaque quod ad Jobum ipsum, id omni dubio exemtum videtur, vere Eum extitisse, talemque, qualis in Sacro Codice describitur, fuisse; sanctissimum nempe Patriarcham, auctoritate, honore, divitiis, non minus quam vitæ integritate Numinisque reverentia, per Orientem celeberrimum: Qui, cum gravissima, permittente Deo, cujuscunque fere generis mala patienter aliquandiu tolerasset, ab Eodem in integrum restitutus, atque ob invictam Ejus Fortitudinem, Constantiam, Fidem, cumulatissime tandem remunera-Huic viro Cels. Spanhemius seu Avum seu Proavum vindicat Abrahamum, ex cujus san-Etissima etiam doctrina, faustisque penetralibus, veri Numinis hauserit notitiam, in tam admirabiles Sapientiæ, Virtutis, & Pietatis, fructus exuberaturam. Ex Abrahamo autem descendisse videtur, non per Esavum, aut Hagaram, sed per Keturam, cujus pal. lacæ filii ac nepotes, maximam partem, Arabiam desertam (in qua regionem Utzitidem plerique collocant) nomine Arabum Scenitarum occuparant.

Quis vero fuerit auctor Libri qui Jobi nomen prafert, aut quo tempore scriptus sit, incertum; diversaque sunt doctorum bominum sententiæ. Eas singulas recensere, nedum rationes, quibus quisque suam opinionem tuetur, ad examen revocare, nec lubet nec vacat; quum ad librum intelligendum baud multum fane conferat, & auctorem, quisquis fuerit, Deónveuson fuisse, apud omnes in confesso sit. Unam tantum atque alteram, ex iis quæ præcipuæ sunt, lectori proponam, suum ei judicium liberum atque integrum

permissurus.

Prima est eorum, qui statuunt Jobum non veram, sed fictam & parabolicam personam, sub cujus involu-

CT

u.

00

cal

re

ut

Du.

rie

exe

Tuo

Tol

10

le

Mo

xi

ec

tie

Mo

ius

ue

Gre

ob

ra

Ar

ve

9

·e 7

ine

ari

titu

us

5 ive L

rgun

cro describatur vir ab omnibus amicis & inimicis juxta pessime habitus, ut in eo luculenta extaret imago piorum inter Hebræos in Captivitatem Babylonicam una cum impiis avectorum. "Hanc sententiam, revictam dudum explosamque (ut Com. nostri verbis utar) adscivit Cl. Clericus in Commentario suo, corpus sine anima quodammodo ex monumento hocce consiciens, & mortuam quandam Tragædiam, cujus vivum exemplar in rerum natura nunquam extiterit, necquod Hypothesis illa tacite sovet, unquam extare possit.

Secunda est Cels. Spanhemii; Ea fert, Librum Jobi esse veram Historiam, sermonesque, prout ultro citroque habiti sunt, suisse Arabicos, & Arabice primum descriptos, in domesticasque tabulas relatos, jam ante Moysen, ab ipso Jobo & amicis, post lætum diri casus exitum, amica inter colloquia, sua bæcce certamina recolentibus, & in memoriam sæculorum mittere gestientibus. Hinc Scriptorem Hebræum, non quidem Mosen, ut multi contenderunt, inter quos illust. Hueius, non Salomonem, ut Grotius alique, sed alium aliquem, vel ante, vel circa tempora Salamonis, impulsore Spiritu, Hebræa veste & civitate donasse bocce Iobæi casus monumentum, ad ususque Ecclesæ conserasse, sub forma Tragici Carminis, ad Archetypum Arabicum sidelissime expressi, sive illud jam ligata, ive soluta, oratione fuerit exaratum.

Tertia est Commentatoris nostri, " qui aliter statuere nec potest, nec audet, quam Ea, quæ a Cap. iii. ad sinem usque Cap. xli. vel potius Cap. xlii. continenti carmine contexta, Opus esse Jobi jam in integrum resituti, casum constitumque gravissimum, cui implicitus suerat, ea ipsa lingua *, serie, concatenatione

1,

1-

0

^{*} Scil. illius zvi Arabica; quum aliam nullam Arabes habere potuisse, sive Uzitidem Jobi in Deserta Arabia, sive in Petrza, collocare placeat, hoc rgumento contendit. "Dici mihi velim unde venerit ista Lingua Arabum

rerum ac sententiarum, quam bodiedum non sine sacro borrore, oculis, manibus, mentibus, contrectamus.
De Introductione Cap. i. & ii. stylo pedestri & bistorico præmissa; itemque de clausula, quæ fortunatissimum diri casus exitum soluta oratione enarrat, a y 7
Cap. xlii. sic censet; Hebræi alicujus Collectoris vestigia in iis comparere, quæ probabilem moveant conjecturam, tum principium tum sinem, illo saltem babitu, adtextum esse ab aliquo vatum Hebræorum,
quum in Canonem Ecclesiæ Judaicæ Codex bicce Hebræo-Arabicus reciperetur."

Atque hæc quidem e Commentatoris nostri Præsatione selecta sunto. Non autem prætermittenda est, quartò, Sententia doctissimi Viri Warburtoni nostri, qui magno ingenii acumine, multisque argumentis, satu

" ab Hebræo tanto opere dissidens, ut sine versione & interprete dicta utrin-" que ac scripta plane intelligi nequiverint. Ex confusione Babylonica! Hor " quidem confusum nimisque indoctum esset, atque illi tantum condonan-"dum, qui nihil omnino in hisce dispicit. Unde ergo? ab Hebræa matte Recte vero. Nempe Heber linguæ primævæ Stator & Hære "tum Hebræos tum Arabes Joctonidas, qui Arabiam Felicem insedere, pro-" seminavit. Arabes Ismaelitæ, Midianitæ, aliique bene multi ab Abra-" hamo, magno Hebræorum parente, originem simul linguamque traxere "Arabes Idumæi, qui Petræam tenuerunt, ex Isaaco per Esavum exiere, "gemini germani Hebræorum fratres. - Quocunque jam oculos conver-"tam, Arabes reperio partim Heberidas in recessu Felicis Arabiæ, partim " Abrahamidas in Arabiis Petræa & Deserta, ut Sanguinis, ita linguæ He "beri, participes & consortes. Unde ergo illa vernacula Arabum, a verna-" cula Hebræorum tam dissonans ut sine Interprete commercium inter se co-"lere non potuerint? Degeneravit, inquis, Arabum Dialectus, atque? " puritate Hebræa longum descivit. Hoc illi dictant, qui eam se igno-" rare non difficentur: illustris chorus magnorum Nominum consona voce " affeverat eam non degenerasse; sed intimam illam consanguinitatem cum "vel matre, vel sorore Hebræa, etiamnum post tot secula, obtinere in " universo suo ambitu - Si ergo Lingua Arabica etiamnum origines serval statque cum leviculis mutationibus circa corticem, ex Dialecto oriundia " post tantam seculorum intercapedinem plane sororiam cum Hebræa sp rat confanguinitatem (quod ad oculum demonstrari potest omnibus qui " modo rem inspicere volunt) fieri prosecto nequit, ut temporibus illis ve-" tustissimis faciem a Matris vel Sororis illa multum diversam induerit, at " que in peregrinum habitum defluxerit jam ætate Jobi." Præfat.

quidem

911

0

Ro

ti

re

tr

bo

ul

pa

tu

46

..

**

on

m

fit

to

m

ip

222

bo

bi

ea

ba

ba

qu

di

m

quidem speciosis, probare nititur, Totum librum esse Opus Dramaticum & Allegoricum, veræ tamen historiæ superstructum, ab Esdra conscriptum, in solatium Judæorum, qui e Babylone in suam patriam reversi, Providentiam ordinariam & inæqualem, con-

tra atque expectabant, jam erant experturi.

2

In re admodum sane incerta, & quæ eruditorum bominum dissensione incertior adbuc reddita est, vix ulla forsan hypothesis excogitari possit, quæ ex omni Nimium certe sumit Argumenparte satisfaciat. tum illud Spanhemianum, " non aliunde melius con-" stare potuisse de sermonibus inter Johum & amicos " habitis de ordine dictorum, de tota serie, de cogi-" tatis quin imo, internisque animorum motibus, nisi " ex illorum relatione qui bæc senserunt, atque ex-" perti sunt ipsi; ac proinde ipso Jobo neminem me-"lius, neminem felicius hæcce omnia in Commenta-"rium potuisse referre;" Supponit enim toti libro omnino inesse Veritatem Historicam, quum tamen multa contra sint, quæ eum Dramatici generis compositionem esse non obscure arguant *. Cum Commentatore nostro facile crediderim, librum, quem babemus, non Versionem esse, sed Archetypum: atqui illud ipsum obstat quo minus putem a Jobi manu, prout nunc se habet, profectum esse; quia, quantacunque vel hodie sit, vel olim fuerit, inter duas linguas, Arabicam scil. & Hebræam, affinitas & similitudo, fuisse eas, vel ipsa Jobi ætate, per omnia prorsus easdem, haudquaquam verisimile est. Quamvis autem, ob bas & alias causas, ab iis non possum non dissentire, qui bunc librum ipsi Jobo adjudicant, nolo tamen distiteri, multum apud me ponderis babere argumentum illud, quod, ab harum rerum longe peritissi-

^{*} Vid. Divin. Legat. Moyfis. Vol. II. p. 2.

mis, ad summam ei antiquitatem vindicandam, e stylo & compositione petitum est. " Non perfunctorie (inquit Cl. Schultens) " attendi velim, majestatem an-" tiquissimæ linguæ ex toto libro bocce relucere; in " eoque passim eminere Characterem Archetypi ali-" quid Primævum & Patriarchale præ se ferentis." Et alibi, " Nullus inter sacros codices tam genui-" num remotissimæ antiquitatis præfert Characterem. " Chaldaismi illi, quos nonnulli captant ex termina-" tionibus Plural. in in pro im, etiam Hebraica & " Arabicæ sunt ditionis, atque vetustissimæ moneta. " Multo facilius Ennianæ linguæ venerandum decus " & pondus expressisset scriptor aliquis ferreæ ætatis, " quam Hebræus ab exilio Babylonico redux gran-" dissimum illud, magnificum, intemeratum, ultima " vetustatis nota eminentissima impressum, quod e " sublimi bacce, tam materia quam stylo, compositi" one, relucet." Ut ad eorum itaque sententiam accedo, qui Librum Jobi omnium sacrorum codicum antiquissimum esse putant; ita a Moyse quidem ex authenticis monumentis desumtum, poeticeque ornatum fuisse, nullus dubito; quem, si bujusce generis poeseos Hebræis auctor minus fuerat (quod tamen a veri specie non admodum abborret) in eo saltem præcelluisse oftendunt divina illa Cantica, que reliquis suis scriptis, eodem plane metro, eadem facie, admista reperiuntur. Id quod ex bymno, quem ad bujus Libri calcem adjecimus, evidenter patebit.

Atque ex nostra bac opinione ratio satis idonea reddi potest omnium eorum Textuum*, siqui sint, in quibus sive ad Legem, sive ad Historiam Judaicam ante scriptum librum, allusum est, non minus ac si ab Esdra eum scriptum fuisse concedatur, de quo viro diwe

aa

do

le

te

ne

ac

0

fo

pe

pe

æ

ei

22

bo

qu

no

m

po

be

le

on

ce

pa lic

qu

 E_{j}

^{*} His adjicias Cap, xii. Per. 9. ubi Deus diserte dicitur Jebovah; con-ferasque cum Deut. xxxii. Per. 27.

10

10

7-

n

i-

"

i-

n,

7-

2.

is

1.

2

e

5

versa sentiunt eruditi *. Quod vero ad eos locos, quos ad sequiorum temporum bistorias referre putat vir doctissimus, nempe ad Hezekiæ ægritudinem & convalescentiam Cap. xxxiii. 25. & Exercitus Affyrii internecionem, Cap. xxxiv. 20. ita eos intelligi ut nibil necesse est; ita commodius aliter accipi posse, ex notis, ad quas lectorem remitto, Satis apparebit. Porro, Opus esse Dramaticum, seu potius veram bistoriam forma dramatica, babituque poetico exornatam, semper existimavi; at vero subesse quoque Allegoriam, persuaderi nequeo, siquidem non scriptoris tantum atas, sed & libri scopus, quantum ego quidem video, ei sententiæ advorsatur. Nam quod dicit Vir Clariss. id pracipue in boc libro disceptari, nempe an bonis semper bona, malisque mala, an utrisque utraque promiscue obtingant; banc autem quæstionem (a nobis quidem alienam, minusque ideo perpensam) nusquam alibi gentium præterquam in Judæa, nec apud ipsos Judæos alio quovis tempore, quam quod assignat, moveri potuisse, id omne ex veritate suæ bypotheseos pendet, &, mea quidem sententia, longe aliter se babet. Nempe id unum voluisse mibi videtur sacer

Nehemiam Esdræ, viri in lege peritissimi, opera usum esse facile concesserim; quod si Esdras primas in canone componendo partes habuisset, parum credibile est Sirachidem aut hoc nesciisse, aut tanti viri & de republica tam bene meriti laudes prædicare noluisse, cujus tamen ne nominis quidem ulla apud illum mentio; quod facit ut vehementer suspicer laudes in Esdram tam liberali manu congestas traditione minus sirma inniti.

Episc. Cicest. in Prolegom. ad Psalm. pag. 68.

^{*} Quæ vero de Esdra tanto consensu Judæi, & ex illis alii, nullo vel levi admodum S. S. nituntur fundamento, & traditioni, cui parum tuto siditur, accepta referenda sunt. Ego quidem hanc Psalmorum collectionem, totiusque adeo Veteris Testamenti, potiore jure Nehemiæ tribuendum putem, de quo dicitur 2 Macc. xi. 13. quod sacrorum librorum collectionem secerit, qui locus ab eruditis non videtur satis expensus; idemque eodem in loco narratur secisse Judam (Maccabæum) & bello dilapsa omnia collegisse.

scriptor, ut piis omnibus, utcunque afflictis, bus militatis & patientiæ perpetuum extaret documen. tum, ex contemplatione gemina, binc infinitæ Dei perfectionis, sapientia, ac potentia, illinc humana, quæ in sanctissimis quoque viris inest, corruptionis, imbecillitatis, & ignorantiæ. Quamvis enim in sermonibus, qui in eo habentur, de Religione, de Virtute, de Providentia, Deique in mundo gubernando sapientia, justitia, sanctitate, de Uno rerum omnium Principio, aliisque gravissimis veritatibus disfertetur, bunc tamen, quem dixi, unicum effe Libri scopum, tam ex initio & fine, quam ex universa ejus aconomia, cuivis opinor manifestum erit. Ea enim, ut rem omnem summatim complectar, Jobum exhibet, primo quidem querentem, expostulantem, effrani luctui indulgentem; mox (quum, ut sacri Dramatis natura postulabat, amicorum contradictione sinistrisque suspicionibus magis magisque irritatus, & lacesfitus effet) imprudentius Deum provocantem, atque in justitia sua gloriantem; ad debitam tandem summissionem suique cognitionem revocatum, tum demum, nec antea, integritatis suæ tam præmium, quam testimonium, a Deo reportantem.

Ex his, inquam, apparet, non primariò agi in hoc libro de Providentia, sive æquali, sive inæquali,

sed de personali Jobi integritate.

Hanc enim (quod omnino observandum est) in dubium vocaverant amici, non ideo tantum quod afflictus esset, sed quod afflictus impatientius se gereret, Deique Justitiæ obmurmuraret: & qui strenuus videlicet aliorum bortator suerat ad Fortitudinem & Constantiam, quum ipse tentaretur, victus labasceret*. Quum accesserat sanctissimi viri malis bæc gravissima omnium

ten

cis

Ci

tue

er

int

au

vii

cer

pr

rei

ru

va

ip

bei

ve

COT

COI

ri

fib

tin

(ol

ni

in

æi

 V_1

D

sta me

L

Ser.

tentatio, ut tanquam improbus & hypocrita ab amicis damnaretur, &, quod unicum ei supererat, Conscientiæ suæ testimonio ac solatio, quantum ipsi potuerunt, privandus foret, quid misero faciendum erat? Amicos persidiæ & crudelitatis arguit: Deum integritatis suæ Testem Vindicemque appellat: quum autem nec Deus interveniret, ad innocentiam Ejus vindicandam, nec remitterent quicquam Amici de accerbis suis censuris, injustisque criminationibus, ad superemum illud Judicium provocat in quo Redemptorem sibi assurum, Deumque a suis partibus staturum, summa cum siducia se novisse affirmat.

Jam vero si Cardo Controversiæ fuisset, utrum, salva Dei justitia, sancti in hac vita adsligi possent, hæc ipsa declaratio litem sinire debuerat. Sin autem de personali Jobi innocentia disceptetur, nil mirum quod veterem canere cantilenam, Jobumque, ut secerant, condemnare pergerent socii, quum Dei solius erat, qui corda hominum explorat, pro certo scire, an jure merito sibi Jobus hoc solamen attribueret, an falsam

fibi fiduciam vanus arrogaret.

2

lei

æ,

15,

r-

7-

do

nif-

ri

us

n,

12-

nı

is f-

171

ec

in

li,

u-

us

i-

71,

C-

m

1-

Hac igitur difficultate sublata, nempe cur non statim obmutuerunt amici, quum de futuro judicio tam solenniter magnificeque dixisset Jobus, nil obstat quo minus celebrem illum contextum Cap. xix. non de temporali in integrum restitutione, sed de Resurrectione ad vitam aternam, intelligere possis. Quod si argumentis a Commentatore nostro allatis, ea quoque adjeceris, qua Vir omni laude major, jam Episcopus Sarisburiensis, in Dissertatione sua De Sententia Veterum de circumstantiis & consequentiis Lapsus Humani pulcherrime contexuit, nil ultra, credo, desiderabis, vel ad Libri antiquitatem, vel ad vexatissimi bujus locisensum, consirmandum.

ALPHABETUM LATINUM

officeasing

Literis HEBRAICIS accommodatum.

tai th

ini lu

tai un sti

bri fap can rite fee ne:

Aleph	*	a	a
Beth	ב	b	6
Gimel	3	g	g
Daleth	7	d	d
He	ון היות	h	ь
Vau	1	vu	ขน
Zain	1	Z	2
Cheth	n	ħ	**
Teth	0	Ł	ž
Jod		d j	j
			É
Caph	2	C	C
Lamed	7	1	1
Mem	0	m	272
Nun	3	n	n
Samech	D	S	S
Aijin	y	y .	ע
Pe Tíade	5	P	p, pb
Tfade	2		2
Koph	7	k	k
Resch	P	T	7
Shin Sin	v	1	- 1
Sin	w	f	ſ
Tau -	n	t	t, th

GENERALIS LIBRI OECONOMIA,

in Georgia T. I.B.R. I. Gircos on 1.

We various (different stages adea Confillo, qualis

erchant, ablance und mon jun capine, teda enical

Ex COMMENTATORIS Præfatione.

Teld more of Confines return final, final and

rons at length through at tenos Convincation

general will rendern ett, qued, quem Cep. 11., (n.

UR plerisque tam male cesserit, qui difficili huic Libro explicando operam dederunt, hæc præcipua fuit causa, quod, quum argumentum ejus fit certamen animofisimum inter Jobum atque amicos fuos, doctiffimi interpretum non fatis ubique attenderunt ad concitatos illos Dispuantium adfectus, qui, nemine quicquam de Hypothesi remittente, sed fortius semper fortiusque eam intendentibus cunctis, gravissimum utrinque excessum peperere; hinc Jobum contumaciæ cum impieate conjunctæ condemnantium Sociorum, illinc intaminatam Innocentiam ita defensantis Jobi, ut Deum ipsum criminari, & Providentiam ejus labe injustitiæ adspergere velle videretur. Ex hac generali Libri Oeconomia minus diligenter perpensa omnes illi errores, qui in obscurissimo hocce specimine priscæ sapientiæ commissi; dum alii Providentiæ negatæ dicam Jobo scripsere, alii vitam futuram ab ipso pariter & sociis ignoratam contenderunt, alii alia consectaria hinc illinc elicuerunt, quæ cum scopo & nexu hujus Disputationis nihil commune habent, vel & adversa fronte ei repugnant. Hinc quoque magna

GENERALIS LIBRI OECONOMIA

illa varietas, dissensio, atque adeo Confusio, qua Interpretes Libri hujus non tantum a se invicem toto cœlo dissident, verum etiam a se ipsis die dia marav difcrepant; & quod uno, non jam capite, sed versiculo, struxere, altero destruunt: nuspiam eundem tenorem, eandem aciem Disputationis, sese magis magisque

animantis, & accendentis, præstantes. And And

Ut igitur hi Cardines rerum fimul, fimul verborum ac sententiarum, ad quos Commentatio hujus Libri haud dubie dirigenda, in oculos omnium defigantur, advertendum est, quod, quum Cap. III, (incrudescente jam Jobæo Dolore, sub amicorum iniquo filentio, finistrisque suspicionibus) sanctissimi viri mens, mœrore penitus absorpta, semet tandem exoneraffet, seque a Deo & hominibus derelictum, & immerito abjectum doluisset, Eliphazus, Cap. IV, & V, in arenam adversus amicum descendit, atque acri in eum impetu invehitur, tum directe impatientiæ & hypocrifeos, tum indirecte injustitiæ & rapinæ, eum infimulans. Asperrima hac Eliphazi declamatione vehementer conturbatus Jobus Cap, VI, VII, in omnem querimoniam, contra amicos perfidos, contra Deum, innocentissimo cultori immeritas plagas imprimentem, exæstuat, mortisque vota ardentissima defendit, repetit. Bildado Eliphazi incudem tundente, & acerbis censuris denuo Nostrum incessante, Capite VIII, eousque irritatus Viri Religiosissimi dolor sese inflammavit, ut, Capite IX, & X, frænum quasi mordere inceperit; atque effusis jam mœroris habenis, post gravissimas de Providentia, sontem & insontem juxta habente, expostulationes, Deum provocaret in certamen, congressumque, ad æquiorem Arbitrum; ignominia, & confusione scilicet omni, obrui paratus, ni contra Magnum Adversarium Innocentiam suam pervictam dedisset. Nova hinc, Capi-

te

pe

de

de

at,

gre

fin

pri

fæ

Ca

dix

reć

int

mo

tus

Ab

om

Ho

tib

fur

ard

ani

effe

a I

ad

die

8

Bild

fim

ipfe

ftul

qua

que

infc

0

e

e XI, tertii sodalis castigatione acrius adhuc Nostrum perstringente, eumque longe infra merita plecti tendente, Capite XII, XIII, & XIV, expostulationes defensationesque Virtutis oppressa, sic iterat, ampliat, cumulat, ut altera vice folemnem cum Deo congressum sibi dari deposcat: negans se ulli crimini adfinem, quo hasce plagas commeruisset. Hinc, orbe primo certaminum evoluto, ansa ministrata Eliphazo, sævissime denuo in caput innoxium detonandi, & Capite XV, non ea tantum, quæ prima aggressione dixerat, confirmandi, sed iras dirasque cœlestes directius quam ante, Nostro, ut apertissime improbo, intentandi, & ingerendi. Quid faceret miserrimus mortalis fulminibus maledictionum undique impetitus? Cumulatissime obtinebat in eo illud Ps. xlii. Abyssus abysso reboat, ad vocem canalium tuorum omnes fluctus, undaque tua, super me transverunt. Horum gurgitum æstu sæviente circumactus, Capitibus XVI, & XVII, eas fortis fuæ complorationes fundit, & miscet, ut nihil unquam lamentabilius, ardentiusque ab una parte, ab altera nihil fidentius, animosiusque, humanum Pathos vel concipere, vel efferre, valeat. Hæc fuit tertia Jobi provocatio; qua, a Deo, immeritis plagis pium cultorem exscindente, ad Deum ipsum appellare sustinuit, contra semet jus dicturum, si ad causæ hujus cognitionem se Judicem & vindicem, dare dignaretur. Novo hinc torrente Bildadi obrutus, Cap. XVIII, ac fi Alastoris meritifsimas pateretur diras, & scelerum furiis vexaretur; ipse vicissim Cap. XIX, post iteratos planctus questusque, solennissimam illam suscipit contestationem, qua ad Judicii Ultimi Tribunal a Deo hominibusque damnatam causam remittit, sepulcro interim suo insculpi postulans magnificum Carmen, quo Coro-

iv GENERALIS LIBRI OECONOMIA.

nam Justitiæ sibi, in illo die, despondet, qui Alastoris

nomine extirpatus, infamatusque, jacebat. nogdinale

Hoc illustre documentum fidei simul, & conscientiæ, invictæ, quum non aliter refelleret Tsopharus Cap. XX, quam veterem cantilenam occentando, Momentaneam esse Improborum felicitatem; & Hos folos de cœlo tangi, atque fulminibus Judiciorum Divinorum feriri: istam tandem Hypothesin funditus convellere aggreditur Noster Cap. XXI; Improbis, ut vitam jucundam, ac fortunatam, ita mortem facilem atque honoratam, plerunque obvenire contendens: quum probis ferme miseris contemptisque vivere, atque emori, contingat. Hoc, in cursu rerum humanarum omnibus seculis observatum, & sæpissime Providentiæ ad gubernacula sedenti objectum, quum refutare non posset Eliphazus, ad calumnias convertitur, Cap. XXII, γυμνη τη κεφαλή Virum fanctissimum superbiæ, avaritiæ, concussionis, quin profanitatis adspergens notis. His diluendis post ternam Numinis provocationem, ad Tribunal illud supremum quodammodo perrumpit animofissimus innocentiæ suæ defensor, atque litem quasi cum Deo, quantumvis congressum negante, contestatur, jura pientissimi cultoris prodi dictitans: quum contra profanis & sceleratis cuncta super votis vecta fluant, atque in atrocissimis criminibus indulgentissima contingat impunitas. Hæc Capite XXIII, & XXIV. Ad ea deinde nihil a Triumviris repositum; nisi quod Bildadus speciosa declamatiuncula receptui canens, Cap. XXV, opportunissimam occasionem Nostro subministraverit de majestate, sanctitate, justitia, potentia, sapientia denique infinita Dei, multo magnificentius dissertandi, quam vel socii, vel ipse, antea secissent. Capite XXVI, certe cœlesti lumine & flumine orationis ante oculos proponit tremendum

In Real attention

ill

fpi ex tio ba In

cla

qu XX &

tu

de de act

pa

on

tio tan bui

cor XX net

do

me

GENERALIS LIBRI OECONOMIA. V

9

S

t

illud Numen, quod verbo potentiæ omnia e Nihilo extracta sustentat, atque pro arbitrio moderatur. Inde, Cap. XXVIII, prudentissime progreditur ad Systema suum de Improborum felicitate elucidandum; atque injustis consequentiis liberandum; ita eos fortunatos vivere & mori ostendens, ut tamen, O Divinum Fidei Radium! fuam hancce fortunam conclamatissimam, cum ipsorum illa, ad mortem exspiratura, commutare se nolle testetur. Magno hinc excursu dato Cap. XXVIII, in Sapientiæ contemplationem sublimissimam, quæ adsectui præsenti recinebat, scopoque proposito subserviebat, ad Apologiam Innocentiæ extremo, omniumque gravissimo, conatu redit, omnia prægressa confirmaturus & cumulaturus. Eum in finem, Cap. XXIX, exponit quoufque rei & spei Divinitus evectus fuisset. Sequenti XXX subnectit, quousque nunc vilitatis, ignominiæ, & calamitatis immeritæ, dejectus esset. Postremo, Cap. XXXI, ad Tribunal supremum sese penetrans denuo, absolutissimam illam sui defensionem ad pedes Dei deponit quasi, atque super vita religiosissime acta judicari postulat, certus se splendidissima cum palma Justitiæ discessurum, si modo Deum convictioni huic locum concedere dignetur.

Pugnam vehementissime depugnatam excipit, tertio velut actu, Elihui moderatissima illa quidem, sed tamen Zelo Dei slagrantissima, redargutio, qua Jobum subtiliter non minus, quam graviter compescere aggreditur. Ea Viri juvenis actio admirabilis in consessu Seniorum, plusquam senili prudentia, a Cap. XXII, ad XXXVIII, quatuor sermonibus ita sustinetur, ut a nullo mortali in causa implicatissima quicquam divinius proferri potuisse appareat. Quando interim Hominis non erat, tantam Litem perimere, atque nodum inauditi casus dissolvere, in

vi GENERALIS LIBRI OECONOMIA.

congressium tandem cum Jobo descendit ipse Deus, Cap. XXXVIII, IX, XL, XLI, atque Apparitione gemina conflictibus hisce decentissimum imponit sinem, Jobi imprudentiores illas provocationes, & gloriationes, ita castigans, ut tamen Viri innocentiam simul, simul patientiam, post agnitionem & deprecationem culpæ, promulget, & gloriosissimo exitu coronet,

Elucet ex stricturis hisce exiguis, que acerrimorum certaminum conspectum pandunt, quicquid Tragcedia vetus unquam Sophocleo vel Æschyleo molita est cothurno, infra magnitudinem, gravitatem, ardorem, animofitatem, horum Adfectuum, infinitum quantum subsidere. Nempe illa sicta & picta; hæc vere wάθη. Illa in umbra, & otio, concepta; hæc dolore ipso, & conflictu, cum maxime ardente, expressa. Illa per imaginationem adinventa Poetæ, longissime a sensu eorum quæ docuit, remoti; hæc ab Ipso illo confignata, & fideli memoriæ sacrata, qui verissima hujus Tragædia Heros fuit, & Actor præcipuus, suorum sibi sensuum, motuum, adfectuumque, profundissime conscius, Illa, ut omnia fimul amplectar, de rebus fere levibus & humanis; hæc de Divinis, Entheo quodam Spiritu ultro, citroque, profusa, e quibus universæ Religionis, cum Naturalis, tum Revelatæ, compendium, ad illorum temporum mensuram & dispensationem, haurin queat.

Ex generali hocce argumenti conspectu illud quo que commodi ad Lectorem redibit, ut Sensus Jobzi, defectu idoneæ lucis nimis sæpe obscurati, & in alia omnia detorti, nativum suum decus ac pondus, mag-

na ex parte, fint recuperaturi *.

In his enim, si ad scopum, & statum Quæstionis, rite cuncta dirigantur, nihil non grande, excelsum,

n P

u

lu

gr

cu

no

ta br

pa git

de

rel

H

fifi

gic

^{*} Vid. Comment. Dedicat. Commentatoris nostri.

GENERALIS LIBRI OECONOMIA. vii forti pectore dignum, quod Dei Athletam Cœlo exequet etiam tum, quum Humanæ imbecillitati succubuisse videtur.

Magnus proculdubio Jobus in Culmine illo felicitatis & gloriæ ad plenum meridiem provectæ, quod magnificentissimis coloribus, & radiis veluti Solis, de-

pictum dedit Capite XXIX.

0-

et.

id

20

a-

n-

n-

ne

ta

i; a-

&

n,

n-

a-

10,

m

m

10-

æi,

1g-

115,

m,

orti

Major, nemine negaturo, Jobus, quod in tanta potentia & opulentia fimul florentissimæ Domus, intactus manserit ab iis vitiis & criminibus, quæ magnas Fortunas adflare solent, atque omnibus numeris absolutissimam integritatem, justitiam, innocentiam, aliasque virtutes, domi, foris, intus, extus, obtinere & exercere, valuerit. Lucidissimum hocce speculum pectoris nulla labe cupiditatis, avaritiæ, superbiæ, injustitiæ, vanitatis, contacti, inspectandum præbuit Capite XXXI.

Maximus tamen, meo quidem judicio, Jobus, quum uno die, uno ictu, omnibus illis fortunis evolutus, inauditam Domus præpotentis ruinam firmo

gradu excepit.

Maximus, quum a capite ad calcem pessimis percussus plagis, & Satanæ furoribus permissus a Deo, non bona tantum, sed & mala, e manu Domini gratanter accipienda, quin amplexanda, uxori, muliebre quid & patienti, & suggerenti, reposuit; ad impatientiam sœminæ, non tam malæ, quam vulgo pingitur, magnanimitate religiosissima comprimendam.

Maximus, quin imo, quum in amarissimas tandem querelas oppressum, per longos menses, pectus relaxans, atque statim censuris superbis Sodalium pro Hypocrita condemnatus, in Certamen illud animossissimum magis magisque implicari cœpit, quod Tragici hujus Carminis Argumentum constituit, & No-

viii GENERALIS LIBRI OECONOMIA.
dum intricatissimum, non nisi per Apparitionem ipsius Dei resolvendum.

Eo Conflictu, in quo Innocentiam, nulla Hypocrifi, scelere nullo, taminatam, præclarissima conscientia subnixus, defensavit, atque contra ipsius Dei judicia, ac supplicia publica veluti, magnifice tutari, & vindicare, ausus suit, ab una parte quidem deprenditur aliquid Humani passus, querelis, & expostulationibus, gravissimis habenas permittens; attamen & ab altera parte Hominem in Homine exsuperasse reperitur, sub illa Lucta tentationis sævissimæ, nuspiam ab infinita erga Deum reverentia desciscens, quin altissime radicatum Numinis timorem, & amorem, admirabili, & vere cœlesti, unctione spirans.

Nil mirum proinde, quod gloriofissimo tanti Certaminis exitu coronatus, Victor, quodammodo, Dei ab ipso Deo sit renunciatus, atque ut Specimen unicum Virtutis integerrimæ, & patientiæ invictæ Speculum, ad omnium sæculorum memoriam, admiratio-

nemque, transmissus,

er er

goum a caplie ad calcem polluris per-

armines argumentum confine

KANKANKANKANKANKANKANKANKAN

ip-

ci-Dei ari, enla-

re-

oiin

iu-

LIBER JOBI.

KANKANKANKANKANKANKANKANKANKANKAN

LIBER FOBI

CAPUT PRIMUM.

ARGUMENTUM Introductionis.

CAP. I. & II.

JOBI patria, indoles, florentissimæ fortunæ. Fortunarum ejus mira subitaque eversio. Causa, cur tanta mala in sanctissimum virum cadere Deus permiserit, more parabolico atque ad genium Orientis conformato, enarratur. Com-

parens videlicet Satanas coram Deo (tanquam in aula cœlesti pro tribunali sedente, stipante angelorum satellitio ad jussa ejus capessenda) Jobum non sincere pium esse, neque ex animo Deum colere, sine mercedis intuitu, contendit; eumque ten-

IR exstitit in Terra Utz, Jjob nomen ejus: eratque vir ille integer & rectus, reverensque Numinis,& recedens a malo. 2 Et nati sunt ei septem fili, יוב זוא

מש

ות.

NI

Jobi

coru

lugul

quan

Ketu

& tres filiæ. 3 Eratque peculium ejus septem millia ovium, & tria millia camelorum; & quingenta juga boum, quingentæque asinæ: familia quoque ampla admodum; ut vir hic magnus existeret præcunctis Orientalibus.

tandi & vexandi, quod ad omnia quæ possidebat, a Deo copiam impetrat. Periculo frustra facto in Jobi familiam atque fortunas, instat Adversarius, gravioresque adhuc plagas ipsi Jobo, nec dum satis explorato, inferendas slagitat. Annuit Numen.

4 Ibant

of Diologic Editions authors are contilled the special content of

relation i quantificação de conferencia

יש היה בארץ־עוץ איוב שמו והיה האיש ההוא תם וישר וירא אלהים וסר מרע: 2 ויולרו לו שבעה בנים ושלש 3 ויהי מקנהו שבעת אלפיד בנות: ושלשת אלפי גמלים וחמש מאות צמד בקר וחמש מאות אתונות ועכרה רבה מאר ויהי האיש ההוא גדול מכל־בני־קדם:

X

i,

)-

æ

13

1-

0-

at

2-

0,

n. 10

ment the second with the second I If hajah be-erez yuz, ijob Jem-o: ve-bajab ba-if ba-bu tam ve-jafar, v-ire elobim, ve-sar meray. 2 vaj-jivvaledu l-o Tibyah banim, ve-falof banot. 3 va-jehi miknêbu Jibyat alps zon, u-Jelofet alte gemallim; vebames medt zemed bakar, ve-hames meot atonot : veyabudah rabbah meod; va-jehi ha if ha-bu gadol mic-col beng kédem.

section convision

realize according to appear mercis engantalites, Pie-

ist, was postered and the to hence it supplies Paragraphic control of -reduction of the street tionibes, brighthese, it. riquie en concess pupit

Jobi miseria atque patientia. Amicorum ejus adventus, consessusque lugubris ac funestus.

NOTÆ.

1 Utz] Regio Arabiæ Desertæ, quam occuparunt Abrahami Filii ex Keturah uxore, Gen. xxv. 1. eorumque posteri.

3 familia] Vox yabudah fignificat & Agricolationem & Familiam. Utrumque exprimunt LXX; nec injuria forte, quum etiam familia, apud Latinos, & famulam turbam, & rem familiarem, complectatur: in qua prædia rustica potissimum censentur.

B 2

4 והלכו

ית

חו

: [

וה

71

44

13:

N.

ה

10

,5

N'

Co CIE

CO

VI

&

au

tia

pl

im

fe

fic

ge

CO

ve

4 Dies] Sc. Natalis. 5 in orbem] Verbum bikkip primario fignat nexum illum, qui in fe redit, atque orbem efficit. Hic autem non fignificatur orbis convivandi absolutus, sed converfus; quafi dicas, quotiescunque convivium apud hunc vel illum fratrem celebratum esset.

ib. mittebat] Jalat hic valet arcessere, evocare nunciis mandatisve. Plena oratio fuisset, vaj-jislat, vaj-jikra ot am, mifitque, & evocavit eos.

ib. luftraturus jekaddef, evocatos ad fe filios lustravit, hoc est, lustrationibus, lotionibus, aliifque cæremoniis præparavit, ad rem divinam fecum rite obeundam; atque pacem veniamque cœlestem impetrandam. Vid. Exod. xix. 10. &

pro curare ut loti castique sacris que-

ant operari.

ib. valere] berec, benedicere, ufurpari amat pro Valedicere alicui; hinc porro gradus factus ad usum hunc fecundarium, καλ' δίφημίαν, quo valere jubemus ea, quæ rejicimus, seponimus, amandamus, parum curamus; notione vel intenfa, vel remissa, pro variis circumstantiis. Valedixerint numini, eleganter ergo politum pro Deflexerint a reverentia ejus, missam secerint exactam legis ejus observationem. Hoc ipfum mollitur adhuc, 'addito bi-Ibab-am, in corde suo.

ib. cunctis diebus] Sensus est, Jobum septies quotannis solennem sa-

4 Ibant autem filii ejus, agitabantque convivium in ædibus illius, cujus effet dies: mittebantque & vocabant tres forores fuas, ut comederent biberentque cum ipsis, 5 Quumque in orbem irent dies convivii, mittebat Jobus eos lustraturus; summoque mane furgens offerebat holocausta pro numero omnium illorum: nam forsitan, inquiebat Jobus, peccaverunt filii mei, & valere jufferunt Numini in corde suo. Ad hunc modum faciebat Jobus cunctis diebus.

6 Accidit autem die quodam ut venirent filii Dei, ad fistendum sese coram Jehova; eorumque in medium Satanas quoque venir. 7 Dixitque Jehova Satanæ, Unde nam advenis? & respondens Satanas Jehovæ dixit, A discursando per terram, grassandoque in ea. 8. Tum Jehova Satanæ, Ecquid, inquit, adjecisti animum tuum ad servum meum Jobum? neque enim par ei aut similis in terra, Vir integer & rectus; reverens Numinis, & recedens a malo,

1 Sam. xvi. 5. ubi san-Etisscare sive lustrare eos, ponitur crisicationem instituisse; & quidem fub tempus natale cujusque filiorum; ut quicquid forte, volvente anno, peccatum effet a fuis, vel in occulto secretissimoque mentis recessu, rite expiaretur, omniumque corda, ad intensius veræ sanctimoniæ studium,

hoc pacto accenderentur.

6 fistendum] Verbum bitjazzeb adfert assiduitatem & frequentiam ministrorum regi suo adparentium, ad jussa ejus capessenda. Quod, autem & Satanas dicitur venisse in medio angelorum, eo innuitur, eum, apparitoris quoque nomine ac titulo, ad supremi moderatoris solium quasi admitti, quinimo illuc quafi irrumpere flagitatorem importunum, delatoremque acerrimum. 4 והלכו בניו ועשו משתה בית איש יומר ושלחו וקראו לשלשת אחיתיהם לאכל ולשתות עמהם: ז ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקרשם והשכים ככקר והעלה עלות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו כני וברכו אלהים בלככם ככה יעשה איוב כל־ הימים: 6 ויחי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על־יהוה ויבא גם השטן בתוכם: 7 ויאמר יהוה אל־השטן מאין תבא ויען השטן את־יהוה ויאמר משוט כארץ ומהתהלך בה: 8 ויאמר יהוה אל־ השטן השמת לבך על־עבדי איוב כי אין כמהו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע:

J.SAD

s:

S,

is.

ü,

10

ro

n-

&

d

15.

nt

2;

it.

X-

d,

ſi-

e-

n;

lto

ite

m,

m

d,

in

ur,

10-

uc

or-

m.

n-

4 ve-balecu ban-av, vevasu misteb bet is jom-o; ve-Jaletu ve-karen li-flofes abote-bem, le ecol ve-li-ftot yimm-ahem. 5 va jehi ci hikkipu jeme ham-misteh, vaj-jislat ijob va-jekaddes -em; ve-biscim bab-boker, ve-beylah volot mispar cull-am ci amar ijob, ulai hateu ban-ai, u-berecu elohim bi-lbab-am, ca-çab jayseb ijob col baj-jamim. 6 va-jehi haj-jom vajjabou bene ha-elohim lehitjazzeb val-jaboob; vaj-jabogam has-satan betoc-am. 7 vaj jomar jabvoh el haf-satan, me-ain tabo? vaj-jayan haf satan et-jabwoh, vaj-jomar, mij-Julba-arez, u-me-bitballec b-ab. 8 vaj-jomer jahvoh el haf-satan, ha-samta libb-éca yal yabd-i ijob? ci en camo-bu ba-arez, if tam ve jafar; jere elahim, we-sar me-ray.

Comparitio hacce Satanæ ante faciem Dei, & criminatio in cœlesti illo concilio adversus Jobum suscepta, vividissimis coloribus Calumniatoris & Accusatoris illius impudentissimam audaciam & præfractissimam malitiam depingit.

7 discursando] Jut, non est simpliciter obire, circuire, sed essuso impetu decurrere. Jam vero, quam secundariam hanc vim cursus essuso shaud dubie habuerit a Jot (slagellum, scutica, lorum, nervus male urens, & ustio ipsa slagelli incumbentis) cum hoc cursu concitatissimo conjungi quoque possunt savi slagelli verbera, miseris mortalibus imposita.

ib. grassando] hithallec, itare, per se medium (ut Latinum grassari a gradiendo) ad violentiam & latroci-

nia nonnunquam applicatur. Vid. Pfal. lxxiii. 9. Prov. vi. 11. xxiv. 31. Pf. xii. 9. & alibi. Infignis imago se exerit ergo in verbis his, missimago se exerit ergo in

8 adjecisti animum] basim leb, ponere cor, valet quidem Diligentius attendere; sed & usurpari potest pro hostili etiam affectu, impetuve cordis, ad nocendum attenti, intentique. Metaphora desumta a ma-

"

ב

ח

בו

17

ver

ftris

præ

citu

fecu

licto

cyu

eas

quas

Deo tato

chinis tenfis, intenfis, ad feriendum directis. Hinc jam luculentior emergit fensus, An posuisti cor tuum adversus Johum? An Affectum quoque & impetum hostilem direxisti in illum? Sic erit Sarcasmus, quo jact-antia Satanæ retunditur, qui, Per. præcedente, terram sese persul-tasse, & mala multa mortalibus intulisse, gloriabatur. Ecquid igitur & Johum impetivisti? inquit Deus, illum religiolissimum mei cultorem, cui, ut internecivo tuo hosti, jam a longo immines, cujusque perniciem unice anhelas? Elucet irrifio Sarcastica, qua oftenditur, Satanam, tanquam catena revin-Aum, non posse promiscue grassari; ac præfertim furori ejus exemtos esse probos, quos ne attingere quidem audeat, nisi fræna laxante Deo,

ad suorum virtutem explorandam.

10 circumsepssti] Proprie, spinoso,
i. e. inaccesso munimento, protexisti. Ab Arab. suc vel sawaca punxit, transsixit spina, spinosus suit,
spinis horruit.

ib. prorupit] paraz, in immenfum excrevit, & propagatum est. Metaph. desumta ab aquis & fluviis obicem perfringentibus, & late effusis

11 mitte] Jeláh plus est quam extende. Metaph. ducta a fræno laxato, laxatam admove manum.

9 Respondens autem Satanas Jehovæ, dixir, An gratis reveretur Jobus Deum? 10 Nonne Tu circumsepsisti eum, & domum ejus, & quicquid illius est circumquaque? operi manuum ejus benedixisti, & pecus ejus copiose prorupit in terra. 11 Verum enimvero laxa, age, manum tuam, & tange quicquid ejus est; si non in faciem tuam valere te justurus sit. 12 Tum Jehova Satanæ, Ecce, inquit, universa quæ habet, in manu tua sunt; tantummodo in ipsum ne immittas manum. Et discessit Satanas e præsentia Jehovæ.

ejus comedentibus, vinumque bibentibus, in domo sui primogeniti: 14 Nuncius venit ad Jobum, ac dixit; Boves arabant, & asinæ pascebant more solito. 15 Et irruerunt Sabæi, ceperuntque illa, & pueros percusserunt acie gladii; et elapsus sum tantummodo solus ego, ut nuncium tibi ferrem.

Impetum, conatumque infert.

ib. fi non] im lo est jurantis seque devotantis formula solenni, set faciet mihi Numen, & fic addat. Vid. 1 Reg. xx. 10. Talia passim occurrunt, nemini non notissima.

ib. ad faciem tuam] Non simpliciter est, aperte, palam; sed contentionem quoque adsert, & in os qualinsultationem. Hic autem in os benedicere nil aliud significare videtur, quam Deo & Religioni longum vale dicere, Xaiget, wodda xaiget, pegioau.

9 ויען השטן את־יהוה ויאמר החנם ירא איוב אלהים: 10 הלא את שכת בעדו ובעד־ביתו ובעד כל־ אשרדלו מסביב מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרץ כארץ: 11 ואולם שלה-נא ידך וגע בכל-אשר לו אכורא על פניך יברכך: ויאמר יהוה אל־השטן הנה כל־ אשר לו בידך רק אליו אל-תשלח ידך ויצא השטן מעם פני יהוה: 13 ויהי היום וכניו וכנתיו אכלים ושתים יין בבית אחיהם הבכור: 14 ומלאך כא אל־איוב ויאמר הבקר היה הרשות והאתונות רעות על־ידיהם: 15 ותפל שבא ותקחם ואת-הנערים הכו לפי־חרב ואמלטה רק־אני לבדי להגיד לך:

J. MAD

-

l,

2.

1-

n

n

æ

in

ıţ

15

s,

e-

e.

bi

im

ci-

m-

afi

be-

ur,

va-

HI,

llo

9 vaj-jayan baf-satan etjahwoh, waj-jomar; ha-binnam jare ijoh elohim? 10 ha-lo attab facta bayad-o, u-beyad bet-o? u-be-yad col-afer-l-o mismis-sabib? mayfeb jadav beracta; u-mikn-ebu paraz ba-ârez. 11 veulam Jelati-na jad-eca, vegay be-col afer l-o; im-lo yal pan-sca jebarec-eca. 12 vaj-jomer jahvoh el haf-fatan, binneh col afer l-o be-jad-eca; rák el-av al tislat jad-eca. vajjeze haf-satan me yim pent jahvoh. 13 va-jehi hajjom, u-ban-av u-benot-av ocelim, ve-sotim jain, bebit abi-hem hab-becor. 14 u-malac ba el-ijob, vaj-jomar; bab-bakar haju horesot, ve-ha atonot royot val jede-hem. 15. vat-tippol Jeba, vattikkab-em, ve-et hanneyarim biccu le-pi bareb; va-immaletab rák aní lebadd-i, le-haggid l-ac.

verbum judiciale, quod frequentari amat vel in sententiis, vel in ministris, & executoribus Judicii. A præsentia Dei cum discessisse jam dicitur Adversarius, innuitur eum, haud secus ac Apparitorem aliquem, aut lictorem, supremi judicis, quantocyus sese accinxisse ad exequendas eas Jobi vexationes & plagas, ob quas, ut ita dicam, extorquendas Deo, acerrimus in aula cœlesti slagitator adstiterat.

14 more solito] Ita elegantius vertitur yal-jade-hem quam, ut vulgo, juxta, ad latera boum. Vid. Esech. iii. 10. fer. v. 30.

ex Arabismo, pro plur. masc) ad modum turbinis, vel fulminis, irrue-

runt. Vid. Ef. ix. 7.

ib. elapsus] Verbum nimlat proprie lubricitatem infert, quum quid vel raptim, vel furtim, e manibus elabitur. Inde notionem secundariam adscivit evadendi, elabendi.

y

7

C

7

fa

de

17 grassati sunt samu
selesah Ellipsis pro bisolo sam impressionem dare, in 1800 au.
Vid. 1 Sam. xv. 2. Exod.
xvii. 8. Vulgo, disposuerunt tria agmina, in
ternos se globos composuerunt.

ib. grassati] pasat proprie est concerpere, carpendo & tundendo detrahere, diripere. Inde reliquæ significationes sponte sua emanarunt, sc. exuere, spoliare, ad spolia agenda grassari, &c.

20 furrexit] kum, furgere, in facris est aggredi agendum aliquid. Signat etiam studium impetumque quo quid capessimus & aggredimur.

ib. attondit] Nempe rafio capitis, seu demessio comæ, inter solennia domus funereæ, & officia pietatis erga defunctos.

21 revertar illuc] fc. in uterum maternum, jam improprie & figurate, pro gremio terræ, communis mortalium matris, ufurpatum. Sic est Figura ex Ancipiti in vocibus bêten & em ven-

ter & mater: quæ, ut Græcis Latinisque mirifice placuit, ita in Oriente, ac præsertim inter Arabes,

16 Illo adhuc loquente, venit & iste, dix. itque: Ignis Dei cecidit de cœlo, & ambussit oves ac pueros, eosque absumsit: elapfulque fum tantummodo folus ego, ad nuncium tibi ferendum. 17 Adhuc illo loquente, venit & iste, dixitque: Chaldæi triplici agmine impressione facta graffati funt in camelos, eofque abege-Pueros autem cæciderunt acie gladii, et elapfus fum tantummodo folus ego, ut tibi renunciarem. 18 Ad hunc usque loquentem venit & iste, qui dixit: Filii tui filizque edebant, & bibebant vinum in domo fratris sui primogeniti: 19 Et ecce ventus magnus venit inde ex ulteriore deserto, & corripuit quatuor angulos domus, quæ collapsa est super liberos, mortuique funt: Et elapsus sum folus ego, ad renunciandum tibi. 20 Tum furrexit Jobus, laceravitque pallium, & caput penitus attondit, prostratusque humi adoravit. 21 Dixitque; Nudus ex utero matris exii, nudusque revertar illuc. Dominus dedit, & Dominus abstulit; fit Nomen Domini benedictum. omnibus hisce nihil peccavit Jobus, neque edidit futilitatem in Deum.

regnat.

22 futilitatem] tiplah proprie alivationem signat, ut et salivatum, 16 עור זה מדבר וזה כא ויאמר נפלה מן־השמים אש אלהים ותבער בצאן ובנערים ותאכלם ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך: עוד זה מדבר וזה בא ויאמר כשדים שמו שלשה ראשים ויפשטו על הגמלים ויקחום ואת הנערים הכו לפיחרב ואמלטה רק־אני לברי להגיד לך: 18 עד זה מדבר וזה בא ויאמר בניך ובנותיך אכלים ושתים יין בכית אחיהם הככור: 19 והנה רוח גדולה באה מעכר המדכר ויגע בארכע ויפול על הנערים הבית פנות וימותו ואמלטה רק־אני להגיד לך: ויקם איוב ויקרע את־מעלו ויגו את־ראשו ויפל ארצה וישתחו: 21 ויאמר ערם יצאתי מכטן אמי וערם אשוב שמה יהוה נתן ויהוה לקח יהי שכם יהוה מברך: 22 בכל־זאת לא חטא איוב ולא־נתן תפלה לאלהים;

II SAD

1-

t:

0,

2:

ta

e-

us

nc

it:

int

ti:

ide

101

per ım

20

Ni-

uf-

lus

il-

lit:

In

ne-

12-

um,

II.

16 you seh medabber, vezeh ba, waj-jômer; ef elohim napelah min haf-Jamem, wat-tibyar buzzon, u-ban-neyarim, vattocel-em: va-immaletab rák aní lebadd-i, le-baggid l-ac. 17 you zeb medabber. ve-zeb ba, vaj-jomar, casdim samu selosab rasim vaj-jipsetu val bags gemallim, vaj-jikkabu-m, ve-et ban-negarim biccu le-pi bareb, va-immaletab rak ani le-badd i, lebaggid l-ac. 18 yad-zeb medabber, ve-zeb ba, vaj-jomar: bans-ca ubenote-ca ocelim, ve-fotim jain, be-bet abi-bem babbecor: 19 ve-binneb ruah gedolah baah me-yêber ham-midbar, vaj-jiggay be-arbay pinnot hab-báit, vaj-jippolyal-ban-neyarim vaj-jamutu:va-immaletab rák aní lebadd-i, le-haggid l-ac. 20 vaj-jakom ijob, vaj-jikray et meyil-o, vajjagoz et-ros-o, vaj-jippol arzah, vaj-jistabu; 21 vaj-jomer, yarom jazarti mib-beten imm-i; ve-yarom asub Sammah; jahvoh natan, ve-jahvoh lakah; jehi sem jahvoh meborac. 22 be-col-zôt lo bata ijob ; ve-lo natan tiplah le-elohim.

salivæ instar ejectum ex ore. In- a Jobo cogitatum, atque ore prode ad temerarium futileve dictum latum. transfertur. Nihil adhuc infulfi

co feedered with a signif in mode car

delice of I um exer eprs, An adno-

nord due, per Co

postupies carne

AND TOPRISH TO WASHINGTON

+ the star out to real of Villenia THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY.

ention while one provider and

CAP. II.

CAP. II.

ad Cap. i. Per. 6.

3 obtinet] bebzik proprie manu firma retinetadversus hostem irruentem. Vid. Ps. xxxv. 2. Metaphora sumta est a Militia. Comparatur Jobus cum strenuo pugnatore, qui parmam non abjecisset, non esté ori; esset factus, in hoc acri certamine, sed integritatis suæ cly peum forti manu retinuisset.

ib. inftigaveris] Verbum hest instigavit, irritavit, proritavit, in origine sua necdum satis innotuit. Verisimile est, propriam sedem occupasse in instigandis animalibus, inter complosiones manuum sibilosque, ut incursent, mordeant, devorent.

ib. absorbendum] balley, absorbere, ad fortunarum occasium & ruinam facile traductum.

ib. gratis] binnam conjungendum cum leballey-o, ad absorbendum eum immerito, gratuito, gratis; nihil tale commeritum, sed contraria omnia promeritum.

4 cutis] Cutis pro cute, Locutio proverbialis, cujus hæc est literalis vis; paratum esse quemvis, si vitam modo salvam au-

ferre liceat, ut vel cutis sibi diripiatur, atque, ut sic dicam, vivus excorietur. Sublimius deinde istud Excoriari, in proverbio nostro, signabit Direptionem omnium fortunarum, violentamque amissio-

I Et accidit die quodam, ut filii Dei venerint ad sistendum sese apud Dominum; venitque Satanas quoque in medium eorum, ad sese apud Dominum sistendum, 2 Dixirque Dominus Satanæ, Undenam advenis? & respondens Satanas, Ab incurfanda, inquit, terra, in eaque degraffando. 3 Tum Dominus Satanæ, Numquid tetendisti cor tuum, inquit, adversus servum meum Jobum? quoniam non est, qualis ille, in terris: Vir perfectus & rectus: metuens Numinis, & recedens a malo. Etiamnum quoque obtinet suam integritatem, quanquam tu me instigaveris ad illum absorbendum gratis. 4 Et respondit Satanas, dixitque; Cutis pro cute; & omne quod quis habet, pro anima fua dabit. 5. Verumtamen laxa age manum tuam, & tange offa, carnemque ejus; si non in faciem tuam te valere jubebit. 6 Tum Dominus Satanæ, En illum, inquit, in manu tua! tantummodo animam ejus caveto. 7 Et egressus est Satanas e præsentia Domini; percuffitque Jobum ulcere pelfimo; a planta pedis, usque ad verticem ejus. 8 Sumitque sibi testam, ad semet ea scabendum; atque in medio cinere se-9 Tum uxor ejus, An adhuc retines integritatem tuam! Valere jubeas Numen, & morere.

> nem. Sane, per Cutim intelligi fortunas externas, patet ex oppositione carnis & ossium, qua jam Valetudinem, ipsamque adeo vitam, designant: quasi diceret Satanas, verbera Jobo admota cutim tan-

m

ו ויהי היום ויכאו כני האלהים להתיצב על־יהוה ויבא גם־השטן בתכם להתיצב על־יהוה: ויאמר יהוה אל־השטן אי מזה תכא ויען השטן את־יהוה ויאמר בארץ ומהתהלך 3 ויאמר יהוה אל־השטן השמת לכך אל־עכדי איוב כי אין כמהו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע ועדנו מחזיק בתמתו ותסיתני בו לבלעו חנם: ריעו השטן את־יהוה ויאמר עור כעד עור וכל־אשר לאיש יתן בער נפשו: 5 אולם שלח־נא ידך וגע אל־עצמו ואל־בשרו אם־לא אל־ פניך יברכך: 6 ויאמר יהוה אל־ השטן הנו כידך אך את־נפשו 7 ויצא השטן מאת־פני שמר: יהוה ויך את־איוב בשחין רע מכף רגלו ועד קדקדו: 8 ויקח לו חרש להתגרד בו והוא ישב בתוך האפר: 9 ותאמר לו אשתו עדך מחזיק בתמתך כרך ומת:

II.

Dei

ni-

um

ım.

am

ur-

do.

te-

um

alis

us:

ilo.

zri-

il-

ndit

m-

bit.

ım,

in

um

ca-

atia

ref-

em

net

fe-

eti-

eas

elli-

op-

jux

deo

ita-

an-

At

I vaj jehi haj-jom, vajjabou bene ba-elohim lehitjazzeb val-jahooh; vaj-jabo gám bas-satan be-toc-am, le-hitjazzeb yal-jahvoh. 2 vaj-jómar jabwob el-baf-fatan & mizzeh tabo? vaj-jáyan hafsatan et-jahvob, vajjómar, mif-Jut ba-arez. ume-hithallec b-ab. 3 vajjomer jahwob el-baf-satan, ba-samta libb-eca elyabd-i ijob? ci en, camohu, ba-arez: if tam wejafar: jere elobim, we-sar me-ray. ve-yod-énnu matzik be-tummat-o, vattesit-éni b-o le-balley o binnam. 4 vaj-jayan has-satan et jahvob, vajjomar; yor beyad yor, vecol-aser le-if, jitten beyad naps-o. 5 ulam selatna jad-eca, ve-gay elyazm-o, we-el befar-o; im lo el-pans-ca jebarec-eca. 6 vaj-jomer jahvoh elhaf-satan, binn-o be-jadeca! ac et-napf-o femor. 7 vaj-jeze has-satan meet-pent jahwoh: vaj-jac et-ijob bi-shin ray; miccapragto, ve-yad kodkod-o. 8 vaj jikkat l-o tieres, lebitgared b-o; we-bu joseb be-toc ha-éper. 9 vattomer l-o ist-o, vod-eca matzik be-tummat-eca? barec elobim, va-mut.

tum distrinxisse, nunc autem, si vere victor sit pronunciandus, plagas ei ad vitalia esse adigendas.

6 caveto] i. e. Caveto animam tangas, vel, caveto cum anima te misceas.

9 num adbuc] Ecquid adhuc Religionem dices esse certissimum fundamentum & firmamentum nostræ selicitatis? tu qui, ea servidissime servata, eradicatus es, & funditus periisti.

ib. valere jubeas] Non jubet De-

C 2

ריאמר

um abnegare, non etiam blasphemis impetere; sed aliud ei systema concipiendum admonet de virtute, de religione, de cultu fincero Numinis: quafi diceret, Excolve te cura religiosa, quâ hactenus Deum, tanquam virtutis Remuneratorem, & fcelerum vindicem, suspexisti, & suspiciendum omnibus inculcasti. Missa fac cuncta ista præcepta feveræ pietatis, & nullum alium fructum virtutis tuæ expecta, quam ut brevi, sub atrocibus hisce & ignominiosis plagis, miserum spiritum exhales.

Locutio est fignata, quam habes etiam 2 Sam. xiii.

12. Vide & 2 Sam. vi.
20. nabal autem est proprie, Marcidus, Succo ac vigore cassus. In-

de transfertur ad eum, qui vel ad virtutem vel sapientiam emarcuit.

ib. in omni boc] Infignis est palma victori hactenus tributa, qui ne Labiis quidem suis, tam proclivibus alias ad peccandum, & quibus frænum ponere nequiverat uxor, offenderit. Infinuatur fimul, Labio tenus quidem succubuisse mulierem, & tiplab, sputationem, ex ore emifisse: attamen Cor ejusdem non descivisse a Numinis Reverentia. Inculcatur quoq; aliam post tempus faciem fore rerum cum ipio Jobo, cujus quidem Cor constantissime Deo adhæresceret, sed cujus Labia tamen non femper tam religiose semet continerent, in querelas acerbiores, expostulationes, ac provocationes Dei quoque vi dolorum abripienda.

Ps. xxxviii. 12 Amici & familiares mei e regione plaga men flant & pro-

10 At ille, Ut una stultarum loqueretur, inquit, ita loqueris: Itane vero bonum accipiemus a Deo, & malum non accipiemus? in omni hoc non peccavit Jobus labiis suis. 11 Et audiverunt tres amici Jobi omne malum hoc, quod venerat in eum; & advenerunt quisque e sua regione, Eliphazus Themanita, & Bildadus Suchita, & Zopharus Naamatita; nam condixerant pariter, fe venturos ad condolendum ipfi, eumque confolandum. 12 Et sustulerunt oculos suos e longinquo, & non agnoverunt ipsum; ac voce fublata, fleverunt, & pallium lacerarunt, ac pulverem super capita sua jaculati sunt ccelum versus. 13 Et sederunt cum ipso in terra septem dies, septemque noctes; nec erat qui verbo ipsum alloqueretur, videbant quippe dolorem intensius invaluisse.

> pinqui mei a longinquo adstant. Est translatio a Leprosis, aliave qua plaga pestilenti percussis. Sensus est, ita desædatum & desormatum morbo susse Jobum, ut a suis quidem ne recognosci posset, neque quisquam ad eum propius accedere auderet, metu contagionis.

> ib. sustulerunt] Habet peculiarem Emphasin illud waj-jisu yene-bem. Vid. Gen. xiii. 10. & xliii. 27. Sustulitque oculos & widit Benjaminum fratrem. Indicatur Josephum, Benjamini præsentia commotum, a-

criori eum oculo notaffe.

ib jaculati sunt Injectio pulveris in cœlum, ut inde tanquam tristi nebula ac nubé capita eorum cooperta jacere testarentur miseri, interritus summæ adslictionis nota. Nempe zarak non omnem sparsionem videtur expressisse, sed pressionem illam & vehementiorem quæ recta sertur,

CAP

e

er

eb

rav

ik

ul

d at.

poud

te

rai lighte ie ca

ויאמר אליה כדבר IO הנבלות תדברי את־הטום נקבל מאת האלהים ואת־הרע לא בכל־זאת לא־חטא איום בשפתיו: וו וישמעו שלשת רע איוב את כל־הרעה הזאת הבאד עליו ויבאו איש ממקמו אלים התימני ובלדר השוחי וצופר הנעמח ויועדו יחדו לבוא לנוד לו ולנחמו 12 וישאו את־עיניהם מרחוק ול הכירהו וישאו קולם ויבכו ויקרט איש מעלו ויזרקו עפר על־ראשיהם 13 וישבו אתו לאר השמימה: שבעת ימים ושבעת לילות ואין אליו דבר כי ראו כי־גד הכאכ מאר:

10 vaj-jomer els-ba; cedabber atat ban-nebalot. tedabberi: gám et-bat-tob nekabbel me-et baelobim, we-et ba-ray lo nekabbel? be-col zot lo tata ijob bi-fpat-av. 11 vaj-ji meyu seloset reve ijob et col ba-rayab baz-zot, hab-baab yal-av; vajjabou if mim-mekom-o, elipbaz bat-temani, ubildad haf-Juhi ve-zopar ban nayamati; vaj-jivvayadu jabd-av, la-bo la-nud l-o, u-le-natam-o. 12 vaj jisu et-yene-hem me-rahok, ve-lo biccirú-bu, vaj-jisu kol-am, vajjibcu, vaj-jikrevu if mevilo, vaj-jizreku yapar yal rast-hem bas-Jamaimah. 13 vaj-jesebu itt-o la-ârez Sibyat jamim, ve-Jibyat lelot, we-en dober el-av dabar, ci rau, ci gadal bac-ceeb meod.

ejaculationem refert.

12

2-

i,

n.

n-

ce

nt,

nt

p-

es;

ur,

n-

Eft

da-

eft,

Or-

ne

am

ret,

rem

em.

27.

ımi-

um,

, 2-

reris

rifti

per-

nter

em-

1 VI-

llam

rtur,

AP.

13 septem Hæc non proprie sutenda sunt. Sensus est, Integram ebdomadem, more solemni, in ravissimo luctu transegerunt.

ib. nec erat] Non dicit contextus, lullum eos verbum ex ore emifisse, d ad Jobum tantum verba facta net. Omnino qui allocuturi verant, altissimum tenuerunt silenum, erga amicum telis Divinitus onsixum; partim prudens, & comiseratione plenum, ne viderentur aportuni consolatores; partim imudens, obstinatum, atque, ut mox tebit, sinistris suspicionibus subulratum.

13 dolorem] Vox ceeb ex Origine fignat tabidum lurorem, & proie locum habet in corpore plagis carnificato ac confecto. Inde ansfertur quoque ad animum, do-

lorum vi fractum plane ac contufum, ad lurorem usque ut sic dicam.

ib intensius] Particula meod a (Rad. od Curvare, inflecti, flexo ac curvato corpore niti) fignat intensiorem nisum, estque proprie substantivum; unde be-col meod-eca, ex genio linguæ, sonat, omni tuo nisu. Adverbialiter positum meod verti solet Valde, vehementer, pro pleno be-meod cum nisu, nixim, enixius, intensius. Tantam vim Linguæ adhibuit nunc facer scriptor, ut ostenderet hoc ipso fpatio temporis, quo flupentes & attoniti Amici Jobum circumsidebant, cuncta ejus mala, quibuscum jam per menses aliquot colluctatus fuerat, fub oculis & conspectu visitantis cœtus (quem fatis numerosum fuisse, infra oftendetur) novo impetu recruduisse, & atrocius adhuc, quam antea, desæviisse.

on

id.

m

lun

um

ios

ua j

uær

oti

ne

um ib.

t l

cem

ib.

diet

mpe

anti

fty

xiii. i. 1.

5 0

tione

alte

etes,

mifica

tique

t, ni

CAP. III.

ARGUMENTUM CAP. III.

Silentium gravissimum quod per septem dies protractum erga amicum alloquii sane & solatii indigentissimum, haud dubie animum Jobi vehementissime concussit, Athletamque fortissimum ferme de gradu dejecit. Hic nempe suit cumulus calamitatum, quibuscum conflictatus est, ut amici ejus ex Consolatoribus, quales accesserant, subito conversi suerint in Taxatores, atque sinistras ad-

fuspiciones versus eum fovere coeperint, ac fi turpem egisset hypocritam, & larva religionis crimina sua occultasset. Sub fevero hoc & injurioso silentio, refrigeratam eorum caritatem, pectusque alienanatum plus fatis indicante, nil mirum quod invicta hactenus patientia Jobi cœperit labefactari & quatefieri, ipseque tandem in amarissimas querelas proruperit, atque ad indeco-ram illam Natalium execrationem impulsus fuerit, quæ capiti huic exordium facit.

NOTE.

I aperuit] Appositissima phrasis, qua Johum ita silentium rupisse insinuatur, ut in liberiores & vehementiores voces, non sine siducia bonæ causæ, fuerit provectus.

ib. diem] Diem, pro Natali, vidimus supra Cap. I. Adde Hos. vii. 5.

2 respondit] Verbum yanah Refpondere, nonnunquam latius sermonis exordium designare, nemini non notum.

Post hæc aperuit Jobus os suum, & exe. cratus est diem suum; & respondit Jobus, ac dixit;

Pereat dies, quo natus sum:

Et nox quæ dixit, conceptus est masculus

Ne requirat illum Deus desuper;
Neve radiet super eum lumen diurnum.
Vindicent sibi illum caligo & umbra mortis

Tentorium figat super illo nubilatio; Conterreant eum nigrores diei.

3. Pereat Duplex Imprecation est & in diem natalem & in noctem proseminatricem. Prima, ut and excident & nec extiterint unquam, nec recurrant. Secunda, ut si in fieri nequit, ut prosecto nequit, omnibus saltem diris utrumque tempus sit & maneat oneratum, atque confixum, in omnem sæculorum perpetuitatem.

3 dixit] Inducitur Nox ista qual conscia mysterii & exultans ob spen prolis virilis. In deliciis habent Anbes hunc morem loquendi.

4 horrens] hajac ex origine el Horrere, inhorrere, peiesen Gracor. Hinc hojec horrens & crassa caligo, tenebræ densissimæ; non ma quod horrorem incutiant, quam quod ipsæ horreant, hoc est, asperum quid & hispidum præferant.

4 requirat] Communis fere calculus tendit ad Favorem & studium, in ne requirat sit Nullam in eo benignitatem exerceat. At aliquid dinus graviusque subesse potest. Nempe quærere, requirere, nonnunquam

Nortem

את־יומו: 2 ויע איוב ויאמר:

II.

SX.

Jo-

ilus,

rtis

catio

ctem

uam, fi id

om-

mpu

con-

erpe-

fpem

t Am-

ne ef

Græ

a cali-

n tam

quam

aipe-

nt.

calcu

um, u

benig-

d diri-

Nem

nquam

ortem

ו אחרי־כן פתח איוב את פיהן abare cen patat ijob et-pi.bu, va-jekallel et-jom-o. 2 va-jáyan ijob, vaj-jomar;

ז jobad jom, invaled b-o: והלילה אמר הרה גכר: א היום ההוא יהי חשך 4 báj-jom ha-bu jehi tofec; אל־ידרשהו אלוה ממעל ואלדתופע עליו נהרה: תשכן עליו עננה יבעתהו כמרירי יום:

v-hal-lailah amar, borah gaber. al-jidref-éhu eloah mim-mayal;

ve-al topay yal-av neharah. וצלמות זינאלהו חשך וצלמות jígralu-bu hofec ve-zalmavet; tiscon yal-av yananah; jebayatu-hu cimrire jom.

onitur pro Reperire, deprehendere. id. Eccl. iii. 15. Esai lxv. 1. Hinc m converti potest, Ne inveniat diem lum Deus, ex alto; q.d. desuper um indagans ac pervestigans ad raios lucidissimos omniscientiæ suæ, ua jebakkes et-han-nirdap propulsum uærit, i. e. deprehendit etiam reotissima quæque; hujus tamen dinefastissimi nec volam nec vestium deprehendat.

ib. lumen] neharah ex Origine foit liquidissimam & limpidissimam

ib. radiet] topay splendescat, prædiet; verbum grandisonum, quod mper usurpatur de magnifico & viantissimo lumine, quodque non nisi

stylo sublimi occurrit, ut Deut. xiii. 2. Pf. 1. 2. & lxxx. 2. & 1. 1. quaterque in hoc libro.

5 vindicent] Thema gaal duplici tione præditum, vindicandi alte-altera polluendi. Variant interetes, nec mirum; quum utraque nificatio habeat pondus & decus. ique nihil grandius concipi pot, nihil etiam quod facilius percipiatur, quam jure hæreditatis, sortis, affinitatis, vindicent, afferantque fibi in perpetuum, diem huncce denfissimæ & formidolosissimæ tene-

Et dicant meus est, injiciantq; manus. Habet tamen posterius aliquid quod fe majorem in modum commendet & infinuet: nam diem fædare, polluere, contaminare, pervenuste & graviter dici possunt tenebræ. Polluere autem hic valet Profanare, confcelerare, horrori publico tradere; ut Malac. i. 7. & alibi.

5 tentorium] Vox tiscon luculentum præbet conspectum atræ nubis instar veli dispansæ ad moram & habitationem. Imago Arabibus mire placita.

ib. nubilatio] yananah proprie coagmentata moles nubium, procellis gravida, fubito oriens & cœli cooperiens.

ib. nigrores] a camar, (in Niph. atratus, æstu adustus fuit) cimirim nigrores, vel æstus diei. De tonitrubus ac fulminibus intelligi poffunt.

6 occasus] ópel, proprie φθίνασμα, est summus gradus caliginis nocturnæ, quum omnis lux desecisse & consumpta esse videtur. Commodius tamen hic referri potest ad plenariam abolitionem, q. d. raptam hanc noctem possideat extinctio, interitus, occasus unus perpetuusque.

ib. gaudeat] al-jihad, a badah gavisus est, ne gaudeat, quod sit habeaturque inter dies anni. Vult nempe Jobus hanc noctem, quæ complectitur integrum any disperege, aboleri, & tanquam e calendario deleri. Aliis al-jihad est, Ne adunetur, a jahad, quod minus analogum.

7 vastior] galmud (quod aliis folitaria vel defolata, aliis vasta, sterilis) proprie significat

faxum durius. Duræ & vastæ sterilitati damnata sit, ut silicis instar

congelata videatur.

ib. cantus] Vox renanah proprie tremulum tinnulumque sonorem adfert. Hæc dira & ominosissima nox æterno, quo digna est, silentio mancipetur; & universa quasi natura rerum attonito stupore jaceat demersa.

8 imprecatores] Id genus hominum, quod in oriente conduci folet ad diem aliquem luctuosum quæsitissimis & conceptissimis verborum

formulis execrandum.

ib. promtissimi] Horum qui in arte sua præcellunt, noctem hancce jikkebu nominatim sigant, Excitatricem Leviathanis, i.e. diram dirissimorum malorum matrem. Adagialiter dictum.

6 occasus] ópel, pro- 6 Noctem illam! occupet eam Occasus, ie φθίνασμα, est sumus gradus caliginis nouraz, quum omnis lux

In numerum mensium ne intret.

7 Ecce nox ista sit dura silice vastior;
Ne proveniat tinniens cantus in ea.

8 Nominatim defigant eum Imprecatores die, Promtiffini quiq; Excitatricem Leviathanis.

extinctio, interitus, oc- 9 Horreant caligine stellæ crepusculi ejus; casus unus perpetuusque.
ib. gaudeat] al-jibad,
a badab gavisus est, ne

Et ne videat palpebras auroræ.

gaudeat, quod fit habea- 10 Quia non obstruxit valvas ventris mei; turque inter dies anni. Vult nempe Jobus hanc Neque seclusit ærumnam ab oculis meis.

noctem, quæ complecti- 11 Quare non ab utero mortuus sum? tur integrum νυχθήμερος, aboleri, & tanquam e E ventre egressus mox exspiravi?

calendario deleri. Aliis 12 Quare me officiosa exceperunt genua?

al-jihad est, Ne adunetur a ichad quod minus

Et quid ubera, ut sugerem? [dere

13 Nam nunc recubarem, & tranquillus subs-Dormirem, tum requies esset mihi.

ib. defigant] nakab, proprie, Fixit, foravit, nominatim defignavit, & tanquam notis compunxit vilipendi & abominationis.

ib. Excitatricem] yorer livinian commodissime designare potest Productorem terribilium monstrorum. Radix yur, excitari, sat frequens in malis & horrendis rebus subito immissis. Vid. Jer. vi. 22. & xxv. 32. Formâ Pihel habes Esai x. 26. Hinc yorer pro meyorer suscitans vel suscitator.

ib. Leviathanis] Monstrum hocce, (sive jam Niloticum, id est, Crocodilus, sive Marinum, id est, Balans, & quidem illa ferratam cutem, seratosque dentes gerens, quam Orcam vocat Plinius) ipso sono horrorem incutit. Vox autem livjatam est compositione est tortilis, slexuosu

Cum

Ser

ten

tur,

que

noE

ten

ten

tis r

qua

fequ

aper

triti

Pro

& p

tavi

da p

cefir

Jobu

Se

i

i

הלילה דוהוא יקחהו 6 bal-lailab ba-bu! jikkab-ebu opel; al-jibad b-ims Janah; אפל אל־יחד כימי שנה be-mispar jeratim al-jabo. במספר ירחים אל־יבא: יהי ההוא יהי hinneh hal-lailah ha-bu jebi נלמוד אל־תבא רננה כו: galmud: al tabo renanah b-a. אררי־יום אררי־יום אול אררי־יום אררי־יום אררי־יום ha-yatidim, yorer livjatan. העתידים ערר לויתו: יחשכו כוכבי נשפו g jétfecu cocebe nifp-o; יקו־לאור ואין ואל־יראה בעפעפי־שחר: jekaw le-or, wa-ain; v-al jireh be-yapyapte Jahar. יוסני לא סגר דלתי בטני loci lo sagar dalte bitn-i; ויסתר, עמל מעיני: váj-jaster yamal me-yen-ai. אמות מרחם אמות למה לא מרחם אמות? מבטן יצאתי ואגוע: mib-beten jazati, ve-egway? (ברכים נדכוני ברכים 12 madduy kiddemu-ni bircaim? u-mah sadaim, ci inak? ומה־שדים כי אינק: נו כי־עתה שכבתי ואשקום 13 ci yattab Jacabti, ve-ejkot; ישנתי או ינוח לי: jejanti, az janub l-i.

Serpens; Draco.

II.

liei,

mis.

rem;

ıbi-

ixit,

t, &

endii

jatan

Pro

orum.

ens in

o im-

V. 32.

. 20.

ns vel

nocce,

LOCO.

læna,

)rcam

rorem

en ex

xuolus

Cum

9 horreant] Nox illa horrendis tenebris demersa & oppressa teneatur, a vespertino ejus crepusculo usque ad matutinum.

ib. expedet] Elegantissime pingit noctem quasi laborantem & luctantem sub densissimis, quibus premitur, tenebris, quin & eluctari conantem.

ib. palpebras] Primos folis orientis radios, quando jam expergefactus quasi mundi oculus nictare incipit, seque lucido ac tremulo vibramine aperire.

tritius, in omnibus linguis, quam ut Pronomina non active tantum, sed & passive adhibeantur.

seclusit] jaster, velo oppanso occul-

da pars Capitis, ad Period. usque vicesimam excurrens, in qua infinuat Jobus, maluisse se, inde a primo exitu ex utero matris extingui, vel & in eodem defluere, atque aborisci. Hoc votum nihil habet quod non gravior miseria mortalibus, æstuante dolore, exprimere soleat; qui Jobo etiam intensius sæviens suggessisse videtur istam cum copiam, tum vehementiam locutionum, quibus votum hocce amplificatur.

12 officiosa Hanc vim Officii sepe induit verbum nostrum apud Arabes, in kádama & káddama; e-andemque agnosces Deut. xxiii. 5. Esai. xxi. 4. &c. &c. Officiosa autem hæcce genua vel Obstetricis esse possunt, quibus a matre cadens statim suit exceptus, lotus, fotus: vel Nutricis, quam colon sequens pingit ubera admoventem tenello.

Nempe no Jacab Decumbere subnectitur Jakat, sidere, æstu curarum sedato requiescere. Sequitur deinde

no profundo confopiri. janut impersonaliter acillustriore adhuc figura ei subjecta; a statione mansionis, vel portus; vel alterius fedis commodæ & tranquillæ.

14 cum regibus] Regius videlicet puer, aut Et ibi recumbunt fessi virium. dus, in splendido sepulprincipesque decumberem.

ib. vaftitates] Ædifipro Res collapfas, & rufitum pro Destructionem mortis extruere quafi, & pro fepulchris mortuo-

rum, exædificare monumenta vivorum, in quibus magnifice decumbentes, quodammodo immortales facti esse videantur mortales.

15 argento] Ritus observandus. quo aurum, argentum, monilia, omnis pretiofa fupellex, Magnatum fepulchris inferri folebat.

16 abditus] népel famun, fætus matri, post primam formationem, elapsus, & clanculum in terram ab-

17 jastati] rasav proprie valet turbido motu jactari; cui opponitur Takat, fidere, vid. Cap. xxxiv. 29. ex hoc fonte ducta est secundaria significatio Improbitatis, quæ æstu turbido cupiditatum irrequietarum ja-Catur.

ib. concuti] rogez proprie Concuf-So gravior, cum tremore & fragore

jajan obdormiscere, som- \$4 Cum regibus, & confiliariis terræ; Qui ædificant desolatas fibi vastitates.

cipiendum, & quidem 15 Aut cum principibus quibus aurum est: Qui implent domos suas argento.

quieta, vel stabuli ac 16 Quin sicut abortus abditus non extitissem: Sicut infantes, qui non viderunt lucem.

17 Ibi inquieto motu jactati cessant concuti;

principali domo oriun- 18 Simul vincti eliquata abundant tranquillitate: chro, tanquam cubili ac Et non audiunt vocem exactoris.

dormitorio, inter reges, 19 Parvus & magnus ibi idem ! Et servus manumissus a suo Domino.

care desolationes adagium 20 Quare det laborioso lucem? Et vitam amaris animæ?

ina longa dejectas, re-fuscitare. Hic vero po- 21 Qui expectant mortem, & nulla est:

Effodiuntque eam præ thefauris abditis.

conjuncta; speciation, tremulus motus nubis tonantis. Intelligas hic loci omnem anxietatem tremebundam, in querelas, cum fragore ac fremitu, erumpentem. In feipsum autem digitum quasi intendisse Jobum, patet ex Per. 26.

18 tranquillitate Elegans eff verbum Jaman, quod summan adfert tranquillitatem, cum fecuritate profunda conjunctam.

ib. exactoris]. Turbida vita jacatis, & sub pondere laborum dolorumque fatiscentibus, adjunguntur asirim, vincti, sub imperio nogef exactoris, ejusque baculo, positi, quos pistrinum, aliudve grave jugum, quotidie exercitos habet.

20 Quare] Tertia pars Capitis hujus novis decurrit querelis, de vita erumnoso mortali prorogata, &

qui

nod

tun

per

mo

quo

imp

exo

tion

fui,

ction

tand

mira

us fa

calar

atqui

qui,

ces.

tunt.

Deus

ib.

ib.

III AAD ישני ארץ עם־מלכים ויעצי ארץ ועם־מלכים ויעצי ארץ נעם־מלכים ויעצי ארץ ועם מיים זיים ארץ ארץ ועם מיים ויעצי ארץ ויים וייעצי ארץ ארץ bab-bonim borabot la-mo. הבנים חרבות למו:

זהכ להם שרים זהכ להם ניש שרים זהכ להם נהל ישרים זהכ להם bam-memallim batt-bem casep. הממלאים בתיהם כסף:

ואו כנפל טמון לא אהיה 160 ce-nepel tamun, h ehjeh; כעללים לא־ראו אור: cé-volelim, lo rau or.

ו שם רשעים חדלו רנז בין דרו רנז מו הדלו רנז מו הדלו רנז מו הדלו רנז מו היו הדלו רנז מו הדלו רנז מו הדלו רנז מו ושכם ינוחו יגיעי כח: ve-Jam janubu jegiye cob.

יחד אסירים שאננו 18 jábad asirim Jananu; יצי עלא שמעו קול נגש: vé lo Jameyu kol nogef.

ונדול שם הוא 19 tg katon ve-gadol fam bu: ועבד חפשי מאדניו: ve-yébed bopfi me-adon-av.

לעמל אור לעמל אור בס lam-mab jitten le-yamel or? יום למרי נפש: vé-bajjim le-mare napej?

[ennu] ואיננו למות ואיננו ba-mehaccim lam-mavet, ve-un-ביותפרדו ממטמונים: vaj-jahperu-bu mim-maimonim.

quidem invito, mortemque dies ac noctes anhelanti. Hoc, in se spectatum, nihil gravius habet quam superiora; quin imo mitius quid, ac mollius, spirat. Sane videtur jam quodammodo defervisse æstuans ille impetus, quo expostulationes hasce exortus fuerat Jobus, qui ab execratione, & deteftatione, satus ortusque fui, ad immaturæ & acerbæ extinctionis vota transgressus, descendit tandem ad placidiores contestationes, mirabundus veluti rogitans, cur Deus saltem maturam mortem denegat calamitofis, emori discupientibus, atque lucis usuram protrahat iis, qui, ejus fruendæ non amplius capaces, sepulchrum ardentissime expe-

e:

no-

10-

mr

itu,

em

pa-

eft

ad-

tate

Eta-

olo-

ntur

ex-

quos

quo-

pitis

vita

Qui

ib. dat] Omnino subaudiendus Deus, lucis & vitæ Dator unicus.

1b. laboriofo] i. e. ærumnofo, ex

ulu tritissimo ve yamal, Laboris, pro Molestia & Ærumna,

ib. amaris] mar nepel, Amaritudo animæ, defignat mærorem gravem, quo vita redditur acerba."

21 expectant] biccab alibi valet morari, moras nectere; ut. 2 Reg. ix. 3. 2 Reg. vii. 9. Hab. ii. 3. alibi fonat avide expectare & desiderare aliquid, ut hic, & Pf. xxxiii. 20. Efai lxiv. 3.

ib. nulla eft] Emphatice. Adeo non venit, non succurrit, ut Nulla esse videatur.

ib. effodiunt] Aliquid grande & tragicum spirat. Pinguntur hic miferi mortales tam avide inhiantes morti, quam alii inhiant thefauris, & quidem sub terra reconditis, quos fummo studio & labore eruere conantur.

elu

Jol

ror

faci

tide

ani

illu

incu

fcel

acer

ut,

poti

plag

debu

oren

nem

prob

form

indu

"im

" ma

" pa

" la

" fec

" cu

" COI

" tril

" bu

ib

ib

i

22 choream] Cotinuatur grande πάθος, & graphice expinguntur Calamitosi, Choream quasi & triumphum ducturi, si in sepulcrum ipsis descendere, atque portum diu desideratum intrare, tandem liceret.

ib. latantur] samab, proprie, enodem esse, indicat habitum animi omnibus curis, tanquam nodis, exsoluti. gul, saltavit in orbem, choreas duxit, majorem gradum lætitiæ insert. His fortius ad-

huc & venustius /u/, obliquavit oculos præ nimio gaudio natantes; in quo inest superba quædam, &, ut sic dicam, ferocula lætitia, cum oculo natante & obliquato sese efferens, ac quasi triumphans.

Quare, inquam, dat lucem viro, &c. ib. occultata] Infignis est figura, desumta a judiciis ac judice, eodem-

delumta a judiciis ac judice, eodemque vindice, qui aditum negat oppresso, ad Jura ejus tuenda. Vid. Is. xl. 27. Eandem vim induere potest alterum verbum sacac texit, prætexit, ut Thren iii. 43, 44. cum nasso (indignatione) prætexisti, & persequeris nos; prætexisti tibi aditum nube, ne penetret precatio.

24 ad modum] Suspirium ad instar panis veniens, pulchra & sublimi figura positum, pro Nutrimen-

22 choream] Cotinua-27 Qui lætantur ad choream usque; [pulcrum, tur grande πάθος, & graphice expinguntur Calaphice expinguntur Calamitosi, Choream quasi 23 Viro! cujus via occultata est;

Et pro quo prætegit Deus. [pirium:

scendere, atque portum 24 Quia ad modum panis mei venit meum sufdiu desideratum intrare, Et effunduntur sicut aquæ rugitus mei. [gruit;

ib. latantur] samab, 25 Quum timeo timorem, idem mox in me inoprie, enodem esse, incat habitum animi om-Et id quod expavi, incursat mihi.

nibus curis, tanquam no- 26 Non defæcatus sum; non sido;

Et-non conquiesco; & venit concussio.

tum quafi quotidianum habere sufpiria, cord sque semet edentis dolores. Confer Pf. xlii. 3. 1 Reg xxii. 27. If. xxx. 20.

ib. funduntur] nittac verbum in liquatione fusi & candentis meralli tritum. Latius quidem transfertur, fed ita fere ut ad Originem alludatur. In iræ candentis effusione adhibetur, Jer. xlii. 8. Dan ix. 11. 2 Chron. xii. 7. Nab. i. 6. Ita hic ardentes pinguntur rugitus, ex pe-Store aut corde, æftu dolorum colliquefacto quasi, prorumpentes; & quidem cam-majim, instar aquarum, hoc est, ut pro potu quotidiano veniant reforbendi, quemadmodum gemitus pro pane ac cibo devorandi erant. Vid. Reg. xxii. 27. E/ XXX. 20.

25 Quum timeo &c.] Infinita & in-

Annotationes ad Cap. III.

Per. 3. jobad] Incipit Carmen nobilissimum, atque perpetuis justisque versibus (paucis tantummodo ad initium Cap. xxxii. interpositis) usque ad Per. 7. Cap. 42. decurrit. Ut vero Poeseos Hebraicæ indoles aliquatenus iis innotescat, qui nondum eam perspectam habent, pauca quædam ex Rev. adm. Episcopi Cicestrensis Prolegomenis in

Psalmos delibabo. Qui plura velit, ipsum adeat. "I. Primo igitur in hac poesi pedes sunt omnes distyl-

" labi. II. Quantitatis syllabarum " nulla ratio habetur. III. Versi.

" culi constant vel pari syllabarum " numero, vel impari. IV. Ubi par

"est syllabarum numerus, ejus ge"neris versiculi pro Trochaicis non

" imme-

אלי־ניל בול בול בול בול אלי־ניל אלי־ניל אלי־ניל jafisu, ci jimzeu-kâbers ישישו כי ימצאו־קבר: ב לנבר אשר דרכו נסתרה 23 lé-geber! afer darc-o nistarab; váj-jasec eloah bayd-o. ויסך אלוה בעדו: בי לפני לחמי אנחתי תבא ci li-pne latm-i antat i tabo: vaj jittecu cam-majim Juszot-ai. ויתכו כמים שאגתי: ים בל פחדתי ויאתיני בז כי פחד פחדתי ויאתיני יבא לי: שר ינרתי יבא לי: va-ofer jagorti, jabo l-i. ישקטתי ולא־שקטתי ב6 lo Jalavti; ve-lo Jakátti; ינא רנו: שפ-lo natti; vaj-jabo rógez.

eluctabili pondere elidentis anxietatis Jobææ causa subseritur; quod terrores, alii super alios, velut agmine facto, incumbant, atque novo identidem, quin & aucto impetu, corpus animumque concutiant.

n.

e-

1:

ıf-

nit;

n-

ful-

olo-

XII.

in

alli

tur,

da-

ad-

11.

hic

pe-

olli-

&

um,

ve-

ge-

andi

Ej.

k in-

velit,

ar in

iffyl-

arum

Verti-

arum

bi par

s ge-

s non

mme-

ib. Et id quod Etiam extremum illud omnium calamitatum in eum incubuisse queritur, ut pro noxio & scelerato traducendus foret. Hanc acerbissimam omnium tentationem, ut, pro sua prudentia, prævidere potuit Jobus accessuram superioribus plagis, ita, pro virtute sua, eandem debuit horrere, & abominari.

ib. expavi] Verbum jagor graviorem angentemque infert formidinem. Vid. Pf. cxix. 39. Amove opprobrium quod (jagorti) anxius reformido.

ib. ingruit] Verbum atah, venire, induere potest vim peculiarem superveniendi, & nec opinato invadendi.

26 tranquillus sum] Huic trium fynonymorum congeriei subest infignis gradatio. Primum Jalah (vel Jalaw antiquam formam retinens) infert defæcationem eliquatam rerum pinguium: Signat ergo hic tranquillitatem a curis & fæcibus eliquatam veluti; estque, ut apparet, fummus gradus. Medium tenet Jukat sidere, subsidere, quod ali-quanto minus exprimit; relinquens videlicet adhuc fæces in fundo hæ-Tertium est nut conquiescere, quod, oppositum mi commoveri ac conturbari, omnem omnino quietem ereptam fuisse arguit, ita ut ne minima quidem remissio commotionis fuerit concessa.

ib. concustio] jabo rogez, venit concussio, i. e. totus horreo, treme, concutior. Vid. Per. 17.

Annotationes ad Cap. III.

- "immerito haberi possunt, in pri-"ma syllaba acuendi. V. Si im-" par sit syllabarum numerus, pro "lambicis censendi sunt, & syllaba " secunda, ut rythmus servetur, a-"cuenda. VI. Periodi plerunque "constant duobus versiculis, sæpe "tribus quatuorve, aliquando pluribus. VII. Versiculi ejusdem pe-
- " riodi, exceptis perpaucis, funt " ejusdem generis. VIII. Versus
- "Trochaici plerunque pedum nu-"mero conveniunt, sed sæpe etiam discrepant. IX. Versus sambici
- " plerunque discrepant, sed sæpe e-
- "tiam conveniunt. X. Utriusque
- " generis verficuli perpetuo miscen-"tur." Hæc, & quæcunque alia

00

tqu

om

uip

tqu

mpo

ib

tend

atur ic m

3

onvi

henti

um

uan

præft

em

pinge

um ;

Prolegomenis jam citatis, quævis fere pagina Jobi confirmabit. Sunt stantq; pedibus 5, ut, jig'alu-bu bofic enim hujus Carminis verficuli vel-Iambici vel Trochaici. Iambici ve-ro, vel funt Dimetri catalectici (qui Anacreontici vulgo audiunt) constantque pedibus 3 1; ut, jobad jom ivvaled b-o, Per. 3. Vel Dimetri hypercatalectici, constantque pedibus 4 1; ut, v-hal lailab amar, rietati si justam commatum interci-borab gaber, ib. Trochaici item sunt sionem, stylumque cothurnatum advel Dimetri acatalecti, constantque

de hac re differuit Vir doctiffimus in pedibus 4; ut baj-jom ba-bu jehi toleg vel Trimetri Brachycatalectici, conve-zalmavet, Per. 5. Immiscentur nonnunquam & alii; longe autem frequentifimi funt, maximamque libri partem occupant, lambici dimetri hypercatalectici, & Trochaici dimetri acatalecti.

Gratæ huic jucundæque metri va. dideris, totum illud habebis, quod

Abbili pondere elidentis anxietatis veniendi. Schee aplicato invadendi. es cause label of the Con P U T holl V. hard free from

ally interested and super and a secondary ARGUMENTUM I Et respondit Eliphazus Themania CAP. IV. te, fatilces:

Non difficulter intelligere est, ad vehementisfimam hanc Jobi contestationem, & expostulationem, qua se a Deo hominibusque derelictum, & immerito abjectum,

dolebat, commotum fuisse consessum amicorum, & partim commiseratione, partim quoque indignatione tactum, quod acriter nimis & impotenter evectus fuisse videretur, tum in amicos, quos latenter punxerat, tum in Deum, cujus & fapientiam, & justitiam, quodammodo carpserat. Dei ergo causam, ut opinabatur, acturus Eliphazus, nec fuam fane, ut ferme fit, neglecturus, in arenam adversus amicum descendit, atque acri in eum impetu invehitur; ad finem tamen, commiserationis ac consolationis nonnihil subnectens. Universa viri oratio Censorium quid spirat, atque, Oleum, quod dicitur, camino affundens, vel potius acetum vulneri, dolorem Jobi, quem mitigare debuisset, irri-

dixitque; mamouza maini 2 Levissimum sane verbum tentetur adversu At cohibere fermones quis valeat? Ecce castigasti multos:

Et manus flaccidas confirmasti,

tavit, atque crudiorem intractabilioremque reddidit. Quæ hoc capite continentur in tria quatuorve majora membra commode dispescuntur. Primum, a Per. 2 ad 7, exhibet cenfuram directe adversus Johum de strictam: Alterum, a Period. 7 ad 12, indirecte, & acrius adhuc, eum perstringit. Tertium, a Per. 12 ad finem usque decurrens, Divinz revelationis figillo increpationes hald oblignat.

NOTE. 2 fane | ha affirmative hic fumen dum, ut Per. 21. hujus Cap. Sic ro tundior exibit sententia censorie pro-Infinuat Eliphazus tam nuntiata. impatientem videri Jobum, ut, i ab amico vel tantillum castigetur, Impingentem antiquissimæ Poeseos, rudioris adhuc & incultæ, natura atque indoles complexa est. In Jobo autem præcipue grandiloquentiam agnosces sæpe plusquam poeticam, & supra Pindari quoque Æschylive cothurnos scandentem.

V,

Jee;

on-

ofec

ntur

fre-

libri

netri

me-

va-

erci-

ad-

pour

Gula

nita,

ces:

erius

bilio-

capite

najora

untur.

t cen-

m de

7 ad

eum

r. 12

)ivinz

s haice

umen.

Sic ro

ie pro-

s tam

ut, i

igetur, entem CAR. IV

Per. 3. ve-hal-lailah] Contracte egendum val-lailah, ut, cam-moz pro ce-ham-moz.

Per. 6. 7.] Ita duas hafce Periolos dividendas censeo, ut versus sint los dividendas censeo dividendas hoc libro, finguli versus colon, vel saltem comma integrum, conficiant, hoc tamen non est perpetuum, neque sane ex rei natura esse potest. Vid. Prolegom in Pfalm. pag. 31.

Quod si voces opel & galmud retrahere malueris ad priorem utriusque periodi versiculum, ut in versione

Latina, nullus refrager.

Per. 18 we-led In Heb. deest copula, tam ad sensum quam ad metrum necessaria. Exciderat nempe wau, alio wau præcunte.

stene cours someth ca- . A fring

is and the minimum

datagram promitte

ויען אליפז התימני ויאטר: ^{vaj-jáyan} elipaz bat-temant,

בוסה דבר אליך תלאה há-nissah dabar ele ca, tileh s ישני במלין מי יוכל:
ישני של-vá-vzor be-millin mi jucal?
אונה יסרת רבים הנה יסרת רבים אונה יסרת רבים ישני-jadaim rapot tehazzek.

tque moderatius sese Deo subjicere commoneatur, ægerrime sit laturus: quippe qui totus in sermento jaceret, tque adversus Deum hominesque impotentius exarsisset.

ib. cohibere] yazar premere stringendo, comprimere arctius; inde atum, continere, quin & imperare, c moderari.

3 Ecce castigasti] Directe Johum convicturus Eliphazus, tum impaientiæ haud decoræ Viro sancto,
ium Hypocriseos, quod virtutem,
quam aliis inculcaret, ipse haud
præstaret, absque ulla circuitione
em aggreditur: Eumque hic depingere incipit, ut strenuum alioium monitorem, & hortatorem ad-

constantiam fidemque inconcussamin adversis: verbis fortissimum & plane invictum, re ipsa ignavum & insidum pugnatorem.

ib. castigasti] Increpans eos videlicet, si succumbere, aut animum despondere viderentur.

ib. flaccidas] Manus remissæ (proprie staccidæ & pendulæ) repræsentant meticulosum ignavumque militem, qui, abjecta parmula, vel fugit, vel adversario se vinciendum, cædendumve tradit. Eas corroborare (bazzek, proprie, revincire) est cohortari ad pugnam, & fortitudinis simul validissimas suggerere rationes. Formulæ ab arte gymnastica desumtæ.

Ha

rug

tur

qui

aud

fere

qui

med

fam

Hab

XXIX

perg

rend

punt

rent,

hacte Orati

factai

suscep

12

ib

fuam, directe hactenus in Jobum destrictam. Eliphazus, indirectæ orationis tela in subsidium Sanctitatem fummi Numinis defensurus scilicet, dari fibi cupit vel unum exemplum eorum, qui integri vitæ, fcelerisque puri, in tam gravia inciderint judicia Dei; quemadmodum ipse Cafe daturum promittit, atque etiam recenset, carum pænas tardiores gravitas earundem compenfarit.

ib. deleti] nichad (five jam exscindi, sive deleri) fortunas alicujus evertente, sæpius adhibetur.

8 aratores] Pulchra

Allegoria; cujus fundamentum est in sententia proverbiali, Ut semen-

tem feceris, ita metes.

9 flatu] Adfini metaphora fubtexitur exitium improbis, instar turbinis ac procellæ, immissum. Huc spectant colores illi, Halitus, Flatus Numinis, & Ventus vel Spiritus Nasi ejus, quos sacræ literæ frequentant in Judiciis gravioribus, iis præfertim, quæ tanquam e cœlo prorumpunt, nec opinanter non minus quam vehementer. Vid. Pfal. XvIII. 16.

10 rugitus] Leones figuram præbent hominum violentorum & injuste grassantium, quos pessimos pessime tandem perditos, & gravi ma-ctatos exitio, arguit Eliphazus. Non temere spargi videntur Nomina hæc quinque Leonum, quorum diversæ pinguntur imagines, ratione

7 Memora] Censuram 4 Impingentem erigebant tui sermones, Et genua curvantia sese corroborabas.

fortius adhuc admoturus 5 Sed nunc tuze veniunt vices, & fatiscis: Ad te pertingunt, & consternaris.

vocat; atque Justitiam & 6 Adeone nihil pietas tua, fiducia tua, Expectatio tua, & integritas viarum tuatum!

> 7 Memora dum, quis ille innocens perierit; Et ubinam recti fuerint deleti.

> 8 Quemadinodum ego vidi aratores vanitatis, Et seminatores molestiæ, eam ipsam mel-

ralogum satis magnum, 9 A flatu Numinis perierunt, Thuisse. A spiritu nasi ejus consumti sunt.

pitum nocentium, quo- 10 Rugitus leonis, & vox ferocis leonis; Et dentes leunculorum revulsi sunt.

> 11 Robustior leo periens fine præda; Et filii leænæ pro præda lacerati sunt.

in subita & gravi clade, 12 Ad me quoque furtivum verbum venit; Accepitque auris mea pauxillulum de eo,

> tum ætatis, tum indolis viriumque, ad tanto certius feriendum, & per hoc vel illud latus, Johum quoque jugulandum. Multiplicati quoque Leonini cum Nominibus Characte res, i. e. regnantia inter Principa vitia, ut, in hoc vel illo faltem fpeculo, suam quoque imaginem recognosceret Jobus, atque se haud im-merito pœnas solvere graviores per-sentisceret. Rugitus Leonis, verbi gratia, commode repræsentat avidtatem divitiarum in rege vel principe, per fas, per nefas, rapiendarum. Sequens character murmurisLeonini, posset speciatim referri ad superbiam aliis prægravem & inaccessam. De nique dentes Leunculorum spont fuggerunt oppressionem tenuiorum & quasi commolitionem.

ib. revulsi] nittay, pro niltay, red di potest, mandibula fracta contundi.

VI 963

ım!

rit;

atis,

nef-

isse.

;

it;

e eo.

mque,

& per

Inodae

aracle.

incipes

m spe-

recog-

ud im-

res per-

, verbi

t avidi-

princi-

darum.

Leonini,

perbiam

n. De-

fponte.

nuiorum

tay, red

contundi.

-ססו מליך מליך cofel jekimun mille-ca, יברכים כרעות האמץ: 4-bircaim coreyot teammez. כי עתה תבא אליך ותלא ci vattab tabo ele-ca, wat-tele: לובהל: תגע עדיך ותכהל: tiggay yade-ca, vat-tibbabel. הלא יראתך כסלתך 6 ba-lo jirat-eca, cislat-eca, לותם דרכיך: tikvat-eca, ve-tom deract-ca! זכר כא מי הוא נקי אבר זכר כא מי הוא נקי אבר זכר כא מי הוא נקי אבר ואיפה ישרים נכחדו: ve-spob jesarim nichadu. און ארעי חרשי און 8 c-afer raiti borefe aven, יקצרהו: עכול יקצרהו שני- עכול יקצרהו, jikzeru-bu. יאבדו אלוה יאבדו o min-nifmat eleah jobêdu, ומרוח אפו יכלו u-me-rut app-o jiclu. ישאנת אריה וקול שחל iofargat arjeb, we-kol fatal; ושני כפירים נתעו: ve-sinne cepirim nittayu. וו ליש אבד מבלי טרף I láif obed mib-bli tarep; יתפררו: u-bene labir jitparadu. ואלי דבר יגנב 12 v-el-ai dabar jegunnab; ותקח אזני שמץ מנהו: vat-tikkah ozn-i Jemez men-bu.

Hæc autem vox ad fuperiora, fc. rugitum & vocem, improprie refertur, per genus loquendi fingulare, quum uno verbo posito simile subaudirur.

fine præda] Hoc non tam referendum ad Defectum prædæ, quam quidem ad Ereptionem prædæ ex mediis faucibus unguibusque, unde fames & mors violenta consequantur. Habes hanc imaginem infra Cap. xxix. 17.

ib. lacerati] Non, ut vulgo, Difperguntur, nempe ad cibum quærendum; sed Divelluntur, discerpuntur, & quum alios lacerare solerent, ipsi vicissim lacerantur.

hactenus deducta convertitur Viri Oratio ad Revelationem divinitus sibi factam, unde causa adversus Johum suscepta pervinci, atque loquenti

major quoque authoritas accidere, posse videbatur. Nempe Justitiam & Sanctitatem Dei minuisse censebat amicum, impatientius provectum ad querelas, quin & expostulationes, majestati tantæ injuriosas. Non efficacius ergo hominem & retundi, & revinci, posse existimabat, quam cœlesti oraculo, quod infinitam Deo fanctitatem vindicet, omni finito captu immensum quantum fublimiorem: quæ non mortalium tantum, terræque vermiculorum, cogitationes transcendat, sed & immortalium ac beatorum spirituum perfectionem quasi obnubilet & obscuret.

ib. furtivum] De occulta & invifibili persona intelligitur; sed & interpretari licet de revelatione per singularem gratiam sacta, qualis non promiscue contingat, non multis quoque, sed paucissimis, quos

F

בשעפים

arcano favore dignetur, Regis ad instar furtim quadam præ aliis gratia honorantis.

ib. pauxillulum] Ita raris obscurisque, quum femel tantum recurrat, Job xxvi. 14. Cl. Schultens ex Arabicis fignificasequi tentat: Nempe sefiguris, vel falutaribus 18 Ecce ne servis quidem suis fidit; dictis, tanquam unioniquæ imago & hic mirifice quadrat, & infra concinnissima reperietur.

Explicationi huic favet nonnihil commodam explicationem date phrafis venusta, vat-tikkah ozn-i, & accepit auris mea. Ea adferre videtur fingularem quandam attentionem, & profundiorem rei auditæ sensum. Accepit auris mea nexam inde seriem salutaris & pretiofæ veritatis. Sed hæc dubi-

13 cogitationibus] Speciem revelationis, per quam dabar, oraculum cœleste, ipsi erat editum, graphice nunc porro describit. sevippim, proprie, funt Conturbatæ cogitationes, extraordinario aliquo metu, totum cor ad se rapientes, unde "exsaou ipsam, five εκπληξη potius, hic describi haud parum corroboratur.

14 quam multum] Multitudinem offium meorum, i. e. omnia offa mea. Flosculum orationis, quo Multum & Parum absolute valet Omne & Nullum.

15 Spiritus] Ventus vehementior ante Numinis faciem præmissus, qui ejus adventum nunciarunt. Qui ipfum Numen, spiritumque Dei, vel & angelum, intelligunt, non fatis

Deus eximio quodam & 13 In ecstaticis cogitationibus e visionibus noc-Quum sopor altus mortales opprimit. [turnis; amicum interiorem ade- 14 Tunc pavor invafit me tremorque;

untis, eumque fingulari Et quam multum offium mihi perterrefecit. 15 Nam spiritus ante faciem meam identidem Horripilante carnis meæ pilo. Fpertransibat,

reddi solet vox Jemez ex 16 Stetit, nec agnovi faciem ejus, Neque imago coram oculis meis; Complanatio, & vocem audivi.

tionem ejus conjectura af 17 Num mortalis, a Numine justus erit? An a Conditore suo purus erit vir?

Atque in angelis fuis notat omissionem.

bas vel gemmis distinctæ; 19 Jam vero habitatores domuum lutearum! Quorum in pulvere fundamentum.

> possunt verbi jahlop pertransibat, quod meatum adfert continuatum identidem, & rectà ulterius pergentem. Hoc, Vento aptissimum, Spiritui non videtur fatis convenire.

tri

fen

exp

flat

Spi

nos

foli

ob

rint.

MEDOY

ve d

nota

quid

tem

Num

Clitat

bus g

lus a

nulla

profu

dere.

quant

19

il

16 agnovi] Adstitit ante oculos meos Deus invisibilis. Videtur paradoxum quid in hac fententia captatum; oculis meis invisibile sele numen obtulit, nulla visibili forma conspicuum, sed in puzissima luce Divinitatis sese conspiciendum prabens, extraordinaria plane ratione, qua mihi Deum cernebam præsentissimum, absque ut vel minimam speciem discernerem. Vid. Annot.

ib. Complanatio] demamah, proprie, status aeris nullo motu turbati, & tranquillissimus.

17 Num, &c.] Verba ipsa Onculi, invisibili ore emissa, audientisque pectus fancto horrore penetran. tia, ac perfundentia.

17 a Numine] particula me vel min hic idem valet ac lipne aut yim Job. ix. 2. Sensus est, ecquis ut justus & purus consistere potest pro

Conterent

בשעפים מחזיונות לילה 13 bi-frippim me-hezjonot lailah, bi-npol tardemah yal anafim.

יורערה ורעדה 14 paħad kar-ani u-reyadah;
יורב עצמתי הפחיר:
יפיריס עמתי הפחיר:
יפיריס עמתי הפחיר:
יורוח על פני יחלף
יפירים על פני יחלף
tésammar fayrat befar-i.

יעמד ולא־אכיר מראהו 16 jaymod, ve-lo accir mar-ehu,

u-temunah le-neged yen-ai;

demamah, va-kol eJmay.

יצדק מאלוה יצדק 17 ha-enof me-eloah jizdak? ימשהו ישהר גבר: im me-yof-ebu jišhar gåber?

והן בעבריו לא יאמין 18 hen ba-ybbad-av lo jarmin; u-be-mabac-av jasim tohlab.

ים אף שכני בתירחמר 19 ap Jocene bate tomer! מורם מורם afer ba-yapar jesod-am;

tribunali suprento, atque inde ex sententia judicis discedere criminis expers?

it.

m

m!

dare ibat, atum

gen-

Spi-

culos

r pa-

cap-

fele

orma

luce

præ-

tione,

fentil-

n spe-

.bto.

turba-

Ora-

lientil-

netran-

me vel

ut yin

uis ut

est pro

iterent

iot.

18 fidit] bermin, proprie, firmum, stabilemque censuit. In servis suis, Spiritibus ejus administris, non agnoscit sirmitatem; nullam stabilem, solidam, perennem vim sanctitatis, ob quam sibi aliquid arrogare poterint, aut cum Deo contendere.

ib. omissionem] tohlah ἄπαξ λεγόμενον, proprie notat Cessationem, sive desectum imparem officio; Eum
notat in Angelis suis, non vitiosum
quidem, sed tamen longe subsistentem & subsidentem infra id, quod
Numini infinito debetur: cujus Sanctitati, Justitiæ, reliquisque virtutibus gloriosissimis, nullus honor, nullus amor, nullus cultus religiosus,
nulla adoratio, nec submissio vel
profundissima, satis queat respondere.

19 Jam vero ap (pro ap ci) quanto magis notet lapsationem in ho-

muncionibus? Quanto magis iisdem non considit? Enunciatum cum Reticentia, quæ, dum nihil exprimit, gravissima quæque menti offert, atque hic speciatim abjectionem vilitatemque ultimam designat.

ib. Domuum] Phrases pondus plusquam humanum sere habentes. Nam revera, sive jam Dei sunt (ut veri quidem similius) sive Eliphazi hac verba, nihil grandius, plenius, pressius, Deo dignius, in tali materia concipi aut efferri potest. Domus luteæ sunt Corpora caducissima, veluti arenæ instabili superstructæ.

ib. quorum fundamentum] Quorum Facultates viresque excellentissimæ, non Corporis, quas satis extenuavit & depressit sigura præcedens, sed Animæ, in quibus Basis & Fundamentum situm est hominis rationalis, cum Lapsu ita sunt collapsæ, ut revera jam jesod Fundamentum ræ enos Hominis mortalis sit in pulvere;

E 2

ידכאום

vir pra qui

ue

15 2

un

er

ur

il

ign olv

ic

mb

ienc

um

tiqu

uan

unte

ente mni enfur

inun

entu

nar-e

erner

o ull

itudo

rat,

quippe cui Corruptio ista Conterent eos ad instar tineæ: Deo præstare non sinat. veris nemo ignorat ex Gen. iii. 19. fimiliter Pf. ciii. 14. Cum scopo u-

niverso quam conspirant hæcce, monere nil attinet.

12 conterent eos Paffive fumen-

dum pro Conteruntur.

ib. ad instar] li-pne ad instar, ad modum. Vid. Cap. iii. 24. 1 Sam. i. 16. al titten et-amat-eca li-pne bat belijaval ne reputes ancillam tuam ficut filiam Belial.

ib. tinea] Nil plenius Emblemate hoc, ad ipfius Hominis imaginem præbendam. Habes in eo fordidos natales, & originem labe infectam: habes perpetuam miseriam, in suis quasi sordibus contabescentem : Habes postremo, summam fragilitatem, quæ obnoxia sit innumeris doloribus, per quos, a mane ad vesperam, i. e. ab ortu vitæ ad occasum usque, toto vitæ momentaneæ decursu, contanditur & conteritur.

perpetuo adhærescet, e- 20 A mane ad vesperam contunduntur; tagione ac labe quadam Nemine gravante, in æternum pereunt. inficiens, quæ puram ac 21 Profecto Nihil convulsum est Nervus eorum qui in ipsis:

Hanc mysticam vim Pul- Macerati dissolvuntur, non sunt in ulla sirmitudine folida.

> 20 gravante] mib beli mesim nemine imponente, i. e. nemine injiciente majus onus, 'aut aliquid farcinæ, i. e. miseriæ extraordinariæ: quum quotidiano mortalitatis sua pondere fatiscant, ac sua fatis sponte

ib. in æternum] la-nezaß, in purum putum, fine ulla spe restitutionis in integrum, pro præsenti sæculo.

21 Profecto Nibil] ba hic sumen dum affirmative. lo substantive quoque usurpatur, pro under aut sois, infertque vilitatis, aut imbecillitatis, infimum gradum; quem tamen ulterius adhuc deprimit no nissay convulsum, revulsum, eradicatum. Quid sit Nihil convulsum, &c. melius persentiscitur, quam verbis exprimitur.

Annotationes ad Cap. IV.

14 ker-ani] Mas. kera'ani. Sed, quum kara usurpari videatur pro karab, oftendit metrum aleph quiescere, & elidi debere, ut fit in verbis Lamed He.

15 u-temunah] Heb. temunah. Visibilem omnem formam sedulo remotam voluisse Eliphazum consentiunt doctiffimi, sed in constructione

and a least

frustra sudant, quum sententiæ huic, prout Textus jam se habet, disertis verbis repugnetur. Est opera pretium videri apud Commentatorem nostrum, quantum molestiæ Interpretibus creaverit hoc (leve quidem alibi, & fatis frequens, hic vero magni momenti) Mendum; nempe vau ab initio vocis, alio vau præ-

ידכאום לפני־עש: jedacceu-m li-pm val; יכתו מבקר לערב יכתו 20 mib-boker la-vereb juccâtu; mib-beli mesim, la-nezat jobedu. מבלי משים לנצח יאברו:

בם בחרם נם tha-lo nissay jitr-am b-am: jamutu, lo be-hocmab. ימותו לא בחכמה: ampeter, and followers of them

ib. Nervus] jeter, proprie nervus, ires corporis & animi fignificat, ac præsertim excellentiores facultates, mibus tumere solent mortales, sibiue placere. Non videtur fublimis aliquid concipi posse ab ingenio umano, quam ut Nervus, seu vigor ervosissimus, alicujus rei, appelleur lo nissay Nihil convulsum.

CARLY

e-

n-

1-

2:

æ

ite

u-

10-

æ.

en-

ive

der,

tis,

ul-

on-

um. meex-

huic,

fertis

pre-

orem

nter-

idem

vero

empe præ-

AP.

ib macerati] mut, mori, proprie gnificat macerari, maceratum difolvi. Singulari quidem Emphafi nic positum esse illud jamutu nemo mbiget. Perpende annon compreendat nunc, & fimul compleat ac umulet, fuperiora omnia; quorum tique summa non alia esse potest, uam Non vivere homunciones, fed

and with each half ago the keep division in media morte versari, atque adeo perpetim mori, fuamet maceratione fensim colliquefactos, tandemque penitus extinctos. Hoc, uno verbo jamutu confignatum, habet aliquid quod magnos sensus, & n vos hujus Libri, attendentibus haud difplicebit.

vero quali padata appro-

diar: or, onem

ib. firmitudine] Idem vos eminet ex coronide lo be-hocmab, omni solida compactione sapientiz ac virtutis destituti funt. Nihil in eis firmum, nihil folidum; præsertim carent solidissima illa compactione mentis, quæ appellatur bocmab sapientia; Principium, progressus, & complementum omnium virtutum.

Annotationes ad Cap. IV.

unte, deperditum. Quod fi, moente metro, copulam reposueris, mnia facile procedent, in hunc ensum; jaymod stitit se Numen Diinum (cessante nimirum vento adentus ejus prænuntio) at vero neque nar-ehu speciem ejus visibilem, disernere potui, u temunah neque Imao ulla, ne umbratilis quidem fimiitudo, ante oculos meos. Silentium rat, alta quies, vocemque audivi.

Concinit illud Deut. iv. 12. 4temunah en-ecem roim, zulati kol, at speciem ne subtilem quidem ullam vidiftis, tantummodo vox. mant conjecturam hanc Græci, s'x ήν μοςφή τρο οφθαλμών με. Сориlam quoque (quæ hic vim negativam habet) agnoscunt Syrus & Arabs.
19 jedacceu-m] Versiculum hunc

sequenti periodo annectendum, tam sensus quam metrum indicat.

teb

i

k 1

uu

iun

uai

5

ua utu

enfu

ame

as,

nec

oriso

ouit,

0, 0

umt

ib.

nim

rus a

Arabo

ere

ux 1

ent;

& rap

loyas

nexp

ib.

ircum

and the flow and the anomalog of the second CAP. V.

ARGUMENTUM CAP. V.

Exhibetur nobis hoc capite novus Eliphazi 2 impetus, quo Jobum al-tero quasi pedatu aggreditur; ut, quem injustitiæ se convicisse autum-Deo vindici pænas dare denuo concludat, atque pervincat. Hujus autem censuræ acerbitati nonnihil tandem consolationis admiscere incipit, oftendens Deum quidem fuperbis resistere, sub-

missis autem, & sese virgæ castigatrici subjicientibus, dare gratiam, quin imo gravissimis plagis confectos, & exhaustos, ita persanare atque in integrum restituere, ut omni pace ac prosperitate cumulentur, usque ad extremam senectutem, atque felicisfimam ex se propagent ac relin-

quant familiam.

NOTE.

1 Voca] kara clamavit, & yanah respondit, induunt vim judicialem. Voca age! num sit qui respondeat, &c. q. d. periculum fac, si lubet, novæ cum Deo contentionis, atque advoca simul causæ tuæ Defensores: non erit sane qui tibi respondeat, vel Homo, vel Angelus. Quicquid eft sanctorum, vel in cœlo, vel in terra, renuet tuæ caufæ defenfionem, atque te citra ullam dubitationem condemnabit.

ib. vertes] tipneh respicies, convertes temet, fignanter positum, ut Is. xlii. 22. ad opem nempe & defensionem fibi comparandam.

2 Enimvero] Tacita removetur yel refutatur Objectio, quæ ad Per.

1 Voca nunc! num fit qui respondeat tibi? Atque ad quemnam fanctorum vertes te? Enimyero stultum enecat indignatio:

Et fatuum emori facit zelus.

Vidi ego stultum divitem radices agentem: Et deteftatus sum mansionem ejus de subito. abat, eundem justissimas 4 Longe aberant filii ejus a falute; [eriperet Et conterebantur in porta, & non erat qui 5 Quippe cujus messem famelicus depascebat. Et vel e spinis rapiebat illam;

Absorbuitque everriculum opulentiam eo-

7, 8, 9. Cap. præcedentis moveri potuiffet, nempe improbos adeo non exscindi ac satu Numinis disperdi, ut contra, instar Arborum excelarum, capita attollant, atque fortune eorum altissimis radicibus fundata, largamque opulentiæ messem ferentes, probos fæpe ad zelotypiam provocent, atque ægrimoniam & indignationem publicam concitent. Huit objectioni in hac periodo occurritur. Enimvero stultum, &c. hoc est, stultissimus sit mortalium oportet, quem tangit aut cruciat momentanea illa Felicitas, qua aliquando Hypocritz & Improbi gaudent, quum certo citius calamitas ipfos tandem oppretfura fit, & radicitus deletura.

3 detestatus] nakab proprie valet diris devovit & transfixit. Vid. Cap. iii. 1. pitrom ad exitium improvifum & subitarium ejus refert. Eam prædixi maledictionem, quæ fubito ipsum familiamque suam universam

obrueret.

4 aberant] Est Allors, longe aberant a jesay (proprie, laxitate patiofa omnium rerum) pro Angustis & miseriis ineluctabiliter obruti ja-

V.

i?

e?

em:

oito. eret.

: qui

ebat:

rum.

1 00-

overi

o non

perdi,

celfa-

rtunz datæ.

feren-

n proindig-

Huic

rritur. t, stul-

quem ea illa

ocritz

erto ci-

opprel-

e valet

1. Cap.

provi

Eam

fubito

verlam

ge abe-

te spa-

ngustiis

ruti ja-

Nam

b equited Albehanne, 6 Nam non exibit c paivere varies;

politices in programs twell A Dan forefree impropries: ו קרא בא הוש עונך kéra na! ha-jef yon-eca? v-el mi mik-kedosim tipneb? ואל מי מקדשים תפנה: בי לאויל יהרנ בעש z ci levil jabrog cavas u-poteb tamit kinah. ופתה תמית קנאה: direptioner מני ראיתי אויל משריש ani raiti evil majrij: מני ראיתי אויל משריש ישים בודו פתאכ שב vá-ekkob naw-ebu pírom. איך פתאכ על פתאר אירחקו בניו מישע 4 jírtaku ban-av mij-jéĵavs ואקוב נוהו פתאם: widdaceen baf-Jayar, we en וידכאו בשער ואין מציל mazzil אשר קצירו רעב יאכל afer kezir-o rayeb jocel ; o org ואל־מצנים יקחהו ve-el miz-zinnim jikkah-ebu; ve Jaap zammim bel-am. ושאף צמים חילם: prohippens facus pro

cebant.

ib. in porta] Intellige portam tribunal ipfius Dei, quod erigit, uum extraordinarium aliquod juditium exercet, improbam domum uafi fupplicio publico mactans.

5 messem] Messis est arborum, ua metuntur & demetuntur fructus utumnales. Hinc pulcherrimus ensus emergit, cujus autumnitatem amelicus depascebat. Cujus fortuas, ad maturitatem jam perductas, nec opinus corripuit turbo, graffaorisque famelici impetus ita diri puit, ut, uno die, uno quasi momeno, omnia fuerint depasta atque conumta.

ib. famelicus] Amant Epitheta nimalium pro ipfis animalibus, qui-us apponuntur, frequentari. Sic Arabes mille Nomina Leonum præere possunt; mille aliarum rerum, jux poeticis Epithetis infigniri foent; pro zeeb rayeb, lupo famelico raptore, ergo simpliciter rayeb xoioyasue, isque iterum pro prædone nexplebili.

ib. spinis] In hisce spinis, quibus ircumsepta Arbor nostra, agnoscere

est Emblema potentia, qua improbum huncce antehac intactum & illæsum præstiterat, adversus grassatores & prædones. Occultus in Johum aculeus manifesto nunc sese exerit. Confer emblema spinosæ sepis, qua Deum Jobi fortunas circumsepsisse dicebat Satanas, supra Cap. i. 10. declaratum.

familiae literia receptif-

ib. everriculum] a zamam, proprie, plectendo implicare, zammim πλόκαμος, πλίγμα, cincinni, &c. omne id quod nectitur & plectitur. Alienus prima fronte videri possit a Contextu nostro Rete. five, laqueus innodatus, fed revera nihil concinnius pleniusve. Una scilicet figura perinfignis nunc cumulat omnia, quæ de pernicie necopinata & ineluctabili, qua improbus, cum domo universa involutus, pessime perierat, dicta erant: atque mutata constructio patrem simul, simul familiam, eodem laqueo perditionis implicat & irretit, quum fubnectitur tandem, Et absorpsit Rete nodatum Notiffima in opulentiam eorum. omnibus linguis imago, præsertim inter Arabes.

Del

Dei

rien

furis

zus

mira

tene

bono

fuan

& far

que

para

tione

nibus

junct

fpem

vider

tius p

hoc f

licere

missu

ib.

de ej

ram,

8

postquam in prægressis pinxisset stultum tempestate divinitus immisa excisum, ad instar Arboris cum radicibus fuis revulsæ, & extra sedem, traditæ in prædam & direptionem, isti imagii convenientissime nunc fubnectit, Nam non &c. aven & vamal hic funt 9 homines vani & improbi; ut Cap. ii. 11. nifi quod figuratius abstracta pro concretis ponantur. & improbitatem vestire profopopæia facris profanisque literis receptisfima, quod adhuc fub-

limius quid adferret. Illa vitia emicant & efflorescunt e terra, quum in orbe terrarum caput exerunt, atque altissimis quasi radicibus nixa, longe lateque se dissundunt, virtutemque præumbrant, gravant, opprimunt, extinguunt. Jam vero negat Eliphazus id permissurum Deum, improbisque omnibus, atque adeo improbitati ipsi, denuntiat extinctionem atque interitionem certissimam, ut sola virtus, veritas, religio in terris emicent, atque efflorescant.

7 Nam bomo] Magnifice clauditur hæc pericope, atque improbitati adversus Deum obstinatæ ostenduntur Fulmina certo citius feritura, malumque semen de terris deletura. Hunc sensum grandem, & silo unice respondentem, pluribus consirmat Commentator noster: & hoc volusses Eliphazum diserte patet ex Cap. xv. 29, 30. ubi comminationes eastem repetit, & amplificat. Ab

6 vanitas] Eliphazus, 6 Nam non exibit e pulvere vanitas;
fiquam in prægreffis
E tellure non efflorescet improbitas.

7 Nam homo quidem ad improbitatem obilinate perversus est;

At filii corufcationis in celfo volant.

ubi floruerat, dejectæ, ac 8 Enimvero ego enucleatius disseram de Deo; traditæ in prædam & direptionem, isti imagiai convenientissime nunc meam. [non est;

9 Qui facit magna, quæ quidem vestigare Et mirabilia, usque eo ut numerare non sit. 10 Qui dat pluviam in superficiem terræ:

pro concretis ponantur. Et qui emittit aquas super faciem platearum; Licet quoque vanitatem 11 Ad collocandum humiles in excelsum;

Utque fordidati sublimentur salute.

hoc fensu, quicquid est versionum longissime dessexisse nil mirum, quum ad Per. præcedentem in omna alia discessium fuisset.

7 perversus] Vulgo, natus est, a jalad. Hanc vero significationem ex Arabicis petit Clar. Schultens, Alvad enim signat Eum, qui ad justitiam slecti nequit, nullique imperio obsequitur, a Themate lavel, vel lud. Unde julad in Fut. Hoph

ib. filii coruscationis] résep, proprie, vibramen coruscum, coruscator in plurali pro fulminibus vel sulgetris usurpatum, Ps. lxxviii. 48. Vocantur etiam sulmina gathe es prunz ignitæ, Ps. xviii. 13, 14. sic &, Ps. lxxvi. 4. nispe keset sulmina arcus, pro telis sulmineis, sive sulminis instar evibratis.

ib. in celso] jagbibu yup, Celsum faciunt volare, eleganter positum, pro In celso volant; ut bagbib lassibet celsissime sedere. Ps. cxiii s

Nam

אולם אני אדרש אל־אל 8 úlam ani edrof el-êl; vé el-elohim afim dibrat-i.

יהנתן מטר על־פני ארץ 10 bán-noten mašar val pene ârez: על־פני חצות: vé-Jolet majim val pene tuzot.

יולשום שפלים למרום זו lá-fum Jepalim le-marom; ישנבו ישע: ישע: ישע: ישעבו ישע:

Describit Eliphazus ozarot thesauros Dei, & arma ac tela parata ad feriendum.

fti-

eo;

em

eft;

gare

lit.

um,

num

rum,

mnia

est, a

onem

Itens.

ad ju-

impe-

laved,

Toph.

catio:

fulge-Vo-

prunz

fic &,

na ar-

fulmi

Celfum

fitum,

hib la-

x1:1. 5.

Nam

8 Enimoero Continuandis cenfuris & convictionibus fuis Eliphazus dissertationem suscipit de viis admirandis Dei, & Providentiæ, quam tenet in mundo hocce gubernando, bonos constanter protegentis, malos fuamet malitia illaqueantis, feque & lapientissimum & justissimum ubique probantis. Doctrina ista præparare voluit Johum ad commonitiones admittendas, quas castigationibus suis subnectere decreverat, adjunctis promissionibus, ne omnem spem veniæ, ac gratiæ, præcidisse videretur misero peccatori, sed potius portum aperuisse, quem ei, ex hoc fortunarum naufragio, capere liceret, si sese docilem, atque summissum, præberet.

ib. disseram] De Deo quæram, de ejusque viis ac virtutibus disseram. Nil frequentius and és sic sumto. Ita Cap. xlii. 7, 8. Non differu-

iftis de me (el-ai) recte.

no pluviam] Allegoria pulcherrima, in qua infinuatur, pluvias & imbres divinæ gratiæ largiter defluere in humiles, ac fummissos, quin imo plateæ instar calcatos a superbis. Vid. Esai. xli. 18. xliv. 3. li. 23. xxix. 4. in quibus luculentissima hæc imago consirmatur, ac illustratur.

præmisse. Sum le marom venustissime exprimit subitam illam commutationem ac conversionem rerum, qua, de solio dejectis superbis, eorum culmen conscendere jubet Deus eos, quos pedibus suis conculcarunt.

ib. fublimentur] Similis gratia elucet ex altera phrasi fagebu jésav, sublimabuntur salutem; i. e. salutem ut arcem suam occupabunt, ac insidebunt perpetuo. desumtæ videntur ab Arithmetica, nam matiebot sunt computationes & calculationes; baper est eas frangere ac conturbare. Non videtur de nihilo, quod Manus inducantur nihil solidi computantes, nullam summam quadrantes; notum suputantes, nullam summam quadrantes; notum suputantes, priscam mortalium simplicitatem digitis, variisque slexibus manuum, supputare solitam. Hoc si bene conjectum, latebit aculeus, & hæ manus simul astutorum artes, machinas, atque adeo vim ipsam, designabunt.

amplificatio & cumulus.

Adeo scilicet fortunas
suas non constabiliunt
astuti, ut contra perniciem sibi ipsis machinen-

tur, atque suismet laqueis capti male dispereant. lacad proprie est visco vel glutine nectere.

ib. tortuosorum] Niptal, contortus, hic haud dubie est homo versutus, & tortuosis consiliis sese implicans.

ib. præcipitatur] Nimhar, adigitur subito ad consternationem, cum desperatione, & amoeia, conjunctam. Sic usus est hoc verbo Esaias

Cap. xxxv. 4.

4 interdiu] Vult Eliphazus etiam fapientissima consilia, quæ comparat Diei ac luci diurnæ, autoribus suis præsentem ferre ruinam, & interitum ineluctabilem, si non amore religionis & virtutis suerint directa ad Dei gloriam.

ib. palpant] In luminis fummo culmine offendunt ad tenebras tam

12 frustatur] Phrases 12 Qui frustratur supputationes astutorum:
sumtæ videntur ab Ahmetica, nam mabsebet
at computationes & solidam.

[rum astutiam:
culationes: hater est

calculationes; baper est 13 Ut visco capiens sapientes per suam ipsoeas frangere ac conturbare. Non videtur de Consiliumque tortuosorum præcipitatur.

nihilo, quod Manus in- 14 Interdiu impingunt in tenebras horrentes:
ducantur nihil folidi computantes, nullam fum
Et tanquam noctem palpant in meridie.

mam quadrantes; notum
15 Et falvum præstat a gladio, ab ore ipsorum:
quippe, priscam mortalium simplicitatem digiEt e manu prævalidi egenum.

variifque flexibus 16 Est proinde demisso promta spes; um, supputare so-Hos si bene con-At iniquitas constringet os suum.

> Ecce beatum hominem illum, quem Numen arguet!

> Et castigationemOmnipotentis cave respuas 8 Quoniam ipse lurida adficit plaga, idemque obligat; [manus

Haurit vulnerans, ejusdemque resarcium

densas, tamque graves, ut palpari, quod dicitur, queant; in quibus simul palpando oberrare cogantur.

ex ore ipforum exeuntis. Nobilis figura, quæ exhibet Gladium ex ore Astutorum evibratum & emissium. Non absimile est Ps. xviii. 9. es mippi-v tocal ignis ex ore ejus, ab ore ejus exiens, absumebat. Nil venustius.

ib. prævalidi] hazak proprie ek robusto brachio præditus, amma nervoso & firmo genu pollens.

ib. egenum] ebjon pauper, inops, fola probitate & patientia armatus, atque in folum Deum spes, opesque suas reponens.

ib. demisso] dal tenuis, ob religi-

do

mi

ver

jej

SOM

tur

nil

cap

ftiti mal

ftru

præ

plis

bus

cum

cen

ince

1

בות ערומים במשבות ערומים וב méper matifebot varumim; שני מפר מחשבות ערומים יציהם תושיה: יציהם תושיה ידיהם תושיה:

בערמם בערמם זו לכד חכמים בערמם 13 lóced hacamim be-yorm-am: יעצת נפתלים נמהרה: יעצת נפתלים נמהרה:

יומם יפגשו החשך 14 jómam jepaggeju tojec: [ráim.] יומם יפגשו האושן לעדה ימששו בצהרים: יפרים:

ביהם מחרב מפיהם נישע מחרב מפיהם: נישע מחרב מפיהם: u-mij-jad bazak ebjon.

ותהי לדל תקוה 16 vat-tebi lad-dal tikvah; ve-volatah kapezah pi-ba.

וכיחנו אלוה זכי אנוש יוכיחנו אלוה זק זק binneh afre enof jocib-ennu elob!

"שרי אל-תמאם: ú-musar Jaddai al timas."

וכי הוא יכאיב ויחבש 18 ci hu jacrib va-jeħabbel; ימחץ וידו תרפינה:

onem contemtus & vexatus in mundo.

n:

mam iam:

iplo-

ites:

rum:

Nu-

puas.

nque anus ciunt

lpari,

us fi-

ogan-

e vel

obilis

c ore

ffum.

mip-

b ore

renu-

e eft

nmez

nops,

atus,

efque

ligi

In

e.

ur.

ib. spes] Epiphonema, quo promittitur probitati felix rerum conversio & lætus exitus, solenni hoc je] tikvab, spes est.

ib. constringet] kapaz σφιγείν το ςόμα, φιμεν, constringere os & obturare alligato camo. Hac imagine nil plenius quisquam desiderabit.

17 Ecce beatum] Post doctrinam capitalem de Dei providentia, justitiaque, in fortunis bonorum ac malorum pro merito diribendis, adstructam, progreditur Eliphazus ad præcepta falutaria, promissis amplis & magnificis cumulata, in quibus reliqua viri oratio consumitur, cum gravitate & auctoritate quadam censoria desinens, atque eodem, quo inceperat, aculeo Jobum pungens.

ib. arguet] Genuina vis & proprietas verbi bociò est Castigatio convincens simul & emendans. Sentis, tacite Jobum redargui, quod se a Deo convinci non siverit, sed cum Deo expostularit, eique obmurmurarit.

18 quoniam] Oftendit, nemini afpernandam esse Dei castigationem, quippe qui, postquam Judex verbera imposuit, & vulnera etiam gravissima, eadem, ut Pater & Medicus, non minus clementer quam potenter, persanare soleat. jabis proprie, luridas plagas insligit. mahaz Grzco ἀντλείν sere consonat, & significat, gladio in viscera adacto cruorem haurire. bibbes in obligatione vulnerum usurpari amat; rapa proprie resarcivit rupturam.

19 In fex] Attexun-19 In fex angustiis extrahet te; tur benedictiones, quibus Deus persequitur eos qui castigationibus sese 20 In same te redimet a morte; corrigi, & ad folidiorem virtutem emendari, passi & averruncationi malorum (quæ fic enumerantur, Fames, Lingua flagellans & graffans, Extrema miseria & i. e. Serpentes, Lapides Agri, Bestiæ agri) culicitas, & rerum super vota fluentium possessio, ac fruitio perennatura; felix vita fenectute ad ultimum maturitatis provecta, & jam sponte mortis falcem invitante, terminatur, atque speciofissimo tumulo honoratur.

19 te] Consolatio modestis demisfisque infinuata, sub persona secun-

da, isti officio aptissima.

ib. fex In fex, imo in septem, aliquid Proverbiale redolet, ut Pro. vi. 16. vid Prov. xxx. 15. 18. xxi. 29. Amos. i. 3. & seq. Est in his aliisque formulis aliquid interioris elegantiz, ob quam vel ab impari ad par, vel a pari ad impar procedatur.

21 flagellante] Pulcherrima enimvero imago, sub qua depingitur lin-gua sæva, suo slagello degrassans, atque longe lateque omnia incurfans, ac populabunda perfultans. Lucem feret Pf. Ixxiii. 10. Ponunt os suum in cælis, & Lingua eorum graffatur in terra. Agitur de superbis oppresforibus, iisdemque accusatoribus innocentium.

ib. occultabere] tebabe, tanquam

Et in septem non tanget te malum.

Et in bello a manibus gladii.

fint. Scilicet depulfioni 21 In flagellante graffatione linguæ occultabere; Et non metues ab incursatione, quum inva-

Bellum, 22 Ad vastitatem & famem ridebis: [ferit. Et a fera terræ minime timueris.

paupertas, Feræ terræ 23 Quin cum lapidibus agri fœdus tuum:

Et fera agri pacabitur tibi.

mulatissima adjungitur fe- 24 Et experieris pacem esse tentorium tuum; Lustrabisque amœnam mansionem tuam, nec votis frustrabere.

> 25 Et cognosces densum esse semen tuum; Et soboles tuas, ut herbam virentem agri.

> > in latibulo tutus sedebis. Vid. Ps. xxxi. 22.

Serp

nator

profe

cense

23

axa 1

puli,

possit mini

ericu

ocoru

bactun

ui D

ous or

ectæ fi

n ejul

Observ

Arinau

i Cate

ous ubi

ea qu

eta funt

23 p

ft, pac

ib. incursatione] Jod (vastatio) populationes, prædationes, calamitosas tempestates, terræ motus, ruinas, incendia, mala omnia vastitatem in-

ducentia, amplectitur.

22 vastitatem] Jod hic infert res adflictas, angustas, ad extremam miseriam, inopiam, inediam, redactas. capan & rayab ita differre videntur, ut hoc fignificet famem publicam, illud famem privatam, estritionem, extremam penuriam.

ib. ridebis] Grandi figura dictum, Ridebis adversam fortunam, & estritionem, pro Securus ea mala contemnes, nunquam ab iis circumveniendus aut opprimendus.

ib. fera terræ] hajjat ha-árez fe-ra terræ, a hajjat haf-sadeh sera a-gri distingui debet. Nempe alterutrum specialius videtur denotare

Intrabis

יצילך יצילך פשש צרות יצילך 19 bé-fej zarot jazzil-eca; ובשבע לא־יגע כך רע: ú-be-Jebay lo jiggay be-ca ray. ממות בסות 20 be-rayab pad-eca mim-mavet; u-be-milhamah m-ide bareb. וכמלחמה מידי חרב: בשום לשון תחבא 21 be-jot lajon tetabe; ve-lo tira mif-sod ci jabo. ולא־תירא משוד כי יבא: תשחק ולכפן תשחק 22 lé-Jod u-le-capan tifbak: u-me-bajjat ba-arez al tira. ומחית הארץ אל־תירא: בריתך בריתך במל אוני 23 cí vim abne baf-fadeb brit-éca: vé-bajjat has-sadeh boslemah l-ac. וחית השרה השלמה לך: וידעת כי־שלום אהלך 24 ve-jadayta ci Jalom obel-eca; u-pakadta nav-eca, ve-lo tetfa. ופקדת נוך ולא תחטא: וידעת כי־רב זרעך 25 ve-jadayta ci rab zary-eca; י וצאצאיך כעשב הארץ: ve-zezee-ca, ce-yeseb ba-ârez.

Serpentes, omnemque illam venenatorum animalium turbam, quæ proserpentium bestiarum nomine censentur.

e;

it.

m,

zri.

Pf.

po-

ito-

las,

in-

res

am

eda-

VI-

oub-

elu-

um,

efu-

con-

nve-

fea a-

lter-

ptare

abis

23 lapidibus] Lapides agri funt axa majora, minora, scopuli, scrupuli, quicquid tandem nominari possit durum & lapideum, unde homini offensio, noxa, incommodum, periculum, creari queat, ubicunque ocorum. Cum iis fœdus & folenne pactum quasi feriisse dicuntur illi, qui Deo se totos tradiderunt, quateus omnes creaturæ pacatæ & subectæ sint iis, qui se Deo subjecerunt, n ejusque familiam sunt adscripti. Observetur hic, Eliphazum ad dodrinam de piorum felicitate ex vetei Catechesi haustam, in his phrasibus ubique allusisse, quemadmodum k ea quæ de impiorum infelicitate dida funt indidem expromsisse videtur.

23 pacabitur] Grande quid continetur in verbo bojlemab quod non th, pacifica erit tibi, non etiam, colet pacem tibi, sed jure deditionis obnoxia tibi erit, & serviet pacata.

24 experieris] jadayta hic valet experimento persentisces. Jalom Pax, Salus, omnibus numeris completa felicitas.

ib. lustrabis] Insigni venustate dicitur pakadta Visitabis mansionem tuam, pro Inspicies, & singulas partes enumerabis, cuncta obeundo & lustrando.

ib. frustrabere] ħaša notione primaria Erravit, aberravit a scopo. Hinc lo teħša rectissime verti posse videtur, semper & ubique felicissimus eris, per λιτότηλα, qua, Non excides scopo, valet, scopum perpetuo tanges, atque nulla in re frustra eris.

25 soboles] zezeim proprie funt germina micantia, emicantia, a zo idem cum jaza micuit. Læta figura, qua herbæ virenti comparatur numerosa proles, fortunarum splendore emicatura quasi, & late terram impletura.

C

qu

qu

ela

qu

herius,

estuan

ances

nem_p

ib.]

rofund

nagis

tumbit.

ib. to

el fubla

randum

3 Saba

ialiter in nensam

29 intrabis] bo, in- 26 Intrabis in decrepita senectute ad tumulum trare, est verbum rei Prout confurgit acervus frugum in fuo temrusticæ dicatum; nam Fres habet: tebuah est proventus agri, qui dicitur bo, quum ex 27 Ecce hoc, investigavimus illud; fic sese Audito illud, & tu tibi cognoscito. reum. Huc allufum, quum dicitur, Intrabis; domum

quafi illatus ac comportatus. ib. consurgit] Exquisite dictum yalot ascendere, pro surgere in cumulum & coacervari.

ib. senectute] célat aliis, ex sensu, matura ætas; Commentatori nostro, ex Arabicis, ringens hyems vitæ hu- dens, id est, acris & censoria. manæ, i. e decrepita & ad extremum usque senectutis educta ætas; tatem ipsam, diligentissime vestiga-

quum hominem, sepulchro plus quam maturum, falce mortis demeti, atque in horreum quafi convehi, ipfa natura rerum flagitat.

27 Ecce boc] Claufula Orationi fubnectitur reliquo corpori respon-

ib. Ecce boc] Ecce rem, & veri-

CAP. VI.

- 1 Respondit autem Jobus, ac dixit;
- 2 O! si librando libraretur ægritudo mea; Et vastum mœrorem meum in bilances tolle
- fisse ac conspirasse ani- 3 Nam sane marium præponderat sabulo; [rest Propterea verba mea æstuantia sunt.

ARGUMENTUM CAP. VI.

Acerba Eliphazi oratione, in quam confenmadvertebat reliquos etiam amicos, vehementer conturbatus Jobus, in

novas querelas & expostulationes perrumpit, atque præfocato velut gutturi laxamentum quærit, de immensa gravitate miseriarum suarum, de amicorumque incohfiderato ac temerario adversus se judicio, quin & affectu exulcerato, extincto, atque in odium converso, deplorans, fimulque oftendens, se saltem hoc officii ab iis expectasse, & nunc suo jure exigere posse, ut, depositis inustis suspicionibus ac criminationibus, justitiæ ac veritati locum con-

cedant, & causam suam advertis Deum denuo acturo æquiores faclioresque aures commodent.

NOTE.

2 librando] Figura proverbialis fecundum quam utique dolor pote appendi ac librari, quum scilie de ejus magnitudine ac mole jultul instituitur examen, verum fertur dicium. Hoc officium fibi ab am cis neutiquam præstitum infina Jobus, haud dubie condolituris to

מתבא ככלח אלי־קבר 26 tabo be-célat ele kâber: בעלות גדיש בעתו: ca-vlot gadif be-vitt-o.

ב לוה חקרנוה כן היא binneb zot, takarnu-ba; cen bi: Jemay-ennah, ve-attab day l-ac. שמענה ואתה דע־לך:

a nemine unquam convellendum.

I.

n:

met:

ese

luf-

de-

con-

ioni

pon-

tiga-

ea;

tolle

[rent

averiu

s faci-

rbialis

potel

fcilica justus

rtur jo

ab am infinat

turis to

Tel

a. veri-

ib. audito illud] Aure promta atque aperta admitte dicta hæc, alto-

quæ disserui, atque, te pro meritis Ps. cxlvii. 3.

tam, & exactissime libratam; ita a Deo esse punitum, nunc tandem certum firmumque est quicquid dixi, revictus cognosce.

ANNOTAT. ad CAP. V.

que ea pectore demitte. 18 jetabbej Mas. jetbaj. At leib. tu tibi] Tu, inquam, qui tam gendum esse in Pibel ostendit me-elatos sumsisti spiritus, cognosce tibi, trum. Vid etiam Job. xxviii. 11.

diging bilwice ob bors,

ויען איוב ויאמר: ע מין ויאמר ויאמר ויאמר:

בעשי שקול ישקל כעשי lú Jakol jiJJakel canf-i; v-hávvat-i be-mozenaim jifu. והותי במאזנים ישאו־יחר: יכבד מחול ימים יכבד 3 ci yattah me-hol jammim jichad; yal-cen debar-ai layu. על־כן דברי לעו:

nerius, ac verba calidiora pectoris estuantis excusaturis, si legitimas ances attulissent ad tantam adflictinem prudenter ponderandum.

ib.] havvah Ægrimonia vasta, rofunda, ineluctabilis, qua mens nagis magisque collabefacta suc-

ib. tollerent] fc. ad librationem, el sublationem bilancium ad colli-

3 Sabulo] Arena marium proverhaliter in facris & multitudinem imnensam adfert, & gravitatem. U-

trumque fimul complecti res ipfa jubet : quum numerum miseriarum, earumque molem quasi certasse videamus in viro hocce obruendo ac elidendo.

ib. astuantia] luy non, ut reddi folet, absorberi, sed æstu interiori aduri. Est Dithyrambicum genus loquendi, quod in hoc libro regnat, quo verba ipsa dicuntur æstuare & inflammata esse, quæ ex inflammato corde, ac gutture adusto quasi, prorumpunt.

4 Tela] Grandi imagine pingit urentissimos illos dolores, qui æstuantia & adusta veluti verba ei extorquebant. Ad tela illa infestissima quadrant Terrores structa acie incumbentes. Est Imago Arabibus mirum in modum frequentata.

4 defixa] yimmad-i, mecum, apud me, a yamad, proprie infert arctiffimam copulam, qua quid proxime adftat, inftat, adhæret, adfixum eft.

ib. ebibit] Venenum dicitur bibere, eb bere, exforbere, haurire medullas alicujus, quum eas ingenti cum cruciatu confumit. Allufum ad morem tela veneno illinen-

di, atque, ut Silius loquitur, in-flammandi.

5 gramine] Herbæ & pabulum omnino hic figuram præbent copiæ, abundantiæ, & tranquillitatis; quali gaudebant amici Jobi. Rudere & mugire sese referent ad verba dolentia, ac fensum miseriæ significan-Jam ergo comparat Jobus amicos suos, non fine aculeo, cum Onagro, in herbis exultante ac lafciviente, nec non cum Bove, pabulo gratissimo ad satietatem usque distento; quippe qui non condoluerint misero ipsi felices, neque mugierint cum ipfo, fed potius mugitum ejus, tanquam importunum clamorem, increpuerint, ac si impatientius sese, & infolentius, contra Deum extuliffet.

6 num comedetur] Stomachus commotus Jobo dictavit figuras Per. 6, 7. contentas; quibus quam absurda, quamque fastidii omnis plena, sibi visa sit Oratio Eliphazi, demonstrat.

6 sputans] tapel proprie jejunum

4 Tela] Grandi imane pingit urentissimos os dolores, qui æstutia & adusta veluti

Tela quoque Omnipotentis in mestant defixa, Quorum venenatus ardor meum ebibit spiritum:

Terrores Numinis aciem contra me in-

5 Num rudet onager super gramine?
An mugiet bos ad suum pabulum?

in modum frequentata. 6 Num comedetur sputans jejunumve, nullo
4 defixa] yimmad-i,
mecum, anud me. a
fale præditum?

An est sapor in saliva somnolentiæ?

- 7 Renuit tangere anima mea; Sunt illa ut putredinosa cibi mei.
- 8 Utinam veniret petitio mea! Et expectationem meam daret Deus!
- exforbere, haurire me- 9 Placeretque adeo Numini ut me contereret; dullas alicujus, quum eas ingenti cum cruciatu con-Altiusque penetranti plaga me conficeret.

quid, instar salivæ aut sputi. Com eo comparat sermonem non rite me ditatum, sed temerario & salivante quasi impetu susum. Vid. Thren. ii. 14. Ezek. xiii. 10, 11, 14, 15. Be ne additum itaque, sine sale, mib-bli mélat, quia sermo Eliphazi non suerat conspersus ac conditus illa sapientia, prudentia, moderatione, quin & convictione ac correctione salutan, cujus significationem emblematicam præbet sal.

ib. faliwa] Duo verba tapel & rit fibi respondent; &, ut prius signat saliwa expulsionem, ita posterius, e justem manationem spontaneam: Saliva autem somnolentia gravite sigurare potest jejunam satilitatem verborum somniantis quasi. In a non est tayam, sapor appetitum cien, sed contra nauseam movet.

7 renuit] Persistens in Allegori Jobus, ostendit, ad Eliphazi orationem stomachum suum gravi sasti dio vellicatum ac concustum suisse Renuit tangere anima mea. i, e. re

Sic

[pi

mo

ter

im

2716

tur.

run

con

dav

rup

vel

alius

tibus

porti

Cenf

nonn

pecto

fic di

fa, q

dius :

oratio

iffet.

fectu

i

לכי חצי שרי עמרי 4 ci bizz∈ Jaddai yimmad-i, aJer bamai-am Jotab rub-i; biyut∈ elob jayarcu-ni.

הינהק פרא עלי־דשא 5 ba-jinbak pere yalı defe? im jigyeb Jor yale belil-o?

היאכל תפל מבלי־מלח 6 ha-jeacel tapel, mib-beli mélat? im jef tayam be-rir tallamut?

נפשי הפחה לנגוע נפשי המה לנגוע נפשי המה לנגוע נפשי hemmab ce-deve latim-i.

מי־יתן תבוא שאלתי 8 mí jitten tabo Jerlat-i? שלתי שאלתי שאלתי של vé-tikvat-i jitten elob!

ייאל אלוה וידכאני פ ייאל אלוה וידכאני יעני: jatter jad-o, v-ibazzey-eni.

spuit & abhorret talia dicta, talia monita, quæ non sale sapientiæ sunt temperata & modeste applicata, sed immodeste & temere ingesta.

ib. anima] népej anima fignat τὸ ἐπιθυμη λικὸν, & ad appetitum refer-

tur.

71

ixa,

ſpi-

int.

in-

ullo

eret;

Cum

e me-

ivante.

en. 11.

. Be-

ib-beli

on fu-

a fapi-

, quin

lutari,

aticam

1 & rit

fignat

ius, e-

neam:

raviter

litatem

Ind

n ciens,

legona

oratio-

ri fafti-

sic

et.

ib. putredinosa] A davah intus corrumpi, tabescere, putrescere, deve construc. pro davim, a singulari daveh part. præs. quod est intus corruptum & putrescens. léhem panis, vel cibus in genere, vel caro specialius, ex usu Arabum.

8 utinam] Acriter in præcedentibus perstricto Eliphazo, qui importunum & intolerabilem gesserat Censorem, resumendum mox silum nonnihil interrumpitur per oppressi pectoris suspiria & singultantia, ut sic dicam, verba, in cœlum conversa, quibus crimina sibi objecta validius adhuc resutat, quam si directa oratione Eliphazum consutare perrexisset. Heroico enim impetu & affectu abreptus, & succensus, Jobus

optare hic sustinet, ut omnis Dei ira quantocyus in ipsum descendat, quo, sub pondere isto penitus contritus, spiritum exhalare cogatur; quod ipsum sibi neutiquam expressurum confessionem hypocriseos, aut improbitatis, quam Eliphazus urserat, sed potius materiam præbiturum triumphi, quod innocens perierat.

9 placeret | Erumpens Noster (ut jam observatum) in gravissimam innocentiæ suæ præclaræque conscientiæ testificationem, ardentissimum concipit votum, ut Deus ipsum vel dirissima morte mactet; exultaturum quippe tunc sese & triumphaturum, quod vere innocens, justus, fanctusque san-Eti Numinis cultor necem occumberet, atque vel sic tandem miseriarum finem ac terminum inveniret. In hunc fcopum tria gravissima verba collineant. Primum est jadacce-eni quo fignatur nunc exitium aliquod dirius, ut Cap. v 4. Pf. xliv. 20, &c. fecundum est, jatter jad-o vibrantem & alte penetrantem admo- 10 Sic existet adhuc consolatio mea;

veat plagam, quæ in cor ipsum descendat, meque uno graviore ictu exscindat. Hoc tertio verbo jebazzey-eni completur, quod est, finiat me, & absolvat exscidium me-

to Sic existet] Fundamentum hujus siduciæ & gloriationis situm in constantissimo ac sincerissimo Dei cultu, tum privato, tum publico.

ib. confolatio] Graviter Confolationem suam appellat conscientiam Dei sincerissime culti, nulla hypocriseos macula contactam. Magna Emphasi pollet illud tehi; Extabit videlicet, atque ut murus aheneus subsistet, nullo vel homi-

num præjudicio, vel Dei ipsius judicio, convellendus, ac si meritas luerem pœnas, atque improbitatis, sive apertæ, sive occultæ, me alligassem.

ib. quatiam] salad vel zalad terram pede percutere equum. Imago equi yzvezavro; non minus appofita huic fedi quam splendida. ħilah strenua quasi superbia, & magnanimitas a ħájil; vel si a ħil dolor, tunc vertas, in medio dolore; in cruciatu mortis dirissimæ triumphum obtinebo.

ib. abnegavi] cihadti celavi, με ωσις, pro Corde & ore cœlestes veritates ac doctrinas professus sum, atque
Dei gloriæ in iisdem propagandis
sincero affectu studui.

cat lentas ac tenaces moras. barric népel longam patientiam exercere. Nam ut kezar ruh & kezar népel brevis animæ vel impatiens, sic ôrec cepáim vel népel longanimis & pa-

Et pede terram quatiam cum exultatione: Si non pepercerit

Nam non abnegavi verba Sancti.

quod est, finiat me, & 11 Quid robur meum, ut lenta spe utar?

absolvat exscidium meEt quis finis meus, ut patienter traham spirium.

ro Sic existet] Fun-12 An robur lapidum robur meum? [tum: mentum hujus siduciæ. An caro mea ænea?

constantissimo ac sinceris- 13 An, si non est auxilium meum in me, simo Dei cultu, tum pri- Etiam solida ratio expulsa est ex me?

ib. confolatio] Gravi-14 Qui misericordia erga amicum contabescit,
Consolationem suam Is & timorem Omnipotentis deserit.

15 Fratres mei perfide egerunt ut torrens; Ut alveus torrentium diffluxerunt.

6 Qui turbidi ruunt a glacie, Super eos æstuans desævit nix.

tientissimus.

ib. Quis finis] Quis tandem terminus, quæ meta miseriarum ineluctabilium, magisque ac magis ingravescentium, ut producta anima me patientem præbeam?

aliam adhuc annectit rationem, oftendens se propterea quoque optare, ut iræ divinæ ultimo ac decretorio ictu atteratur, quod nec robur sibi suppetat ad tanta mala diutius toleranda, nec sinis ullus appareat, ad eadem patienter eduranda, atque evincenda.

13] Reditur ad amicorum refutationem, & justam reprehensionem, quod ipsum tanquam Hypocritam damnassent, atque solida virtute, religione, veritate, sapientia, carere judicassent, quia ad extremas miserias redactus, nullum inde exitum reperiebat. Jubet ergo eos in se descendere, ac perpendere, annon ipsi potius timorem Dei descrusse

cenf cont ficia gare

vare
eluci
tem
fa ef
fede.
non
Dole
pem
fibi
min

num rum, num rant.

cund fert Und boni que ftate mas ותהי עוד נחמתי יותהי עוד נחמתי יטל-tebi yod netamat-i:
יאמלדה כחילה יטל-asalledab be-tilab:

to jatimol *****

ci lo citadti imre kadoj.

cי לא כחדתי אמרי קדוש:

נו איחל נו איחל נו mab coħ-i, ci ajaħel?

ני איחל u-mab kizz-i, ci arric napʃ-i?

ני אריך נפשי:

12 im coaħ abanim coħ-i?

im besar-i naħuʃ?

ישרי נחוש:
אם בשרי נחוש:
ישרתי בי ישרי בי עורתי בי ישרי ישוב:
ישרי ישוב:
ישרי ישוב:
ישרי ישוב:
ישרי ישוב:

יעזוב: יעזוב: יעזוב: יעזוב: יעזוב: יעזוב: יעזוב: אחי בגדו כמו־נחל המושל מה בה למוש בי יעזוב: החל בגדו כמו־נחל במיק נחלים יעברו: יעברו מני־קרח בי שלג: יעלימו יתעלם שלג: יעלימו יתעלם שלג: יעלימו יתעלם שלג:

censendi sint, qui erga focium suum contabuisse reperiebantur, atque officia communissima caritatis denegare.

n-

na

oti

0-

110

bi

le-

ad

e.

fu-

m,

m

te,

ere

fe-

ım fe

on

iffe

At

17,920

13 An si An quia ipse memet juvare nequeo, nec per me malis hisce eluctari, inde consequitur me veritatem non retinere? niddehab, expulsa est, habet decus & pondus in hac sede. Pathetice dictum quoque, si non est auxilium meum in me ipso. Dolenter simul innuit Divinam opem, srustra hactenus imploratam, sibi penitus subtrahi ac negari, nec minus auxilium solatiumve humanum erga se cessare. Omnia tenerum, placidum, miserationis plenum nas spirant simul & inspirant.

14 misericordia Vox besed, secundum primogeniam indolem, adfert Confluxum lactis ad Ubera. Unde Metaph. sumta, ad ubertatem bonitatis, caritatis, gratiæ, omnisque officii. Sentis, quanta venustate & granditate sigurari potuerit mas besed, tabescens quod ad uber-

tatem a socio suo, eique suum officium exulcerata & alienata mente subtrahens. Nam ubera tabida emarcuisse rectissime dicuntur, eorumque ubertas extabuisse. Præpositum le emphatice Nominativum signare amat, præsertim inter Arabes.

15] Illustris comparatio suscipitur, qua hæc quasi tabes amicitiæ, & caritatis ac misericordiæ desectus, dicam, an deliquium, gravibus siguris expingitur per sex continuos versiculos; omnibus ad genium interiorem Arabiæ conformatis.

ib. perfide] Perfidum torrentem dicere possumus, cujus aquæ sunt mendaces; vid. Is. lviii. 11. qui &, ex adverso, Aquas fidas pro perennibus eleganter ponit, Cap. xxxiii. 16. Sensus est, Socii mei evanescunt more torrentium: qui videbantur summo adsectu venisse, ut me solarentur, jam vanissimi sunt, ac pro solatio, quod expectabam, contumeliis me afficiunt.

19 Qui, &c.] Descriptio perfido-

ce amplificatur, & aliquot versibus continuatur. zeiuaegoi, tempore hiberno, multa nive aucti, copiam oftentantes, fed penitus exarescant.

ib. turbidi] Verbum kadar, primaria potestate, immundum, fordidum,

bidi incedunt a gelu refoluto.

ib. astuans desavit Super eos jityallem juveimpetu ac æstu in eos torrentes colliquefacta decurrit.

17 ftatim] Horum torrentium subita arefactio & extinctio, post tumi- 26 An ad cavillanda verba rationes inibitis? dam copiosæ aquæ o-stentationem, Jobi amicos adprime confignat,

qui, torrentibus tumidis fimiles, opem fuam oftentarant, cum nullus ea indigeret, sed nunc subito quasi exaruerant, atque amicum, in medio æstu adflictionum, turpiter destitue-

17 Sole icti] be-yet jezorebu quo tempore æstu feriuntur.

ib. abolentur] To nizmat subesse videtur filens, ut fic loquar, excidium, quod ictu altius penetrante, nec refiliente, conficitur. Grandis profecto Imago, Aqua ictu Solis silente ac penetrante confecta ac con-

ib. cum calore] be-tumm-o imperfonaliter fumtum, & subauditum cœlum, ut quum dicimus, Lucescit,

rum torrentium poeti- 17 At sole icti, statim abolentur:

Atque cum calore extinguuntur e loco fuo.

Repræsentantur nimirum 18 Deslectuntur illuc catervæ in via sua, [unt. Ascendunt in vastum desertum, & dispere-

& aquarum perennem 19 Respectant illos catervæ Themææ; Turmæ Sabææ ad eos spem intendunt.

ad primum calorem ita 20 Confunduntur interim, quod fiducia fuerat: Veniunt ad illos, & pudore suffunduntur,

> 21 Nam nunc sane facti estis Nihil mihi; Vidistis terrorem, & extimuistis.

turbidum esse, significat. 22 Numquid dixi? huc adferte mihi; ib. a glacie] Qui tur-Et de vestris facultatibus largimini pro me:

23 Et liberate me a manu inimicorum, Atque e manu violentorum redimite me.

natur nix, id est, fervido 24 Edocete me, & ego obmutescam; Et quid erraverim, demonstrate mihi.

25 Quam stringentia sunt dicta directionis? Sed quid arguit increpatio a vobis profecta?

Quum dicta desperati ad respirium sint?

calescit, &c. bamam autem graviorem æstum infert, & præsertim Solis, qui per excellentiam hammah calor vocatur.

19 catervæ] Catervæ viantium in vasto errantes deserto, & lassitudine ac siti exhaustæ, induci videntur, a via deflectentes, & ad aquas illas iter avertentes; Nominatim catervæThemææ & turmæ Sabææ; quod, mercaturæ exercendæ causa, crebro deserta Arabiæ trajicere solerent.

21] Applicatur Similitudo de torrentibus multo nervosissime, & jam vere uno verbo, quod dicitur: Quia nunc estis Nihil, 70 under.

22] Urget Noster perfidos amicos, eosque onerat rogando, num

Nafum

vel mu

ipfis p

ficia, c

exegeri

fuos, q

obrueri

immife

caufæ c

hare a

consciu

convicti

rius con

eodem t

decurret

verba re

ib. 2

25]

ו בעת יזרבו נצמתו toe-yet jezorebu, nizmâtu: be-bumm-o nidyacu mi-mkom-am. בחמו נדעכו ממקומכו: ו לפתו ארחות דרכם 18 jillapetu orebot darc-am, : יעלו בחהו ויאבדוו javlu bat-tohu, ve-jobědu. ים ארחות תמא 19 bibbitu orbot tema; balicot seba kiwou la-ms. בשו כי־בטח כאו 20 boju ci batati; ban יחפרו עריה ויחפרו yade-ha, vaj-jebparu. * בי־עתה הייתם לא 21 ci-yattab bejitem lo l-i; tiru batat, vat-tirâu. בראו חתת ותיראו: 22 bâ-ci amarti? habu l-i; ú-mic-cot-cem Jibdu bayd-i. ומכחכם שהדו בעדי: מיד צר מילטוני מיד צר a u-malletu-ni mij-jad zarim; u-mij-jad yarizim tipdu-ni. ומיד עריצים תפרוני: יש אחריש בא boru-ni, יש-ani atrij; u-mah Jagiti, habinu l-i. ומה־שניתי הבינו לי: מה־נמרצו אמרי־ישר 25 máb nimrezu imre jojer? û-mab jocit bocet mic-cem? ומה־יוכיח הוכח מכם: בלים תחשבו 26 ba-le-bocat millim tatjobu? u-le rut imre noas? ולרוח אמרי נואש: fine plicius. 28 minimum, mi socior

vel munera, vel alias largitiones, ab ipsis postularit? vel ab iis ardua officia, cum periculo vitæ conjuncta, exegerit.

?

0

1-

as

er-

d,

ro

de

&

ır:

mi-

ım

ım

25] Castigare pergit Jobus amicos suos, quod verborum procella ipsum obruerint, atque vehementem ipsi immiserint Declamatorem, qui, sine causa cognitione insontem condemnare ausus sit, nullius sibi criminis conscium, nedum a Censoribus suis convictum. Habes sic filum superius commodissime resumtum, quod codem tenore ad sinem usque capitis decurret.

ib. Quam, &c.] Quam fortia funt verba recta? fed quid arguit vestra redargutio? Accedet huic acumen & lepos, si primum jocit, arguit, sumas pro evincit, demonstrat: postremum bocet arguere, pro increpare, conviciari. In deliciis habet stylus Orientalis, ut diverse significationes alicujus verbi unam in sententiam conveniant.

26 An ad, &c.] Sensus est, an quæ sunt verba tantum, criminari decet? eaque præsertim quæ sunt verba desperati, aliquam modo respirationem captantis medio in æstu anxietatum? Sic Thren. iii. 36. ravbat-i, spiramentum meum, est Vociferatio oppressi laxamentum quærentis.

fuperbum & fastidiosum contemptum. Et foditis strum, i. e. ferocius ei Et coram facie vestra neutiquam mendax suinfultatis. Metaphora terram quatiente & effodiente, quum yavera & 30 An in lingua mea esset iniquitas? yal-rey-acem verti, fuper clangorem vestrum.

Nempe Eliphazus tubam videtur in- mis invecti fuerant in insontem, flasse adversus Johum, sub cujus clangore reliqui confimilem impe- seu potius ad accuratiorem ejusdem tum dare parabant. Perquam fane disquisitionem provocantur, in qua venusta hæc loci facies: Quod si tamen antiquæ rationi adhærescendum cum fiducia infinuat Noster. judicetur, ut ap fit particula, & rey சு jatom respondeat, existimem duplici lumine ornandam esse senten- in me vestros convertite, meque tiam, altero a ruina, altero a fovea, hunc in modum; Quin ruinam molimini in pupillum, & foveam paratis adversus socium vestrum. Hoc fimplicius. 28] Invitantur, qui acerbe ni-

27 Nasum] Hoc est 27 Nasum incidere facitis in pupillum;

Et foditis contra socium vestrum. [in me;

adversum amicum ve-28 Nunc autem animum inducite, & respicite

forsan desumta ab equo 29 Revertimini nunc, nulla erit iniquitas; [ero.

Et ego illuc redibo, ut veris vincam in ea re

absolute tapar sodere An palatum meum non discerneret vanas cupiditates?

> ad placidiorem causæ cognitionem, se neutiquam succubiturum magna

ib. nunc autem | boilu incipite; agite nunc, ut copistis, vultus impugnate: Confido tamen me ita vultibus iftis vestris restiturum, ut neutiquam mendax fuisse, aut causa cecidisse, reperiar. Istam vim judicialem exerit verbum cizzeb

Annotationes ad Cap. VI.

2 jifu] In Heb. additur jahad fimul; de cujus fignificatione hic loci non convenit inter Interpretes. Irreptitium esse, suspicandi dat ansam versus plus æquo porrectus: sed viderint eruditi. Si retineatur, exponendum videtur, vel, Quanta quanta, vel accuratissime.

5 yale Heb. yal. Sed quum lega-

tur yale in priore hujusce periodiverficulo, ita & hic quoque legendum esse, ex metro liquet.

10 la jatimol] Aliquid excidisse ostendit metrum, vel potius hac verba alienam sedem occupare; quum iis amotis optime cohæreant fequentia cum præcedentibus. Frustra igitur laborant Interpretes in iis ex-

CAP. VII.

ARGUMENTUM CAP. VII.

Causam suam, atque vota ardentissima mortis, quæ Cap. III. fusa erant,

I Nonne militia est homini super terra? Et sicut dies mercenarii dies ejus?

plicandi mendofa mendum LXX. Int hunc per verterunt

के दिया उस

онооная. yod, yir:

21] V

infra

que f

huc c

depre

fæpe

Si pro

mus /

fenfus

te, & 1

bah Ju

fam m

omnem

20]

מפילו מל־יתום חפילו 27 ap val jatom tappilu; ve-ticru yal rey-acem. ותכרו על־ריעכם: ים בורבי פנורבי 28 עתה הואילו פנורבי 28 ועתה הואילו פנורבי ve-yal-pens-cem im acazzeb. ועל־פניכם אם־אכזב: ve-Jub-i vod, zidk-i b-ab. ושבי עוד צדקי־כה: ישרבלשוני עולה 30 ha-jej bi-ljon-i vavlab? יהוות: אם חכי לא־יכין הוות: im bicc-i lo jabin bavvot?

infra Cap. xxxiv. 6. Eandem quo-

que sequens zidk-i adfirmat. 29 et ego] Jub-i reverti meum, huc denuo res redibit, ut ego justus deprehendar. Nempe Jub, redire, sæpe eleganter rei exitum designat. Si pro Jub-i, cum Masoretis, legamus fubu non invenusta repetitione, fensus erit, iterum atque iterum urgete, & instate, quantum velitis: zidk-i bah Justus tamen deprehendar, causam meam justissimam esse evincam.

15

1e

n,

m

eb

rer-

um

liffe

ver-

aum

uen-

igi-

ex-

20] Appositissima clausula, qua omnem falsitatis ac fraudis suspicionem a fe amovet Jobus, in defensione justissimæ suæ causæ.

ib. An in, &c.] Interrogatio gemina fortissime negat, atque procul a fe averruncat. Abfit, ut in lingua mea aliquid iniqui inhæreat! abfit, ut palatum meum, i. e. judicium, non internoscat vanitates; i. e. falsa & injusta a veris & justis discernere non valeret. havvot late cogitationes, confilia, dicta, quæ perniciem & noxam ferant loquenti, ejusque proximo offendiculum & lapfationem. Vid. Pf. v. 10.

Annotationes ad Cap. VI.

plicandis, quæ aperte videntur esse mendosa. Observandum vero est, hoc mendum in Exemplare quo usi sunt LXX. Interp. irrepsisse, qui locum hunc pessime, ut obscura solent, sic verterunt. "Ein de mu wodis rapos, ep τς επί τειχεων ηλλόμην, έπ' αυτής Β Octoomas. Legerunt nimirum pro vod, vir: pro be-tilah, be-til-ah, &c. 21] Vel supplendum videtur 1-i,

quod sensus plane postulat, vel legendum in sequenti versiculo, hatat-i contritionem meam. Et sic Græci
τὸ ἐμὸν τραῦμα, & Vulg. plagam meam. Adfixum vero non agnofcunt reliquæ versiones.

23 zarim] Heb. zar. Metrum vero plurale poscit, ut varizim in verficulo sequenti. Atque ita legerunt

Græci, Exteris.

ז הלא־צבא לאנוש עלי־ארן ha-lo zaba le-enoj vale ârez? ve-c-ime sacir jam-av?

ter nimis a Deo adfligi evicturus vir pius, altius rem repetit, atque mi- 3 Sic hæreditaria sorte cernere factus sum miferrimam conditionem vitæ humanæ, in se spestatæ, fecundum comejus cursum, enarrare aggreditur. Scopus, in quem cuncta destinantur, eft, Nihil homine effe zrumnosius in terris, nihil fugacius, & magis evanidum: quem triftiffima mortalitatis fors ita fponte gravat ac premit, ut par non fit, eum, novis miseriarum accessionibus & plagis extra ordinem inflictis, prægravari. In hoc argumentum cuncta, a principio hujus Capitis ad finem, pulcherrime

NOTE.

collineant.

1 militia] zaba diversimode exponitur, aliis enim militiam fonat, aliis ministerium, aliis terminum Non displicet commopræfixum. dissima Militiæ imago, sive Stationis militaris, cum labore, lucta, & acie quotidiana; quum ab optimis quibusque ingeniis frequentetur ad laboriofissimam mortalitatis conditionem

defignandam. 2 servus] Mortalis, ob molestiffimam vitæ conditionem, comparatur cum fervo fatigato, exhausto, anhelante, & umbram aliquam captante, qua, vel ad momentum, ab æstu diei, quo conficitur, reficiatur ac recreetur. Hanc imaginem fuggerit elegans phrasis Jeáp zel anhe-lare umbram, vel ad umbram, quod est, aperto & hiante ore se viribus defectum delassatumque ostendere, atque aliquantulum faltem re-

defensurus, seque gravi- 2 Ut servus, anhelat umbram; Et ut Mercenarius, expectat opus fuum.

hi menses vanitatis;

Noctesque ærumnæ assignarunt mihi.

munem & ordinarium 4 Si decumbam, tum dico,

Quando furgam, emenfusque fuerit vesper? Et satior jactationibus usque ad crepusculum, Induit caro mea putredinem verminantem,

& æstuationem pulveris;

Cutis mea perfluctuat, & distabescit.

- Dies mei levissime mihi de tela fugiunt, Et consumuntur exspirante trama.
- Recordare ventum esse vitam meam; Non repetet oculus meus videre bonum.

frigerii ac refocillationis inde cap

ib. expectat] jekawweh poyal-o, i.e. laborare cogitur per totam vitam, atque uno opere absoluto, aliud amen mox expectat, quo victum shi comparet.

3 hæreditaria] honbalti, venust structura, & formula Arabibus perfamiliaris, qua fignanter exprimum non bona tantum, sed & mala in propriam quandam ac perpetuan possessionem alicui venientia.

ib. Menses] Mensium hac in set mentio ad genium Arabiæ, quin tristibus describendis Menses amat numerare.

ib. noctes] Singularem efficacian habent, ut infinuetur, ne Noctes qui dem ipsas, quæ lenire mortalium curas diurnas dicuntur, follicitudia ac molestia sua vacare.

ib. assignarunt] Sub minnah com tinetur certâ mensurâ, modo, nume ro, aliquid præfinire, & affignare speciatim ad Decreta Dei, & fatt

pulvere abundur illam co moment tibus, fu ib. Cz

> onis veri quoque nimas e primoger five didu

6] C

ob interi

cuique

tenden

mendu

pro no

tantum

talitatis

mem r

nantem ris, qua omnis h

verem c

autem i

1b. 9

5 in

כעכר ישאף־צל cé-yebed, jijap zel; u-ce-sacir, jekawweb poyal-o; וכשכיר יקוה פעלו:

כן הנחלתי לי ירחי־שוא 3 cén hontali l-i jarte Jaw, vé-lelot yamal minnu l-i. ולילות עמל מנו־לי:

ישכבתי ואכרתי 4 fm Jacabti, va-amarti, matai akum, u-middad yareb? מתי אקום ומדדערב ve-sabayti nedudim yade nasep. ושבעתי נדרים עדי־נשף:

לכש בשרי רמה וגוש עפר s labafbesar-i rimmab, ve-gufyapar. yor-i ragay, vaj-jimas. עורי רגע וימאם:

מני־ארג 6 ימי קלו מני־ארג 6 jám-ai kalu minni areg, ויכלו באפס תקוה: váj-jiclu be-epes tikvah.

זכר כי־רוח חיי 7 צécor ci ruh hajj-ai; לא־תשוב עיני לראות טוב: ló tasub yen-i li-rot tob.

cuique affignata, usu Arabum, se exminnu autem passive sumendum; Assignarunt mihi noctes, pro noctes mihi affignatæ funt.

II.

mi-

per?

um.

em,

it,

ım.

cap-

, 1. 2.

itam,

ad ta-

n fibi

enusta

s per-

imunt

ala in

etuam

n sede

qui in

amat

caciam

es qui

talium

itudin

h con

nume gnare

& fatt

Not

ib. vanitatis] Jav, vanitatem non tantum designat, sed etiam miseriam. 5 induit] Generalis miseræ mortalitatis descriptio. rimmah & vermem notat, & putredinem verminantem. guf yapar æstuatio pulveris, quam induisse dicitur caro, quod omnis homo pulvis existens, ad pulverem quoque fit rediturus. Habes autem in hac locutione Corpus e pulvere conflatum, eoque velut æstu-abundum, ob fragilem ac pulveream illam conditionem, qua, ad fingula momenta, morbis, doloribus, mortibus, subjacemus.

ib. Cutis mea perfluctuat] Nempe ob interiorem illum æstum corruptionis verminantis, qua eadem cutis quoque dicitur subulcerata esse. nim'as enim, secundum vim radicis primogeniam, ulcerationem adfert, live diductionem fubulceratam.

6] Connectitur cum natura per

se diffluente ac distabescente præsentis vitæ brevitas momentanea; quam duplex confignat figura: prima est, Venti cito pertranseuntis videlicet, ut plenius Ps. lxxviii. 39. expreffum; altera, nubis citissime dilabentis, quam nemo vel retinere queat vel revocare. Per. 9.

ib. de tela fugiunt] kalu leves sunt, i. e. citissime vel desecantur, vel decurrunt mihi.

ib. expirante] be-épes tikvah expirante trama, seu vitæ filo. Respicit præproperam vitæ fugientis celeritatem, cujus trama quam ocyssime deficit & expirat, absque ulla spe aut expectatione ejusdem prorogandæ, vel & in hisce terris, præsentique fæculo renovandæ. Vim duplicem complectitur vã tikvah, quod & trama & expectatio reddi potest.

[widere] rest tob nil aliud, hic loci, quam dias luminis auras percipere. lo tasub, non redibit oculus meus, pro non iterabit, fingularem habet venustatem, estque notus Hebraismus.

8 Non lustraturus Ad momentum vivo, O! Deus; ad momentum me vides in his terris, quin sub primo oculi conjectu, quo me ortum adspicis, morior, dispareo, nullus sum; ne momenti quidem spatium, in comparatione ad æternitatem tuam, implens.

vis & gratia in illo gam ani; designat enim jus quod sibi competere censebat Jobus a Deo tam rigide tractato, ad tam acerbas de sorte sua querimonias fundendas.

12 an mare] Mirâ 14
comparatione atrocitatem malorum suorum &
plagas quibus premeba- 15
tur inculcat, rogans,
num mare esset i num
bellua marina? ut necesse 16
fuerit furentem vim, &
fævitiam, obicibus & repagulis circundatis, fran- 17
gi atque coerceri.

13 lectus] Pulcherrime véres lectus, thalamus, dicitur consolari

adflictum; taciteque innuisse videtur Jobus, se hominum officio cessante, Lectum saltem consolatorem fore sperasse.

ib. nonnihil] Partem oneris quod in me incumbit. Sic Neh. iv. 11. ban-noseim be-subbol portantes in onere, pro partem oneris.

poni pro corpore emaciato & enecto.

ib. præfocationem] matnak præfocationem quamcunque complectitur, & gutturis præclusionem, qua népef anima oris intercipiatur atque excludatur non sine gravi lucta.

8 Non lustraturus] Ad 8 Non lustraturus est me oculus videntis me; omentum vivo, O! Oculi tui in me, & dispareo.

vides in his terris, quin 9 Consumitur nubes transversa, & abit; sub primo oculi conjectu, Sic descendens ad inferos non adscendet:

morior, dispareo, nullus 10 Non revertetur denuo ad domum suam, sum; ne momenti quiNeque agnoscet eum locus ipsius.

paratione ad æternitatem

tuam, implens.

Loquar in angustia spiritus mei,

Loquar in amaro animæ meæ,

ani; designat enim jus 12 An mare ego, an monstrum marinum? quod sibi competere censebat Jobus a Deo tam

Quod ponas contra me custodiam?

rigide tractato, ad tam 13 Si dico, consolabitur me lectus meus, acerbas de sorte sua querimonias sundendas.

Levabit nonnihil querelæ meæ cubile meum:

12 an mare] Mirâ 14 Tum consternas me somniis; mparatione atrocitam malorum surrum ser

Ut eligat præfocationem anima mea, Et mortem præ oslibus meis.

Cuid est mortalis, quod colluctando te implices cum eo?

Et quod cor tuum adversus eum intendas?

16 Ulceribus] Instantia e superioribus subsumta, & quidem graviore nunc sensu, quam Per. 5. Ulceribus hio & sluo totus, quantus quantus sum; atque a capite ad calcem iis jam sum consectus plagis, unde emergere nequeam: & sub quibus non possum non, brevi, miseram animam exhalare. Quid ergo, ac si haberem perennem quandam vim ac vigorem, novis identidem ictibus me lanias, consicis, contundis?

ib. fæculum] Singularem gratiam & pondus habet illud Non in æternum vivam. Est Ironia, qua in-

nuitur
tanea
purum
ib.
mitte
nim &
nem g
fponte
17]
immeni
ut fic d

quem f

nullius

ארתשורני עין ראי 8 lo tefur-eni yen ro-i; yene-ca b-i, we-en-enni. עיניך כי ואינני: כלה ענן וילך, 9 calab yanan, vaj-jelac; cén jored Jeol lo jayleh : כן יורד שאול לא יעלה: וס ולא־ישוב עוד לביתו נוח לביתו עוד לביתו ולא יכירנו עוד מקומו: vé-lo jaccir-ennu yod mekom-o. וו gam ani lo etijoc p-i, אדברה בצר רוחי adabberah be-zar rub-i, asitah be-mar napf-i. אשיחה כמר נפשי: ונים אני אם חנים ta ba-jam ani, im tannim? כי־תשים עלי משמר: ci tasim yal-ai mismar? נו מרתי תנחמני ערשי 13 ci amarti, tenaham-eni yarf-i, jisa be-fit-i miscab-i: ישא בשיחי משכבי: וחתתני בחלומות 14 ve-tittat-ani ba-talomot; ניתונות תבעתני ú-me-hezjonot tebayat-eni. יטות מעצמותי: יפות מעצמותי יפית מעצמותי: ו מאסתי לא־לעלם אחיה 16 maasti; lo le volam ebjeb : חדל ממני כי־הבל ימי: hadal mer-ni, ci bebel jam-ai. מה־אנוש כי תגדלנו (מה mab enof, ci tegaddel-énnu? יוכי־תשית אליו לבך: ve-ci tafit el-av libb-eca?

nuitur brevissima tantum & momentanea duratio mox dissolvendi, & in purum putum, le-nezat, perituri.

s?

rio-

ore

ibus

ntus

1 115

e e-

ibus

eram

, ac vim

tibus

atiam

æter-

Et

ib. remitte] relaxa manum, remitte impetum, absiste; halitus enim & tenuis aura, cujus similitudinem gerit universa mea vita, mox sponte dilabetur atque evanescet.

17] Innuit Jobus, non convenire immensæ majestati, ut tam operosis, ut sic dicam, ictibus conterat eum, quem solo slatu queat disperdere, nullius momenti aut roboris adver-

farium; adversus quem tanta mole insurgi nec necesse sit, nec sane satis Deo sit dignum.

ib. colluctando] giddel semet implicare & intorquere, significatione Arabibus trita. Luculentissima sigura paris colluctantium haud bene comparati.

ib. intendas] Intendere, hic accipiendum hostiliter, prout sum leb, Cap. i. 8. Notatque Cor gravitatem iræ & impetus quo adversus aliquem insurgitur.

H 2

נתפקדנו

pos

fern

tum

feral

quan

fuus

quan

pecca

fæpiu

yavor

incidi

gratia

" que " que

" vive

" com

" vive

ETTON

" gitus " tur."

riff. E

"de to

" cogit

" prete

2

18 visites] Omnino 18 Et visites eum singulis matutinis? visitare hic est Punientis.

& explorare Adfligentis:

19 glutiam] Imago Non relaxas a me, donec g luctæ Per. 17. egregie completur. Vides fau- 20 Peccavi, quid faciam tibi, ces prehenfas, & manu nexuve validissimi luctatoris præclusas absque ulla interspiratione. Monendum insuper, formubum esse, deglutire me fac falivam meam, pro moræ ac spatii quo eam glutire possim.

20] Miratur simul, simul conqueritur Noster, Deum peccata, quæ dudum deleta & remissa existimarat, ita notasse & observasse, ut ea in recenti servet memoria, eorumque pænas severissime tandem

reposcat.

ib. peccavi] Esto, peccarim, sicut focii mei dicunt, quid tibi vis faciam, ut te placem & culpam me-

am expiem?

ib. observator] nozer hic observator hominis, qui oculum vigilem & vindicem intendit in omnes ejus acti-

ib. occurfaculum] Cur me ponis a-

Singulis momentis tentes eum?

quo sensu protrita sunt. 19 Quantum est, quod non avertisoculum amel Non relaxas a me, donec glutiam falivam

[meam? Observator hominis? quare Posuisti me occursaculum tibi?

Et tibi factus sum oneri?

lam proverbialem Ara- 21 Et quid non aufers defectionem meam? Atque transmittis pravitatem meam?

concede mihi tantum 22 Jam nunc in pulverem decumbam;

Et requires me, sed nullus ero.

liquid, ad quod, tanquam ad importunum aliquod obstaculum, in πόδισμα, incommoderis & offenda. ris, quod tibi quotidianum facessens negotium, quotidianis etiam plagis vicissim a Te incommodetur, adfigatur, elidatur?

ib. oneri] Cum offendiculo conjungitur importuna farcina. Sie Deus apud Is. i. 13, 14. testatur fe ferre non posse vanum populi cultum, & flagrantissima studia placendi este fuper ipsum in onus & farcinam incommodam, sub qua defessus portan-Hanc imaginem ad do fatiscat.

ANNOTATIONES ad CAP. VII.

5 jimas] Mas. jimmaes. Legendum in Kal oftendit Metrum. Vid. etiam Per. 16. guf in priori versiculo exponunt Rabbini per glebam pulveris.

11 adabberah] Tollendum be Parag. vel contracte legendum

adabbrab, quod prætulerim.

20 yale-ca] Heb. yal-ai. yaleca legendum ostendit metrum, i-demque requirit vis sententiæ. Sic quoque Ixx. eiui 3 ini con pogliov.

Pariliter Hieron. Quin & Correction Scribarum. His omnibus nihil revincentibus, mirum est quod Cl. Schultens eam lectionem improbet, eosque ut Criticos audaciores notes, qui corrupti Textus suspicionem in jicerent. Fatetur, Johum "Se De " oneri esse factum, lamentari. Al

" hoc filum quum yale-ca, super to " exarare debuisset, ipsemet, affe-

" Etu rapiente, maluit val-ai, super " me; quod id ipsum in suum uti-

CAP.

ותפקדנו 18 vat tipked-ennu le-bokarim, לבקרים li-rgayim tibhan-ennu? לרגעים תכחננו: ים ממני במה לא־תשעה ממני 19 cam-mab lo-tifyeb men-ni? lo tarp-eni, yad bily-i rukk-i? לא תרפני עד־בלעי רקי: מסאתי מה אפעל לד 20 haffarti, mah epval l-ac, נצר האדם למה nozer ba-adam? lam-mab samt-ani le-mipgay 1-ac? שמתני למפגע לך va-ehjeb valt-ca le-massa? ואהיה עלי למשא: ים בינים בשעי בשעי בשעי בשעי בשעי בשעי בשעי בינים בינ ve-taybir et-yavon-i? ותעכיר את־עוני בצ כי־עתה לעפר אשכב ci yattab la-yapar efcab ; vé-sibart-ani v-en-enni. ושחרתני ואינני:

mentem Jobi facile accommodare possis.

me?

vam

am?

13

im-

; EH-

enda-

effens

plagi

adfi-

con-

Sic

tur fe

ltum,

li esse

m in-

ortan-

m ad

rrectio

hil re-

d Cl.

robet,

notet,

m in

e Deo

per te,

affe-

fuper

m uti-

AP.

21 Et quid] πάθ ultra omnem ferme vim imaginationis exaggeratum, quo nihil nec acrius, nec miferabilius, concipi potest: Confugitur quippe ad ipsam Dei iram, quam vere adversus eum se exarsisse suus Jobo suggerebat adsectus, ut quam remissionem antecedentium peccatorum (ponit enim se in vita sapius peccasse, atque in pesay ac yavon, commissa non unius nominis, incidisse, quæ tamen, ex sædere gratiæ, sibi condonata hactenus non

dubitarat) gratia & bonitas negârant, eam indignatio ipsa & aversatio Numinis a Jobo, pro Jobo tandem impetrarent.

22 jam nunc] Viri mens hæc est, se remissa culpa, missa quoque pæna, & amota illa ultrice manu, sine ulla mora esse exhalaturum, in pulveremque collapsurum: atque sic Deo non amplius oneri molettiæque futurum.

ib. requires] Scilicet in pulverem ubi occubuisset, ita sublatus esset, ut vel ipse Deus eum frustra quæreret.

Annotationes ad Cap. VII.

" que caput revolvi experiretur; qui" que Deo incommodus & gravis
" vivebat, fibi ipfi vel maxime in" commodus, & intolerabilis fuper" viveret. Apparet esse speciem
" ἐπαιοςθώσεως, qua, id quod corri" gitur brevitatis causa supprimi" tur." Recte quidem observat Clariss. Episcopus Cicestrensis, " quod
" de tollendis hujusmodi mendis ne
" cogitarunt quidem plerique Inter" pretes, sed toti suerunt in iis oc-

" cultandis, tuendis, consecrandis;
" nec in id laborarunt, ut pravam

" lectionem meliorem vel levi emendatione facerent, sed ut ex recepta
lectione, quæcunque demum sue-

" rit, sensum qualem qualem elice-" rent, durisque & coactis interpre-

" tationibus, invita Critica, invita "Grammatica, quasi vi quadam

" extorquerent. Vid. Prafat. in

CAP. VIII.

ARGUMENTUM CAP. VIII.

Tribus Jobi amicis unam eandemque adverfus eum Hypothefin sustinentibus, Bildadus, secundus Disputator, Eliphazo fuccinit, mentemque fuam declarat, Jobum ejusque liberos convictos teneri Hypocriseos & improbitatis, per gra-vissima Dei judicia ipsis inflicta, quippe cujus fum excubet, ut malis male fit, bonis bene: utque improbi, in medio cursu prosperitatis, eradicentur; probi vero, ad maxima felicitatis incream principiis, perveniant.

NOTE.

2] Ex abrupto in eum invehitur, intolerandæ vehementiæ fermones ejus accufans.

ib. spiritus] ruat cahbir, duplici adspectu; ut primo ventus vehemens intelligatur, ex ore, turbinis instar, prorumpens: Secundo, animus superbus, tantum turbinem adversus Deum proflare ausus.

versus Deum proslare ausus.

3 judicium] mispat actio judicandi, sive judicium ipsum; zedek vero recto-rigida regula juris, & justitiæ, secundum quam judicia exerceri debent.

4 permisti Gravis & venusta loquutio, pro Dimisti eos sceleri suo puniendos & perdendos.

5 fi tu] Connectio est, si tu con-

1 Et respondit Bildadus Suchites, dixitque:

- Quousque proloqueris ista?

 Et Spiritus vehemens verba oris tui erunt!
- An Deus pervertit judicium? [rigorem? Et an Omnipotens curvabit rectum Justitiz
- 4 Si filii tui peccaverunt ei, [eorum: Et permisit illos in manum prævaricationis
- Si tu modo diligenter requiras Deum, Et Omnipotenti supplicaveris,
- providentia ad hoc ip- 6 Si purus & rectus Tu; fum excubet, ut malis male fit, bonis bene: utque improbi, in medio

 Si purus & rectus Tu;

 Enimvero mox æmulabitur super te; stiætuz.

 Et pacatam reddet mansionem amænam Justi-
 - 7 Sitque principium tuum exiguum quid; At novissimum tuum increscet valde.
- menta, a tenuissimis eti- 8 Nam consule, age, ætatem antiquam, am principiis, perveni- Et attende ad scrutinium patrum ipsorum;
 - 9 Nam hesterni quidem sumus, & nihil est quod scimus:

Nam umbra dies nostri super terra.

tra, &c. licet justas dederint fili tui improbitatis pœnas, illorum judicio Tu pater insons non impliabere.

6 purus] zac, proprie limpidus sive pellucidus, διαφανής, infert 1. Puritatem a fordibus vitiorum; 2 Virtutis studium haud sucatum.

ib. æmulabitur] jayir yal-éca idem hic valet ac zelabit super te, ad te quantocyus ex malis hisce liberandum vigilabit, excitabitur.

ib. mansionem] In quam videlice a Deo jam justus declaratus, restitu-

Nonne

ris, ut

æte effl

nfinuara

tor esse,

nfectum

porro a

udicio

ubitaque

sti aggre

orum co

nul Exp

piorum

orentissi

8 Na

THE TOTAL

n?

n:

nis

uz.

ım;

left

filii

n ju

plica-

us fi-

. Pu-

Vir.

idem

ad tt

eran

elice.

eftitu-

onne

n

The month of the the state of the small of the state of the

יוען בלדד השוחי ויאמר: 1 vaj jāvan bildad baj-Jubi, vaj-

עד־אן תמלל־אלה 2 yad-an temallel elleb? יער־אן תמלל־אלה יve-ruat cabbir imre pi-ca?

ז אל יעות משפט 3 ba-el jeyawwet mijpat?
יעות משפט יעות־צדק ve-im Jaddai jeyawwet zédek?

לו השלחם בניך חטאו לו im-bane-ca hatru-l-o, ישלחם ביר פשעם: vaj-jeJalleh-em be-jad-piJy-am:

ז אם־אתה תשחר אל־אל 5 im-attab tefater el-el, ve-el-faddai tittannan,

אם דך וישר אתה 6 im-zac ve-jaJar attab; ci-yattab jayir yale-ca; vé-Jillam nevat zidk-eca.

ער מצער מצער היה ראשיתך מצער ישנת מצער; ישנה מאר ישנה מאר

כי־שאל נא לדור ראשון 8 ci feal na le-dor risjon, ve-conen le-beker abot-am;

כי־תמול אנחנו ולא נדע o ci-temol anathru, ve-lo neday:

ci zel jame-nu vale arez.

ris, ut in eâ justitia & vera virtus ate essorescant.

8 Nam, &c.] In prægressis tacite nsinuarat Jobo, non purum ei tor esse, sed sermento hypocriseos nsectum, inslatumque. Idem hoc porro apertius demonstraturus, ex ludicio Dei in ipsum incumbente, indicadue fortunatæ Domus ruina, sti aggressioni præstruere voluit Maorum constantem Fidem simul, simul Experientiam, Tabernacula impiorum exscindi, & Hypocritarum lorentissimas etiam fortunas in me-

dio vigore ac virore exarescere. Hæc, gravi non minus, quam grata, Emblematum varietate, usque ad Per. 20. pertexta.

ib. Nam ci hic non causalis est, sed eleganter novam instantiam indicat. Jeal valet hic Consulere tanquam Oraculum, ut Num. xxiv. 21.

9 besterni] temól heri pro hesternum quid, & hic lo substantive w undir, ut supra sæpiuscule.

ib. umbra] zel hic non miseriam adsert, sed vanam & evanidam brevitatem, in qua nilil solidi.

הלא

magna fapientiæ copia in corde fenum repofita. ter valet Expromere e penu, e thesauro, Esr. i. 7. & alibi.

11 ecce] ba vim habet demonstrativam. Prone uligine. Id aptatum Hypocritæ, ut subito me marcescenti, atque dum pulcherrime viret, & Jagab, superbire & luxuriare, pulchre pingunt lætissima fortunæ incrementa.

virore ac vigore, nulla falce, nulla manu, eam marcescit, atque super radice fua exarefcit.

spectu: i. e. reliquo gramine inspectante quasi, & deridente.

13 hypocritæ] hanep proprie Loripes vel Loripedans, intorto pede claudicans. Transfertur

ad Hypocrifin, quæ est Claudicatio, ex notissimo illo adagio, 1 Reg. xviii. 211. claudicantes super duobus adfectibus.

14 cum tædio] jakor fastidiet. Grandius & sonantius figuratur, ut non homo fpem, fed fpes hominem dicatur abominari, & cum tædio ac fastidio veluti evomere & rejectare.

ib aranei Luculentissima pictura, qua ob oculos ponitur Araneus, in media sua tela, tanquam in domo firma ac tuta, residens, atque superbe fuper eadem recumbens, quin manibus quafi fuis eandem retinens fimul, fimul fustinens & fuffulciens:

10 corde] Indicatur 10 Nonne illi te docebunt, & dicent tibi, Et ex corde ipsorum exproment sermones?

joziu, educent, elegan- 11 Ecce, effert se juncus sine uligine!

Excrescit ulva fine aqua! carpitur,

12 Adhuc existit in micante virore suo, non Et ante omne gramen viride arescit.

verbiale quid, Juncus fi- 13 Sic sunt itinera omnis qui obliviscitur Dei; Et expectatio Hypocritæ peribit.

excrescenti, ita subitissi- 14 Quem sua ipsius siducia cum tædio rejecta-Et domus Aranei erit securitas ejus.

exarescenti. Verba gaab 15 Reclinabitur in domum suam, & non stabit: Apprehendet illam, & non subsistet.

16 Fuerit succosus ille ante faciem folis, sexierit Et super hortum ipsius sugens propago ejus

12 adbuc] In medio 17 Super acervum radices ejus implicabuntur, Et domum lapidum experietur.

metente, sua sponte e- 18 Prosecto absorbebit eum e loco suo; Et abnegabit eum, dicens, Non vidi te.

ib. ante] li-pne in con- 19 Ecce hoc est gaudium feroculum viæ ejus, Et ex pulvere alii germinabunt:

> 20 Ecce Deus non reprobat integrum; Neg; etiam confirmat manum maleficorum.

> > quum interim subitus, vel ida vel flatus, cuncta uno momento diffipet, pendulamque bestiolam, suitmet retibus implicatam elidat. Hæc ad Hypocritam traducere in proclivi erit.

> > 16 ille] bu proxime connectendum cum banep Per. 13. ratob & viridis & fuccosus. Ante faciem folis, i. e. sub ejusdem benigno to

tu ac influxu.

ib. bortum] Est plusquam simile veri, hic Vitem lætam ac luxuriofius excrescentem pingi. Hortum per excellentiam esse Vineam. pal hic per sonat, ita tamen ut super

hortu eunde que d 17 abanin fequen illum nutrin imo c tepelli 196 redeat be fem ib.

justum

13. Ut

III.

les?

tur,

non

ei;

bit;

bit:

ierit:

ejus

tur,

jus,

um.

Cin

dif-

fuil-

idat.

e in

eten-

\$ 8

m fo-

o fo-

imile

urio-

rtum

yal

Super

[que

יורוך יאטרו לך 10 bá-lo bem joru-ca, jomeru l-ac, u-mil-libb-am joziu millim? ומלבם יוציאו מלים: נמא כלא בצה la ba-jigreb gome be lo bizzab ? jisgeb atu beli-majim? ישנה־אחו בלי־מים: יקטף ועודנו באבו לא יקטף 12 vód-ennu be-ibbo, lo jikkatep, vé-lipne col bazir jibas. ולפני כל חציר ייבש: יאל ten orbot col-Jocet el ve-tikvat hanep tobed. ותקות חנף תאכר: יקוט כסלו 14 afer jakot cislo; יבית עכביש מבטחו ú-bu vaccabij mibłat-o. יעמד ניתו ולא יעמד נק וישען על ביתו ולא יעמד נקד ולא יעמד נקד ולא יעמד יחזיק בו ולא יקום: jahzik b-o, ve-lo jakum. רטוב הוא לפני־שמש 16 ratob hu li-pne Jamej, wé-yal ginnat-o jonakt-o teze; ועל־גנתו יונקתו תצא: יסבבו יסבבו על בל שרשיו יסבבו gál Joraf-av jesubbábu, bet abanim jehzeh. כית אכנים יחוה: ו אם־יבלענו ממקומו 18 im-jeballey-ennu mi-mkom-o; וכחש בו לא ראיתיך: ve-cibbef b-o, lo reiti-ca. ו הוא כושוש דרכו 19 bén bu mefof darc-o, u-me-yapar ater jizmatu: ומעפר אחר יצמחו: בחרשל לא ימאם חם 20 bén el lo jimas tam; we-lo jatzik be-jad mereyim. ולא יחזיק ביר־מרעים:

hortum emicare dicantur rami, qui eundem longe lateque expliciti atque diffusi opacant.

17 acervum Sc. lapidum. bet abanim solum petrosum, quod Per. sequenti absorbere dicitur improbum illum alumnum, cui humorem & nutrimentum sufficere negat, quinimo cujus radices respuit quasi ac repellit.

19 ecce hoc] Sarcasmus; En quo redeat gaudium hominis tam superbe semet efferentis!

ib. alii] atter hic designat Genus justum, oppositum no tanep, Per. 13. Utrumque collective sumendum.

yapar nihil aliud eft quam terra; orbis terrarum. Vid. Cap. v. 6. unde explanatio hujus Per. dependet.

20 ecce] Equidem repudiatus es ut Hypocrita, recipieris tamen, si te post sinceram ponitentiam præstiteris integrum. Sed si malesicorum numero, ut nunc, maneas aggregandus, fracta tibi manus nunquam iterum confirmabitur. Sentis adspectum generalem, non sine aculeo speciatim applicitum: Sentis & speciem importunam consolationis; in qua plus fellis insit quam mellis.

etu Vi tul

cta, que

um,

quid

dos

odur

diffin

2 bos

prie, i

vim el c

mine co

le causi

ib. u

3 146

21 os tuum] Requi-21 Usque dum impleat risu os tuum; fivisser filum Per. præce-Et labia tua jubilatione: dentis tertiam potius per-

fonam; donec impleat 22 Ofores tui induantur pudore; os ejus, fc. integri, &c. Tentoriuma; improborum pufquam Tentoriumg; improborum nufquam existat. Sed majore adfectu fit

conversio in secundam; donec impleat os tuum, O Integer! runt vod ad incrementum diving be-Tuum quoque, O Jobe, si te inte-nedictionis, usque & usque progres-grum approbaris Deo. Est & ali-surum. Vid. Annot. quid difficultatis in nexu. Alii pro 22 Oseres] Non directe nunc ad usquedum, vel donec, substituunt ad. Jobum referendi, sed ad integrum,

buc. Alii reddunt adeo ut impletu- qualis needum Jobus in oculis Bil-rus sit, &c. Nonnulli rectius rese- dadi. Pro Osore potius integritatis

ANNOTATIONES ad CAP. VIII.

13 Josep] Heb. Joseps. Syr. & Arab. omnis qui obliviscitur.

14 jakot Legendum forsan jekotennu, quod Sensus quodammodo postulare videtur.

me de jolima bejed marthia

18] Vel legendum jiblay-ennu mim-mekom-o, vel potius jeballey ennu mekom-o.

40 yad] Cuivis, opinor, manifestum erit, impeditiorem esse nex-

CAP. IX.

ARGUMENTUM I Et respondit Jobus, ac dixit, CAP. IX.

aliud agit Jobus, quam phum obtineret innocen-

tiæ, fi Deus de culmine eminentiæ *& majestatis descendere, seque parem ipfi quodammodo constituere haud dedignaretur. Argumentum autem Jobi sic sese habere videtur. Novi profecto nullam in Deo cadere posse injustitiam: Et Quid justus esset mifer mortalis cum Deo supremo? five Eminentiam spectemus Numi-

Toto hoc capite nil 2 Profecto novi rem ita effe: ut evincat fe, quia Deo Et quid justus esset homo cum Deo? impar sit, etiam in op- 3 Si lubeat ipsi contendere cum eo, tima causa debere succumbere; in qua trium- Non respondebit ipsi unum ex mille.

> nis immenfi: five rigorem Judicis, ad normam legis perfectissima cuncta examinantis. Sed an inde jam conficitur, me effe improbum aut Hypocritam? durum enimvero confectarium! quod fi valeat, nemo mortalis Hypocrifeos aut improbitatis crimine absolvetur.

CAP. IX. על שחוק פיך צער יכולה שחוק פיך 21 vád jemalleb fetok pi-ca; ישפתיך תרועה: "Jepatt-ca termaby בשת בשת 22 Jones-ca jilbeju bófet; ילכשו־בשת ve-ôbel rejayim en-énnu.

acie cerragi e loco no: & integrorum eum latenter perstridum, vix ambiges, fi acerbissimam ib. tentorium] Figurate sumentuleris. Hactenus tamen aliquam quere videatur ad faniorem mentem

the previous server of Out to fese revocari passo forte.

Viri declamationem Cap. 18. con- dum pro familia & re universa, ex more solenni Arabum in tentoriis modestiam servans sic temperat di- habitantium. en-ennu idem est, ac cta, ut paululum loci amico relin- plane interire & non refurgere. cervicent. Page, xxviit.

in Prince Hillenies Annotationes ad Cap. VIII.

odum inseras, qui locus commo- dit. diffimus sane videtur, omnia opti-

for the state of the following the first of the state of The sales of the later for

um, neque sensum usquequaque li- me procedent: & Bildadi orationem quidum. Quod si duas hasce perio- decenter claudet Epiphonema du-dos post septimam hujus Cap. peri- plex, quod immediate prace-

· na sia baprin er epum sup he propertie value mare a ויען איול ויאטר: vaj-javan ijob, vaj-jomar,

2 omnam jadayti ci cen: אמנם ירעתי כי־כן u-mah jizdak enof yim el? ומה־יצדק אנוש עם־אל: לריב עמו ז im jabpoz la-rib yimm-o, lo jay-ennu abat minni alep. לא יעננו אחת מני־אלפ

NOTE.

icis, cun-

jam

aut

con-

emo

bita-

piens

2 bomo] enof miser mortalis, proprie, imbecillis. el Deus supremus. vim el cum Deo; supple, contendens. 3 lubeat] Si velit Deus cum ho-

mine contendere. ib. unum] Ne vel ad unum e mille causis & criminibus, quæ simul ei a Deo objicientur, atque ex qui-bus pervictum dabit, sibi id juris, five in creaturam fuam, five in crea-

turam peccatricem, competere.
ib. respondebit] Egregia figura, qua causæ homini a Deo objectæ quasi loquuntur, quibus nequeat respondere & satisfieri.

eft, ex origine, wexies The xaedias. bacam enim primario compactus.

ib. prævalidus] ammiz con prævalido nervo aut tendine præditus, cui nihil refistat; quique omvaleat.

ib. durum | bikfab obduravit, scilicet, cor vel cervicem. Prov. xxviii. 14. Pf. xcv. 8. Prov. xxix. 1. &c. Metapho- 9 ra a jumento refractorio & obstrigillante.

proprie de iis qui ela-buntur e prælio. Sic respondet scenæ litigantium Per. 3. instructæ, & per totum caput continuatæ.

5] Quidni hæc & sequentia ad tempestatem Diluvii referamus? eam certe quadrat quicquid hic magniloquo ore edidit Noster. Tum utique montes e fedibus revulfi & subversi. Tum terra ad columnas Tum usque attonita & concusta. Soli imperatum, ne radios spargeret, atque stellæ obsignatæ. Hæc in oculis defigunt & quid fecerit Deus, & quid facere possit, si Orbem judicare velit in Justitia; ac proinde mirifice apta sunt ad materiam, quam suscipit Jobus, Per. 3, 4, 5, clarissimo in die collocandum.

5 nec opinato] ve-lo jadáynu & nesciunt, i. e. de improviso. Pf. xxxv. 8.

ib. nasa] Sc. flatu nasi sui vel leviter commoti atque ardescentis. Vid. Pf. ii. 12. & civ. 32.

4 sapiens] bacam leb 4 Sapiens cordis, & prævalidus virium est; Quis durum se præbuit illi, & salvus evasit? folide 5 Qui revellit montes, & quidem nec opinato: Quos vel nafo fuo subvertit.

Qui tremefacit terram e loco suo: Ut columnæ ejus concutiantur.

nia portare ac fustinere 7 Qui imperat Soli, ut non exoriatur: Et stellas obsignat.

Qui expandit cœlos solus; Et calcat celsos vertices maris. Qui fecit nocturnum circitorem & fidus tor. Sidusque calidum, & penetralia Austri. [st: ib. salvus] jislam, 10 Qui facit magna, usque eo ut vestigare non Et mirabilia usque eo ut non sit numerus.

nihil non accuratissime II Ecce invadet in me, nec videbo illum; Et incursabit, nec percipiam ipsum.

> 6 columnæ] Ima fulcra & firmamenta ejus.

> 7 exoriatur] Radios spargeret; fic proprie valet zarat.

ib. obsignat Stellæ obsignari dicuntur quæ longis tenebris damnatæ funt, sub fignaculo Omnipotentis a nemine tangendo, nedum refringendo.

8 expandit] noteb speciatim adhibetur in tenso, cum expansione & inclinatione, tabernaculo; ut Gen xii. 8. Inde pulcherrime transfertur ad Cœli expansionem instar tentorii.

ib. calcat] Magnificum resonat Calcans celfos vertices maris, pro Elatissimos & tumidissimos fluctus Montes aquarum, Praruptus aquæ mons, nemini non lecti. Sic Græci & Arabes passim. Vid,

etiam

certi c

la hab

menta

agente

centem

(ab Ar

ctu) co

lo noft

te; atq

constell

eimah fi

vergent dubie fi

partem !

rata Pen

phærium

Jus fider

ib. pe

כח לכב ואמיץ כח 4 tácam lebab we-ammiz cot; mi biskab el-av, voj-jislam? מידהכשה אליו וישלם: המעתיק הרים ולא ידעו 5 hám-maytik harim, ve-lo jadávu: áser bapac-am be-app-o. אשר הפכם באפו: המרגיו ארץ ממקומה 6 bam-margiz érez mim-mekom-ah; ve-yammude-ba jitpallazun. ועטוריה יתפלצון: יורח ולא יורח האמר לחרם ולא יורח bá-omer la-bares, ve-lo jizrab: ú-beyad cocabim jabtom. ובער כוכבים יחתום מכרו שכים לבדו 8 noteb Jamaim lebadd o; ve-dorec val bamote jam. וררך על במתיים: עשה עש *כסיל yofeh paj we-cesil; vé-cimah, ve-badre teman. וכימה וחדרי תמן: ו עשה נדלות עד אין חקר נסיס נשה נדלות עד אין חקר 10 vojeb gedolot vad en têker יונפלאות ער אין מספר: "uniplaot pad en mispar. אראה יעבר עלי ולא אראה i hen jaybor yal-ai, we-lo erieb : יחלף ולא־אכין לו יעלים ויחלף ולא־אכין לו vē-jahlop, ve-lo abin l-o:

etiam Pf. xxix. 20.

it?

0:

1;

17-

it:

n

12-

t;

di-

tæ

n.

d.

ne

nt

ar

at

ro

115

2.

id,

9 Qui fecit] Diversissimas doctorum sententias, qui fatentur se nihil certi circa antiquissima hæc vocabula habere, videat Lector apud Commentatorem nostrum, de illis fusius agentem, & huc tandem rem deducentem. yaf, Nocturnum Circitorem (ab Arab. ya) circuivit, gyravit noctu) commodissime exponas de Polo nostro Arctico, sidera sua volvente; atque ut sub cesil proxime habes constellationes frigidiores Boreze, ita eimah sistet calidiores ad Austrum divergentes. badre teman funt haud dubie fidera in meridianam mundi partem penitus abditæ.

ib. penetralia] Pulcherrime figurata Penetralia Austri, i. e. Hemisphærium mundi nobis clausum, cujus sidera in conspectum nostrum

nunquam emergunt, sed tanquam in Conclavibus, & abditis penetralibus, delitescunt.

ib. Austri] teman dextra, vel ad dextram inclinans, pars mundi Australis; ut semol sinistra, est septentrionale latus.

talap per vices pertransire, and fimpliciter sumenda, sed graviore illo usu, quo invasionem & infestationem important. Sic apud Esai. viii. 8. utrumque vehemens & hostile. Sensus est, Deum tam formidabilem esse ratione potentiæ, sapientiæ, & Majestatis inaccessæ, ut aliquem invadat, & repetitis ictibus conficiat, absque ut is, qui manu Dei se cum maxime convulnerariatque consodi sentit, eum videre aut percipere queat.

12 raptabit] jatio 12 Ecce raptabit, & quis repellet eum? durissime tractabit, at Quis dicet ei, quid facis? que Leonis more lace- Quis dicet ei, quid facis? rabit, & quis jajib aver-13 Numen non remittit nasum suum: tet eum?

Sub iplo lubfidunt Adjutores ferociffimi. 13 remittit] lo jasib Sub iplo subidunt Adjutores feroci fuum, i.e. formidolosa Emedullem verba mea cum ipso? & inaccessa Majestate præfulget, cui nihil re-15 Qui, si justus sim, haud respondeam; fistere queat, quæque Mecuni disceptanti supplicandum habeam. contendere ausum certiffime obterat. ap pro 16 Si clamem, & respondent mihi; majestate terribili fre-Non credam quod exaudiverit vocem meam. quentatur ab Arabibus. Non credam quod exaudiverit vocem meam.
quibus etiam fervantissi- 17 Quippe qui in turbine ardenti conterit me; mus nafi, de eo qui nec Et multiplicat vulnera mea gratis. vult, nec potest se sub-18 Non dat mihi reducere spiritum meum: mittere.

ib. adjutores pozere Quoniam exfaturar me amaritudinibus.

tionis, i. e. vindices prz. 19 Si viribus experiri velim, przevalidus ecce;
feroces & przepotentes.

Et fi jure, quis dabit condictum mini?

eligam. Est jucundus 20 Si justus suero, os me meum condemnabit; slos Orationis, quo caufe instructio accuratissima designatur, verbis & 21 Integer ego, & tamen non cognosco
sententiis lectifismis adorMeam ipsius anitmam, reprobo vitam meam,

15 Qui] Admirabile 22 Singulare enimvero id! quapropter dico, specimen animi profunda Numinis reveren-

tia imbuti! Si vel confummate justus forem, nollem sane ei responsare, eive supremum suum jus dubium facere; sed mallem contendenti mecum sponte supplex sieri, ad ejusque genua advolvi.

fieri, ad ejusque genua advolvi.

ib. disceptandi] mesopet-i in jus vo-

canti me, vel eunti mecum.

ib. si clamem] Infignis sensus, quem ministrat usus judicialis verborum kara vocare, & yanah respondere Cap. v. 1. Si in jus vocarem ut Actor, & responderet mihi compellatus, seque sisteret, haud crederem quod aurem præbuisset voci meæ: haud crederem, præ immensa me

inter et Deum distantia; neque ullo pacto id mihi possem persuaden. Habes aptissimam cum proxims copulam, animique infinita Dei reverentia pleni novam declarationem.

enim non paterer, si Deum in justrahere, atque lacessere, auderem, a quo non lacessito, non provocam, tam graviter adsligor?

18 reducere spiritum] hasib rub & fimpliciter Respirare fignificat, & Colligere animam, ad se redire.

19 condictum] javid condicet,

Profecto

quis dal

cum, d

litiganti

Judice.

cum ips

os me da maxime

perverfu

dum est

profecto,

nocentia,

scientiam.

que ipfius

21 Int

20 Si

CAP. IX

e;

it;

am,

ens.

nllo

dere.

timis

ei re-

ratio-

Quid

n ju

erem,

ocato,

rub k

it, &

ofecto

re.

ומי ישיבנו (בון ירוטף ומי ישיבנו בו ירוטף ומי ישיבנו ? בו ישיבנו מי־יאמר אליו מחדתעשה: mi-jomar el-av, mab sayfeb? ואלוה לא־ישיב אפר זפ elob lo jajib app-o: בל עזרי רהב: תחתו שחחו עזרי רהב: tábt-av jababu yozers rabab.) אף כי־אנכי אעננן בי־אנכי אעננן אף כי anoci eyn-innu: יאבחרה רכרי עמו ב dbarab debar-ai yimm-o? אשר אם־צדקתי לא אענה 15 afer im zadakti lo eyneb; li-msopet-i etbannan. למשפטי אתחנן: ויענני ויענני 16 m kararti, waj-jayn-eni; לא אאמין כי־יאזין קולי: ló amin ci jazin kol-i. ישופני בשערה ישופני נק afer-bi-fyarab jefup-eni; vé-birbab pezay-ai binnam. והרכה פצעי חנם: יחנני השב רוחי 18 lo-jitten-eni bafeb rut-i: cí jasbiy-ani mamrorim. כי ישבעני ממרורים: חנה אמיץ הנה וgim le-coat, ammiz binneh; ve-im le-mispat, mi joyid-éni? ואם למשפט מי יועירני: ירשיעני 20 im ezdak, p-i jarjiy-eni; תם אני ויעקשני: tam ani, vaj-jaykef-eni. אני לא־אדע בו tám ani; lo eday נפשי אמאס חיי: náps-i, em as hajj-ai. יא על־כן אטרתי על־כן אטרתי אטרתי על־כן אטרתי amarti, tám ve-rajay bu mecalleb.

quis dabit mihi moved condictum locum, diemque judicii? qui partibus litigantibus videlicet affignari folet a Judice.

20 Si justus] Si vel persecte justus cum ipso litigare vellem, meummet os me damnaturum esset; atque cum maxime integer, ab eodem ore meo perversus pronunciarer. Vau secundum est Emphaticum, per sane, prosecto, exprimendum.

21 Integer ego] Cum fumma innocentia, contra meam ipfius confcientiam nocens effe adigor, meamque ipfius animam ignorare, ut, quid fim, plane nesciam. Vel potius, quantumvis innocenti eæ mihi calamitates immissæ sunt, ut vitæ meæ nullam rationem habeam, non æstimem, non curem (Sic Prov. xii. 10) sed potius eam spernam & fastidiam.

rem plane singularem & incredibilem, (val cen amarti) unde non
possum non hoc consectarium elicere,
Integrum improbumque ipse consumens est, Atque discrimen virtutis
& vitii, religionis & profanitatis,
sussuis videtur.

tum.

faciem judicum terræ obnubit, i. e. viros religiofos, rigidosque satellites virtutis, immiss plagis cœlestibus, confusione & que haud fecus ac no-Nota in hanc mentem 29 Equidem improbus ero! formula, Pf. xliv. 16. Notus ritus, Eftb. vii. 8. nos fimiliter, Caput obnuptum, obvolutum, venem, suppliciumque pub-31 Tum in sordes demerges me; licum.

ib. [i non] Si fecus, ubi hic, quis ille? promatur exemplum, quo refutari possim.

24 dies] Dies hic fignanter adhibiti pro iis, in quibus quid læti accidit, vel saltem nil mali.

ib. curfore] raz curfor publicus. 26 papyraceus] ebe arundo, arundinetum, papyretum. Naves arundine vel papyro Nilotica textæ, quibus nil velocius. Quæ tribus in Elementis velocissima, hic admirabili cum Emphasi congeruntur. In terris nil pernicius curfore, & quidem læti quid ferente. Rapidius tamen adhuc undas, non fecant, fed fupervolant, navigiola papyro contexta. Omnium rapidissime aerem grandibus alis permetitur Aquila, præcipiti lapfu ruens in prædam.

27 Si dixero] im omr-i fi dicere

23 temere] pitrom, 23 Profecto flagellum necat temere: mullo discrimine habito. Atque mulcationi innocentium illudit; subsannans habet cothur- 24 Terra tradita est in manum improbi: num huic libro unice ap- Facies judicum ejus obvelat, 24 obvelat] Senfus, Si non ita, ubi heic, aut quis ille?

Terra data est divinitos 25 Etiam dies mei leviores fuerunt cursore: in manum improbi, ut 25 Etiam dies mei leviores fuerunt cursore: Improbitas in ea late Fugerunt, non viderunt bonum.

regnet. Contra, Deus 26 Prætermearunt cum navibus papyraceis; Ut aquila involat in escam.

27 Si dixero, obliviscar querimoniam meam; Missum faciamvultum meum, & renidescam.

ignominia onerat, eof- 28 Pertimesco quicquid dolorum meorum; Persentisco quod innocentem me haud habi-

Tbiturus fis. Ad quid hoc in vanum defatigor?

Apud Græcos & Roma-30 Si abluero memet aquis nivalibus, Et enitidavero in ipsa puritate manus meas:

Et abominabuntur me vestimenta mea.

meum, subaudiendum jes. dicere, i. e. si sperare sustinuerim, fore, ut obliviscar hujus querelz, atque mutata in melius fortuna, horum malorum memoriam ex animo deleam. Pulchre additur eyzebab, relinquam, missum faciam, vultum meum tristem, nubeque mæroris Confonat gravem ac tetricum. grandi figura ve-abligab, & renidercam; vel, transitive, renidere ficiam illum meum vultum.

28 dolorum] vazzabot, ex crigne funt dolores stringentes. Hi de cuntur toties incruduisse, & faviu exarfisse, quoties vel minimum erigere, & præsumtione lætions fortis consolari niteretur. Horred, inquit, col, universatem, dolorum meorum; velut agmine facto denuo

Quoniam

in me

violen

ib.

tractis,

tuis fc.

tumvis

citare a

tibi ef

centi ac

donec r

halem.

a culpa

29 in

pro reus

Quod fi,

habendu

nempe n

contra t

ib. in

me.

בית פתאם ימית פתאם בים ימית פתאם in jamit pirom! : למסת נקיים ילענ le-massat nekijim jiliyag. נתנה כיד רשע 24 erez nittenab be-jad rajay: יכסה יכסה pene Jopete-ba jecasseb. im-lo, epo, mi bu? אם לא אפו מי הוא: מנירץ מנירץ מנירץ מנירץ מנירץ מנירץ ברחו לאיראו טובה: báretu, lo rau tobah. אניות אכה בה 26 talepu pim onijot ebeh: בנשר יטוש עלי־אכל: ce-néser jatus yale ocel. מיחי אשכחה שיחי 27 im omr-i, efceñab fiñ-i; eyzebah pan-ai, ve-abligah: אעזכה פני ואכליגה: יגרתי כל עצבתי 28 jágorti col-yazzebot-ai; ידעתי כי־לא תנקני: jadayti ci lo tenakk-eni. אנכי ארשע * * 29 ve-im anoti erfay, למה זה הבל איגע: lam-mah zeh bebel igay? אם התרחצתי במי שלג 30 im hitratazti be-me Jåleg, va-baziccoti be-bor capp-ai: והוכתי כבור כפי: י בשחת תטבלני az baj-Jahat titbel-eni; vé-tiyabu-ni salmot-ai. ותעכוני שלמתי:

in me irruentium, meque omni fua violentia obruentium.

n;

m.

bi-

fis.

28:

i fit

rim,

relx,

, ho-

nimo

ebab,

ltum

eroris

fonat

nidef-

re fa-

origi-

li di

favius

um k

etions

lorred,

lorum

denuo

ib. persentisco] Ex longius protractis, & crescentibus adhuc plagis tuis scio, & persuasus sum, quantumvis Te innocentiæ meæ testem citare ausim, O Deus, sixum tamen tibi esse & decretum, me pro nocenti ad extremum usque adflictare, donec miserum huncce spiritum exhalem. lo tenakk-eni nec immunem a culpa, nec impunem, dimittes me.

29 improbus] Vox judicialis er Jay pro reus ero, condemnabor ut fons. Quod fi, fons infons, pro improbo habendus fim, Quid, &c.

ib. in wanum] Ad innocentiam nempe meam ulterius pervincendam contra tam potentem adversarium,

qui me, innocentissimum licet, suis plagis, haud secus ac nocentissimum, prostituit.

30 si abluero] i. e. si provocaro ad vitam ante actam, cum religiosissimo studio omnis virtutis, omnisque vitii odio sincerissimo. Hanc vitæ innocentiam, virtutemque limpidam designat Emblemate Aquarum nivalium, quibus abluere & abstergere posset omnes sordes sibi per præsentem calamitatem injectas & appactas; nempe sceleris, aut hypocriseos, non jam suspiciones, sed criminationes, sed convictiones, ut amici tendebant.

30 enitidavero] Summa gratia est verbi haziccoti, nitidavero ad pelluciditatem usque.

38 sordes] Jahat fovea (vel a Jihet corrupit, ut sit status, aut locus, pu-

mo

ini

me

gen

peti

ba 1

fum

Ad

plica

Sed 1

29

i

tridæ corruptionis; vel 32 Quoniam non vir est, sicut ego, ut respondea Jub subsedit in lutum Ut intremus fimul in disceptationem. [am eis voraginofum; vel a jalah computruit fordibus) spe-33 Non est inter nos Arbiter, ciatim fub se compre-Qui imponat manum fuam utrique nostrum. hendit, in hoc loco, diram horrorisque publici 34 Recedere faciat a me virgam suam, plenam mortem, fub qua Et terror ejus ne conterreat me; se tandem occubiturum, ex malorum fuorum cref- 35 Tum loquar, & non timebo eum: cente magnitudine ac Quod non talis ego sim apud me. mole, fibi Noster penitus persuadebat.

ib. vestimenta] Sublimis imago. Nempe Innocentia, Justitia, Sanctitas mea, quibus ornatissimus ante fui, (vid. Cap. xxix. 13.) & nunc esse possem, adeoque deberem, me, hoc gurgite cœnoso miseriarum demerfum non amplius agnoscent, sed contagem meam, tanquam monstri alicujus impuri, abominabuntur.

33 arbiter] mocit arbiter, judex. qui jus æquum utrique cum auctori. tate tribuat, condemnans citra mogoωποληψίων eum, qui causa cecidisse reperiatur; eundemque simul castigans, ac mulctans. Hoc postremum clarius adhuc per injectionem manus defignatur, quippe quæ adferat coercitionem a magistratu ad-

ANNOTATIONES ad CAP. IX.

9 ve-cesil] Heb. cesil. Copulam agnofcunt Lxx. Syr. Arab. & Vulg. Atque fic habet prior verficulus fidera frigida & brumalia, posterior sidera caloris & æstatis prænuncia. Quæ quidem Versuum dispositio Commentatoris nostri conjecturæ non parum favet.

21 tam] Integer Versiculus forfan fuit, tam ani, lo eday napli.

CAP. X.

ARGUMENTUM CAP. X.

Quid de materia hujus Capitis statuendum sit, ipse Jobus Per. 1. fatis declarat, quum le, tædio difruptum, liber-

rimas & nullo ordine digestas querelas effusurum dicit: ut, quum congredi cum Deo, suamque innocentiam pervictam dare, nequeat, ob rationes Cap. præc. expolitas, fal-

1 Dirupta crepat anima mea in coagmentati-[relam meam: onibus mei; Liberæ evagationi permittam fuper me que-

Loquar in amarulentia animæ meæ.

tem laxamenti aliquid reperiat per contestationes folemnes coram Deo, hominibusque, se longe diversam fortem a Dei sapientia, æquitate, & bonitate expectasse, atque imme-Dicam

benigni. ergo fil alicui, num fol

rentem

& odio

מנני אעננו במוני אעננו במוני אעננו 32 ci-lo-il camo-ni, eyn-ennn; נבוא יחדו במשפט: nabo jahdaw bam-mijpat. מוכיח בינינו מוכיח 33 lo jef ben-enu mociat, ישת ידו על שנינו: jafet jad-o val Jene-nu. מעלי שבטר 34 jaser me-yal-ai fibt-o, ישכתו אל חבעתני: "v-emat-o al tebayat-âni; יברה ולא איראנו 35 adabbrah, ve-lo ira-ennu: כי לארכן אנכי עמדי: ci lo-cen anoci yimmad-i.

iniquius tractasse, convincatur.

34 virgam] Plagas, quibus premebatur Noster.

ffe

2.

re-

em

id-

ad-

m pa-

for-

1.1

tati-

am:

que-

it per

Deo,

erfam

te, & mme-

)icam

ib. terror] Majestas Dei præfulgens & formidolosa. Hanc seponi petit, ut libera & periculi vacua verha mittere ausit.

35 apud me] Quoniam non sic fum penes me; non ego is fum, qui

motam ei, qui alium oppressisse, aut illum timere debeam possimve, si modo ex æquo & vero optimam caufam cognoscere haud dedignetur.

> Hæc funt illa cruda sane, quæ stomachum moverunt viro moderato, inf. Cap. 34, 5, 6, 7, asperius Jobum perstricturo, eumque ridiculum cum suis magniloquentiis pronunciaturo. Revera Jobus hic fibi excuffus, nimioque æstu abreptus fuit.

Ad quæ annotata fuisse videntur explicationis gratia, emas bajj-ai. Sed nihil muto.

29 anoci erfay] LXX. iwedh de

द्या देवहिर्णंड. Reponendum itaque ve-im, tum ad metrum, tum ad fensum, omnino necessarium,

נקטה נפשי בחיי אעוכה עלי שיחי אדברה במר נפשי: náketab napj-i be-hajj-ai;] áyazzebab yal-ai Jib-i; ádabberah be-mar napf-i.

rentem plane iræ non tantum, sed & odio, Creatoris sui, ac genitoris benigni, esse expositum. Melius ergo sibi suisse, tanquam monstro alicui, ut nunquam uterum maternum solvisset. Æquum saltem esse,

ut, qui telis Dei confixus jaceat insanabiliter, post exantlatos jam immensos dolores, pauxillulum respiret ante mortem satalem, quam sibi fub ictibus hisce immeritis oppetendam esse appareat.

K 2

となって

NOTE.

1 dirupta] Habes quo Exprimi vides cum tædium vitæ intentislimum, tum prægravantes usque & usque cruciatus, qui spirantem ita obruant, ut eum ta- 4 men exspirare haud sinant, sed invitum & reluctantem in compagi-nationibus vitæ contineant. nakut est cum sonitu & fragore diffindi, aut dissilire. bajjim vita, proprie compages.

ib. permittam] yazab, vel in Pihel vizzeb, ap-& rectissime exponitur Incoercitum mittere, laxis habenis indulgere.

2 ne] al, non deprecantis, hic, fed dehortantis, eft.

genere infert defraudationem juris debiti, in specie, violentam, & injustam inflictionem pænæ,

fine legitima cognitione ac sententia. ib. adfulgeas] bopay radiare, irradiare, vibrans & præradians efferre lumen; ut ad Cap. iii. 4. Emblema per se lucidissimum.

4 Num, &c.] Sensus egregius. An nimis tibi felix & beatus videbar, ut postquam me, ad invidiam usque, bonis internis, externis, cumulasses, ipse mihi quodammodo invidere inciperes? Sic Oculi carnis, pro Oculis odii & invidiæ plenis; & vi-

dere pro invidere. 5 Num] Profundior & hæc periodus. An brevis ævi es, ut possis,

2 Dicam Numini, ne improbum peragas me: Notum fac mihi, super quo litem mihi inten-

nihil grandius concipi 3 Num bonum Tibi, ut opprimas? Ut subulcerato adfectu reprobes laborem

manuum tuarum? Et confilio improborum splendidus adful.

Num oculi carnis Tibi? Nunquid, ut cernit mortalis, Tu cernis?

Num ut dies mortalis, dies Tui?

Nunquid anni Tui ficut dies viri?

Quoniam investigas ad iniquitatem meam; Et conquiris ad peccatum meum:

7 Etiamfi bene scias, quod non fim improbus; Neque e manu tua eripiens est. positum infert coercendi, g Manus tuæ nervis colligarunt, & effecerunt Uniter circumquaque; & tamen absorbes feceris.

> Recordare, age, quod tanquam lutum me Et ad pulverem me sis redacturus.

3 opprimas] viffek, in Lo Annon ficut lac eliquafti me? Et ficut caseum coagulasti me?

> instar hominis maligni aut invidi, male velle, aut invidere? Pares paribus invident. At non Deus æternus, &c.

6 quoniam Invidorum videlicet est, criminationes & calumnias undique conquirere, ad innocentiamac virtutem labe adspergendam, vel & in judiciis opprimendam.

7 etiamsi val super, sumendum hic pro non obstante, ut vulgo dicunt. Nexus est; Conquiris mihi crimina, &c. (quantumvis certo tibi constet me non esse improbum) & me, ut talem, discerpere & dis-

a sala maila ameper

erdere ve-en ma ictio at eone, ressore infra I 8 unite yizzeb erunt) a exturam, orporis l uaque eff se, ut o

ergrediat

ib. abs

אמר אל אלוח אל הרשיעני 2 ómar el-elob, al tarfiy-éni: kódiy-eni yal mah terib-eni.

ז אבירתעשק 3 há-thb le-ca ci teyaffek? הטוב לך כי־תעשק מ א הטוב לו מייע כפיך כי תמאם יגיע כפיך כי תמאם יגיע כפיך יניע כפיך יעל-עצח רשעים הופעת: יעל-עצח רשעים הופעת:

אם כראות אנוש תראה ל há-yene bafar l-ac? im cirot enof, tiroeh?

הכימי אנוש ימיך אלים? bá-c-ime enof jame-ca? im fenot-eca c-ime gábar?

כי־תבקש לעוני 6 ci tebakkej la-yvon-i; עוני "Le-ħarat-i tidroj:

על־דעך כי־לא ארשע ז yál dayt-eca, ci lo erfay; vé-en mij-jad-eca mazzil.

יריך עצבוני ויעשוני 8 jade-ca yizzebu-ni, waj-javsuni, jatad sabib; wat-teballey-eni.

יוכר־נא כי־כחמר עשיתני g zecar-na, ci ca-homer vafit-âni, vé-el yapar tejib-eni.

יהלא כחלב תתיכני io ha-lo ce-halab tattic-êni? ve-cag-gebinnah takpi-êni?

erdere non cessas. Formula hac wen mazzil comprehendi solet adictio atrocissima, velut discerpti a cone, vel direpti ab hoste & opressore potentissimo. Vid. Cap. v. 4. infra Per. 8.

e

2-

r.

et

n-

ac

8

m

li-

hi

ti-

n)

8 uniter] jahad sabib referendum dyizzebu-ni (proprie nervis contexerunt) atque ad aptissimam illam txturam, dicam? an acupictionem orporis humani, qua sabib circumuaque est elaboratum, tam artisscife, ut omnem admirationem suergrediatur?

ib. absorbes] teballey absorbes,

more leonis me concerpens, & membratim dilacerans.

9 recordare] Deprecatio acerbiffimarum plagarum, pulveri in pulverem redituro incumbentium, eumque immerito conficientium.

no] Infignis Tabella, qua eminentibus coloribus depictum fishit hominem, prout artifice Dei manu effabricatus fuit, ut ex ipso virtutes Conditoris relucerent. Respiciunt Verba formationem sœtus in utero, & ejusdem exclusi corroborationem, atque incrementa. præfectura, affidua Dei ritum vitalem conservaverit usque in hodiernum

13 recondideras zapan be-lebab est alta mente repostum habere quid. 14 Si peccarem, ut servares mihi iram; Thefaurum malorum fibi a Deo reconditum innuit Jobus.

ib. tecum] Sic I Reg. xi. 11. bajab yim lebab-o fuit cum corde ejus, pro

2 Chr. i. 11.

14 servares] Jamar di, Cap. vii. 20. quasi cum aliis quidem cultoribus suis leniter & paterne agere constituisset Numen, at cum Jobo I dure & rigidissime. Vid. Cap. xiii. 26. xiv. 16.

15 Non attollerem] Pudorem, confusionem, demane pondus ærumnarum, sub quo confractus præcipue autem ignominiam publicam, quæ Jobo, tanquam Capiti nocenti, per extraordi-

narias Dei plagas, inurebatur. Allusum ad Notas infames, & stigmata malorum frontibus impressa.

Vid. Cap. xi. 15.

16 superbientem] Notum Proverbium, Justus ut Leo animosus est. Indicat ergo Noster, postquam justum se esse dixisset, se olim capite erecto animosum incessisse, ad instar Leonis; sed nunc venabulis Dei confixum, prostratum, adflictum, jacere.

12 visitatio] pikkudab 11 Cute & Carne vestivisti me, Et offibus ac nervis contexuisti me.

cura, inspectio, & pro-videntia, quæ Jobi spi-12 Vitam & benignitatem fecisti mecum, Et visitatio tua custodivit spiritum meum. 13 Interim illa recondideras in corde tuo;

Scio nunc, hoc fuiffe tecum;

Et ab iniquitate mea non absolveres me:

Is Si improbus essem, væ mihi fore, fum, Et si justus essem, non attollerem caput me. Satur ignominiæ, & spectator adflictionis

in animo fixum fedit. 16 Ut leonem superbientem venaris me; [mez, Et repetito impetu mirabilia in me patras.

fervare animum ulcifcen- 17 Renovas incursiones tuas coram me, [me; Et multiplicas indignationem tuam adversus Novæ vices, & exercitus, instant mihi.

> Quare ergo ex utero exire fecisti me? Expirassem, & oculus non vidisset me.

19 Ac si non exstitissem, fuissem,

A ventre in sepulchrum fuissem deductus.

jectionem animi, & im- 20 Annon pauxillulumdierum meorumdeficiet? Absistatur a me, & renidescam pauxillulum; jacebat, complectitur; 21 Antequam abeam non rediturus,

Ad terram horridæ caliginis, & umbræ mor-

ib. repetito] Identidem miris & indignis modis me tractas.

17 incursiones] yedim incursationes, ab Arab. vadah cucurrit, in cursavit. Nonnullis Plagæ, aliis Instrumenta, sc. retia, venabula, reliquusque apparatus venatorius.

17 vices] Vices & exercitus, ele ganti tropo, pro Vices exercitus, at fensus sit, impetor variis, & sibi invi cem fuccedentibus, malorum agmi-Exercitus, illustri figura nibus.

Terram

pro m Redi a

20 0

atim ir

vigor

jacet.

XXXVIII

ceffatio

XXXIX.

fitum.

mittatu

fuper,

ib. a

יו עור וכשר חלכישני vór u-basar talbij-eni, u ba-yzamot ve-gidim tesocec-eni. ובעצמות וגידים תשככני: עשית עמדי וחסר עשית עמדי וב tajjim ve-besed yasita yimmad-i, u-pekuddat-eca Jamerab rub-i. ופקדתך שמרה רוחי: ים צפנת כלבכך ואלה צפנת כלבכך 13 v-elleb zapanta bi-lbab-eca, ידעתי כידואת עמך jadayti ci zot yimm-ac; ישטרתני ושטרתני ושטרתני (שטרתני ושטרתני ושטרתני ומעוני לא תנקני: me-yavon-i lo tenakk-eni: ז אם רשעתי אללי לי fim rofayti, allai li, וצדקתי לא־אשא ראשי ve-zadakti, lo effa rof-i, שבע קלון וראה עניי: Jebay kalon, u-reeh yonj-i. וינאה כשחל תצודני 16 caf-lahal jigreh tezud-eni, ve-tasob titpalla b-i. ותשב תתפלא כי: עריך נגרי עריך נגרי זק téhaddej yede-ca negd-i, vé-terb cayaf-ca yimmad-i; ותרב כעשך עמדי tálipot ve-zaba vimm-i. : חליפות וצבא עמי ולמה מרחם הוצאתני 18*lam-mah me-retem hozert-ani? egway, ve-yain lo tir-eni. אגוע ועין לא־תראני: ו כאשר לא־הייתי אהיה 19 c-afer lo bajiti, ebjeb, מבטן לקבר אובל: mib-bet-en lak-keber ubal. ימי יחדל 20 bá-lo meyať jam-ai jaždal? ישית ממני ואבליגה מעט: jast mim-enni, v-abligab meyat. בטרם אלך ולא אשונ se-terem elec, ve-lo ajub, אל־ארץ חשך וצלמות: el-érez hosec ve-zalmavet:

pro malorum agmine conglobato. Redi ad Cap. vi. 4.

n.

ım,

ne-

ex.

as.

ne;

rfus

18.

ciet?

um;

[tis; mor-

ris &

rfatio-

t, in

iis In-

, reli-

s, ele-

tus, of

oi invi-

agmi-

figura,

errall

20 deficiet] ħadal, cessare, speciatim insert cessationem vitæ, quum vigor omnis remissus & extinctus jacet. Grandisone hinc dictum Is. xxxviii. 11. josebe ħedel habitatores cessationis pro Functis. Adde & Ps. xxxix. 5.

ib. absistatur] jásit intransitive positum. Ponatur a me, hoc est, remittatur impressio hostilis, ut ponere super, ἐπιτίθεω ω, adsert invasionem

& impugnationem.

21 terram] Gravissimæ & plusquam Tragicæ locutiones, Mortis & sepulchri horrorem exaggerantes. Ea hic describi ut Regionem, quin & regnum vastissimum, nemo non sentit.

ib. caliginis] vapatah maxima vertigo, a yup, proprie, gyrare, rotare. Habes, venuste non minus quam graviter, Terram caliginis vertiginosæ, quam qui intret, perpetua velut vertigine jaceat consopitus.

ver

ver mu

"

46 N

"h

" C

" u

" J

" fe

er ec

" ci

" fu

" tu

"V

" qu

Rect

dicer

bital

22 tenebrarum] opel 22 Terram vertiginis caliginosæ qualis est tene. proprie fignat tenebras, Umbræ mortis, & fine ordinibus, [branem; quæ cum fole occaso ingruunt, magisque ac ma- Et quæ, si luceat, ut caligo est. gis ingravescunt; Cali-

ginis nocturnæ fummum gradum. ib. ordinibus] Intelligat in genere chritudinem ornatissimam.

ib. Inceat] topay defignat jubar omnium rerum dispositionem & pul- præradians, veluti Solis in meridie

Annotationes ad Cap. X.

15 reeh] Peculiarem vim habet verba exscribere. hac phrasis, signatque, mea quidem sententia, præsentissimam adflictionem. Sic Thren. iii. 1. ani haggeberraah voni, Ego fum vir, qui vidit adflictionem. Habet tamen nescio quid incommodi (inquit doctiff. Commentator) Videns, pro experiens, post Satur; unde suspicatur, pofitum effe reeb pro reveb, ebrius, Vau in Aleph trajecto. Unam sedem suo jure intrant verba Saturari & Inebriari. Vid. Thren.

16 caf Jahal] Heb. wa-jigeh caf-Jahal, quæ ita vertit Cl. Schultens, Eum itaque qui celsus ibat, ut Leo, &c. Quo sciat Lector, quas tenebras clarissimo loco offuderit vel unius vocis transpositio, non pigebit Commentatoris nostri in hunc locum

Nodum nectit intricatissimum " ve-jigeh. Plerique cum Mercero "dant, Et effertur, vel effert fele, " nempe yonj-i, Adflictio mea. Re-" liqua deinde, Tanquam Leo ve-" naris me, &c. Figurate Elationem & Superbiam tribui volunt "Dolori, magis magisque invales. " centi. Hæc nimis dura zalayen. " ou Schmidio, qui ex Cap. viii. " 11. Crescere substituit, parum at-" tendens, & ibi Elationem superban " defignari. Nil haberet absoni in " ftylo tragico superbius & feroci-" us fese efferens dolor, si satis con-" staret de ista constructione, quam "R. Levi aliique cum voto reddi-" derunt, Utinam efferet sese ifta " mea adflictio! & me tanquam "Leo venareris! me quantocyus per-

CAP. XI.

ARGUMENTUM CAP. XI.

Tertius hicce Censor, provocatus, ita ea retundenda & refutanda suscipit, ut oftendat & fibi per-

fuafissimum esie, meritas criminum longe infra merita ipsum plecti conpænas a Nostro sustineri. Quin, ut fit, ulterius quoque provehitur, atque temeritatis, arrogantiæ, & contumaciæ dicam Jobi impingens,

i Et respondit Tsopharus Naamatæus, dixiq; [effet?

magniloquis Jobi dictis 2 Num multitudo verborum sine responsione Et numquid vir labrosus justus existeret?

> tendit: optans fimul, ut ex contemplatione infinitæ Dei perfectionis in se descendat, &, justitia Dei, suaque injustitia agnita, ferociam exuat, Jactantias

cor fe comm pat. discus que a le, cu

ארץ עפתה כמו־אפל 22 erez yapatab ce-mo opel; במות ולא־סדרים zalmôt, ve-lo sedarim, vat-topay cemo opel.

versantis. Hinc existit, cothurno dissima, & omnis lucis vacua; vere Orientali, Et cujus vibrantissi- Caligo.

mum jubar sit mediæ noctis profun-

Annotationes ad Cap. X.

Vide & aliud apud " imendo. " Mercer. Longe diversum quid ex-"hibet Cl. Cocc. jigeb construens cum rof-i, ut sit, Et putasne Eri-" geretur? Caput nempe, meum. " Quomodo possit erigi, cum Tu "ut robustus Leo me veneris? &c. "Id parum molle, aut teres. " seco alia conamina; & venio ad " eos qui caf-fatal ad Johum retu-"lerunt, quem Deus dicatur ut "Leonem, retibus, telis, venabulis "circumdedisse. Horum optima " fuiffet ratio, fi ve-jigeb locare po-"tuissent; sed quis concoquat illud "Vulgati? Et propter superbiam " quasi leænam capies me, &c. &c. Recte an fecus fit a me locatum, judicent eruditi. Nemo, opinor, dubitabit de satal jigeb pro aser

XI

ne-

rum;

abar

idie

num

cero

fefe,

Re-

ve-

itio-

lunt

lef-

Ken.

VIII.

at-

bam

i in

oci.

con-

iam

ddi-

ifta

uam

per-

citq;

fet?

one

et?

con-

em-

s 10

que

cuat,

acias

jigreh. Similis locutio occutrit Gen. xlix. zeeb jitrop lupus rapax, & paf-

22 zalmot] Mas. zalmavet, quod contrahendum esse ostendit metrum. Ex quo liquet etiam post opel distinguendum, & zalmavet non cum ista voce in regimine construendum esse, ut vulgo construitur, sed ad erez referri oportere. Sic mollior ac rotundior exibit fententia, Terram vertiginis qualis ipsa caligo; Terram in qua regnat umbrofitas feralis & confusum Chaos: Et cujus vibrantissimum jubar est profundissima Caligo. Ecquid gratiæ & venustatis loco nobilissimo, per pravam interpunctionem aliquantisper hactenus obscurato, ex notitia metri restitutum fentis?

14,

יוען צפר הגעטתי ויאטר! ז vaj javan zopar han-navamati, vaj jomar:

יענה ברים לא יענה ba-rob debarim lo jeyaneh? יצרק: יצרק יערם איש שפתים יצרק:

cor fermento expurget, àtque omne commercium cum crimine abrumpat. Sic fore, ut, omni calamitate discussa, lætior redeat fortuna, atque ad summum simul, simul stabile, culmen felicitatis evehatur. Sin

improbum agere pergat, crimini addens pertinaciam, nec effugium, nec fpem ullam esse reliquam, quum improbos certissimum maneat exitium, unde emergere, aut eluctari, nunquam detur.

T

NOTE.

2 responsione] jeyaneh fum feret, sed etiam refu-tabitur. Vid. Cap. ix. 3.

ib. labrosus] if sepataim, 5 ex genio linguæ, fonat vastis labris præditum, Labeonem, vel, e Græco fonte, Chilonem. Intelligitur haud dubie Loquax, blaterator vanus & tumidus, cui improbiora funt labra.

3 jactantias] baddim, a bada vel bidde effutivit, 7 commentus est.

ib. fodales metim fæpe contemtum adfert, & juxta originem fonat sodales, sodalitate junct-Videlicet in cœtu fodalium, qui tecum faciunt fentiuntve, talia jactanda tibi; non vero fessu, ubi adfunt qui Tibi os obturabunt.

4 doctrina] lekah vitæ ratio & disciplina, mores; quicquid ago, doceo, dico.

ib. oculis tuis] Supple, O Deus. Exhibet audacissimam provocationem, qua non Testem tantum, sed & Judicem citavit Deum, ad insontis justique vel exactissimam inspectionem.

6 signaturas] taylumot secreta sapientiæ proprie funt obfignationes five fignaturæ ejus. Has Jobo, ab-fona multa fundenti, recludi optat Cenfor, atque ob oculos poni, ut ad folidæ sapientiæ radios suam insipientiam detegat, quam longeque abfit a justitia & virtute intaminata, quas fibi arrogabat, confusus agnof-

ib. conduplicationes] Nempe Sa-

3 Jactantias tuas sodales silentio transmittant: Et illusorem agas nemine confundente.

non tantum valet, respon- 4 Etenim dixisti, pura est doctrina mea, Purus existo in oculis tuis.

> At enimyero utinam Numen loqueretur! Et aperiret labia sua adversus te.

6 Et ob oculos poneret fignaturas fapientia. Quoniam conduplicationes funt quoad fummam folidatam.

Scito autem, quod fœneret tibi Numen De pœna pravitatis tuæ.

Num fcrutinium Numinis attinges? Numquid ad confummationem usque Omnipotentem invenies?

Altitudines coelorum! quid facias? Profundior inferno, quid cognoscas?

Longior est terra ménsuram suam : Et latior quam mare.

in amplissimo hoc con- 10 Si invadat, & includat cippo, Et in comitium adducat, quis avertet eum?

> pientia illa divina conduplicationes habet quoad tufijah solidam summam, ita ut, fi tu decem concipias, multiplicatio tibi pro decem reddat centum, pro centum myriada, unde mox myriades infinitæ, conduplicationibus usque & usque excrescentibus, exoriantur, quæ omnem Arithmeticam obruant atque confundant. Vid. Annot.

ib. fæneret] i. e. Summam capitalem, five fortem pænarum iniquitati tuæ debitarum adhuc a te non exigit, fed tanquam fænori expo-

ib. de pæna] vavon, iniquitas, pro pœna ipía, nemini non notum. Sensus est, quod attinet ad pænam

iniqu

toren

capit

relict

unde

ære :

ultim

cyus :

torum

Metap

ficat p

re; fi

quod c

attinge

onem (

matiffu

8 pr

7 a

זרישו יחרישו 3 badde-ca metim jatrifu: "

vat-tilyag, ve-en maclim."

ימר זך לקחי 4 vát-tomar, zac likb-ii, bár bajiti be-yene-ca.

זאולם מי־יתן אלוה דבר פלישלוה דבר אלוה דבר נשלים מי־יתן אלוה דבר יעמר!

ויגד לך תעלמות חכמה 6 vé-jagged le-ca taylumot bocmah, כי כפלים לתושיה cí ciplaim le-tusijah:
על מות חכמה פיישה לר ve-day, ci jasseb le-ca

eloh me yavon-eca.

י אם עד תמצא אם עד תמצא ז' החקר אלוה תמצא 'há-ħeker eloah timza? אם עד תכלית שדי תמצא:

אלוה מעונך:

גבהי שמים מה־תפעל 8 gobbe Jamem! mab tipyal? בהי שמים מה־תפעל wamukkab mij-Jeol, mab teday?

מרכה מארץ מדה 9 aruccah m-erez midd-ah, u-reħabah minni jam.

ויחלף ויסגיר וסגיר וסגיר ויסגיר ויסגיר ויסגיר שלים ישיבנו: " vé-jakhil, mi jejib-ennu?

iniquitatis tuæ, scito quod sceneratorem agat tibi Deus, qui summa capitali, vel sorte universa, apud te relicta, usuram tantum a te cepit; unde constare possit, te gravissimo in ære apud Deum esse, quin exitio ultimo oppigneratum, nisi quantocyus resipiscas, atque ex hoc debitorum abysso emergere coneris. Metaphora in Scriptoris protrita.

ad

m-

n?

nes

m-

ias,

dat

nde

ica-

nti-

ith-

ant.

api-

qui-

non

po-

tas,

um. nam

Iple

7 attinges] maza primario significat penetrare, ad interius pervadere; secundaria vis ejus, invenire, quod quæritur attingere. Numquid attingere possis taclit saddai Persectionem Omnipotentis?

8 profundior] Sc. est taclit, consummatissima, omnibusque numeris ab-

foluta, Dei perfectio.

10 invadat] jablop vim hossilem adsert. Vid. Cap. ix. 11. Allusum quoque ad Cap. x. 7. figuramque vocabulo balipot expressam.

ib. includat] jasgir proprie in collariam compingat. sugar est vinculum collare, Exech. xix. 9. 2000, catasta, secundum quosdam. Innuitur supplicium grave & ignominiosum.

ib. adducat] jakbil in comitium vocet, & judicium publicum. Sic Prov. v. 14. Ezech. xxiii. 46. xvi. 39, 40.

ib. avertet] Pulcherrime respondet dicto Jobi ipsius Cap. ix. 12. Quis eum repellet?

bente

torre

exun

vestig

17

vita

felicit

fumm

stare (

nent c salegon.

ib. o

obscuri

vertigii

ut auro

opponi

iifdem

vet, un

feriis ne

vipab,

fundens,

ib.

bi pietatem & virtutem b Nihil factam, nihili Cap. iv. 6. Viciffim amicos inanes & perfidos Nihil factos, nihili convictos, Cap. vi. 21. Errefumit, inculcans, Deum quid fit Nihil, & ritatis, solidæque virtutis, intus perspectum at-Sic Synonyma erunt, Jav, aven, & lo, non

12 ergo] Eft telum in monetur tumidam istam inaninatem, qua hactenus in Deum invectus fuerat, missam facere, ut pro feroci & indomito

pullo, se præberet hominem corde præditum. nabub inanis, diener, fungosus nabub inanis, diener, jiwwaled, nafcatur, admirabili pollet venustate pro Reddatur, & apud Arabes frequens est. Oppositioni inter Onagrum & Hominem lucem affundet illud Prov. xxx. 2. bayar anoci me-il, brutus ego præ quam vir, h. e. ita ut nomen viri haud merear; vel flupidior quam ut vir censeri possim. Patet ex adjecto velo binat adam li, & non est intelligentia hominis mihi.

13 fi tu] Si tu direxeris cor, ex Onagro Homo factus tum palmas, &c.

14 removeto | barbik Infin. pro Imperativo. Sexcenta talia in facris, profanisque.

ib. babitare] Grandis imago, al tascen Ne Domicilium figere finas.

15 tunc enim] ci az potius redden-

11 nibil] Omnem Jo-11 Ipse enim novit sodales nequitiæ: Et videt vanitatem, & quod nihili est intelli-

convictam habuimus, 12 Ergo vir inanis accipiat cor,

Et pullus onager homo eyadat.

notaverat Jobus, tanquam 13 Si tu autem paraveris cor tuum, Et palmas tuas ad eum expandas licet.

go Cenfor istud to hic 14 Si vanitas in manu tua, longe removeto eam: Et ne habitare finas in tentoriis tuis iniquita-

quis sit Nihil, ratione ve- 15 Tunc enim attolles faciem tuam e labe; stem. Erisque nitidissimus, & non timebis.

que exploratum habere. 16 Nam tu ærumnarum oblivisceris;

Ut aquarum præterlapfarum recordabere.

fine eleganti gradatio- 17 Ac præ meridie stabit ævum felicius; Obscurus eris, ut aurora eris.

Jobum ejectum, quo 18 Et securus eris, quod solida sit expectatio: Et, molli ad fodiendum terra gaudens, fecure recubabis.

dum, fane tunc, ex ufu Cap. viii. 6.

ib. e labe] Est ex floribus Arabiz, ut vultus albus aut nitidus designet decus, honorem, gloriam; &, contra, vultus niger, vel maculosus, pingat dedecus & opprobrium publicum. Elatio faciei hic opponitur dejectioni capitis supra Cap. x. 15. & quidem labe omni, quæ elevationem impedire posset, abstersa. Obfervetur, to mum hic substitui pro kalon istic loci, easque voces junctim incedere Prov. ix. 7. ut proinde dubium non fit, quin macula ignominiofa, divinitus tanquam improbo inusta, nunc intendatur.

ib. nitidissimns] Pulcherrime subnectitur erifque muzak, proprie, fusus æris instar; eris nitidus simul, fimul firmus; speculo nitidior, splendidiorque celebrabere.

16 aquarum] Aquas hasce dila-

וו כי הוא ידע מתישוא נו ci bu jaday mete Jaro: vaj-jar aven, ve-lo jitbonan. וירא־און ולא יתבונן: ילכב ילכב ילכב ואיש נכוב ילכב ילכב ועיר פרא אדם יולד: ve-yer pere adam jivvaled. ואתה הכינות לבד אותה הכינות לבד אתה הכינות לבד ופרשת אליו כפיד: u-parasta el-av cappe-ca: ון בידך חרחיקהו (בידר חרחיקהו La im aven be-jad-eca, bartik-ehu; ואל־תשכן באהליך עולה: we-al to seen be-obals-ca yawlab. ביך מכום ביך מכום ניך מכום בין ככום בין מכום ז ז בי מכום ז ז בין מכום ז ז ז בי מכום ז ז ז ז ז ז ז ז ז ז ז ז ז ז והיית מצק ולא תירא: vé-hajita muzak, ve-lo tira. ני־אתה עמל תשכח 16 ci attah yamal tifeat; cé-majim yaberu tizcor. כמים עברו תזכר: ולר יקום חלר ומצהרים יקום חלר u-miz-zobraim jakum bâled; táyupah, cab-boker tibjeb. תעפה כבקר תהיה: ובטחת כי־יש תקוה 18ú-batatta, ci jej tikvab: ve-taparta, la-betat tiscab. וחפרת לבטח תשכב:

bentes exponere licet de flumine aut torrente, qui raptim per convalles exundat, nullum, æstate adveniente, vestigium relinquens.

ta-

m.

re.

10:

fc-

i. 6.

biæ,

gnet

con-

ofus,

pub-

nitur

. 15.

atio-

Ob-

i pro

e du-

probo

e fub.

oprie, fimul,

Splen-

dila-

cum-

17 ævum] héled tempus felicius, vita jucunda & luminosa, ævum feliciter perennans.

ib. præ meridie stabit] i. e. in summo culmine lucebit. Eleganter stare dicuntur, quæ supremum tenent culmen. Similiter Græcis πμας καθερον, & θερος σαθερον, &c.

ib. obscurus] tayupah, tu nunc sis obscurus licet, & tanquam caligine vertiginosa densæ noctis involutus, utaurora eris. Nil grandius. yipah opponitur Auroræ, Amos iv. 13. sub insdem quibus hic, siguris. zalmacet, umbra mortis, pro summis miseriis nemini ignota. In ea regnat yipah, caligo vertiginem oculis offundens, in eaque constitutus jayup

oxolidine, vertigine laborat, præque mærore emoritur quafi, intus & extus ita oppressus, ut sui haud sit compos. Omnia hæc admirabiliter comprehensa in uno verbo tavupab. Tali in statu desperatissimo sis licet, aurora novæ felicitatis tibi illucefcet, cujus héled, Vigor perennis, stet duretque.

18 solida] jest tikvah proprie soliditas expectationis vel siduciæ.

ib. et molli, &c.] we-haparta fodies. Fossa ducta circummunies
tuam familiam. Ad torrentem malorum, vehémentemque illum sluxum aquarum quo tentoria Jobi suerant asportata, pulcherrime respicitur: a quo, per sossionem hanc, tuta
præstarentur. Habes, quod vix
expectasses in sodiendi verbo celsissimam siguram, quæ uberes meditanti venas recludet.

ime

afyl

fent

ib

pro : pro 1

8 g

ied n ruptui

x. 22, 2 Cap. rep n Magn

statis &

Per. 13

oscure in

inc, Jol

flisque p

utasse; a

atum C

ravi apel

ommissa.

recubabis. In quo continetur Metaphora a gregibus.

ib. supplices In formula tillu pant-ca habes vim vultus precibus fati-A billab terere, gati. रसंद्सा. Innuitur Jo-

bum, ut ante, non divitiis tantum, fed & potentia conspicuum sore; ejusque gratiam ac protectionem omnes esse ambituros.

20 consumentur] Consumti oculi defignant frustratam & elusam spem

19 procumbes] rabazta 19 Procumbesque nemine conterrente: Et supplices te multi frequentabunt. 20 Aft oculi improborum confumentur; Et effugium ipsum peribit ab ipsis;

Spesque eorum difflatio animæ oris.

omnis boni, cum invidia tabida alie. næ felicitatis.

ib. effugium] In formula abad manos effugium periit, plus residet quam negatio vel ademptio effugii. Οξύμωρον videlicet, ut tum vel max.

Annotationes ad Cap. XI.

6 ciplaim] Si cui arcessitior videatur Commentatoris nostri expositio, fimplicius forsan referri potest ciplaim le-tusijah ad ea quæ sequuntur: q. d.

Nam profecto folida fumma, quam divinæ justitiæ debes, duplex est, i.e. longe major, quam quæ nunc a te exigitur. Scito enim &c. &c.

CAP. XII.

ARGUMENTUM 1 Et respondit Jobus, dixitque; CAP. XII.

Acres & feveros aculeos cedens objurgatio; quos partim retorquet, partim retundit; adhuc ani-

mofius, ut fit, quam ante, pedem cum Amicis non tantum, fed & cum Deo, conferens, atque ad ejus Tribunal quasi perrumpens; ut se nulla Hypocrifi contactum atque immerito adflictum, pervincat. Hoc capite potissimum Tsopharum sociosque castigat, ut Ostentatores sapientiæ fublimioris, quum tamen circa prima tantum Elementa verfarentur, atque vulgatissimas modo proferrent veritates, de Dei Sapientia & potentia infinita, qua rerum

Nostro admoverat præ- 2 Sane vos estis populus; Et vobiscum morietur sapientia.

> universitatem & creavit, & suftentat atque gubernat. Istam oftentationem eo magis fibi redarguendam infinuat, quod ex primis illis, neminique non notissimis veritatibus, male profecto colligerent, Calamita tes a Deo Opt. Max. eodemque fapientissimo non aliis immitti quan improbis; probis autem omnia pro ipera, ut promissa, ita & divinto contingere, hisce in terris. Contra rium plane, ut experiebatur Nofter ita nimis contentiose posuerat, Cap

> > Eriam

ime periisse deprehendantur, quum asylum tutissimum arcemque se censent tenere salutis.

lie-

idet

ıgii.

lax-

uam

i.e.

a te

Sustenosten-

rguen-

s illis,

atibus,

amita-

que fa-

quan

ia pro

vinit

Contra-

Nofter,

, Cap.

Etian

ib. difflatio] nepef, anima, hic pro anima oris; mapat, difflatio, pro re quam facile diffles; vel quæ contemni & deflari mereatur. Gravis & aculeata plane clausula, quâ censorio spiritu deflatur, ut sic dicam, Noster; deflantur omnes ejus sortunæ, præteritæ non tantum, sed & suturæ.

Annotationes ad Cap. XI.

8 gobbε] Legisse videtur Vulg.
glochah mis-samem, excelsior cœlo.
Sed nihil moveo. Habet enim abruptum illud & suspensum, decus

fimul & pondus, nec metro officit.

10 mi] Heb. u-mi. Copulam
πλευνάζουν consentiunt fere omnes;
delendam esse indicat metrum.

71

ויען איוב ויאמר: עיוב ויאמר ז עיוב ויאמר ז vaj-jayan ijob vaj-jomar;

ב אמנם כי אחם־עם 2 ómnam ci attem yam; vé-yimm-acem tamut bocmah.

x. 22, 23, 24. Idem Per 6. hujus cap. reponit, atque deinde quoque, a Magnifica illa descriptione Mathatis & magnitudinis Divinæ, quæ Per. 13. ad finem pertexitur, non bscure inculcat. Apparet, Amicos inc, Johum illinc, ex certis contissique principiis nimis fervide distutasse; atque sic, sensim sine sensu, atum Controversiæ conturbasse; ravi αμεθοματης ανθολατης utrimque ommissa.

NOTE.

2 populus] Populus hic multitudini extraneorum ac servorum opponitur: ita, apud Romanos, Populi nomen sæpe dignius quid spirat. Salsa hinc Ironia, Vos estis populus ingenuus scilicet, vos liberi & liberaliter eruditi; ego autem, meique similes, vilis & servilis turba, numerus.

ib. morietur] Nobilis Cothurnus, Vobiscum morietur sapientia, quo

רך

bera lingu

qui g

gellat

céran

(vacil

fignifi 17.

greffu

tum, nectio

& fequ

illud e

tumeli

ab iis

rent: (

nis co

gaudea

bus tur

jislaju i

manu

constitu

elegante

inferre,

1b. in

nec falfius concipi potelt, quum sui plenos, atque excellentioris fapientiæ opinione turgidos, confutatos volumus.

3 cor] Latentem aculeum ipse Jobus indicat. Respicitur ad Cap. xi. Lz. ubi vir inanis & fungosus recipere cor jubetur.

ib. ceciderim] Schema ductum a Gigantibus & Nanis homuncionibufve, vel a Bellatoribus præstrenuis, ante quos semet dejiciant imbelles.

4 Ludibrium] Jehok le-rey-ebu habere videtur aliquid proverbiale, quo fignificatur homo stolidus & vilis, quem focius quoque suus ludibrio habeat, atque aliis deridendum propinet.

ib. vocat] Admovendus & huc usus judicialis verborum kara & yanah, qui observatus Cap. v. 1. vocans Deum, eidemque respondens: Hoc est, Qui tam præclare conscientiæ testimonium in pectore meo gero, ut & Actorem me profitear & Responsorem, ad utrumque paratum, Si Deus mecum in colloquium descendere haud dedignetur. Cap. ix. 35. xiii. 17 21. Has magniloquas voces deridebant amici, atque pro vanis jactantiis, quin fignis manifeltis contumaciæ, castigabant ac confutabant; quum potius inde colligere debuissent fummam viri innocentiam & virtutem, animosius quidem æstuante vi dolorum loquentem, sed tamen finceram, solidisque radicibus nixam, quam tanta calamitatum tempestas convellere nequivisset.

ib. justus integer] Id nunc & indignatur noster, & malesidis amicis

nec grandius quicquam, 3 Etiam mihi cor ut vobis; Non ceciderim ego a vobis: Et cum quo non funt talia?

> 4 Ludibrium focio fuo existo; [vocatus; Qui vocat Deum, atque eidem respondeat Ludibrium existit justus integer.

Calamitati vilitas adest apud splendidam prosperitatem securi:

Percussio stagellans vacillantibus pede.

Tranquillitate limpida gaudent fua vastato. ribus tentoria,

Et res securissimæ sunt irritantibus Deum, Cuique qui adducit Numen in manu sua. At enimyero interroga, age, bestias, &do. cebunt te; net tibi.

Volucremque coelorum, & ob oculos po-

exprobrat; quod Talem hominem pro Deridiculo haberent, qui eo ulque confidentiæ progressus fuerat; quasi tantam innocentiam virtutisque finceritatem, quantam fibi tribuebat, inter homines reperiri posse negarent, eumque qui hoc fibi vindicaret, exfibilandum esse cente-

ib. justus integer] Ex omni parte justus, omni illa amplitudine, quam Cap. ix. 30, & alibi, vidimus; integer vitx, scelerisque purus.

5 calamitati] pid infortunium grave fignat, Prov. xxiv. 22. & bis in libro nostro inf. xxx. 24. xxx. 29. Ei adhæret buz contumelion contemtio & derisio, qua potestate mox recurret per. 21. & quidem !vastut ad nitorem, vel apud splendo rem hominum in omni opulenta & securitate viventium, quales 10 cabulo Jaman notari consentitur.

ib. percussio] nacon, a nacah percussit, insultationem, & lingua ver-

משל לבב כמוכם 3 gam l-i lebab cemo-cem; לא־נפל אנכי מכם lo nopel anoci mic-cem: ישל מל במרשל במרשל מל מל במרשלה:

שחק לרעהו אהיה 4 fétok le-rey-ehu ehjeb;
אלוה ויענהו kóre l-eloh, vaj-jayn-ehu;
הלוה ויענהו fétok zaddik tamim.

לפיד בוז לעשתות שאנן לפיד בוז לעשתות שאנן láp-pid buz le-vajtut farnan; המכח le-moyade râgel.

ישליו אהלים לשורדים לשורדים לשורדים לשורדים שליו אהלים לשורדים u-battubot le-margize el, ובטחות למרגיזי אל l-afer hebi elob be-jad-o.

[eca,] ישאל שאל בהמות ותרך ע-ulam Jeal na bebmot, wat torve-yop haf-Jamem, waj-jagged l-ac.

bera defignat. Jot la Jon flagellum linguæ habuimus Cap. v. 24. Hoc qui grassantur, Pf. xxxv. 14. signate dicuntur nocim percursores, flagellatores, qui virulenter omnes lacerant ac proscindunt. moyade regel, (vacillantes, nutantes,) calamitosos fignificat, Ps. xviii. 36. & xxxviii. 17. Apud Arabes quoque offensio in gressu Proverbialiter designat interitum, ruinam. Hinc fenfus & connectio hujus periodi cum prægreffis & sequentibus sic exibit, Nempe hoc illud est, infortuniis deprimi! Contumeliosius contemnuntur adflicti, ab iis qui tranquillitate nitent ac florent: quum contra, protervi Numinis contemtores summa felicitate gaudeant, nullis curis, nullis fæcibus turbata. Ea enim vis est verbi jislaju in periodo sequente.

us:

eat

am

ato-

um,

12.

do.

tibi. po-

inem

eo uf-

erat;

rtutif-

posse vin-

cense.

parte

quam ; in-

unium

& bis

XXX

meliofa

otestate

dem k

plendo

oulents

les 10-

tur.

ab per-

uæ ver

Aut

ib. in manu] Is qui Deum gerit in manu sua, Manumque sibi suam constituit Numen. habi pro gerere, eleganter: vel secum adducere, inferre, introducere, ut, quocun-

que veniat, greffusve ferat, hoc Numen habeat sibi præsentissimum. Si hic sensus minus arrideat (fatetur enim, Com. N. ansam nonnullam dubitationi relictam) sic exponi potest, la-aser bebi elob be-jad-o, Quibus Deus optata quæque in manum tradit, vel, manu sua affatim largitur.

pharus & socii rudimenta cognitionis naturalis de Deo, quæ omnibus insculpta sunt, Jobo, tanquam ea ignoranti, non sine supercilio inculcabant. Talia ne brutis quidem animantibus ignota esse reponit Noster, quippe quæ suum quendam sensum habeant supremi Numinis, suoque etiam more vel docere possint, Creatorem Cœli, Terræ, Mariumque, infinita tum sapientia, tum potentia esse præditum, ab ejusque tremendis nutibus cuncta ita dependere, ut voluntati ejus resisti nequeat. Redi ad Cap. xi. 10.

ib. interroga] Infignes figuræ, qui-

bus animantes, interrogatæ, ac consultæ, dicuntur responsuræ. Quin Doctorum persona quasi vestitæ introducuntur, in vocibus toreh & jagged, quarum præcipuam vim illuc tendere nemini ignotum.

ib. te] Bestiæ docebunt te id quod tu me docere velle videris, & Volucris jagged indicabit veritatem, cujus Tu te maggid judicem monitoremque

8 alloquere] sit (nonnullis virgultum) quia nuspiam fœmininum, per verbum potius hic reddendum. erez autem hic poni videtur pro reptilibus terræ; ita quatuor membra rotundius exibunt, & quicquid gra-

ditur, volat, repit, natat, exhibebunt tanquam totidem Enarratores, & præcones infinitæ, per quam funt, vigent, & moventur, virtutis.

9 in omnibus] Quænam inter omnes illas creaturas est, quæ nesciat,

ib. boc] Δεικζικῶς Hoc, zot, referendum ad cœlum, terram, & omnia quæ in iis funt, quæ porrecta manu monstraverit Jobus. Id amplissimum universitatis theatrum pandit, Dei manu conditum simul, simul sustentatum, & gubernatum; quod scopo unice respondet. Huic illustri adspectui accommodatissimum Nomen Jabwoh, quod, alias in sermonibus Jobi & amicorum non occurrens, dedita opera videtur adhibitum, ad infinitam Majestatem & Perfectionem Entis supremi consignandam. Confer Neb. ix. 6. Tu ille Jebovah, folus

bus animantes, interro- 8 Aut alloquere terram, & edocebit te; gatæ, ac consultæ, dicuntur responsuræ. Onin Enarrabuntque tibi pisces maris.

Doctorum persona quasi 9 Quis non agnoscit, in omnibus istis, vestitæ introducuntur, in vocibus toreh & jagged. Quod manus Jehovæ secerit Hoc?

quarum præcipuam vim 10 Cujus in manu est anima omnis viventis: illuc tendere nemini Et spiritus omnis carnis viri.

ib. te] Bestiæ docebunt 11 An non auris sermones probat; id quod tu me docere
Ut palatus cibum gustat sibi?

jagged indicabit verita- 12 Annon in decrepitis sapientia? tem, cujus Tu te maggid Et longitudo dierum est intelligentia?

13 Cum ipso sapientia & potentia;
Ipsius est consilium & intelligentia.

Vinculum collare injiciet alicui, & non exfol-

15 Ecce coercebit aquas, & exarefcent;
Atque emittet easdem, & subvertent terram,

Tu; tu fecisti Cælos, Terram, Maria, &c. &c. & conservas omnia illa.

10] Ut modo Creator, ita nunc Sustentator & Rector supremus omnis animantis irrationalis, rationalis, agnoscitur Jahvoh.

de Dominio supremo & absoluto Numinis in omnes suas creaturas, duas præmittit sententias, quæ vim proverbialem præferunt. Auris explorat verba, ut Palatum gustu explorat cibos. Infinuasse videtur Noster, se alios desiderare judices sermonum suorum, qui maturiore & solidiore intelligentia polleant rerum spiritualium, ad sinceram pietatem, justalque innocentiæ oppresse querelas, ab impietate & hypocrisi decernendum, & de Deo ejusque Providentia prudentius disputandum.

ib.

verbis

ad un

queat.

debet,

bibenc

intelli

ficum

ib.

13]

minum

fibus v

omnis i

stupesco

quippe

mul in

eminen

que im

fluere y

exactiffi

ib. c

ותרך 8 o fit la-arez, ve-tor-eca; יוספרו לך דני הים: שפ-jesapperu dege haj-jam. מי לא־ידע בכל־אלה 9 mi lo jadav, be-col elleb, : הוה עשתה זאת ci jad jabwob yasetab zót? ים כל חי וסמן נפש כל חי וסמן וסמן וסמן נפש כל חי ve-ruat col besar if. ורוח כל־בשר־איש: וו הלא־אזן מלין תכחן bá-lo ozen millin tibňan? וחך אכל יטעם־לו: ve-bec ocel jityam l-o? חכמה * * 12 ha-lo b-ififim tocmab? vé-orec jamim tebunah? וארך ימים תבונה: ו עמר הכמה וגבורה 13 vímm-o tocmah u-geburah; 1-o yezah u-tebunah. לו עצה ותכונה: יבנה ולא יבנה 14 hén jahros, ve-lo jibbaneh: יסגר על־איש ולא יפתח: jisgor val-if, ve-lo jippatet. ויבשו יעצר במים ויבשו זק bén jayzor bam-majim, ve-jibâju; וישלחם ויהפכו־ארץ: v-isallet-em, ve-jahapcu arez.

ib. An non, &c] Proverbiale. Verba verbis fic respondent, ut nil teretius, ad unguemque politius, excogitari queat. Auris palati officio perfungi debet, recipiendo non tantum, & imbibendo, sed discernendo. Aurem intelligas internam.

CAP. XIT

m.

nia

m-

na-

ens

Nu-

luas

pro-

plo-

plo-

fter,

liore

ritu-

ıftaf-

relas,

rnen-

entia

Cum

ib. probat] tibhan, proprie, Aurificum more ad coticulam terit.

13] Res mundi fortunasque hominum ostendit mirabilibus plane casibus versari, volvi, misceri, ad quos omnis sapientia & ratio humana obstupescere & conticescere cogatur; quippe qui casus simul probos, simul improbos, involvant, atque ex eminente magis Dominio, consilioque impervestigabili Numinis, prosure videantur, quam ad normam exactissima æquitatis amussitari.

ib. cum] Grandius & decentius

quid spirat ex abrupto resumta Oratio, per ansam Per. 10. porrectam, qua, se non minus sublimia de Deo sentire, quam amicos, declaratum ire voluit, ut ipse Cap. xiii. 12. insinuat.

14 injiciet] Emphatica structura, claudet super viro; nempe sogar, vinculum servorum vel noxiorum collis injectum.

15 coercebit] yazar eam infert cohibitionem & compressionem, qua aquæ constrictæ quasi sluere neque-

ib. emittet] Jallet non est simpliciter emittere e nubibus, e sontibus, ex alveis, verum etiam essusionem notat quæ sit, admissis veluti habenis, omnique fræno soluto, ut quaquaversum diluvium stragemque ferant.

quod

que :

me q

præp

firmis

ganda

iplos

pertu.

am q

præft

jultas

lumni

oppre

Supra

Noftr

Confe

cla ta

titudin

fensun

natoru

Gustu

cum]

ut hoc

respice

20

16 gloria] voz robur, 16 Cum ipso gloria & solida ratio: late virtus, excellentia, decus. tujijab prop. fotas; five fubtilissima atque exactissima veri superrori obnoxia.

ib. cum ipso] Harum rerum scintillæ & radii 19 Qui abducit Sacerdotes spoliationem; lucent in Creaturis, penes folum Deum eædem resident.

17 confiliarios] Eos qui victoriam fibi folermittebant, optato exitu dejiciens, & tanquam

ib. insaniam] jeholel stultos facit, & mente captos infatuat.

ducit, Vias Dei imperscrutabiles esse, & præsertim Justitiæ & Sanctitati ejus parum videri convenire. Concursus Dei ad malum morale, hoc in genere difficultatum, principem facile locum occupat. Non potuit nodofiffimus ille Nodus hic omitti, eumque in hemistichio hocce necti existimat Commentator noster.

18 coercitionem musar Disciplina yinciens, & optimis legibus continens ac coercens subjectos. pitteh in dissoluta & disjecta potestate occurret infra Cap. xxx. 11. ezor, vulgo cingulum, hic commode exponitur per Linteum, five semicinclium ministrantis. Hinc habemus Reges, virtute & fapientia conspicuos, ad servorum vilitatem detrufos, in argumentum providentiæ fupra captum nostrum provecta, & Bonis sæpe maxima mala immit-

19 abducit] Vel proprie, facris

Ipfius est errans, & errare faciens.

lida summa, ratio, veri- 17 Qui abducit Consiliarios spoliationem; Et Judices ad infaniam adigit.

putatio, nulli unquam 18 Coercitionem Regum dissolvit;

Et semicinctium alligat lumbis eorum.

Et perenni vigore præditos agit præcipites.

20 Removens labium veracibus; Et gustum Senatorum aufert.

tissimis suis consiliis pro- 21 Essundens contumeliam in Sanctissimos; Et cingulum Promtissimorum relaxat.

victos ante currum tra- 22 Revelans profundissima ex horrida caligine; Et in lucem educit umbram mortis.

17 errans] Scopus manifesto huc infulis venerandos viros in servitutem abreptos, vel improprie, dignitatem facrofanctam fub pedibus profanorum hominum conculcatam, fignat.

ib. sacerdotes] cobanim Viri principes in ordine Ecclefiastico non tantum, sed et Politico. Agitur de Prudentia nyepovini Viris principibus subducta, atque adeo excussa Divinitus, unde maximæ rerum converfiones & confusiones in regnis rebulque publicis existere soleant.

ib. vigore] stanim, originem a jatan, perenni vena fluxit, deducens, fignificare potest hic loci Doctores potissimum, & uberes veritatis fontes, itemque fundamenta. salat proprie lapsante gressu cadere, aut præcipitem ire in lubrico. stanim jesällep reddi potest, perennia fundamenta veritatis & religionis, tanquam in lubrico & præcipiti, ita impellit Deus, ut fibi ipfis excidisse, arque suamet sub firmitate ruinam Est ogumes, traxisse, videantur.

Excrescere

ים עמר ערו ותושיה 16 vimm-o עסב ve-tufijab: l-ó sogeg, u-masgeb. לו שנג ומשנה: שולל יועצים שולל ז' molic joyazim Jolal; ve-sopetim jeholel. ושפטים יהולל: ומוסר מלכים פתח 18 musar melacim pittet; vaj-je sor ezor be-motne-bem. ויאסר אזור במתניהם: ישולל פוליך כהנים שולל 19 molic cobanim Jolal; ve-Etanim jesallep. ואיתנים יסלף: בסיר שפה לנאמנים 20 mésir sapah le-nermanim; vé-tayam zekenim jikkat. וטעם זקנים יקח: על־נדיבים 21 Jopec buz yale nedibim; ú-mezib apikim rippab. ומזיח אפיקים רפה: ב מגלה עמקות מני־חשך zz mégalleh yamukot minni hojec; váj-joze la-or zalmávet. ויצא לאור צלמות:

quod in ipsum quoque Johum, ejusque stupendum plane fatum, appri-

me quadrat.

I.

;

ne;

em

em

no-

at.

rin-

an-

de

ipi-Di-

ver-

bus-

n a

ens,

ores

fon-

alap

aut

Hinc

nnia

onis,

, ita

Kisse,

nam

m 69: ,

cere

20 labium] sapah Eloquentia & præpollens Suada, quam le-ne manim, firmis in veritate docenda & propaganda viris, Deus dicitur auferre, cum ipsos mœroribus & calamitatibus ita perturbat ac confundit, ut ne præfentiam quidem animi inveniant, nedum præstantiam in dicendo, aptam ad injustas suspiciones, criminationes, calumnias a se depellendas; causamve oppressæ veritatis defendendam. Supra Cap. v. 16. infinuatum fuit Nostro, improbitas occludit os suum. Confer & Cap. viii. 20, 21. Ea dida tacite redarguentur, si hanc latitudinem sumamus. In eundem sensum exeunt & illa, Gustumque senatorum aufert. Observetur tayam (Gustum proprie, dein Judicium) cum Labio pulchre confistere; &, ut hoc externam, ita illud internam, selpicere facultatem. Utriusque

confusio & præpeditio decenter ex-

pressa.

21 sanctissimos] nadib est Epitheton viri sancti, officia omnia religionis voluntario motu implentis. Confer Es. xxxii. 5. Ps. cx. 3. apik hujus sanctissimi studii summum gradum inferre potest. His jam virtute & pietate præcellentibus viris datur mezib cingulum; quod capi potest pro dignitate & ornamentis, qua honorum in Republica vel Ecclesia, qua meritorum, quibus ante præsulgebant. His omnibus si cum contemtu publico excidant, laxatum detractumque ipsis cingulum, lectissima Phrasi, dicetur.

zz revelans] In megalleh inest vis necopinato orientis, summaque celeritate se diffundentis calamitatis. Vid. Es. xxiii. 1. Esech. xvi. 57. Fer. i. 14. vamukot, profunda, calamitates & miserias signat ex Orco quasi excitatas, & immissas in hominem. Vid. Ps. cxxx. 1.

23] Infinuatur, de 23 Excrescere faciens gentes, & easdem distotis Gentibus, quod in perdit: Viris eminentibus præcefferat, Deum neutiquam Expandens gentes, & eas in angulum remo. illis parcere, sed perdere 24 Auferens cor capitum populi terræ: populos, quum vult, & quos vult, postquam eos Et errare eos facit in vastitudine invia.

auxerat & propagarat.
ib. expandens] Jolet,
25 Palpant tenebras, & non lucem:
in sedes amplas & ad Et oberrare facit eos, ut temulentum. habitandum commodas

porrexit. Ei pulchrè opponitur jant-em, ex sedibus suis orum contrario agmine, quibus dum in angulum quasi deducet. Vid. 2 se dedunt, oberrant sane per toba Reg. xviii. 11. Præstruitur Beneficium ad Catastrophen aggravandam.

24 cor] Cor ademtum capitibus populi referri potest ad sapientiam, Repub. confusio titubantium, a. prudentiam, fortitudinem, aliasque virtutes, Rectoribus, occulto Dei fine ulla luce, aut spe liberationis, judicio, subductas, succedente viti- ib. non lucem] lo-or sublimius &

vastum inane, lo-derec invium, & in perniciem abducturum.

25 palpant] Describitur in evers dentium, in tenebrisque ruentium,

ib. non lucem lo-or fublimius &

CAP. XIII.

ARGUMENTUM Cap. XIII.

Decentissime collecta us perstrictis iniquis cenforibus, majores fumit apologiæ vehementioris impetum exardescit. 33. postulatum fuerat, nunc animofius adhuc liberiusque urgetur, atque a Nostro in congressum cum Numine γυμνή τη κεφαλή de. fcenditur, non fine gravi excessu. Eum tamen miserrimæ circumstantiæ vel excusent, vel levent; quemadmodum virtutis & Conscientiæ immaculatæ luculentum testimonium audacior hæc tum provocatio,

tum expostulatio præbere potest.

I Ecce omnia hæc vidit oculus meus; Audivit auris mea, & intellexit fibi.

& conclusa oratio, acri- 2 Quantum scire vestrum, scio & ego: Non cado ego a vobis.

- animos; atque in novum 3 Enimvero ego ad Omnipotentem infram Et disceptare adversus Deum lubet.
- Nempe id quod Cap. ix. 4 At vero vos estis incrustatores fuci; Consutores Nihili vos omnes.

NOTÆ. I intellexit sibi] i. e. alto pector demisi.

2 non cado] Vid. Cap. xii. 3. 3 instruam] Verbum adabber 14 diciale esse, supra aliquoties visum. 3 lubet] etpaz, volo, cupio, proprie, inclinatus sum, adfert luben-

4 incri atores, ic usus liis Co

ores men

ib. con/

am &

ronam.

figur quan

A

44

poni

modu

fum;

qui D

בישניא לגוים ויאכדם amásgir lag-gojim, va-jeabbed-em: : שטח לגוים וינחם Joset lag-gojim, vaj-jant-em.

עם הארץ עם הארץ מסיר לב ראשי עם הארץ 24 mesir leb raise yam-ba-ârez: : ויתעם בתהו לא־דרך waj-jaty-em be-tobu, lo dârec. runinialox Task Ale

vaj-jaty-em caf-ficcor. ויתעם כשכור:

quam lux, ipfiffima caligo.

im

obu

&

erla

Ca-

um,

IS.

5 &

nem;

truam

pectore

ber ju visum.

o, pro-

luben-

Quis

ANNOTAT. ad CAP. XII. 4 kore l-eloh, &c.] Simplicius exponi potest hæc Periodus in hunc modum. Socii sui ludibrium factus sum; En, inquiunt socii mei, virum,

figuratius, per iqi; nihil minus eidem respondet. Omnino, in opinione illorum ludibrium est (deridendum se præbet) qui integram vitæ innocentiam fibi vindicare susti-

12 ba-lo] Excidiffe videntur.

17 Jogeg] Deest versui syllata, quam supplere possis legendo, vel qui Deum in judicium vocat, atque ve-lo, vel ham-mosgeh.

nince and a single contract of

irrorecto, don a reform

ו הוכל ראתה עיני hen col raatah yen-i; Jameyah ozn-i, wat-tabin l-ah. שמעה אזני ותבן לה: ברעתכם ידעתי גם־אני cé-dayt-ecem, jadayti gam ani; לאדנפל אנכי מכם: ló nopel anoci mic-cem. אולם אני אל־שרי אדנר 3 úlam ani el-Jaddai adabber; vé-hoceat el-el etpaz. והוכח אל־אל אחפץ: שקר שקר שפלישקר 4 vé-ulam attem topele Jäker; ropez elil cull-ecem. רפאי אלל כלכם:

am & voluntatem promptam ac ronam.

4 incrustatores] topele Jaker incruatores, linitores fuci. Quadrat ic usus Ps. cxix. 69. Job xiv. 17. liis Concinnatores vel consarcinares mendacii.

ib. consutores] rapa fanavit, pro-

prie consuit, consarcinavit. Inde consutores Nihili noto Græcis Latinisque flosculo, in κατθύω, ἐάωθω, farcinare, & suere dolos. Vel reddi potest, Medicatores Nihili, 78 underos, qui, quod in se falsum ægrumque, veluti conquisitis linimentis, voluerint solidum & fanum red.

בוי

yabor

penitu

pro qu

XVIII.

luper

patien

lacera

mam,

pericu

CXIX. 1

ib.

14

les figuras, exhibens pingue & macrum pro folido & vano; itemque ægrum & morbidum sermonem pro falso.

5 Quis det] respicitur ad Cap. xi. 3. Jacan-tias tuas sodales silentio transmittant, &c. Imo vero, infert & retorquet Noster, utinam Vos potius fileatis, quod quidem Vobis erit pro fapientia. Aculeatissime dictum, 9 quod ex Prov. xvii. 28. omnes Interpretes recte illustratum dederunt.

7 iniquitatem] yavlah proprie infert iniquitatem in Judicio, a pro- 11 Nonne Majestas ejus perterret vos? [ritis. penfione lancis ad alteram partem; remijah plantatur & evertitur, a ramab dejecit.

contendere pro Deo, ut defensor jurium ejus.

ad Gal. vi. 7. Deds & mux-IneigeTas. Innuitur Scrutinium folennius Judicis fupremi, cuncta fub examen vocaturi, quamvis

nunc ad vitia connivere videatur. 10 velo] bas-seter exponi solet in fecreto, in latibulo. At seter, ex Origine verbi, quæ velationem adfert, fignificare potest, hic loci, sub specioso velamento; sc. prætextu Zeli pro causa Dei.

12 sententiæ] zicron ad omnia quæ quis comemorat, aut, ut memorabile, ad causam suam vincendam expromit, extendi potest.

ib. cineris] Sententiæ cinereæ, i. e.

dere. Amat Arabia ta- 5 Quis det ut in totum conticescatis? Quod quidem Vobis erit pro fapientia.

Audite, age, coargutionem meam: Et contentiones labiorum meorum purgata aure admittite.

An pro Deo disputabitis iniquitatem? Et pro ipso structis fallaciam?

g An personam ejus acceptabitis? An pro Deo litigabitis contentiole?

An bonum erit, quum discutiet vobiscum? Num ficut illuditur homini, ita ipsum il-10 Omnino coarguet vos,

Etiamfi sub velo specioso personam accepe-

Et pavor ejus vos obruit? Tlimæ cineris:

fallaciam, quâ quis sup- 1 2 Sententiæ vestræ memorabiles sunt simili-Profecto dorsa vestra sunt dorsa luti.

8 litigabitis] rib le-el 13 Conticescite ergo a me, & loquar [cunq; Ego—& transeat super me quod tandem.

9 illudetis] Sic Apost. 14 Superquocunque tandem eventu tollam carnem in dentibus meis;

Et animam ponam in volis meis.

quas vel ventus turbet dissipetque, utpote in cinere scriptas.

ib. dorsa] i. e. Robora, przesidia, (argumenta veltra propugnacula prævalida) funt dorfa luti, non tam quæ facile infringas, quam qua sponte diffluant & corruant. le hic Emphaticum est. Alii, in eundem fensum, vertunt gabbe-cem, umbones vestri.

13 a me Me misso facto. ib. transeat] Nil communius quam II.

rga-

ım?

il-

tis?

pe-

itis.

ris:

illi-

unq;

em.

car-

tque,

fidia,

vestra

tam

quæ

le hic

ndem

bones

quam

Ecce

שמעורנא תוכחתי 6 Jimyu-na tocahat-i:
ייפריונא תוכחתי פעיבונו ייפריונא הקשיבונו ייפריונים ייפריו

ישולה אל תרברו עולה ז ha-le-el tedabberu yavlah? ישולה ברו רמיה בישולה מים ישולה לאל תרברו רמיה לאל תרברו רמיה לאל מים ישולה אלים ישולה אלים ישולה לאלים ישולה אלים ושולה אלים ישולה אלים ושולה אלים ושולה אלים ישולה אלים ישולה אלים ישולה אלים ושולה אלים

אם און אם 8 הפניו תשאון 8 bá pan-av tisfaun? im la-el teribun?

הטוב כי־יחקר אתכם o ba-tob, ci jatikor et-cem?
im ce-batel b-enof tebattelu b-o?

וכח יוכיח אתכם to hoceh jociah et-cem,
im-bas-seter panim tiffaun.

והלא שאתו תבעת אתכם há-lo feet-o tebayet et-cem?

נו há-lo feet-o tebayet et-cem?

נו patd-o jippol yals-cem?

ו זכרניכם משלי־אפר ביניכם משלי־אפר ביניכם משלי־אפר ביניכם נו זכרניכם נושלי פון ביניכם נושלי וו בינים בינים

ו ארברה ממני ואדברה 13 hátrifu mim-enni, v-adabberab, בו ממני ואדברה מהו—ve-jaybor yal-ai mah.

יונפשי אשא בשרי בשני 14 vál mah effa befar-i be-finn-ai 3 vé-napf-i afim be-capp-ai.

yahor yal in malis invadentibus, & penitus obruentibus. mah abrupte pro quodcunque fuerit. Vid. 2 Sam. xviii. 23. Subest gravis reticentia.

14 super] val mab super quid, i. e. super quicquid suerit. Hæ phrases non, ut sumi solent, inferunt impatientiam indignabundam & semet lacerantem, sed audaciam animosissimam, & projectam veluti ad quævis pericula. Sic 1 Sam. xxviii. 21. Ps. cxix. 109. 1 Sam. xxv. 29.

ib. tollam] Idem venuste &

graviter expressum formula Proverbiali Tollere carnem suismet dentibus, quod est, audacissimo impeturuere in mediam mortem. Adagium Arabibus protritum, Caro super ligno lanionis, pro iis qui expositi sunt periculis, mortibus, carniscinae omni. Hinc ansa sumta ad Audaciam projectissimam sigurandam, qua quis dicitur suam ipsius carnem, dentibus velut sublatam, periculis, plagis, mortibus offerre.

N

borem. lo ajatel fine ulla fpe.

non veniret ad faciem ejus, sc. non se ad solifuam causam ageret, Hypocrita. Quod in terde Jobo intelligendum in prima.

ra ab acie ordinata.

ib. demonstrationem Vox ahvah a bavah, indicationem claram. biguam infert.

ib. justum] Scio quod causam obtinebo.

19 Quis] Estne in terris non tantum, verum vel maxime in cœlis, qui dicam improbitatis calumnia, sed ex vero crimine? hanc potestaresidere res ipsa arguit.

ib. nunc] Si quis fit, qui vel ipse Deus, ab hoc ipso momento (ci yattah) memet tradam filentio,

& expirabo.

20 abscondam] To lo essater inest λιθότης; ut fit, aperto & erecto capite procedam; intrepide compa-

23 quantum] cam-mab. Non fine commotione & ironia quadam ponitur vo cam-mah, Quotnam? quasi diceret, Enimvero ingens debet esse Catalogus ille delictorum meorum, qui tot tantasque plagas in caput meum e cœlo devocavit, quum ta-

15 occidet] Verbo 15 Ecce occidet me, nullus sperem; katal inest gravis signi-ficatus exscindendi, ra-dicitusque sternendi ar- 16 Quin id ipsum mihi saluti erit; Verum tamen vias meas in faciem ejus argu-

Quoniam non ad faciem ejus hypocrita ve-

16 Quoniam] Quia 17 Audite sedulo sermonem meum; Et demonstrationem meam in auribus ve-

um ejus sisteret, ibique 18 Ecce, age, instruo ut aciem judicium meum; Scio me justum fore.

tia persona enuntiatum, 19 Quis ille qui litiget adversus me? Nam nunc filuero, & expirabo.

18 instruo] Metapho-20 Tantummodo duo ne facias mecum: Tunc a facie tua non abscondam me.

21 Volam tuam a me procul amoveto. Et terror tuus ne me percellat.

perspicuam, minime am- 22 Tum voca, & ego respondebo;

Aut ego loquar, & Tu refuta me. [rum?

23 Quantum est mihi iniquitatum & peccato-Prævaricationem meam & peccatum meum fac me cognoscere.

mihi impingat, non ex 24 Quare faciem tuam velo abscondis? Et reputas me in hostem tibi?

tem in verbo jarib nunc 25 Num folium excussum violenter agitabis? Et stipulam aridam persequeris?

me reum agere possit, sit 26 Quoniam scribis super me amarores; [mex Et hæredem me facis pravitatum pueritiz

> men nullius gravioris criminis mihi conscius sim.

> 21 volam] Manum verberantem. Ad vim linguæ observari potet, jad esse totam manum cum brachio, cujus cap est pars illa inferior, qua, a carpo incipiens, se slecti & curvari patitur ope digitorum.

> 24 abscondis] Vel Abominantis & aversantis est, vel Regis aut Judicis, qui amplius secum agi non vulta

Et

reo,

fignific

plorar

violent

go pre

libet c

viores,

tes & c

in me

26 0

25

I.

n.

U-

et.

e-

is.

e.

m;

m?

to-

me-

is?

nex.

riuz

mihi

atem.

oteff,

chio,

quz,

cur.

itis &

idicis,

vult a

ו הן־יקטלני לא איחל sben jaktel-eni, lo ajatel; ac-derac-ai el-pan-av ocit. אך דרכי אל־פניו אוכיח: ונם דוא לי לישועה 16 gam hu l-i le-jeJuyah; ci lo le pan-av banep jabo. כי־לא־לפניו חנף יבוא: ים שמוע שמוע מלתי Timyu Jamoy millat-i; v-atvat-i be-ozne-cem. ואחותי באזניכם: יהנה־נא ערכתי משפט 18 binneh na yaratti mijpaf-i jâdayti ci ani ezdak. ידעתי כי־אני אצדק: יריב עמרי 19 mi bu jarib vimmad-i? cí yattab abrif, ve-egway. כי־עתה אחריש ואגוע: אך־שתים, אל־תעש עמרי 20 ac-Jtáim al-tayaf yimmad-i : az mip-pane-ca lo essater. או מפניך לא אסתר: בפך מעלי הרחק 21 capp-eca me-val-ai bartak: v-emat-eca al-tebayat-âni. ואימתך אל תבעתני: ואנכי אענה בענה בע וקרא ואנכי אענה zz u-kera, va-anoci eyneb; o adabber, va-basib-eni. או אדבר והשיבני: במה לי עונות וחטאות cám-mah l-i yavonot ve-baffaot? pify-i ve-battat-i bodiy-êni. פשעי וחטאתי הודיעני: למה־פניך תסתיר / lam-mab pant-ca tastir? ve-tahseb-êni le-ojeb l-ac? ותחשבני לאויב לך: ב העלה נדף תערוץ as be-valeb niddap tayroz? ve-et kas jabes tirdop? ואת־קש יבש תרדף: בי־תכתב עלי מרורות 26ci tictab yal-ai merorot; vé-toris-eni yonot neyur-ai. ותורישני עונות נעורי:

reo, se ex conspectu abducentis, ad fignificandum frustra gratiam implorari.

25 excussum] varaz, exagitare violentius, & radap, persequi, a tergo premere, & urgere gravius, quilibet cernit quadrare in turbines seviores, folium stipulamve dispellentes & conterentes.

26 amarores] Acerba & atrocia in me discernis, vel insculpis quasi,

ita ut deleri non possint.

ib. pueritiæ] Corruptionis naturæ, quæ puero nascenti inhæsit, pænam me hæreditare facis. Qui adolescens, juvenis, vir, senex, sincerum Tibi cultum præstiti, cur tandem nunc ut Noxium caput exscindor? Credo equidem ob corruptionem naturæ, quæ puero nascenti inhæsit; quamvis per gratiam sæderis id malum mihi non solum remissum censuerim,

fed verum etiam in me 27 Et ponis in cippo pedes meos;

postea edomitum sit, subactumque.

Custodiaque includis omnes vias meas: 27 cippo] sad, ἄπαξ Etsuper radicibus pedum meorum notasicu. λεγόρθρο, idem quod 28 Et ipse tanquam putredine veterascit; [ps. Etsuper radicibus pedummeorum notas scul Ut vestem absumit eum tinea.

sogar Cap. xi. 10. xii. 14. Collare vinculum, catasta: vel latius, angustia undique oppilata.

ib. cuftodia] tismor, custodia rigidiore omnes exitus tenes obsessos & obstructos, ne ullo pacto ex his mi-feriis elabi detur.

ib. [culpis] Habes imaginem viæ

asperæ, obseptæ, occlusæ undique in qua inter spinosa & scruposa ver. fans luctanique noster, radices pedum discerptas ac laniatas habebat. Eandem imaginem habes Thren. iii.

Annotationes ad Cap. XIII.

18] mispat-i. LXX. To neimalos us. Omnino ad fensum necessarium est affixum. Excidisse videtur, alio jod sequente.

27 ve-yal] In Heb. deest copula. 28 ve-bu] Frustra laborant in Nexu Interpretes, dum alii bw ad adam retrahunt, Cap. xiv. 1. alii ad

Folium, Per. 25; alii ad Jobum referunt, qui semet digito montrarit; alii ad Radices pedum, quafi effet, quum tamen quævis earun radicum ficut putredo veterafeat. Mos tragicus (inquit Commentator) a prima ad tertiam personam, & vicissim, transeundi, litem dirimet.

CAP. XIV.

CAP. XIV. Describit Jobus miseriam, quæ vitam nostram meram constituit ferendum, etiamfi nullis plagis pænisque extraorguet quoque denuo, momentaneam effe hanc vitam, quæ, ubi fugerit, revocari nequit.

NOTE. 2 Ut flos] Pulchræ imagines. Harum altera offert floridam quidem illam, sed evanidam & deciduam

ARGUMENTUM 1 Enimvero, homo, natus mulieris, Brevis est dierum, & satur trepidi tumultus.

mortem, & onus haud 2 Ut flos emicat, & excoquitur: Fugitque ut umbra, & non fubfiftit.

dinariis aggravetur. Ur- 3 Etiam super hunc apertos vibras oculos; Et me adducis in judicium Tecum.

> speciem, cui brevissimam natura de dit horam. Minus luminofa, # fic dicam, altera, exhibet obscuram non minus, quam vanam, fugacem, momentaneam levissimæ speciei ap

5, 6, Alle 28 dum ut]

quen

Ut e videt feden ejus 1 Capi frequ quam

Quis

paritio

ib. e.

inusit.

exhau

ad ler

יםר רגלי בסך רגלי ve-tasem bas-sad rogl-ai; we-tismor col orbot-ai; ותשמר כל־ארחתי ve-yal Jorse ragl-ai tithakkeb. על־שרשי רגלי תתחקה: יבלה ברקב יבלה 28 ve-bu ce-rakab jibleh; כבגד אכלו עש: ce-beged acal-o vaj.

5, 6, 7. Adde Job xix. 8. & Hof. ii. 8. Allegoria Arabibus perfamiliaris.

IV.

is;

s fcul

[pis.

ique,

ver-

ebat.

ı. iii.

bum

ftra-

mafi

rum

cat.

tor

net.

15.

28 putredine] ce-rakab ut putridum quid, quin figuratius adhuc, ut putredo ipfa. Et ficut vestis quem exedit tinea. Hoc simplicius.

Sed & exponi potest rakab vis lenta tabe erodens & consumens, & cum yas constituet causas exedentes, ad exemplum Hof. v. 12. Ero ut Tinea Ephraimo, & ce-rakab ut putredo Domui ludæ.

ANNOTATIONES ad CAP. XIII.

Ut ego quid sentiam aperte loquar, videtur mihi hæc periodus alienam fedem præoccupare, quum proprius ejus locus fit post periodum primam Capitis fequentis. Nil apud Librarios frequentius, quam, cum vocem aliquam, aut sententiam, per incuriam

omiserint, animadverso licet mendo, pati tamen quæ scripta sunt manere. atque illud mox subjungere, quod prægredi oportebat, ne scilicet deletus error MS. nitorem macularet. Simile quid, mea quidem opinione, occurrit Cap. x. 16. at nihil decerno.

ci adam, jelud iffab, ארם ילוד אשה kezar jamim, u-febay rogez. קצר ימים ושבערוגו:

כציץ יצא וימל ויברח כצל ולא יעמור: על־זה פקחת עיניך 3 ap val zeb pakahta yen-eca; ואתי תביא במשפט עמך:

2 ce-ziz jaza, vaj-jimmol: vaj-jibrat caz-zel, ve-lo jaymod.

v-ot-i tabi be-mispat yimm-ac.

paritionem.

ib. excoquitur] jimmol (a Themate inusit. malal, unde umlal elanguidus) exhaustis viribus languescit, exhausto ad lentum ignem succo & vigore,

sponte deficit, & emoritur. Aliis jimmol est carpitur, succiditur. Fut. Kal a namal idem cum mul.

3 vibras] pakat proprie non est Acuere, sed Aciem vibrantem aperi-

a flore ex calyce fuo promicante. Vibrans hicce acerrimi censoris & vindicis; qui benignius ad rumnosi deberet conni-Clementiam illam conniventem venuste tractionem oculi non acu- 7 Nam Arbori spes est, te cernentis.

ib. et me] Indignantis est & conquerentis, munis mortalitatis, & longe alia, ut fincerum pectantem, supra quam æquum gravari.

mulieris, dabit, i. e. præstabit mundum ex immundo? five fœtum spectes, five in lucem editum, five puerum, five adultum, five adeo

virum consummatissimum, & justitiæ & fanctitatis studio slagrantissi. mum? Ne unicus quidem hoc præstitit, aut præstabit unquam. Ergo non est quod ista Labes, invito adhærens mihi, objiciatur vel ab Amicis, vel a Te, O cordium explorator! quo minus me fincerum Tui cultorem & esse & fuisse ad extremum Vitæ halitum defendam.

ib. decisi] baruzim jam-av. Dies ejus judicialiter decisi sunt, quin severius præcisiusque determinati. Moriendi necessitatem ponit & urget, tanquam sententiam a Deo pronuntiatam, Decretumque Judicis mulcam gravem imponentis, quam mulctam denuo aggravari haud par fit. baruz & bukkim utraque verba judicialia, quorum prius

re, similitudine desumta 4 Quis dabit mundum ex immundo? Non unus quidem. Utique decisi dies ejus,

oculus haud dubie est 5 Numerus mensium ejus Tecum;

Terminos ejus statuisti, & non transibit,

errata hominis tam æ- 6 Remove ergo aciem oculi ab illo, & remissionis quid habeat; Tei fuo.

Ut faltem, ficut mercenarius, acquiescat di-

Si excidatur, denuo ut repullulascat; Sugenfque ejus furculus non ceffabit.

fe, talem ratione com- 8 Quod si senuerit in terra radix ejus, Et in pulvere emortuus fuerit truncus ejus:

Numinis cultorem, ex- 9 Ab odore aquarum germinabit; Et faciet ramum tanquam novellam planta-

4 Quis] Quis natus 10 Ast vir moritur, & fatiscit: Exspiratque homo; & ubi ille?

11 Abeunt aquæ e mari;

Fluviusque exficcatur, & exarescit:

sententiam decretoriam, & irrevocabilem infert Es. x. 23. xxviii. 22. Dan. ix. 26. bukkim termini præftituti a Judice, ut Zeph. ii. 2. pasab pro Constituere protritum.

6 Remove ergo] Ut saltem non graviorem agat diem vitæ quam mercenarius, cui inter continuos labores, aliquid respirationis a dominis conceditur.

ib. aciem] Acrem illam & vibrantem quam Per. 3. vidimus. In Præpos. val utrobique residet Emphasis aciei super aliquem defixæ.

ib. remissionis] jibdal ut cesset, i. e. molestiarum cessationem aliquam habeat, ac intermissionem.

ib. acquiescat] Gravis & infigni Tropus. razah jom-o reconciliar diei suo, diem suum pati posse, e

umque qu bere. 7 Nam

duplex fin latio a D fati violent tis maturæ. ib. repull huc, denuo

ib. ceffabi non languio lurgit, atqu excrescit. 9 odore]

odore aquæ nabit, pro, quarum, q aut fibi adfl ignis pro adf tazir feges

א מי־יתן טהור מטמא 4 mi jitten tahor mit tame? lo etad. im baruzim jam-av, לא אחד: אם חרוצים ימין

מספר־חדשיו אתד חקו עשית ולא יעבר: עד־ירצה כשכיר יומו:

תקוה לעץ תקוה ז כי יש לעץ תקוה ז לעץ תקוה אם־יכרת ועוד יהלף ויונקתו לא תחדל:

שרשו 8 אם־יוקין בארץ שרשו 8 fm jazkin ba-arez Jorf.o. ובעפר ימות גזעו:

ועשה קציר כמי־נטע: ויגוע אדם ואיו:

ונהר יחרב ויבש:

vé-mispar bodaf-av itt-ac; bukk-av yasita, ve-lo jaybor.

שעה מעליו ויחדל 6 féveb me-val-aw, ve jetdal; yád jirzeb, ce-sacir, jom-o.

> im jiccaret, ve-yod jablip; v-jonakt-o lo tebdal.

ú-be-yapar jamut gizy-o;

יפרח מים יפרח מים יפרח מים יפרח; ve yasab kazir cemo natay.

ונבר ימות ויחלש 10 vé-geber jamut, vaj-jetlaj: váj-jigvay adam; ve-ajj-o?

מני־ים מני־ים מני־ים מני־ים מני־ים זלו־מים מני־ים; wé-nabar jetrab, ve-jabel:

umque quodammodo gratum ha-

7 Nam arbor] Vitæ irrevocabilis duplex similitudo, vel potius Collatio a Diffimili. Altera exhibet fati violenti imaginem, altera mortis maturæ.

ib. repullulascat] vod jablip, adhuc, denuo, succedentes emittat sur-

ib. ceffabit] lo tetdal non flaccescit, non languidus jacet, sed vegetus furgit, atque in novam arborem excrescit.

9 odore] Pulcherrime dictum, ab odore aquæ reflorescet, vel regerminabit, pro, ab aura vel tenuiore aquarum, quam alicunde attrahet, aut sibi adflari sentiet. Sic Odor gnis pro adflatu contactuve exiliore. lazir seges ramorum, cemo natay

Recte LXX. ws ve opulov.

10 fatiscit] jeblas. Proprietas hujus verbi est minus explorata. in Lexicis est Infirmari, Debilitari, Domari, Subigi, &c.

11] Comparatio nova: cujus vis & ratio obscurior. Ut Lacus, vel fluvius, semel emissus, dilapsis aquis perpetua ficcitate extinguitur, & deletur plane, ne vestigio quidem aquarum manente; ita Homo, aquarum manente; morte confectus & extinctus, ne vixisse quidem agnoscitur, sed tanquam in auras evanuisse, vel in terram fubsedisse videtur.

II abeunt] azal est dilabi & abire e loco, fine spe reditus; dispa-

ib. mare] Latius patere nomen To jam maris, dubitari nequit, quum & ad flumina majora transferatur.

12 donec] Phrases sane 12 Sic vir cubat, nec resurget.

quam nervofæ, quæ ta-men nihil aliud fonant, quam quod alibi Scriptura vocat Intrare Domum æternam, & Dormire fomnum perpetuum.

13] Concludit noster Postulationem suam, & contentionem cum Deo. navum pugnatorem, qui parmam abjiciat, atque fugam e prælio moliatur, quod tam ardentibus vofed, contra, se agmina malorum & excepisse excipere paratum, vel per totum tempus vitæ & militiæ fibi impofitæ, cere daretur, atque in novo cursu, Deo homiam approbare posset.

ib. inferno] feol anceps vocabulum, quod pro-prie fignat invisibilem

statum Manium, sive Vita functorum, qui Græcis adrs. Inde speciatim pro Orco five Inferno. Nil grandius hoc tropo, in Inferno vivum occultari. zapan proprie est abdere tanquam in loculo; histir velo aut latibulo tegere.

ib. subsidat | vad sub app-eca; donec sedetur ira tua, non amplius æstuans. Metaph. ab Olla vel fluvio, cujus tumor residet & deservescit.

ib. terminum] tasim hok est vel poneres Terminum; vel poneres Mo. dum. Prius sese referret ad tempus præstitutum, intra quod ita desæviret, posterius ad mensuram. trumque Adfectui Jobxo respondet, qui nunc, & fine fine, & fine modo, ram Dei adversus se laxatam savire

Donec non fuerint cœli, non expergiscentur; Neque resuscitabuntur e somno suo.

13 Quis det in inferno occulas me!

Abscondas me, donec subsidat nasus tuus! Ponas terminum mihi, & mei recorderis!

ostendens se non esse ig: 14 Quum mortuus fuerit vir, an reviviscet? Omnibus diebus militiæ meæ lentus expe-Donec veniat innovatio mea.

tis mortem expetiverit: 15 Compelles, & ego respondebo Tibi: [nes. Operi manuum tuarum austero vultu immi-

pectore forti, & porro 16 Nam nunc gressus meos dinumeras; Quod nullius momenti est memori mente

fervas mihi pro peccato:

fi modo mortuo revivis- 17 Sigillata est in sacculo prævaricatio mea; Et allinis ad iniquitatem mihi.

nibusque sinceritatem su-18 At enimyero mons cadens emarcescit; Et rupes veterascit e loco suo.

innuit.

14 innovatio] Instauratio vita a missæ in melius lætiusque. ħalipab notione militari, vices fignificat, quum statione aut pugna fessis succedunt recentes milites.

15 compelles] tikra voca tu nunc, atque adversus me Actionem inflitue; habeo quo instantias mihi movendas removeam & refutem. Vid. Cap. xiii. 22.

ib. austero, &c.] ticsop, vulgo concupiscis, ex origine fignificat pallidus & luridus fuit; hinc, speciatin, impallescere, austero vultu immi nere, torvum, invidum esse, qui alterius læta nimis & prospera, vil-Omnia hæc fub hoc tum trahit. verbo comprehensa vix dubitabis si replicaveris quæ Cap. x. 3, &c.

explicita 16 nu fæpe ali apparet, cui quid 23. In vieg pro tim in ra 16 din videlicet, 17 Jaco strusior; ficare pote in pera q pereat; ve facculo ob crimen die quem in p

abditas,

vel faltem

rimis est C

ib. allin

ביקום שכב ולא־יקום בי ואיש שכב ולא־יקום 12 vé-il Jacab, ve-lo jakum.

ער בלתי שמים לא יקיצו vad bilti Jamem lo jakizu; ve-lo jeyoru mij-Jenat-am.

יתן בשאול תצפנני 13 mi jitten bi-fiol tazpin-eni? מיתן בשאול תצפנני tastir-eni, yad fub app-eca? tasim l-i tok, ve-tizcer-eni?

ימות גבר היחיה 14 im jamut geber, ba-jibjeh? כל־ימי צבאי איחל col jeme zeba-i ajabel, yád bor balipat-i.

ותקרא ואנכי אענך 15 tikra, w-anoci eyn-eca; ticsop.

בי־עתה צערי תספור 16 ci yattab zeyad-ai tispor, lo tijmor yal ħaffat-i:

י חתם בצרור פשעי 17 tatum bi-zror pijo-i; vat-titpol yal-yavon-i.

יבול יבול הר־נופל יבול 18 vé-ulam bar nopel jibbol; יבול יבול יבול יבול יבול ינור יעתק ממקומו: vé-zur jeytak mim-mekom-o.

explicita.

16 nullius] lo hic substantive, ut sape alibi, Nihilum, Quod non apparet, Quod ignotum plane illi, cui quid imputatur. Vid. Cap. xiii. 23. Interioris est elegantiæ val, vale pro Vice, loco, &c. præsertim in rationibus & æstimationibus.

16 dinumeras] Instar speculatoris videlicet, & observatoris rigidi.

17 Jacculo] Figura est paulo abstrusior; hatum bi-zror pisti-i significare potest vel Clausum & ligatum in pera quasi scelus meum, ne tibi pereat; vel, formula proverbiali, In sacculo obsignatum habere alicujus crimen dicatur is, qui adversus aliquem in pectore sovet & coquit iras abditas, quarum causa non extet, vel saltem non appareat.

ib. allinis] titpol yal yavon-i plurimis est Connectis, conjungis, concinnas atque componis super iniquitatem meam, eam amplificando, vel minutatim colligendo. Calumniam & quæsita Crimina verbo hoc expressa, vix est quod dubitari queat.

18] Reditur ad Complorationem mortalitatis irreparabiliter confumen. tis ac delentis universum genus. Hoc non una similitudine illustratur & exaggeratur; scilicet Montis collapsi, Rupis a radicibus revulsæ, Lapidum a fluxu exesorum: quin & Terræ alluvionibus attritæ & abforptæ. Horum nihil, ubi semel corruit aut absumtum est, instaurari se patitur; ad quam similitudinem trigeminam, vel & quadrigeminam, nulla plane spes reviviscendi relicta ei, qui femel occubuit. mentem pergitur Per. 20. gravistimis figuris.

ib. Mons] Imago vere Orientalis,

Mons collapsus, suaque 19 Petras comminuunt aquæ;

fub ruina ulterius dilabens, absque ut resurgere queat, ullisve moliminibus denuo excitari.

ib. veterascit] Verbum yatak & convelli & trumque forfan nunc intentum; ut fit, Convulfa veterascit, aboletur, ut ne vestigium quidem sui relin-quat, nedum ut a lapsu refurgat. Vel, fi συλλη-

Vis minus placeat, veterascit e loco fuo, supple, mota aut revulsa. Exemplorum extat feges.

19 comminuunt] Jahak est conterere in pulverem, & quidem cum vehementia, ut aliquid complanetur, & folo æquetur. Confer Pf. xviii. 43. Id summo cum delectu hic po-fitum agnoscere est.

ib. effusiones] sapat Arab. ex Origine fusum, profusum. sepitim sponte nascentia, quasi Fusa, profusa, a terra matre. Sed quidni in alia ferie, Fusa aquarum, Eluviones? Constructio hæc est: sepiñeba, se refert ad majim aquas, solenni Arabismo, quo adfixum sing. fæm. respondet plurali masc. Similiter tistop 3 fcem. fing. cum plural. Masc.

ib. pulverem] Per. yapar arez non intelligenda superficies, quæ

Proluunt effusiones earum pulverem terra; Sic hominis expectationem fecifti perire 20 Validus prægravas eum in perpetuum, & a-Mutans faciem ejus, expellis eum. veterascere fignificat. U- 21 Invalescunt filii ejus, & non cognoscit;

Evilescunt, nec intelligit ad eosq; pertinent: atque 22 Tantummodo caro ipsius super ipso lurer, Et vita ipsius super ipso emarcida luget.

> immissa inundatione radatur, sed corpus ipsum terræ, per eluviones detritum, & irreparabiliter absum-

> ib. proluunt] Jakap non est simpliciter inundare, sed aquæ fluxu fulcare & terere. Vis fimilitudinis tandem huc redit; ut Terra alluvionibus irreparabiliter atteritur, abfumitur, absorbetur; ita Terra incolas Mortis torrente impetu ac diluvie, verri, vehi, forberi, fine ulla fpe vitæ reparandæ, atque a communi illa clade vindicandæ.

20 prægravas] takap gravissimum verbum, cujus vis primaria est suotλίζειν invicta duritie superare aliquid, vel domare. la-nezat proprie in purum putum.

ib. abiit] balac, Ire, valet hic Perire, Abire absque spe redeunding

ib. mutans] Vultum ejus ex niti-

Annotationes ad Cap. XIV.

14 im jamut, &c.] Nexus erit multo expeditior, fi verficulus hicce ad Per. 12. transferatur, unde excidisse videtur. Utique poterat Jobus malis fuis finem præstitutum optare, quin & quodammodo postulare, indeque Argumentum ad eadem patienter toleranda trahere; at vero ut mor-

do redd jicias m atque 1 dissolut terra 1 Huc fer expellis 21] jectioni,

fus tragi

ti irrepa pe in Po bus prop mana ra futat & tilitatis a dare ofte Posterita Nempe . omnem i munione

tuns reviv ctandum 20 tel Copulam ישחקו מים שחקו מים 19 abanim Jahaku mājim;

נוקות אנים ספיחיה עפריארץ

נוקות אנוש האברת:

יעל-tikvat enoj berbadta.

יעל-tikvat enoj berbadta.

יעל-tikvat enoj berbadta.

בעל ויהלך 20 títkep-ehu la-nezat, vaj-jabloc,

יותקפהו לנצח ויהלך משנה פניו ותשלחהו:

בען ותשלחהו משנה פניו ולא ידע 21 jicbedu ban-av, ve-lo jeday;

יעל-jizyaru, ve-lo jabin la-mo:

בעל יעל בשרו עליו יכאב

יעל-napj-o yal-av terbal.

do reddis pallentem luridumque; adjicias morbos pallentes, & luridam atque horridam mortis faciem cum dissolutione & putredine, sub qua e terra viventium expulsi jacemus. Huc fertur illud tesallet-ehu emittis, expellis eum.

21] Occurritur quasi tacitæ objectioni, quæ moveri posset adversus tragicam hanc descriptionem leti irreparabiliter consumentis: Nempe in Posteris utique vitam mortalibus propagari. Ita sane vanitas humana ratiocinatur, sed eam hic resutat & deridet Noster, nihil inde utilitatis ac solatii ad mortuos redundare ostendens; qui & Bona & Mala Posteritatis suæ planissime ignorent. Nempe Abscissio e terra viventium, omnem simul cognitionem ac communionem rerum hujus vitæ abscin-

dit in perpetuum.

ib. invalescunt] jichedu fignat multitudinem, divitias, opes, gloriam; jizyaru contraria omnia infert.

22 Garo ipsius] Habes picturam plusquam tragicam Mortis. Nihil gravius, nihilque decentius excogitari potest ulla in lingua, quam hic Jobus extulit. Caro ejus jicab lurescit, lurida tabe absumitur. yal-av, super ipso, interiore pollet elegantia, valetque, dum ita mortuus jacet.

ib. Et vita ejus] ve-napj-o, & halitus oris, val-av terbal, super ipso lugens marcescit, vel emarcida luget. Commodissime ad Genium Linguæ suæ exprimere potuissent Græci » n vvxn avlæ in avn ua-eavelas. Nam illud Verbum utrique usui aptum.

Annotationes ad Cap. XIV.

tuns revivisceret, omnino non expectandum esse, satis sciebat.

20 tefallet] Heb. wat tefallet. Copulam respuit & metrum & con-

structio. Commodius quoque connectitur versiculus ve-tikvat, &c. cum sequentibus, finita periodo 19. ad yapar arez.

CAP. XV.

ARGUMENTUM CAP. XV.

Hucusque primus orbis acrium certaminum. Ea, ut fit, animos utrim- 2 que magis ac magis irritarunt, & non tantum Jobum prorexerunt ad immodestiorem sui defensitationem, verum etiam amicos impulerunt 4 ad vehementiam plusquam censoriam, quam, in hoc fecundo orbe op- 5 pugnationis, adversus nostrum destringent, telis jam non oblique, sed directe, in eum, tanquam improbitatis manifestum, intortis. Primas iterum 7 partes, & hic fibi vindicat Eliphazus, tonitrua & fulmina miscens; quæ graviores mox procellas trahent, quibus ad illius exemplum a fociis detonabitur.

NOTÆ.

2 sapiens] Acerbus Sarcasmus. Respicitur ad Cap. xii. 23. & xiii. 26, atque per ironiam nunc Sapientis

titulus Nostro datur.

ib. fcientia venti] Scientia ventofa, i. e. inanitatis, superbiæ, & vehementiæ plena, pulchre negatur
proslari debere a ħacam πυννῶ, solido, solide compacto. In eandem
siguram tendit Venter vento Orienrali impletus, i. e. subtili, noxia,
vehementi, & turbinis instar pergente ratiocinatione.

4 reverentiam] jirab, posos, ti-

Et respondit Eliphazus Themanita, ac dixit:

Num sapiens respondebit scientiam venti? Et implebit Euro ventrem suum?

3 Argutando sermone qui haud prodest? Verbisque in quibus nihil utile?

Quin tu infringis Reverentiam; Et minuis precationem coram Deo.

Sane os tuum docet iniquitatem tuam; Et eligis Linguam astutorum. [ego

6 Improbum te pronuntiat os tuum, & non Et labia tua testantur contra te.

7 An primus homo natus es? Et ante colles es progenitus?

8 An in secreto Dei Auditor fuisti? Et traxisti ad te sapientiam?

> mor, pro Religione five Reverenta Numinis, absolute.

> ib. infringis] hepir irritum facere, abolere.

ib. minuis] tigray proprie sorbes, resorbes in te, & supprimis.

ib. nihil utile] lo joyil id quod non proficiat. Sermones ois vibrior toos. Amant Arabes & Hebræi verba transdare in conditionem Nominis.

4 precationem] fibab proprie querelas, five preces querulas & fubmissas, fignat.

5 os tuum] Vehemens Eliphau adfectus rapit ipsum ad confutandam

illam con
19. dixer
tem inten
Quotnam
aque in e
rupto hino
est quod'
justum &
ib. eligi
gis, & tua
guam Hy
pingere &
que Deo
quisitis rat

gis, allufu

ויען אליפו התמני ויאטר ז vaj-jayan elipaz bat-temani, vaj-jomar;

ב החכם יענה דעת־רוח 2 bé-bacam jayneb dayat rub? וימלא קדים בטנו:

v-imalle kadim bitn-o?

ז של יסכון 3 bocet be-dabar lo jiscon? ומלים לא יועיל בם:

u-millim lo joyil b-am?

ותגרע שיחה לפני־אל:

יראה תפר, יראה 4 אף־אתה תפר, יראה: ve-tigray sibab li-pne el.

ותבחר לשון ערומים:

כי־יאלף, עונך פיך 5 ci jeallep yawon eca pi-ca; vê-tibbar leson yarumim.

ושפתיך יענו כך:

ירשיעך פיך ולא־אני 6 járfiy eca pi-ca, ve-lo ani: ú-sepats-ca jaynu b-ac.

תולר הראישון אדם תולר bá-rifon adam tivovaled? ולפני גבעות הוללת:

ve-lipne gebayot holalta?

אלוה תשמע 8 ha-be-sod elob tifmay? ותגרע אליך חכמה:

vé-tigray ele-ca bocmab?

illam confidentiam, qua Cap. xiv. 19. dixerat Noster, Quis est qui litem intendat mihi? & Per. 22, 23. Quotnam mihi iniquitates? &c. aliaque in eandem mentem. Ex abmpto hinc, Os sane tuum, &c. Non est quod Testes conquiramus te injustum & improbum esse.

ib. eligis] Nimis palam sane eligis, & tuam facis, veteratoriam linguam Hypocritarum, qui crimina pingere & incrustare solent, cumque Deo contendere, undique conquintis ratiociniis. In tibhar, eligis, allusum & retortum quod extat

Cap. ix. 15. yarum in malum habes Cap. v. 11.

7 primus] Sc. ut a Deo primam hauseris scientiam.

8 secreto] Exquisita phrasis Jemoy be-sod, quæ fingularem Emphasin poffidet, percipiendam ex cognato yamad be-sod, Jer. xxiii. 18, 22. pro Sanctioribus confiliis interfuit, vel adstitit ut minister.

ib. traxisti] tigray detraxisti, cateris hominibus ademtam quasi & subductam; vel sorpsisti ad te sapientiam, attraxisti; solus hausisti.

X

hti ejusdem

17] Sæv damaturus

exordium,

prolaturum

pria Experie

in auctor

ht fundatum

18 celarus

telare, fupp profiteri, &

19 folis]

abiæ Felicis

at Eliphazi

e non pere

aturum, fe

nore suus Jobo redditur Aculeus, quo Cap. xii. 12. focios pupugerat.

II consolationes Ita oratorie vocantur ab Elitum fociorum monita, promissionibus mista, quidare, & erigere, hactenus conati fuerant.

af verbum ad lenitudira, pro, lenissime & clementer dictum. A themate atat lenis fuit.

12 Quid te, &c.] Superbiam, contumaciam perstringi palam eft.

ex origine, tempestatem fremitu vel murmure minitantur. imago oculorum truci **f**upercilio minantium, mox annexa.

13 spiritum] Adfectum hic defignat vel iræ

vel superbiæ, vel utrumque potius. ib. laxes] tasib identidem ob-

vertis, refundis.

Infinitivum ib. emittas] bozet. putat Commentator, pro præsenti vel præterito, contract. ex bozéet. Et educere pro Et educis, emittis, ad perseverantiam fimul contumaciæ illius inculcandam.

14 Quid mortalis] Jobum, nimis fortia & magnifica de Justitia & fancritate sua sonantem, deducit ad sontem turbatum corruptionis humanæ; unde fanctissimis quoque operibus multa labes adhærescat; ita ut Nemo mortalis se purum, aut justum, prædicare queat.

10 Etiam] Cum fæ- 9 Quod novisti, quod non noverimus? Intelligis, quod non nobifcum fit?

10 Etiam canus, etiam decrepitus, inter nos ell; Et grandis præ patre tuo dierum.

phazo, tum sua ipsius, 11 Anne parum præ te consolationes Dei? Et verbum lenissime tecum habitum?

bus jacentem & emen. 12 Quid te rapit cor tuum?

Et quid fremitum volvunt oculi tui?

ib. lenissime] dabar la- 13 Quod identidem adversus Deum laxes spiri-Et emittas ex ore tuo verba? [tum tuum?

nem, pereleganti structu- 14 Quid mortalis ut purus sit? Et ut justus sit, natus mulieris?

> 15 Ecce fanctis suis haud fidit; Et cœli non funt limpidi in oculis ejus.

& spiritus indomitos Jo- 16 Jam vero abominabilis, & acore corruptus, Vir bibens, ut aquam, iniquitatem.

ib. volvunt] jirzemu, 17 Demonstrabo tibi, ausculta mihi: Et, quod vidi, id enarrabo tibi.

Excellens 81 Quod sapientes denunciarunt jam, Et non celarunt, a patribus eorum acceptum. cui pulcre consonant quæ 19 Quibus solis tradita fuit terra;

Et non graffatus est alienus per medium

ib. purus zacab puritatem intaminatam virtutis hic designat: zada ita justitiam inhærentem, ut fimu adferat, δικαίωμα, & jus coram tri bunali fummi judicis standi, postu landique.

15 Ecce] Vid. Cap. iv. 17. Call

cœlestes spiritus. 16 corruptus] nerlat vulgo fæt dus, insulsus; proprie acore corrup tus. Intellige acorem fermentifces tem, quem sacræ literæ frequentat pro Emblemate aptissimo infection Universalis, quæ massam gener nostri pervasit.

ib. bibens] Bibere iniquitatem et pingit delectationem in peccato, cur

Omnibu

נרע ולא נרע o máb jadayta, ve-lo neday? tábin ve-lo yimm-anu bu? תבין ולא־עמנו הוא: וס שב נם ישיש בנו 10 gam fab, gam jafif, ba-nu; ve-cabbir me-abi-ca jamim. * ככיר מאכיך ימים ו המעט ממך תנחומות אל i ba-myai mim-eca tanbumot el? ודבר לאט עמך: ve-dabar la-af yimm-ac? ו ההיקחך לבך מש 12 máb jikhac-eca libb-eca? ירומון עיניך: ú-mah jirzemun yene-ca? מה־ירומון עיניך: 13 cí taĵib el-el rub-eca? ú-mah jirzemun yene-ca? vé-hozét mip-pi-ça millin? והוצאת מפיך מלין: יוכה (אנוש כי־יוכה 4 máh enof ci jizceh? וכי יצדק ילוד אשה: u-ci jizdak jelud iffah? והן בקדשיו לא יאמין s ben bi-kdoj-av lo jarmin; ve-Samem lo zaccu be-yen-av. ושמים לא־זכו בעיניו: ונאלח כי־נתעב ונאלח 16 ap ci nityab, ve-nerlat, if foteb, cam-mem, yavlah. איש שתה כמים עולה: ילי שמע ליוך שמע לי זקהור שמע ליו זקהור שמע לי: ve-zeh haziti, asapperah. ווה־חזיתי ואספרה: יגידו אשר־חכמים יגידו 18 afer hacamim jaggidu, ולא כחדו מאכותם: ve-lo citadu, me-abot-am [arez; ו לברם נתנה הארץ 19 la-bem le-badd-am nittenab hawé-lo yabar zar be-toc-am. ולא־עכר זר בתוכם:

sti ejusdem perpetua.

17] Sævius adversus Jobum dedamaturus Eliphazus, præmittit kordium, in quo Nihil aliud se molaturum ait, quam quod ex propra Experientia habeat compertum, k in auctoritate veterum sapientum st fundatum.

18 celarunt] Inest 2176795, & non telare, supprimere, valet, publice profiteri, & omnibus inculcatum

19 folis] Respicit Joktanidas Ambiæ Felicis sessores: quos memont Eliphazus, ad ostendendum,
non peregrinam doctrinam promurum, sed quæ primis Arabiæ

conditoribus debebatur, & forte etiam Semo, a quo oriundi erant, Gen. x.

19 folis] Digitis quafi monstrat beatiorem quendam finum ac receffum, fingulari Dei Providentia infessum.

ib. grassatus] Ejusdem seclusissimæ sedis conspectum oculis subjicit so yabar zar, non transivit peregrinus per medium eorum. Insinuatum simul, nullum peregrinum contagionis quicquam invexisse in purissimam illam doctrinam ac traditionem. yabar transire, pro, grassari cum contagione, venuste se præbet.

do subnectitur Oratio magnifice elaborata, ludenfa, in qua enarrat, improbos non posse non miseros fieri, atque me- 22 Non securus est uspiam effugere e tenebris; ritifimas pænas certo citius eos manere, ad exemplum & terrorem publicum iifdem infligendas, a fancto & justo Numine, quod ut virtutem amat, ita vitium Odio internecivo profequitur.

ib. parturit] Grandis supponitur improbus necdum plane dolens, fed tre velut fovens, & geftans fuo tempore erup-

turam.

ib.] Numerus annorum, pro multis & innumeris. Janim, anni pro calamitatibus & longis miseriis ex Arabum usu adhibentur. Vid. Cap. xxiv. 1. Nota autem quod 70 mispar cum ad paucitatem pertinet, postponi solet: multitudinem infert præpofitum.

ib. reconditi] niz pan hic valet Inoaceiled at, ex usu illo fignatisfimo, qui Cap. xxi. 19. etiam comparet, itemque Cap. xxiv. 1. Porro violento reconditi sunt, resolvi po-test, usu reciproco va Niphal, in Violentus fibi recondit. Id arctius cum præc. mitholel cohæreret.

21] Habes trepidam mali præfensionem, indeque oriundam concustionem & exagitationem mentis nunquam tranquillæ, quippe quæ intus fovet & nutrit materiam per-

petui timoris.

ib. fonor] Elegans est formula Hebræorum, qua aures alicui tinnire dicuntur, quum stupendis cala-

20] Exordio commo 20 Omnibus diebus improbi, ipse sibi parturit; Et numerus annorum reconditi funtviolento. minibusque & figuris 21 Sonor pavorum in auribus ejus;

In ipla pace vastator incursat eum.

Quippe qui captatur ex specula ad gladium. 23 Vagabundus ipse ad panem, ubinam! experitur in culmine stare ad manum ejus diem horridæ caliginis. 24 Externabur eum angustia & coarctatio, valide oppriment eum, ad instar regis; destinatus est ad turbulentissimas fortunas. imago in verbo mitholel: 25 Quoniam extendit adversus Deum manum

Et contra Omnipotentem semet extulit, doloris materiam in ven- 26 Cucurrit adversus illum cum cervice;

Cum denfitate dorforum clypeorum suorum.

27 Quoniam obtexit faciem suam adipe suo,

Et fecit pinguitudinem super lumbo.

mitatibus circumfonant.

ib. incursat] Adest ei. Media in pace veniet ei in mentem belli, vastitatis, insidiarum. Vel, tum maxime, quum altissima pace gaudebit improbus, necopinatum ei venid exitium.

22 securus] lo jamin, nullan spem, fiduciamque unquam vel for met, vel fovet, se non hoc vel illo modo male periturum: nunquam fecurus, nunquam fui compos, omnia tuta timet, & ubique exitium s bi imminens tremiscit; metu su id ipfum anticipans.

ib. imminetur] zapah est specula ri, e speculo captare, atque ita ali cui ex alto imminere. Reddas in que, Ex alto captatus ipse ad gla dium. Videlicet vindex Dei Gla dius impendet cervicibus improbo rum necopinato in caput descensiv zapu præt. part. antiqua

formæ 1 23 ad

איה

ושך:

זצוקה

ידור:

biffimis, habet, 1 ctio ex quam n nem qua ib. culn Diei, ufu

Prov. iv. applicitus qui etiam bet, fuun que denf absque ul

ib. ad ejus. Pra rum pæn: petuitate (24 opp

victa, inf ib. tur tumultum losi Bellat

tim irruer

לם בס בימי רשע הוא מתחולל ביסי כל בימי רשע הוא מתחולל ביסי רשע הוא מתחולל ביסי רשע הוא מתחולל "" ימים נצפנו לעריץ: "ומספר שנים נצפנו לעריץ:

קול־פחדים באזניו באזניו באזניו באזניו באזניו baj Jalom Joded jebo-énnu.

ביאטין שוב מני־חשך 22 ló jamin Jub minni tofec; יצפו הוא אלי־חרב: vé-zapu bu ele târeb.

23 נדד הוא ללחם איה
ידע כי־נכון בידו יום חשך:
24 יבעתהו צר ומצוקה
תתקפהו כמלך עתיד לכידור:

23 noded bu lal-lehem, ajjeh? jaday ci nacon be-jad-o jom bosec: 24 jebayatu-bu zar u-mezukah, titkep-ebu, ce-melec, yatid lac-cidor.

בי דו אל־אל ידו בז כי נטה אל־אל ידו בז כי מוח אל־אל ידו בז כי מוח מפים בז מוחל בי יתנבר: יתנבר:

בצואר אלין בצואר 26 jaruz el-av be-zawvar; בעבי גבי מגניו ba-ybi gabbe maginn-av.

בירכחה פניו בחלבו בחלבו בחלבו בחלבו בחלבו בחלבו בחלבו בחלבו ייעש פימה עלי כסל ייעש פימה עלי כסל ייעש פימה עלי כסל

formæ pro zapui.

23 ad panem] Calamitatibus acerbiffimis, quas improbus timendas habet, nominatim accenfetur Ejectio ex fortunis fedibufque, ut tanquam mendicabulum oberret, panem quærens, nec inveniens.

ib culmine] nacon haj-jom, Firmum Diei, usurpatur pro meridiei culmine Prov. iv. 19. Hoc grandi Cothurno applicitum ad Diem tenebrarum, qui etiam suum veluti meridiem habet, suumque culmen, quum undique densissimus horror circumstat, absque ullo lucis radiolo.

ib. ad manum] Vel, in manu ejus. Præsentiam signat gravissimarum pænarum cum earundem perpetutate conjunctam.

24 oppriment] titkop rigida, invicta, inflexibili vi subigent.

ib. turbulentissimas lac-cidor ad tumultum bellicum, i. e formidolosi Bellatoris more, malis turmatim irruentibus sibique invicem succenturiatis. Hunc sensum præsero ei, quem Commentator dedit in versione, quasi ce-mélec absolute staret, & cidor turbulentas fortunas signistraret. Reddas itaque, sicut rex paratus ad bellum. Vid. Annot.

25 Quoniam, &c.] Improborum contumax superbia illustribus figuris declaratur.

ib. extulit] jitgabber superbiit, ferocius & insolentius se gessit.

26 cum cervice] Erecto collo infurrexit in Deum (ita ruz pro hostiliter incurrere, Pf. xviii. 29.) Ita Græcis υψαυχενέω, υψαυχενέω.

ib. densitate] vabi proprie constipatio farta; quod Arabes quoque terunt in instructione & densatione aciei, quum stant junctæ umbonibus Phalanges. Obvertit ei dorsum clypei, Proverb. Arab. pro Contumacissimum se gessit adversarium.

27 Quoniam Notat fontem & fomitem hujus contumaciæ, quam nimia fortunæ indulgentia hominem

P

וישכון

polum ac velanum reddens, pepererit & aluerit; vel novum Improbitatis Characterem, in vitam fecuram, lascivam, ventri ac faginæ pascentem.

ib. pinguitudinem] pimah proprie farturam, culcitram mollem.

ib. obtexit In verbo cissah Metaph. a veste & operimento deducta, ut facies adipe vestita, involuta, inducatur.

28 et] proinde, veruntamen.

ib. deletas] Allegoria quæ genium Orientis unice respicit. Ut enim habitare urbes, domos celfas, est Arabibus, Gloria & opulentia florere; fic, adícito Oxy-

moro, habitare arces domosque subversas, est, in ignominia & inopia

jacere.

ib. florebunt] jafab tritum est in urbibus domibusque storentibus, & quieta sede beatis. Vid. Es. xiii. 20. Babylonia lo teseb la-nezat non sedebit in æternum, i. e. non habitabitur, non incoletur, sed in purum putum diruetur. Vid. & Fer. 1. 12. 39. Ei respondet bityattedu le-gallim paratæ funt in tumulos; pro, divino judicio addictæ, cum devotatione seu consecratione solenni.

29 prosperitas] minleh, fumma votorum, culmen prosperitatis. Ex voce Arabica, quæ fignificat, Attinget, obtinebit ex votis. Ea hic nullam habere dicitur radicem, nullum fir-

meum faginans, & adi-28 Et habitabit urbes deletas,

Domosque quæ non florebunt sibi, Quæ destinatæ sunt in tumulos.

Deum sese erigentis per 29 Non ditescet, neque stabit opulentia ejus; Etnon pangetur in terram prosperitas eorum

deditam, seque luxuriose 30 Non recedet ab horrida caligine;

Sugentem ejus surculum arefaciet fulmen: Et tolletur flatu oris ejus.

31 Ne securus sit in ipso culmine fortunz, qui ea inebriatus infanit; [ciffitudo. Nam vanitas est: aderit fluctuans ejus vi-& undique operta atque 32 Quum nondum dies ejus erit, implebitur: Et ramus ejus non erit prominulus.

33 Immaturamabjiciet, ut vitis, groffulum fu-Et dejiciet, ut oliva, florem suum. sum, 34 Nam coetus hypocritarum erit dura filex; Et ignis edet tentoria muneris.

> mamentum, fabulo videlicet superstructa, non rupi pietatis. Hoc pulcherrime expressum per lo jasteh la ârez, non radices aget in terram; proprie, non tendet. Grandis flylus Tendere, pro Radices altius figere, ultro amplectitur.

30 fulmen] Jalhabet fignat haud dubie flammam coelestem vel venti urentis, ut LXX. vel Fulminis, quæ Tragicis absolute φλοξ. Pro fulmine etiam venit, Ez. xxi. 3. Cant. viii. 6.

ib. flatu oris ejus] Omnino ruab pi-v, quum Tempestas divinitus immissa pingatur, Oris Divini ventum fignet necesse est.

31 ne securus] lo jamin, ne credat tanquam stabili, be-fav, vel zquatissimæ, atque ad supremum fa-

Conci-

fligiu

nam

ejus o

Eurip

tuna

protei

rias e

Confe

ut qu

TPOK ?

rit, v

terre,

vicem

propri

unde

arboru

ib.

32

ib.

ישכון ערים נכחדות 28 שמֹן jifcon yarim michadot, bâtim lo jêfebu la-mo, bâtim lo jêfebu la-mo, afer bityattedu le-gallim.

מילו ביקום חילו בייקום חילו בייקום חילו בייקום חילו בייקום חילו ייפום מנלם: ייפום לארץ מנלם: ייפום לארץ מנלם:

לא־יםור מני־חשך 30 lo jasur minni tofec;
jonakt-o tejabbef falbabet;
ve jasur be-ruat pi-v.

מל בשו נתעה ^{31 al jamen baf-Jaw nityah}; ci Jaw: tihjeh temurat-o.

בלא־יומו תמלא 32 be-lo jom-o, timmale; ישפ-cippat-o lo raynanab.

נסרו 33 jatmos cag gepen bisr-o; ve-jajlec caz-zajit nizzat-o.

מים אל בירת הנף גלמוד 34 ci vadat hanep galmud; ve ef acelah oble Johad.

ftigium pervectæ felicitati. ci Jav, nam est ἀςαθμηθόν τι: erit, aderit, ejus σάλος & ἀλλαγή, quippe quæ Euripo mobilior.

ib. insanit] nityah qui dulci fortuna ebrius insanit, in Deumque protervus est. Vim geminam haurias ex Is xxviii. 7. & xxxii. 6. Confer Hos. iv. 12.

32 implebitur] Impersonaliter; ut quum dicimus, actum est; ωέπεωκίω. Sic timmale, impletum erit, videtur σεμνῶς diram necem inferre, Fœm. pers. apud Hebræos vicem subeunte Neutrius.

ib. prominulus] Verbum raynan proprie usurpatur in profusa laxitate; unde raynan ut Epitheton invaluit arborum læte crescentium, & ramis

prominulis ac propendulis superbientium. LXX. recte, η ο ξάδαμνος άυτδ ε΄ συκάση.

33 abjiciet] tamas cruditatem immaturam infert; (inde translatio facta ad violentiam, &c.) fillet abortivam dejectionem. Proponitur ante oculos Jobææ familiæ & fortunæ imago, Eo, qui instar vitis, aut oleæ, modo sloruerat, in trunci fulguriti conditionem redacto.

33 cætus] yadat cætus ejus numerosus, slorens, lætus, celeber, erit galmud, evadet durus silex, æternæ sterilitati & solitudini damnatus.

ib. muneris] Tentoria muneris, i. e. constructa ex quæstu illicito, ab iis qui rapacitate & injustitia rem auxerunt.

35 concipere] Grandes 35 Concipere molestiam, & parere vanitatem! Sententiæ, quarum pro-Et venter eorum parat fraudem. fundior mens est quam

prima fronte apparet. Respicias ad Per. 20, ubi tanquam Basis præmittitur, improbum sua tibi concipere ærumnam & paren fibi mala parturire, atque in thefauros cumulare, dum scelera concipit, in feque admittit materiam exitii. Hæc ipfa imago pro Coronide refu-

mitur, atque per Infinitivum, En vanitatem! ventre ipsorum fraudem parante, decentissime denuo inculcatur.

ib. ærumnam] yamal & aven hic

ANNOTATIONES ad CAP. XV.

20 ve-cabbir] In Heb. deest co-

17 asapperah] Heb. wa-asapperah: mλεονάζαν copulam ex metro liquet,

pariter ac fenfu.

23 noded, &c.] Duas hasce periodos, prout nunc se habent, nullatenus cum metro conciliare possum. Hæreo quoque ad illud nacon bejad-o jom bosec, five vertas, cum Commentatore nostro, Stat in culmine dies caliginis ad manum ejus, five, cum aliis, Paratus est in manu ejus dies caliginis, i. e. tam certo fibi persuadet mox affuturum, quam

si eum præ manibus haberet. Adde quod nec proprie dicuntur Angustia & Coarctatio externare aliquem, nec commode divellitur yatid laccidor a ce-melec. Omnia tentanti. aliquid tandem lucis mihi affulsit ex versione Græca LXX. Kalatitax a j εις σίτα γυψίν. Oide j cu αὐπί, ότι μένα έις πίωμα. Ημέρα 3 σκο รผมที่ ผู้บริง รองอีท์อย, ผมผู้โหก รู้ หู งิงเ. ψις αύτον καθέξει, ώσπες τραληγός wewlosarns winler. Ex his apparet, primo, versiculum noded bu la-libem ajjeb (quem tamen LXX. aliter punctatum legerunt, fc. nodad hu

CAP. XVI.

ARGUMENTUM CAP. XVI.

1 Et respondit Jobus, dixitque,

Supra modum irritatus nova Eliphazi vehementia Noster, vehementius quoque in ipsum

2 Audivi, ficut illa, bene multa: Consolatores molestissimi vos omnes.

& focios invehitur, tanquam qui gladiatorio plane animo in ipsum viam adfectassent, atque adeo infiluissent, sanguinem ipsius hausturi, vivumque laniaturi. Inde ad Deum Per. 8. converso impetu fortem suam lamentatur, quod pro

cumulo malorum in manus tam inimicas & violentas incidisset: quodque præterea ab ipso Deo hostilem in modum prostratus, adflictus, confractusque jaceret, quantumvis Eundem innocentiæ suæ Testem citare fimul c plectun malum ut Ps. v ib. /

le-lebem eendun lam eft, intellexi facturus exor de pro bemetrum esse cid Cap. xx niciem ' fidias, f tium qu persentis quod jon gi debet

qui unus que oppre quantocyu

posset.

ardentissin

um spirit tate & cal

Num

מל וילד און 35 barob vamal, ve-jalod aven! " של של של מיל של של מרטה ובשנם תכין מרמה:

fimul crimen, fimul pænam complectuntur, potiffimumque defignant malum in caput auctoris revolutum; ut Ps. vii. 15, 16, 17.

ib. fraudem] mirmab proprie est

fraus, qua quis in perniciem conjicitur. Jam vero illius venter vel maxime fraudem parat, qui fibi ipfi perniciem creat & accumulat.

ANNOTATIONES ad CAP. XV.

& titkep-ehu referri ad zar u-mezukah. Vide nunc, annon omnia sic recte procedent, atque per unius litera mutationem, nempe $\tau \tilde{s} \supseteq \text{pro} \supset$, quæ facile miscentur, constructioni, sensui, metro consulatur.

ló ja min Jub minni tofec, vé-zapu-bu ele trâreb; nóded bu la letem, ajjeb!

jaday ci nacon cid-o; jôm bosec jebayat-ehu: zar u-mezukah titkep-ehu; cé-melec yatid lac-cidor.

Veruntamen judicent Eruditi.

79

בי ויען איוב ויאמר ו vaj-jáyan ijob, vaj-jomar.

בות באלה רבות 2 Jamayti, c élleh, rabboti:
menañame yamal cull-ecem.

posset. In votum deinde erumpit ardentissimum, ut lites tandem hasce, qui unus poterat, decernat, injusteque oppresso & damnato se vindicem quantocyus præbeat, antequam miserum spiritum sub iniquissima calamiate & calumnia cogeretur exhalare.

NOTÆ.

2 Consolatores] menabame yamal, Consolatores molestiæ & injuriæ, quippe qui verba mordentia mihi pro solantibus venditatis. Habes οξίμωσος, acumine & acrimonia simul feriens.

כאני

tum est O

ed manil dedere fur

10. & 1

maginem nox eader

il oppor

uippe Al

nactatum

micis ar

doneo suæ

ib. fat]

adicio, &

ib. falfi

neum. 1

er pro m

ior, quo

neum pala

a veritas

torquetur quod Cap. xv. 2, 3. missum fuerat telum.

ib. provitat jamriz waegkorn, stimulat te? primaria vis fita est in Validius stringendo.

. 5.] Innuit noster, nihil futilius atque importunius, quam verba coagmentare, & longas texere declamationes con tatione sapientiæ, & supercilio censoris; miserisque Commiserationem, five officium labiorum condolentium, fubtra-

ib. coagmentare] habar proprie coagmentari, con-Inde tetbir bemillim pulchre, coagmentavit fermones, con-

5 prævalere] ammiz peh, validus aut strenuus ore, salse tangit declamatorem magna vel fortia fonan-Salfum quoque illud jabsoc nid sepat ai cohiberetur, parca foret, commiseratio mea. nid sepatai agitatio labiorum, pro tremula voce commiserantis.

6 Enimvero, &c.] Abruptior paulo transitus. Vide ergo an sic necti possit. A Deo, ab amicis, desertus, quid tandem ago? Eloquar ne? an filebo? pergamne in expostulando cum utrisque, an me in filentium tradam? fi loquar, non inhibebitur Dolor meus, & Dei & hominum aures occlusas inveniens. Si cessem loqui, quid tandem a me abibit?

ib. Quid a me abit] Quid respirationis & laxamenti oppressus

3 Num finis] Retor- 3 Num finis erit verbis ventofis? Aut quid proritat te, quod respondeas?

4 Etiam ego ficut vos loqui possem, Si anima vestra meæ animæ vicem subiret: Coagmentare possem contra vos sermones; Et quassare super vos caput meum.

nihil esse facilius, sed & 5 Prævalere possem vobis ore meo: Ita ut comploratio labiorum meorum cohiberetur. flor meus;

tra adflictum, cum often- 6 Enimvero, five loquar, non inhibetur do-Sive ceffem, quid a me abit? Profecto nunc quidem ad incitas adegit me:

Sideratum desolasti cœtum meum.

8 Quodque me quadrupedem constrinxeris, in testem existit,

Et stat contra me aperta mihi falsitas, in faciem testimonium contra me fert.

capiet spiritus?

7 profecto] Æstum animi turbati, & quo se vertat nescii, indicat singultans, ut fic dicam, oratio.

ib. adegit] bel-ani, ad incitas adegit, summam infert & ægritudinem, & impatientiam. laah laffari, defatigari, adfligi, μοχθών, &c.

ib. sideratum] Jamam (unde in Hiph. hesim) proprie est fulmine, vel vento urente, adflari, siderari. hasimmota vadat-i. Nunc me eradicatum fentio, & vere, cum cott meo florentissimo, desolatum, side ratumque, qui, ex tanta Fortuna & gloria dejectus, ne sodalem quidem consolatorem reperiam, fel omnes meos hostili in me impen confurgere.

8 constrinxeris] kamat non tan-

Nafus

של לדברירוח 3 ba-kez le-dibre ruat? הקץ לדברירוח o mab jamriz-eca, ci tayneb?

ארכרה ארכרה 4 gam anoci ca-cem adabbrab, lu jej napj-ecem tahat natj-i:

אחבירה עליכם במלים ואניעה עליכם במו ראשי: atbirab yak-cem be-millim; ve-aniyab yak-cem bemo roj-i.

במרפי 5 aammiz-cem be-mo pi: ve-nid fepat-ai jabfoc.

כאני 6 im adabbrab, lo jetasec ceéb-i; יחשך כאני 6 im adabbrab, mab min-ni jabloc?

י אך־עתה הלאני ז' ac vattab beb-ani; bájīmmota col vadat-i.

אותקמטני לעד היה 8 vat-tikmet eni le ved bajab, vaj-jakom b-i catif-i, be-pan-ai [jayneb.

um est Obtorto collo in jus trahere, ed manibus pedibusque constrictum dedere supplicio. Supra, Cap. xi. 10. & 12. xiv. & 13. 27. hanc maginem habuimus: recurretque mox eadem Per. xi. instra. Ea nitial opportunius heic loci, præbet suppe Allegoriam suis numeris abolutam, qua, se supplicio gravi nactatum conquerens, id ipsum ab micis arripi ostendit, pro Teste doneo sue improbitatis.

ib. flat] Notæ phrases, stare in

adicio, & cadere.

n-

di-

Ta-

in

ne,

ari.

era-

ceta fide-

tuna

quifed

petu

tan-

afus

ib. falsitas] cabs-i mendacium neum. Nempe hic passive poniur pro mendacio, quo circumveior, quo illaqueor, quo jus mihi neum palam eripitur, & liquidissima veritas causæ meæ ab amicis ab-

negatur. Ita tamas-i violentia mea, pro mihi facta, five injuria mihi illata, Gen. xvi. 5. Jer. li. 34.

Jud. ix. 24. & alibi.

ib. flat] Formula judicialis, qua grandi Schemate attribuitur Mendacio aperto, & cum perjuria conjuncto, fiducia standi & testandi. Pro perjuria & persidia crebrum est cates, quod est Jus alicui debitum præfracte abnegare, impieque ejurare.

ib. in faciem] In faciem respondere valet Audacter & impudenter falsum dicere testimonium, & sub oculis innocentis, quin ejus negationi, vel, potius, veritatis demonstrationi, reniti, atque in calumniando, criminando, & condemnando

perseverare.

gici infinitum dolorem ipirantes. Nasus ejus fignat iratum, fævum, fuperbum impetum, in qualem sese effuderat Eliphazus, quem & vocat 10 Dispandunt contra me os suum; hostem suum.

ib. acuit] Allusum videtur ad Fulmina, quæ & oculis haud dubie, Eliphazi declamantis mi-

cuerant.

ib. discerpful farap credibilem dolorem quo anima ejus laniebatur, tam gravibus calumniis circumventa; partim, ad dirum illud exitium, pro meritis, & incubiturum, feverus censor pronuntiarat.

(ut & fatan) adfert fummum gradum inimicitiæ, animo vultuque obstinato adversantis, & infe-

flantis.

10 dispandunt] In verbo payar inest hiatus tanquam speluncæ. Pingitur os leoninum, cum capacis alvi specu. Confer Efai. v. 14. Thren. ii. 16,

ib. implent] Implent semet super me valet Sanguine meo se satiant,

veluti leo prædæ incubans.

11 tradidit] Aggregavit me Deus gregi perversorum, &, tanquam maleficum, infamia publica supplicioque adfecit. el-yavil. el hic valet una cum, 209;.

ib. ad manus] val jade, ad manus, pro More ac ritu. Vid. Cap. i. 14.

ib. dejecit] rafab proprie in falebram inextricabilem dejectionem fig-

9 nasus] Adrectus tra- 9 Nasus ejus discerpsit; & implacabiliter adversatur mihi:

Limavit super me dentibus suis; Hostis meus acuit oculos suos mihi.

Cum contumelia percutiunt maxillas meas:

Pariter super me semet implent.

non ex ore tantum, sed 11 Collari vinctum me tradidit Deus ad iniquum; I dejecit me.

Et ad manus importunorum in Barathrum pertinet partim, ad in- 12 Defæcate tranquillus eram, & fæcibus turbulentis fecit me exæstuare; [fregit;

> Et prehendit cervicem meam, meque dif. Atque fibi me constituit in scopum.

quod & incumbere jam 13 Corona facta invadunt me jaculatores ejus; Sulcat renes meos, nec parcit; Effundit in terram fel meum.

ib. adversatur] satam 14 Perrumpit me ruptura super rupturam; Incurrit super me sicut fortissimus bellator.

> nat; aut in barathrum lutosum & profundum, ubi quis ita fidit, ut emergere nequeat.

12 tranquillus] Jalev, proprit defæcate liquidus, designat pristinam felicitatem externam, internam. jeparpar contrivit, confregit me. Metaph. a torculari, quo frangitur uva, quod porah ab hoc The

ib. cervicem] In prehensa cervice ante oculos ponitur Violenta manus, quæ ipsi & injecta fuerat, & etiam num gravis inhærebat, sub plagt Dei atrocissimis prostrato ac contufo, instar scelerati ad supplicim rapti.

ib. diffregit] In diffracta cerric

habes gend tam p ib. tentis fpiritu dixit, 13. allego jacular bo ob ipsa to guntur effusa : ditione

10, 2

lis eft,

נסקלי בפיהם 10 páyaru yal-ai be-pi-hem; bé-berpah hiccu lebaj-ai; játad yal-ai jitmallâun.

עניל אל עניל זו יסגירני אל אל עניל יון jásgir eni el el-yavil ייסגירני אל אל עניל ירטני: ve-yal-jede rejayim jirt-éni.

ייתי ויפרפרני 12 Jalev bajiti, vaj-jeparper-eni; [eni, v-aħaz be-yorp-i, vaj-jepazpaz-

: jekim-eni lo le-mattarab; ויקימני לו למטרה: jekim-eni lo le-mattarab; ויסכו עלי רביו ו3jasobbu yal-ai rabb-av;

יפלח כליותי ולא יחמל jepallat ciljot-ai, lo jatmol; jijpoc la-arez merarat-i.

יפרצני פרץ על־פני־פרץ 14 jiprez-eni perez yal-pent pârez: ירץ עלי כגבור jaruz yal-ai ce-gibbor.

habes spem emergendi, seque erigendi vim, infractam & comminutam penitus.

IT-

if.

us;

tor.

n &

, ut

oprie

rifti-

nam.

me.

angi-

The-

ervice

nanus,

etiam-

plagis

CON-

licium

cervice

accum

ib. fcopum] Ad Tela illa Omnipotentis directum est, quorum veneno spiritum sibi suum ebibi, & absumi dixit, Cap. vi.

13] Sublimia omnia in eandem allegoriam conspirantia triplici gradu. Primo enim inducitur Corona jaculantium, & denso telorum nimbo obruentium. Secundo, viscera ipsa telis illis hausta & laniata pinguntur. Tertio, eadem in terram effusa arguunt desperatissimam conditionem.

ib, nec parcit] lo jatmol non mollis est, per μέιωσι, pro sævissime in-

flat & incumbit, fine modo, fine fine. Formula notiffima.

ib. fulcat] In hoc verbo cothurnum observes. Sulcat renes meos, in vulneribus ad vitalia adactis, solennis locutio. Vid. & Pf. 129. Ubi aratores in dorso longos fulcos trahere dicuntur.

14 ruptura] Novis coloribus exaggeratur fævus ille impetus, quo fe quati, arietari, atque tormentis validiffimis oppugnari velut, expugnarique dicit, haud fecus atque arx mole belli circumfessa. Verbum paraz in mænibus perruptis crebrum. ruz, pro incursu bellico, & ce gibbor, ficut g gas, in eandem concinunt figuram.

Q

nimvero luctui ac mœrori perpetuo me video damnatum, eoque plagis hisce cœlestibus redactum, ut nunquam iterum caput erigere possim, fqualore publico, mihi fit emoriendum.

ducta a Tauro qui stratus procumbit humi, misso. Supple jacet.

ib. cutim] geled proprie, pellis detracta car ni, corium animali direptum; fed & per Exvel flagelli lacerationem.

ib. exhaustus] yolalti Et filius hominis cum locio luc repetitis plagis haustus 22 Nam anni perpauci venient; fum, Præt. Pyhal. Vel, haufi cornu meum.

16 fermentiscit] Allusum videtur ad lutum,

bomer, aquæ fluxu & refluxu ripæ ingestum: ad quam rationem, per copiosas lachrymas, facies luto quasi cooperta, ac conturbata, fuerit. Vultus meus lutulentus est, & sordidus.

ib. super palpebras] Pictura mœroris feralissimi & ineluctabilis, sub quo fe moribundum ac depositum jacere indicat. Nota formula Javá-Τε νέφος δος' ἐκάλυψε, quam frequentat Homerus: necnon appi de όσε κελαίνη νέξ έκαλυψεν.

17 quantumvis] val lo hamas fuper non violentia, &c. i. e. non ob-

15 Saccum, &c] E-15 Saccum confui super laceram cutim; Et vulneribus exhaustus sum; in pulvere cornu meum.

16 Facies mea fermentescit præ fletu;

Et super palpebras meas est umbra mortis, fed in cinere, facco, 17 Quantumvis nulla fit violentia in manibus Et oratio mea sit limpida.

ib. cornu] Metaphora 18 O! Terra, ne cooperias meum sanguinem! Et ne existat locus clamori meo.

cornu in pulverem im- 19 Etiam nunc ecce in cœlis testis meus;

Et oculatus meus testis in celsissimis.

20 Illusores mei sodales mei:

Sed ad Deum exstillat meus oculus.

coriationem verti potest, 21 Utinam disceptare posset homo cum Deo; Et filius hominis cum focio fuo.

Et viam non remeandam ambulabo.

stante liquidissima mea innocentia, manuumque & precum puritate. Vid. Cap. x. 7.

Pulcherrime dictum ib. oratio] pictumque: Oratio mea est limpida: quod fuavissimos fontes pandit amplificationis.

18 ne cooperias] Nempe terra tegit sanguinem, quum ejus vindicta negligitur, Esai xxvi. 21. Clamat autem sanguis e terra, quum Deo vindici obversatur. Eo clamore non audito, vel repulso, videtur locus ei concessus intra terræ finum, ubi interceptus supprimatur. In

Annotationes ad Cap. XVI.

7 bel-ani? Aliquid deesse videtur quod cum bel-ani conveniat. Vulg. Nunc autem oppressit me Dolor meus, ceeb-i.

12 jekim-eni] In Heb. præfigitur

Copula. Sed venustius & commodius hæc ad fequentia referenda funt, novamque periodum inchoant, quum in eadem materia versentur.

21 Utinam disceptare] Impedition Constructio

lang mun plici lium cum nece bat. fecti Deo

fum

fign

teste

vidi

testa

ib

Con

terp Con argi se S ישק תפרתי עלי גלדי 15 fak taparti vale gild-i; yoʻlalti; be-yapar karn-i.

ארץ אל־תכסי דמי 18 érez, al-tecassi dam-i! vé-al jehi makom le-zaykat-i.

עדי בשמים עדי הנה בשמים עדי 19 gám yattah hinneh baj-jamem בשמים עדי למרורים: vé-fohad-i bam-merorim. [yed-i;

בישנות מספר יאתין 22 cí Jenot mispar jestáju; יארו לא־אשוב אהלך ישנות מחלם שני יארח לא־אשוב אהלך:

fanguine & clamore hocce potiffimum respicitur ad dirum illum supplicium, quo innocentissimus mortalium, damnante & insultante circumstantium corona, mactabatur, necemque se oppetiturum credebat. Ad hoc se vindicari poscit, adfectu plusquam tragico, & ab ipso Deo quodammodo contra semet ipsum slagitare videtur.

ib. oculatus] fohad fortius quid fignat quam ved, & proprie notat testem oculatum, qui, quod præsens vidit, non solum quod audivit, at-

testatur.

19 etiam] Illationem & conclusionem fignificat, qua postulati præcedentis fundamentum inconcussum indicatur.

ib. exfillat] In oculo guttatim exstillante, habes imaginem gravif-fimam animæ lento mærore tabescentis, inque desiderio hocce semet consumentis. Confer Ps. cxix. 28.

22 Nam anni, &c.] Janot mispar anni numeri, pro numerabiles, perpauci, ita minuit ut fimul contemnat. Paucissimi autem hie quoque pro nullis positi.

AnnorAtiones ad Cap. XVI.

Constructio multum peperit inter Interpretes dissensum. Sic se habet Commentatoris Versio, Ut liquido arguat virum inter & Deum: & silum hominis atque sodalem ejus. "Scilicet duplex (inquit) Judicium,

"duplicem decisionem petit Jobus;
"alteram in causa sua cum Deo,

" alteram in causa sua cum amicis.

"Exstillat oculus meus ad Deum, "ut jus dicat viro cum Deo: (1)

" arder, i. e. mihi, nisi quod gran-Q 2 dius

- dius fit & minus invidiosum) & " filium hominis arguat ratione fo-
- " cii sui, sive in Causa quæ ei cum " fociis intercedit : ผ่หอ มอเทริ refum-
- " tum jocat infert cum liquida de-" monstratione veritatis victoriam
- " innocenti adjudicatam adversus " Criminatores. bocit enim est us-
- " oor, ut Arguere, ab albo etiam " derivandum, quasi in albo claro-
- " que die collocare. Hoc ad re-
- " victiones & redargutiones valde " pronum, ita tamen ut evictionem
- " demonstrationemque justitiz eti-" am admittat. Sie fupra xv. 13.
- " & alibi." Haud fane displicet

CAP. XVII.

ARGUMENTUM Cap. XVII.

Caput hoc gravissimis adfectibus intercifum & abrubtum est. Lugubrem Lessum sibi ipsi, ut ita dicam, recitat Noster, ratione suæ sortis, qua sibi vivo videntique funus amicorum ludibria & contumelias.

I Corruptus est spiritus; dies mei Sunt extincti; sepulcra mihi.

2 Si non ludificationes mecum funt; Et in obstrigillatione earum pernoctat oculus meus!

cum acerbiffima complo- 3 Pone pignus nunc, sponde pro me tecum; Quis ille qui manui meæ pangendo infigatur? ducere cogebatur, inter 4 Nam coreorum involucro condidisti, demta Propterea Nihilum prævalet ils. [maturitate:

NOTE.

I spiritus] rub-i non halitum, non vitam fignat, fed ipsum spiritum, ita infractum, contusum, confusumque malis, tum externis, tum internis, ut se erigere amplius nequiret, haud fecus ac fi mutilus truncatufque jaceret. Sic proprie bubbal.

ib. extincti] Decidi haud potest. quid nizyac, nusquam alibi pro-stans, valuerit proprie. Haud dubie formula hacce fignatur gravislimum exscidium, quo omnes spes opesque funditus deletæ. Aliis succifi funt. Vulgat. breviabuntur, i. e. succisi, medioque in cursu extincti.

ib. fepulcra] i. e. mihi fint, vel, opto mihi; vel, sepulcra quasi mea circumfero. Inter formulas veterum percrebuit non tantum, occidi,

sed etiam, sepultus sum. Solum mihi fuperest sepulcrum. Poesis nempe adfectat pluralia: idque in hac voce Arabibus folemne.

2 si non] Exaggerat Noster acerbitatem fortis suæ, ex eo quod pro amicis folatiis hostiles illusiones & traductiones experiatur.

ib. fi non] im lo in dejerationibus gravissimis folenne. Vid. ad Cap. i.

ib. ludificationes] De Origine Thematis batal haud liquet adhuc. Id constat, amarulentam illusionem defignari.

ib. obstrigillatione] marah proprie obstrigillavit. Videtur Metaph. defumta a flagello in os & oculos incuffo: quo nihil præfractius contumeliofiusve.

caufæ frare fit, ut tur fili Habet

fenfus,

Vide

expon

arguer

ib. per quam Gra adsciverus quo habit bernio di adhæresci aliquis po tatur Moi 3 Pone io, quæ 1 dicium de handam. ionem C imab pon litur pig Oppignera ib. quis

ignore po

ultineat,

m, inno

Vide igitur, annon simplicius ita exponendum sit, atque O! utinam argueret vir, i. e. liceret homini causæ suæ veritatem liquido demonstrare coram Deo; aut, si id minus fit, ut faltem id facere concederetur filio hominis, coram focio fuo. Habet hæc structura nihil duri, nihil

sensus, structura impedimento est. coacti aut impediti. Habet etiam illud ben-adam venustam quandam Emphasin, & argumentum a paritate naturæ, cur id Jobus expectaret. le Emphatice Nominativis præponi folet. Hic vero, fi redundare videatur, deleri potest, & eloah ut disfyllabum legi, ut servetur metrum. Malim tamen retineri.

ימי חבלה ימי rub-i hubbelah; jam-ai nizyacu; kebarim l-i. נזעכו קברים לי:

עמרי ב יאם לא התלים עמרי 2 im lo hatulim yimmad-i; u-be-hammerot-am talin ys-ni! ובהמרותם תלן עיני: ry muchica

ערבני עמך 3 Simah na, vorb-eni yimm-ac: mí bu le-jad-i jittakey? מידהוא לידי יתקע:

בי־לבם צפנת משכל 4 ci libb-am zapanta mif-facel; yal cen lo terom-em. על כן לא תרומם:

Infignis figura, ib. pernoctat] quam Græci in σωνοικών & σωναυλίζων adciverunt, quum malum cum aliquo habitare, ac pernoctare in contubernio dicitur, quod ei pertinaciter adhærescit. Etiam, inversis vicibus, aliquis pervenuste contubernalis voatur Morbi, malique mœroris.

3 Pone] Numinis ipfius provocano, que petit ut Deus secum in judicium descendat, ad Litem terminandam. Eandem habes Provocaionem Cap. xiii. 18, 19. Sub mab pone, commodissime suabauitur pignus. yorb-eni yim-mac. oppignera mihi pro temet ipfo.

ib. quis ille] Quis est ille, qui, ignore posito, mecum contendere ustineat, ni optimam causam habem, innocensque opprimar? vid.

Cap. xiii. 19. 4 Nam, &c.] Ratio redditur audaciæ, qua Deum ipsum sponsione lacessiverat, nempe quod alias nunquam hæc lis decidi posset, Amicis in hac controversia plane cœcutientibus, & omnia susque deque miscentibus.

ib. condidisti zapan proprie abfcondidit in loculo, five involucro crasso & coriaceo, ut eorum cor crasso velut corio circumtectum in-Adjuvat hanc figuram vox nuatur. fecel, prudentiam designans, nec non felicitatem. Utraque notio ducta a maturitate. Sic allufum ad involucra coriacea & crassiora dactylorum, qui maturitatem assequi nequeunt, nisi vel natura, vel arte, tegmina illa diffindantur. Inde existit,

Cor corum tanquam craffiore loculo condidifti a maturitate, i. e. quo pe qui, maturi quidem annis, immatura circa mant.

ib. prævalet] terom-altius est iis. Magni em altius est iis. affectus est, Nihilo ipso levius quid, inferiusque, pronunciare. Redi ad Cap. iv. 21. vi. 12. Ubi amicos to under factos dixit Nofter. Gen. usus neutralis frequens eft.

5 Qui in cenfu, &c.] Quum amicos increpuisset ut illusores, immaturis judiciis & censuris adflictum vexantes, atque adeo pro folatio mi-

feri minus Nihilo factos; opportune subnecti videtur illa Gnome, quam Cap. vi. 15. vivis coloribus pinxit. Sensus autem est, Qui inter bona numerat amicos, ejus filii non invenient quod expectabant. Frustra erit, qui fibi suisque amicos fidos in adverfis experiri sperat.

ib. profitetur] baggid le-helek ve-nustiffime, pro Censui annumerare, vel pro Hæreditate & portione eximia censere. Belek est proprie La-pillus, Vigos, 2019;, portio quam

quis fortitur.

ib. oculi] Oculus tabescens pro spe frustrata. Vid. supra Cap. xi. 20.

6 constituit] bizzig signat prostitutionem tanquam super Theatro, aut Catasta facinorosorum. Dicitur Dicitur Deus aliquem in Proverbium ponere, in quem Exempla ediderit pænarum. Vid. Ezech. xiv. 17. Jer. xxix.

ib. abominatio] topet abominatio quæ sputatur, sive despuitur. Hoc

5 Qui in censu profitetur amicos.

Etiam oculi filiorum ejus contabescent.

minus maturescat: quip- 6 At me constituit Parabolam populis; [sum. Et abominatio despuenda in faciem factus hasce res judicia pro. 7 Ideo hebetatur pro ægrimonia oculus meus; Et membra mea, ut umbra, omnia funt.

8 Siderati stent recti ob hoc ipsum;

Et innocens adversus Hypocritam zelo cor-

Et retentet justus viam suam; Tripiatur. Purusque manuum addat fortitudinem.

10 Atqui enimvero revertimini, & veniatis Et non reperiam in vobis fapientem. [age; 11 Dies mei præterierunt; destinationes mez Revulsæ funt, hæreditariæ possessiones

energed not the

cordis mei:

mirifice quadrat ad le-panim, in quo fudater; aliis ante, aliis olim, aut aliud quid, exprimentibus.

hac in

quod

fignetq

ftrenuit

17. lxi

lantiffir

vel tuer

priscam

confilia

conflata

quandan

mention

motam.

litis, bu

tumete,

multuan

Sic sensi

tum pot

versus m

tes nihil

vestram 1

II pro

confuetas

IO r

7 hebetatur] cahab proprie he-bescere. Videtur desumtum a moribundis, vel animi deliquium patientibus, quibus visus frangitur.

ib. ut umbra] Innuit obscuram & evanidam hominis speciem magis, quam hominem. Sic & yen oculus in priore colo pro corporis adipectu fumi potest, ex usu Arabum tritifimo. Factus fum όμαα τυφλόν, evanidum quoddam spectrum.

8 Siderati, &c.] Pulchra Parænefis, qua Genus piorum jubetur obstupescere quidem ad casum incredibilem; fed tamen non cedere Hypocrifi in pietatem infultatura; ne que tentationi fuccumbere, quin contra sancto semet zelo succingere animare ad causam probitatis & vir tutis adversus improbitatem strenut defendendum.

ib. corripiatur] Verbum jityorat

Noctem

1177 . 427 לחלק יגיד רעים ז le-hélek jaggid revim, ve-yene ban-av ticlenab. ועיני בניו תכלינה: עמים למשל עמים 6 ve-hizzig-ani li-mjal yammim; ותפת לפנים אהיה: vé-topet le-panim ebjeb. עני עני פכעש עני ז יתכה מכעש עני זי יתכה מכעש עני v-izur-ai caz-zel cull-am. ויצרי כצל כלם: על־זאת g jájommu jejarim yal-zót; ve-naki yal banep jityorar: ונקי על־חנף יתערר: ישרו צדיק דרכו g vé-jobez zaddik darc-o; ú-tebor jadaim josip ómez. וטהר ידים יםיף אמץ: ואלם כלם תשובו ובאו נא 10 vé-ulam cull-am tajubu, va-bouwé-lo emza ba-cem hacam. [na; ולא־אמצא בכם חכם:

> ימי עכרו זמותי II jám-ai yaberu, zimmot-ai נתקו מורשי לבבי: nitteku, morase lebab-i.

hac in sede peropportunum, quippe quod opponatur dejectioni animi, fignetque excitationem sui ipsius ad Esai li. strenuitatem & vigorem. 17. lxiv. 6. Subest quoque zelus vigilantissimus ad veritatem, & justitiam, vel tuendam, vel vindicandam.

IT.

tis

ez

163

quo

aut

he-

mo-

pa-

m &

agis, culus

pectu itiffi

eva-

ræne-

r ob-

incre-

e Hy-

; ne-

n con-

ere & & vir

Arenu

ityorat

octem

10 revertimini] Redolere videtur priscam Formulam, ad designanda confilia & molimina magno studio conflata; vel etiam tumultuationem quandam & indignationem vehementiorem adversus aliquem commotam. Sic Esai. xxi. 12. Si bullitis, bullite; redite, venite, i. e. tumete, æstuate, indignemini, tumultuamini, quantum vultis, &c. Sic fensus foret, indignemini quantum potest, & capita inter vos adversus me conferte, omnia moventes nihil promovebitis, fed infcitiam vestram magis magisque prodetis.

II præterierunt] Recurritur ad consuetas lamentationes. Actum

est de me meisque fortunis; quicquid sperabam, id omne tristi occasu extinctum.

ib. destinationes] Magna est vis vocis zimmah, quæ fignat cogitationem fixam, quam quis cum animo fuo destinavit, & unde avelli nequit.

ib. revulsæ] nitteku abruptæ vel revulsæ sunt. Quicquid unquam cogitavi, speravi, firmissima persuasione mihi promisi, de Dei gratia & Benedictione me meosque prosecutura, id omne convulfum & penitus abruptum, atque ita dissipatum disjeclumque, ut ne minima quidem spei ansula sit relicta.

ib. possessiones] morase proprie hæreditariæ possessiones. Ita vocantur cogitationes illæ altius radicatæ & infixæ, quæ cor, i.e. totam mentem ejus, occupaverat, qualque ea vicissim occupabat, atque pro gratissima sua possessione habebat.

sep!

ma

tref

prii

jam

exc

ubi

reli

in p

fpes

pro

pote

bat:

con

rum

gen

12 posuerunt] jasimu, 12 Noctem in diem posuerunt;

Impersonaliter capias pro ponitur; hoc fenfu, dumihi in diem convertunt. Vehemens Schema videacerrimo animatum, quo eo se redactum oftendit, benda sit pro die vitæ, quafi, ex cujus tenebris triftibus & horridis tantummodo adfulgere queat aliqua lux confolationis. Adfectus est regyi-

zώτα? Φ, quo altius ne Sophoclæus quidem cothurnus scan-

13 sane] Acrimoniam subesse sentis, qua inculcat noster, omnem suam spem esse Desperationem melioris fortunæ.

ib. domus] Allusum, ex Ancipiti, ad domum, quam in Terra viventium fibi promiserat, splendidam, ac benedictione Numinis cumula-

ib. frata] Simile ambiguum, Fulcivi strata mea. Est phrasis Grandi-

Lux propinqua a facie horridæ caliginis. rissima mea fata Noctem 13 Sane expecto ut Infernus sit domus mea; In tenebris fulcivi strata mea.

tur conceptum, έξυμώς 14 Putredinem compello, Pater meus Tu: Matrem & fororem meam appellito terediut nox mortis fibi ha- 15Et ubi, ubi istic, spes mea!

Et meam expectationem quis videbit eam? 16 Ad vectes inferni descendent;

Sane pariter super pulvere procumbendum

fona, in qua alluditur ad Thalamum & Conjugia.

14 Pater] Mirifica Allegoria, quà ad anfam Ambigui modo porredam, innuit Noster, longe aliam fibi, atque expectarat, cognationem contrahendam, quam nemo non hor-Amplificationi huic occasionem dedit, præter id quod Per. præc. indicatum, stylus perpetuus Arabiæ, quo Pater, Mater, Frater, Soror, Filius, &c. deflectuntur ad allegoricas formulas.

CAP. XVIII.

ARGUMENTUM 1 Et respondit Bildadus Suchita, dixitque; CAP. XVIII.

tia & acerbitas fociorum,

qui a Nostro non sat clementer increpiti, inclementer fane, atque immodeste, in eum sese invexerunt hacce altera coitione longe acerrima. In ea, ad Exemplum Eliphazi, formidolosam aciem in-

cessu Desensitationis Jo- 2 Quousque ponetis captiosos laqueos sermo bææ, crescit vehemen- Diserte agatis, & postea nos agemus. [nibus]

> struit secundus differtator, atque o bum accusans verbosæ astutiæ, importunitatis, & impotentia, qua Deum, amicosque, lacessebat, suumque ipfius animum veluti dilania.

> > Quamobrem

ישימו לילה ביום ישימו סיר karob mip pene hojec.

ווער לילה ביום ישימו סיר karob mip pene hojec.

ווער ליד אם אור קרוב מפני חשך ביתי מוער ביתי ושול ביתי ושול ביתי ושול ביתי ושול ביתי השול ביתי שוער ביתי יצועי:

ווער לישחת קראתי אבי אתה של און לשחת קראתי אבי אתה ושהי שמ-abot-i la-rimmah.

ווער אפי ואחתי ליכה:

ווער מי ישורנה:

ישורנה:

ווער מי ישורנה:

מי ישורנה:

ווער מי ישורנה:

sepulcrum, pater perditionis, mors, mater miseriæ; mortuus, frater putrefactionis, &c. &c.

III.

s.

13;

edi-

em.

m?

erit.

um

um

quâ

ect-

am

em

101-

fio-

er.

uus

ter,

ad

9.

15 ubi] Spes ab ipfo Jobo inde a primo pietatis curriculo concepta—jam radicitus convulsa dolentissimæ exclamationi occasionem dat. Ubi, ubi locorum tunc spes mea? ubi spes religiosa, ubi sperata benedictio! in profundissima inferna descendent; spes, simul cum sperante, in pulvere procumbet.

ib. spes] Prius illud tikvah exponi potest de Religione, sive spe pia in Deum defixa; posterius de spe benedictionis cœlestis, inde accensa.

16 vectes] Per vectes Orci designantur serratæ Orci portæ. & sormidolosa claustra resringi nescia.

ib procumbendum] natat reddi potest vel quies, vel procubitus, vel descensus; medium præserendum a janat, quod in co, cum procubitu, videatur captata destitutio illius, qui quasi proditus & abjectus a suis; quam ideam bonit non raro adsciscit. Vid. Amos v. 7. Esai. xxviii. 2.

7

יוען בלדד השחי ויאמר ו משן jáyan bildad haf-Juti, waj

ער־אנה תשיטון קנצי למלין 2 vad-anah tesimun kinze le-millin? tabinu, ve-ahar nedabber.

bat: inde torrenti Orationis flumine, convertitur ad meritissima improborum supplicia vivis coloribus depingenda; eaque volvit, judiciorum Divinorum sulmina ac tonitrua,

quæ aperte in caput Jobi contorqueantur & revolvantur.

2 ponetis] Increpatur Jobus, & quotquot cum ipio, si non præsentes, absentes saltem, starent.

R

inusit. est venari, aucupari, laqueos & retia tendere. & appofita figura existit, ponere retia fermonibus, i. e. captiofe differere, & strophas verborum nectere, atque implicare ad veritatem eludendam.

ib. diserte] clare & diserte loquamini. Sic Dan. viii. 16.

70b vi. 24.

ib. agemus] nedabber disceptabimus, & controdijudicabimus. Judiciale.

3 Quamobrem | Vide-Cap. præc. quafi pro impuro grege fodales fuos sprevisset Jobus, rationisque experti.

4 O lanians] Retorquetur in Noftrum quod amicis impegerat Cap. xvi. 2, 10. atque suamet ipsum impatientia & impotentia sese dilani-

are graviter reponitur.

ib. naso] ap, ira, furor, proprie fignat nasum; hic autem, speciatim, Nasum elatum, sumantem, qui superbum aliquid & fævum spirat; & more leonino fertur ad laniandum.

ib. fane] Ironice. Enimyero propter te, credo, tui causa, Deum abjecturum esse Terræ moderamen, & Leges justitiæ ac sanctitatis in natura Dei fundatas, rupiumque instar

immotas, fore convellendas.

ib. derelinquetur] tevazeb speciatim in terra incolis vacua, & quafi viduata haud injucundam præbet imaginem. Placet & hoc. Itane te occumbente omnia occident, & fabrica mundi corruet, quasi tu solus eam fulcires? Sic carperetur nimia illa Paratragædiatio, qua Reli-

ib. laqueos] kanaz 3 Quamobrem reputamur tanquam pecus bru-Impuri fordemus in oculis veftris? [tum,

Inde pulcra 4 O Lanians animam fuam in naso suo! Sane propter te derelinquetur terra? Et revelletur rupes e loco fuo! [tur;

> 5 Nihilominus lumen improborum extingue-Et non splendebit flagrantia ignis ejus:

tabinu 6 Lumen in tentorio ejus obtenebrescet; Et lucerna ejus super ipso restinguetur.

7 Arctabuntur gressus potentiæ ejus: Et prosternet ipsum suum ipsius consilium.

versiam rite discussam 8 Nam jactus factus est reti ad pedes ejus; Et super reticulo implexo obambulat,

tur respicere ad Per. 4. 9 Apprehendet calcaneum laqueus: Instringet eum nexus nodosissimus.

> gionem ac Virtutem non tantum in acerbissimo suo casu periclitari, sed & fecum fepeliendam fore, infinuare videtur, Cap. xvii. 8, 16, 17.

lic 80

Xi.

na

Co

Or

Ita

am

mi

an

bil

m

ma die

ftu

bit

rui

qu

CO

CO

bi

5 Nihilominus] Quantumvis laqueos nectas, quantumvis nos pro brutis contemnas, quantumvis impotenti ira te lanies & terram rupesque sedibus suis emovere velle videaris, immotum tamen stat & stabit, Lumen improborum fore extinguendum, quippe qui ipse hujus veritatis evidentissimum nobis prostas documentum.

ib. lumen] In facris notiffimum pro felicitate, latitia, & gloria. In eundem Sensum Arabibus flamma ignis febib if.

ib. flagrantia] sebib non tam scintillam, quam vividam vim ignis ar-

dentis, fonat.

ib. non splendebit] Solito fulgore privabitur, in tenebras convertenda.

6 Lumen] Lumen obtenebratum in tentorio est Fortuna domus extincta. Imago lucernæ, totam do-

מדוע נחשבנו כבחמה 3 madduy netjabnu cab-behemab, nitminu be-yene-cem? נטסינו בעיניכם: ים לפשו באפו 4 torep napj o be-appo! bá-limyan-eca teyazeb árez? הלמענך תעוב ארץ vé-jeytak zur mim-mekom-o? ויעתק צור ממקומו: ידעך 5 gam or rejayim jidyac; vé-lo jiggah sebib iff-o: ולא־ינה שביב אשו: אור חשך באהלו 6 or hajac be-ohl-o; ve-ner-o yal-av jidyac. ונרו עליו ידעד: יצרו צעדי אונו זערי אונו זערי אונו זערי אונו ותשליחהו עצתו: vé-taslic-ebu yazat-o. כי שלח ברשת ברגליו 8 ci Jullat be-refet be-ragl-av; ועל-שבכה יתהלך: vé-yal-sebacah jithallac. יאחז בעקב פח g jóhez be-yakeb pat: jábzek val-av zammim. יחזק עליו צמים:

mum illustrantis, in Orientalium deliciis est, pro fortuna splendidissima, &c. Vid. 2 Sam. xxi. 17. 1 Reg. xi. 36. xv. 36. Pf. cxxxii. 17.

ib. super ipso] Allusum ad Luminaria, quæ in tentoriis supra caput

Confidentium suspensa.

7 gressus] Tritissima est in stylo Orientali Figura Gressum, ad Vitæ statum signandum. Hinc gressus ampli laxique pro fortunis amplissimis; & contra, Gressus arcti, pro angustiis vitæ, miseriisque ineluctabilibus.

ib. ar Etabuntur] Pingitur hic homo in summa potentia & fortuna magnisice incedens, vel gradum grandiens, μακερό βιδά θων, non sine fastu ac resupina securitate, quem subita casuum formidolosissimorum ad extremas angustias redigerent, & ad ruinam præcipitarent.

quum fibi stare videtur prudentia & confilio munitissimus, tum eo ipso confilio exitium fibi suum maturabit: atque in casses inextricabiles

incidet.

8 jastus] Jullat be-reset missum est reti. Est imago desumta ab iis, qui amplissimum Rete quaquaversum expandunt. Rete jaculum ergo intelligitur, divinitus objectum pedibus improborum, ad eos in necopinatam perniciem detrahendos.

ib. reticulo] sebacah proprie Rete plexum; & quidem tale, ut puto, super quo spatiatur læta ales, nescia se pernicie mox involvendam. Vid.

Prov. i. 17.

9 laqueus] pat proprie est pedica, decipula. Opportunissime additur zammim, Captor ille nexus laquei occulti, necopinato pedem instringentis inter deambulandum. Verbum ataz rem apprehensam per be- amat signare. Grandius quoque sine adsixo be-yakeb, quam be-yakeb-o.

ib. nexus] zammim non est Sub. Pl. sed Adj. formæ zaddik, quod proprie nodatum implexumque defignat vel sunem, vel nexum.

pis vel Venatoris, quo rete attrahitur; ipfumque adeo rete jaculum.

ib. decipula] malcudet proprie fignat instrumentum captionis. abhorret notari Everriculum; plurimis placuit Decipula.

ib. via regia] Non male refertur ad Securitatem loci plani & aperti, ubi nihil metuendum

videbatur.

ib. absconditus] faman proprie est abscondere in finu terræ, ibique infodere. Indicat ergo Bildadus, in media securi- 16 Deorsum radices ejus exarefient; tate & amplitudine fortunarum, quum spatiofishimis gressibus superbus incedit, seque in-

fert, improbus, eum necopinato deprehendendum, in perniciemque detrahendum. Sic cum Per. 7. ambitiosa hæc periodus venuste semet connectit; ostenditque quo paeto Gressus potentiæ in arctum cogantur, atque ad incitas redigan-

tur.

11 terrores] ballabab idem est quod behalah, ex Præt. Pih. bibel. in quo inest præcipitans festinatio, & terror præcipitem agens aliquem.

ib dissipabunt] ve-hapizu-hu lerayl-aw nonnullis est Dispergent eum ad pedes, i. e. præcipitem agent. Rectius, exagitabunt eum, quacunque pedem movet; vel exagitabunt eum terrores, ad pedes ejus objecti. Vid. Esai. viii. 14.

12 dolor] on rayeb fignat dolorem avidistime voracem, a no, infatiabilem, & semper quasi famelicum, donec medullas non tantum, fed &

10 funis] Vel Aucu- 10 Absconditus in terra funis ejus; Et decipula ejus super via regia.

> 11 Circumquaq; eum necopinanter oppriment Et dissipabunt eum ad pedes ejus. [terrores:

Non 12 Cavo ventre famelicus erit dolor ejus;

Et grave exitium paratum est costa ei infrin-13 Devorabit vectes cutis ejus: [gendæ

Devorabit vectes ejus primogenitus mortis.

14 Revelletur e tentorio ejus fiducia ejus;

Et gradientur in eum, instar regis, terrores, 15 Habitabunt in tabernaculo ejus ob interne-

cionem ei;

Spargerur fuper mansionem ejus amænam

Et superne ambustus lugebit ramus ejus.

offa ipfa absumserit. Prægrandis

figura.

ib. exitium] ed (a radicibus adad & ajad quæ usurpantur in Re cujus moles prægravat & opprimit) exitium gravius, seu Portentosum malum. Tale monstrum infortunii cafusve atrocioris appellitant signatissime Arabes mazleyet, Costas infringens.

13 vectes | badde por Vectes vel rair is cutis, i. e. Corporis robora & firmamenta. Cutis pro corpore, ut xews Gracis. Apud Arabes latius adhuc Cutis extenditur, atque allegorice adhibetur pro Hominis perlona, vita, fortunis omnibus.

ib. primogenitus] Filii mortium, feu fatorum, dicuntur Morbi, præcursores mortis; nec non omnia mala quæ certissimam necem trahunt. Primogenitus mortis hic dicitur Dolor ille famelicus, (plaga

αμοίου rans q nem, que ip jicitur. ejus fee quæ fo me infi ipforur fundati tur. ib. g dent e non mi obterer pitem nifico]

8. Ju

cum F

xxvii.

me pro

ib. a

ימכון בארץ חבלו מכון בארץ חבלו ישמו לי-malcudt-o yale natib.

ביב בעתהו עלי נתיב:

ומלכדתו עלי נתיב:

ימיפים ביב בעתהו בלהות ישלי bapizu-hu le-ragl-av:

והפצהו לרגליו:

יעב אנו ידי רעב אנו

ישב-Ed nacon le-zaly-o.

ביב לישבי:

ישבים לצלעו:

יאכל בדי עורו 13 jócal badde vor-o:

• יאכל בדי עורו שורו jócal badd-av becor mavet.

ינתק מאהלו מבטחו 14 jinnatek me-obl-o mibšab-o; ינתק מאהלו מבטחו ve-tazyid-ebu, le-melec, ballabot;

יזרה על באהלו מבלי לו לישכון באהלו מבלי מבלי מבלי זה זה זה יזרה על בוהו גפרית: jezoreb yal naw-ebu goprit.

יבשו יבשו יבשו 16 mit-tatat Joraj-av jibaju;
ימתחת שרשיו יבשו "-mim-mayal jimmal kezir-o."

αμοĵον μεμαζία, inexplebili rabie vorans quasi, ac consumens, sanguinem, carnem, medullas, ossa quoque ipsa) qui Per. Præc. oculis subjicitur.

14 fiducia] mibřaň-o confidentia ejus fecura, & superba imaginatio, quæ solet improbis florentibus altissime insidere. Ea revellitur e tentorio ipsorum, quum spes simul opesque sundatissimæ radicitus exstirpantur.

ib. gradientur] tazyid-ehu invadent eum gradu grandi, terrifico non minus quam magnifico, ad eum obterendum, proculcandum, præcipitem agendum. De incessu magnifico Dei zayad usurpatur Ps. lxviii. 8. Jud. v. 4. Jungitur ballahot cum Fæm. Sing. Vid. xxx. 15. xxvii. 20.

ib. ad instar] le-melec venustissime pro ad instar regis (le pro sicut, Cap. xxxix. 16.) ad pingendum vim & aciem formidolofismam præpotentis Dominatoris, qui horrendam quaquaversum stragem edit.

15 babitabunt] Nempe Terrores occupabunt Tabernaculum ejus, mib-beli l-o propter nihil ipfi reliquum, i. e. vel, ob internecivam domus execrandæ abolitionem : vel, ut ne ei quisquam & quicquam supersit. Ita Jer. ii. 15. Zeph. iii. 6, &c. Prius aliquid dirius spirat, sc, eo quod nemo ei sit superfuturus; nempe, cum familia universa, internecione deleto isti improbo. Habes Deut. xxviii. 55. Phrasin integram, unde nostra contracta. bifir 1-0 col, eo quod non reliquum fibi quicquam fecit. Item Thren. i. 14. Job. iv. 11.

16 ambustus lugebit] Vid. Cap.

xiv. 2.

17 in publico] val 17 Memoria ejus periit de terra; pene buz, super facie platex, idem quod yalterræ, nisi quod novam adhuc gratiam & emin plateis, foris, locifque sub tuz comprecelebritatis & gloriæ publicæ, quæ in publicam infamiam dicitur desi-21 Profecto hæ sunt sedes iniquitatem exer-

18 propellent] i. e. propelletur. Vis grandis fimul & gravis verbi hadap: expulsionem notat cum

dedecore publico conjunctam. Is. xxii. 19. Prov, x. 3. Jer. xlvi. 15.

Deut. ix. 4.
19 populo] De populo familiæ intelligas, i. e. de numerofa cognatione & prosapia. puriores Latini. Gentem dixere

ib. territoriis] Verbum gur proprie exprimit diversationem, sive Inde commorationem peregrini.

Et non nomen ei in publico. Inem; pens érez, super facie 18 Propellent eum e luce in horridam caligi-Et ex orbe habitabili abigent eum: phasin ferat, quatenus 19 Non filius ei, neque nepos in populo ejus: Nullusque superstes in ejus territoriis.

henfis, inest fignificatio 20 Super die ejus siderati stant Occidentales; Et Orientales occupat horror.

> centis; Atque hic locus illius qui Deum non cog.

> > latius se porrigit ad commorationem Clientis sub tutela potentis patroni, Hinc magnifice dictum bi-mgur-av in tentoriis ejus, multo cliente fre-Nullus ibi foret sarid quentatis. superstes qui avitæ patritæque gloriæ, ac potentiæ vel nomen ac umbram retineret.

> > 20 die] Dies hic haud dubie Judicium & exitium divinitus inflict-

Annotationes ad Cap. XVIII.

20 ataz] Heb. atazu. Apprehendere horrorem, figuratius est (inquit Commentator) & fublimius, quam apprehendi ab horrore. At non est cur ad duram figuram recur-

ratur, anomaliæ vitandæ gratia, quum oftendat metrum ahaz reponendum esse. abaronim enim, in versiculo præcedente, nunquam contrahitur.

CAP. XIX.

1 Et respondit Jobus, dixitque;

ARGUMENTUM

CAP. XIX.

Importunis instantiis & declamationibus supra modum fatigatus Jobus,

2 Quousque mœrore sauciabitis animam meſam; Et contundetis me verbis?

non immerito amicis exprobrat incredibilem quandam Acerbitatem,

um, co & Ps. rum, p Pf. xxx ib. abaronin pro, Or hujus h

kadmon &

bes, E/e

Zach. xi

21 ac aliis noni uoso léxes Verficulo

per quam enfu, ca ז ברו־אבד מני־ארץ בו זכרו זכרר מני־ארץ בו זכרו זכרו מני־ארץ בי בי מני־ארץ בי ישכו לו על-פני־חוץ: ילא־שם לו על-פני־חוץ:

יהרפהו מאור אל־חשך 18 jebdepu-bu me-or el-bojec;
יהרפהו מאור אל־חשך

's jebdepu-bu me-or el-bojec;

'u-mit-tebel jeniddu-bu:

יו לו ולא־נכד בעמו 19 ló nin l-o, ve-lo neced be-yamm-o; יו שריד במגוריו: יו שריד במגוריו:

על־יומו נשמו אחרונים 20 vál jom-o najammu abaronim;

י ייומו נשמו אחזו שער:

י vé-kadmonim abaz Jayar.

י י משכנות עול משכנות עול ac elleh mijcenot yavvel;

י vé-zeh mekom lo-jaday el.

um, confignat. Sic Cap. xxiv. 1. & Pf. cxxxvi. 7. Dies Hierofolymorum, pro ejus evastatione. Item Pf. xxxvi. 11.

m i.

שו

e-

id

0-

m-

u-

a.

12,

po-

on-

me-

m;

tem, His ib. occidentales] kadmonim & abaronim Orientales & Occidentales, pro, Orbe universo, quem exscidii hujus horrore perculsum exhibet. kadmon & kadmoni pro Orientali habes, Esech. xlvii. 8. 18. Gen. xv. 19. Zach. xiv. 8. Joel ii. 20. ubi etiam

abaron pro occidentali, ex trito usu abar post, & kédem ante, pro Occidente & Oriente.

ib. fiderati] In nasammu inest sideratio quasi mentis fulmine ictæ; cum allusione ad procellam sulmineam, quæ præcessit.

21 sedes] miskenot & makom et Locum designant, ubi quis habitat, & Statum, in quo constitutus est.

Annotationes ad Cap. XIX.

21 ac elleb] Ex hac periodo, & aliis nonnullis, in quibus versus sunt ομοιοθέλευ θοι, adducor ut credam, Versiculos, ubi par est syllabarum

numerus, non semper ut Trochaicos legendos esse, sed ut Iambicos Acatalectos. Diligentius expendi hoc meretur.

יטי

: ויען איוב ויאמר ז vaj-javan ijob, vaj-jomar;

על־אנה תוגיון נפשי vád anah togejun napf-i;

י על על־אנה תוגיון נפשי u-tedacceun-ani be-millim?

per quam, fine ullo commiserationis mam, immane quantum irritabant, lensu, calamitatem in se atrocissi- & plane intolerandam reddebant,

que obnixi contenderent, meritissimas plagas critæ, quem tandem fulmen divinæ maledictionis tetigisset; ut toti ter- 5 rarum Orbi, omnibuf-que fæculis spectaculum daret, & documentum. Hunc cumulum horroris a se removet & repellit, mam complorando, quod cum liquidissima innocentia, in odium Deo, in horrorem hominibus, adductus, omnium telis expositus, quin iisdem 9 plane depositus ac confectus, jaceret. Deinde ad amicos iterum conversus, flagrantissimo adfectu Epitaphium confcribit vivo fibi, ac fpi-ranti, atque Nobiliffi-

mum illud Carmen fepulcro suo infculpi jubet; quo Virtutem illibatam, ac Fidem invictam, in omnium sæculorum memoria simul insculpsit, ac defixit: Tandem, tamen, bonam Causam esse Triumphaturam; in ultimoque judicio vindicandum, atque, inspectante toto Orbe, coronæ Justitiæ donandum fore, a Redemtore, eodemque Judice, humani generis, Eum, qui, ut injustus improbusque, ab omnibus condemnatus, & in Exemplum traductus, fuerat.

NOTA.

2 sauciabitis] jagon proprie est affectio pedis saucii, scrupis in calceo hærentibus; inde ad anxiam & cruciabilem valde sollicitudinem animo injectam transfertur. Intendit metaphoram alterum illud tedacceun contundetis, & conteretis tanquam sub pistillo, mihi toties totiesque incusso.

quum manibus pedibuf- 3 Hic decem vicibus me ignominia fregistis; que obnixi contenderent, meritissimas plagas & Non confundimini, impudenter præfracti

pœnas incubare Hypo- 4 At etiam revera erraverim; [estis mihi.

5 An revera contra me efferetis vos? [um? Et argutabimini super me opprobrium me-

6 Noscite jam nunc quod Deus me perverte. Et rete suum circumdederit mihi. [rit;

fortem suam amarissi- 7 Ecce clamo violentiam, & non fero responmam complorando, quod Quiritor, & nullum est judicium. [sum;

8 Iter meum præsepsit, ne pertranseam; [ponit, Et super via mea munita caliginem horridam

Gloriam meam mihi direptam spoliavit; Et detraxit coronam capitis mei.

Revulfitque, tanquam arborem, expectationem meam firmam.

3 decem] Sentis vim usque & usque incumbentem. Numerus certus pro incerto. Hisce tam multis, tamque acribus, vestris instantis calam summum gradum ignominiz inferre solet.

ib. præfracti] tabceru (fignificatione petita ex Esai. iii. 9. ubi haccarat panim perfrictam atque impudentissimam frontem denotat, obsirmatam cordis & faciei duritiem consignare potest. Obriguistis mihi, fronte & corde durissimi, inflexibiles, insensibiles.

4 erraverim] At etiam aliquid impatientius ex ore vi dolorum emirerim; meamque justitiam nimis animose defenderim.

ib. pernoctet] Commoretur quoque etiamnum error meus apud me, neque eum correxerim. Frequens omissio copulæ in hoc libro. Stylus sublimis dat halin, ξωνανλίζειν, & ξωνοικές, in iis quæ alicujus animo & adsectui

alti

vol

im

diri

Con

arg

pro

cun

tiæ

acei

yav

min

vert

VIII.

hoc,

Rete

Ctab.

Deu

vind

Verl

il

6

il

זה עשר פעמים תכלימוני 3 zéb vefer pevamim taclimu-ni; ló teboju, tabceru l-i. לא־תבשו תהכרו־לי: שניתי 4 שניתי 4 שניתי שניתי 4 ve-ap omnam Jagiti; itt-i talin mesugat-i: אתי תלין משונתי: אם־אמנם עלי חגדילו f im omnam yal-ai tagdilu; ve-tocibu yal-ai berpat-i? ותוכיחו עלי חרפתי: לוה עותני 6 deyu epo ci eloh vi-vvet-ani; u-mezud-o yal-ai bikkip. ומצודו עלי הקיף: ולא אענה זהן אצעק חמם ולא אענה ben ezyak hamas, ve-lo eyaneb; afavvay, ve-en mispat. אשוע ואין משפט: ארחי גדר ולא אעכור 8 orb-i gadar, ve-lo eybor; vé-yal netibot-ai hosec jasim. ועל־נתיכתי חשך ישים: כבודי מעלי הפשיט o cébod-i me-yal-ai bipJit; vaj-jasar yatéret rof-i. ויסר עטרת ראשי: יתצני סכיב ואלך 10 jittez-eni sabib, va-elec; vaj-jassay, ca-yez, tikvat-i. ויסע כעץ תקותי:

altius insedêre.

IX.

ffis;

acti

ihi.

im?

me-

rte-

rit;

on-

ım;

dam

;

tio-

uf-

cer-

altis,

ntiis.

inix

fica-

ubi

tque

otat

tiem

nihi,

xibi-

quid

emi-

ani-

loque

reque

nissio

imis

ixell,

fectui Et 5 an revera] An inde legitima vobis causa nata, ad amicum, pro improbo & perditissimo, omnibus diris & execrationibus onerandum? Concisa formula bocit val-av terpat-o arguit super eum opprobrium ejus, pro Demonstravit eum opprobrio cumulandum, & pro Exemplo justitiæ divinæ prostituendum esse.

6 Noscite] Agnoscite potius, O! acerrimi Censores, quod Deus, &c.

ib. perverterit] Sic Thren. iii. 36. pavvet adam be-rib.o, curvare hominem in lite sua, pro Jus ejus pervertere. Adde Amos viii. 5. Joh viii. 3, & xxxiv. 12. Immodicum hoc, sed AdsectuiViri condonandum.

ib. rete] Nullum dubium quin Rete sit imago Calamitatum inelustabilium; & quidem talium, quas Deus solet immittere ad pænam & vindistam criminum graviorum. Verbum bikkip proprie insert Orbem undique nexum, & in se apte & arcte redeuntem.

7 clamo] Oppressus clamo vim mihi sieri & violentiam. asavvey, vocisero, quiritor, ex Origine Vociserationem illius notat, qui Dei hominumque sidem implorat, ad salutem oppresso præstandam.

8 præsepsit] Figuræ calamitatem ineluctabilem exprimentes, undique circumvallentem, magisque ac magis esfugia præcludentem.

opes, existimationem, splendorem, quam conscientiam virtutis & pietatis sincerissimæ, ejusque consolationem uberrimam, veram illam & solidam hominis gloriam, hic intendi haud dubium est. Vid. Cap. ix. 30, 31. xxx. 14.

10 destruit] Verbum nataz adhibetur in gravissimis ruinis & subversionibus,ædium,urbium, inde a sundamentis. sabib circumquaque. Nihil non susque deque versum. Grave quoque verbum

ib. revulsit] Spes & tissima, quam, in medio Et notores mei profecto alleni vigore, subita tempestas 14 Cessant a me propinqui mei; corripuerit, atque a radicibus fuis revulsam prostraverit.

11 hostes] Animosius & invidiofius enunciatum, quasi in uno Jobo multi forent hostes, vel folum Jobum, agminibus junctis, irruerint & incubarent.

12 turmæ] Agmina pænarum hostili impetu phice oculis subjiciuntur.

ib. aggerunt] Metaobel, tentorium, pro universo hominis statu hac in terra, cum omni re, fpe, ope, &c. qua status

15 peregrini] Vicini fub clientelam recepti.

17 Spiritus] Colloquium meum averfatur uxor, etiam cum communes nostros liberos deploro. Primaria notio verbi banan est, Argutum stridulumque sonum edidit e gutture. Inde comploravit, miser-tus est. Item pietatem, gratiam, adfectum tenerrimum monstravit, &c. in bitni paterna & materna vifcera conjuncta induci videntur, ad commiserationem uxori ciendam.

18 clientes] yavilim proprie eos fignat, quos quis sustentat, alitque.

imis sedibus emotum, & 11 Et facit ardescere contra me nasum suum; Et reputavit me sibi sicut hostes ejus. elec, abeo, pro pereo; Junctim invadunt me turmæ ejus; & quidem fine spe redi- 12 Et aggerunt contra me viam suam;

Ac castra figunt circumquaque ad tentorium

expectatio Jobi compa- 13 Fratres meos a me procul femovit; [meum. Et notores mei profecto alienati funt.

Et noti mei oblivione me delerunt.

15 Peregrini domus meæ, & ancillæ meæ, pro alieno reputant me:

Alienigena factus fum in oculis eorum.

potius omnium pænæ in 16 Servum meum voco, & non respondet mihi; Velubi ore meo supplicem me præbeo illi.

17 Spiritus meus fastiditus est uxori meæ,

Etiam ubi ventris mei filios comploro.

in Jobum sævientia gra- 18 Etiam clientes egentissimi aspernantur me: Adsto, & maledicunt de me.

phora ab urbe obsessa. 19 Abominantur me omnes intimi mei sodales: Et quos dilexi in me versi sunt.

20 Cuti & pelliculæ meæ adhæret os meum: Et elapsus sum cum cute dentium meorum. iste servari aut propagari 21 Miseremini mei, miseremini mei, O vosami-

Nam manus Dei tetigit me. Sci mei:

> Hoc Usus linguæ ad familiam, turbamque parvulorum potifimum adstrinxit.

> ib. adsto] In præsentem adstantemque dicteria jacta infinuat.

19 sodales] mete sod-i sodales secreti mei, i. e. intimi amici, quibus arcana quoque pectoris recluía.

20 Cuti, &c.] Extremitatem infert, ad quam per mala enumerata, fit redactus.

ib. elapsus] Omnino Proverbium

Quare

redol

in iis,

contu

mes

malle

denti

quam

fub .

Ita ni

& Co

ac co

rare,

וניחר עלי אפו וו עלי אפו וו ניחר עלי אפו אפו אפו váj-jabseb-eni l-o ce-zar-av. ויחשבני לו כצדיו: ו ידוד יבאו גדודיו 12 jábad jabou gedud av: váj-jesobbu yal-ai darc-am; ויםבו עלי דרכם vaj jatnu sabib le-ohl-i. ויחנו סביב לאהלי: ואחי מעלי הרחיק atai me-yalai hirtik; we-jodey-ai ac-zaru. וידעי אך־זרו: ים לובי חדלו קרובי 14 mim-enni tadelu kerob-ai; u-mejudday-ai Jecehu-ni. ומידעי שכחוני: ונרי ביתי ואמחותי sgare bet-i, ve-ambot-ai, lé-zar tabsebu-ni : לזר תחשבני nocri hajiti be-yene-hem. נכרי הייתי בעיניהם: יענה ולא יענה 16 lé-vabd-i karati, ve-lo jayneh; be-mo pi ethannen-l-o. במודפי אתחנן־לו: יורה לאשתי זרה לאשתי זרה לאשתי בarab le-ifi-i, vé-hannoti li-bne bitn-i. וחנותי לבני בטני: נם־עוילים מאסורני 18gám yavilim maasu b-i: akumah, v-idabberu b-i. אקומה וידברו־בי: ים בולי כל־טתי סודי 19 tiyabu-ni col mete sod-i. ve-zeh ahabti nebpecu bi. וזה־אהכתי נהפכו־בי: יבקה עצמי בעורי ובבשרי דבקה עצמי 20 u-bi-bsar-i dabekab yazm-i: ve-etmalletah be-yor Jinn-ai. ואתמלטה בעור שני: בוני חנני אתם רעי בו fonnu-ni, honnu-ni, attem, rey-ai: cí jad eloh nageyah b-i. כי יד־אלוה נגעה בי:

redolet Evasisse cum Cute dentium, in iis, qui plagis a capite ad calcem contusi jacent, & ore fracto semianimes vix spirant. Ad literam, etmallešah signissicat Abortior in cute dentium: i. e. dentes mihi, tanquam abortu, violenter sunt excussis sub immani pondere plagarum. Ita nil aliud dicit Noster, quam se, & Corpore enecto, & Ore confracto ac contuso, sub ictibus Dei vix spirare, nedum respirare, posse: cum

5:

i:

11.

n.

fe-

)13

in-

ta,

1111

IC

aliqua tamen allusione, si velis, ad os vere scedatum, mortisque horridam faciem intus & extus præserens, dentibus partim amissis, partim labem & ruinam meditantibus.

Pathos in geminatione: nec minus in attem, quod valet, Vos faltem, quibuscum mihi tam tenera, tam intima consuetudo: & qui, maxime nunc, hoc consolationis officium & possetis, & deberetis, præstare.

bus 1

quid

imme

quod

ad qu

Anco

confu

flituti

falten

qua 1

& in

lam .

hance

fuperf

isset:

ex fol

Etiffim

ratum

nobile

ad Fic

tæ Re

in Ep

August

dæis (

nus, q

Confir

itemqu

Comm

teft. lo

omnes

appella

ib.

carne Comedere 22 Quare persequimini me, ut Deus?
carnem fratris, stylo
Orientis, est Lacerare famam ejus vitamve, ejus-23 Quis dabit jam nunc ut conscribantur ser-

que cruciatu ac supplicio mones mei!

23 Quis dabit, &c.]
Deventum est ad pulcherrimum Documentum Fidei, simulque Testimonium innocentiæ, quo
Noster se ipso major, supra omnes miserias &
calumnias, quibus obrutus jacebat, erigitur,
caputque cœlo effert,
dum se e cœlo potentis-

fimum & fidelissimum vindicem expectare ostendit, qui Virtutem conculcatam, & pietatem injuste oppressam tandem sit asserturus; justoque ac sincero Religionis cultori Justitiæ coronam publice impositurus.

ib. fermones mei] Pulchra illa Fidei confessio quam perenni mar-

mori cupiat insculptam.

ib. librum] Intelligit Librum Publicum, in quo Acta illustriora enotabantur a soperim, scribis civitatum, in eorundem tabulariis reponenda.

ib exarentur] Verbum bakak tritum in iis, quæ publica auctoritate decernuntur & posteritati commendantur, vel ad memoriam & celebrationem, vel ad religiosam curam & observationem. Eandem Emphasin habet jiccatebun, in Commentario publico conscribantur.

adhuc perennius exstantiusque aliquid slagitat. Nempe ut verba ejus incidantur saxo sepulchrali, adhibito slylo ferreo, itemque liquato plumbo, ad ea oculis distinctius subjicienda. Allusum ad Columnas sepulchrales sive cippos, & Epitaphia iisdem insculpta.

25 Enimvero, &c.] Incipit infigne carmen, quod post Fata sua ab

Quis dabit librum, ut exarentur! 24 Stylo ferreo, & plumbo,

In sempiternum saxo incidantur!

vivum; [turum:

Eumque Novissimum super pulverem sta-

omnibus fæculis, le-yad, legi volebat Noster, sepulchrali velut saxo insculptum.

ib. ego] wa-ani Et Ego, Ego ille nunc traductus pro improbo, quem humana ac divina tela juxta confi-gunt conficiuntque, Et ego tamen, conscius mihi meæ integritatis, pro certo novi Redemptorem meum vivere, venturumque tandem aliquando, bonæ causæ & innocentiæ oppresse vindicem, qui mihi coronam justitiæ publice & solemniter impo-De liberatione temporali aut restitutione in integrum hic non agi, Probatur primo, ex magnifico apparatu Verborum quæ aliquid excellentius quam beneficium vitæ momentaneæ spirant. Secundo, quod post Mortem suam hoc Testimonium legi atque extare cupiat Noster, sepulcrali velut faxo infculptum; vel faltem petræ perenni incisum. Hinc Tertio consequitur, non aliam Liberationem & vindictam oppressi posse intelligi, quam quæ post fata, & longa secula, veniret in illustri illo Die, quo Justus esset delarandus publice, qui ut injustus sub Dei justissimis plagis expirasse censebatur. Hæc sufficere possent, sed en Quarto, quod ne umbram quidem dubitationis relinquere videtur, nempe Joלמה תרדפני כמו־אל 22 lam-mab tirdepu-ni, cemo el?

""" יומבשרי לא תשבעו """ יומבשרי לא תשבעו

במידיתן אפו ויכתבון מלי 23 mi jitten epo, ve-jiccatebun mill-ai! מידיתן בספר ויחקו מידיתן בספר ויחקו מידיתן בספר ויחקו מידיתן בספר ויחקו

ועפרת ברזל ועפרת 24 bé-vet barzel, ve-vopâret, lá-vad baz-zur jehazebun!

ידעתי גאלי חי 25 v-ani jadayti goal-i tai; ve-ataron yal yapar jakum.

bus hic velut Numine adflatus aliquid expromit indubitatum, firmum, immoto Fidei fundamento nixum; quod certo certius erat venturum; ad quod ut unicam in hoc naufragio Ancoram hic provocat tandem, & confugit. Hoc utique non erat Restitutio in integrum, de qua sæpius saltem desperasse deprenditur; & de qua non nifi languidam admodum & incertam spem fovere potuisset. Jam vero tam dubiæ debilique spei hancce Gravissimam Testificationem superstruere, plane temerarium suisset: prout contra, quod nos damus, ex solidissimo Fidei principio, sanchistime & prudentissime fuit asseveratum. In fententiam hanc, quæ nobilem huncce contextum applicat ad Fidem in Messiam, & spem beatæ Refurrectionis conspirant Hieron. in Ep. ad Pamm. itemque Cassiod. Augustin. Cyprian. Gregor. Ex Judais quoque R. Samuel Marrochianus, quin judice Cocc. ipse Chaldæus. Consimiliter Glossa Ordin. & Lyran. itemque ex recentioribus omnis Communionis, qua Pontif. qua Protest. longe plurimi, & tantum non

m

4-

e.

0

0

1-

)-

n '

)-

1-

)-

d

el

C

le

8

0

15

ib. vindicem] Goelis & Goelis vivi appellatione potissimum intelligen-

dum esse Messiam non est ambigendum, cujus Divinitas, & vis vitæ indissolubilis, in tai satis expressa.

ib. novissimum] Plausibiliter adfertur ex Es. xli. 4. & xliv. 6. abaron ut Divinitatis Character, quem Messias sibi vindicet in Apocalypsi; sed si simplicius quis malit, Novissimus sumi potest pro in die Novissimo. Istum usum Adjectiva in stylo sublimiore induere solere neminem fallit.

ib. super pulverem] Hanc meam Carnem inde vindicaturus, carcere mortis spoliato. Relege Cap. vii. Per. ult. item Cap. xvii. Per. 12, 13, 14, 15, &c. & non ambiges, quin ad illum pulverem mortis oculos nunc reflectat Noster, super quo, vel supra quem potius staturus sit Goel: staturus, inquam, cum imperio, majestate & suprema potestate ad fuos vindicandos. Hanc vim & generatim tenuit verbum kum stetit, quatenus imperium & auctoritatem fignat, & speciatim obtinuisse videtur cum relatione ad Vindicem præpotentem, qui eleganter stare super oppressis, vel supra eos, dici potuit, quum ad eorum vindicias sese præsentem exhiberet.

personaliter sumendum. Postquam ego ita contufus & fævissimis sub plagis confectus, enectus, 27 Quem ego adspiciam mihi, dissolutus, dissipatus fuero. yor, cutis, hic latiore usu pro toto corpore, ut Cap. xviii. 13. nat, ex origine, contufionem & confractionem a fummo ad imum, cum 29 Timete vobis a facie Gladii: diffipatione partium fub ictibus violentis, quæ caput & ossa ipsa comminuant. zot ad illum modum; taliter, qualiter & nunc experior, & ulterius

fum experturus, secundum vestras comminationes. ib. ex carne] Ex carne mea rediviva videlicet, quantumvis yor xewd; Cuticula hæc mortalis, omnibus mo-

dis contufa, conscissa ac dilacerata Clarissimum indicium Refuerit. furrectionis; unde & eadem Corpora revictura merito collectum.

ib. adspiciam Deum] Nempe qui Deum visuri sunt, ut Est, in cœlestem gloriam admissi, utique Eum ex Rediviva sua Carne sunt visuri. Vid. 1 70b. iii. 2. Mat. v. 8. Heb. xii. 14. Pf. xvi. 11. & xvii. 15.

27 Quem ego] Repetitur illa Visio Numinis præsentissimi & faventissimi, atque ita repetitur, ut appareat, Nostrum extra se raptum veluti, exultare, ac triumphare in mediis fuis angoribus.

26 pertuderint] Im- 26 Et postquam cutim meam pertuderint ad hunc modum:

Omnino ex carne mea adspiciam Deum,

Oculique mei videbunt, & non alieni:

Confumuntur renes mei in finu meo. Verbum nakap config-28 Quod jam dicatis, quid perfequimur eum!

Et radix causæ inventa in me.

Quia excandescentia, inter crimina gladii; Ut sciatis quod judicium sit.

> ib. adspiciam mibi] Quem ego videbo meum; non amplius mihi adversarium, fulminaque jaculantem, sed propitium, sed partibus a meis stantem, sed sua me gratia, quin & gloria, collustrantem.

ib. widebunt] rau. Præteritum, præmisso futuro, ejusdem potestatem plerumque sequitur. Vid. Job. v. 16. & 19, 20. proximam Dei contemplationem & fruitionem infert. Porro præteritum pro futuro locatum indubitatam rei certitudinem denotat, quæ tam certo ventura fit, ac jam evenisset.

ib. & non alieni] Non alterius tantum hæc erunt gaudia, sed & mea. Subesse videtur aculeus in amicos, qui fibi ut pietatem, ita partem in Dei communione, præ Jobo, aperte satis arrogarant. zar pro alter a te Prov. xxvii. 2, &c.

ANNOTATIONES ad CAP. XIX.

14 mim-enni] Hanc vocem a periodo præcedente huc retrahendam monet metrum; & fic Syrus & Arab. Confirmant & fensus & con-Aructio.

20] Heb. be-vor-i u-bi bsar-i,

Videtur be-yori Gloffema ve bi-bfari. Per basar enim hic intelligi yor, sive cutem manifestum est. Eadem locutio occurrit Ps. cii. 6. li-bsari dabekah yazm-i Agglutinatum eft os meum carni, i. e. cuticulæ mez.

ib. fe ard fruend 3. cal ma pi P/. cx fumtio tinos p rio ne cxliii. ritus m 28 91 ad Per. &c. Die in quo, tique no fed noce terrogati linguis n

ib. rai

teria Lit

Si por-z

poffis cui

por de int

ore cuticu

27 rau] cunte alter

CAP.

יאת עורי נקפר־זאת 26 ve-atar yor-i nikkepu zot; יאחר עורי נקפר־זאת "-mib-besar-i etzeb eloah;

בי תאמרו מה־נרדף-לו 28 ci tomeru, mab nirdop l-o? שרש דבר נמצא-בי:

בורו לכם מפני־חרב 29 guru la-cem mip-pens bâreb: כי חמה עונית חרב כו למען תרעון שרון בי li-myan tedeyun Jad-dun.

ib. consumuntur] Infinuat Jobus se ardentissimo desiderio boni illius suendi contabescere. Sic Ps. lxxxiv. 3. caletab naps-i consumta est anima præ desiderio. Et calu yen-ai Ps. cxix. 82. consumti sunt oculi mei. Nempe calab speciatim Consumtionem tabis adsert. Apud Latinos pallescere & tabescere desiderio nemini ignotum. Adde Ps. cxiii. 7. caletab rub-i tabescit spinitus meus.

28 quare persequemur] Respicitur ad Per. 22. Quare me persequimini, &c. Dicetis haud dubie, Quid, mah, in quo, injuriam tibi inferimus? Utique non persequimur innocentem, sed nocentem castigamus. Quid interrogative enunciatum omnibus in linguis negare amat.

ib. radix] Radix caufæ, pro matria Litis, criminationis, condem-

ĮQ.

ri.

em

ari

eft

eæ.

P.

nationis: nempe omne illud, unde Amici hactenus, Johum improbum esse, aut Hypocritam, evincere voluerant.

29 timete] At vos vobismet a Vindicta divina cavete, propter præfervidam illam vim iramque, qua in me desævitis.

ib. gladii] Crimina gladii, i.e. quæ gladium merentur. Inter ea reputatur hemah æstus nasi, ira; complectitur simul serociam, & infolentiam superbam.

ib. judicium] din vel dun Judicium. Præfix. Jin pro afer, vel per a vel e pronuntiari potest. Conferendus cum hac pulchra clausula elenchus Cap. xiii. 8, 9. quo amicis similiter denunciata suit Dei justa vindicta, si vel causam Dei nimis fervide & inconsiderate desensitassent.

ANNOTATIONES ad CAP. XIX.

Si yor-i retinueris invito metro, possis cum Commentatore nostro, por de interiore, & basar de exteriore cuticula accipere.

27 rau] Jod excidisse videtur, prætunte altero; & legendum forte jir.u. 27 calu] Abruptior fane hic verficulus, nec propriam fedem occupare videtur, ad medium Periodi 26. forfitan retrahendus: ubi Jobum tam intus quam extus confumtum designare possit. Quod si nunc

Qua

cre

fpo:

ter

quo

felt

im

can

nen

inc

illa

XiX

nen

foc

rali

recte collocetur, connectunt tamen fimpliciorem, in hunc modum; plurimi cum sequentibus, licet in sensu varient. Atque isti quidem nexui favet Metrum, commodioremque fimul fuggerit Periodorum divisionem, sensumque & structuram

calu ciljot-ai be-bek-i. ci tomeru mah nirdop 1-0?

Q.d. O! quam vellem ut, deposita tandem ferocia vestra, atque hostili

CAP. XX.

ARGUMENTUM CAP. XX.

Ad Eliphazi & Bildadi imitationem, post brevem introductiunculam, qua se sacro velut instinctu agitatum, mera Oracula fusurum innuit, tertius Censor, supra necdum adeo acerbus, & ipse effunditur in declamationem multo vehementissimam, atque figuris aliis fuper alias congestis exaggeratam. In ea tanquam extra Controversiam po-

fitum, & ipfius Jobi experientia comprobatum, assumit, Momentaneam esse improborum felicitatem, eosque in altum tolli ut graviore mox lapfu ruant. Hinc vela laxans evehitur in descriptionem impietatis, vitio indulgentis, & perennem fibi felicitatem promittentis; cui tamen, propter insatiabilem opum cupiditatem, & pauperum oppressionem, in ipso culmine fortunarum votorumque, tristis veniat occasus: atque pernicies atrocissima, necopinato immissa, ita incumbat, ut male parta pejus mox dilabantur,

1 Et respondit Tsopharus Naamathæus; dixitque:

- 2 Profecto cogitationes meæ me æstuare faci-Et propterea quod promtitudo mea in me.
- 3 Elenchum qui mihi ignominiosus audivi; Ergo spiritus ex prudenti consideratione mea respondere faciet me.
- 4 Annon hoc cognosti inde ab ævo, Inde a quo positus homo super terram;

improbusque, infinitos inter dolores, Res, spes, opesque suas omnes secum pessime periisse experiatur. Hæc omnia in Jobi caput vibrari, & revolvi, ut res ipsa dictat, ita ab omnibus fere Interpretibus tenetur.

NOTÆ.

2 profecto] la-cen, vulg. ideo, ex etymo valet, pro certo. Ita Ju. v. 2. Num. xvi. 11.

ib cogitationes] sevappim cogitationes graviores fignat, quæ cor distrahunt, & totum occupant.

ib. aftuare] Metaph. ab aftu

in me impetu remisso, diceretis, Quare illum ulterius persequimur?

vé-Joref dabar nimza b-i; guru la-cem mip-pene hâreb; ci hemah yawonot hâreb, li-myan tedeyun Jad-din.

ofita

oftili

us;

nt;

ICI-

le.

ne

Et in me ipso inventa sit radix verbi, i. e. Concesso enim, quod culpæ assinis sim, At vobismet quoque cavendum, ne propter præservidam illam vim, iramque qua in me sævitis, capitale crimen incurratis.

יוען צופר הנעטתי ויאטר: vaj-jáyan zopar han-nayamati;

ישיבוני ² la-cen seyapp-ai jesibu-ni; u-ba-yabur hus-i b-i.

שמע מוםר כלמתי אשמע ^{3 músar celimmat-i} ejmay; יענני: ^{vé-ruat mib-binat-i} jayn-eni.

הואת ידעת מני־עד 4 ha-zot jadayta minni-yad, להאת ידעת מני שים ארם עלי־ארץ: minni fim_adam yals ârez;

trescente. Simplicius jestibu ni respondere me faciunt, vel cogunt.

ib. & propterea] Et quidem propter festinare meum in me, i. e. quod promtus sim ac strenuus. bus festinatio, pro festino promtoque impetu, ad injuriam a se repellendam, veritatemque defendendam.

3 Elenchum] Audio increpationem ignominiæ meæ, i. e. audio increpari me de ignominia per me illata misero & adflicto. Vid. Cap. xix. 2. vel potius, audio increpationem ignominiæ meæ, qua mihi, sociisque, ignominiosa atque illiberalia sacta objectantur.

ib. spiritus] Motus animi vehementior, cum fiducia optimæ causæ, respondere facit me; & quidem mib-binat-i ex diligenti & prudenti consideratione mea, non autem ex ira, aliove turbido affectu. Videtur subesse aculeus in Jobum, cui inerat ruab, sed non mib-binah, ut autumabat Corrector.

4 ab ævo] Annon hoc notasti; sc. ab omni ævo ita se habuisse rem? Vel annon hoc cognosti, & exploratum, perspectumque habes, tanquam inde a seculo constitutum sancitumque, inde a quo positus, &c. Quod, &c.

e propinquo, pro ad breve spatium, insigni Arabismo.

6 celsitudo] si- denotat celsitudinem fastuofam, vel motum rei sese furfum extollentis. A nasa vel so in altum tolli.

7 stercus] gelel pro 8 stercore positum, ad contemptum & ignominiam. Vid. 1 Reg. xiv. 10.

ib. ubinam] Infigne pondus, & decus, quo Quin nec locus ipiumi dus come uni fubita & plenaria ruina 10 Filii ejus gratiam ambient egentium; stupore inde omnes incessuro.

ib. adspectabant] raab non fimplicem defignat miratione conjunctam.

6 somnium] Pulchervana fugaxque felicitas depingitur.

in verbo Jazap, quod inti, & momentaneum. Ad momentum apparebit, moxque disparebit.

10 dolorem] on plurimis sonat Bona per vim rapta. jadim, manus, pro operibus, machinationibus, artibus malis, passiro in facris. besib absolute Pensare tributum. Reddent, redire facient dolorem ejus: i. e. qui alios dolore adfecit, concussit, oppressit, vicissim dolore adficietur, atque gravissimas pænas incurret.

11 signatis] yalum-av occultata, quæ intus clausa geruntur, obsignata, figillo velut claufa hominibus. Notantur crimina hypocriseos velo tecta & clanculum patrata.

5 ad breve] mik-karob, 5 Quod jubilatio improborum sit ad breve fpatium;

Et gaudium hypocritæ ufque ad momentum?

- 6 Si evecta fuerit in cœlum celsitudo eius. Et caput ejus nubes attingat:
 - Sicut stercus ejus, in purum putum peribit. Qui eum adspectabant, dicent, Ubinam ille? Sicut fomnium avolabit, & non invenient
 - Et aufugiet, ut visum noctis.
 - Oculus perstrinxerit eum, & non addet: Quin nec locus ipsum suus cernet amplius.
- Et manus ejus suum ipsi reddent dolorem:
- 11 Ossa ejus implebuntur signatis ejus; Et cum ipso super pulvere cubabunt.
- adspectum, sed cum ad-12 Si dulce fuerit in ore ejus malum; Occultaverit illud sub lingua sua:
- rimæ imagines, quibus 13 Indulserit illi, & non reliquerit illud; Sed cohibuerit illud in medio palati sui:
- 9 perstrinxerit] Ali-14 Cibus ejus in visceribus ejus mutabitur: quid interioris venustatis Estassidum in interchinis eius Fel aspidum in intestinis ejus.
- fert visum raptum velu- 15 Opulentiam deglutiit, sed evomet eam: Et e ventre ejus expellet eam Deus.

Hisce plena ossa inducuntur, ad gravitatem culpæ fimul & pænæ confignandam. Respici videtur ad Cap. xvii. Per. ult. Spes opesque meæ una fuper pulvere cubabunt. Imo vero, inquit Castigator, Hypocritæ sig-Imo vero, nata crimina cum ipso super pulvere cubabunt, & meritissima ei incumbet ignominia. Hoc graphice Esech. XXXII. depictum. 27, 30.

12] Allegoria continuata. oculos ponitur indoles Hypocriseos quæ ruminari. & improbitatis,

Venenum

aman

culo

feque

tacita

tatem

eande

deque

Molli

eas in

nitius

tranfl:

ib.

כי רננת רשעים מקרוב s ci rinnat reJayim mik-karob; ve-simbat banep yade ragay? ושמחת חנף עדי־רגע: שיאו לשמים שיאו 6 im jayleb laf-Jamem fi-o; ve-rof-o la-yab jaggiy: ראשו לעב יגיע: יאבר לנצח יאבר כגללו לנצח יאבר oé-gell-o, la-nezat jobed: ro-av jomeru, ajj-o? ראיו יאמרו איו: כחלום יעוף ולא ימצאהו 8 cá-hlom jayūp, ve-lo jimzau-hu: vé-juddad, ce-bezjon lailab. וידר כחזיון לילה: עין שופתו ולא תוסיף 9 váin Jezapatt-u, ve-lo tosip: vé-lo vod tefur-ennu mekom-o. ולא־עוד תשורנו מקומו: ורצו דלים io ban-av jerazzu dallim; vé-jad-av tafebnah on-o: וידיו תשכנה אונו: עלומו עלומו עלומו עצמותיו מלאו עלומו וו עצמותיו מלאו עלומו; vé-yimm-o yal yapar tiscab. ועמו על־עפר תשכב: רעה בפיו רעה iz im tamtik be-pi-v rayab; jachid-ennah tahat leson-o; יכחידנה תחת לשונו: יחכול עליה ולא יעובנה 13 jatmolvale-ha, ve-lo javazb-ennah; ve-jimnay ennab be-toc bicc-o: וימנענה כתוך חכו: ו לחמו במעיו נהפך 14 latim-o be-mey-aw nehpac: merorat petanim be-kirb-a. מרורת פתנים בקרבו: והיל בלע ויקאנו 15 tail balay, va-jeki-ennu: u-mib-bitn-o jorif-ennu el. מבטנו יורשנו אל:

amant, & tanquam in os e ventriculo revocare, dulces suos bolos; seque identidem deliciis illis pascere, tacita mente ac cogitatione voluptatem haustam volutando, vel & eandem apud alios commendando, deque ea triumphando.

n-

0,

gil-

n-

ce

4,

26

eos ari m Mollis est super cupediis, qui diu eas in ore retinet ad suavitatem penitius degustandam.

ib. reliquerit] vazab, ad cibos translatum, fastidii significationem

fecum fert, ex repletione nimia oriundi. Admirabilis Imago ad infedabilem Avaritiæ, aliorumque vitiorum, fitim ac famem delineandam. Inest quoque in hac ipsa phrasi Ruminatio, & jucunda revocatio præteritorum.

15] Depingitur subita illa direptio & dispoliatio opulentiæ Jobeæ, ex qua Ultorem Deum evigilasse adversus avarum Raptorem, haud dubie collectum suit ab iis, qui sinistris suspicionibus miseros gravare solent.

16 wenenum] Sensus, 16 Venenum aspidum suget; Erit, ut qui fuxit vene-Occidet eum lingua viperæ. num aspidum.

virus exitiale, quod eum Depingunt perimet. hæ figuræ pœnarum & maledictionum, quæ improbo funt adhæsuræ, in ejusque non exustant.

medullas ac viscera sese 19 Quia concussos dereliquit pauperes; infinuaturæ, fub quibus, haud fecus ac veneno diinfinitos inter dolores, expirare tandem coga-

17 rivos] Per figuras hasce designatur abundancertatim, & affatim, veniens piis, eosque præ copia obruens, quam impius non sit visurus. nable, torrentes, notant 23 exuberantissimam Copiam bonorum; & neharim fluvii five fluxus perennes, Constantiam inixoenvias, quæ, bi-plaggot,

amnibus, five rivis, excepta, ad multos derivetur.

17 neutiquam videbit] al ne, pro lo non. Sed fortius; ne videat, i.e. absit ut videat, ne credat se unquam vifurum. Elegans quoque, Ne spectet, ut sit increpantis, & vanam ejus expectationem ludificantis.

18 mercedem] jagay, labor, pro mercede operariorum, quo improbus avarus fraudaverit egenos. Sic Ps. cxxviii. 2. Labor manuum pro Mercede.

ib. refusio ejus] Compensatio illius mercedis. Ea erit pro magnitudine opum: Nempe male parta etiam justas opes contaminant quasi ac confumunt.

ib. non exultabit] Meiwois, magnum pondus ferens. Non gaudebit

ib. lingua viperæ] i. e. 17 Neutiquam videbit rivos fluviorum. Torrentium mellis atque butyri.

> gravitatem 18 Reddet mercedem surreptam, nec deglutiet; Prout opulentia erit, refusio ejus fiet; &

Domum spoliavit, & non ædificavit eam. rissimo in venas disfuso, 20 Profecto non experitur tranquillum in ven-Delicias suas non excludet partu. [tre suo: 21 Nihil refiduum mansit vorationi ejus;

Propterea Nihilum parturiet Fortuna ejus. tia bonorum confertim, 22 Quum completa erit complosio ejus, arctum erit ipsi:

Omnis plaga ærumnosi invadet eum.

Erit tamen quo ventrem impleat; Mittet enim Deus in ipsum æstum nasi sui; Et pluet super illum quo vescatur.

> rapto, sed contra semet direptum fpoliatumque dolebit.

> 19 concussos] rizzaz yazab, attrivit deseruit, solenni Hebraismo, pro atterens deseruit; abjecit, nudosque reliquit.

ib. spoliavit] Spoliavit, & non ædificavit, per figuram Orientalibus protritam, qua ornant & augent. Geminum germanum Pf. xxviii. 5. destruet eos, & non ædificabit eos. Vocatur hæc figura Exegesis zal avlidegow.

ib. domum] bet hic collective pofitum pro Domos.

20 tranquillum] Jalev proprie liquide defæcatum, secundario, tranquillitatem & curis vacuam felicitatem fignat.

ib. partu] Delicias fuas non ex-

Sic eni patur. quod (tutum 217 onem a tente d XIV. 5. ut qui f ib. r commo

elapfus.

clade co

Nihilo,

reddas

bonum

ib. 1

cludet

citatis

potent

ינק פתנים יינק ול יינק פתנים יינק הלים יינק téharg-ehu leson epyeh. תהרנהו לשון אפעה: נהרי בפלגות נהרי אל־ירא בפלגות נהרי

natile debas, we temab. נחלי דבש וחמאה:

ובלע ולא יבלע 18 mefib jagay, ve-lo jiblay; cé-tel, temurat-o; ve-lo jaylos. כחיל תמורתו ולא יעלם:

נירצין עוב דלים 19 ci rizzaz yazab dallim; בית נזל ולא יבנהו: bait gazal, we-lo jibn-êbu.

בטנו בבטנו בכטנו בכטנו בכטנו בבטנו בבטנו בבטנו : מלט של בחמודו לא ימלט ba-timud-o lo jemallet.

ובאין־שריד לאכלו farid le-ocl-o: בובו לא־יחיל טובו al-cen lo jatil tub-o.

יצר לו במלאות ספקו יצר לו 22 bi-mlot sipk-o, jezer l-o: בל־יד עמל תבואנו : cól jad yamel tebo-ennu.

בטנו למלא בטנו 23 jebi le-malle bitn-o; ישלח בו חרון אפו jijlab-b-o baron app-o : ve-jamter vale-mo bi-lhum-o. וימטר עלימו בלחומו:

cludet partu fignare potest spes felicitatis elusas, crescentisque domus potentiam in partu ipso interceptam. Sic enim malat in Pih. & Hiph. ufurpatur. Simplicius reddi potest, id quod concupiscit non eripiet, aut tutum præstabit sibi.

n.

11-

21 vorationi] Intelligas concuffionem & vexationem tenuium, a potente divite exhaustorum. Vid. Pf. xiv. 5. Comederunt populum meum, ut qui panem comedunt.

ib. residuum mansit] sarid Masc. commodius reddi potest superstes elapsus. Notat ubique elapsum ex clade communi.

ib. Nibilum] lo substantive, pro Nihilo, i. e. ruina & interitu. Vel reddas simplicius, Non parturiet bonum suum, ut Per. Præced. vel,

in casu recto, Bonum suum non parturiet, non edet fructum illum quem speraverat, sed omnis ejus fortuna veluti abortietur. Vid. If. xlv. 10.

22 complosio] Gratulantis sibi ac triumphantis, quod omnia fuper votis fluant. Sensus, in ipso culmine felicitatis infelicissimus subito evadet.

ib. plaga] jad non active hic fu-mendum fed passive, pro Plaga. Non una manus, & plaga Dei, sed omnes fimul in huncce improbum concurrent, eumque constituent yamel, ærumnofiffimum miserrimum & mortalem.

23 ventrem] Intelligas inexplebilem cupiditatem, aviditatemque vorandi. Respice Per. 15, 18, 21, 22. in quibus omnibus palpare est

contexturam criminum 24 Fugiet ab armatura ferri; & poenarum in Jobum, ex mente Censoris, reci-Hominis, alta velut voragine ventris, per fas, per nefas, omnia deglutientis, cui tandem redremovenda essent, quæ infatiabiliter hauferat & devorarat. Erit tamen, subsumitur sarcastice, erit vacuum expleat exfaturetque; immittet videquam nova fercula, novos missus, Jultan di- Bullientes æstus, in die nan ejus. Etos, æstum Nasi ejus; 29 Hæc portio hominis improbi a Numine; vel cibi ejus. Vid. Ps. xi. 6. depluet Super improbos sulfur, &c. portio calicis eo-

24 fugiet] Proverbiale videtur, quale illud, Incidit in Scyllam, &c. In hac autem Allegoria aperitur Armamentarium Cœlorum; atque formidolosissima illa Arma, quibus scelera & improbitates vindicat Deus, expromuntur. Confer. Pf. vii.

25 destrinxit] Sc. Deus. Depingitur gravissimum exitium, quo improbus raptor, destricto velut ultore Dei gladio, feriundus, & letalibus plagis transverberandus foret.

26 omne] col bosec quicquid tenebrarum est, tum in hac vita, tum in futura. Tenebræ anxietatum &

miseriarum.

ib. thefauris] li-z pun-av, in repositis ejus, i. e. asservatis ei a Deo. Infignis Usus verbi taman in Thefauro vel penu recondito. Vid. Ef. xlv. 3. Jer. xli. 8. zapan item in Thefauris crebrum, ut Prov. xiii. 22. Pf. xvii. 14. Confer Jac. v. 3.

Trajiciet eum arcus æneus.

dentium, sub Allegoria 25 Destrinxit, & exiit de medio corpore; Et acies fulgurans e folliculo fellis eius. Abit fuper eum terrores:

denda & uno momento 26 Omne genus tenebrarum repositum pro reconditis thefauris ejus.

Confumet eum ignis non fufflatus: Depascetur residuum in tentorio eius.

quo ventrem istum jam 27 Revelabunt coeli iniquiratem ejus, Et terra insurget in eum.

licet Deus in ipsum, tan- 28 Apparebit proventus domus ejus:

depluetque super eum, Et hæreditas rerum ipsius a Deo.

ib. ignis non sufflatus Periphrasis insignis sive Fulminis, sive iræ & maledictionis divinæ, corpus fimul & animum confumentis, atque, perenni ac pervigili velut flamma, confumturæ in æternum.

ib. depascetur] Ignis iste depascet residuum, si forte, & elapsum in tentorio ejus. Internecione delebitur universa talis hominis familia.

27 Revelabunt] Et Cœlum, pænis inauditis improbo inflictis, testimonium contra illum feret, atque occulta ejus crimina revelabit, & Terra fimiliter contra eum insurget, atque tellus eum amplius ferre recusabit. Dura hæc in Jobum retorqueri videntur, qui Terram & Calum innocentiæ oppressæ citarat

Testes. Cap. xvi. 18, 19.
28 apparebit] jigal (pro jigleh) clare & manifeste patebit. Sic Prov. xxvii. 25. galab hazir apparuit, Sensus ett, conspecta est herba. Hunc esse perpetuum proventum reditumque Domus improbæ, The-

CAP.

fauros r Rom. ii

Autis

jigel fur

prie aq

tiæ Naf

pitu exa

hæc ver

notione,

improbi

tu, mig

que To

præcipit

centissin

mat cum

que ad ib. po

orationis

reditaria

ma, tra

& pæna

fionem,

que in

mittetur

29 F.

ib. I

יברח מנשק ברול 24 jibrat min-nefek barzel; tablep-ebu keset nebusab. תחלפהו קשת נחושה: ויצא מגוה ביק ביקו מלף ויצא מגוה ביק ויצא מגוה ביקו ויצא מגוה u-barak mim-merorat-o. וברק ממררתו יהלך עליו אמים: jábloc; val-av smim: בל-חשך, טמון, לצפוניו 26 cól hojec tamun li-zpun-av. tocel-ebu ef lo nuppat: תאכלהו אש לא־נפח jeray Sarid be-obl-o. ירע שריד באהלו: עונו שמים עונו 27jégallu Jamem yavon-o; v-erez mitkomamab 1-0. וארץ מתקוממה לו: יבול ביתו 28 jigel jebul bet-o: niggarot be-jom app.o. נגרות כיום אפו: מאלהים רשוע מאלהים 29 zeb helek adam rajay me-elohim:

fauros nempe iræ in diem iræ. Vid. Rom. ii. 5. i. 18. ubi voces ἀποκά-λυψι, & ἀποκαλύπθεθαι cum nostro jigel suaviter concinunt.

ib. Bullientes æstus] niggarot proprie aquæ effusæ, hic Effervescentiæ Nasi Divini, cum sonitu & strepitu exæstuantes. Vel reddi possunt hæc verba, ex altera illa rš galah notione, sc. migravit, &c. Domus improbi, cum opulentissimo proventu, migrabit in longum exilium, atque Torrentium aquarum more, præcipiti impetu avecta erit.

29 Hac & c.] Epiphonema decentissimum, quod non parum firmat cum præsentibus respectum quo-

que ad futuras rænas.

v.

m

ib. portio] Magna cum virtute orationis telek lapillus, portio hæreditaria, & natlah hæreditas lectissima, transferuntur nunc ad supplicia, & pænarum veluti perpetuam possessonem, quam cernet improbus, atque in quam tanquam Hæres immittetur.

ib. rerum] omr-i negotii ejus. Sic quoque dabar Verbum, ad Rem & negotia sese extendit. Aliis Hæreditas a Deo addicta, decreta, desinita; satis venuste.

ANNOTAT. ad CAP. XX.

4 ha-zot] Cum desit Syllaba versui, reponendum videtur ha-lo zot, &c. annon hoc cognosti, &c. atque ita LXX. μὴ ταῦτα ἔγνως;

25 jabloc] Hoc verbum a plerisque Interpretibus cum barak construitur. Id Commentatori nostro meritò displicuit, qui jeze ἀπὸ κοινῶ repetendum vult, & jabloc per se stare, sub notione pereundi. Abit, sc. in malam rem. LXX. Εξελπα-θήσωσαν ἐπ΄ ἀντω φόδοι. Legerunt nimirum jablecu yal-av εmim. Sic quoque Vulg. Vadent & venient super eum horribiles. Ita hic versiculus, & posterior periodi sequentis, unius erunt generis; intermedii, alterius.

29 me-elohim] Affutum videtur.

CAP. XXI.

ARGUMENTUM 1 Et respondit Jobus, ac dixit: CAP. XXI.

Importunis amicorum instantiis lacessitus Noster, eorum hypothesin tandem dedita opera refutare aggreditur; atque 3 Ferte me, ut ego loquar; longius excurrit in Felicitatem durabilem & perpetuam improborum, idque tribus gradibus exequitur. Primo enim arguit eos opibus, divicircumfluere in familia florentissima, & geniales agere in terris ad ultimam usque senectutem. Secundo infinuat, eos plagis Dei exemtos, iv-

Caracia gaudere, neque infensum, infestumque, Numen experiri, ne in morte quidem, quam placidam admodum obeant; ubi aliis & vita & mors dura fere contingat. tio inculcat, in ipfa quoque morte felicitatis suæ partem iisdem comitari, cum Honorati & Nobiles in Mausoleis decumbant; atque jucundam ibi quietem percipiant, cum favore & plausu publico; citra ullam notam ignominiæ; multo minus pænæ divinitus ipsis inustæ, ad horrorem & exemplum posteritatis. Hæc tria, varios inter adfectus, a nostro deducta, opponuntur iis, quæ tanta cum vehementia contenderat Tiopharus, contenderant reliqui focii, Deum improbos nunquam non punire, atque omni ignominia & clade adfectos, male

Audite diligentius sermonem meum; Eritque hoc pro confolationibus vestris,

Et postquam causam egero, subsannatiosit,

4 Profecto ego, ut hominis questus meus: Quod fi? quare non impatiens fieret spiritus meus?

- tiis, deliciis omnibus, 5 Respicite ad me, & stupeatis attoniti; Manumque ori superimponatis.
- festosque perpetuo dies 6 Nam vere ubi recordor, conturbor; Et caro mea tremorem corripit.

perdere; & quidem in hoc præfenti feculo, nedum futuro. Excessus Amicorum in oculos incurrit. A parte Jobi quoque modus non fervatus, dum omnia hæc ita negat, & in contrarium convertit, ut omne supplicium improbitatis in dubium vocare, aut abnegare, videatur Non tamen indubitasse tantæ veritati Nostrum, multo minus eam negaffe, patescet ex Cap. xxvii. 8, & feq. ubi jam, non disputans, & refutans focios, sed veros & fedatos anim fensus exprimens circa sortem in proborum, inducitur. Hæc submo nitio quicquid est duri in hoc capit emolliet, atque justos intra fines co ercebit.

NOTE. 2 consolationibus] Omnino Ami cos tangit Jobus, quod qui confo lari de

tionib

baffent

3 /4

fc. Fu

ergo,

Et post

Quivis

fannare

ad mor

fudiffe

contum

ex impi

anxieta

nem a

ergo fe

quæ ver

menter

ib. in

4 ut

כא

ניאמר ויאמר ויאמר ז vaj-jáyan ijob, vaj-jomar:

שמעו שמוע מלתי 2 Jimyu Jamoy millat i; u-tehi zot tanbumot-scem.

ז ארכר אדכר אדכר אוני ואנכי אדכר (שאוני ואנכי אדכר אדכר אדבר עליג: vé-atar dabber-i, talvig.

שיחי 4 ha-anoci, le-adam fit-i:
יאנכי לאדם שיחי 4 ha-anoci, le-adam fit-i:
ייפ-im, madduy lo tikzar rut-i?

לי והשמו ל פנו־אלי והשמו ל pénu el-ai, ve-hafammu; vé-simu jad val-peb.

יאם־זכרתי ונבהלתי 6 ve-im zacarti, ve-nibhalti;
בותי פלצות: ve-aħaz beſar-i pallazut.

lari debuissent, censuris & declamationibus suis vulnera ejus exacerbassent.

enti

mi-

arte

itus,

in

Sup-

VO-

Non

Noaffe,

feq.

utans

nimi

im

bmo

capite

S CO

Amiconfo

Quar

3 subsannatio talvig vel verbum, sc. Fut. Masc. Sing. Subsannabis ergo, qui voles. Vel Subst. verbale. Et post actionem meam subsannatio. Quivis vestrum, si poterit me subsannare & illudere pergat.

4 ut hominis] le-adam, ad instar, ad morem hominis, suas se querelas sudisse didisse dicens, ostendit, se non ex contumacia in Deum, multo minus ex impietate, in eas erupuisse, sed anxietate pectoris oppressi, laxationem aliquam quærentis. Negat ergo se ob verba impatientius jacta, quæ verba tantum sunt, tam inclementer debuisse increpari.

ib. impatiens] tikzar ruh-i, bre-

viatur spiritus, impatientiam & tædium signat. Brevis spiritus vel Nasi opponitur no orec appaim longanimi, & patienti.

5 respicite] Provocantis formula,

ut Cap vi. 28.
ib. ftupeatis] faciam ut obstupescatis convicti, &c.

6 recordor] Quod & ego ubi commemoro, atque in medium profero, horrore totus corripior. Sic zacar usurpatur Cap. iv. 7.

ib. corripit] Longe figuratius, Caro mea apprehendit, & quanta quanta est corripit, tremorem, in eumque semet desigit quasi, quam Tremor corripit carnem meam. Posterius nempe, subitum & cito evanescens quid; prius, commotionem profundius insidentem designat.

postulationem fimulque refutationem. Quare ertia, vivunt, vigent, florent improbi, Contem-tores aperti Numinis, ex Charactere Per. 14.

ib. vivunt] Non fimplici usu, sed fortiore

cunde, feliciter.

ib. edurant] The patecorporis, fimul opum, fortunarum, gloriæ, flostatus. In gaberu hail major adhuc gradus vicrescentis, ac prævalescentis fupra alios.

germinum emicantium pulchra appellatio lætam nepotum sobolem 15 Quid est Omnipotens, ut serviamus Ei?

offert.

ib. ftabile] Semen eorum, una cum ipfis, fofnore conspicuum.

9 pavore] mip-pahad absque pavore, ex usu

negante præp. min.

10 Bos] Jor Epicænum, quod, ut ut masculinum semper, tamen ad vaccam sæpe pertinet. Exod. xxxiv. 19. Num. xviii. 17. Deut. xv. 19, &c. &c.

ib. ejicit] jagvil rem oblatam respuit, & cum fastidio rejicit. Hemistichium prius de conceptu facili agit, posterius de partu.

11 emittunt] jesallebu libere veluti laxant, more ovium per campos

7 Quare] Habet ex- 7 Quare improbi vivunt?

Edurant, etiam opibus evalescunt?

go, si vestra stat senten- 8 Semen eorum stabile ante saciem ipsorum cum ipsis:

Et eorum progenies ante oculos ipsorum,

9 Domus eorum pax, nullo pavore:

Et nulla Dei virga super ipsis.

illo, vivunt bene, ju- 10 Bos ejus concipit, & non ejicit; Excludit facili partu juvenca ejus, & nonab.

ku inest simul firmitas 11 Emittunt sicut gregem scetus eorum;

Et pueri ipsorum saltitant.

rentissimus & durabilis 12 Attollunt inter tympanum & citharam; Et lætantur ad fonum Organi.

goris usque & usque in- 13 Ad senectam deterunt in bono dies suos; Et momento in Orcum atteruntur.

8 progenies] zezae-hem 14 Et dicunt Deo, recede a nobis; Et cognitione viarum tuarum non de'ecta-

> Et quid proficiemus, quum eum incursaverimus?

pitate, dignitate, & ho-16 Ecce, non in manu eorum felicitas eo. Confilium improborum procul absit a me-

emissarum.

12 attollunt] jiseu sc. vocem.

Vid. Is. xlii. 11.

13 atteruntur] jehattu, a katat quod primario conteri, secundario consternari, fignificat. autem hic loci infert tantum Diffolutionem corpusculi jam fessi deliciarum, & vitæ, atque sponte velut defluentis in pulverem. Exitus facillimus, facillimæ vitæ coronidem

dicunt, ut prær dicantu 15 nem fe tem in piorum

> fare. 16 1

impone

cter ap

Quoties

יחיר מדוע רשעים ז madduy reJuyim jibju yateku, gam gaberu bail? עתקו גם־גברו חיל:

עמם נכון לפניהם עמם 8 zary-am naconlipne bem yimm-am: וצאצאיהם לעיניהם:

we-zezaz-bem le-yenz-bem.

פתודם שלום מפחד 9 bâts-hem Jalom mip-patad: v-elo Jebet elob yale-bem : ולא שבט אלוה עליהם:

ינעל ולא ינעל 10 To Jor-o vibbar, ve-lo jagvil: tepallet parat-o, ve-lo tefaccel. תפלט פרתו ולא תשכל:

עויליהם II jéfallebu caz-zon yâvile-bem; ve-jalde-bem jerakkedun. וילדיהם ירקדון:

וכנור בתף וכנור iz jifu be-top ve-cinnor; וישמחו לקול עוגב: ve-jismetu le-kol yugab :

ו יבלו בטוב ימיהם 13jiballu bat-tob jems-hem; u-be-regay Jeol jehattu. וברגע שאול יחתו:

וואמרו לאל סור ממנו 14 váj-jomeru la-el sur mim-ennu; vé-dayt deracs-ca lo hapaznu. ודעת דרכיך לא חפצנו:

מה־שרי כי־נעברנו máh saddai, ci nayabd-ennu? u-mah noyil, ci nipgay b-o? ומהדנועיל כי נפגע־בו:

מוכם פוכם מובה לא בירם טוכם והן לא בירם טוכם! yazat resayim rabakah mim-enni. עצת רשעים רחקה מני:

imponens.

ur.

ve-

m!

eo.

me.

em.

atat

ario

ritio

olu-

icia-

relut

fa-

dem

oties

14 & dicunt] Enotatur Charader apertæ improbitatis. Atqui dicunt, vel, propterea quod dicunt; ut præmium quasi impietatis auferre dicantur perpetuam felicitatem.

15 incursaverimus] Superstitionem semet vanis precibus fatigantem indicat, ex mente horum impiorum, no pagay occuriare, offen-

16 Ecce, &c] En nune, quod

vos contenditis, non habere improbos stabilem felicitatem! Ironice Contraria omnia oculis dictum. cernere est quotidie.

ib. Consilium Inseritur formula, pectoris candidiffimi fensus expromens; absit tamen, procul absit a Me, tale consilium, cui infinitis partibus optabilius, cum virtute, & timore Dei, esse infelicem, quam cum vitio & flagitio, felicisimum vivere.

ita minuit, ut tantum non neget. Quando tandem? vel quoties? Rariffime. Vid. Cap. xiii. 23. Qui infelicitatem improborum subnecti putant, Jobum semet refellentem inducunt.

ib. exitium] ed proprie nubes, unde ad perniciem, more nubis invectam, transfertur. Siggravante mole.

tabalim ib. funes] funes constringentes, donat. Allusum ad Cap. xviii. 10.

distribuit illis pro forte ac portione. Telek lapillus, fors.

18 turbo] supab turbo radens & verrens, a sapab.

ib. furatur] ganab, furari, κλέπ-TEN, nunc pertinet ad necopinatum, rapidumque illud, quo Turbo omnia

19 Deus, &c.] Obj. dicetis, fi ipfi pænas promeritas effugiant, non tamen liberos evafuros filios, posterosve: Hoc ita concedit, agnoscitque Jobus, ut fimul reponat pænam liberis inflictam non satisfacere Justitiæ Dei, quæ ipsos parentes etiam punire deberet. 1. Quod Parentes alteram illam non fentiant; quo respectu dictum sit, ve-jeday, Ipse fentiat & discat, quid sit impium esse adversus Deum. 2. Quod ipsi non videant miseriam familiæ suæ; eoque nec adficiantur ea. Per. 20. 3. Quod non cogitet vivendi satur de statu domus sue post mortem, quam florentissimam vidit, dum viveret. Per. 21. Hæc Occupatio om-

17 quoties] cam-mah 17 Quoties lucerna improborum extinguitur? Et venit super eos exitium eorum? Funes partitur in ira fua?

> 18 Fiunt ficut palea, ante ventum? Atque gluma, quam furatur turbo radens?

10 Deus recondit filiis ejus iniquitatem eius: Rependat super Ipsum, & experiatur.

20 Videant oculi Ejus Exitium ejus; Et de æstu Omnipotentis bibat.

nificatione ducta a præ- 21 Nam quid negotii ipsi cum domo sua, post mortem? fortem habuerint.

Quum numerus menfium ejus cumulatam loresque ineluctabiles fig- 22 Num pro Deo docebit quis scientiam; Quod ille vermibus erofum judicat?

ib. partitur] jehallec 23 Atqui hic moritur in solido intactæ suæ integritatis; opimus.

Totus quantus liquidissime defæcatus, &

nino videtur necessaria ad Filum recte evolvendum, quod alias intricatissimum redditur.

20 videant] Quin vivo & videnti infligantur mala. cid ἄπαξ λεγόμεvov varie expositum. Vulg. Exitium, pernicies, infortunium. Proprius Fraudes, infidiæ; primario, Excuffus ignis ex fomite ignario.

ib. aftu] hamah aftus, pro ira æstuante. Simul adjungenda notio veneni, quæ, Cap. vi. z. & alibi, extat. Sic habes potionem venenatam, qua potionandus fuisse in vita fua dicatur improbus. Confer P/. lxxv. 9. Jer. xxv. 15. E/ai. li. 17. 22. Deut. xxxii. 33. Apoc. xiv. 8.

21 negotii) hépez hic non est voluptas, fed studium, occupatio, negotium quo adficeris: ut Eccles. mi. I.

ib. fortem | buzzazu non est Refecantur, finiuntur; multo minus, In

med

ei af

culus

fagit

22

causa

cebit

hoc

ramm

ille,

nam

te &

verem

(i. e.

vel e

Fruftr

tur ac

parem

ירעך נר־רשעים ירעך זק כמה נר־רשעים ירעך ירען ירעך עלימו אירם יינא עלימו אירם יינא עלימו אירם הבלים יחלק באפו: הבלים יחלק באפו:

יהיו כתכן לפני רוח 18 jibju ce-teben li-pne ruat?

"-ce-moz, genabat-u supab?"

וכמוץ גנבתו סופה:

יצפן לבניו אונו 19 eloab jiz pon le-ban-av on-o; jéfallem el-av, ve-jeday.

ביתו אחריו ביתו אחריו ביתו אחריו ביתו אחריו ביתו אחריו ביתו אחריו ימספר חדשיו חצצו ביתו אחריו ימספר חדשיו חצצו :

ב למד - דעת bá-le-el jelammed dayat; ב הלאל ילמד - דעת vé-hu rammim jilpot?

תמו בעצם תמו במות בעצם תמו במות בעצם תמו 23 zéh jamut be-yezem tumm-o; : cúll-o Jalanan, ve-Jalev.

medio abrumpuntur, sed in sortem ei assignati sunt, a ħazaz ψñφος calculus, sors, vel a ħez sagitta, quod sagittis ad sortes trahendas uterentur.

?

oft

m

n-

us.

&

ım

tri-

nti

Pre-

ım,

ius

ffus

ira

otio

ibi,

ena-

vita

Ps.

17.

VO-

ne-

lefe-

In

Et

8.

22 Num pro, &c.] An, pro Dei causa desendenda, aliquis vestrum docebit scientiam? i. e. argumentum hoc urgebit, Quod Deus judicat rammim? hoc est, quod improbus ille, quem descripsi, fortunatus pænam utique præsentissimam in morte & putresactione experitur, in pulverem resolutus & sactus rammim (i. e. cariosus, a vermibus rodendus vel erosus, a ramam verminavit) Frustra igitur exigi, ut ipse puniatur.

23 Atqui bic, &c.] Respondetur ad objectionem præcedentem; parem esse conditionem cubantium

in pulvere, adeoque improbum nihilo esse miseriorem probo, quum
uterque putrescere debeat, & a vermibus erodi. Sic se habet Argumentatio Jobi: Moriuntur improbi,
ut vivunt, selices. Obj. Atqui pœnas
dant a vermibus erosi. Resp. Ita
quidem & probi: ac proinde, qui
nimis impares suerant in vita, post
mortem nimis pares siunt. Tenenda est cautela, hic agi de eo solo,
quod in hoc seculo apparet.

ib. folido] be-vezem tumm-o admirabiliter dictum, in robore, ακμή, fuæ integritatis, i. e. felicitatis integræ.

ib. defacatus] Jalanan & Jalev, ad opulentiam opimam manifesto feruntur, & securitatem liquidissimam hominum carnalium. proprie, Loca quæ incubantur; i. e. fedes imrofissimo gaudentes.

ib. & medulla] mot melacti, fignificationem præ-& lautissimarum, quibus 27 Ecce novi cogitationes vestras; bet rerum lectissimarum tali homini quotidie ossa atque ad medullas ufque femet recreare, fine ullis curis, quibus reliqui mortales contabescunt. landam prælucet Prov. iii. 8. Erit boc sanatio offibus tuis.

25 amara] nepes marah, nis fensu gustuque difcruciata.

cruda] 27 tamas inest proprietas cruditatis immaturæ; fecundario ad violentiam transfertur.

28 Quod, &c.] Sensus, Enimyero dicturi estis, illa vestra cruditate, qua hactenus adversus me egistis, nihil mitigata, Ubi domus illa Viri ingenui? ubi tentorium illud, &c. i. e. Exempla nobis dari volumus talis Domus, ubi probitas & virtus adflicta jaceat, talisque tentorii, ubi improbitas palam regnat in media opulentia.

ib ingenui] nadib munificus, liberalis, benignus, justus, &c. Collective sumendum pro Probis, oppositis rois resayim.

ib. transeuntes] Transitor viæ apud Arabes mortalem figurate defignat; fimpliciter vero, Hominem e trivio quemvis.

24 latifundia] vatinim 24 Et ejus pecorosa latifundia plena lacte; Et medulla quod ad offa fua irrigatur, proborum pecore nume- 25 Et hic moritur cum anima amara; Neque comedit de bono.

dulla, succinens ni talab 26 Pariter super pulvere procumbunt; Et vermis eos operit.

Et molimina, quæ super me cruda agitatis: fua irrigare conceditur, 28 Quod dicturi estis, ubi domus ingenui! Et ubi tentorium habitationum improborum?

Ad vim phraseos emedul- 29 Annon interrogatis transeuntes per viam? Eorum utique figna non abnegabitis.

umbilico tuo, & rigatio 30 Profecto in die exitii subducitur malus; In die æstus irarum, cum pompa educitur. anima amarulentiæ om- 31 Et quis denunciat in faciem ejus viam ejus? Et quod ille patravit, quis rependit illi?

Verbo 32 Et ipse ad sepulchrum deducitur; Atque super Tumulo vigilat. Dulcescunt ei glebæ molles vallis.

> 29 Annon] Vultis dari vobis Exempla talium? ubique terrarum ea in oculos occurrunt cuilibet. Rogate modo viatores, &c. &c. Annon interrogatis? infignis Hebraismus pro Interrogate.

> 29 signa] otot Exempla & documenta evidentissima eorum, (sc. quæ Jobus disseruerat) per omnem terram viamque extantia. Allufum itmul ad figna Viarum.

> ib. abnegabitis] niccer est & Agnoscere & non agnoscere

> 30] Resumit Noster disputationem interruptam a Per. 26.

> ib. profecto] ci proprie ως μοι, est concludentis, atque adfirmantis.

ib. in die] i. e. ingruente die cala-

mitat

pro b

Gen

& fin

ira.

ib.

ib.

ducitu

e mal

16.

XXXI.

crimin

mines

mortis

bi, hoi

32

31

ib.

עטיניו מלאו חלב 24 yářin-av maleu balab; ú-mot yazmot-av jesukkeb. ומח עצמותיו ישקה: מרת בנפש מרח 's יפות בנפש מרח בנפש מרח ימות בנפש מרח; ve-lo acal bat-tobab. ולא אכל בטובה: יחד על־עפר ישכנו 26jábad val-vapar jijcábu; ve-rimmah tecasseb yale-bem. ורמה תכסה עליהם: ביתי מחשבותיכם pen jadayti matijebot-scem; u-mezimmot, yal-ai tahmosu: ומזמות עלי תחמסו: ve-ajjeb ohel miscenot resayim? ואיה אהל משכנות רשעים: עוברי דרך 29 bá-lo Jealtem vobers dârec? ve-otot-am lo tenacceru.

יואתותם לא תנכרו: ^{ve-otot-am lo tenacceru.}
יואתותם לא תנכרו: ^{ve-otot-am lo tenacceru.}
30 cí le-jom sd jeħajec ray;
le-jom yabarot jubal.

מי־יגיד על־פניו דרכו מייגיד על־פניו דרכו מייגיד על־פניו דרכו מייגיד על־פניו דרכו ישלם־לו:

יוכל אלקברות יוכל 32 שי-bú li-kbarot jubal; vé-yal gadij jijkod: mâteku l-o rigbe nāħal.

mitatis omnes obruentis. le jom pro be-jom, ut la-vereb ad vesperam. Gen xlix. 27.

X-

ate

in-

oro

cu-

1122

er-

fi-

g-

10-

eft

ıla-

Et

ib. subducitur] jehasec parcitur, & singulari cura subducitur cladi.

ib. aftus] vabarot, Effervescentiæ ira. Metaph. a fluvio exundante.

ib. educitur] jubal in pompa deducitur, & omni lætitia circumfluit, e malis extractus. Vid. Ps. xlv. 15, 16. cviii. 11. lxviii. 39. fer. xxxi. 9.

31 Quis, &c.] Sensus, Omnia crimina sert impune, neque vel homines ipsum castigant, vel Deus.

32] Ostendit, & in ipsa regione mortis, lætiorem esse fortem improbi, honoriscentissime tumulati, quam

probi, pulvere & infamia putrescentis. Refutatur Per. 22. quod Deus judicet rammim.

ib. et ipse] Et ille ad sepulcra, magnisica Mausolea, deducitur solenni pompa, & super tumulo superbo quasi vigilat; i. e. immortali sama gaudet. 'Azospanlor pervigil, pro perenni & extingui nescio, Græcis non ignotum.

33 glebæ molles] Molles glebæ vallis, quæ tumulato dulcescunt, grandiore cothurno adserunt conditionem sepulturæ plane invidendam. Pingitur Mortuus, molliter, molli in gremio terræ, cubans, in valle ampla, ubi aquis cælessibus largiter, irrigetur & recreetur quodammodo.

i

tio

fpo.

tur

opp

cau

cept

tion

figer

sacan I

Unde .

dus, &

pro fib

utile, j

re recto

fuo ter

non De

ib. /

33 Et post se, &c.] In-33 E post se omnem hominem trahit; nuitur, nullum fingu-Ut ante eum innumeri. lare malum, nedum pœ-

improbitatis, huic homini incumbere posse, eo quod in sepulcro fit putrescendum, cum fit mortalitas omni-

bus communis, & fimillima fors to-

tius generis humani,

34] Conclusio acerrima, qua vanitatis non tantum, sed & prævaricationis redarguuntur Amici, qui quum consolatores se adflicto præstare debuissent, talesque haberi vellent, acerbos censores, quin adverfarios iniquistimos, agebant: specie officii & pietatis suam Nostro innocentiam extorquere conati.

nam summæ cujusdam 34 Quomodo ergo me consolamini vanitatem? Et responsiones vestræ prævaricationis plenæ funt?

> ib. consolamini me vanitatem] i.e. pro folatio venditatis, quod dolorem meum irritat, ac vulnera vene.

> ib. responsiones] Responsiones vestras quod spectat, reliqua est pravaricatio, i. e. Summa fummarum redit ad prævaricationem indigniffimam, qua officium mihi debitum, quin & Dei causam, sic disputando proditis, &c. &c.

CAP. XXII.

ARGUMENTUM CAP. XXII.

Tertius nunc volvitur Orbis disputationum, quæ a parte Amicorum remittunt, & plane elanguescunt: ut Jobus conrelinquere coactis, animofius se infert, atque magnifice de se suisque capite superiorum quoque congressuum princeps Eliphazus, suas, so-

ciorumque rationes, in arctum redactas fatis fatetur. quum ad deductam modo confutationem nihil directe regerit, sed receptui canit, ad tela victis familiaria confugiens, hoc est, ad criminationes, ad injurias, ad odiosas consequentias, quas Nostro largiter ingerit; ac tandem, ut

I Et respondit Eliphazus Themanites, dixitg

2 An Deo utilitatem procuret Vir? Profecto fibimet utilitatem procurabit prujustus fueris? denter agens.

tra, adversariis campum 3 Num oblectamentum erit Omnipotenti, si Et num lucrum, cum integras præstiteris vias tuas?

rebus dissertat. Hoc in 4 Num ex reverentia tui castigabit te? Veniet tecum in judicium?

> vicisse videretur, ad poenitentiam agendum denuo ipfum compellens, fub splendidis pollicitationibus conditionis ad pristinam opulentiam ir novandæ.

NOTE.

2 procuret] jiscon ταμιεύσε α utilitatis quid promet & procurabit. Annon ימשוך משוך כל־אדם ימשוך 33 ve-abar-av col-adam jimjoc s ישוריו כל־אדם ימשוך u-le-pan-av en mispar.

איך תנחמוני הבל 34 ve-sc tenahamu-ni bâbel? יותשובותיכם נשאר־מעל: u-tʃubot-scem nif'ar mayal?

ib. prævaricationis] mayal violatio officii sub jactatione officii. Responsiones autem amicorum vocantur Prævaricatio, quod in iis esset
oppugnatio veritatis, sub officioso
nomine ejus asserendæ; proditio
causæ Dei, ad defendendum susceptæ; vexatio amici, per consolationis arrogantiam.

æ-

m

Fi-

m,

do

itq;

ru-

ris?

i, fi

teris

tiam

llens,

CON-

m in

ou uti-

rabit. nnon Annotat. ad Cap. XXI. 16 mim-enni] Heb. men-ni. Præfigenda forsan copula, ut Cap. xxii. 8. wa-vazat rejavim, &c. Atqui confilium improborum, &c. Constructio æque ac metrum id quodammodo postulare videtur.

30 jubal] Heb. jubalu, invita analogia. u ad mi in versiculo sequenti promovendum esse tam sensus quam constructio ostendit.

32 mateku] Versiculum hunc in Cod. Heb. novam periodum perperam inchoare, ex metro pariter ac materia liquet.

כב

וען אליפו התמני ויאמר ^{1 vaj-jayan} eliphaz hat-temani,

בר יסכן־גבר ב ba-le-el jiscon gâber? בייסכן עלימו משכיל: כי־יסכן עלימו משכיל:

אם לשרי כי תצדק 3 ha-tepez le-Jaddai, ci tizdak? אואם־כצע כי־תתם דרכך לי יאם בייתתם דרכך אואם מיל-im bezay,ci tattem darc-scal

יוכיחך 4 há-me-jirrat-eca jocit-eca? jábo yimm-eca bam-mijþat?

sacan proprie δικονομών προς ώφελε αν. Unde socen Oeconomus, promus condus, &c. &c.

ib. fibimet] yale-mo super se ipso, pro sibi ipsi, reconder quasi quicquid utile, jucundum, pulchrum, in opere recto, ejusque fructum sibi reponit, suo tempore ad felicitatem ipsius, non Dei, expromendum.

3 Oblestamentum] hepez oblestatio e commodo aut lucro. Sic Est lix 3. Infinuat, Nefas esse, Deo opera vel justissima imputari, quasi aliquid pretiosi & lucrosi, pro quo præmium deberet, quod citra injustitiam non posset negare.

4 reverentia] Sc. tibi tuisque me-

cesse est, tecum arbitris compareat Deus, ratio-

Cap. ix. 32.

5] Præmissa velitatiindirectæ sparguntur, ad ultimum certamen deaccusatorio spiritu, aperta crimina & peccata, iram graviorem merentia, Nostro ob-Per. 6. habes latam, & manum spoliatricem. Per. 7. eandura illiberalitate egenspectionem. Contra Per. 8. Nobilium & potentiorum ambitiofam

fuspectionem. Denique Per. 9. Viduarum & orphanorum exfuctionem & oppressionem. Hæc Crimina, quæ magnas fortunas ferme adflant, unam perpetuam efficiunt catenam, cui & Jobum se constringendum dediffe, disse, tum quum Opulentissimus Orientis censebatur, non omnino absurde suspicari potuisset Eliphazus: in eo peccans, quod, quæ non adeo a Fortuna prisca Jobi abhorrebant, quæque fine fingulari gratia Dei, vix ac ne vix evitasset, splendida bile in caput ejus congerat, tanquam haud dubie patrata; quandoquidem nulla alia ratio tantarum plagarum, dirarumque cœlestium, excogitari posset.

ib. malitia] rayah rabbah Improbitatem infert dominantem, & en kez nullo Dei timore coercitam. Habes in hisce simul fignificationem mensuræ jam plenæ, ad pænam

debitam.

ib. castigabit] An ne- 5 Annon malitia tua magna? Et finis nullus iniquitatibus tuis?

nesque tibi reddat? Vid. 6 Nam pignus capere solebas a fratribus tuis Et vestes nudorum detrahere.

one, qua criminationes 7 Non aquam lasso potandam præbebas; A famelicoque prohibebas panem.

scendit Eliphazus, atque, 8 At vir brachii, ipsi terra; Et persona honorata habitabat in ea.

Dei 9 Viduas dimissiti vacuas:

Et brachia orphanorum contrita sunt.

rapinam specie juris ve- 10 Propterea in circuitibus tuis laquei: Et exterret te pavor desubito.

dem manum aspera & 11 Quin tenebræ, ubi videre nequis: Et agmen aquarum cooperit te.

tibus clausam, super-12 Annon Deus, altitudo cœlorum? [fint. Et vide verticem stellarum, quam sublimes

> 6 capere solebas] tabbol, futurum pro præterito, videtur inferre con-Sic 2 Sam. xii. 31. fuetudinem. cen jayseb ita factitabat, &c. &c. Arabibus hoc folenne.

> 7 lasso] javep proprie vertiginofus cui caput laffitudine rotat, & o-

culi caligant.

ib. prohibebas] timnay, quod fimpliciter, Negabas, removebas, figuratius referre se patitur ad panem velut prohibitum & retentum, ne perveniat ad famelicum, quem recreare velut gestit, isti usui destinatus unice.

8 At vir, &c.] Notatur vitium Divitibus & præpotentibus domesticum fere, Potentes & Divites alios suspicere, iisque omnia sua promta & profusa velle jubere, quæ pauperibus illiberalissime clausa. Sensus, Humiles per vim oppressisti, potentes suspexisti atque ornasti. Potest quoque proverbialiter legi, tanquam Gnome; Potentis est terra; aucto: 1

ritate

ubiqu

vitia

fertu

auter

Plur.

figna

tum.

ib

lestes

liter

pata

pahad

pina

mult

preti

queis

cinge

necti

horre

11

10

הלא רעתך רבה s bá-lo rayat-eca rabbab? vé-en kez la-ywonot-eca? ואין־קץ לעונותיך: הנם 6 cí tabbol ate-ca tinnam: ú-bigde yarumim tapfit. ובגדי ערומים תפשים: ק לא־מים עיף תשקה o maim vajep telakkeb; ú-me-rayeb timnay lâbem. ומרעב תמנע לחם: ואיש זרוע לו הארץ 8 vi-il zeroy lo ba-arez; ú-nesu panim jeseb b-ab. ונשוא פנים ישב בה: מלמנות שלחת ריקם almanot Jalatta rekam: ú-zeroyot jetomim jeducca. וזרעות יתמים ידכא : נסביבותיך פחים toyal-cen sebibote ca patim: ויבהלך פחר פתאום: v-ibahal-eca pahad pitrom. וואר חשך לא תראה to tofec, lo tireb * * *: ושפעת־מים תכסך: we-lipyat maim tecass-eca. בו שמים i 2 há-lo eloh gobah Jamem? u-reeb rof cocabim, ci-ramu. וראה ראש כוכבים כידרמו:

ritate valens inhabitat eam! Tales ubique in pretio & honore.

II.

nt.

les

ım

11.

CC.

10-

0-

m-

gu-

ve-

er-

are

ce.

ım

fti-

103

ıta

ne-

us,

n.

eft

m

Et

o brachia] Significant robur, divitias, bona. Eorum confractio refertur ad jus oppressum. jeducca autem Verb. Masc. Sing. cum Fæm. Plur. solennis Arabismus.

10 propterea] yal-cen non dubie fignat pœnas criminum recensito-

ib. laquei] patim sunt plagæ cœlestes, subito injectæ, & ineluctabiliter constringentes. Hæ serunt patad oggwoiar, consternationem. patad pro pernicie subita, & necopinata, Prov. i. 25, 26.

multam parit dissentionem interpretibus. Alii putant, quod, Laqueis & pavoribus undique circumcingentibus, cum exclamatione subnectitur, O! tenebræ calamitatum horrendæ, quæ te circumstant, in quibus nil videre ac dispicere queas: quin agmen aquarum cooperit te, &c. &c. Alii retinent aut, assumto aut potius quin; quod & Arabibus sub o receptum. Vid. Ann.

ib. agmen] Jippah. Origo vocis in plaudendo, plangendoque, eo usu, quo aquæ litora plaudunt planguntque, vel inter se collissi sluctus sonum reddunt. Pulchre ergo siguratum Jippat máim, pro esfuso impetu, sive agmine, aquarum sonantium. Aquæ autem hic designant calamitates, diluvii in morem, inundantes. Sic κακῶν Φέλα-γ. Æschyl.

12 altitudo] Deus est summitas coelorum, argutissime enunciatum, pro Deus ipsis coelis superior, & infinitum quantum sublimior. Inde secundum Eliphazum, Jobus arripuit ansam dicendi, in corde suo, id quod subnexum.

13 spissam] varapel 13 Et dixisti, quid novit Deus? nebulofus aer, qui munvallat, & a serenitate cœlorum discludit. .

15 obambulat orbem 15 Profecto viam seculi servas; cæli] Vel remotissimam Ouam calcarunt sodales veri distantiam, vel cœlestinem, vel jucundam veobambulationem, per immensa cœlorum 17 spatia & templa, signisicare potest.

15 via] trita a fodalibus vanitatis, simplicissime accipitur pro Via improbita-

piuntur. kamat proprie constringere; speciatim in captivo, qui quadrupes constringitur, sicque supplicio traditur.

ib flumen fusum] juzak ad nabar referendum: Oculis contrectas veluti ruinam subitam fundatiffimæ & florentiffimæ uno momento, collapfæ non tantum, fed ita dilapsæ, ut, torrentis instar fluvii, præcipitasse & diffluxisse videretur.

ib. fundamentum] Robur firmissimum substantiæ; Res opesque maxime stabiles.

17 illis] la mo pro la-nu, molle & elegantiffimum. Vid. Cap. xix. 20. Vid etiam Cap. xxi. 14, 15.

20 nibil excisum] Infigni figura pro Nihil nihilissimum, ut sie dicam, & pessime a Deo eradicandum.

Num per spissam caliginem judicat?

dum inferiorem circum- 14 Nubes velamentum ei, ne videat: Et orbem cœli obambulat.

Quam calcarunt fodales vanitatis.

um orbium moderatio- 16 Qui constricti sunt quadrupedes, ante tem-Flumen fusum fundamentum eorum. [pus; Dicentes Deo, recede a nobis;

Et, quid faciat Omnipotens illis?

Via seculi, 18 Et ille implevit domos eorum bono:

Confilium vero improborum procul faceffat 19 Vident justi, & lætantur; a me. Et insons subsannat eos. [versaria;

vincti ad supplicium ra- 20 Profecto Nihil excisum Factio nobis ad-

Et nervum eorum depastus est ignis.

21 Periclitare, age, cum illo, & pacem habe; Per hæc proveniet tibi bonum:

22 Accipe, age, ex ore ejus legem; Et depone verba ejus in cor tuum.

impetu effusus feratur. 23 Si conversus fueris ad Omnipotentem, ædificaberis: tuo.

Facessere jubebis iniquitatem a tentorio

fortunæ Jobææ, uno die, 24 Et ponere pro pulvere aurum;

Et pro silice fluminum aurum Ophyrium:

Vid. Cap. iv. 21.

20 factio] kim Part. Past. Oppositus nobis, furrectus in nos, perpetuus noster adversarius: Genus nempe improborum; vel substantive, n saois nuw, pro iis qui se nobis opponunt.

ib. ner-vum] jeter proprie nervus, vigor firmus, cujusque rei. Vid.

Cap. iv. 21.

21 1

lum &

huc ali

fuesce i

met, cu ib. b

felicitate

lo Ori

præsenti

ידע אל נישפוט זיירע אל זיירע אל ישפוט אל אל אל bá-beyad varapel jijpot?

יראה ולא יראה נים מתר לו ולא יראה 14 yabim seter l-o, ve-lo jireb: יראה יראה יפ-bug Jamem jithallac.

י הארח עולם תשמור 15 ha-orat volam tilmor,
afer darecu mete âven.

אשר דוכו כות און אשר למטו ולא־עת נה מנו ולא־עת נה מונה יוצק יסודם : nabar juzak jesod-am.

י ממנו לאל סור ממנו 17 ha-omerim le-el sur mimm-ennu; יוםה יפעל שדי למו י "mab jipyal Jaddai la-mo?

טוב מלא בתיהם טוב 18 vé-bu mille bate-bem tob; יוהוא מלא בתיהם טוב vá-vzat rejayim ratakah men-ni.

וישמחו צדיקים וישמחו 19 jiru zaddikim, we-jifmabu; שנקי ילעגרלמו ילעגרלמו ילעגרלמו ילעגרלמו ילעגרלמו ילעגרלמו ילעגרלמו

ימנו בחד קימנו 20 im lo nichad kim-anu; ve-jitr-am acelah ef.

בהסכן עמו ושלם בו háscen-na yimm-o, u-felam; ba-hem tebuat-eca tobah:

בי תורה מפיו תורה 22 kát na mip-pi-w torab; ישים אמריו בלבבך: ישים אמריו בלבבך:

יתשוב ער־שרי תכנה 23 im tajub yad jaddai, tibbaneh: tarhik yavlah me-ohale-ca.

21 periclitare] bascen subi periculum & aleam hujus cultus, a quo adhuc alienus fuisti. Plurimis est, assuesce illi, vel familiarem te illi facito. Vel reddi potest, Consule tibimet, cum ipso in gratiam redeundo.
ib. babe] Pro habebis. Frueris
selicitate summa. Promissiones stylo Orientis imperative enuntiatæ
præsentissimum essectum fructum-

;

j-

0.

10

1:

fi-

n-

ve,

bis

us,

id.

Et

que fistunt.

24 ponere] Pro ponito. Ponere autem pro pulvere, est Æstimare ad valorem pulveris, despectui habere. Eodem aspectu be-zur netalim, pro silice sluminum, vel, ut alii legunt, ce-zur. Nempe be sæpissime interiorem rei naturam ac qualitatem signanter exprimit, eandem sedem occupans quam ce.

tovapot, Argentum caligationum, vertiginum detur commodius exponi posse, quam, ex proribus erui folitum, ubi oculi regoodwerlas. Sic toyapot barim, Pf. xcv. 4.28 Et decernes rem, stabitque tibi; Caligationes montium, i. e. vel cacumina altissi-

culi spopodiverlas. 28 Et decernes] Quodcunque decides, stabit. Summa non tantum gratia, sed & auctoritate apud Deum pollebis: ac

fundiffima, corum; vel

fi velis, utraque, ubi o-

velut os Dei inter homines emine-

29 Nam, &c.] Confirmatur magnificum illud Dictum Per. Præc. Quodeunque decides, stabit, gemino exemplo præpollentis & efficacissimæ apud Deum Orationis. Si dixeris, fi poposceris, curabitur ut superbus jaceat in pulvere. Contra autem, ad preces & intercessionem tuam gratiofissimam, vel pro eodem humiliora spirante, vel pro aliis humilibus adflictis, tuamque gratiam apud Deum pro se implorantibus, salus

25 vertiginum] césep 25 Et esto Omnipotens omne aurum tuum; Et argentum Vertiginum tibi.

caput rotantium, non vi- 26 Tunc enim in Omnipotente delicias ages; Et attolles ad Numen vultum tuum:

fundissimis terræ visce- 27 Litabis illi, & audiet te;

Votaque tua persolves.

Et fuper viis tuis splendebit lumen.

ma, vel fundamenta pro-29 Nam humiliabunt, ubi dixeris, fastus est:

Et dejectum oculis in amplitudinem vindicabit [Deus.]

Eripiet non infontem:

Farum.

ib

isque

& int

luten

perfæ

mule

XV. 2

Hinc

immu

futuru

filam,

lobi a

Et eripietur propter puritatem manuum tu-

erit paratissima.

ib. bumiliabunt] bispilu, Præt. pro futuro, humiliabunt, i. e. fiet ut humilietur. Sic Cap. xxiv. gebulot jassigu terminos movent, pro termini moventur, vel moveri solent.

ib. fastus] gevah, alias gawah, ut Job xxxiii. 17. Fastus, insolena gaah, superbe se extulit.

30 non insontem] & naki pro in naki. Sic I Sam. iv. 21. Prov. xxxi. 4. Aliud est sons, nocens, aliud non insons plane, qui aliquid pænæ & censuræ promeruit.

C A P. XXIII.

ARGUMENTUM CAP. XXIII.

I Et respondit Jobus ac dixit;

Nihil animofius, fimulque dolentius nihil, hoc capite; quod ad refutationem ulteriorem E-& fociorum, liphazi,

z Etiam hodie rebellio est querela mea; Plaga mea gravis est supra gemitum meum

prætexendam, præmittitur. In eo non ad Dei Tribunal provocat, ut ibi Quis

Crimin t; fed

בי־אז על־שרי תתענג 26ci az yal Jaddai tityannag; יתשא אל־אלוה פניך:

ישמעך וישמעך 27 taytir el-av, ve-jijmay-eca, בתעתיר אליו וישמעך ú-nedars-ca tejallem.

לך מכר ויקם לך 28 ve-tigzar omer, ve-jakom l-ac; יעל דרכיך נגה אור שפ-yal derace-ca nagab or.

בי בים ותאמר גוה בים בין ותאמר גוה בים בילו ותאמר גוה בים בים יושיע: יושיע: יושיע: יושיע:

ימלט אי־נקי 30jémallet e-naki; ימלט בבר כפיך: vé-nimlat be-bor cappe-ca.

ib. propter] Tuæ innocentiæ, tuisque manibus puris, sive precibus & intercessionibus Deo gratissimis, salutem ille suam debebit, atque pœnam promeritam elabetur. naki
persæpe insert immunitatem a pæna,
mulcta, onere quocunque. 1 Reg.
xv. 22. Exod. xxi. 28. Jer. xv. 29.
Hinc reddas licet, Eripiet neutiquam
immunem alias intactumque a pæna
sutrum. Omnino aliquid requirit
ssum, quod gratiam & auctoritatem
Jobi apud Deum illustret.

li-

m.

æt.

ut

ulot

mi-

ab,

en-

) En

XXI.

non æ &

eum.

ut ibi Quis ANNOTAT. ad CAP. XXII.

1 1 o] Legisse videntur Lxx. pro o, or; τὸ φῶς σοι σχότος ἀπέδη. Vide igitur annon locus mutilatus sic restitui possit,

ve-or le-ca holec, lo timeh; vel ve-or-eca jahloc, lo timeh.

16 ve-lo vet] Delenda forsan Copula, ex vau præcedente nata, vel corripiendum aser in initio versiculi, quasi scriptum esset sek-kummešu.

כג

ויען איוב ויאמר: 1 vaj-jayan ijob, vaj-jomar;

במרהיום מרי שחי 2 gam haj-jom meri fit-i;
i jad-i cabedah yal-antat-i.

Crimina sibi impacta revincere lice- se congredi paratissimum ostendit, t; sed (Per. 3.) cum Numine ipso ad causam suam contra Eum, vel Majestate sua formidabili armatum fustinendam: nullus dubitans quin vifit reportaturus, quippe qui auri instar se intus & dum effe sciat; nulliusque fibi transgressionis Dolet infit confcius. terim acerbissime (Per. 8.) fibi aditum ad Dei ipfius folium penitus denegatum ac præclufum: & Numen absolutissimo potius imperio 7 adversus miserrimum ejus cultorem agere, quam Jure; ut proinde ubi fit, rus, plane nesciat; Hoc uno se plane perculsum, adjiciens, quod ne Exitium quidem in medio Exiitio fibi reperire conceda-

tur, per fingularem Dei adversus innocentissimum severitatem, quæ in morte ipsa vivere cogebat Eum, quem horroribus mortis undique circumsu-

fum & inclusum tenebat.

NOTÆ.

2 rebellio] Rebellio est querela mea; i. e. nondum victa cedit, sed contra resurgit fortior. meri autem rebellio, a marab contumaciter resistere.

ib. plaga mea] jad i manus mea, i. e. plaga mihi impofita. Adfixa, five Pronomina Possessiva, omnibus in linguis tam passive quam active refonant.

ib. gravis est supra gemitum] i. e. ultra quam lamentis ullis significare queo, invalescit.

3 quis det] Ardentissimis votis

Quis det sciam, & inveniam Eum!

Irem usque ad Tribunal Ejus.

ctoriam ex illo congressu 4 Instruerem ad faciem ejus judicium; sit reportaturus, quippe qui auri instar se intus & Et os meum implerem readargutionibus.

extus purum invenien- 5 Cognoscerem verba, quæ responsurus est dum esse sciat; nulliusmihi;

Et intelligerem, quæ dicturus est mihi.

6 Num multitudine roboris fui contendet mecum? [at in me:

Dummodo non hostilem ipse impetum faci.

Ibi quippe Rectus disceptationem susciperet cum ipso;

Et evaderem in purum putum a judice meo.

quidve consilii sit captu- 8 Ecce antrosum vado, sed non adest; rus, plane nesciat; Hoc Et retrorsum, sed non percipio Eum.

attonitum, fractumque 9 Ad finistram, ut agam cum Eo, nec cerno: adjiciens, quod ne ExitiOperit dextram, & non video.

optat, ut aditus fibi ad Tribunal Dei concedatur. Nomen Dei omissum arguit ardentissimum Pathos.

ib. inveniam] Magna Emphass in verbo emza, qualis in Latino deprendere eum qui se subducit, &

conspici negat.

ib. usque ad Ostendit Jobus se non postulare amplius, ut Majestatem suam seponat Deus, in congressum descendens cum mortali, sed se vel ad Tribunal ejus supremum ascendere & penetrare paratum, si modo aditus ei aperiatur.

ib. tribunal] tecunab est Augustum & magnificum quid, quo designatur Solium Numinis, Juri reddundo aptatum, ex formula solenni becin le-milla cisso, aptavit, sirmavit, apparavit, apparatu debito instruxit ad judicium.

Nan

foliu

jectu

acie.

fub o

detur

non,

dine

Facia

greffu

invad

fuis c

bo jaj

bes in Cap.

remov

ftis in

dat.

flation

rectus

noscet

7 1 Haud מידיתן ידעתי ואכזצאהר 3 mi jitten jadayti, ve-emza-ebu!

abo yad tecunat-o.

יענני 5 édeyah millim jayn-eni; יענני סלים יענני סיפי-abinah mah jomar l-i.

הברב־כח יריב עמדי 6 bá-be-rob coat jarib yimmad-i? לא אך־הוא ישם בי:

עמו עמו אם ישר נוכח עמו ^{7 Jam} jafar nocat yimm-o; ישר משפטי: ישר לנצח משפטי:

אהלך ואיננו 8 ben kedem ebloc, we-en-ennu; של אהלך ואיננו מינים אהלך ואיננו מינים אהלך ואיננו מינים און מינים אבין לו:

יעטף ימין ולא אראה: ק jemol ba-yfot-o, ve-lo âtaz: jáytop jamin, ve-lo erreb.

folium ejus.

II.

4

5.

eft

idet

me:

aci-

ipe-

neo.

rno:

1 Dei

iffum

phafis

no de-

it, &

ous se

ajesta-

con-

ortali,

fupre-

re pa-

peria-

tum &

ar Soli-

tatum,

-mi/pa

aravit

licium

Nan

4 instruerem] Eodem ardore adjectum eyrecah, instruerem velut in acie. le-pan-av ante faciem ejus, sub oculisque, ut Cap. xiii. 18.

6 dummodo] lo ac simplicissime videtur capi pro ac lo tantummodo non, &c. Placetne ei pro multitudine roboris sui mecum contendere? Faciat sane. Non detrecto congressum. Tantummodo ne hostiliter invadat me, ut nunc facit, me telis suis consigens, &c. Istam vim verbo jasim inesse videas Cap. i. 8. habes idem plane, quod postulatum Cap. xiii. 21. Manum tuam a me remove.

7 Ibi] Sic connectas cum præced. Haud detrecto, dummodo non Hostis in me, sed æquus Judex procedat. Ibi enim (sc. ad tecunat o, stationem & sedem Majestatis ejus) rectus disceptaret, &c. i. e. Agnoscet ipse, Virum probum, re-

ctumque esse eum, qui cum ipso in disceptationem descendit.

ib. in purum] la-nezat Omnino, ab initio ad finem, ενδελεχῶς, vel, ut Vulgat. in victoriam.

ib evaderem] apallesah, liber im-

munisque malorum abirem.

ib. judice] Magnum hic pondus habet mif-Jopet-i. Non dubitat Nofter quin victor bonæ causæ sit rediturus, si modo. Deus personam Judicis erga se retineat, & non adversarium hostemque agat.

8 Ecce, &c.] Pathetica amplificatio Voti period. 3. concepti: qua ostenditur slagrantissimum desiderium Dei adeundi; simulque innuitur, Deum veluti subtersugere congressum, sua se Majestate invisibili, & luce inaccessa, occultando.

9 agam] yasab sensu judiciali, ut Ps. cxix. 127. Inde ba-ysat o, in agere ejus, pro in actionem cum eo.

ib. operit] Concile, pro 10 Nam novit viam quæ penes me est, A dextra item inaccef-Exploravit me, ut aurum emicabo:

fum se præbet. 10 nam novit] Frustra 11 Vestigium ejus tenuit pes meus;

Viam ejus fervavi, neque declinavi; me innocentem, & auri 12 Præceptum labiorum ejus, nec seposui; Præ demenfo meo recondidi verba oris ejus.

veluti subducit congres- 13 At ille unus, & quis avertet Eum? Quod anima ejus cupit, efficit.

11 westigium] Pulcher-14 Nam tradit jus meum:

Et talia multa apud ipsum sunt. 15 Propterea a facie ejus consternor; Cunctabundus hæreo, & pavesco ab illo:

16 Quin Deus molle reddidit cor meum; Et Omnipotens externavit me.

17 Quod non excisus sim a facie tenebrarum: Quodque a conspectu meo contexerit ipfam caliginem.

eum vestigo, nuspiam est mihi; quia videlicet scit instar purum, ideo comparere non vult, fed fe fui, unde victor abiturus essem.

rima phrasis primo indicat, se Dei præeuntis vestigia presso pede insecutum esse; secundo, se pedem a vestigiis præeuntis Dei nunquam dimovisse.

12 præceptum] sc. Jamarti servavi, ut in Verf. præced.

ib. seposui] Aliquid lucis fert Notum illud, al jamos seper hat-torah mip-pi-ca, non recedet liber legis ab ore tuo.

ib. demenso] Penu ipso cariora habui, atque diligentius custodivi.

13 Unus] hu be-etad ipse in uno, per solennem Arabismum, pro Ipse Unus, rerum omnium Arbiter, & fupremus Dominus.

ib. quod anima | Ut rationem nemini reddere tenetur; ita ratio quoque judiciorum ejus inaccessa omni-

bus & impervestigabilis.

14 tradit] jaslim bukk i, Dedidit jus meum, Causam optimam meam abjecit. Talis deditionis, qua fan-Aissimorum virorum Jura, i. e Dignationes proculcandæ donantur, illustria specimina percensuit Noster,

Cap. xii. 17. & feq. quorsum oculos reflectens adjecit, Et talia multa cum ipfo.

15 consternor] Selecta verba ad pectoris concussi curas & anxietates depingendas. ebbahal consternatus agor, vix mei compos. ephad pavesco ¿¿¿wdw, ita perculsus ut sudor, egor, occupet. etbonen, plerisque eft, Dum confidero eum, vel vias ejus; rotundius in hoc loco, Cogitabundus hæreo, &, quid statuam de me, aut quo me vertam, plane nescio.

16 Quin] we hic potius redden. dum Et sane, vel Nam sane.

ib. molle reddidit Consternationem & infractionem animi infert

te

XIII.

fui ; is ejus.

illo:

rum; it ip-

nulta a ad

paidor, e eft, ejus;

bunme, o. den-

nfert

P.

ירע דרך עמרי 10 ci jaday derec yimmad-i; behan-ani caz-zahab eze:

יו באשרו אחזה רגלי ו ba-aĵur-o añazab ragli; dárc-o ĵamarti, ve-lo aš;

ולא אמיש 12 mizvat sepat av, ve-lo amis; מצות שפתיו ולא אמיש 12 mizvat sepat av, ve-lo amis; ישרי־פיו אמרי־פיו מחקי צפנתי אמרי־פיו:

והוא באחר ומי ישיבנו 13 ve-hu be-etad, u-mi jejib-ennu? ישיבנו אותה ויעש: ve-napj-o iwvetah, vaj-jáyas.

ים חקי בי ישלים חקי בי ישלים חקי בי ישלים חקי ישלים חקי

י אבהל מפניו אבהל אבהל נו על כן מפניו אבהל נו אל יי אבהל נו אל יי אל אל יי אל אל יי אל אי אל אל יי אל אל יי אל א אל א אל א א אל א א

ואל הרך לבי 16 vé-el herac libb-i; יואל הרך לבי ve-Jaddai hibhil-ani.

בי לא נצמתי מפני השך בי לא נצמתי מפני השך בי לא נצמתי מפני השך בי לא נצמתי מפני השף לי היים לי היים לי מפני בסהראפל:

hæc formula. Deut. xx. 3. Lev. xxvi. 36.

17 quod non] Quia a tanta mole tenebrarum necdum sum excisus, & quia a facie mea texit (Deus) Caliginem sive Mortem; quæ & σκότος ac γνόφος absolute. Grandis ac tragicus sensus, quo nihil sibi æque formidolosum innuit, quam quod Mors sibi in media morte negetur.

Annotat. ad Cap. XXIII.

14 ci jassim] Aliquid desiderari

ostendit metrum: quid restituendum, non nisi conjectura assequi possumus, quum nihil adjumenti sit ex versionibus. Græci Totam hanc periodum in aliena torquent; ala toro en avoid ion soara, veossumus, o periodum in aliena torquent; ala toro en avoid ion soara, veossumus, o periodum in aliena torquent; ala toro en avoid ion soara, veossumus, o periodum in aliena torquent; ala to

CAP. XXIV.

ARGUMENTUM CAP. XXIV.

Toto hoc capite unum illud agit Jobus ut sententiam amicorum refellat, doceatque, perditos ac consceleratos homines plerunque tuto, ac fine ulla noxia, in suis sceleribus versari; quorum deinceps præcipua describit.

NOTE.

i Quare] Admirationem & indignationem infert. Quare nulla certa & stata tempora reposita funt ab Omnipotente judiciis hoc in sæculo exercendis? & quare vix ac ne vix quidem notabiles aliquot dies vindictæ divinæ cernere licet veris Numinis cultoribus?

ib. stata tempora] vittim & jamim, ut synonyma in malum, de judiciis infignioribus. Esech. xiii. 22. xxx. 3. adde Eccl. ix. 11, 12. Esech. xxii. 3. ubi vet est tempus idoneum pænæ, sive maturitas ad supplicium.

ib. recondita] niz pan, recondi, frequentat genius linguæ, pro Reponi in thesaurum, ut inde expromatur suo tempore malum pænæ, cumulatæ velut ac congestæ ad perniciem peccatoris. Ita planistime Cap. xv. 20. Item Cap. xxi. 20.

2 Terminos] Incipit Catalogus gravissimorum scelerum, in Orbe erecta cervice grassantium.

ib. movent] Impersonaliter su-

ta in pœnam stata tempora?

Et noscentes eum non vident dies ejus?

2 Terminos movent;

Gregem rapiunt, & pascunt.

nes plerunque tuto, ac 3 Asinum pupillorum abigunt; fine ulla noxia, in suis Pignusque capiunt bovem viduæ.

rum deinceps præcipua 4 Depellunt pauperes de via; describit. Simul occultantur inopes terræ.

Ecce Onagri in deserto,
Exeunt in opus suum:
Mane surgentes ad prædam:
Solitudo ei cibus puerisque.

diciis hoc in fæculo ex- 6 In agro Pabulum ejus demetunt; ercendis? & quare vix ac ne vix quidem nota- Et vineam improbi vindemiant.

Nudi pernoctant fine veste; Et non est tegumentum in srigore.

mendum, pro Termini moventur. Idem teneas de sequentibus, abigunt, rapiunt, &c. pro abigi, rapi, &c. solent. Passim hoc sieri videmus.

4 inopes] yanev, idem ac yanav, in Plurali, per Dage euphonicum yanivvim, Mansueti. Sic LXX. & Symmach. ωςωες γης. Item Vulgat. necnon Syr. & Arabs. Intelligas gentem piorum, quorum notus in facris Character hicce, sive Mansuetos reddere placeat, sive Inopes, debiles, adflictos.

4 depellunt] Non absimilis formula Amos ii. 7. Germanus sensus videtur adserre Terrorem, oppressionen

qua

vere

fugi

ferto

timi

Paul

Divi

Ona

vena

xwy

nouas

nagr

folis

מדוע משדי לא־נצפנו עתים וידעו לא־חזו ימיו:

ndi-

is?

itur.

abi-

api,

ide-

av,

cum

XX.

tem

abs.

rum

five

In-

mu-

Vi-

ffio-

Ab

I madduy mif-Jaddai lo-niz penu yitve-jodey-av lo bazu jam-av? [tim?

בכולת ישיגו 2 gébulot jassigu; עדר גזלו וירעו:

yêder gazelu, ve-jiryu.

חמור יתומים ינהגו יחכלו שור אלמנה:

3 hamor jetomim jinhagu; vé jabbelu Jor almanab.

יחר חכאו ענוו־ארץ:

ל אבינים מדרך 4 játřu ebjonim mid-dârec; jábad bubben yanivve árez.

ל במדבר הו פראים במדבר ben peraim bam-midbar, יצאו בפעלם משחרי לטרף ערבה לו לחם לנערים:

jazeu be-poval-am ; melatare lat-tarep. yarabab l-o lebem ve-lan-neyarim.

בשדה בלילו יקצורו וכרם רשע ילקשו: ערום ילינו מבלי לבוש yarom jalinu mib-bli lebuj;

ואין כסות בקרה:

6 baf-sadeb belil-o jikzoru; ve-cerem rajay jelakkéju.

we en cesut bak-karab.

nem, & importunam violentiam, qua mansueti, humiles, Deique reverentes, vexantur, atque medio aufugere coguntur.

5 onagri] Comparatio obscuriuscula. Liquet tamen Onagros in deferto, pecus ignavissimum ac valde timidum, in proverbium abiisse pro Pauperibus prædæ expositis; atque Divites raptores comparari non cum Onagris, sed cum Leonibus onagros Sic Eccles. xiii. 19. κωηγία λεόν ων όναγεοι ον έξημα, ετως κομαί πλεσίων σίωχοί. Horum onagrorum ritu, coguntur pauperes folis in locis divagari, una cum parvulis suis, ad victum sibi ex herbis, radicibusque vulsis, comparandum.

ib. ad prædam] Non stricte, sed late ad escam; ex usu noto vocis térep, Ps. cxi. 5. Prov. xxxi. 15. Mal. iii. 10.

ib. opus suum] Unicum vitæ tolerandæ subsidium.

7 demetunt] Inducuntur Pauperes, messores agri improborum, vindemiatoresque vineæ eorum, austi ni aoili, ut LXX. habent: quin & nudi pernoctantes, inundationibus perpetuis obnoxii, a quibus perfugium quærunt in antris & cavernis.

מזרכ

barim torrentes, qui a montibus descendunt.

fcelera pergitur, vel ad divitum violentias ditur.

ib. pupillum] Pignoris loco raptum a mamma tem datum. Vid. Esai

fuper pauperem, pro id quod super pauperem, sc. vestimentum ejus. Ellipsis non absimilis Deut. 13 Ipsi sunt in rebellantes lucis; vii. 25. ubi pale-bem pro afer yale-bem.

10 portant] Inferrunt in horrea manipulos.

ib. famelici] Ne tunc 14 quidem, quo ventrem expleant, iis conceditur, quum, fervilia opera omaxime esuriunt.

II pedamenta] Jurot vel Muros; vel Ordines, um, notare potest.

ib. meridiantur] A labore non interspirant, sed medii diei æstum pa-

tiuntur, siti arentes & defecti. Vel, sic exponi potest jazbiru; oleum intra muros eorum exprimunt, nec eo utuntur.

12 quod vindicta] me-yir propter piaculum nullum, i. e. quia piacu-lum nullum, (SicArab. עיר) eo quod vindicta nulla ipfi contingat, nec a parte hominum, nec a parte Dei. Simplicius me-yir ex urbe, transitu velut facto ad flagitia etiam in magnis civitatibus grassantia, quin totas civitates opprimentia. Vel, e media civitate in talem oppressionem conspirante, vel ad eandem connivente.

ib. fputationem] tiplah screatio,

8 inundatione] zerem 8 Ab inundatione montium madefiunt; Et quia nuspiam receptus, amplexantur ru-9 rapiunt] Ad alia 9 Rapiunt ab ubere pupillum; Et quod super inopem pignerantur.

10 Nudum ire faciunt fine vestimento; Et famelici portant manipulum.

parvulum, & in servitu- 1 I Inter pedamenta eorum meridiantur; Lacus calcant, & fitiunt.

ib. quod super] yal yani 12 Et quod vindicta nulla sit, homines gemunt; Et anima cædi permissorum queritatur; At Deus non curat sputationem (querulorum.)

Non agnoscunt vias ejus;

Neque sedent in regiis viis ejus.

Ad lucem furgit latro, Ut occidat inopem & egenum;

Et de nocte est ut fur.

beundo, defessi, quam 15 Et oculus adulteri observat crepusculum; Dicendo, non videbit me oculus; Et velamen faciei imponet.

seriesve olearum vel viti- 16 Persodit in tenebris domos; De die semet sigillant;

Non noscunt lucem, nam pariter

qua pectus oppressum aliquid levamenti quærit: hinc Arabibus pro Querelis & complorationibus milerorum, quas vi dolorum effutiunt veluti, & exscreant. Notat igitur acerbiffimas illas querelas quibus tyrannice oppressi cœlum fatigant.

Nonnulli, Sunt qui, &c. Vid. Per. 18. bu, &c, Ille, Alter, &c.

ib. in rebellantes] Tum quod folem & diem naturalem horreant, velut noctes filii, opera tenebrarum patrantes: tum quod Lucem rationis & religionis fugiant, &, quan-

Aurora

di

te

ni

hi

fe

ta

te

pl

VI

Cit

m

m

r ru-

IV.

em.

unt;

; um.)

n;

evapro nifeiunt ritur

Alii, Per.

foant, rum itioian-

ora

מזרם הרים ירטבו 8 míz-zerem barim jirtabu;

י מזרם הרים ירטבו "mib-beli mañseh hibbeku zur."

י מולי מחסה חבקו־צור:

י מולי מחסה חבקו־צור:

י מולי משר יתום

ve-yal yani jahbolu.

ve-yal yani jahbolu.

ve-yal yani jahbolu.

נשאו עמר: u-reyebim naseu yomer.
ורעכים נשאו עמר: i ben Jurot-am jazbiru;

jékabim darecu, vaj-jizmau.

ינאקו מעיר מתים ינאקו 12 me-yir metim jiraku;
י ונפש־חללים תשוע
יפ-nepej halalim tejavvey;
י וגפש־חללים תשוע
יפ-eloah lo jasim tiplah.

ו במרדי־אור במרדי־אור 13 hemmah haju be-morede-or;
lo hicciru derac-av;
ve-lo jajebu bi-ntibot-av.

רוצח רוצח 14 la-or jakum rozeat, it la-or jakum rozeat, jiktal yani ve-ebjon; u-bal-lailah jehi cag-gannab.

ינין נאף שמרה נשף 15 ve-yen noep Jamerab nesep; l-emor, lo tesur-eni yain; vê-seter panim jassm.

וחתר בחשך בתים 16 tatar ba-tofec batim;

i jomam tittemu la-mo;

lo jadeyu or, ci jatdav

tum in se est, extinguant.

ib. fedent] Non versantur in luce diei, non prodeunt in publicum, ut homines honesti, sed in noctem & tenebras se abdunt cum vespertilionibus & avibus lucifugis, ad quas hic allusum verisimillimum est, vel secundariò, regias vias virtutis, pietatis, & religionis aversantur, &c.

14 ad lucem] i. e. sub lucem, ante lucem, primo mane. Aliis, in pleno die; ut Job. xii. 22. Mich. vii. 9. Ad lucem stat Homicida, occiditque inopem & egenum. & tamen in nocte est fur. 'Ožipu 29, medio in die nocturnis velut tene-

bris se involvere callet latro, ex infidiis videlicet invadens, atque nemora opaca sectans, ut inde prætereuntes consectetur. Ita noctem veluti facit sibi, aliisque, in pleno die, & furta exercet latrociniorum suorum.

15 crepusculum] Confer Prov. vii. 9. Eccles. xiii. 24.

ib. welamen] Nempe, qui noctem captat, velum quasi faciei imponit. Vel simplicius, operimentum capiti injiciens, ne vel ad lucernam in-

ternoscatur.

16 perfodit] tatar perfodere, suffodere domos, est instar suris no-

trare. Exponunt nonnulli de adultero, qui doquas interdiu fignaverat fibi, vel diligentius notaverat. Rectius illi, qui ad tertium nunc genus 19 Siccitas, etiam calor; rapiunt sceleratorum descendi statuunt, eorum scilicet, lariam, & parietes perfodiunt, furandi gratia. Sic hatar imperson. erit positum.

ib. figillant] Sigillo velut femet abscondunt & includunt. Sic Stellas involvit, Cap. ix. 7. vid.

& Cap. xxxvii. 7.

ib. nojcunt] lo jadeyu or nesciunt lumen i. e. studiosissi-

me fugiunt.

17 Aurora] Nam pariter mane est illis umbra mortis; quum agnofcit eos aliquis, vel quum agnoscit alius alium, jam luce exorta, ipsis terrores umbræ mortis offunduntur. Respicitur nimirum ad terrorem quem Homicidis, Adulteris, Graffatoribusque nocturnis incutere solet Aurora, ne in flagranti delicto de-

prensi videlicet pænas luant.

18 levis] Locum obscurissimum arguit incredibilis interpretationum dissonantia, quæ nuspiam major molestior, distractior, diffipatiorque adeo. Observat Commentator Noster omnia ex scopo tendere ad scelera gravissima, quæ Deus impunita transmittit fere; quantumvis fulmina mereantur, eademque provocare videantur. Certe ad opera nefanda tenebrarum Per. 19. persequenda vocat tum universa series, tum audacissimæ figuræ Per. 17. expressa, quæ aliquid dirum, detestandum, ex ipso Orco proruptum, in-Talis est sceleratissima lifinuant.

Eturni in eas sese pene- 17 Aurora illis umbra mortis;

Quum agnoscunt, terrores umbræ mortis.

mos perfodit in tenebris, 18 Levis est hic super facie aquarum;

Maledicta eorum fors in terra:

Non respicit viam vinearum,

Aquas nivales; Oreum peccant.

qui vitam colunt vecticu- 20 Obliviscitur ejus uterus; dulce ei Putredo; amplius non memorabitur: Et frangitur ut arbor iniquitas.

figillant] Sigillo 21 Pascens sterilem, quæ non parit:

Et viduæ non benefacit.

obsignat, i. e. tenebris 22 Et trahit validos robore suo;

Stat, & non credit vitæ.

bido eorum qui ipsam Naturam quafi constuprant: quos cum adulteris, tanquam turpius adhuc genus, connectit, honestissima allegoria suscepta, quæ, quod nominare fas non est, conjectandum relinquit. Ea autem fic exponitur.

11 Levis] pátaz bu levis est hic, yal pene majim, ad instar aquarum, i. e. in omnem libidinem profusifimus. Sic Gen. xlix. 3. pahaz cammajim levitas, vel potius tumidus fervor aquarum quas nulla repagula

coercent.

ib.maledica | telkah proprie agega. tekullal helkat-am maledictus eorum ager. Maledictum fundum arat adulter; arat præfertim επελθων οπισω σαρκός ετέρος.

1b. non respicit] Id est, non colit matrimonia; non amat honelta Notum Emblema Vitis conjugia. in uxore cujus palmites mensam or

19 ficcitas] Occasione tanti criminis opportuna inseritur Gnome, qua teterrimæ libidinis æstum graviter perstringat. Terra sicca, etiam ca-

Dat

lor,

fitie

vol

æftı

(qu

tuo,

quic

Cap

ib

vel i

mere

stanc bus c

uteru

elega

Sic r

atque

Dulc

tredo

genub

dulce

forma

Non :

volup

3. N

non (

Ancip

בקר למו צלמות כי יכיר בלהות צלמות כי jaccir, ballehot zalmavet.

בי יכיר בלהות צלמות: ci jaccir, ballehot zalmavet.

בי יכיר בלהות צלמות: ci jaccir, ballehot zalmavet.

בי יכיר בלהות צלמות: 18 kal bu val pene majim;

tekellal belkat-am ba-arez:

| bear to jipneh derec ceramim,

| bear to jipneh derec ceramim,

| come jeleg; Jeol batau.

| perjah, gam hom; jigzelu

| meme jeleg; Jeol batau.

| perjah meme jeleg; Jeol batau.

| perjah metak o jijlcab-ehu rebem; metak o rimmah; vod lo jizzacer:

| come vát-tijjaber ca-vez vavlah.

| vát-tijjaber ca-vez vavlah.

| come vát-tijjaber ca-vez vavlah.

| come vát-almanab lo jejetib.

| come vát-almanab lo jejetib.

| come jakum, ve-lo jarmin be-bajjin.

lor, &c. Oestro hoc perciti semper stiunt, semper ardent, & avidissime voluptatem, in refrigerium videlicet astus, rapientes, nunquam satiantur: ut zijah, terra arida &c siticulosa, (quam tom ardor solis exurit perpetuo.) nulla aqua, quin ne torrentibus quidem aquarum (me seleg dictis Cap. vi. 16.) exsaturari potest. ib. infernum peccant] Profundissi-

is.

jua-

eris,

con-

cep-

eft,

tem

hic,

rum,

ıfıffi-

cam-

idus

igula

esea.

orum

arat

ò#i-

colit

nesta

Vitis

n or-

rimi-

quæ

aviter

n ca-

Dat

nb. infernum peccant] Profundissime, prosligatissime, ut, Es. lvii. 9. vel ita, ut in Orcum vivi descendere mereantur.

20 obliviscitur] Turpitudo detestanda criminis quatuor Characteribus confignatur, 1. Obliviscitur ejus uterus. Oblivisci cultoris sui dicitur eleganter terra, quæ neglecta jacet. Sic retem retinet vim provulgatam, atque huic sedi peropportunam. 2. Dulce ei, vel dulcedo ejus, est putredo. Vid. Prov. ix. 17. majim genubim jimtaku. Aquæ furtivæ dulces funt. Hinc fignantissime conformatum, Dulce est ei putredo. Non horto, non fonti, suam mandat voluptatem, sed scrobi putredinis. 3. Non amplius memorabitur, i. e. non consulit posteritati. An & ex Ancipiti allufum ad aliam ejusdem verbi notionem, sc. Masculum censeri? nempeVirorum nomine excidunt, qui talia patrant. Non alienum id ab Ænigmate quale hic contextum.

4. Frangitur, frangit se ut virgam, iniquitas, sc. hæc perditissima nequitia. Confractio virgæ, Proverbialis, vel Allegorica saltem, formula, qua signatur desperatissima conditio rei vel personæ, ad nihil utilis, & penitus corruptæ.

21 Pascens] Periodum hanc cum præced. arctissime nectit participium royeh; & quidem ita, ut non modo crimen maniseste indicet, sed & continuationem ante descripti jam præse fe ferat; ut sit, Pascens quippe sterilem, quæ non parit. Habes constructionem eandem Jud. xiii. 2. Is. liv. 1. Utrobique conclamata sterilitas signatur. Ea huic sedi aptissima ad signandum Eum qui Exterigen arginum amengen, ut Lucian. in Amor. de eodem hocce.

ib. viduæ] Verecundissime enuntiatum ad illud signissicandum, quod supra quoque insinuatum in jistatebu rétem Per. 20.

22 & trabit] Contendas velim sanctionem, Lev. xviii. 23. atque

consceleratissimæ libidinis cumulum, vel cum periculo vitæ, petitum, ex honestissimo verborum velamento transparere forte agnosces. Certe abbirim Pf. l. 13. absolute boves signat, ut alibi ad equos extenditur. cot robur simili usu cum nervis, yazabim, reperies Prov. v. 10.

23] Post atrocissima hæcce scelera quæ fulmina deposcunt male-

dictionis, & præsentissimum, si quæ alia, supplicium, jam subnectitur impunitas securissima.

ib. dat] Permittit ei Deus ad securitatem usque talia patrare; quin subnixus, veluti fortunæ indulgentiæ, considenter & insolenter se effert. Verbum jiffayen istam amplitudi-

nem exerit Cap. viii. 15.

ib. & oculi] Quantumvis hace fub oculis fuis quotidie patrari cernat. Vel, Et tamen oculis favoris

tales prosequi videtur.

consceleratissima libidi- 23 Dat illi considentiam, & innititur:

Et oculi ejus super viis eorum.

ex honestissimo verborum 24 Evehuntur, pauxillulum & non funt:

Attenuantur, quum consummatio est;

Et ut summitas spicæ succiduntur.

cot robur simili usu cum 25 Quod si non ita est, ubi loci? quis mennervis, yazabim, reperidacem faciet me?

Et in nihilum rediget fermonem meum?

24 evekuntur] rommu attolluntur ad fastigia rerum, per totam vitam.

ib. pauxillulum, &c.] Eo sensu quo Cap. xxi. 13. Momento in Orcum atteruntur. Ad mortem securam, facilem, pœnis miserissque solutam, referas. Idem adhuc signantius expressum, adjecto ve-hummeru, (Præt. Hoph. Anomalum pro humáccu) & attenuantur, atteruntur, exsuguntur.

fu

fa

ja fig

mil

tru

teg

gis re

ib. consummatio] Cum adest ipfis anun & Cumulus omnium foru-

Annotationes ad Cap. XXIV.

2 jassigu] LXX. doibus 3 80,000 vinegeonocov. Vel legentes, vel ex fensu supplentes, rayim aut resayim.

3 ve-jatbelu] Copulam agnof-

cunt omnes Versiones.

q yarabab] Laborat constructio

pariter ac versus. Legendum videtur vel pro lo, lamo; vel præsigenda copula vol lan-neyarim. Si prius prætuleris, sensus erit, Solitudo est cibus eis, quo liberos suos vescant.

7] Legendum forfan beli pro

CAP. XXV,

ARGUMENTUM Cap. XXV.

Ultimum hocce clafficum, quod a parte triumvirorum fonuit, maEt respondit Bildadus Suchites, dixitque;

2 Imperium & terror cum ipso; Faciente pacem in Excelsis suis.

Numquid

יתן כו לבטח וישען 23 jitten d-o la-belah we-jiffayen:
יתן כו לבטח וישען wé-yene-hu yal-darce-hem.

רמו מעט ואיננו 42 rommu, meyat w-en-énnu; '
י המכו ככל יקפצון, w-hummecu, cac-col jikkapézun;
u-cé-raf fibbolit jimmálu.

יכזיבני בי יכזיבני 25 אפר מי יכזיבני 25 על-im lo, epo? mi jaczib-eni? יישם לאל מלתי:

narum. cac-col ad literam est secundum compleri. Infinit. verbi calal, completus, consummatus, omnibus partibus & numeris absolutus est.

ib. firinguntur] Ad celeritatem fati uno momento eos rapientis referendum est. Eodem tendit imago summæ spicæ præcisæ, non tam salce, quam ungue carptore. Hoc jam, ex scopo sobi, ευθανασίαν defignat; sicet alibi vel pænam adferat, vel saltem momentaneam evamidamque selicitatem.

Quod, &c.] Quod si non ita est, ut dico, Improbos tota vita slorere, nec pænas dare, immania licet scelera patrent, &c. &c. quis me salsi arguet? aut sermonem meum is re pandis ponet, rediget? Vel inde colligere est, non de pænis improborum differuisse Nostrum, sed de eorundem impunitate.

25 Quis Conclusio vehemens, & considertiam singularem spirans, per quam ita provocat amicos, ut iis se os obturasse simul innuat.

ANNOTATIONES ad CAP. XXIV.

mibbeli, ut Per. 10.

FYXX TAAD

n-

tur

m.

nfu

Or-

cu-

fo-

an-

ecu,

bu-

ip-

videenda

prius

do eft

nt.

que;

mquid

14 la-or] Sensus æque ac metrum postulare videtur be-lo or; Antequam lucescit, agitur enim hic de iis qui lucem refugiunt. Vulgat.

Mane primo. Mire hanc periodum reddiderunt LXX. γνες 3 αυτών τὰ ἔς Γα, ωαρέδωκεν αυθές εἰς σκότος, κὸ κυκθός ἔς ω ως κλέπθης.

a MCULTAL TELESCOOK POR SECURITE

ניאמר ויאמר ויען בלדר השחי ויאמר ניאמר ניאמר ניאמר ניאמר ניאמר [jomar;

יפחד עמו במרומיו 2 hamjel va-patad vimm-o; vojeh Jalom bi-mrom-av.

gis receptui canentis videtur, quam, prælium renovantis. Videtur Bil-

luisse obruere & elidere, tanguam læsæ majestatis ma quæque supplicia vel hoc nomine promeritum, vocare, & injustitiæ quodammodo accusare, ombus sustinuisset, Eum, qui immensa tum potentia, tum fanctitate, præfulget.

NOT Æ.

ooib tu 2 Imperium & terror] Dominatus, & quidem formidabilis.

ib. pacem] Vellicari videtur Jobus pro Infolenti ac seditioso, qui divinam illam cœlestium mentium fediumque pacem fuis clamoribus

interturbet quafi.

3 nunquid, &c.] Bifariam exponi potest. Primus & literalis sensus, innumeræ in cœlo fulgent stellæ; fed unus omnes vincit deletque Sol. Alter fublimior, Innumeræ turmæ Angelorum Sanctorumque, quæ in cœlo invisibili, ut totidem astra, fulgent, sed increata Lux Divinitatis cunctis immensum quantum præfulget. Conf. Cap. iv. 17, 18, 19.

release to english the contract of the second

dadus Johum tandem vo- 3 Numquid est numerus turmis ejus? Et super quem non stat Lux ejus?

manifestum, & gravisti- 4 Quid ergo justus esset mortalis cum Deo? Et quid purus esset natus mulieris? quod tam audacter pro- 5 Ecce vel ipfa Luna, non tentorium obtine. Et stellænon funt limpidæ in oculis Ejus.

nibus suis disputationi- 6 Quanto minus mortalis, Vermis? Et filius hominis, Lumbricus?

> & Cap. xv. 14, 15, 16. 5 ipsa Luna] vad-jaret, usque ad Lunam, simpliciter sonat, Vel ipsa luna. Creber iste usus nostræ particulæ.

> ib. tentorium] jabil . σκηνώσε, tentorium habebit, stylo sublimiore traductum ad stationem, ut sie dicam, Lunæ, quam in Campo Æthe ris magnifice tenere folet. Ad decus figuræ clariore in die collocandum, observetur, Sidera comparari ab Arabum poetis, cum exercitu, Lunam cum Imperatrice; omnibusque tribui tentoria fixa five tenfa, quum comparent, & detensa, quum disparent. Idem Schema frequentatur in Die; & Soli præsertim, ut Imperatori, Augustale tribuitur sive

ure. The shift rotably unliked mad

tralay convertise moved in an

CAP. XXVI.

ARGUMENTUM 1 Et respondit Jobus, ac dixit : CAP. XXVI.

Sarcastice irridet Jo-2 Quam juvasti eum, cui non nervus? [robur? bus Bildadum, quod adeo impertinenter dif-Et amplum reddidisti brachium, cui nullum putaverit, & ea, quasi

outin, p

contra Jobum fint, at-

To the

dinavoción sucilión

tulerit, qui Jobus nunquam nega- fionis, ac velut retorsionis Jobæz verit, & melius noverit quam ipse tenendam, attendatur ad exteriorem Bildadus, &c. &c. Ad aciem respon- formam Argumenti a Bildado recusi; li

CU

ef

in

ha

lin

De fulg אם מספר לגדודיו 3 ba-jef mispar li-gdud-av? ביקום אורהו : ve-yal mi lo jakum or-ebu? אלוש עם־אל 4 u-mab jizdak enof yim el? : ילוד אשה שה ילוד אשה u-mab jizceb jelud iffab? לא יאהיל s ben vad jareat, ve-lo jarbil; vé-cocabim lo zaccu be-yen-av. וכוכבים לא־זכו בעיניו: רטה לי בייאנוש רטה 6 ap-ci enof, rimmah? u-ben-adam, toleyab? ובן־אדם תולעה:

Prætorium, cujus jubar præradians omnia obscurat, ac caput subducere cogit. Magnificam imaginem habes quoque Pf. xix. 6. Soli posuit shel tabernaculum in cœlis. nectenda autem hæc periodus cum Per. 3. Super quem non stat, & præfulget Lux ejus? Id gemina facie auctum vidimus. Ad utramque respondent hæcce nostra; Nam primo literaliter, Ecce ne Luna quidem tentorium obtinet, caput subducere coacta, & stellæ non funt limpidæ in conspectu ejus, sc. Lucis, cui Dominium traditum Diei, ut esset illustrissimum specimen Lucis invisibilis & inaccessa, quam Deus habitat, ante cujus item præradiantem fulgorem (hic alter est & sublimior conspectus) nihil consistat,

VI.

0 ?

bit:

ine-

ipía

par-

ώσн,

niore

c di-

Ethe-

d de-

ocan-

arari

citu,

ibus-

enfa,

uum

enta-

five

robur?

llum

bææ

orem

culi;

mam

IS.

quantumvis inter cælites fanctofque eluceat atque præcellat.

6 Quanto minus] Sensus sublimior conspectui gemino quem exhibuimus, pulcherrime quadrans. Si abfurdissimum ut vermis & lumbricus, cum Sole contendant de claritate, quum astra fulgentissima Ei caput fubducere cogantur; quanto abfurdius, ut homo mortalis, labe ac tabe corruptionis suæ diffluens, & Vermis ac Lumbrici fimilitudinem gerens, cum Fonte perenni Sancti-tatis in contentionem descendat de Justitia, Eique puritatis palmam dubiam se facere posse glorietur, quum ne fanctiffimi quidem Angelorum Chori tantos fibi animos fumere fustinerent?

ניאכור ויען איוב ויאכור : vaj-javan ijob, vaj-jomar :

בח עורת ללא־כח z mib vazarta le-lo cob? hosayta zeroy lo-yoz? :הושעת זרוע לא־עו

Deus infinito Majestatis jubare præ-

comparatione ejus puri fatis aut fansulget: ergo ne Angeli quidem in eti, nedum ut homo mortalis, &

no

for

que

COL

nat

fice

tro

uni

lum

funt

omr

hilu

conf

non

revo

ib

fonat

corus

gine

ib.

adfici

dem y

Aricti

bet. S

ræ, g

dem 1

onis,

anima

7 0

60

labe peccati infectus, 3
Justitiam sibi coram Deo
arroget. Eximia & luce meridiana splendidior, 4
veritas; sed minus verum ac solidum Consedarium quod inde Bildadus eliciebat, Fieri proinde non posse, ut Jobus,
tam gravibus judicis 6
plagisque Dei consossus,
sit innocens; & nil nisi
contumaciam esse ac perduellionem, quod tam
animose innocentiam suam desendendam susceperit, atque justitiam
fuam vel ad supremum
Tribunal sese pervictu-

Tribunal sese pervicturum glorietur. Huic ratiocinio,
minus sane justo, reponit jam Noster, non sine stomacho & aculeo,
Contemplationem infinitæ Dei emimentiæ & Majestatis, quæ quidem
omnibus Inferis Superisque juxta formidolosa; sed absurde inde costligi,
Injustum esse eum, quem tanta sila
& tam immensa Majestas Numinis
prægravat atque præumbrat, mis
aliunde impietatis & injustitiæ con-

vincatur.

NOTE.

2 quam juvasti] Salsissime tangit Socios, Declamatores verius quam folidos disputatores, quibus novâ hac declamatiunculâ, quum nil nisi cramben ferat recoctam, mirisice suppetias tulerat scilicet Bildadus.

ib. non nervus] Inest singularis Emphasis in le-lo cob per quam Non nervus junctim, sigura Abstracti pro Concreto, ponitur pro Homine cui nullus plane nervus; quemadmodum zeroy lo-yoz, Brachium non-robur, est minime robustum, sed contra fractum contusumque.

3 consuluisti] Sensus aculeatissimus. Quam consuluisti ei, cui nulla sapientia; Ratiocinatori & Declamatori insipido non tantum, sed & insipienti.

labe peccati infectus, 3 Quam confuluisti ei, cui nulla fapientia?

Justitiam sibi coram Deo

Et solidam rationem affation indicasti?

Cui expoluisti sermones?

Et halitus cujus exivit ex Te?

Carium quod inde Bilda- 5 Manes Orcinorum intremiscunt desubter; dus eliciebat, Fieri proinde non posse ut Johns Aquæ & habitatores earum:

tam gravibus judiciis 6 Nudus est Orcus coram eo;
plagisque Dei confossus,
st innocens: & nil nis

7 Extendens ille Aquilonem super Chaos; Suspendens terram super Nibilum:

8 Instringens aquas in nubibus suis; [iis.
Ita ut non rumpatur nubes transversa sub

ib. folidam] Nempe Amicos hactenus nullam tufijah, folidam ratiocinationem, adversus se intulisse arguit; simulque redarguit novissimum huncce Catouem, qui tam brevi & sevi ratiocinatiuncula, quin repetitiuncula rei aliquoties jam auditæ, se certamina hæc sinire & sopire sibi videbatur.

ib. affatim] In le-rob copiole, et farcasmus, quo Brevitati illudiur præcedentis Oratiunculæ.

4 cui exposuisti, &c.] Et-mi Cui, apud quem? Non obscure tangitur Bildadus, quod apud peritiorem sese ea sunditasset, quæ ne quidem e suo penu promserit, sed ab Eliphazo, Oraculum divinum Cap. iv. prave interpretante & applicante, sit mutuatus.

fcilicet, & decretorio ictu jugulaturus, Dominationem Numinis supremi absolutissimam, infinito terrorarmatam, produxerat, adjecto insuper immenso Majestatis & Sancitatis inaccessa, sulgure ne dicamban fulgore. Ad hæc Noster, intempestiva gradiloquentia derisa, ita redorditur, ut illam Eminentissimam Majestatem, quin & Sanctitatem,

Firmans

CAR XXVI ז אמש משמשל של מה יעצת ללא חכמה amab jayazta le-lo tocmab? ve-tulijah la-rob bodayta? ותושיה לרב הודעת: ל את־מי הגרת מרין 4 et-mi biggadta millin? vé-nismat mi jazeah mimm éca? ונשמת־מי יצאה ממר: הרפאים יחוללו מתחת ba-repaim jeholalu mit-tabat; maim, ve-Jocens-bem: מים ושכניהם: נגדו שאול שאול byárom Jeol negdo; ואין כסות לאבדון: vé-en cesut la-abaddon. י מפון על תהן noteb zapon val tobu; תלה ארץ על־בלימה: toleh erez yal belimah: צרר־מים כעניו 8 צרר־מים כעניו 8 צרר־מים בעניו; vé-lo nibkay yanan taht-am. ולא־נבקע ענן תחתם:

non superis tantum, sed & inferis formidolosam, oculis subjiciat, eoque ipso ostendat, se haudquaquam concedere Adversario in religioso sensu de Dei Independentia & Dominatione absoluta, &c. Hoc magnificentissime exequitur, recluso theatro creationis sustentationisque, quo universa hæc mundi machina, Cœlum, Terra, Maria, quæque in iis funt omnia, e Nihilo evocata, atque omnipotenti justu educta, super Nihilum veluti suspensa sustinentur & confervantur, ne ad informe Chaos non tantum, sed & Nihilum ipsum, revolvantur.

r;

us.

fub

s ha-

n ra-

uliffe

oviffi-

a bre-

in re-

audi

Sopire

e, el

uditur

i Cui,

ingitur

m sele

e fuo

phazo,

prave

fit mu-

ecturus

gulatu-

s supre-

terrore

ecto in

Sancti-

dicam!

intem-

ita st.

iffimam

ditatem,

irmans

ib. manes] repaim tum Gigantes sonat, tum Orcinos, five Manes eorum qui Orco traditi. De Origine incertum.

ib. intremiscunt jebolelu cruciatu adheiuntur, contremiscunt, & quidem velut parturientis doloribus confiricti; a bul.

6 Orcus] Jeol vim geminam habet. Signat & loca profunndiffima terræ, & Orcum damnatorum. Eodem modo & abaddon locus perditionis, & corporum consumtorum, &

7 aguilonem] zapon, (Hemisphæ-

rium nostrum, per Synecdochen, totum cœlum) expansum dicitur super tobu; hoc est, ex indigesta mole magnificentissime fabricatum, in eandem collapsurum, nisi manu Creatoris jugiter fustentaretur. Est grandis non minus quam vehemens imago, per quam tobu repræsentatur ut vastum aliquod profundum, in quod pulcherrima mundi machina sponte infracta & dissoluta abiret, Omni-potentis manu ei subducta. Observandum hic præterea, quod in sublimiore & sententioso Orientis stylo regnat, ut in duo cola dispescantur, quæ inter se indivulso nexu cohærent. Simplex Oratio dediffet, Expandens coelum super tohu & Nihilum, similiterque terram super utrumque suspendens.

8 instringens] Pulcherrimæ figuræ, egregie semet sustentantes. gare aquas in nubibus. Metaph. defumta ab utribus, five veficulis, funiculo instrictis.

ib. rumpatur] Immenfæ illæ aquarum moles, quæ gravitate fua descendere nituntur, ne findunt quidem tenuem illam & pellucidam nubium vestem (vid. Prov. xxx. 4.) quibus collectæ & constrictæ funt.

9 firmans] meatez, 9 Firmans faciem folii, coagmentans; vid. 2 Ch. ligenda de fornice supremi cœli nobis obverdistincta. Ejus coagmentatio, & fuspentio verbo ataz venuste & fignanter expressa. Suciem folii fui parfez expandit Deus nubem fumodo adducantur, modo reducantur; vel ut

Tapetia, super cæruleum cœlestis solii fundum

pavimentumque strata.

10 circinavit] Terminum præstituit, ac quasi circino descripsit. bok bag egregie quadrat in immensum illum Universitatis Complexum ac Circulum, qui supra Cap. xxii. 14. hog Jamem decircinatus orbis cœlorum dictus. Non obstat yál pene maim; nam vel proverbialis queat esse formula, super materia liquidiffima & fluidiffima illum æthereum circulum descriptum esse infinuans, vel pressius super aquis cœlestibus, iisdem videlicet illis, quæ Pf. cxlviii. 3, 4. Gen. i. 6, 7. com-

ib. ad consummationem] yad taclit ad exactiffimam usque rationem lucis cum tenebris; i. e. ut Lux & tenebræ perennes volvere possent vices, atque Diem Noctemque ordine haud interrupto terris præstare.

ib. terminum] tok pro Finibus descriptis, tam in Cœli descriptione, quam Maris, habes Pf. cxlviii. 4. Jer. xxxi. 35.
11 columnæ] Splendide Metapho-

ra, quæ Cœlum nobis repræsentat,

Super quod nubilationem fuam expandir ix. 18. pene cisseb, fa- Super quod nubliationem luam expandit. cies folii, omnino intel- 10 Terminum circinavit super facies aquarum; Ad confummationem exactam lucis cum cafa, & astris radiantibus i Columnæ cœli contremiscunt; Et obstupescunt ab increpatione eius.

super tohu & nihilum, 12 Robore suo convibrat mare: Et intelligentia sua percussam haurit feroper illam exteriorem fa- 13 Per spiritum ipsius Cœlos disserenat;

Prosternit manus ipsius serpentem ominoam, vel ut Aulæa, quæ 14 En hæ sunt extremitates viarum ejus: sum. Et quam exiguum illud quod audivimus de [telligat?

Et tonitru magnificentiarum ejus quis in-

ut Templum aliquod, seu Palatium magnificentissimum, cujus ipsi po-fles & columnæ, ad vocem imperiosam tanti Numinis intremiscunt & attonantur. jeropapu venustissime, in tremulum vibramen conjiciuntur,

12 Robore suo] Utrumque hujus periodi colon ad fluctus maxime concitatos, & cœlum, terram, maria miscentes, pertinere videtur. ragay haj-jam convibrat mare, i. e. vibratis fluctibus tollit. mataz rabab percussam haurit ferociam, i.e. altis vulneribus conficit belluas marinas. Vid. Esai li. 9. Ps. lxxxix. 11. Esai xxvii. 1. Vocabulum rabab superbiam aliis, aliis ferociam, aliis aliud confignans, cum fua radice nondum idoneo lumine perfusum; fignificare videtur ex Dialectis formidolosum vel formidabile quid in genere, unde forte, speciatim, formidolosa molem qualis est Monstri marini.

13 Per spiritum] Post tremefactas cœlorum columnas inter tempestates tonitrubus & fulminibus gravi-

pacat tem, In h limiu i. e. nubiu feren ut p exhib maris omni ib. nat ta nemq tia, § argur atque ib.

pente

draco

13.]

huc

fpirit

post

me :

das,

פואחז פני־כםה 9 meatez pene cisseh, parfez yal-aw yanan-o.

ים חנ על פני מים וס to tok hag yal pene máim; yad taclit or yim hófec.

ירופפו ירופפו עמורי שמים ירופפו ירופפו ירופפו ירופפו ירופפו ירופפו ייתמהו מגערתו: ve-jitmebu mig-gayrat-o.

בכחו רגע הים be-cot-o ragay haj-jam;

i bi-tbunat-o mataz rahab.

ברוחו שמים שפרה 13 be-rut-o Jamem Jiprah:

‡ הוא לה ירו נחש ברח ללה ירו נחש ברח:

14 hen elleh kezot darc-av:

14 hen elleh kezot darc-av:

15 u-mah Jemez dabar nijmay b-o?

16 ve-rayam geburat o mi jitbonan?

17 ve-rayam geburat o mi jitbonan?

das, eorundem dissernationem, & pacatissimam ætheris tranquillitatem, series omnino nunc exigit. In hanc mentem nil pulchrius sublimiusque, quam per spiritum ejus, i. e. per Ventum ejus, sugatorem nubium, cœlum existit siprah lucida serenitas, claror, nitor, &c. Atque ut prius colon disserenationem cœli exhibet, ita posterius ad pacationem maris turbati post stragem belluarum omnino referendum.

CAR. XXVI

ih. prosternit] Percussionem designat talium monstrorum, interfectionemque; ut eorum cadavera sluitantia, & in scopulos aut arenas ejecta, argumento sint procellas desæviisse, atque tranquillitatem undis rediisse.

ib. ferpentem] nataf barit, Serpentem dirum, monstrum ominosum, draconem marinum, Leviathanem, &c. Hanc scenam sistit Ps. lxxiv.

13. Potest & subesse sublimior adhuc sensus Allegoricus, quo Cœli, spiritu Dei, slatuque vitali, serenati post ingentes procellas, commodissime repræsentarent renovationem &

recreationem omnium rerum, quam Deus Ecclesiæ promisit, atque præstabit in consummatione sæculorum. Tunc serpentem illum antiquum, quem Leviathanis emblemate vestiri notum, penitus consectum, pedibusque suis subjectum, videbit Dei populus, de eoque gloriosissime triumphabit.

14 extremitates] kezot tanquam oræ viarum ejus, sive lineæ quædam adumbrantes potentiæ ejus.

ib. quam exiguum] Ita exponere malim Jemez cum Rabbinis, quam, cum Commentatore nostro, de Sphærula vel nexa serie veritatum ex revelatione haustarum, &c. quod mihi quidem longius arcessitum videtur. Quanta exiguitas audita est de eo! Crassiores sumus, quam ut vel millesimam partem operum ejus delibare queamus.

ib. tonitru] Quis magnitudinem tremendam virtutum vel potentiarum ejus, quæ velut vocem, Tonitrui more, attollunt, comprehendere

possit?

Annotationes ad Cap. XXVI.

5 majim] Hæc ita vertit & explicat Cl. Schultens. mit-tahat majim defubter aquis, i. e. longe infra profundiffimas abyflos aquarum,

ve-socent-bem & habitatores eorum, nempe locorum infernorum quæ in mit-tahat majim comprehensa: Atqui ostendit plane Metrum, majim

C A P. XXVII.

ARGUMENTUM CAP. XXVII.

Jobus, qui fibi focios vicisse videbatur (& vicerat) jam tandem ostendit, se veram viam Dei cum Hypocritis esse declaraturum, in qua exponenda non leviter offendissent sodales. Habes aliquod, quod Filum & Ordo disputationis spon-

te suggerit. Habes item, quod, ad Silentium jam redactis amicis, & æstu concertationis defervente, sibi ipsi quodammodo debebat Noster: Saltem Veritati ac Religioni, quam inviolatam sane voluit, id dare debuit, ut post acres illas contentiones, quibus perpetuam Felicitatem improborum & Hypocritarum extulerat, sub finem declararet, quid de illorum ergo forte ac conditione apud Deum fentiret; ne quid mali forte ulceris fovisse crederetur. De Hypocrita igitur (qualem descripserat, in terris fc. florentem, triumphos agentem, &c.) animi fui fententiam aperit in hoc Capite Noster, ostenditque, se, quam Felicem eum vivere

Perrexitque Jobus fententiofum fuum promere fermonem, & dixit:

- Vivit Deus, qui abstulit judicium meum: Et Omnipotens, qui amarulentam reddidit animam meam. [animi;
- Spiritusque Dei in naso meo.

& mori dixerat, humano more difputasse, ad Amicorum tela retundenda; de cætero neutiquam dubitare, quin & Domus talis Improbi, post mortem illius, tandem aliquando pejus ruitura sit, quam consurrexerat, & Anima ejusdem grassatoris consessim expertura sit, dari Deum hypocriseos & impietatis severissimum vindicem.

NOTÆ.

I Perrexitque] Novum quid & grande habet formula nova, Perrexitque Jobus feet mefal o, figuratam fuam dictionem extollere. Ea infinuatum videtur, post tam illustre & magnificum de Deo præco-

min jung infer tanto ram

nium flatuo minis mos lentiu

dicat
fenter
Vid.
20,
ferme
quum
tentia

Hab.

am fi

Huc

Annotationes ad Cap. XXVI.

minus commode cum tahat conjungi. Vertendum potius, Manes inferni intremiscunt; aquæ, & habitantes eas; Intremiscunt nempe coram eo, negd-o; quod e periodo seq. huc quoque retrahendum ac supplendum est.

11 we-jitmebu] Vel copula tollenda, vel legendum contracte jitmu, quod magis analogum.

כו

ויסף איזב שאת משלו ניסף איזב שאת משלו ניסף איזב שאת משלו jômar:

ב ל הסיר משפטי ב tai el, besir mijpat-i; ve-jaddai bemar napf-i.

ביכל־עוד נשמתי בי 3 ci col vod nijmat-i b-i; שפתי בי שפרים אלוה באפי:

nium, quod non fine instinctu adflatuque sacro ediderat, ejusdem Numinis impulsu, majores Nostro animos accessisse, ut de Amicis in silentium transditis veluti triumpharet. seet masal videtur speciali usu
dicatum suisse Inspirationibus, &
sententiis Deo impellente prolatis.
Vid. Num. xxiii. 7. 18. & xxiv. 15,
20, 21, 23. Adhibita est quoque in
sermone magna considentia elato,
quum quasi victrix causa, vel sententia, alta & clara voce insonatur.
Huc ducit Est. xiv. 4. Mich. ii. 4.
Hab. ii. 6.

2 Vivit] Repetiturus Noster duriorem illam querelam, qua injuriam sibi a Deo factam, jusque suum eversum dixerat, solenni per vitam Dei dejeratione ostendit, id non ex impietate & irreverentia dictum, sed salva pietate, & intima summi Numinis reverentia. Nam, ut obfervant Hebræi, per vitam regis non jurat, qui eum non amat, nec reveretur.

ib. abstulit, &c.] Nil aliud hic fonat, quam, qui me fine culpa tam fævum in morem adflixit.

3 præsens] Illustris & animosissima Parenthesis, qua se sanissime ratiocinari, quin spiritu Dei agitari, inculcat Noster; Jurijurando suo pondus adstituens mentis sodatæ, &, quid juraret, probe persentientis.

מני:

profes

quum

um ac pitium

rit, ac

tur, a

Id of

Cap. x

cœlum

Atqui,

orum o

lamita

quum

Numir

quid a

tum i

crebra

rationis

terea,

cœlum

hil æq

trit; 1

3 Si] im vehementisfime negat, per imprecationem sub isto si inclusam. Solenniter sancit Noster, nihil a se dolo dictum, sed ex purissima conscientia, & religiosissima in Deum veneratione, prosectum esse
illud integritatis suæ acerrimum studium; ex
iisdemque fontibus se
porro quoque dissertatu-

5 justificem vos Vos justos in causa vestra adversus me pronunciem, me sontem agnoscendo, atque innocentiam meam, qua me, adversus tela vestra, quin & Dei ipsius, involvi, e manibus dimittendo; quasi ea neutiquam tam integra, tamque sincera mini adsit, quam gloriatus sui.

fit, quam gloriatus fui.

6 non carpet] therep, convitiari, probro adficere, &c. primario valet Carpfit, carpendo strinxit, vel stringendo carpsit. Carpere pro Obtrectare, & meritis detrahere, in omnibus linguis regnat. Hinc Non carpet Cor, valet, Conscientia mihi adest integerrima, quæ me nulla in parte condemnabit. Cor pro Conscientia tritissimum. Vid. 1 Job. iii. 20.

ib. de diebus meis] De totius yitæ rationibus. Vulgat. fatis apposite. Neque enim reprehendir me Cor meum in omni vita.

7 Fiat, &c.] Manibus pedibufque obnixi id agitis, ut me vel impium esse fatear manifestum, vel saltem hypocritam: Atqui nullum apud me nomen ominosius, odiosusque, quippe ad quod totus horreo & contremisco, non inveniens quid vel capitali hosti meo dirius impresari possem.

3 Si] im vehementis- 4 Si loquentur labia mea iniquitatem, ne negat, per impretionem sub isto & intionem sub isto & in-

cit Noster, nihil a se dolo dictum, sed ex purissima conscientia, & retem mean a me.

Procul absit mihi ut justificem vos;

Donec expirem, non removebo integritatem mean a me.

> 6 Justitiam meam retineo, neq; eam dimittam; Non carpet quicquam cor meum de diebus

> 7 Fiat, ut improbus, inimicus meus: [meis. Et insurgens contra me, sicut injustus.

Quæ enim spes Hypocritæ, quum avaritæ indusserit? [animam ejus?

Quum eliquatissime tranquillaverit Deus En clamorem ejus audiet Deus;

Quum venerit super eum anxietas.

ipsius, involvi, e mani- 10 Profecto in Omnipotente deliciabitur; bus dimittendo; quasi ea Invocabit Deum omni tempore.

8 Quæ enim Quæ spes? vel quid expectatio? non hic absolute negat, ut volunt Interpretes, sed comparate; quo innuitur Hypocritam habere expectationem, & quidem ex religione natam, quatenus Deum ore colens, non corde, Eundem sibi propitium credit, sirmiterque sibi persuadet, eo quod perpetua ipsi selicitas divinitus contingat.

ib. tranquilla verit] jesel per Apoc. pro jisteb. quod hic loci vim transitivam habet, licet alibi intransitivam; liquidam, defæçatam & tranquillissimam reddidit. jizbay avaritiam exercebit, avare lucrabitur. Usum consimilem të bazay cernes Hab. ii. 9. Esech. xxii. 27. Ps. x. 3. &c. Omnino jibzay hic infert quastum avaritia inexplebili corrasum; jesel opimam non minus quam tranquillam signat fortunam.

9 En] ha non hic interrogationis, fed adfirmationis est; ut, Cap. iv. 6. 21. & viii. 11. & xx. 4. Ecce, vel

Docebo

אם־תדברנה שפתי עולה 4 im tedabbernab fepat-ai yawlab, ú-leson-i im jehgeh remijab. ולשוני אם־יהגה רמיה:

ז לי אם־אצריק אתכם 5 talilah l-i, im azdik et-cem; עד־אגוע לא־אסיר תמתי ממני:

yad-egway, lo asir tummat-i menni.

לא־יחרף לבבי מימי:

לא ארפה be-zidkat-i betzakti, ve-lo arpeb; lo jetrap lebab-i mij-jam-ai.

ומתקוממי כעול:

יהי כרשע איבי 7 jéhi, ce-rajav, ojeb-i: u-mitkomem-i, ce-yaval.

כי ישל אלוה נפשו:

כי מהתקות חנף כי יבצע 8 ci mab tikvat hanep, ci jibzay? ci jesel elob naps-0?

כי־תבוא עליו צרה:

אל שמע שמע אל ha-zaykat o jijmay el; ci tabo yal-av zarah.

יתענג יתענג io im yal-Jaddai jityannag; jikra elob be col yet. יקרא אלוה בכל־עת:

profecto clamorem ejus audit Deus; quum supervenerit ei anxietas. Deum adeo facilem experitur & propitium, ut si quid mali eum tetigerit, ad primum clamorem exaudiatur, atque a calamitate vindicetur. ld oppositum Eliphazi promisso, Cap xxii. 26, 27. Supplicabis illi, & audiet te: q. d. nunc quidem cœlum tibi clausum, quod ore, non corde clames contrito & fincero. Atqui, inquit Noster, surdæ ad piorum querelas aures Dei, eorum calamitatibus in longum protractis; quum Hypocritæ præsentissimam Numinis opem experiri soleant, si quid adversi ipsis acciderit. Agitatum in Pfalmis Argumentum, ubi crebra mentio prosperitatis vel liberationis improborum, dum probi interea, luctu & mœrore consumti cœlum frustra precibus fatigant. Nihil æque securitatem carnalem nutrit; nihil cor hypocrifi infectum

magis in confidentiam inflat: ut, jure meritissimo tanquam causa præcipua enotetur, quæ tikvab, spem de Dei favore & gratia fingulari,

ingenerare soleat.

10 deliciabitur] Verbum jityannag fingulari pollet emphasi & gratia, inferens delicatum & fuperbum quafi gaudium, quale est Amatoris, speratam suam possidentis. Hinc pulcherrime transfertur ad Delicias animæ fidelis in Deo exultantis. Pf. xxxvii. 4. Ef. lviii. 15, &c. Nil impedit interim, quo minus ad gloriationem & superbiam spiritualem Hypocritarum, serie illuc ferente, applicetur. Vid. Ef. lvii 4. Vides fpem Hypocritæ, fuis coloribus illuminatam, quando ei superba quoque in Deum gloriatio, & lætitia attribuitur, fimulque fentis, quam apte hæc præstructa, ad irreparabilem hujus hominis ruinam tanto plenius oculis subjiciendam.

11 docebo] Jam tan-11 Docebo vos de manu Dei; dem aperte oftendam, quæ mea fit sententia de manu Dei, i. e. de iis 12 Ecce omnes vos vidistis: quæ Deus agere solet; quæ, in cursu Providenrum humanarum, fese manifeste exerunt.

ib. celabo] acated non

colore eludam.

12 vidistis] Nempe

ib. vanitate] Quare etiam conscientiæ vestræ, obluctamini, contraria futilia proferendo?

13 apud Deum] yim-el In decretis divinis, quæ Deus secum habet reexequenda.

ib. violenti] yariz

Exactor tyrannicus, ty-rannus præpotens. De illustri perfona hic cogitandum esse, omnia arguunt.

14 Si, &c.] Disjungit sublimioris styli elegantia, quæ conjunctim sonarent, si filii ejus & nepotes læte excreverint, erunt ad gladium, & non faturabuntur pane. Gladium ultorem Dei jam bis habuimus,

Cap. xv. 22. & xix. 30.

15 Residui ejus] Describitur illa revolutio fortunarum, qua Domus improbi opulentissima ad extremam inopiæ ac vilitaris deprimitur in feris posteris, qui ex stirpe divinitus maledicta supererunt, opulentæ domus cladem & ruinam veluti testantes, & circumferentes, vita trepida, ac velut fuga, & mendicatione ignominiofa. Vocabulum sarid constanter adfert fuga elapsum e gravi

Quod penes Omnipotentem non celabo.

Et ad quod hoc vanitate vanescitis? [um: tiæ ejus, & regimine re- 13 Hæc est portio hominis improbi apud De-

Hæreditas quam violenti ab Omnipotente auferunt.

abnegabo, non fucato 14 Si multiplicantur filii ejus, ad gladium:

Et germina ejus, non satiabuntur pane. Hypocritas florentissimos, 15 Residui ejus in mortem sepelientur;

Et viduæ ejus non flebunt.

ergo experientiæ, quare 16 Si cumulaverit ut pulverem argentum; Et instar luti paraverit vestem;

omnia tendendo, atque 17 Parabit, & justus induet:

Et argentum innocens partietur.

cum Deo, idem est ac 18 Ædificavit tanquam tinea domum suam; Et sicut tugurium quod fecit custos vinez. condita, suo tempore 19 Dives cubabit, sed nihil colliget:

Oculos fuos aperit, & nullus est.

clade.

ib. in mortem sepelientur] i. e. mortem ipsam pro sepultura habebunt.

ib. viduæ ejus] Omnino tenendum quod de sepultura honestiore, & folenni planctu viduarum, mos Orientis sponte suggerit. autem Ejus, vel, pro Eorum, per solennem Hebraismum, sc. Residuorum; vel, ad prosatorem sic applices, ut viduæ Ejus sint, ad Familiam ejus pertinentes.

16 si cumulaverit] Opulentæ Do mus fortunas, avare & injuste aggestas, grandibus figuris expingit Noster. Observes autem, quod Observes autem, cardo quæstionis versatur, Non circa omnes improbos, quod minus recte vulgo supponitur, sed circa improbos Lucripetas, raptores, & oppressores simul Pauperum.

tum c vel pr dam. prove conge docet p. 617 fubest diction fu exe tiam S nuitur, mus o cafulæ aliud ftodis fervan

ib.

18

fuis fru

fessori

וו אורה אתכם כיר־אל II oreb et-cem be-jad el; afer vim Saddai lo acated. אשר עם־שרי לא אכחר: ביתם כלכם חזיתם ב ben-attem cull-ecem hazitem: ve-lam-mab-zeb bebel tebbalu? ולמה־זה הבל תהבלו: יאל עם־אל זה חלק־ארם רשע עם־אל וזה חלק־ארם רשע עם־אל וזה חלק־ארם רשע עם־אל naplat yarizim mil-Jaddai jikkatu. ונחלת עריצים משדי יקחו: ו אם־ירבו בניו למו־חרב 14 im jirbu ban-aw, le mo târeb vé-zeza-av, lo jisbeyu lâtem. וצאצאיו לא ישבעו־לחם: יקברו במות יקברו נקרו נקברו במות יקברו נקברו נקברו ve-almenot-av lo tibcenab. ואלמנותיו לא תבכנה: אם־יצכר כעפר כסף 16im jizbor ce-yapar câsep; wé-ca-homer jacin malbuf; וכחמר יכין מלכוש: ילבש ילבש וזן וצריק ילבש ילבש ילבש ילבש ve-cesep naki jablok. וכסף נקי יחלק: ו בנה כעש ביתו 18 bánab ca-yaj bet-o; ú-ce succab yasah nozer. וכסכה עשה נצר: ישכב ולא יאסף וgyáfir jifcab, ve-lo jesop: yen-av pakat, ve-en-ennu. עיניו פקח ואיננו:

ib. instar luti] Comparatio ista tum copiam pingit, tum vilitatem, vel pretiosissimæ vestis, inde oriundam. Vid. Zach. ix. 3. Formula proverbialis. Vestes in Thesauris congestas & repositas a veteribus, docet Bochart. Hieroz. part. ii. p. 617. Addas licet Es. xxiii. 18.

or.

en-

re,

nos

uæ

per

du-

ap. Fa.

Do-

ag-

ngit

uod

CIT-

inus

irca

pre.

18 ficut tinea] Emblemati tineæ subest vis Proverbialis, quæ maledistionem, intus cæco & sento morsu exedentem, adfert. Secunda etiam Similitudo pervenusta, qua innuitur, omnem illam Fortunam domus opulentæ, ad instar levidensis casulæ, sponte desluere, atque nihil aliud suisse quam umbraculum Custodis alienam vineam ad tempus servantis: ut eam deinceps, cum suis fructibus & vindemia, vero postessoria com domino relinquat.

19 oculos suos Ex mundo visibili cogitatio nostra transfertur in mundum invisibilem; ibique Hypocritam cernimus ex Divite, & omnia læta ac prospera somniante, re, spe, ope omni, ad æternam confusionem, nudatum atque excussum. Sic Luc. de Divite Cap. xvi. 23. tollens oculos suos in tormentis. Retinenda quoque vis Ictus oculi, five momentaneæ, & subitæ Catastrophes, quæ hic admirabiliter quadrat in Hypocritam; oculis aperit, & nullus est. Uno momento, se periisse, æternumque periturum esse, videt, & jam reaple experitur.

ib. cubabit] jiscab, mortem oppetet, ex formula solenni, sacab vim abot-av cubuit cum patribus suis.

Passim in facris.

bit,

If. 1

grad

jicie

mol

imp

&c.

non

tolli

net,

tatis

cte

Nih

uber

nibu

ita p

fibi

it

20 externationes] Per 20 Apprehendent eum, ficut aquæ, consternaballabot defignantur Diræ cœlestes, & Furiæ tassig (2 Fæm. Sing. pro 21 Tollet eum Eurus, & ibit : dem nocentem, eumque corripiunt, (& quidem, 22 Et injiciet se in eum, neque parcet: cam-maim, instar aquarum, immenso velut agdo illi homini sua crifpectum dantur, cum Execratione ipfis annexa.

ib. furatur] Execratio, per Judicis fententiam improbo infinuata, comparatur cum turbine radente, qui de nocte ipsum furatur : i.e. nil tale opinantem rapit, & in exitium propellit. Nota formula, ficut Fur in nocte, etiam de die Judi-

cii adhibita ab Apostolo.

21 auferet eum] jesayar-ehu pro-

tiones;

mentis consternatæ. Illæ Noctu furatur eum procella radens.

Et tempestate æstuante auferet eum elo-

A violentia ejus fugiendo fugiet.

mine ac gurgite) quan- 23 Complodet quisq; super eum in manus suas; mina & scelera sub con- Et sibilabit super ipsum e loco suo.

> cellose abripiet. Allufum ad ventum urentem & venenatum, qui vocabulo seyarab in facris passim defignatur. Hujus pestiferi venti creberrima mentio in itinerariis eorum, qui Orientem peragrarunt, unde difcimus, non folum momento perimi, qui eo adflantur, sed & corpora eorum horrendum plane in modum fædari, nigrescere, computrescere.

ANNOTATIONES ad CAP. XXVII.

13 nablat] Heb. ve-nablat. 19 jessop] Heb. jeasep. Mira diffensio distrahit Interpretes (inquit Commentator) in Contextu, ubi amicissima consensio eos jungere potuis-set & debuisset, nisi verum Filum e manibus fuit elapsum. Nempe hæretur in voce jeasep, quæ aliis,

nec colligetur, fc. ad populos fuos, i. e. non fepelietur. Aliis, neque congregabitur, sc. a filiis ejus substantia. Aliis, non aggregatur cœtibus; aliis, non recolligetur, i.e. mors ejus tam promta erit, ut tempus non fit habiturus opes tuas ad fanitatem recuperandam adhibendi,

CAP. XXVIII.

ARGUMENTUM CAP. XXVIII.

1 Profecto est argento scatebra; Et patria auro, quod conflant.

Peroratio magnifica, pro Coronide imposita universis Disputationibus, qua ami- vias esse vias Dei, quod, ut Maje corum, qua Jobi ipfius, ad inculcandum, Tremendas plane & imper-

state & Potentia, ita Sapientia quoque, Solus polleat. Ad eam homiבלהות בסים בלהות 20 tássig-ehu, cam-majim, ballahot; laílah genabatt-u supab.

וילך בישאהו קרים וילך zī jifa-ehu kadim, ve-jelac: ישאהו ממקומו: v-ifavar-ehu mim-mekom-o.

יחמול עליו ולא יחמול 22 ve-jajlec val-av, ve-lo jatmol: mij-jad-o barot jibrat.

בפימו כפימו בפימו בפימו בפימו כפימו בפימו בפימו ישפק עלימו כפימו ישרק עליו ממקומו: ישרק עליו ממקומו ישרק עליו ממקומו

21 ibit] jelac absolute, pro peribit, ibit in maximam malam rem. Is. 1. 11. & alibi.

0.

0-

S;

n-

e-

n,

if-

0-

m

6-

e-

1-

a-

11

i, [

ib. loco suo] Pristino felicitatis

gradu quem in mundo tenuerat.

22 injiciet] Elegantissime, Projiciet se super eum tota iræ divinæ
moles ac tempestas, atque omni suo
impetu in eum desæviet nunquam
remissura, ita ut æternum sugere

cogatur, absque ut unquam effugere queat sævissimum hunc turbinem. jad manus pro violentia, stylo Orientali.

23 complodet] jisrok impersonaliter sumendum, ut, uno posito, plures intelligantur. Complodent omnes, Quivis Sanctorum, qui judicia Dei in Hypocritas spectabit.

ib. e loco suo] Sc. dejectum.

Annotationes ad Cap. XXVII.

&c. Aliis alia, quæ hic exscribere non vacat. Omnem difficultatem tollit Metrum, quod legendum monet, non jeasep in Niphal, sed, mutatis punctis, jersep. Atque sic recte Vulgat. Dives cum dormierit, Nihil secum auseret. Sensus multo uberrimus, In morte Diviti omnia

relinquenda, nec opulentiam suam Eum secuturam. Quin & cæteræ versiones verbum hocce active sumssisse videntur, licet in sensu varient. Lxx. & weed for. Syr. & Arab. non adjiciet, &c. Omnia eam punctationem confirmant, quam suggerit metrum.

כח

בי יש לכסף מוצא ני כי i ci jef lac-cesep moza; יוק וי מקום לזהב יוק וי u-makom la-zahab, jazókku.

nibus adirum esse præseptum, atque ita præclusum, ut, qui viscera terræ sibi patesecerint, ex imisque tenebris

abditissimas ejus opes eruerint, ad sapientiæ thesauros, & venas multo pretiosiores, nulli queant pervenire,

Bb

ברזל

fissime indagent. Nil aliud ergo relictum morligine rerum jacentibus, quam ut procul adorent, Deumque inaccessum habitare lumen agnoscentes, in Ejus timore, & Fuga criminis omnem fuam 4 fapientiam collocent, donec fæcula vanitatis præterierint, atque ex præfentis vitæ tentationibus & fluctibus, in tranquillum portum invehi detur.

NOTE.

tus. Dantur quam plu- 7 rima loca, unde argentum, divite quadam & inexhausta vena, exit vel eruitur.

ib. patria] makom locus, nempe Fodina ex qua eruitur. Ita sumendum makom, patescit ex Per. 12. 20.23.

ib. conflant] Quod conflant mortales: ad utrumque metallum sefe refert jazokku.

2 E pulvere] Ex terra, illa communi matre veluti vel nutrice, id sponte suppeditante.

ib. eruitur] jukkat, sumitur vel tollitur, hic est, magna copia promitur, & prosertur in vitam.

ib. æs] Repetas, e terra tollitur.
ib. lapis] Lapis fusilis, vel sus:
Periphrasis æris, & allusio simul ad
Matricem ejus, Lapidem ærosum.
Vid. Plin. lib. 34. cap. 1. 2.

3 finem posuit Locus obscurissimus & fere conclamatus, ad quem explicandum Commentator doctiss. conjecturas tantum proponit, in quibus quicquid frigidi & coacti Obscuritati textus condonandum. Introducitur homo viscera terrærimans, densissimasque tenebras per-

quantumvis eas studio- 2 Ferrum e pulvere eruitur; fissime indagent. Nil Et lapis fusilis, æs.

talibus in cæca velut ca- 3 Finem posuit horridæ caligini;
ligine rerum jacentibus,
quam ut procul adorent,
Deumque inaccessum ha
tis.

Tinem posuit horridæ caligini;
Et ad exactissimam usque rationem ipse
pervestigans

[tis.]

Lapidem horridæ caliginis & umbræ mor-Rumpit alveum decum pede montis;

Illi vero, oblivioni traditi a pede, Extenuantur præ homine, vagantur.

E terra exit panis;

Et quod sub ea versum tanquam igne.

6 Locus Sapphiri lapides ejus: Et glebæ auri funt ipfi.

Viam hanc nulla novit volucris; [strinxit. Eamque ne oculus quidem accipitris per-

rumpens, quin & ipsum lapidem fundamentalem quasi horridæ caliginis & umbræ mortis, i. e. ipsum terræ centrum & imum fundamentum, yad taclit, ad exactissimam rationem, perscrutans. Nempe eben Lapis per excellentiam notus pro Fundamento. Vid. Es. xxxiv. 19.

ib. finem posuit Minuit tenebras, & intromittit ad eas lucem: aperiendo viscera terræ, luci subjicit loca ei prius inaccessa.

4 rumpit] Continuatur audacissimus ille & giganteus labor metalla e visceribus terræ effodiendi. Perrumpit homo alveum metalli pretiosi, sc. cui moza esse per. 1. dictum suerat, idque me vim gar de cum basi montis sursum & deorsum rimaturus. Ecce autem sossorioni mandati a pede (quos sc. pes destituisse, & oblivioni dedisse videtur, quando officium ipsis suum negat, vel præstare nequit, in mundo illo subterraneo) funibus suspensi & demissi in sodinas. Vid. Plin.

Non

XXX

" d

" V

hon

non

mai

chre

bræ

mir

velu

raci

fiffir

tori

mir

fcru

nem

con

phu

cuj

omi

pre

il

1

יקח ברזל מעפר יקח 2 barzel me-yapar jukkat; v-eben jazuk, netusab. ואכן יצוק נחושה:

לחשך 3 kez Sam la-tojec; * ולכל־תכלית הוא חקר אבן אפל וצלמות: הנשכחים מנירוגל דלו מאנוש נעו:

נחל מעם־גר 4 paraz nahal me-yim gar; bán-niscabim minni regel, dallu me-enof, nayu.

u-le-col taclit bu boker ében opel-ve-zalmavet.

ותחיה נהפך כמו־אש:

הרץ ממנה יצא־לחם 5 erez mimm-ennab jeze lâtem, ve-tahte-ha, nebpac cemo-ef.

מקום -ספיר אבניה 6 mékom sappir abant-ha; ועפרות זהב לו:

ve-yaparot zahab l-o.

ינט עיט החיב לא־ידעו עיט nátib lo jadey-o yâit; ולא שופתו עין איה:

ve-lo sezapatt-u yen ajjah.

xxxiii. 4. "Alibi rupes inviæ cæ-"duntur, &c. Is qui cædit funibus "pendet --- Itur qua infistentis "vestigiis hominis locus non est.

ib. extenuantur Attenuantur præ homine, in profundum demissi, ut non amplius homines videantur, fed manes & umbræ mortuorum. Pulchre succinit nayu palantur, ut umbræ speciesque hominum, non homines, extra folis & vitæ ditionem veluti ac fines divagantes.

5 e terra] Nempe terra, illa benigna mater, non furfum tantum feracissima, sed & deorsum est profufissima, perpetuum quoddam Conflatorium omnium divitiarum & rerum mirabilium exercens, ad quas perscrutandas & eruendas ultro homi-

nem quasi invitat.

n-

2.

ro

ıs,

ca

Ti-

re-

m

11-

es

e-

do

ib. versum tanquam igne] nebpac convertitur. Respici videtur ad Sulphur Naturæ, quod Chemici vocant, cujus igneo & penetrali vigore, per omnes terræ fibras diffuso, Metallica corpora, & gemmæ, ac lapides pretiofi, generantur, atque perfectionem fuam nanciscuntur, admirabili quadam conversione, commixtione, & temperatione Elementorum.

6 locus, &c.] Sensus; Lapides formans terra, fimul gemmas aurumque in medio eorum conformat. Nempe Auri venæ intra marmora & filices reperiuntur in montibus; & Gemmæ, non in molli terreno, fed inter faxa & cautes, fere nascuntur. Sunt ipfi; fc. eidem loco.

7 volucris] yait avem prædatricem proprie sonat. Inde as n's Aquila dicta videtur Bocharto. Grandis Imago, qua Avi prædatrici intentatum iter capessere dicitur Homo; in viscera terræ audacissimus descen-

dens prædator.

ib. accipitris] ajjab, acutissima vifu, eademque rapacissima avis; species accipitris, quam Veteres Æsalonem, Galli emerillon vocitant. Sensus, Homo, metalla ex intimis terræ visceribus eruens, acutius cernit, & vestigat, suam prædam, quam celebratissimæ illæ venatrices.

bene Jahaz Filii visus inconnivi; obtutus aperomnes offirmati. bes, cum aliarum feranatissimum characterem, quorum vis præcipua in das agere foliti, lucem que montium habitantes, quorum oculos nulla vel denfissima caligo conterreat; Hi tamen, ad cayernas illas, orgyis sub terram actas, in quas Fosfores metallorum se demittunt, accedere non sustinerent.

ib. intulit] yadah, exintulit, cursum quoque prædantis infert, quod

9 In glaberrimum, &c.] illas metallorum fosiones in terræ viscera, quas montes tanquam a radicibus convelluntur,

& durissimæ etiam petræ improbo la-

bore evincuntur.

10 in petris, &c.] Sensus, Naturam ipsam leges veluti recipere ab homine, ad opes abditiffimas e me. ditullio Terræ educendas in lucem; Eumque nunc flumina efficere, ubi non erant, nunc exficcare, ubi erant, ipfa scaturigine extincta.

It religat] hibbef speciatim est, Fasciis obligavit ad fletum fluxumve

comprimendum.

ib. obsignatissimum] taylumah obfignationem proprie notat. Id pulcherrime applicitum ad thefauros quafi fub figillo Naturæ conditos.

8 feræ animosissimæ] 8 Non calcarunt eam feræ animosissimæ: Non superbius se intulit super eam Leo.

ti, fixi, adversus terrores 9 Inglaberrimum silicem mittit manum suam: Subvertit a radice montes.

rum, tum Leonum, fig- 10 In petris rivos diffundit:

Et omne pretiosum vidit oculus ejus.

oculis. Hi acerrimi vi- 11 A fletu flumina religat; fus filii, nocturnas præ- Et obsignatissimum que flucem. Et obfignatissimum quodque expromit in

vix ferentes, in cavernif- 12 At sapientia unde invenietur? Et quisnam locus prudentiæ?

> 13 Non novit homo taxationem ejus; Neque invenitur in terra viventium.

immensis 14 Abyssus dicit, non in me illa: Et mare dicit, non mecum est.

15 Non dabitur aurum pro ea:

Neque appendetur argentum, pretium ejus.

ornavit se, magnifice se 16 Non æstimabitur auro Ophyrio,

Soham pretiolo, sapphiroque contra.

huic loco mirifice qua- 17 Non certabit ei aurum, & crystallus pellu-Aut permutatio ejus vas aureum. [cida; Respicitur ad immanes 18 Ramoth & Gabish ne memorabitur quidem, Et tractio Sapientiæ præ margaritis.

ib. in lucem] jozi or pro le-or.

12 At Sapientia, &c. | Connexio aperta. Homo fignatissima quaque in lucem producens, ubi fandem inveniet Sapientiam? Atque ex qua veluti nativa fede, vena, fodina eam vestigare & eruere valebit?

13 taxationem] yerc-ab hic capiendum non de interiore valore qui dicitur, sed de pretio, quo quid compensari aut coemi queat.

ib. neque invenitur] Neque res est, quam ulla pars mundi hujus suppeditet.

15 aurum | segor Auri genus ab includendo dictum, quod in thefau-

Non

ros rec

docente

in Arab

India

Tare, (Patriar

illas ne

vocem

donyx,

Verbun

potestati ftruendi

valore.

17 08

ib So

16

לא־הדריכהו בני־שחיץ 8 lo bidricu-bu bent jabaz: lo yadab yal-av Tabal. לא־ערה עליו שחל: ידו שלח ידו 9 bá-ħallamij Jalaħ jad-o; bapac mif foref barim. הפך משרש הרים: בקע וס בקע וo báz-zurot jeorim bikkey: ve-col jekar raatab yen-o. וכל־יקר ראתה עינו: וו מבכי נהרות חבש וו mib-beci nebarot hibbel: ותעלמה יצא אור: we-taylumah jozir or. תמצא והחכמה מאין תמצא 11 בי והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה: ve-& zeb mekom binah? ערכה זו אנוש ערכה 13 lo jaday enoj yerc ab ; ולא תמצא בארץ החיים: ve-lo simmaze be-erez ba-bajjim. ותהום אמר לא כי־היא 14 tehom amar, lo b-i bir: vé-jam amar, en yimmad-i. וים אמר אין עמדי: ו לא־יתן סגור תחתיה נק ובור תחתיה נקור תחתיה נקור תחתיה ולא ישקל כסף מחירה: vé-lo jissakel cesep metir-ah. אופיר זופיר ולא תסלה ככתם אופיר 16 lo tesulleh be-cétem ophir, Soham jakar, ve-sappir. בשהם יקר וספיר: וזכוכית זהב וזכוכית 17 lo jayarc-ennah zahab, u-zecucit; ותמורתה כלי־פז: ú-temurat-ah cele paz. ו ראכות וגביש לא יזכר 18 ramot ve-gabif lo jizzacer; u-mesec bocmab mip-peninim. ומשך חכמה מפנינים:

ros recondatur.

16 Ophyrio] Duplex erat Ophir, docente Bochart. G. S. p. 138. una in Arabia, altera in India. Hic de India agi non verifimile censet à rávo, quod ætate Jobi, qui Jacobo Patriarchæ pene æqualis, ad terras illas necdum accessus patuerat.

ib Soham] Non parva ad hanc vocem diffensio. Onyx, vel Sardonyx, plurimos calculos aufert.

17 certabit] Venustissime locatum Verbum yarac, inferens, ex gemina potestate Æstimandi & Aciem instruendi, quasi Concertationem de valore. * Remmarum quæ in hoc capite occurrunt, genuina vis necdum fatis declarata. ramoth & gabif exponunt Nostrates per Cozal & Pearl.

ib. tractio] mesec tractio, ὁλκη, Pondus, pretium, momentum bilancis: Unde inter alia apud Heseych. exponitur ἐοπλ, βάρος, ςαθμός. Pulcherrima imago, qua in lancem conjicitur, hinc quicquid est peninim Gemmarum vel Unionum, illinc Sapientia, quæ his omnibus immensum quantum præponderare reperiatur.

19 æstimabitur] sillab 19 Non certabit ei Topazius Arabiæ Cushæ; attollere, elevare ad æqualem superficiem; un-

de ad ponderationem 20 Unde ergo Sapientia veniet?

quid Virgineum atque 21 Et enim obsignata est ab omni vivente; castissimum videtur tribui Sapientiæ, in voce

Et quisnam locus Prudentiæ?

Et a volucre cœlorum est occultata.

nevelmah. Est enim ea- 22 Perditio & mors dicunt; dem vox, a qua Virgi- Auribus nostris audivimus auditionem ejus.

Concinit nistarah, pro-23 Deus intelligit viam ejus; prie, velo occultata. Et ille novit locum ejus.

Sensus est, Sapientiam, 24 Nam ille ad fines terræ aciem vibrat; quæ sit omnium rerum Quod sub universo cœlo videt.

> 25 Quum faceret vento Libramentum; Et aquas appenderet ad dimensionem,

26 Quum faceret pluviæ statutum; Et viam coruscationi tonitruum.

& exactissima ratio) tan-27 Tunc vidit eam, & recensuit eam; quam sigillo præclusam esse omnibus, insimis, consummavit eam, atque etiam pervessimedis, summis, tum gavit eam.

castissimum videtur tribui Sapientiæ, in voce dem vox, a qua Virgines dicuntur absconditæ. prie, velo occultata. Alma Virgo Sapientia. quæ fit omnium rerum causa (de qua Cap. xii. 13. magnifice Noster, quamque comitantur & stipant, potentia, confilium, prudentia, gloria, & tufijah folidissima quam figillo præclufam esse omnibus, infimis, mediis, fummis, tum quæ in terris, tum quæ in cœlis versantur.

22] Perditio & Mors, optimæ Mortalium monitrices, figura decentissima inducuntur, Sapientiam quoque persona convestientes, eique locum & sedem assignantes; sc. apud solum Deum; neque eam a quoquam alio attingi, nedum capi, ac

possideri, indicant.

24 wibrat] babbit proprie est tremulum vibrare, vibrantem oculi aciem intendere, artiscer. jabbit cum jirreb conjungendum, ut ad utrumque membrum vis utriusque

pertineat.

25 quum faceret] Repræsentatur Deus solus idoneus Sapientiæ possessor, per prosopopæiam continuatam, ut qui in creatione mundi ostenderit se habere oculum omnia simul & semel contuentem, atque infinita penetratione pollentem, ventos exactissima ratione librando, & aquas ad mensuram appendendo, is legibus & regulis motuum ordinatis, quas ne tantillum egredi valeant.

ib. libramentum] mifkal libratio exactissima, qua vel Aeri jam, si placet, vel Vento, quibus nihil videtur liberius & folutius, suus ordo modusque ita præscriptus, ut ne tantillum quidem leges ipsi datas possint transsilire.

ib. appenderet] Aquas appendere mensura, Phrasis exquisitissima sane, & ex intimo naturæ sinu depromta. ticcen speciatim est exigere & examinare ad libellam. madad proprie tendit, extendit in longum, latum, & profundum. In-

motus.

diffimo

mam f

de tra

יערכנה פטרת בוש 19 ló jayarc-ennab pitdat cuj; be-cetem tabor lo tesulleb. בכתם טהור לא תסלה: מאין תבוא 20 ve-ha-hocmah me-ain tabo? ve- E zeb mekom binah? ואי זה מקום בינה: ים עיני כל הוי בעיני כל בי יצי בעיני כל בי יצי כל בי יציני כל בי יציני כל בי יציני כל בי יציני כל בייני כל ביי u-me-yop haf Jamem nistarah. ומעוף השמים נסתרה: אכרון וכות אכרו 22 abaddon va-mavet ameru; be-ozne-nu Jamaynu Jimy-ab. באזנינו שמענו שמעה : בין דרכה בין דרכה 23 elohim hebin darc-ah; vé-hu jaday et-mekom-ah. והוא ידע את־מקומה: בים בארץ יביט 24 ci hu li-kzot ha-arez jabbit; tábat col haj-jamem jireb. תחת כל־השמים יראה: לרוח משקל בן לעשות לרוח משקל ¿¿ lávfot la ruħ mijkal; ú-majim ticcen be-middab. ומים תכן במרה: בעשתו למטר חק 26 ba-vfot-o lam-matar tok; ve-derec la-tziz kolot. ודרך לחזיז קולות: ויספרה ואר ואר ויספרה ניספרה ויספרה (מביק מביק מביק ויספרה hécin-ah, ve-gam bakar-ah. הכינה וגם-חקרה:

de transfertur non ad mensurationes liquidorum, sed ad dimensiones corporum triplici hoc respectu. Admirabili ergo venustate & luce figuratum, Librare aquas dimensione illa triplici, ad omnem proportionem æquilibrii, quam semper & ubique observare cogantur.

III.

ex;

jus.

esti-

ven-

, &

, 115

dina-

i va-

ratio

i, fi

ordo

e tan-

s pof-

ndere

a fa-

u de-

exi-

llam.

lit in

In-

Et

26 flatutum] tok, statutum datum pluviæ, haud dubie Lex est & Modus, quem egredi nequeunt aquæ cœlestes.

ib. coruscationi] ħaziz proprie fulgur coruscum, & crenatim quasi incitum. Et hujus profecto via libratissima item, atque ad regulas motus, in Elemento omnium rapidissimo, exacte conformata.

27 vidit eam] Ejus pulcherrimam faciem folus videre potuit. ib. recensuit] Recensuisse dicitur Deus Sapientiam, tunc quum Orbem conderet, quod omnes numeros, rationes, & summas summarum ejus, numeratissimas sibi esse, eo ipso ostenderet.

ib. consummavit] hecin-ah. Vulgo aptavit eam, rectius παρίδωσε κώτη, accuratissime inquisivit vel perquisivit eam, ut, 18am. xxiii. 22. Possis quoque, Exactissimam & solidissimam ejus summam subduxit.

ib. pervestigavit] Ejus abditissimos & profundissimos sinus pertentavit. Totum hoc est masal, sive Parabolica repræsentatio, per quam ad genium Orientis summa venustate ponitur, Sapientiam solidam non nisi absoluto rerum Domino & Creatori convenire.

enti

vis,

culr

Dec

:7

miffa

fecul

tendi

excul

onis.

resple

præb

ned i&

mitat

tionis

tionis

virun

tem.

ib.

28 Et dixit] Inculca-28 Et dixit homini, en timor Domini re pergunt Perditio & Sapientia; & recedere a malo, prudentia.

lutam omnibusque numeris persectam Sapientiam a se solo comprehendi demonstravit in operibus naturæ (in quibus Divina plane vis, & immensitatis visibilis, ut sic dicam, species elucet) simul offendisse Homini, ac velut clara &

fonora voce edixisse, Sapientiam om nem, ad quam Creatura adspirare & pervenire possit, sitam esse in Reverentia Domini: Secundum illam Gnomen scholæ cœlestis, rest tocmab jirat jabvob. Initium sapi

CAP. XXIX.

ARGUMENTUM CAP. XXIX.

Dubitari nequit, quin, ad finem perducta supe-Jobus riori Oratione, interquieverit aliquantum, visurus num quis denuo in aciem cum ipfo descendere sustineret. nihil a parte 3 Quum fociorum, quamcunque tandem ob causam, moveretur, Victorem sese iterato inferens Vir sanctissimus, Epinicium, ut fic dicam, canit, atque omnes prægressas actio-

nes, contestationes, querimonias, legitimas fuisse, demonstrare nititur. Eum in finem enarrare incipit singulares plane benedictiones, olim Divinitus in se collatas, atque congestas, tanquam in virum Dei, & Justitiæ, ac Religionis, strenuissimum Desenforem, cum amplissima spe, & sundatissima siducia, eas usque & usque cumulandas fore. Has tamen, qua res, qua spes, ita nunc sibi in perpetuum ademtas, ut ignominiam, & maledictionem, cumulatissimam, tum ab hominibus, tum a Deo ipso, experiri cogatur, haud secus ac scele-

Et perrexit Jobus victricem suam tollere sententiam, dixitque:

2 Quis dabit me, secundum menses antiquos, Secundum dies quibus Numen me custodi-

ebat! [caput meum;

Quum splenderet ista ejus lucerna super Ad lucem ejus tenebras perambularem.

4 Qualis extiti in diebus autumnitatis mex:

Quum arcanum Dei effet supra tentorium
meum.

ratissimus mortalium, quum tamen innocentiæ, & virtutis consummatis simæ, testes Deum simul, homines que habeat; & ad geminum hocot testimonium præclarissima cum conscientia provocare possit, & aust.

NOTE.

2 Quis dabit] Votum indignants quasi, atque injuriam sibi factam to stantis.

ib. antiquos] kédem proprie longum olim, secula, atque adeo zernitatem antegressam, signat. Hyperbole Poetica, quo prosperitas a

Quum

יראת אדני 28 ניאטר לאדם הן יראת אדני 28 vaj-jomar l-adam, ben jirat [binah. adon-ai. : היא חכמה וסור מרע בינה bir tocmab;

entiæ (imo vero princeps pars, & vis, sapientiæ, ejusque eminens culmen) est timor Jehovæ. Hanc Deo datam commendatamque ap- reperiatur kultissimus. positissime testantur Perditio & Mors

XI.

entia.

n om.

pirare

n Re-

illam

resit

fapi-

ollere

quos, todi-

eum:

Super

n. ex:

rium

amen

natif

ninef-

hocce

COD-

it.

nantis

m te-

lon-

æter

Hy-

tas a

uum

quod, ea deserta vel neglecta, necessario ad perditionem & mortem æternam deveniatur, ut qui sapiunam felicitatis viam, Homini a entissimus sibi videbatur, tandem

כט

ויאמר: ניסף איוב שאת משלו ויאמר: עaj-josep ijob feet mefal-o, vajjomar:

> מיפיתנני כירחי־קדם 2 mi jitten-eni ce-jarte kedem! c-ime elob jismer-eni! כימי אלוה ישמרני:

שלי ראשי 3 be-till-o ner-o vale rof-i; le-or-o elec hofec. לאורו אלך חשך:

ל בימי הרפי 4 cá afer bajiti b-ime torp-i; בסוד אלוה עלי אהלי: bé-sod eloh yale obl-i.

missa proponitur ut remota multis feculis.

ib. custodiebat] In verbo Jamar attenditur vel cura pastoris, vel vigilia excubitoris, aut præsidiariæ stati-

3 splenderet] Lucerna super capite resplendens, non solum figuram præbet fingularis prosperitatis & benedictionis, quæ nostrum ubique comitata fuerat, sed etiam illuminationis extraordinariæ, & collustrationis cœlestis, quæ ipsum effecerit virum Dei dictis & factis pollen-

4 autumnitatis] horep proprie autumnus (non Hyems) secundario, ætas virilis, suis fructibus fœta & exuberans.

ib. arcanum] Arcanum Dei super Tabernaculo Jobi relucens exprimit Dignitatem & Auctoritatem Prophetæ, cujus Domus, vel ob doctrinam falutarem, vel ob Oracula quoque frequentabatur: vel ad minimum, fummum favorem, arctissimam conjunctionem, qua Deus sedem quasi suorum intimorum confiliorum fixerat super tabernaculo lobi.

Cc

permanfionem, qua ufque & usque se Deus fafaciebat. Sita est Origo in iteratione & continubeyid testari, quasi iterum iterumque affeve-

ib. pueri] Pingitur paterfamilias, natorum turba circumstipatus.

6 lavarem] lavare gressus butyro, est incedere per butyrum. figurate primo est, Ubique mollem habere & commodissimum fum. Allegorice fecundo valet, Nihil afperi & adversi sentire in vita.

li fusi instar durissima.

ib. in rivos] yimmad-i olei, i. e. manabant oleo. Miraculofam omnium alicui Divinitus confertur, non fine admiratione aliorum tantæ benedictioni adflupentium, & in eo ipso

manum Dei agnoscentium, allegorice confignari, dubitare non patitur Deut. xxxii. 13. Pf. lxxxi. 17. Pf. cxiv. 8.

7 quum egrederer, &c.] Quum e domo mea in Forum prodirem. Portam locum Judičii defignare no-Quid autem super urbe? tiffimum. Magnifica phrafi magnificum pingit virum, qui per urbem exiens ad Forum, quasi super urbe eminet inter procedendum, atque oculos & ora in se convertit salutantium.

8 videbant, &c.] Summam venerationem fibi ab omnibus exhibitam luculenter exequitur. Per Juvenes intelligas Juniores in comitiis. Hi,

5 usque] vod infert 5 Quum usque Omnipotens mecum esset: In circuitibus meis pueri mei.

miliariorem fe Nostro 6 Quum lavarem greffus meos in butyro; Et petra fusilis apud me in rivos olei,

ata repetitione: unde & 7 Quum egrederer ad portam, super urbe: Atque in foro constituerem sedile meum.

> 8 Videbant me juvenes, & occultabant fe; Et decrepiti stabant, loqui cessabant.

9 Principes continebant verba;

Et manum ponebant ad os suum. [bantur, Id 10 Quod ad vocem Eminentium, comprime-

Et lingua palato eorum agglutinabatur:

gref- 11 Nam auris audiebat, & beatum prædicabat me:

Atque oculus videbat, & attestabatur mili.

ib. fusilis] i. e. metal- 12 Quoniam vindicabam inopem quiritantem:

Et pupillum; cuique nullus opitulator.

palge mecum erant rivi 13 Benedictio pereuntis super me veniebat; Et cor viduæ cantillare-faciebam.

rerum adfluentiam, quæ 14 Justitiam induebam, & illa induebat me; Tanquam pallium & cidaris judicium meum.

> Jobo præsente vel & præsidente, occultabant se, i. e. tanta Viri reverentia tenebantur, ut ne hiscere quidem fustinerent ad aliquid in medium proferendum; semet veluti in angulum subducentes. Eodem aspectu & fenes grandævi, fummæ cum auctoritatis, tum prudentiæ, ubi coram Jobo loquendum esset, stabant, i. e. hæsitabant, quin imo subsistebant, atque velut attoniti hærebant. Sic kum Ps. cix. 28. yamad pro cessare a loquendo infra Cap. xxxii. 16.

9 principes, &c] Sapientiæ divina in Jobo relucentis profunda veneratio omnes in stuporem quasi defigens, confignatur. far latius patet quam nagid; & Illius qualecunque imperit

tel

nu

lui

du

No

VO

fup

vel

Vo

000 pro

ref

br

cu

י עמדי שדי עמדי 5 be-vod Jaddai vimmad-i: sebibot-ai nevar-ai.

ברחץ הליכי בחמה 6 bi-rtoz halic-ai be-temah; [men. e-zur jazuk yimmad-i palge Jä-

דקרת שער עלי־קרת 7 be-zeti Jayar, yak kâret; בצאתי שער עלי־קרת bá-retob acin mojab-i.

ונחבאו פים ונחבאו א ráu-ni neyarim, ve-neħbau; יושישים קמו עמדו יים ונחבאו v-iʃːʃim kamu, yamâdu.

שרים עצרו במלים 9 fârim vazeru be-millim. במלים ישימו לפיהם ישימו לפיהם: ישימו לפיהם:

ול נגידים נחבאו 10 kol negidim netbâu, יולשונם לחכם דבקה (Lejon am le-ticc-am dabekab:

ו כי אזן שמעה ותאשרני (i cíozen Jameyab, vat-teaffer-eni; ve-yain raatab, vat-teyid-eni.)

עני משוע בי־אמלט עני משוע 12 ci, amallet yani mefavvey; יותום ולא־עזר לו: vé-jatom; ve-lo yozer l-o.

נו ברכת אובד עלי תבא 13 bircat obed yal-ai tabo; יולב אלמנה ארנן: יve-leb almanab arnin.

יולכשני וילבשני 14 zédek labajti, vaj-jilbaj-eni; נועני משפטי: ci-myil ve zanip mijpat-i.

rium, Hujus in totum populum potestas est.

t:

e:

m.

tur,

me-

ica-

ihi.

m:

;

e;

um.

OC-

ren-

dem

ium

nguectu

au-

ram

. e.

ant,

Sic

Tare

inæ

era-

ens,

am

ipe-

uli

ib. ad os] Formula, Ponere manum ad os, jam non pertinet ad ofculum venerationis, ut nonnulli volunt, sed ad silentium admirabundum, quo verbis Jobi adstupebant. Nota formula ex Prov. xxx. 32. & Job. xxi. 5.

vocem principes comprimebantur, superiore auctoritate & sapientia, velut oppressi. Vel reddi potest, Vox principum occultabantur, pro occultabatur, ut verbum sequatur propinquius, quum ad remotius sit referendum. Talia Syntaxis Hebra profert. ħaba proprie est occultavit tanquam sub vase superin-

jecto. Ad eam rationem vox occultata, esset, Compressa, cohibita, extincta.

fam & in admirationem raptam, atque oculum splendore viri præstrictum, quippe in quo tanta sapientia, & virtus extraordinaria, relucerent.

12 quoniam] Aperte fignificat hunc fibi honorem tantum habitum, tantamque auctoritatem conciliatam apud omnes, non vana quadam opinione ob potentiam opefque, sed quod afflictis opem ferret, &c.

14 induebam Ut mihi induebam justitiam, i.e. eam, tum habitu, tum exercitio quotidiano, mihi familiarissimam, ac veluti domesticam,

Cc 2

עיני

effeci: ita ea me induit 15 Oculi eram cæco:

veluti, & ornamenti lo-Et pedes claudicanti Ego. co fuit. Pulcra Antana-

16 Pater ego egenis; class.

ib. pallium & eidaris Ornamenta Regia & sa-31. Pf. lxii. 3. Senfus eft, allusione facta ad Justitiam, ita a se cultam, ipfum vicissim expallio, & cidari Laudis testatissimæ, omnibus infignibus Regalibus, vel 20 Gloria mea nova erit mecum: judicialibus, fanctioris. Vel fimplicius, infinu-Judices fæpe, ornamentis illis externis folummodo conspicuum pro 22 Tribunali sedisse, sed

circumposuisse.
15 cæco] Figurate hic cæci & claudi, five in genere pro ignoranti-

bus, five in specie. pro iis qui Duce & patrono destituebantur in causis

fuis, &c.

16 ignotissimi] Non est, litem quam non noram, perscrutabar; Nimis malus judex, qui incognita causa pronuntiat: Sed, causam hominis plane ignoti. Egregius Character Sanctissimi Judicis. Ignotis & Peregrinis in Oriente, ne aditus quidem ad Judicem, nedum ut causæ ejus scrutandæ dignetur vacare.

17 caninos] metalleyot Molares vulgo, proprie funt dentes, qui longius ex ore eminent. Tales ferme ferarum, ac præsertim aprorum. Cum feris rapacissimis autem collatos oppressores miserorum palam est.

18 nido] Nidus non tantum Do-

Et litem etiam ignotiffimi perscrutabar.

cerdotalia. Efecb. xxi. 17 Et confringebam caninos eminentes injusti;

Et ex dentibus ejus excutiebam prædam.

Ornamenta Judicum, per 18 Proinde dicebam; in nido meo expirabo; Et ut arenam amplificabo dies meos.

cultum esse magnifico 19 Radix mea aperta erit ad aquas:

Et ros pernoctabit in ramo meo.

Et arcus meus in manu mea revirescet.

at, se non, ut alios 21 Me audient, & expectabunt; [meum,

Et in altum filentium dabuntur ad confilium

Post verbum meum non iterabunt:

Et super illos stillabit sermo meus.

Pallio & Cidari, fibi 23 Et expectabunt, tanquam pluviam, me; Atque os suum diducent ad pluviam serotinam.

> mum, Liberos, Patriam, Fortunam, figurare aptus, sed etiam pacatiffimum & jucundiffimum statum animæ, semet in Deo possidentis; cum vivo fensu gratiæ & benedictionis ufque & usque perennaturæ.

> ib. amplificabo] arbeh jamim, Multos amplosque faciam dies, referri debet ad multitudinem & amplitudinem rerum, quas se, sub tam eximiæ gratiæ influxu, gesturum esse sperarat, atque adeo læta cogitatione occuparat.

19 radix Jucundissimæ figuræ, quibus vigorem nempe, viroremque lætum, status tum externi, tum potissimum interni, quem sibi promittit Noster, depictum habes.

20 arcus] Arcus meus, i.e ro-

Ridebo

bur a

recip

Cis a

nia,

vis 8

perm

de de

Efai.

inest

lenta,

ib.

Chale

in al

comp

tis &

ejusde

ib.

עינים חייתי לעור 15 venaim bajiti la-viower: ve-raglaim lap-pisset ani. ורגלים לפסח אני: אב אנכי לאביונים 16 ab anoci la-ebjonim; vé-rib lo jadayti, etkar-eba. ורב לא־ידעתי אחקרהו: u-mis-sinn-av aslic tarep. ומשניו אשליך טרף: ואמר עם־קני אגוע 18 vá-omar; yim kinn-i egway; ve-ca-tol arbeb jamim. וכחול ארבה ימים: ים אלי־מים 19 Jorf-i patut ele maim: we-tal jalin bi-kzir-i. וטל ילין בקצירי: ים עמדי חדש עמדי בס cébod-i tadaj vimmad-i: vé-kast-i be-jad-i tahlip. וקשתי בידי תחליף: ויחלו בו לי־שמעו ויחלו בו li Jameyu, ve-jitelu; ve-jiddemu le-mo yazat-i. וידמו למו עצתי: ישנו ברי לא ישנו 22 ahare debar-i lo jifnu: ve-yale-mo tittop millat-i. ועלימו תטף מלתי: ים במטר לי ניחלו במטר לי piħalu, cam-matar, l-i; u-pi-bem payaru le-malkof. ופיהם פערו למלקוש:

bur ac potentia, novas subinde vires recipiet, ac velut revirescet. A Græcis αναθάλλειν & Θάλλειν dicuntur omnia, in quibus inest recens semper vis & vigor. behlip proprie est se permutare, scil. de veteri in novum, de debili in robustum. Job. xiv. 7. Esai. xl. 31.

fti;

0;

m.

um

ro-

m,

ffi-

ni-

um

uf-

m,

re-

m-

am

ım

gi-

æ,

ue

00-

it-

10-

00

21 expectabunt] In verbo jibelu inest præstolatio avida, eademque lenta, i. e. tenacissima.

ib. filentium] jiddemu vel forma Chald. a damam, complanabuntur, in altum filentium strati velut, ac compositi, Metaph. a sluctibus stratis & sedatis, vel a nadam radice sjusdem notionis.

ib. confilium] yezab absolute in-

fert Monitum pietatem ac religionem inculcans.

22 werbum] Verbum omnino hic est Doctrina; & non iterare est Fateri optimum, atque amplecti pro eo, cui nihil par aut secundum.

ib. fillabit Metaph. vel a rore, vel a favis mellis, ut ita suavitas sermonis, cum promtissima acceptione, fignetur. Nobiles Orientis figura in Doctrinis sententiisque mentem rigantibus, recreantibus, secundantibus.

23 diducent] Formula payar peh, distendere os, sitim avidissimam, itemque sacram quandam admirationem expingit.

phe

dan

lum riun

te (

Pule

fiæ

pub

que ut e

riod

tion

quo

leba

fim:

mei

nun

cto

non confidentiores aut irreverentiores evadent. & familiaritatem erga fuos nihil fummæ omnium venerationi detracturum esse dicit. Auctori-

tatis fingularis & incredibilis indicium, qualis competit Viro Divinum quid, in maximis, minimis, feriisque, quod dicitur, & jocis

spiranti.

ib. serenitatem] or panim lumen vultus, ut Prov. xvi. 15. pro serena & favoris plena ejus diffusione. Non audaces fient, ut vultum adducere cogar, & ejus serenitatem ponere. Illi

24 securi] lo ja minu 42 Ridebo ad eos, non securi fient: Neque serenitatem vultus mei cadere facient, Summam humanitatem 25 Eligam viam eorum, & fedebo caput; Et tendam ficut Rex in turma; Sicut qui lugentes consolatur.

> ferenitati respondet quoque verbum sabak quod proprie est renidescere, fronte exporrecta, & levigata quafi,

> 25 Eligam, &c.] Habes Fastigi. um dignitatis Jobææ, ad quod fanctissima spe anhelarat. 1. Eligam viam eorum, præibo ipfis, & præ. lucebo ad virtutem, pietatem, religionem omnem. 2. Sedebo caput; loco mihi Divinitus doctoris & Pro-

CAP. XXX.

CAP. XXX.

Argumentum Capitis in propatulo. Oftendit enim omnia contraria fibi evenisse quam quæ sperarat, atque adeo certissime expectarat, ex principio gratiæ fibi Divinitus impertitæ. Hoc,

Per. 18. Cap. præced. adstructum, nisi accurate teneatur, pro querelis gravi & sapiente viro dignis, delabemur ad complorationes quasdam non fatis viriles, quod fibi jam pristinus honos non exhibeatur, sed omnium contemtionem & derisionem excipere cogatur. Non est valde fortis quem talia de gradu dejiciunt, si aliud nihil accesserit. Qui, omnia sua uno die sibi erepta cernens, dicere potuit, Annon &

ARGUMENTUM 1 Nunc autem irrident mihi Parvi præ me quoad annos; Quorum partes sprevi Ponere cum canibus gregis mei. 2 Etiam vis manuum eorum ad quid mihi? Super ipsis periit decrepitus oris rictus.

> malum ex manu Domini gratanter recipiemus? contemtum & contemtores facile contemfisset, nisi superaccessisset hic omnium calamitatum cumulus, vel potius aculeus, mile ram Jobi animam infinito dolore confodiens, quod & notis & ignotis, scelerum debitæ pænæ, & velut diræ, adversus ipsum emissæ viderentur, Deo ipso hoc judicium quali comprobante & confignante.

יאמינן אלהם לא יאמינן 24éfbak ale-hem, ve-lo jarminu: vé-or pan-ai lo jappilun. ואור פני לא יפילון: ואשב ראש בקבור דרכם ואשב ראש 25 ebtar darc-am, v-efeb rof; ואשכון כמלך בגדוד ve-escon ce-melec bag-gedud; ca-aser abelim jenahem. כאשר אבלים ינחם:

phetæ me venerabuntur. 3. Tendam, &c. fcil. Meum tabernaculum, ut Augustale, supra popularium meorum tentoria. Majestate quadam facrofancta, eminebit. 4. Sicut qui lugentes confolatur. Pulcherrimus Character (qui & Meffiæ convenit Es. lxii. 1, 2.) ut effet publicus consolator lugentium; ad quem omnes undique confluerent, ut eum qui curas eorum explicare,

XX.

acient.

erbum

escere,

quafi.

astigi-

d fan-

ligam

e præ-

, reli-

caput;

Pro-

ihi?

tanter

ntem-

Super-

tatum

mile-

dolore

notis,

at di-

leren-

quali

In

it;

dolores lenire, scrupulos tollere, vulnera fanare, inque omnibus necessitatibus viam & remedium oftendere. posiet.

Annot. ad CAP. XXIX. 20 hadas] Constructio requirere videtur jebdaf & Per. 21. jifmeyu Utroque in loco jod excidit, alio jod præeunte.

23 jibalu] Heb. ve-jibalu.

צעירים ממני לימים אשר־מאסתי אבותם לשית עם־כלבי צאני: יביהם למה לי gám cot jede-hem lam-mah l-i? vale-mo abad calat. עלימו אבר כלח:

ועתה שחקו עלי I vé-yattah ſaħaku yal-ai zeyirim mim-enni le-jamim; áfer maasti abot-am la-sit yim calbe zon-i.

NOTÆ.

1 Nunc autem] Octo priores periodi mirificam continent exaggerationem vilitatis & abjectionis eorum, quorum ludibriis sese objectum dolebat vir sanctissimus. Nempe inhmæ plebis homines, mendici ex mendicis nati, in ipsum illudunt nunc, atque virum, tanta olim auctoritate florentem, derisum veniunt.

ib. sprevi] Quorum patres ne ca-

num quidem meorum præfectura

vel custodia dignos habui.

2 Etiam, &c.] Quid enim robustæ eorum manus i. e. Juvenilis & virilis ætas, profuissent? Ipsum senium calat fuper ipsis perierat. Ne senium quidem ipsos magis frugi reddiderat. Indicat eos ad omnem impuritatem fuisse projectissimos, quum ne decrepiti quidem a nequitia & turpitudine abstinerent.

mula proverbialis, ad faxum redigi, i. e. ad extremam mendicitatem. galmud proprie filex duriffimus.

ib. rodentes yorekim zijab rodentes ficcitatem. Abstractum pro Concreto, five conditionem fortunarum intelligas, five loca arida, fiticulofa, deferta.

ib. palpabilem] emef, Radice mojaj palpavit, fignare potest palpatie-nem. Hinc emej joah palpatio vastitatis pro vastitate maxime palpabili. jectura. Cothurnus vere Arabicus, Rodere aridivastitatis vastissimæ: sive loca interpretere, ubi tionem, in qua durandum habuerint hi flagitiolissimi & spurcissimi hominum.

4 balimum] mallub vale sit salsugo super frutice, i. e. plantæ salsæ & amaræ, quales Cardui, Genistellæ, Genistæ, Tamarices, Halima, &c. Refertur ad extremam inopiam, quæ homines hosce adegerit ad viles herbas, & radices, in ventrem rabidum ingerendas.

ib. genistarum] Rapum, genistæ fibris radicum adnascens, aliquid anfæ porrigit, ad amarissimum edulium, pro pane arreptum, expingen-Quadrat huc illud Lucan. dum.

- Cernit miserabile vulgus In pecudum cecidisse cibos, & carpere dumos,

Et morsu spoliare nemus -

5 e medio] gew apud Hebræos

3 In vastitate | For- 3 In vastitate, & inedia, durus silex: Rodentes ficcitatem, Palpabilem vastitatem & vastationem.

> 4 Carpentes halimum fuper virgulto: Et radix genistarum panis eorum.

E medio expelluntur; Conclamant adversum illos tanquam furem.

6 In tremendo vallium habitandum illis; Foramina pulveris, & petrarum.

7 Inter virgulta rudunt; Sub spina societatem inire coguntur.

8 Filii flagitiofi, & filii infames; Flagellati sunt e terra.

Hæc Com. N. ex con- 9 At nunc cantilena eorum factus fum; Et exstiti iis in Dicterium.

tatem, & palpationem 10 Abominantur me, procul recedunt a me; A vultu meo non compescunt sputum.

manendum, sive condi- 11 Nam funem suum solvit, & adflixit me quisque;

Et capistrum a facie mea projecerunt.

Corpus fonat, apud Chald. & Syr. Medium. E medio expulsi sunt, i. e. nulla domus, nulla societas, nulla Civitas, quæ facinorofissimos illos nebulones non ejecerit, atque e finibus suis exterminaverit, cum publica ignominia. Huc posterius colon tendit, quod ita eos Furibus undique expulsis comparat, ut simul Furtis, aliisque sceleribus, infames eos infinuet.

6 tremendo] ba-yruz nebalim, proprie in terrore torrentium. Eft Periphrafis locorum torrentibus infestorum, quales Cap. xxiv. 8. descripti.

ib. habitandum] le necessitatem aliquando infert. Connectunt nonnulli cum priore membro periodi

Ad

pra

ad

run

Es.

(fili

imp

que

pub

e te

funt

Plu

ri E

cup

ne l

il

il

למוד 3 be-teser, u-be-capan, galmud: bá vorekim zijab; הערקים ציה émef soab u-mesoab. אמש שואה ומשאה: א הקטפים מלוח עלי־שיח 4 hak-kotepim mallut vale fit; vé-sores retamim labm-am. ושרש רתמים לחמם: הורשו זרשו החשו השוח ל מורגו יגרשו min-gew jegorafu; jariyu yale-mo cag-gannab. יריעו עלימו כגנב: לשכז לשכז ba-yruz netalim li-fcon; bore yapar, ve-cepim. חרי עפר וכפים: ינהקו ל בין־שיחים ינהקו ben fitim jinhatu; tábat harul jesuppábu. תחת חרול יספחו: פני נכל גם בני בלישם 8 bene nabal, gam-bne beli-fem; nicceu min-ba-ârez. נכאו מן־הארץ: ייתי פ ועתה נגינתם הייתי 9 vé-vattah neginat-am hajiti; vé-ebi la-bem le-millab. ואהי להם למלה: וס מעבוני רחקו מני 10 tiyabu-ni, rahaku men-ni; u-mip-pan-ai lo hasecu rok. ומפני לא־חשכו רק: ויענני בתח ויענני בתח ויענני ני־יתרו פתח ויענני

præcedentis. E medio expelluntur ad habitandum, &c.

ורםן מפני שלחו:

7 rudunt] Ad modum Onagrorum, ut Cap. xxiv. 5.

ib. societatem inire] Sic nispati Es. xiv. 1. adjungi, aggregari.

8 flagitiosi] Omnino bene nabal (filii hominis stulti) flagitiosissime improbos hic adferre debet; itemque beli sem (non nominis) infamia publica notatos.

ib. flagellati] nicceu min-ha-arez, e terra fragris & verberibus excussi sunt.

Plurali. Habes consimilem Numeri Enallagen, Pf. cxl. 9. Ne des cupiditates improbi, Capistrum ejus ne laxes; efferent sese.

ib. funem] jeter Funis fræni,

quem in manu retinet, qui equum regit. Hunc solvisse eleganter dicuntur, qui, ob judicia in virum pississimum, novos spiritus sumsêre atque apertius serociusque Religioni & pietati illudere cœperunt. Ista insultatio pulcherrime, continuata metaphora exprimitur: Et capissrum projecerunt a facie mea.

ve-résen mip-pan-ai Jillétu.

ib. a facie] mip pan-ai non fimpliciter est in conspectu meo; sed, ne ultra metuant a conspectu meo, quo antea territabantur; Præsentiam meam nil morantes, quin & præsentem impudentissime inludentes.

ib. projecerunt] silleku résen, Capistrum immiserunt, effuderunt, in effusum effrænemque impetum admiserunt.

Dd

imul ames alim, Eft

em.

e;

me

Syr.

unt,

etas,

imos

ue e

cum

erius

ribus

s in-

nonriodi

Ad

12 ad dextram] Ad 12 Ad dextram pullities confurgunt: dextram stant, figuratum, pro Improbitatis accusant. Qui reum aliquem agebant, dextræ P/. lxix. 16. & cix. 6.

ib. pullities] Arabes dicunt, Ille est pullorum tum notantes. Vides pirhah rectissime converti vel pueros nequam, vel ex nequam natos, viliffimam pullorum fobolem, undam.

ib. impulerunt] Metaqui pedibus impulsis cor-

ib. aggerarunt, &c.] Metaph. ab Obfidioni-

bus. Omnes machinas intenderunt ad evertendum me, vel, aggerant fuper me, strato & conculcato, vias perniciei suæ, i. e. perniciosissimas, q. d. tropæa erigunt Impietati super ruinis meis, atque in meis plagis triumphum agunt de virtute, justitia, ac religione.

13 diruerunt] Grandi imagini magnificis infiftitur luminibus. Nempe Improbi, Religionis & virtutis contemptores, dicuntur Viam regi-am, netibah, Jobi destruere, quatenus ex ejus clade & ruina materiam fumebant triumphi; vel Justitiam ejus calumniati funt, & in impieta-

tem transmutarunt.

ib. præcipitium] hajjah, five havvab est ruina, qua quis in profundum velut barathrum præceps abit. boyil (vulgo profecit, utilis fuit) contrarium quid ex origine adtert; sc. Altum tenuit, vel tenere fecit. lo vozer la-mo Non adjutor illis, ex formula Arabum, notat homines perditissimæ rei & spei,

Pedes meos impulerunt, & aggerarunt Super me vias fuas perniciofas.

astabant. Zach. xxxi. 13 Diruerunt viam meam regiam; In præcipitium mei culmina scandunt, Quibus auxiliator nullus.

aliquis, e scortatione na- 14 Tanquam in rupturam latam vadunt; se. Sub fragore turbinis in modum provolvunt

pullitiem, & intelligi, 15 Conversi sunt super me Terrores;

Persequuntur ut ventus generosum meum Et ut nubes transit salus mea [fpiritum: ex volgivaga Venere ori- 16 Et nunc super me effundit semet anima

Corripiunt me dies adflictionis.

phora a Luctatoribus, 17 Nocte offa mea pertundit desuper me; Et rodentia mea non cubant.

> quos Nemo fua cura dignari velit. Hinc jam le-havvat-i joyilu lo yozer la-mo exponi potest, Ad profundissimam meam ruinam, altum obtinent, & victores existunt, homines perditissimi. Vel fimplicius, lehawwat-i joyilu ad contritionem meam proficiunt; i. e. lætitiæ fructum & utilitatem inde capiunt.

> 14 sub fragore turbinis] tábat Joah sub turbine vastante provolvuntur. Magnifice fic concinunt Fluctus & Turbo eos impellens.

> ib. provolvunt] bitgalgalu provolvunt fe, vel globatim advolvuntur. Lucem fæneratur ex Pf. lxxvii. 19. ubi galgal est Globus nubium convolutarum. Vel teneri potest perez, ruptura, pro effractione muri expugnati, ut Allegoria a re militari fit desumta & tábat Joah fignificet, fub ruina mænium difruptorum.

15 Terrores] ballabot terrores, iræ diræque cœlestes mentem externantes, ut, ubi fim, nesciam.

Cap. xx. 25.

P

te

C

ti

8

te

fa

C

ti

77

d

יקומו פרחח יקומו נצעבו על-ימין פרחח יקומו נומו יקומו ragl-ai Jillebu, vaj-jasollu רגלי שלחו ויסלו yal-ai orhot ed-am. עלי ארחות אידם:

ומו נתיבתי 13 natesu netibat-i; l-havvat-i joyilu lo yozer la-mo. להותי יעילו לא עזר למו:

ו כפרץ רחב יאתיו 14 cé-perez rahab jestau; táhat Joah hitgalgálu. תחת שאה התגלגלו:

עלי בלהות *ז ההפך אלי בלהות ballahot; תרדף כרוח נדבתי tirdop ca-rub nedibat i; ú-ce-yab yaberah jejuyat-i. וכעב עברה ישעתי :

נפשי ועתה עלי תשתפך נפשי 16 vé-yattah yal-ai tistappec naps-i: יאחזוני ימי־עני: jóbazu-ni jeme yoni.

ילה עצמי נקר מעלי 17 láilab yazam-ai nikkar me-yal-ai : vé-yorek-ai lo jiscabun. וערקי לא ישכבון:

ib. persequuntur] tirdop Fæm. Sing. pro Plur. Arabismo satis frequenti.

IX.

t

Ife.

vunt

eum

ım:

ima

nea:

elit.

zer

iffi-

bti-

ines

le-

me-

um

bat.

un-

Flu-

vol-

tur.

19.

on-

ez,

ex-

tari

cet,

iræ

ın-

fer

ræ

ib. spiritum nedibat-i, Ingenuitatem vel indolem ingenuam fignat, five, pressius adhuc, principium vitæ spiritualis, virtutis, & sanctitatis, quod rub nedibah spiritus ingenuus Ps. li. 14. Terrores, iræ, diræque cœlettes, venti instar, persequebantur Jobi nedibah, ingenuum illud, & ex Deo natum principium, quatenus omnia ejus fundamenta labefactata & convulsa esse videbantur, per Eversionem tum rei, tum spei ianctissimæ, quam & religiosissime culta pietas, & gratia largissime collata, pepererant. Recinit pulcherrime ad imaginem venti persequentis, Nubisque instar transiit salus mea.

16 effundit] Veram vim formulæ discas ex Ps. xlii. 4. Effundo super me animam meam, i. e. anxiis querelis memet macero, obruo, demergo. Est Metaph. desumta ab aqua effusa copiosius, ad mersionem uique. Sentis quam apposite præpofitio val adhibita.

ib. corripiunt] johazu Elegantiffime Vulgat. possident me. Id fortius, quam Apprehendunt me, quamvis & qui hoc sequuntur, Occupationem & possessionem perpetuam adjungere queant.

ib. adflictionis] yoni in Origine fistit fucci vitalis expressionem effufionemve, quam opportunissime locatam cernere eft.

17 pertundit] Sc. voni afflictio, extus & intus vi fæva incumbens, & nocte etiam, quæ curas lenire & domare solita est, ossa pertundens.

ib. desuper me] Rodens, & quasi

de corpore revellens.

ib. rodentia] Omnino cogitandum de Terroribus Dei, ossa ipsa tundentibus, ex formula trita in Pfalmis. Vel, fi quis malit Vermes corrofores corporis, vel & Morbos, libera fit optio.

ib. non cubant] Non dormiunt, & κοιμών α. Sic κοιμών ελκ fopire elcus, κοιμαν φλίγα, &c. Cothurnus tragicus in verbo Jacab a peritis

facile agnoscetur.

Dd 2

ברב־

18 præ wehementia] be-rob cot cum multitudine roboris, i. e. præ multa ejus vi & vehementia.

ib. commutat se in velor ille demutat se in vestimentum meum, &c.
Verbum bithappes est
mutare habitum; ad Exploratoris morem, induere ornatum cognosci nolentis. Vid. 1 Sam.

xxviii. 8. & 1 Reg. xx.

38. Inde admirabiliter
figuratum, Adflictio mea
semet induit in formam
mei habitus, sive vestimenti. lebus est indumentum exterius, cuttonet Tunica interior. Innuitur, extus & intus, a

capite ad calceos, doloribus se involutum, iifdemque, per omnia
membra, arctius constrictum.

ib. os] peh os five orificium tunicæ. Vid. Pf. cxxxiii. 2. Id collum pressius stringit & arctat; ut adstictio dicatur Collum præsertim, & fauces compressas tenere; vel ubique tam arcte inhærere, quam orificium tunicæ Collo.

flictione ut in præced. Nempe adflictione ut in præced. Nempe adflictio offa contundens, in vestemque mihi & Tunicam, multa cum vi & vehementia, intus & extus inhærens, atque adeo adfixa projecit me in lutum, i. e. me opprobrio & ludibrio publico exposuit, ut contaminatissimus habear, & sceleratissimus hominum, abominatione & conculcatione omnium dignissimus. Huc spectant quæ sequuntur.

ib. fimilis] i. e Instar pulveris ab omnibus conculcor, &, instar cineris ac fordium, everror.

18 præ wehementia] 18 Præ vehementia impetus commutat se in ob cob cum multitue roboris, i. e. præ amictum meum:

Et ficut os tunicæ meæ cingit me.

ib. commutat se Do-19 Projecit me in lutum; [ac cineri. lor ille demutat se in veflimentum meum, &c.
Verbum bithappe] est
mutare habitum; ad ExInsto, tu autem lentus inspicis in me.

ploratoris morem, induere ornatum cognosci nolentis. Vid. I Sam. In robore manus tuæ internecivum mihi xxviii. 8. & I Reg. xx. geris adversarium.

38. Inde admirabiliter figuratum, Adflictio mea 22 Tollis me ad ventum, equitare facis me: femet induit in formam mei habitus, five vestimenti. lebus est indu-23 Sane novi, ad mortem reducturus es me; mentum exterius, cuttonet Tunica interior. Innuitur, extus & intus, a 24

Capite ad calceos, dolo
Tollis me ad ventum, equitare facis me: Et undare me facis cum solidissima firmitate. Sane novi, ad mortem reducturus es me; Et ad domum condictionis omni viventi. Veruntamen non in tumulum laxat manum; Si in Exitio ejus illuc levamentum.

20 wociferor] In verbo ajawan inest Vociferatio, vel Quiritatio, oppressi, salutem opemque implorantis a vindice justo.

ib. insto] yamadti substiti expectans opem.

ib inspicis] tithonen consideras me; i. e. intueris in me, tanquam in spectaculum tibi jucundum. Oculos tuos meis plagis oblectas, & pascis. Est vehementius. Confer Cap. xxxi. 1. Virginem contemplari. Huic sensui favet Per.

21 robore] vózem proprie videtu inferre csseam duritiem.

ib. geris adversarium] satam signat odium acerrimum & implacabile. Hæc Noster irreverentius, affectui suo se permittens.

ræ. Prima ducta est a vento; altera a sluctu. Prima imago essent

Annoq

arida

turbi

Hoc

Tolli

eoque

temog

cepta

tem,

bus

mifer.

prensi

Eft I

certiff

fidei,

& in

quafi,

quam

cumag bitatio

tusijah

nescia,

fter ; c

fcire a

ברכיכח יתחפש לכושי 18 be-rob-cot jithappel lebul-i: ce-pi cuttont-i jaazr-eni.

עמדתי ותתבנן בי: 20 aJavvay els-ca ve-lo, tayn-eni vámadti, vat-titbonen b-i.

בעצם לאכזר לי tehapec le-aczar l-i; בעצם ידך תשטמני: bé-yozem jad-eca tistem-eni.

ב תשאני אל רוח תרכיבני 22 tiffa eni el-ruh; tarcib-eni: u-temogeg-eni tufijah.

בי־ידעתי מות תשיבני 23 ci jadayti, mawet tejib-éni; u-bet moyed le-col hai.

יר ישלח יר 24 ac lo be-yi jislat jad; im-be-pid o la-ben suy.

aridam & exfuccam stipulam, a turbine rotatam vastum per inane. Hoc fignatissime enunciatum per Tolli ad ventum, super vento, in Altera formula coque equitare. temogeg-eni tusijab sic videtur concepta: Fluctuare me facis foliditatem, i. e. cum solidissimis rationibus vitæ anteactæ fluctuo tamen miser, ac velut tempestate sæva deprensus jactor in vasto profundo. Est pulcherrima Antithesis, quæ certissima quæque principia spei & sidei, veritatis & religionis, virtutis & innocentiæ, fibi, fub pedibus quafi, fubducta innuit; ita ut tanquam in mari incerto huc illuc circumageretur. Cave referas ad dubitationem ex infidelitate; nam tusijah, solida, immota, vacillare nescia, principia, sibi vindicat Noster; cum quibus ipsis tamen se nefeire amplius, ubi fit, aut ubi pedem figat, fatetur. Habes speciem

in

ri.

ri,

m:

ihi

2.

te.

i.

m;

vay

ntis

pe-

eras

am

ım.

tas,

on-

on-

Per.

etur

fig-

aca-

af-

igu-

lte-

Fert

101

Oxymori, quatenus mug, (fluctuari, σαλεύεω αι) & habere tufijah foliditatem, arietant. In eo fitum acumen & pondus dicti.

23 domum] Sepulcrum.

24 in tumulum] yi, prop. acervus lapidum, designat sigurate tumulum, sepulcrum, vel & mortui reliquias, ac rudera quasi.

ib. laxat] ac lo jijlat jad at manum non mittit, five relaxans eam, permittens ut expirem, five emittens ad feriendum eundem in finem. At ne mori quidem me finit Deus.

ib. si in exitio ejus] Siquidem, plaga ejus serali esset illuc levamentum: i. e. quum ictu ejus decretorio illuc (la-hen, ad mortem & sepulcrum) deventum esset, laxamentum quoddam, sive miseriæ lenimentum, mihi contingeret, qui nunc, lentis plagis consectus, mori & exscindi e terra viventium frustra postulo & exopto.

bica

trem

affue

ter b

conu

fter :

69.

Boch

de ad

cto,

afpira

lum

tus ac

omni

addie

heren

eorun

nora 102. j

caday

propo

Deus,

num,

25 ficut durus] le- ita comparat, ut fimul veritatem ipsam, five conditionem, reapse consignet. Ad durum diei pro ad instar ejus. Sic lemelec Cap. xviii. 14. ad instar regis. Durus diei, est miser, adslictus, vitæ lucisque perosus.

ib. distabescit] vagam, semel tantum occurrens, contristari, angi, mœrere. LXX. SERÁČEIV. Vulg. Compati. Origo incerta.

26 Nam expectavi]
Sic connectas: Annon
ploro, &c. Quia meæ
res & spes ita in contrarium plane reciderunt,
mihique pro luce sperata
tenebras peperere desperatas & ineluctabiles.

27 viscera mea, &c.] Sublimes locutiones. ruttebu cœno fæculento conturbantur, 300270. lo dommu non sternuntur in planum. Metaph. a sluctibus stratis & complanatis quasi. In verbo kiddemu magna quoque vehementia. Animosum & hostilem impetum sæpissime exprimit.

28 Atratus, &c.] Ater absque sole Proverbiale videtur, ut Ebrius absque vino, Esai li. 21. Atratus incedo; interiore æstu cordis ac viscerum penitus exustus atque excoctus; ita ut, qui sole serventissimo, (talem signat ħammah) exuruntur, ne in minimam quidem comparationem mecum venire possint. Comparans enim negatio, simul insert gradum incomparabiliter majorem. Ita dicunt Arabes, Sapiens, & non

25 ficut durus] le- ita 25 Annon fleo, ficut durus diei;

Anima mea ægritudine distabescit ad modum egentis?

pro ad instar ejus. Sic le-26 Nam expectavi bonum, & venit malum; melec Cap. xviii. 14. ad Et lentavi ad lucem, venitque occasus.

27 Viscera mea fervesacta bulliunt, & non se. Et incursarunt me dies adflictionis. [dantur:

28 Atratus incedo, abíque fole: Sto, in cœtu quiritor.

Vulg. Compati. Origo 29 Frater factus sum Draconibus:

26 Nam expectavi] 30 Cutis me denigrata super me:

Et offamentum meum exarfit præ ficcitate,

31 Et facta est in luctum Cithara mea:

Et Organum meum in vocem plorantium,

ut Lockmanus; pro immensum quantum sapientior. Item, Dives, & non ut Korachus; (qui videlicet ipforum Crœsus) pro incomparabiliter divitior.

ib. fto in cætu] Figurate videtur accipiendum, Metaph. desumta ab iis, qui, injuriis oppressi, in publicum cœtum prorumpunt, vindictam postulantes. Vis verborum kum stare, kahal Panegyris, Ecclesa, &cc. Javvey quiritari (formula solenni hasay leva guttur oppressim; itemque hosay salva, opem ser) has manisesto ducit. Tales quiritationes, quibus Dei hominumque opem & vindicias imploravit Noster, cum contestatione publica vexationis immeritæ, sæpius sese nobis obtulerunt; & plures haud dubie sacta.

29 Frater factus sum, &c.] Ara-

Annotationes ad Cap. XXX.

11 jitr-o] Keri legendum monet um referri potest pittet, & jeyanneb.
jitr-i. Hæc si vera lectio, ad De- Quoniam nervum meum remisse

CAP.

בכיתי לקשה־יום 25 m lo baciti li-kjeb jom; yagemah naps-i la-ebjon? ענמה נפשי לאביון:

רע הובא רע בל כי מוב קויתי ויבא רע 26 ci tob kiwwiti, waj-jabo ray: v-ajatalah le-or, vaj-jabo opel. ואיחלה לאור ויבא אפל:

ולא־דמו ולא־דמו בין רתחו ולא־דמו מעי רתחו ולא־דמו ve-kiddemu-ni jeme yoni. *קדמני ימי עני:

בלא חמה 28 koder hillacti, be-lo bammah: קמתי בקהל אשוע: kamti, bak-kahal afavvey.

ביתי לתנים 29 at hajiti le-tannim: vé-rey li-bnot jaynah. ורע לבנות יענה:

ישחר מעלו מעלו מיסיסי ניורי שחר מעלו jatar me-val-ai: ve-yazm-i harab minni-horeb. ועצמי־חרה מני־חרב:

זו לאבל כנרי מון זו שמי זו עמיפוו ו- לאבל כנרי ועגבי לקול בכים: vé-yugab-i le-kol bocim.

bica formula; Nam omnis Rei fratrem vocitant, qui familiaris vel affuetus ei, ut Frater itineris, Frater belli, Frater inediæ. Cur Draconum fignate Fratrem fe nunc Noster ferat, percipias ex Hieroz. i. 69. ubi Bennima Zwa esse ostendens Bochartus, ideo comparationem inde adscitam docet, quod capite eredo, & deductis faucibus, sursum aspirare soleant, ac fi, ore in cœlum obverso, per suspiria & gemitus ad Deum conquererentur, quod omnibus exosi, feralibusque locis addicti, miseram vitam ægre traherent. De Struthionibus fæminis, eorumque lugubri, funesta, ac sonora voce adeatur item Boch. Hie-102. ii. 227.

30 cutis mea, &c.] Ut spirans cadaver & morticinium vivum se

proponit.

mo-

lum;

n fe-

ntur:

tate.

um.

quan-

5, &

t ip-

abili-

detur

ta ab puh-

kum

lefia,

â fo-

fum;

huc

ones,

m &

cum

s im-

otule.

æ. Ara-

nneb.

mifit P.

S.

ib. denigrata] i. e. exusta incendio viscerum, ita ut tanquam a corpore laniato derepta dehisceret, & penderet fcedum in modum.

ib. exarsit] Ossa adusta præ siccitate, vel æstu torrente, exhibent compagem intus plane convulfam, & excoctam, vi ignium in visceribus furentium, cum medullarum confumtione.

31 cithara] Cithara & Organum hic figurate fonant Jobi pristina illa decora & ornamenta, quæ ipfi materiam lætitiæ, & exultationis in Deo, suggerebant. Ea nunc conversa sunt in Luctum, & quidem publicum, qualis super funere acerbo cietur. Huc aperte tendit kol bocim vox flentium, in qua respici putem ad lessum funebrem in publico cœtu solenniter editum. Vid. Deut. xxxiv. 8.

Annotationes ad Cap. XXX.

Deus, meque adflixit, ideo illi fræ- dignitas, excellentia.

Per nervum num, &c. jeter enim est Nervus, illum retentum itaque intelligi pot-

C

qu

va

in

qu

ro

20

est dignitas succisa, ac veluti ener- lam imprimebant Nostro. vata, per plagas ignominiosas & in-

15 bohpecu] Heb. bohpac quod honestas, quæ Improbitatis macu- impersonaliter sumendum monet Cl.

C A P. XXXI.

ARGUMENTUM CAP. XXXI.

Gravissimam Apologiam vitæ anteactæ, qua omnes Amicorum Criminationes, & suspicio- 3 nes injustissimas, diluat tandem Noster, atque confutet, hoc capite con- 4 fignatam, communis fententia tenet. Id ut facile admittendum, ita omnino existimandum, adhuc celfius quid, & animofius, Actionem hanc, & Contentionem religiofissimam, spirare; cum eaque velut ad Tribu-

nal ipsius Numinis penetratum, ut audiente universo Consessu, in quo hactenus disputatum fuerat, disceptatio cum ipso Deo institueretur: atque sub oculis, quin telis & fulminibus, Supremi illius Judicis, adverfus ipsum quasi, optima Causa tandem obtineretur.

NOTÆ.

1 oculis meis] le-yen-ai, cum, vel potius, pro oculis meis.

ib. et quid] Indignatio repellens vehementissime, & negans tale quicquam committi par effe. Ne oculos quidem super virginem spectatum ire patiar, ad ejus pulchritudinem attentius lustrandam. Nempe

I Fœdus ferii oculis meis; Et quid spectitarem in virginem?

Quid enim portio Dei desuper? Et hæreditas Omnipotentis de excelsis?

Annon exitium injusto? Et infandum operantibus vanitatem?

Nonne ille videt vias meas? Et omnes gressus meos dinumerat?

Si ambulavi cum inanitate; Et properavit ad fraudem pes meus.

6 Ponderet me in lancibus justitiæ; Et cognoscat Deus integritatem meam.

> formarum spectatores elegantes, mox funt cupitores, & fi flammam evadant, a scintillis tamen intacti abire non possunt. Lucidissimum speculum Doctrinæ Moralis istis jam temporibus, fimulque integritatis Jobææ, cujus testem habebat solum Deum, cum quo potissimum Contentionem hanc susceptam mo-

2 Quid enim] Hæc cum sequentibus arctius copulanda. Quænam enim portio Dei desuper le-vavval injusto destinata? Annon Exitium, &c. &c. helek & nahlah, portio atque hæreditas sublimiori hoc usu aucta, sc. pro suppliciis improbitati destinatis, Cap. xx. 29. &xxvii. 13.

Comm. quasi esset, Eversio facta est. veritatis, pietatis, religionis. At- Simplicior certe structura. qui in Plur. legendum monet me-

quod

net Cl.

is?

ntes,

nam

tacti

num

iftis

rita-

t 10-

num

mo-

nen-

nam

oval

um,

at-

ulu

itati

13.

Si

trum & cum ballahot construendum. sc. Rei non solum & spei meæ, sed Et sic LXX. ἐπις είφον λάι μα αἰ οδύναι.

ז ברית כרתי לעיני bérit caratti le-yen-ai; u-mah etbonen yal-betulah? ומה אתכונן על בתולה: ממעל ממעל עלוה ממעל 2 ú-meh helek eloah mim-mâyal? ve-natlat Jaddai mim-mero-ונחלת שדי ממרומים: לא־איד לעול 3 bá-lo ed le-yavval? ונכר לפעלי און: ve-nécer le-poyale aven? 4 bá-lo bu jirreh derac-al? יספורי יספור יספורי יספורי יספורי יספורי אם־חלכתי עם־שוא 5 im-balacti yim Jav, ותחש על־מרמה רגלי: vát-tahaf yal-mirmah ragl-i: השקלני במאזני־צדק 6 jijkel-eni be-mozene zedek; וידע אלוה תמתי: vé-jeday eloh tummat-i:

3 injusto] Injustus, & operantes vanitatis, in genere quidem, Improbi; speciatim tamen, pro serie, impuri, libidinosi, oculos stupri plenos habentes.

ib. infandum] nécer calamitas gravis, aliena, inufitata. Vel, a Deo alienatio.

4 Nonne ille] Provocatio ad Eum, qui corda & renes explorat, cuique redditurus secundum merita. pula hæc esto. Non vanus mihi arrogo tantam oculorum cordifque puritatem; reliquamque vitæ innocentiam: sed Deum testem invocare audeo super animam meam, atque ad ipfius Tribunal, jam hæc ipfa, &

coram Eo, & adversus Eum, depono.

5 ambulavi] Phrafis pulcherrima, quæ Vanitatem convestit perfona, cujus familiaritatem & fodalitium totus fere Orbis terrarum ambiat.

ib. properavit] a buf festinare. At forma tábaj præfert bajah filuit. Inde existeret, furtivo ac filenti pede ad fraudem ivi. Notus pes sufpensus, qui & silens tacitusve.

6 ponderet] Periodum hanc velut Parenthesi includas, connectasque Imprecationem Per 8. expressam cum Periodis 5 & 7.

må illå legis, vel tantillum prævaricando.

ib. post oculos] Cor post oculos emittere, est Concupiscere, nec irretorto oculo spectare, divitias, aliaque Vanitatis irritamenta.

ib. bæsit] dabak est tanquam glutine adhæfit.

ib. minimum] meum vel meumah quicadferre tenuem pellicu-Inde notio rei minimæ fuccrevit.

8 seminavero] Figu-12 Si sprevi judicium servi mei, rate. Æquo tunc animo patiar, quod nunc iniquo, ut me Deus cum omni mea re & spe eradicaverit, atque eradicare pergat in æternum. Dei judiciis profitebor.

9 pellectum] In niptab continentur illecebræ Amatoriæ. Metaph. a deceptione & illectione avium, ut vi-

detur ex Hof. vii. 11.

ib. super oftium] Eleganter & graviter alieni tori subsessorem se egisse negat, adjecta imprecatio-

ne isti sceleri respondente.

ib. nexui] Pulcherrime figuratum, nectere infidias super januam socii, quod Latinis, Subfidere. Hinc, alieni matrimonii subsessor. Val. Max. 1. 7. c. 2. Amatoris & Adulteri est, stare pro foribus, obsidere limen, januam, &c.

10 Molat] Nil aliud adfert imprecatio hæc, quam justissimum illum nexum, quo Deus sua quem-

que exempla pati voluit.

7 a via] Sc. rectiffi- 7 Si declinavit vestigium meum a via; Et post oculos meos ivit cor meum;

Et volis meis agglutinatum hæsit vel mini-8 Seminavero, & alius comedat;

Et germina mea eradicentur.

Si pellectum fuit cor meum fuper muliere: Et super ostium sodalis mei insidias nexui-

10 Molat alteri uxor mea;

Et super ea se curvent alieni.

quam, vel tantillum. 11 Nam hoc scelus, & hæc inquitas, vel apud Origo voculæ videtur quosvis arbitros. [devorat;

lam vel membranulam. 12 Quin ignis hic est, qui ad perditionem usque Quique omnem proventum meum eradica-

> Et ancillæ meæ, quum mecum lite contenderent;

14 Et quid facerem, cum surgeret Deus? Quumque visitaret, quid responderem illi?

Dignissimum me his 15 Annon in ventre qui fecit me, fecit illum? Et confovit nos in utero Unus?

> II arbitros] yavon pelilim Crimen Arbitrorum; quod Arbitri vel mitissimi condemnare debeant. Habes hanc vim in nobili dicto Deut. xxxii. 31. Hostes nostri pelilim arbitri sunt. Id venustius quam Judices.

> 12 ignis] Ignis iræ & maledictionis, ad internecionem usque saviens in omnes Adulteri res opesque, tam in hac, quam in futura vita. Sic tebuah, proventus, pro fortunis, in Proverbiis sæpiuscule occurrit.

> 13 Si sprevi, &c.] Longiore deinceps contextu procul a se depellit Noster omnem speciem Injustitiz, violentiæ, oppressionis, immisericor

diæ

virt

Ad

pre

ob

fese

il

Jus

vel

tant

Orio

Dor

vitæ

que

que

code

1

ואחר עיני הלך לכי וככפי דבק מאום: וצאצאי ישרשו: ישה פתח לבי על־אשה 9 im niptab libb-i yal-iffab; ועל־פתח רעי ארכתי: ועליה יכרעון אחרין:

I.

ini-

m:

re;

ui:

pud

rat;

que

icaret.

en-

lli?

ım?

Cri-

vel

Ha-

Deut.

lilim

uam

dicti-

fævi-

fque,

vita.

unis,

e de-

pellit

titiæ,

ricor-

Si

t.

ז אם תטה אשרי מני הררך ז im titleb afur-i minni had-dârec; ve-atar yen-ai balac libb-i; ú-be-capp-ai dabak meum:

> אורעה ואחר יאכל 8 ézreyab, ve-aber jocel; vé-zeza-ai jesorásu.

> > ve-yál petab rey-i arabti :

ים ו לאחר אשתי וo tithán le-ater ift-i; vé-yale-ha jicreyun aherin.

בו כלים: ci bi zimmab, ve-huyavon pelilim.

יוב ci ej hir, yad-abaddon tocel; u-b-col tebuat-i tefaref. ובכל־תכואתי תשרש:

עברי as mispat yabd-i, ואם־אמאס משפט עברי vá-amat-i,be-rib-amyimmad-i; ואמתי ברכם עמדי:

ומה אעשה כי־יקום אל 14 ú-mah evfeh, ci jakum el? ve-ci jipkod, mah alib-énnu? וכייפקד מה אשיבנו:

והלא־בבטן עשני עשהו ha-lo bab-béten yof-eni, yaf-ahu? vaj-jeconen-enu ba-rétem etad? ויכוננו ברחם אחד:

diæ, avaritiæ, rapinæ, oppositas virtutes fimul strenue fibi vindicans. Adjecta est appositissima iterum Imprecatio Per. 22. ad omnia, quæ ob affinitatem uno filo decurrunt, sese reflectens.

ib. sprevi] Spernere Judicium vel Jus servi est Æquitatem ei denegare, vel Jus ei æquum. Æquitas Jobi tanto splendidius lucet, quanto inter Orientales meracius in mancipia Dominium semper viguit, ad jus vitæ & necis se extendens, omnibusque adeo legibus absolutum.

14 Surgeret - visitaret] Utrumque translatum est a Patrefamilias, codemque communi omnium servorum Domino, qui aliquando furre-Eturus vel staturus sit, & Domus vifitationem institurus, quomodo se familia universa gesserit: ut siquis conservos suos verberaverit, &c. vicissim male mulctetur, quando Rationum exigendarum tempus adventarit.

15 confovit] Quasi a canan obumbravit, involucro obtexit. betur vulgo pro futuro Kal, a cun formavit, aptavit, quod alias intransit. hic locatum foret transitive. Vid. Annot.

ib. Unus] Absolute pro Deo, ut & Cap. xxiii. 13.

16 si probibui] Tenerrima locutio, si prohibui a desiderio pauperes,
vel nervosius, de desiderio pauperum; quod
tantundem ac, quidquam ex omnibus quæ
desiderabant. Istam vim
eleganter induit particula min.

ib. tabefaci] Confumtos vel tabefactos viduæ oculos, ad spem vel illusam, vel protractam, redire, non est quod moneatur.

17 comedi --- folus Eximius Liberalitatis, & tenerrimæ caritatis, Character. pat (a patat comminuit) exigua bucella, pro pane ac cibo omni. Vide & quanta fit hæc misericordia, quæ vel de exigua panis particula egentibus aliquid impertitum velit.

pupillus. Infignis Hyperbole, qua innuit fibi hanc caritatem velut innatam fuisse. Ætate puer, jam tum adsectu patrem pupillo præstabat.

ib. ab utero] Colere & fovere viduas mecum quasi natum.

ib. illam] Sc. viduam.

19 Si vidi] i. e. Videre sustinui, non commotus, & in misericordiam slexus.

ib. westis] lebus, Vestimentum, hic amplectitur commoda & subsidia necessaria valetudini tuendæ.

20 lumbi] Admirabili venustate figuratum, Operta a se latera, & calesacta, sibi bene precata esse.

ib. wellere] Ad sollicitum tenerumque Jobi adsectum pertinet, quod tam signanter dicat mig-gez,

16 si probibui] Tener- 16 Si prohibui a desiderio tenues; ma locutio, si prohiic desiderio pauneres Et oculos viduæ tabeseci:

vel nervosius, de deside- 17 Et comedi frustulum meum solus;

tantundem ac, quid- Neque comedit pupillus de eo. [tri; quam ex omnibus quæ 18 Quin a pueritia mea adolevit ille mihi, ut Pa-

Et ab utero matris meæ deduxi illam.

19 Si vidi pereuntem, nulla quod vestis esset; Et operimentum non esse egeno.

oculos, ad spem vel il-20 Si non benedixerunt mihi lumbi ejus; lusam, vel protractam, redire pop est quod Et a vellere agnorum meorum calesactus est.

21 Si agitavi fuper pupillum manum meam; Quod viderem in porta auxilium meum:

tenerrimæ caritatis, Cha-22 Scapula mea ab humero decidat;
racter. pat (a patat Et brachium meum a canna confringatur.

cella, pro pane ac cibo 23 Nam terror apud me exitium Dei;
omni. Vide & quanta sit

Ft. pro-majestate eius pop susingham

hæc misericordia, quæ vel de exigua panis par-24 Si posui aurum siduciam meam;

Et eximio auro dixi, confidentia mea.

18 adolevit] Nempe 25 Si lætatus sum, quod densuissent copia pillus. Insignis Hymeæ;

Et quod magnum affecuta est manus mea;

vellere recens tonso & molli agnorum meorum. Sub lana figuratur omne fomentum, & commodum inde redundans.

ib. calefactus] In verbo bithammem inest Vis Calefactionis foventis.

21 agitavi] Negat se vel motitasse manum adversus pupillum in minacias, nedum ut vi uteretur ad eum conterrendum vel opprimendum.

ib. in porta] Auxilium in porta, non ad Auctoritatem tantum & favorem, fed etiam leges ipías, ac consuetudines in vim legum immisfas, referendum, unde seges injuri-

arun

texta

& B

junge

ruina

canna

min i

Dei 1

nima

disert

vis m

23

ib.

ve-yene almanah acalleh: ועיני אלמנה אכלה: יואכל פתי לבדי 17 ve-ocal pitt-i le-badd-i; ve-lo acal jatom mimm-ennah. ולא־אכל יתום ממנה: בי מנעורי גדלני כאב 18 ci min-neyur-ai gedel-ani, ce-ab; u-mib-beten imm-i ant-ennah. ומבטן אמי אנחנה: ו אכד מבלי לבוש 19im erieh obed, mib-bli lebuj; ve-en cesut le-ebjon. ואין כסות לאביון: אם ברכוני חלצו 20 im-lo berecu-ni talaz-av; u-mig-gez cebaf-ai jithammam. ומגז כבשי יתחמם: ירום ירו צל־יתום ירו 21 im-hanipoti val-jatom jad-i; ci ereb baf-Jayar yezrat-i: כי־אראה בשער עזרתי: בתפי משכמה תפול cétep-i mif-Jicmah tippol; v-ezroy-i mik-kanah tiffaber. ואזרעי מקנה תשבר: בי־פחד אלי איר אל 23 ci pátad el-ai Ed el; u-mif-set-o lo ucal. ומשאתו לא אוכל: י זהב כסלי זהב כסלי זהב כסלי זהב כסלי זהב כסלי v-lac cétem amarti, mibřah-i: ולכתם אמרתי מבטחי: בירב חילי 25 im-efmat, ci rab tel-i;

arum, juris speciosissimo titulo præ-

וכי־כביר מצאה ידי:

XI.

[tri;

t Pa-

ffet;

seft.

n;

n:

ur,

piæ

2;

no-

tur

in-

rem

affe

na-

ım

ta,

fa-

ac

ifri22 Scapula] In Humero ejecto, & Brachio confracto, cum litera jungenda figura; qua utrumque adfert ignominiofissimam cladem, & minam irreparabilem.

ib. a canna] Ita ut definat effe cannah os tubiforme. Præpositio min istam sæpe Emphasin adsert.

23 Nam terror] Sola Majestate Dei se deterritum, ab omni vel minima injuria inserenda inserioribus, disertim testatur. Ed, proprie gravis moles, tam de Majestate Divina, quam de exitio & calamitate Divinitus immissa, intelligi possit.

ve-ci cabbir mazeab jad-i:

ib. non suftinebam] Sc. quicquam

injuriæ cuiquam inferre.

24 Si posui] Nova Crimina recensentur decem Per. seq. & gravissima execratione removentur Per. 34.

ib. auro dixi] Prosopopœia insignis, qua Aurum tanquam Idolum mundi hic inducitur, quod omnes slexo genu ac corde adorent.

25 Magnum] cabbir opulentum, τὸ Μέδαν, id quod omnes aliorum opes quafi obscurat, & præ se delet. Illuc natura vocabuli sponte sertur.

CAP. XXXI.

26 Lumen] Non se ab 26 Si vidi lumen, quum splenderet, Idololatriæ crassioris suftiliore quadam Adoratione Auri & Argenti; tis & potentioris. & Luna, pro viris splenutramque implent paginam in scriptis Arabum. Inde fenfus, nunquam tus fum, neque assentatus iis, qui instar Solis in fummo splendore verfabantur, aut qui, Luauctoritate crescebant. Vel hic Emblemata Diquibus Aurum, corufcans pleno jubare, Soli; fulgens, Lunæ respondeat: prompta non minus quam venusta Allegoria.

Et Lunam, magnifice incedentem; picione purgat, vid. Et Lunam, magninee incedentem; Per. 28. sed vel a sub-27 Et pellectum est in occulto cor meum, Et osculum tulit manus mea ori meo; vel ab Adulatione Divi- 28 Etiam hæc iniquitas arbitratoria: Nam abnegassem Deum desuper. didis & præpotentibus, 29 Si lætatus sum in lætali plaga osoris mei. Et excitavi memet quum invenit eum malum; [um; hominum favori velifica- 30 Imo vero non permifi peccare palatum me-Ad petendam in execratione animam ejus. orientis emergebant, &31 Si non dixerunt fodales tentorii mei, Quis dabit de carne ejus non saturatum! næ instar, claritate & 32 In platea non pernoctabat peregrinus; Valvas meas ad iter aperiebam. vitiarum agnoscas, in 33 Si operui ficut Adamus, prævaricationes Condendo in finum meum pravitatem meam; & Argentum, hebetius 34 Sane conterrear multitudine multum; Et contemtio familiarum consternet me; Et in filentium defixus non prodeam foras.

27 in occulto] bas-seter, proprie in velo, fub velamento, sese refert ad dona clam admissa, quum palam repudientur.

ib. ofculum] Ori ofculum ferre dicitur manus, quum eidem admovetur, & imprimitur cum veneratione adorabunda.

28 arbitratoria] Crimen αὐτοκα-Taxes lov, quod vel mitissimus arbiter, atque adeo ipse ejusdem patrator, condemnet.

ib. Nam abnegaffem] Si Idololatriam stricte dictam intendisset Noster, otiose hæc & satis frigide adjecisset. Nam quis piorum unquam dubitavit, quin Cultus siderum sit Abnegatio fummi Numinis? Supervacuum id inculcare, quod fenfus dictat communis. Adulationem vero

potentiorum, vel Divitiarum admirationem & cupiditatem, vocare Abnegationem Dei summi, sapientia Jobi dignissimum.

29] In officiis excellentioribus Pietatis & Religionis versans Noster, Inimicos ipíos a se dilectos modelte fimul & folide oftendit, quum negat fe gaudium percepisse ex plaga 06ris fui.

ib. excitavi] Si in finu exultavi. 30 palatum] bec Palatum non Os fignat, non Linguam, non Loque lam, sed interiorem sensum mentis, ejusque Judicium ac quasi gustum. Vid. Cap. xxxiii. 2. Sentis quam nervose elatum sit, Ne palato quidem meo permisi peccare, &c. Ne in finu quidem aliquid mali unquam

Quis

cuiqu

31

tam

Viri

tueri

frati

loba

confi

nien

32

conn

velut

cuiqu

liceb

nanti

licæ

iter

tere.

33

difra

אם אור כי יהל z6 im erreb or, ci jabel, ve-jaret jakar bolec; וירח יקר הולך: יפתר לבי בסתר לבי בסתר לבי בסתר לבי בסתר לבי vat-tiffak jad-i le-p-i; ותשק ידי לפי: ב במרהוא עון פלילי 28 gam bu yavon pelili: ci cibasti la-el mim-mayal. בי־כחשתי לאל ממעל: בפיד משנאי בפיד משנאי בפיד משנאי בפיד משנאי בפיד משנאי vé-bityorarti ci meza-o ray; והתעוררתי כי־מצאו רע: ולא־נתתי לחטא חכי 30 ve-lo natatti la-bio bicc-i; li-fol be-alah napf-o. לשאל באלה נפשו: אמרו מתי אהלי 31 im lo ameru mete obl-i, מי־יתן מבשרו לא נשבע: mi jitten mib-bifr-o lonifbay! נר בחוץ לא־ילין נר 32 bá-tuz lo jalin ger; délat-ai la-orat eptat. דלתי לארח אפתח: פשעי מאדם פשעי 33 im cissiti ce-adam pefay-ai; li-tmon be-bubb-i yavon-i: לטמון בחבי עוני: רבה אערוץ המון רבה 34 ci eyroz bamon rabbab; u-buz mispahot jebitt-eni; ובוז־משפחות יחתני v-eddom, lo eze pâtab. ואדם לא־אצא פתח:

cuiquam imprecatus fui.

XI.

;

ei,

ma-

um;

me-

ejus.

m!

;

neas;

iones

neam:

me;

oras.

admi-

vocare

apien-

oribus

Nofter,

odeste

negat

a Olo-

ltavi.

on Os

Loque-

nentis,

ustum.

quam

o qui-

c. Ne

nquam

Quis

31 Si non, &c.] Sensus est, Tantam suisse Jobi hospitalitatem, ut Viri tentorii Ejus dicere ex vero potuerint, Neminem daturum, monstraturum aliquem, qui de dapibus Jobais non sit saturatus. Egregius conspectus quem scopo & silo convenientissimum quivis sentit.

32 In platea] Arctior cum præc. connexio. Nempe Domus mea erat velut Hospitium publicum, in quod cuique, suo jure quasi, divertere licebat. le-orati Viæ publicæ, sonantius quam Viatori. Viæ publicæ valvas aperire, est jubere cuivis iter illac habenti domum suam patere.

33] sicut Adamus] Sc. quum sce-difragium suum, & prævaricationes,

dolosi cordis sinu abscondere ab oculis Judicis sui studuit, atque velamenta adhibuit Nuditatis, quæ ipsum consusione omni coram Tribunali, ad quod citatus erat, obruebant.

ib. finum] tob (a tabab dilexit, proprie in finu gessit) vel Sinus vel Philautia. Nempe inordinatus ille amor sui, quam Philautiam vocitamus, est velut sinus & recessus, quo princeps Adamus sua crimina Deo, sibique voluit subducere.

34 Sane conterrear] ci hic est, sane, enim vero, ut Cap. iii. 6. im ci in Protasi & Apodosi sic venient iterum Cap. xxvii. 20. Repetito itaque im, e Per. 24, 25, 26, 29, 31, 33. sic connectas, si posui, &c. si lætatus, &c. &c. si denique ope-

sterner nunc statim magno cum tumultu, &c.

ib. conterrear] eyroz vehementius expavescam, totus quantus quantus 3. & Jos. i. 9. altayroz, ve-al tehat Ne consterterrearis. Eadem biga

quoque hic.

tum] bamon proprie turbam fonat, five tumuldinem defignare coepit, vel strepitum tumultu-Alluditur ad 40 Pro tritico exeat carduus; fupplicium publicum, ignominiæ & horroris plenum, in maximo hominum confluxu & tumultu. rabbab adver-

bialiter, multum, vehementer, graviter, ut Ps. lxii. 3. lo emmot rabbah,

non nutabo vehementer.

ib. contemtio familiarum Et hic quoque respicitur ad publicum conventum, quum familiæ omnes conveniunt ad capitale supplicium scelerati vel decernendum, vel inspe-Chandum. In buz habes notam publicam ignominiæ Prov. vi. 30. & Job xii. 5. 21.

ib. in filentium] Æterna confusio justissime damnati signanter per damam expressa, quod est in filentium configi, obmutescere, itemque per Non egredi foras; quod est, ob male factorum conscientiam, & ignominiam merito inustam, omnium conspectum refugere, seque in tenebras abdere fempiternas.

35 Quis dabit, &c.] Quis dabit qui me audiat, arbiterque sedeat?

ut Cap. ix. 33.

ib. signaturam!] hen tav-i, En tabulas fignatas, quas in Judicium arbitriumque defero. tav, fignum,

rui, &c. Enimvero con-35 Quis dabit mihi qui me audiat! En fignaturam meam. Omnipotens respondeat mihi":

Aut libellum scribat Adversarius meus.

consterner, ut Deut. xx. 36 Si non super humero meo portabo eum: Alligabo eum coronamento mihi:

neris, neque fractus con- 37 Numerum greffuum indicabo ei; Sicut Antecessor cum Eo congrediar.

ib. multitudine mul- 38 Si super me terra mea vociferata est,

Et pariter sulci ejus fleverunt; tum. Inde vel multitu- 39 Si vim ejus comedi fine argento,

Et animam Dominorum ejus feci crepare;

Et pro hordeo labrusca.

Finita funt verba Jobi.

denotare potest, vel subscriptionen, qua is, cui lis intendebatur, fignificabat fe in jus venire paratum, vel potius, tabulas fignatas, quibu causa defenditur in Judicio.

ib. respondeat] Redi ad Cap.

XIII. 22.

ib. scribat Sensus, velim a parte Dei instrumentum litis, & acculationis meæ fummam, conscribi, in judicium adversus me profen In eo libello nihil confignabitu quod me sceleri vel publico, vel a culto proximum arguat, fed ex ad verso, Innocentia inde mea luce cla rius refulgebit.

ib. Adversarius meus] Omninoa Deum referendus Adversarius ille vel Litigator, if rib-i, Actor men

pars mihi adversa.

36 portabo] Alludi videtur ad n tum priscum ex humeris suspenden di gladium. Præcipua autem Prin cipatus infignia, inter Arabes, En fis & Corona. Huic suspicioni fi vent sequentia. Ubi principali sel

CAR

ma

hoo

ron

vit:

nun

fæp

nan

mo

gre

ante

Pug

rere

jam

fimu

in e

pæn

& 0

di t

ipſa

me c

catu

onen

cens

na v

3

il

מי יתן־לי שמע לי 35 mi jitten l-i Jomey l-i!
bén tav-i, Jaddai jayn-eni:
vé-seper catab if rib-i-

אם לא על שכמי אשאנו 36 im-lo yal-Jicm-i effa-énnu; éyend-ennu yatarot l-i:

אנידנו אנידנו אנידנו אנידנו אנידנו אנידנו אנידנו מספר צעדי אנידנו כפר מספר אניד אקרבנו:

אם עלי ארכתי תזעק 38 im yal-ai admat-i tizyak, יחד תלמיה יבכיון:

משרכחה אכלתי בלירכסף 39 im coth-ah acalti beli câsep, ינפש בעליה הפחתי:

חוח יצא חוח 40 tahat hittah jeze hoh;

ve-tahat feyorah beujah.

: תמו דברי איוב:

tammu dibre ijob.

magnificentia incessurum ostendit, hoc Libello, tanquam Gladio & Coronis, exornatus.

37 numerum gressum] Vulgo, vitæ anteactæ rationem. Sed zayad nunc altius quid poscit. Scilicet sæpe Gressus magnifici hac voce signanter, & speciatim gressus animosi, intrepide in prælium ac congressum pergentis.

ib. anteceffor] nagid, princeps, anteceffor, hic speciatim strenui Pugnatoris, ac Ductoris, vim exerere videtur.

38 Si super me] Privatis delictis jam publicum tandem & cumulatissimum injustitiæ genus subnectit & in ejusdem cumulatissima quoque pæna sinem facit. Si cum vexatione & oppressione miserorum vel possedi terram meam, vel aravi, ita ut ipsa cum sulcis suis plorare contra me cogeretur (adverte clamans peccatum, publicam quoque maledictionem Dei in Tyranni caput depostens) tum meis possessionibus æterna vastitas incumbat, ut ita cunctis

appareat, Jobum suisse importunum tyrannum & raptorem; qui, cum omnibus suis sortunis, & amplissimis latifundiis, de cœlo tangi, & sulmine maledictionis deslagrare, meruerit.

ib. terra mea] Non simpliciter significat Jobi agros, sed terram ditioni ejus subjectam.

ib. vociferata est Si cum vexatione & oppressione miserorum vel possedi, vel aravi, terram meam, ita ut ipsa cum sulcis suis plorare contra me cogeretur, &c.

39 fine argento] Terræ vires comedisse sine argento, pretio, est partim Injuste terras illas fertiles invasisse, suisque possessioni eripuisse, partim Mercedes laborantium intercepisse, &c.

ib. feci crepare] hippatti. Pulchra Imago, ad spem frustratam, cum molettia & tædio inde oriundo, exprimendam. napat enim non solum est slavit, spiravit, sed etiam inslatus suit, intumuit; itemque cum slatu crepuit.

ib. Dominorum] bayle arez, vel

Ff

colonos

profemi nabitur, vel o d ex adluce cla

spon-

IS.

um;

pare;

tionem.

fignif-

ım, vel

quibus

Cap.

a parte

accula-

or mens

nninoa

em Prinbes, Encioni faipali feli

CAP

21

u

b

tu

CO

V

qu

colonos & possessiones, vel Mercenarios, signare potest. Nam báyal Dominus, late patet, & relationem omnem infert.

40 pro tritico] Gravissima execratio. Si talia patravi, nunquam mihi ex labore meo fructum percipere detur, quin potius pro frumento,

ANNOTATIONES ad CAP. XXXI.

7 meûm] Vel legendum meumab vel meûm contrahendum.

15 jeconen-enu] Varia & fluctuans lectio. In aliis enim exemplaribus legitur jecunn-énnu, in aliis jecunn-énu; in aliis jecunn-énu; in aliis jecunn-énnu. Et rursum, in quibusdam plenum est per Vau, etiam sequente Dages; in aliis per hibbuz; in aliis per Vau non sequente Dages. Cl. Cocc. maluit ex Pibel esse contractum pro jeconen-enu, quam ipsam veram esse lectionem ostendit Metrum.

38 im val-ai] Quod ad nexum, in oculos incurrit cuivis, concinnius hæc inferi potuisse superiori catalogo, abrupto ad Per. 33. quem hic refumi, & novo crimine augeri, minus circinatum censeri queat. Agnoscit Commentator noster contestationem illam Pe. 35, 36, 37, mollius & rotundius pro clausula generali potuisse submecti, atque una cum Per. 33, & 34, coronidem efficere debuisse videri. Transponemus-ne ergo? Id, inquit, temerarium, re-

CAP. XXXII.

ARGUMENTUM CAP. XXXII.

Perorata causa, vicisses sibi videbatur Jobus, atque Censorum Criminatorumque ora obturasse. Qui tamen modum in se desensando excesserat, atque æstu disputationis evectus, talia ore emiserat, quæ non procul a contumacia, & arrogantia adversus Deum, abesse credebantur, novum

merito Antagonistam experitur, qui verioribus & gravioribus armis, nimios ejus spiritus quodammodo comprimat, eumque in ordinem cogere incipiat. Hic ergo tertius Libri nostri actus quatuor decurrit sermonibus, ab arbitro quasi totius Controversiæ habitis, qui, in medium pro-

fpondere Jobo; quod Justus esset in oculis suis. 2 Exarsitque nasus Elihu silis Baracelis, Buzitæ e familia Ram: In Jobum exarsit nasus ejus, quod justum secisse sejus exarsit nasus ipsius, propterea quod non invenerant responsum, quo Jobum condemnarent.

cedens, hinc Tres viros castigat, quod statum controversiæ imprudenter consudissent, eamque deinde totam parum fortiter abjecissent: illinc Jobum, ob silentia amicorum, victoris animos sumentem, prudentius sane & æquius consutare, eumque suis quasi telis consigere aggredi-

nia, labrusca, atque omnis fœtida mum herba; tandemque pro suavibus fru- possit.

III.

ecra-

mi-

ipere

ento,

n, in

nius

talo-

c re-

mi-

Ag-

testa-

nolli-

nera-

cum

icere

is-ne

re-

re-

ocu-

filii

]0-

fe-

cios

uod

num

igat,

den-

il-

um,

den-

um-

edi-

Et

proveniat in agris meis paliurus, clibus, nihil deinceps ex terra decer-& pro hordeo beusah, lolium, ziza- pam, quam id quod mihi gravissidoloris aculeum infigere

Annotationes ad Cap. XXXII.

fragantibus omnibus Verfionibus veterum, æque ac Codicibus. Bolducius putat, hæc scriptorum incurià a proprio loco decifa, vel relicla, huc irrepfisse, eorum vero sedem propriam esse post Per. 8. quæ de eadem materia est. Ego quidem, ad Bolducii fententiam accedere, ut ut Commentatori nostro improbatam, nullus vereor, quum Transpositionis hujusmodi, in hoc libro, & alia exempla mihi videar reperiisse, (Vid. Cap. xiii. 28. Item

Cap. xiv. 12.) nec quicquam inde Sacri Codicis auctoritati decedere putem, quam omnium omnino librorum ea fors & conditio fit, ut in illos hujufmodi menda, ac multo quidem frequentius quam in hunc nostrum, irrepserint.

40 tammu] Plerique a Scriptore adjectum putant, five is Moses, five Jobus ipse, ejusve a manu. Alii ab exscriptore, & manu aliena, velut Explicit, assutum censent; cui quidem opinioni & Metrum favet.

ו וישבתו שלשת האנשים האלה מענות את־איוב כי הוא 2 ויחר אף צדיק בעיניו: הבחי כן־ברכאל אליהוא באיוב חרה ממשפחת רם אפו על־צדקו נפשו מאלהים: 3 ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא־מצאו מענה וירשיעו את־איוב:

I vaj-jisbetu seloset ha-anasim ha-elleh meyanot et-ijob; ci hu zaddik be-yen-av. 2 vaj-jehar ap elibu ben barceel, bab-buzi mim-mispahat ram: be-ijob barah app-o, yal zaddek-o napf-o me-elobim. 3 u-bi-floset rey-av harab app-o yal-afer lo mazeu mayneb, vaj-jarsiyu et-ijob.

tur: non criminationes injustissimas in eum jaciendo, sed sua ipsi verba reddendo, ex iifque subtilissimam convictionem texendo.

NOTE.

3 quo condemnarent Particula Vau hic habet vim illationis, fc. quo reum peragerent, vel, ita ut condemnarent. Zelus enim, in quem disertim adversus Johum, sese justificantem præ Deo, efferbuisse dicitur Elihu, omnino exigit, Jobum injustitiæ & improbitatis in hac faltem causa revinci. Sic barsiy usu Judiciali, pro fontem facere, reum peragere, condemnare, supra Cap. ix. 20. & infra xxxiv. 17.

Ff2

ואכיהו

יונ

ונו

Ni

שת

יעו

מר

4 expectarat] biccab perseveranter expectavit, ut Cap. iii. 21. Transfer huc imaginem ex Origine depromtam, fc. nectendi nodum, nihilque venustius fatebere ad longa illa filentia, quæ fibimet imperare voluit, expingenda.

6 respondit] to yanab & initium infert, & profusiorem impetum, quo in fermonem prorumpi-

ib. subduxi] zatal propr. vel moras nexuit, cunctatus fuit, vel subduxit se, latitavit, xala-र्गहळी वा.

7 Dicebam] Sentis femet quasi refrænantem Elihuum ab impetu illo, quo sæpiuscule, inter has disputationes, se tenta-Dei contra Johum pruquam ab amicis fiebat.

ib. Dies] Illustri figura. Dies & multitudo annorum adhibentur vel grandævis, vel pro Experientia & auctoritate, quæ senibus fere comi-

tari folent.

8 Spiritus] rut hic omnino est motus divinior mentis collustratæ a Spiritu Sancto, ad veritates recte intuendas, promendas, deducendas. Non intelligo adflatum motumque propheticum, sed ordinarium effectum spiritus illuminantis, sine cujus influxu negat Elihuus de rebus divinis vel fentiri, vel disputari recte, posse. acen rut bir profecto Spiritus est illud (nempe no

4 Et Elihu expectarat Jobum in fermonibus; quia senes illi præ ipso quod ad dies, 5 At quum videret Elihu nullum esse Responsum in ore trium virorum; tum vero exarsit nasus ejus. 6 Responditque Elihu filius Barachelis, Buzita, & dixit;

Equidem parvus sum ætate; Vos autem grandævi; Propterea subduxi me, & timui Indicare scire meum vobiscum.

Dicebam, dies loquentur; [fapientiam. Et multitudo annorum folidam oftendent

At profecto Spiritus est in homine, Et flatus Omnipotentis, qui intelligentes fa-9 Non magni solide sapiunt;

Aut senes intelligunt judicium.

tum innuit, ad causam 10 Propterea dico ausculta mihi: Indicabo scire meum, etiam ego.

dentius suscipiendam, 11 Ecce lentavi moras ad verba vestra; Aurem præbui usq; ad intelligentias vestras; Usque dum sermones subtilius scrutaremini. pro ætate provectis & 12 Et usque ad vos cunctabundus spectavi;

Et ecce, nullus Jobum convincens; Respondens dictis ejus e vobis.

> dabber, Deo digna verba proloqui) quod dicebat Per. præc. Dierum esse.

> 9 Non magni] Infinuatur Lumen veritatis, quo Deus mentes collustrat, non esse annis alligatum; & sæpe, sic volente Deo, juvenem de rebus divinis peritius & folidius dif-

> fertare, quam grandævos.
>
> 11 lentavi] Exquisitæ Phrases. hohalti secundum Originem, infert

lentiffi

aures :

telliger

omnen

veftræ

tia & e

Scrutar

actiffim

ampliu

pareret.

ib. 1

יוב את־איונ 4. 4 ve-elibu biccab et ijob bi-בדברים כי זקנים המה ממנו לימים: 5 וירא אליהוא בפי שלשת כי אין מענה באנשים ויחר אפו: אליהוא כן־ברכאל הבוזי ויאמר

II.

ni-

ies.

esse

um

que

m.

ent

fa-

OS.

s;

ni.

ui)

Te.

en

u-

&

de

if-

25.

le

dbarim; ci zekenim bemmab mimm-énnu le-jamim. jar elihu ci-en mayneh be-pi Jeloset ba-anasim: vaj-jihar app-o. 6 vaj-jáyan elibu ben barceel, bab-buzi, vaj jomar;

צעיר אני לימים ואתם ישישים על־כן זחלתי ואירא מחות דעי אתכם: ורב שנים יודיעו חכמה: אכן רוח־היא באנוש 8 acen ruh bir be-enoj,

zavir aní le-jammim: vé-attem jesisim; yál cen zahalti, va-ira me-bavvot dey-i et-cem.

ידברו ימים ידברו amarti, jamim jedabberu; ve-rob Janim jodiyu hocmab.

ונשמת שדי תכינם: ס לא־רבים יחכטו o ló rabbim jetcamu; ווקנים יבינו משפט:

vé-nismat Jaddai tebin-em.

ים אכן אמרתי שמעה-לי 10 ácen amarti, Jimyah l-i: אחוה דעי אף־אני:

u-zekenim jabinu mispat.

ווהן הוחלתי לדבריכם hén hotalti le-dibre-cem; אזין עד־תכונותיכם עד־תחקרון מלין:

ápavveh dey-i, ap ani. azin yad tebunot-ecem;

vád tabkerun millin.

והנה אין לאיוב טוכית עונה אמריו מכם:

ועריכם אָתכונן 12 ve-yade-cem itbonen; ve-hinneh, en le-ijob mocio; yoneh amar-av mic-cem.

lentiffimam patientiam. Perpulchre aures adhibui, yad, usque ad, intelligentias vestras, i. e. usque dum omnem vim ingenii & intelligentiæ vestræ explicassetis. Consimili gratia & emphasi additum

ib. usque dum sermones subtilius scrutaremini] i. e. omnia quam exactissime ventilassetis, adeo ut nihil amplius inter vos discuti posse appareret.

12 usque ad vos] Eadem Emphasi auctum qua Per. 11. usque dum vos disputaretis, atque aliquid dicendum haberetis.

ib. cunctabundus] itbonen tantum est attentus fui, vel intellexi, sed etiam considerabundus exstiti, quorsum tandem hæc evaderent.

ib. respondens] Responsionem, quæ fatisfaciat, & confutet, hic infert vanab.

quod sapientiam vosmet promfisse opinemini; vertis, non Dei, sed hominum commotorum, & fuerunt.

ib. Deus] Pulcherrime torrente verborum fuisse obruendum, more declamatorio, sed sedata 17 Respondebo & ego portionem meam; & mansueta Oratione, Lucem veritatis ac reita ut revera Deum caufam hanc excussiffe, non

14 non enim] Nexus est, mitem illam & sedatam convictionem, quam in vobis requiro, 20 Loquar, & laxius erit mihi; præstare conabor, ut potero, integer & illæsus dens. Non enim in me fermonum inaciem struxit, nec me ullo verbo laceffivit, prout vos fæpe acrius perstrinxit;

itaque nec dictis ei vestris respondebo, i. e. iracundis acerbifque dictis temperabo, & Dei causam me agere, per spiritum mansuetudinis, oftendam.

ib. refutabo] afib proprie in se redire faciam, Metaph. desumta ab aqua fervente, quæ, affusa frigida, fedatur.

15 Consternati] Irrisio, vel Increpatio potius, Amicorum, jam ad filentium redactorum, cum Apostrophe ad confessum reliquum, quem satis amplum & frequentem fuisse, multa arguunt.

ib. Consternati sunt] battu, Ex Origine, consternati funt, ac velut

terrore confriati.

13 ne forte] Non est 13 Ne forte dicatis, invenimus sapientiam; Deus excutiet eum, non vir.

ba enim, quæ protulif- 14 Non enim instruxit adversus me sermones; Et dictis vestris non refutabo illum.

ex adfectu loquentium, 15 Consternati sunt, non respondent amplius; Demigrarunt ab illis fermones.

infinuatur, Johum non 16 Lentus hæreo itaque, quod non loquantur. Quod stent, non respondeant amplius.

Indicabo scire meum etiam ego.

victionis admovendam, 18 Nam impletus sum sermonibus; Coangustat me spiritus ventris mei.

virum, liquido constaret. 19 Ecce venter meus ficut vinum, quod non apertum est;

Sicut utres novi, difrumpitur.

Aperiam labia mea, & respondebo.

in hoc certamen descen- 21 Ne sane committam, ut accipiam personam alicujus;

Atque ad hominem ne circumloquar:

ib. demigrarunt] beytiku adminbili venustate figuratum, Demignrunt, aliorsum se transsulerunt ab illis, Sermones. Ita Gen. xii. & vaj-jaytek, µelneev, annev. Discelli inde ad montem.

non loquuntur, &c. Ideo responde bo etiam ego, &c. Omnino statu endum longius intervallum silent factum, finitis Jobi sermonibus quod alias increpatio illa fenioru Per. præc. valde indecora effet præceps: qui enim scivisset Eliho ab ipfis verba demigrasse veluti, spatium idoneum intervenisset.

17 portionem] belk-i, portioned fuam vocat modulum lucis & gratta Divi

ut &

verfu

ib

quide

18

qua f

ad ca

æftu

ib.

& Co

menti

que ex

ib.

flimul

præco

videar

16

בו חכמה בי זו אל ידפנו לא־איש: a pen tomeru mazarnu bocmab: el jiddep-enu, lo if:

ולא־ערך אלי מלין 14 vé-lo yarac el-ai millin; ú-be-omre-cem lo afib-énnu.

י ענו עוד אדענו עוד זק battu, ve-lo yanu yod;
ו התו לא־ענו עוד beytiku me-bem millim.

ידברו לא ידברו 16 vé-botalti, ci lo jedabberu, cí vamedu, lo yanu yod.

אנה אף־אני חלקי ¹⁷ ayneh ap ani ħelk-i; áħavveh dey-i ap-ani.

כי מלתי מלים ^{18 ci maleti millim}; hezikat-ni rut bitn-i.

יפתח ^{19 hinneh bitn-i} ce-jain, lo jippatet; ce-obot hadajim jibbakay.

ארברה וירוח־לי ²⁰ ádabberab ve-jirvat l-i; éptat fepat-ai, ve-eyneh.

מל"כוא אשא פני־איש al-na effa pene if; יאל בו al-na effa pene if; יאל ארם לא אכנה: ישל ארם לא אכנה:

Divinitus concessa. Modestum: ut & alterum illud, scire meum, in versu sequenti.

XII.

m;

ones;

plius;

antur,

n;

d non

perlo-

admira-

emigra-

runt ab

xii. 8.

Discelli

avi, fo

esponde

no flatte

filent

nonibus

enioru

effet 8

Elihon

eluti,

% gratia

Nam

et.

ib. scire meum] Quantum mihi quidem scire & percipere datum.

18 impletus] Infignis Allegoria, qua se impulsu cœlesti agitari, atque ad causam Dei desendendam interiore æstu accendi innuit.

ib. spiritus ventris] Sensa animi & Conceptus; vel sublimius, Zelus mentis a Spiritu Divino accensus atque excitatus, adnes poesa.

ib. coangustat] Vel urget & exfimulat ad dicendum, vel ita cor & præcordia commovet, ut angusta videantur, &c.

16 Venter meus] Mens, animus.

ib. ficut vinum — ficut utres] Una Comparatio, cujus membra venuste transposita, a musto utribus indito, quod angustiis istis conclusum, pelles rumpere nititur, respirationemque sibi utcunque parat. Cernis hoc pacto utres novos respondere Ventri; & Mustum eleganter designare æstum illum mentis, a Spiritu Sancto accensæ ad causam Dei peragendam.

ib. novi] i. e. novo vino pleni. 20 laxius] jirvat fpirabitur, refpiratio erit mihi.

21 ne sane] al absit, avertat Deus.

ib. circumloquar] cinnah proprie blandius circumloqui, adulari, titulo honorifico infignire.

22 nescio] Idiotismus 22 Nam nescio, circumloquerer, [meus. pro dubito, vereor. Tanquam nullius pretii tolleret me Factor

ib. circumloquerer Si blandiloquum in re graviffima agere fustinerem.

ib. tolleret] jiffa ci-myat vel brevi

tolleret

CAP. XXXIII.

CAP. XXXIII.

Magna moderatione, & prudentia, in primam hanc Actionem penitius ingreditur Elihuus. In ea sedatissime Jobo ante 3 oculos proponit, convi-Etum deprendi, qui manibus pedibufque obnixus vincere voluerit; atque alioquin vel justissimum, injustitiæ tamen manifestum, in nimis acri defensione sui; per quam 6 cum Philautia, apertam contumaciam admiserit in Deum; cujus castigationibus, & plagis, sese reverentius faltem fubmittere debuisset. Opportune inde fubtexit

enarrationem viarum Dei, in iis quos fervatos vult, admonendis, castigandis, lethaliter quoque sauciandis, ut sub manu ejus forti humilient sese, & Virgam vel severissimam ofculentur illius, qui superbis refistit, submissis vero gratiam lar-Ad hoc filum gissime impertit. omnia semet sponte evolvent.

NOTE.

I universa] Promittit se nihil otiosi dicturum; nihil, ex affectu, nedum ex præjudicata opinione, aut finistra de ejus vita & moribus sus-

ARGUMENTUM 1 Et vero audi, age, Jobe, sermones meos; Arque universa verba mea auribus accipe.

2 Ecce age aperio os meum;

Loquitur lingua mea in palato meo. Rectitudo cordis mei dicta mea;

Et scientiam labia pure eloquentur.

Spiritus Dei fecit me, & halitus Omnipotentis vitam compaginat mihi.

Si vales, refuta me;

Instrue aciem coram me; sta firmus.

Ecce ego ficut os tuum ad Deum; E luto carptus sum etiam Ego.

7 Ecce Terror meus non externabit te; Et farcina mea fuper te non erit gravis.

picione, prolaturum.

2 in palato] Flos delibatus Oratio-Nempe bec, palatum, hic est judicium fanum mentis, quæ fine adfectu sententiam intus exegit, antequam pronuntiaret.

3 rectitudo] i. e. sensus recti, fine ullo studio adfectuque prolati.

ib. scientiam] dayat, veri cognitionem.

ib. pure] barur purum, expurgatum, adverbiali usu. Intelligas geminam dotem, alteram puritatis, ut nihil alieni admisceatur; alteram claritatis, ut sensus animi fine circuilevi, n

tione

pure

flatur

turba

popo

quicu

& cu

&c.

often

ne d

fe no

ratio

Huc

Profecto

בנה ירטתי אכנה 22 cí lo jadayti, acanneh: ci-myat jiffa eni yof-éni. במעט ישאני עשני:

tolleret e medio, vel, pro vano, nasa, Cap. vi. 2. ci-myat, Prov. levi, nullius pretii æstimaret. Sic x. 20.

ואולם שמעדנא איוב מלי וכל־דברי האזינה:

> ים binneh na patatti p-i; דברה לשוני בחכי:

ודעת שפתי ברור מללו:

רוח־אל עשתני ונשמת 4 rúb-el yafat-ni, ve-nijmat שדי תחיני:

ז אם־תוכל השיבני im tucal, bajib-eni; ערכה לפני התיצבה:

מחמר קרצתי, גם־אני:

הנה אימתי לא תכעתך binneh Emat-i lo tebayat-eca; ואכפי עליך לא־יכבר:

I vé ulam semay na ijob mill-ai; vé-col debar-ai bazinab.

dibberah leson-i be-ticc-i.

ישר-לבי אמרי 3 jojer libb-i amar-ai; ve-dayat sepat-i barur millélu.

Jaddai tebajj-eni.

yercab le-pan-ai; bitjazzabab.

לאל הן־אני כפיך לאל 6 binneb ani ce-pi-ea la-el; me-homer korazti gam ani.

ve-acp-i yal eca lo jichad.

tione dilucide aperiatur. Amici nec pure nec clare cum Jobo egerant, & statum quæstionis eo ipso plane conturbarunt.

4 Spiritus] Qualem Jobus fibi depoposcisset Adversarium, eum scil. quicum æquis viribus congredi posset, & cujus terrore non prægraveretur, &c. &c. talem se promittit Elihuus, ostenditque suam supremo a Numine dependentiam, ut sentiret Jobus, se non Majestate percellendum, sed rationum pondere devincendum. Huc collineant sequentia.

6 ficut os] ce-peh, usu Enclitico,

tantundem valet ac, secundum os, rationem, proportionem, modulum, &c. venuste itaque sonat, planissime tui fimilis, ac quafi gemellus. Ego fum ad Deum eadem ratione qua

ib. carptus] korázti, e luto decerptus sum, concinnissima metaphorica, a luto figulari, unde massulæ digitis decerpuntur ad vafa fingenda.

7 farcina] écep proprie clitellæ, farcina, ab acap clitellas imposuit. Inde acp-i vexatio a clitellis & farcina graviore per figuram.

Gg

rem accedit, & non fufpiciones, non rumores, non calumnias se sequi 9 oftendit, fed ipfiffima verba Jobi, quibus eum Injustitiæ convictum te-10" neri infert, eo ipfo quod tantam fibi Justitiam adtione sanctissimi Numinis, aufus fuerit.

wic. Respice ad Cap. ix. 30. xvi. 17. Sine prævaricatione, &c. ad Cap. xiii. 23. & xiv. 17. & xxxi. 33.

ib. nitidus] hap (a buppab thalamus) comtus, lotus, emundatus, terfus ad nitorem merum, qualis est Sponsi e Thalamo prodituri. Una hac vocula venustissima præcise redditur imago

& alia passim.

10 cruditates] na proprie crudum, tenuab cruditas, quam pro alienatione & exulceratione adfectus egregie quadrare fenties, Num. xiv. 34. Nil quoque textui nostro aptius. Ecce (dixit Jobus) cruditates contra me adinvenit, nempe Deus. Inimicum me reputat fibi. Non læsus, offenfusve, me tamen ut hostem tractat, & contra me crudum, subulceratum, alienatum, hostilem animum, immerito oftendit. Uno vocabulo nervose complexus Elihu, quæ Jobus stomachosius conquestus fuerat, Cap. xxxi. 25, 25, 26. Cap. xiv. 15, 16, 17. Ea huc transferri velim.

11 ponit in cippo] Respicitur ad

Cap. xiii. 27.

12 En boc ipsum] Ecce hoc saltem non es justus, Tu, qui nec hominum, nec Dei, Jura, unquam a Te imminuta dictitas, quod Deum tibi

8 auribus] Propius ad 8 Profecto dixisti in auribus meis; Et vocem fermonum tuarum audivi.

"Limpidus ego fine prævaricatione;

" Nitidus ego, nec ulla mihi pravitas.

Ecce cruditates contra me adinvenit;

" Reputat me in hostem sibi.

scribere, cum crimina-11 " Ponit in cippo pedes meos:

" Custodit universas vias meas. Ttibi:

9 limpidus] zac Sizu-12 En hoc ipsum non justus es; respondebo Quia excellit Deus præ homine.

13 Quare contra Eum contendisti,

Quod omnia verba sua non respondeat?

4 Nam semel loquetur Deus:

Et fecunda vice non videbit illud.

15 In fomnio visionis nocturnæ;

Quum cadit fopor fuper homines; In dormitationibus super cubili.

Cap. ix. 30. posita. Adde Cap. xxix. rationem reddere jubeas, Eique dicam scribas.

13 contendisti] Deum ad rationes vocasti, & contentiosissime causam tibi dari voluisti, cur tam sævum in modum adfligereris.

ib. omnia verba] Omnia quæ di-

cere habet.

14 semel] Profecto semel verba faciet, cum eo nempe qui se audacius contra Deum effert, ut eum criminis fui coarguat; fecunda vice non amplius illud vifurus, aut toleraturus.

ib. loquetur] jedabber, verba faciet, ad castigationem, reprehensionem, condemnationem litigantis, ni quantocyus resipiscat. Ita dibber, pro verbo Judicis, & sententia e Tribunali missa, Esai ix. 7, &c. 15 In somnio, &c.] Hic verus &

unicus Elihui scopus sponte se effert, fi attendatur ad naturam disputationis, quam adversus Johum suscepit. Is ultra quam par, in justitia sua

prædicai riæ dica Ignoraba Dei, qu animofit credebat fuperbia: Notata c dit Deu omnibus mento r primo q lem nim admoner nas in c ante oci ut, depo lui fiduci miferico remission lum mi

Subnecti

terribilio

fibi ipfi

אך אכורת כאוני 8 ac amarta be-ozn-ai; ve-kol mille-ca esmay. וקול מלין אשמע: יי זך אני כלי בשע " zac ani beli pajay; " hap anoci, ve-lo yavon l-i. " הף אנכי ולא עון לי: ים אות עלי ימצא "ו הן תנואות עלי ימצא; יהשבני לאויב לו " játjeb-eni le-ojeb l-o. ישם בסד רגלי "וו" jafem bas-sad ragl-ai: ישמר כל־ארחתי: " jifmor col orbot-ai. ו הן־ואת לא־צרקת אענך 12 ben zot lo zadakta; eyn-eca; כי־ירבה אלוה מאנוש: ci jirbeh eloah me-enof. ריבות אליו ריבות מדוע אליו ריבות mádduay el-av ribota; כי כל־דבריו לא יענה: ci col debar-av lo jayneh? ידכר־אכ i b-ahat jedabber el; ובשתים לא ישורנה: u-bi staim lo jesur-ennah. נילה הזיון לילה נה ba-talom tezion lailah; בנפל תרדמה על־אנשים bi-npol tardemah yal anafim; bi-tnumot yale miscab. בתנומות עלי משכב:

prædicanda, evectus, Deo ipfi injuriæ dicam quodammodo scripserat. Ignorabat Elihuus, ante decisionem Dei, quo ex fonte tanta audacia & animofitas fluxisset. Non immerito credebat, nimiam sui fiduciam, & superbiam, cor Jobi corripuisse. Notata criminis magnitudine, oftendit Deum eos, quos servatos vult, omnibus modis a pessimo illo fermento retrahere & deterrere. primo quidem dicitur Deus mortalem nimis huc proclivem, officii sui admonere per Revelationes nocturnas in quibus Judicis severi gladius ante oculos proponatur peccatori, ut, deposita omni superbia, & vana sui fiducia, in solam Dei gratiam & misericordiam recumbat; atque inde remissione criminum impetrata, Telum missile maledictionis evadat. Subnectitur deinde gravior adhuc & terribilior modus, quo hominem, libi ipsi vitiose placentem & sidentem, in semet ipsum descendere cogat Deus; immiss nempe atrocissimis malis, & morbis, quibus tanquam ad portas Mortis primæ & secundæ adducatur, pessime periturus, nisi abjecta omni opinione Justitiæ propriæ, sese recipiat ad Aram misericordiæ, in sædere gratiæ erectam: atque non in sua, sed in Mediatoris Justitia, coram Tribunali Divino compareat.

Hæc, ut quivis fentit, non tantum Cardinem tangunt quæstionis; sed & accommodatissima ad Jobum telo convictionis feriendum.

Divinæ locutionis, per quam a superbia retrahi solent, quos Deus ex perditione vult ereptos: sc. vel Extraordinarius & supernaturalis per Divinam in somnio apparentiam; vel ordinarius & naturalis, per morbos & adflictiones gravissimas.

16 revelat] Admo-16 Tum revelat aurem hominum; net homines, velut aurem tectam retegens, & Iisque castigationem obsignat. purgans. Vid. Ruth iv. 17 Removeat Opus suum homo; 4. 1 Sam. xxii. 17. ib. Et Elationem a Viro obteget Deus. ix. 15. & 20, &c.

ib. obsignat] Obsignare mosar disciplinam, est efficaciter erudire; velut impresso sigillo consignare. Metaph. prægnans, quæ, cum occulta ratione infinuandi, essicacissimam quandam vim & auctoritatem convictionis infert, tanquam sigillo supremi numinis hominum cordi impressam.

17 removeat] le hasir. Infinitivi absoluti sæpe imperant. Removere oporteat. Vid. Annot.

ib. opus] mayfeh factum malum, facinus, ut Pf. xxviii. 4. & alibi.

ib. obteget] i. e. remotam condonabit, ne con-

tra eum accusationem intentare, eumve condemnare queat, Conf. Esai. vi. 7. Mich. vii. 19, &c.

18 a fovea] Per Jahat intelligas mortem, fossam perditionis; & per Jalah, missile telum, Aculeum maledictionis Divinæ, quem Mors gerere dictur.

Loquelæ, qua hominem officii admonet, nunc subnectitur ordinaria, per morbos sævos, gravioris iræ Divinæ signa, eosdemque criminis, vel manisesti, vel occulti, testes atque indices haud negligendos, si salvi esse volumus,

ib. quan multum] Tum, quum maxime vigere, & perenni robore præditus esse, videtur. Cum multitudo ossum ejus (i. e. omnia ejus ossa) est perennis, vel potius, in abstracto, perenne. stan, quod vulgo

ib. obsignat] Obsigna- 18 Prohibebit animam ejus a sovea; re mosar disciplinam, est efficaciter erudire; velut impresso sigillo consig- 19 Etiam redarguitur plaga livida super cubi-

li fuo; [mum.

Et quam multum offium ejus perenissi-

cissimam quandam vim 20 Et abhorret vita ejus panem;

Et anima ejus cibum desiderabilem.

21 Distabescit caro ejus præ spectro; Et ossa ejus transparent, & non apparent:

17 removeat] le hasir. 22 Et appropinquavit foveæ anima ejus, sinitivi absoluti sæpe

Et vira ejus perimentibus.

23 Si erit apud eum Angelus, Interpres, unus e mille;

Ad indicandum homini rectitudinem suam;

robustus, durus, horridus, est proprie perenni vigore præditus, a jatan perennis suit, jugi & inexhausta fluxit vena.

20 abborret] zabam forduit, sætuit, ind. in Pibel existit, sædum censuit, fastidivit, nauseavit. bajjab est vita animalis. nepes appetitus.

21 præ spectro] me-roi ab aspectu, i. e. ut videri præ macie nequeat. Vel forsan præ spectro, ut videatur esse είδωλου καμνόνων, όνειος, σκία, umbra verius hominis, quam homo; quin ipsa umbra tenuior. Redi ad Cap. vii. 8. & xvii. 7. Stylus sublimior talia adsectat.

ib. transparent] A sapap, Arab. emaciari, pellucere. Pellucent ossa ejus, non videntur. Pulchra idea ເປັດພົດພະ, & umbratilis corpusculi, quod totum quasi transsucidum præ

attenuation & offium 22 per ut pleriq vioribus, matis. XVI. 14. Dial. Sy mortes. 23. Si pud eum hominem lii. Sic Hanc vii reperies, speciati m um quoc Exhibetu throno f

dicantis,

advocatu

ib. A

און אנשים 16 az jigleh ozen anajim; u-be-mosar-am jattom.

ז להסיר ארם מעשה זק lé-basir adam mayseb; יערם מעשה יve-gevab mig-geber jecasseb.

וחשך נפשו מני־שחת 18 játjoc napj-o minni jatat;
יחשך נפשו מני־שחת ^{18 játj}oc napj-o minni jatat;
יחיתו מעבר בשלח:

[cab-o, [cab-o] יפיל על־משכנו במכאוב על־משכנו 19 שני-hucat be-macrob yal mij-ירוב עצמיו אתן: ירוב עצמיו אתן:

יכל בשרו מראי 21 jicel befar-o me-roi; יכל בשרו מראי יפ-Juppu yazmot-aw, lo ruu:

נשפו בשחת נשפו 22 vát-tikrab laj-jatat napj-o, vé-tajjat-o la-memitim.

עליו מלאך 23 ím jej val-av mabác, méliz etad minni âlep: מליץ אחר מני־אלף lé-haggid le-adam jojr-o:

attenuatione non carnis folum, sed & offium.

22 perimentibus] Morbis letalibus, ut plerique, vel mortibus ipsis gravioribus, aculeo maledictionis armatis. memotim sunt mortes, Jer. xvi. 14. Eadem forma memitim ex Dial. Syr. a mit, signare possunt mortes.

23. Si erit apud eum] yal-av, apud eum, vel apud hominem, ut sit assistentiæ & auxilii. Sic Vulgat. diserte, pro eo. Hanc vim particulæ yal subjectam reperies, 1 Reg. x. 3. & Dan. xii. 1. speciatim nunc attenditur Patrocinium quod ab Advocato præstatur. Exhibetur hic schema Judicis prothrono sedentis, & de homine judicantis, pro cujus salute Angelus advocatus malac meliz excubet.

ib. Angelus] Titulum, malac

Angelus, καί ἐξοχὰν convenire Angelo Faciei, neminem fallit. Illam illustrem personam signat Epitheton meliz Interpretis, Oratoris, quin Advocati, & Mediatoris, qui verus & unicus Paracletus in Ecclesia.

ib. unus e millibus] Forma Proverbiali, pro Excellentissimus. Vel Unus præ mille, i. e. millenis, innumeris. Sic Cant. v. 10 gadol merebabah insignitus præ myriade, de eodem hoc Capite Ecclesiæ. Ps. xlv. 7. Unxit te, O Deus, Deus tuus, Oleo lætitiæ præ Consortibus. Hæc a doctissimo Commentatore nostro ad Verum & Unicum Mediatorem, sive Angelum Fæderis, recte referri minus dubitabis, quum summi Theologi veteribus dilerte vindicent Fidem in Christum, atque huc tum scopus Elihui, & ipsa vis dis-

putationis capitalissimæ 24 Et miserebitur ejus, & dicet; manifesto ducant.

ib. ad indicandum homini rectitudinem suam Sc. ad docendum homines officium suum re-25 Revirescet vegeta caro ejus præ pueritia; ctum, quod in agnitione

Mediatoris, fitum elt. 24 & miserebitur] Sc. Angelus Paracletus; dicetque Deo, eum, &c. Si Mediator ille fummus apud Deum pro ægrotante intercesserit, suamque satisfactio-

nem urlerit.

pedah) redemtionem vel liberationem captivi, quæ fit foluto pretio, confignat, vel & fubstituta aniloco vitæ.

ib. descendat in foveam] Utramque mortem com-

plectitur.

ib. inveni redemptionis pretium] Sic apposite Mediator summus dicitur αιώνιος λύτεωσιν ευράμθρος, Heb. ix. II.

revirescet Grave verbum rutpaf nuspiam alibi occurrens. ratab, viruit, viguit recenti succo, & puf, crevit, nascitur potestas revireicendi, & augescendi more plantarum & Germinum. Nil grandius pleniusque.

ib. præ pueritia] Eadem est sententia, quæ Ps. ciii. 5. Renovat se tanquam aquilæ pueritia tua. Conferas quoque 2 Reg. v. 15. Et rediit caro ejus, ut caro parvi pueri. Sentis Proverbiale illud, quod decus &

pondus grandi dicto adttituit.

26 Suavi, &c.] Egregia descriptio status reconciliationis, cujus fru-Etus & effectus est Deum semper placabilem & propitium fore precanti.

Redime eum, quo minus descendat

In foveam; inveni redemtionis pretium.

Redibit ad dies adolescentiæ suæ.

peccati, cum resipiscen- 26 Suavi odore litabit Deo, & propititus eritei; Videbitque faciem ejus cum clangore: Et reddet homini justitiam suam.

Redime 27 Cantabit Super homines, & dicet; Peccaveram, & rectum perverteram, Et nihil æquatum fuit mihi: redimit animam meam,

ib. redime] peday (idem 28 Quo minus transierit in foyeam:

Et vita mea lucem adspicit.

29 Ecce omnia hæc facit Deus.

Duabus vicibus, tribus, cum viro; ma, loco animæ, vita, 30 Ut avertat animum ejus a fovea;

Et collustretur luce viventium.

ib. litabit] Verbum yafar infert litationem jucundi odoris, cui succinit razah acquievit, & favore ac benevolentiæ, quæ razon dicitur, complexus eft.

ib. videbit faciem ejus Videre faciem Dei, hic non est simpliciter fentire apud animum fuum Deum propitium, sed simul adsert Comparitionem in cœtu & loco ubi Deus publice colitur.

ib. cum clangore] Convenit homi-

ni gratias publicas agenti.

ib. & reddet homini justitiam ejus Justitia illa, quam intendit Elihuus, non alia esse potest, secundum feriem & scopum, quam pax illa apud Deum, & accessio liberrima, wegsalwyn, in qua, per fidem in Christum, statur, & ad Thronum gratiæ, cum jure Filiorum & sancta Gloriatione pergitur: ad Rom.v. 1, 2.

Eam (a quum ejus pro lumin das exper Deus, quu nis, cum pace, glor vividius ob ib. homi tali, & ex tune locatu dum, quo eousque se vel invito 27 Can

camque e

pro Coram

ib. æqu

aquatuma .

acumine,

eram; noi

veam per

Purgatam

יחננו ויאמר 24 vá-jehunn-ennu, waj-jomer; peday-ehu me-redet jahat; mazarti coper.

בשרו מנער בשרו מנער בשרו מנער בשרו מנער בים בשרו מנער jájub le-jems valum-av.

יעתר אל־אלוה וירצהו 26 jeytar el-eloh, vaj-jirz-ehu;
יעתר אל־אלוה וירצהו
vaj-jar pan-av bi-truyab:
יימי יישר לאנוש צדקתו:
יישר לאנוש צדקתו:

ויאמר על־אנשים ויאמר בין ajor val anajim, waj-jomer, המותי השליה, we-jajar beywiti, ve-lo jawah l-i: padah napj-i,

באור החיים: le-or be-or ha-hajjim.

Eam (a parte hominis amissam, quum ejus usu fructuque privatur, & pro lumine faciei Divinæ, horrendas experitur tenebras) reddit ei Deus, quum ei gratiam justificationis, cum serenitate Conscientiæ, pace, gloriatione in Deo, &c. &c. vividius obsignat.

ib. homini le-enof, homini mortali, & ex peccato, misero, opportune locatum, ad Johum coarguendum, quod, Mortalis & Peccator, cousque se extulisse, ut Justitiam vel invito Deo rapere velle videretur

27 Cantabit] jasor lætam publicamque edet confessionem. val, pro Coram, tritum valde.

ib. aquatum] lo fawah li non aquatum est mihi. Vulg. eleganti acumine, Non recepi, ut dignus eram; non tuli ut merueram; in fowam perditionis amandatus, sed

contra jute Filiorum Dei fum ma-

29] Ecce ita bis, ter, tum per visiones nocturnas, tum per adflictiones lethales, Deus deterrere solet, quos servatos vult, superbia. Pulchre ad scopum: Eo ipso enim sentire poterat Jobus, nec alieni quicquam a viis Dei, aut pugnans cum paterno ejus adsectu, sibi obvenisse; & Officium a se desertum, qui, ubi se humiliare, & gratiam in Mediatore oblatam amplecti, debuisset, comni arrogantia deposita, contra, tantopere sibi ipsi placuerit, ut superbius in Deum consurgere, Judicique suo injuriæ dicam scribere sustinuerit.

go ut avertat] le-basib. Ad vim peculiarem Captivi in Libertatem vindicati, attendendum. Nempe Jahat, fovea Mortis & Perditionis, hic confideratur ut Carcer tenebricosus, in quem aman- 31 Purgatam aurem præbe, Jobe, & aufculta dentur, qui in peccatis Tace, & ego loquar. fuis moriuntur; exclusi luce vitæ præsentis & fu- 32 Si sunt sermones, refuta me:

Loquere, nam cupio justificare te. 32 Si sunt, &c.] Quæ Per. præc. paullo fervi-33 Si non funt, audi me; dius dixisse -videtur No-Tace, & docebo te sapientiam. fter, nunc corrigit &

temperat. Si interim verba fint, quæ mihi reponere queas, repone. Refuta me, loquere, nam voluptati mihi foret, in te ni-

hil invenire quod reprehendi posset. 33 docebo, &c.] Ex mente Elihui a sapientia aberrat, qui cum Deo difputat, &c. &c. Vocabulum ergo

femet explicat, & justis finibus co-

Hic verifimile est, aliquantisper tacuisse Elihu, ut videret num sermonem refumturus effet Jobus. Eo nihil reponente, pergit Elihuus ut in Cap. feq.

XXXIV. CAP.

Cap. XXXIV.

Animofius altera hac instantia in Jobum sese infert Disputator. Forte quod, filentium retinente Eo, existimavit, Eum quodammodo sese fentire convictum fuperbiæ, indeque exortæ contumaciæ in Deum. dem nunc porro tundere 5 Nam dixit Jobus, justus sum; cœptat, atque Jobum increpat, quod difertis verbis dixerit; Judicium

fuum a Deo ablatum. - Cum optima causa se succumbere. - Plagas has acerbiffimas immerenti & innocenti inflictas. - Denique nil prodesse alicui fidele & constans religionis fludium.

ARGUMENTUM I Et respondit Elihuus dixitque;

2 Audite, sapientes, verba mea: Et periti advertite aures mihi.

Nam auris fermones explorat; Et palatum degustat ad comedendum.

4 Judicium emedullabimus nobis; Dignoscemus inter nos, quid bonum.

Et Deus abstulit judicium meum.

NOTÆ.

2 sapientes] Collatio Per. 34 8 37. infra evincere videtur, plures eosque rerum peritos, cœtui hui interfuisse, quamvis pro Oeconomia Libri, nihil ea de re moneatur.

Cap. xii. 4 emea ne emed in profi

cognition mispat e

3 Aur

aliquid P

ANI

8 mi

vi erroi

tu Orig

firmant purle à

17 m le-basir החרש איוב שמעדלי ממעדלי איוב שמעדלי אוב איוב שמעדלי החרש ואנכי אדבר:
בו habrej, ve-anoci adabber.
החרש ואנכי אדבר 'adabber, ve-anoci adabber.
החרש ואנכי אדבר 'adabber, ci hapazti zaddek-eca.
לין אתה שמעדלי 'adabber, ci habazti zaddek-eca.
החרש ואאלפך חכמה:
habrej, v-aallep-eca hocmah.

ANNOTAT. ad CAP. XXIII. 8 mille-ca] Heb. millin. Proclivi errore millin pro mille-ca in Textu Originali, nempe pro 7. Confirmant hanc emendationem Græci, φωτω έγημα ζων συ.

17 may-sehu] Legendum videtur, k-hasir adam mim-mays-ehu, quod & Metro & Constructioni magis convenit. Et sic Vulg. Ut avertat hominem ab his quæ fecit; & liberet eum de superbia.

20 zibamatt-u] Cum adfixo eleganter redundante, ut Exod. ii. 6. jar-ehu et-jéled vidit puerum. Id in Syriasmo crebrum.

75

: ריען אליהוא ויאמר ו vaj-jáyan Elibu, vaj-jomar;

ממעו חכמים מלי
בילי יינים האזינו לי:
בילי יינים האזינו לי:
בילי יינים האזינו לי:
בילי יינים האזינו לי:
בילין חבחן מלין חבחן מני לאבלי מלין חבחן יינים לאבלי יינים לאבלי יינים לאבלי יינים לאבלי בחרה לנו בחרה בינינו מה־טוב:
בילי בילים בילים בילים בילים מוברים בילים מוברים בילים בילים

3 Auris] Pulcherrimæ sententiæ, aliquid Proverbiale redolentes. Vid. Cap. xii. 11.

4 emedullabimus] babar in Origine emedullare. Egregie quadrat in profundam exactamque causæ cognitionem. Est itaque nibbarab mispat emedullabimus, vel eliga-

mus judicium, legitimam cognitionem, discussionemque instituemus præsentis causæ, adhibita ea veritate ac religione, quæ cordatos & æquos Judices arbitrosve deceat.

5 Nam dixit] Proponuntur Verba Jobi, atque quid in iis infit non folum immodesti, sed & injusti, in fiderandum tradit.

5 Justus sum] Non iisdem verbis illud dixe- 7 rat Jobus; sed id tamen ex ejus dictis passim colxxxvii. 6. & xxxi. toto, & xxxiii. 10, 11, 12. Vide & Cap. xix. 6, 7. Cap. xxvii. 2. de Colo posteriori.

6 Super judicium] Duo Elihuo bilem concita-Redi ad Cap. xvi. 8. val hic valet, quantumvis scias. Sic super judicio meo, i. e. hi jus.

ib. mentior acazzeb, & injustitiæ reus peragor, etiamfi veritas & justitia palam a meis stent

partibus. Idem hoc clarius altero quoque colo expressum. Letalis est, &c. fine prævaricatione, i. e. citra ullam meam culpam. Reperies audacissimum dictum Cap. vi. 4, 9, 10. & xvi. 17, 18.

7 Quis] Ubi terrarum talem Virum reperiamus, tam fortem, tam strenuum, tanta sapientia præditum, in Jure Dei impugnando, suoque ipfius defendendo? Ironiam fentis & aculeum materiæ aptum.

ib. subsannationem] láyag hic infert contemptum religionis, & verba profana cum ludibrio Dei conjuncta. Ita Ps. xxxv. 16. & cxxiii. 4. & Hof. vii. 16. hinc, Bibere fannam est Illudere religioni, & Sannionem agere; vel fannionum dictis oblectari, quin & ea imitari, suaque facere.

Deumque injuriofi, con- 6 Super judicium meum mentior;

Lethalis est fagitta mea fine prævaricatione!

Quis vir ficut Jobus! bibit

Subsannationem ut aquam: & peregre abit ligere licuit; ut Cap. 8 Ad Societatem cum Operatoribus vanitatis; Et ad ambulandum cum hominibus improbis.

> Nam dixit, Utilitatem non capiet vir, Quum jucundabitur cum Deo esse.

alia dicta crudissima que 10 Ergo, viri cordati, auscultate mihi: Longissime Deo ab improbitate; Et Omnipotenti ab iniquitate;

Super, ut Cap. x. 7.
Super scire tuum, i. e. 11 Nam Opus hominis retribuet Ei;

Et secundum viam viri invenire faciet eum.

quantumvis liquidum mi- 12 Etiam profecto Deus non improbe aget; Nec Omnipotens pervertet Judicium.

mendax censeor falsitatis 13 Quis injunxit ei Regimen in terram? Et quis posuit orbem universum?

> ib. abiit] arab, pulcherrime locatum, Peregre abiit, profectus est. Innuitur Johum, fic cogitando & ratiocinando, a Familia, Domo, Schola, fanctorum longe abiisse, ut se sociaret turbæ profanorum. Succinit bebrah societas viantium, Sodalitium.

> 8 Operatoribus vanitatis] poyale aven, profani contemtores religionis.

ib. ambulandum] In verbo lécet, a jalac ivit, processit, agnoscas facile familiaritatem & consensionem publicam,

9 jucundabitur] razah est gratum habere, ut gratum & jucundum accipere, amplecti, sequi. Proprietas in adhærendo. Pulcra oppositio inter Adhærescere Deo cum ivdoxia, & inter Abire fodalitium cum profanis.

fanctiff tare, n illam merita me per minem homin

10 1

recle,

tationes

num:

me pro

ista, u

abhorre

ib. I

11 1

ac Just

cere in

quæfiy

dum.

לכל למשפטי אכול 6 val mijpat-i acazzeb; מעל משפטי אכול anuj tizz-i beli pajay.

קיבר כאיוב ישתח 7 mí geber ce-ijob jifeb לעג כמים : וארח lávag cam-mâjim: ve-arab

לחברה עם פעלי און 8 le-bebrah yim poyalt aven; יפעלי און ve-la-lecet yim anje rajay.

בי־אמר לא יסכן־גכר 9 ci amar, lo jiscon gaber, be-rezot-o yim elobim.

ים לכן אנשי לבב שמעו לי נס laicen, anje lebab Jimyu lii: הללה לאל מרשע המווגל הללה לאל מרשע bálilab la-el me-rejay; ישרי מעול:

לו שלם ישלם לו ci poyal adam jefallem l-o; ישלם לו "-ce-orat if, jamzi-ennu.

ירשינן 12 ap omnam el lo jarjiv;

tue-jaddai lo jevavvet mijpat.

מי־פקר עליו ארצה 13 mi pakad val-av arzab? ימי שם תכל פלה: "u-mi fam tebel cull-ab?

10 Deo] la-el non ad Deum directe, sed ad nostras de Deo cogitationes & sermones. ħalil profanum: mox nefarium, & abominandum. Hinc ħalilah l-o min. Maxime profanum ei ab ea re; i. e. a re ista, ut plane scelesta & execrabili, abhorret.

ib. Deo] Ne fas quidem esto de fanctissimo Numine tale quid cogi-

tare, nedum pronuntiare.

11 Nam Opus] Ad crudissimam illam Jobi expostulationem, se immerita Dei ira, quin odio, miserrime periisse, respondet Elihuus, Neminem immerita Dei ira perire, sed homini suum ipsius opus rependi, ac Justissimum Judicem quemque sacere invenire, id quod studuit, & quasivit.

12 Etiam, &c.] Rhetorica Am-

plificatio præcedentis.

13 Quis injunxit] Confideratur Homo, Terræ, tanquam Provinciæ, divinitus Præfectus, ut ibi omnibus rebus adfluat, si Justo Domino debitam præstat Obedientiam. Habes Argumentum, ut Majestatis, ita Bonitatis immensæ, quo efficiatur, Repugnans esse, & planissime absurdum, ut Judicium cujusquam ipsum colentis evertatur.

ib. Quis injunxit] Quis eum terræ præfectum veluti constituit? quis terram ei habitandam, quin possidendam permisit? ita pakad val, pro injungere alicui provinciam, mandare munus. 2 Chr. xxxvi. 24.

Efr. 1. 2. & alibi.

cor fuum ad aliquem valet Animo hostili eum 70b. i. 8. & ii. 3. In contentionibus fervidiffibo, se hostili odio infestari a Deo, citra culdicta retundens Elihuus, solidissime infert, si Deus hominem, eumque, citra respectum juris aut justiditum cuperet, tum spiritum ejus, flatumque ad se retraheret, omnif-Cardines argumentationis invictæ hi funt, Con-Et removebunt potentem non manu. tradictorium esse, ut, quem Creatorem & Suflentatorem Universi agnoscimus, Eum Creaturam inno-centissimam hostili odio vexare, &

adfligere posse, aut velle, statuamus. Statuerat, urserat saltem, Jobus; Elihuus id a fundamentis convellit.

ib. colligeret] Statim eum perimeret.

15 expiraret] Omnis caro expirans infert destructionem universæ naturæ; fic homo fuper pulverem rediens, non fimpliciter mortem, legem in omnes justissime fancitam, fed humani generis abolitionem, atque illam spiritus, flatusque vitalis (Per. 14.) ademtionem, quæ ani-mam, fimul, & corpus, in totum extingueret.

16 Quod si] Nempe res ita se habeat, ut certissime habet. Vel veim-binah, Quod si intelligere, i.e. adeft tibi; fi intelligentiam habes.

17 An nasum, &c.] Jubetur serocem illum impetum refrænareNoster. quo, adversus Deum disputando, mo-

14 poneret] Ponere 14 Si poneret ad illum cor suum, Spiritum ejus & animum ejus ad fe collige. invadere. 2 Sam. xviii. 3. 15 Expiraret omnis caro pariter; Et homo super pulverem rediret. mis crebro exciderat Jo- 16 Quod fi! intellige, audi hoc; Aures adhibe voci verborum meorum. pam. Hæc duriffima 17 An nasum Osor Judicii refrænabit? Et num Justum præpotentem condemnabis? cor fuum tenderet contra 18 Num dicere Regi; Nequam! Improbe! ad Principes munificos? tiæ, ex mero odio, per- 19 Ei qui non accipit vultum Principum; Neque agnoscit liberalem præ tenui; Quia opus manuum Ejus universi illi. que caro fimul expiraret. 20 Momento morientur, & dimidio noctis, Concutientur populus, & transibunt:

> destiæ non solum, sed & rationis, ac religionis, fines supergressus suerat. Hoc, indirecte prolatum, ad Jobum mox dirigitur, adjecto, Rogo, num te deceat, Justum potentem improbitatis reum facere? Argumentum est a minori. Qui non sustineres Dominatorem justum, de cujus æquitate & justitia planissime esses perfuasus, calumniari, aut improbitatis damnare in aliqua causa, quæ speciem quandam si forte habeat injustitiæ; Ecquid Deo dicam impinges, quia rationem tibi non reddit fuorum judiciorum? Immo vero tu, qui Dei in te judicia animo tam iniquo fers, iram tuam spiritusque superbos reprimas.

Sic se habet Argumentatio. Negaverat Elihuus fas esse, ut bono Regi, aut Principi, de cujus justitia constat, vel minimum detrahamus, fi forte aliquid gravius in aliquem constituerit; Subnectit jam, multo

minus fa iffe, aut pe qui ju &c. Ho nequeunt terna qua vitis ipfis rigidiffim ib. refi frænavit, tum iratu 9. batam superbos : sub naso ib. ofor contumac fe erat c fic accept terius exte 19 Ei ti: quant pit, &c.

sede nihil

gumenta c

20 Mon

אליו לכו שים אליו לכו אליו לכו אליו לכו לכו rub.o, ve-nismat-o el-av je sop: רוחו ונשמתו אליו יאסף: יגוע כל־בשר יחדו 15 jigway col bafar jahdaw; vé-adam yal yapar jajub. ואדם על־עפר ישוב: ואם בינה שמעה זאת 16 ve-im! binab, Jimyab zôt; ba'zinab le-kol mill-ai. האזינה לקול מלי: יחבוש יחבוש באף שונא משפט יחבוש 17 bá ap sone mispat jatbos? ואם־צדיק כביר תרשיע: vé-im zaddik cabbir tarfiy? ו האמר למלך בליעל 18 há amor le-melec? belijaval! רשע אל־נריבים: rásay! el nedibim? משר לא־נשא פני שרים 19 afer lo nafa pent farim; we-lo niccar Joay li-pne dal; ולא נכר־שוע לפני־דל ci mayseh jad-av cull-am. כי־מעשה ידיו כלם: 20 regay jamutu, va-tzot lailah, jegovoju yam, ve-jayboru: יגעשו עם ויעברו ve-jasiru abbir lo be-jad. ויםירו אביר לא ביד:

minus fas esse, ut Deum Jura minuisse, aut violasse, suspicemur, quippequi judicet sine ulla Prosopolepsia, &c. Hoc reges vel Justissimi facere nequeunt; quippe quibus sæpe externa quædam species officit, vel invitis ipsis, quo minus Justitiam illam rigidissimam semper præstare queant.

ib. refrænabit] ħabaj ap ligavit, frænavit, nasum, pro Iram, impetum iratum, repressit. Ita Esai xlviii. 9 ħašam ap. Possis Fastum vel superbos spiritus addere, quos item sub naso sigurari, alibi ostensum.

ib. ofor Judicii] Pungit Johum ob contumaciam, qua Judiciis Dei in se erat obloquutus. Vid. Per. 5. sc acceptum nil nimium habet, ultrius extendi par haud foret.

19 Ei qui, &c.] Inferendum ap di: quanto minus Ei, qui non accipit, &c. Ellipsis illa in hac quidem sede nihil habet duri.

20 Momento, &c.] Exhibentur Argumenta quibus Profopolepsiam a Deo remotissimam esse evincatur. Nempe ab Omnipotentia & Omniscientia ejus; Deus enim, si voluerit, uno momento vel potentissimos principes, cum universa multitudine populi cui imperitant, delebit; ac proinde non est quod eorum purpuram potentiamve revereatur, qui eos vel uno statu in pulverem valet redigere.

ib. dimidio noctis] In securitate profundissima. Concutientur, jegovasu, videtur referri ad Tremores terræ, aliosque motus, quibus totæ nationes uno momento delere, ex sedibusque suis excutere posset Deus.

ib. transibunt] In jayboru inest vis subitariæ necis, atque adeo internecionis simul absumentis quam plurimos.

ib. removebunt] jasíru, Impersonaliter sumendum. E medio tollitur, removetur.

ib. non manu] Sine manu hominis auxiliove, quin fine conatu, aut molimine ullo.

gumentum secundum, ab Omniscientia Divina; mortis defignant velamenta pudoris, quibus duntur, quum acies Divina fe cæcari, deludi, frustrari, non patiatur.

23 Nam non] Non fane injuriam cuiquam imponere vult, vel po-25 Igitur cognoscit opera eorum; test, qui ei imposuit in Judicium venire, ubi

24 Conterit] Nova inlam Profopolepfiam, & injustitiæ vel umbram, apud Deum esse; quippe divitias, fortunas, jusserit esse proprias, ac perpetuas, fed vel eminentissimas personas, familias-

que, subito atterat, atque ad infimam vilitatem redigat, (obscuris & ignobilibus ad nobilitatem dignitatemque productis) si vel in totum sese improbitati tradiderunt, vel ex parte aliqua ad eam accefferunt, capitalia crimina in se admittendo.

ib. Conterit] In verbo rayay inesse putatur vis Ferri subacti, dumque candet, malleis domiti. Grandis Imago.

ib. sine vestigatione] lo heker fatis commode vel innumerabiles defignare potest, vel via imperscruta-

ib. flare facit] yamad in imperiis & præfecturis fignatum.

ib. alios] atterim Alii, oppositi Teis cabbirim potentibus, quos Deus

21 Quoniam, &c.] Ar- 21 Quoniam oculi ejus super viis viri; Et omnes ejus gressus cernit.

nempe caligo & umbra 22 Non sunt tenebræ, neque umbra mortis; Ut occultent se ibi operatores vanitatis.

fæpe hominum oculi elu- 23 Nam non imponit cuiquam amplius; Quam eundum est ad Deum in judicium

24 Conterit potentes fine vestigatione; Et stare facit alios pro illis.

Et evertit Noctem, ac contunduntur.

αντοκα λάκει το fit abi- 26 Sub sceleratis explodit eos; In loco spectantium.

stantia qua urgetur, nul- 27 Quia pro certo desciverunt ab Eo, Et omnes vias Ejus non mature inteller erunt. nuis;

qui Nemini potentiam, 28 Ut venire faciat ad se vociferationem to Et vociferationem pauperum audiat.

> fubito stare faciat pro illis, funt hi miles jacentes, in potentiorum f stigia provecti.

25 cognoscit] Forte allusum a Formulam hiccir panim Cognosco vultum, pro Accipere personam judicio. Contrarium biccir mayb cognoscere factum ipsum, citra spectum vultus honorati. Red ut vides, non invenuste, ad cabbin Eminentes dignitate & potenti quorum tamen non vultus, fed op ra, spectat Deus; & pro ment plectit. Huc fertur sequens lon.

ib. evertit noctem] Invertit im illos Noctem Calamitatum, &c. 26 sub sceleratis] tábat resan pro improbis eos explodit; sub persona, quam induerunt impro

atem exe 26 exp epræsenta onus ab aulo diff ar 1. Ag lis Per. 2 um curet ala fint, octem in tatam ve riffimo co s, prægna jiddacc pplicium nt exscinc us, terro

> ntes. I

> ectantium

publici,

יבידעיניו על דרכייאיש ci ven-av val darce if; ייפיניו על דרכייאיש ve-col zevad-av jireb.

עור שים שים עור 23 ci lo val il jasim vod: la-bloc el-el bam-milpat.

ירע כבירים לא־חקר 24 járay cabbirim lo téker; בירים לאחקר 24 járay cabbirim lo téker; יועמר אחרים תחתם: "váj-jaymed aterim tati-am.

ביר מעבריהם 25 lá-cen jaccir maybade-hem: vé-bapac lailah, ve-jiddaccâu:

בתחת רשעים ספקם 26 táñat rejayim sepak-am, **** במקום ראים: ****

באחריו מאחריו מאחריו באחריו מאחריו מאחריו מאחריו מאחריו מאחריו מאחריו מאחריו לא השכילו: "ve-col derec-av lo biscilu.

ביא עליו צעקת־דל 28 lé-babi val-aw zaykat dal; ישמע: ישמע ישמע: ישמע ישמע:

atem exercendo.

is;

t ho

n a

oscer m in ayba

ra ne Redit bbirit tentia

d op

meriti

t fup

&c.
rejani

nprob

26 explodit] Per verbum sapac epræsentatur subitus ictus, itemque onus ab ictu, cum repercussione. aulo distinctius agendum. Noteur 1. Agi de cabbirim potentibus lis Per. 24. quorum personam pam curet Deus, si opera illorum ala fint, atque in quos sæpe totam octem infernam, e fedibus imis extatam veluti vertat ad eos exitio rissimo conterendos. 2. Explodit s, prægnanti fensus positum, resonat jiddaccâu atteruntur, infertque pplicium atrox, quo noxium cat exscinditur, inter gravissimos us, terrorem quaquaversum sparntes. Huc pertinet 3. Locus ectantium, five Theatrum Supplipublici, quod hic figurate, & ad Genium styli Tragici, adhibitum. Ansam ferali imagini dederat ipse Jobus, Cap. x. 15. xii. 24. xi. 10. xiii. 26. xvi. 11. xvii. 6.

ib. loco fpectantium] 'Er Jeargu,

in publico Theatro Orbis.

27 Quia pro certo] Hac Emphasia apposite Usus Elihu, ut inculcaret, ubi veri nominis pœna Divinitus inflicta, ibi & veram culpam extare; licet forte vel reliqui homines, vel ipsi illi, qui Numen iratum experiuntur, id minus noscant agnoscantve.

28 Ut wenire faciat] Ut, vindicta oppressores obterente, vociserationem oppressorum ad Deum intrasse omnibus appareat. Metaph. a Libello supplicantis, qui intrat ad Regem quum votis annuitur.

29 Et ille sedabit] 29 Et ille sedabit, quis autem conturbabit? Convictionem, qua Jobum, in Justitia sua defendenda, modum exceffisse ostenderat Elihu, valde prudenter claudit ftrum admoneant, ip-fum, in fua causa, te-mere Judicem agere, quem pronunciare.

ib. fedabit] Nam fi 33 Ecce de tuo Deus absolvit, frustra funt omnes hominum condemnationes: At fi Deus faciem abscondit, atque ita ipfum condemillas contentiones pro Justitia obtinenda.

ctio sic se habet, Deum talia pœnarum exempla pta, ne regnet Gens Hypocrita, ne secure & laute se pascant, a poenis immunes atque intacti,

ad bonorum fcandalum, & offenfionem publicam. Vid. Pf. xxxvii.

31 dixit] Nempe Jobus.
ib. accepi] nasati, fero plagas, pœnasque, nec tamen oppigneratus sum. Infons plector. Luo quod non contraxi. Pignerari pænam, valet Pignore capto obligari ad pœnam recipiendam, veluti portionem debitam. Sic Prov. xiii. 13. contemnens verbum jetabel 1.0, oppignerabitur ei, ad Pænam videlicet: ut colon fequens Præmium præcepti religiose servati exhibet.

32 Præter, &c.] Ejaculatio, & Apostrophe ad Deum, in qua Elihuus modeste Jobum pungit, ostendens, quid ipse paratus esset omni tempore confiteri, nempe se vivere

Absconditque faciem, quis autem videbit illum? [pariter:

Idque super gentem, & super hominem iis sententiis, quæ No-30 Ne regnet Homo hypocrita; ut non fintla

31 Nam ad Deum fane dixit, Accepi, quod non pigneratus eram.

quum solius Dei sit, ju-32 Præter quod video, Tu doce me; stum vel injustum ali-Si iniquitatem feci, non addam.

Rependit illud, namque subulceratuses; Quod quidem tu eligis, & non Ego; Ecquid novisti? loquere.

nat, frustra fore omnes 34 Viri cordati dicent mihi; Et vir sapiens auscultans mihi.

30 Ne regnet] Conne- 35 Jobus non cum scientia loquitur:

Et verba ejus fine maturitate intelligentia, edere, qualia Per. 24, 36 Adduco, quo exploretur Jobus ad purum 25, 26, 28, 29 descri-

Super responsionibus instar hominum va-

infinitis peccatis obnoxium, notis partim, partim ignotis, atque nunquam propterea commissurum, ut cum Deo disceptet, &c. sed semper aram Misericordiæ, pro unico asylo habiturum.

33 de tuo] Ecce quod a te factum, id ipsum rependit. me-yimm-eca venuste pro afer me-yimm-eca, i quod de tecum, a te, a tua parte ortum, tuum crimen, facinus. Ele ganter respondit adfixum in jefal-lem ennah To me-yimm-eca, ut neutro cui fœminina Hebræorum fere di cata.

ib. fubulceratus es] Allufum fort ad Cap. x. 3. Subulcerato adfect spernis opus manuum tuarum. Imo vero, inquit, Tu subulcerato adfe-

ctu obn ib. el ego. mihi fu præveni ib. ec Jobus a infinueti teneri co plagas c 34 V omnium luam pe

victum

ib. die

mit.

36 a Aphær.

Nam

ירשע ישקט וטי ירשע 29 vé-bu jafkit, u-mi jarfv? jáster panim, u-mi jefur-ennu? jáster panim, u-mi jefur-ennu? ve-yal-goi, ve-yal adam jaħad; ועל - גוי ועל - ארם יחר:

ישמי. ממלך ארם חנף ממקשי עם: 30 mi mloc adam hanep; mim mokese ממלך ארם הגף ממקשי עם: 31 ci el-el be-amar,

מוני אל־אל האמר 31 ci el-el he-amar, náfarti, lo ethol.

מבלערי אחזה אתה הרני 32 bilyad etzeb, attab bor-eni; im yavel payalti, lo osip.

ישלמנה כי־מאסת jeJallem-ennah, ci-maasta;
ישלמנה כי־מאסת ci attab tibbar, we-lo ani:
"u-mah jadayta? dabber.
"מה־ידעת דבר:

אנשי לכב יאמרו לי 34 ánje lebab jomeru l-i; יאמרו לי שמע ליב שמע ליים שמע ליים שמע ליים שמע ליים שמע ליים שמע ליים.

ידבר ידבר לא־בדעת ידבר 35 ijob lo be-dayat jedabber, 'd-debar-av lo be-bascil.

אבי יכחן איוב ער־נצח 36 abi jibbahen ijob vad nézah; yal tejubot be-anje aven.

tu obmurmuras Deo, &c.

1:

2.

li,

m. eca id

rte

10

B

am

ib. eligis] Tu eligis hoc, & non ego. Tibi placet via contumaciæ, mihi submissionis, qua virgam vel præveniam, vel avertam.

ib. ecquid novisti] Ita provocatur Jobus ad respondendum, ut simul insinuetur, Eum convictum saltem teneri contumaciæ, quæ vel sola has plagas concitare valuerit.

34 Viri, &c.] Provocatio, quæ omnium fapientium Judicio caufam fuam permittit; atque Johum convictum constrictumque teneri fumit

ib. dicent mibi] l-i mecum vel pro

36 adduco] abi pro abi per Aphær. Hæc autem in medio adfero, adduxi, & porro adducturus sum, ut res Jobi discutiatur exactissime.

ib. exploretur] bahan est metalla explorare admota coticula. Talem coticulam, causa Jobi penitius pertentandæ, a se prolatam, non immerito nunc gloriatur: ad eamque ipsum, tum a semet ipso, tum ab aliis, jubet explorari.

ib. ad purum putum] la-nézañ ad veritatem & puritatem. Ita Hab.i. 4. Conf. Esai xlii. 3. 1 Sam. xv. 29. Thren. iii. 18.

ib. instar, &c.] be-anst aven in viris vanitatis, i. e. sicut vanorum hominum. Propter responsiones, in quibus vanorum & impiorum characterem induisse videtur.

37 fuper peccatum] 37 Nam addit super peccatum suum Hinc patescit, Elihuo hanc sedisse opinionem, pœnas, quas Jobus pateretur, haud esse imme-

ejus innocentiam, quantum pugnabat, fed eum haud dubie ob noxam plecti, quam vocat ħaĕfah, cui nunc accedat aperta rebellio, pejay.

ritas, neque tantam esse

ib. complodit] Verbum sapac, plaudere, latiore usu permittit se ad vanas jactationes, & κόμπον strepi-

tum verborum, ad quem ωίτυλος quoque venustissime translatus, qui, proprie strepitum aquæ inter remigandum signans, ad manuum complosiones, verborumque jactationes disfunditur. Signat quoque effusionem liquoris cum sonitu vehementi. Hinc

CAP. XXXV.

ARGUMENTUM CAP. XXXV.

Ulterius tertio pedatu progreditur Elihuus; atque speciatim refutat imprudentissimum illud, & ferme profanum, quod Cap. xxxiv. 9. tetigerat, Probitatem non prodesse præ improbitate. Istac ansa removet, quod Jobus aliquoties objecerat, probos jacere, improbos florere, Judicium Dei in terris nullum esse; sed omnia cæco quodam motu volutari. misceri, suf-

que deque inverti. Hoc prudenter & folide refellit, oftenditque, per impatientiam & fuperbiam talia fuggeri, ad quam abreptus fuerit Jobus, quod iræ divinæ infinitam molem ante oculos non retineret.

NOTÆ.

2 Num hoc] Ex abrupto nec fine indignatione. An hoc ergo reputas in judicium? i. e. An in eo fitum

1 Et respondit Elihuus, dixitque;

Num hoc reputafti pro Judicio? Dixifti, Justus sum præ Deo.

3 Quod dicas, quid proderit tibi?
Quid proficiam præ peccato meo?

4 Ego tibi respondebo verba; Et amicis tuis tecum.

bus aliquoties objecerat, probos jacere, improbos florere, Judicium Dei in terris nullum esse; sed

Vibrante oculo tuere cœlos, & cerne;

Atque adspice æthereas plagas; altifrontes funt a te.

jus tuum? quod dixeris, &c.

ib. dixisti] Alluditur ad graviora dicta, quæ hoc ipsum aperte præ se ferre videbantur, licet non disertis verbis, Cap. ix. 21. xxix. 30, 31. & Cap. x. 14.

3 præ peccato meo] Hoc est, præter quam si peccator vixissem.

4 Ego] Ego ad id tibi respondebo. ib. amicis tuis tecum] Qui Statum Controversiæ turbarunt, & non iis

jispoc νίλω, multip Conf.

multip Conf.

291

armis J
ipsa ma
5 tue
platione

hortatu

terram,

ib. V
mihi im
qui pul
que nir
& cerne

בי יסיף על־חטאתו 37 ci josip val hattat-o מיסיף על־חטאתו של קיים של מיסיף של הפוק של פשע בינינו יספוק יספוק יספין לאל יטפין מירב אמריו לאל יטפין לאל יירב אמריו לאל יירב א

43

jispot amar-av, vaj-jereb, cum πιψλφ, κόμπφ, strepitu, profundit, & multiplicat, sermones suos in Deum. Conf. Jer. xlviii. 26.

Annot. ad Cap. XXXIV. 29 jastir] Heb. we-jaster.

31 el el beamar] Legendum forfan el-eloh amar. eloh plus quadragies in hoc libro occurrit. Certe illud be hic otiofum est.

32 bilyad] Heb. bilyade. Eliditur & ante etzeh.

לה

: ויען אליהוא ויאטר ויען יסיק Elibu, vaj-jomar:

בואת חשבת למשפט 2 bá-zót ħajabta le-mijpat?

**amarta, zadakti me-el.

כירתאמר מה־יסכן־לך 3 ci tomar, mah jiscon l-ac?
mah oyil, me-haffat-i?

אני אשיכך מלין 4 ani aJib-ca millin; יעפר ישיבר עטך: ישפ-פו reye-ca yimm-ac.

וראה הבט שמים וראה babbet Jamem, u-reeb; [eca. : ישור שחקים גבהו ממך ישור שחקים גבהו ממך:

armis Johum aggressi fuerant, quæ ipsa materia ministrabat.

5 tuere] Ex abrupto ad contemplationem cœlorum, &c. Jobum adhortatur, innuens, ut cœli alti super terram, sic vias Dei altiores esse nostris.

ib. Vibrante, &c.] Contemplator mihi immensa illa cœlorum spatia, qui pulveri adfixus hæres; de Deoque nimis anguste cogitas. u-reeh & cerne, vero & spirituali oculo dis-

cerne, quantæ Majestatis specimen ingerant, supra visum, captumque nostrum, infinitum quantum sublimatæ.

ib. adspice] Subtilissimas æthereas-

que illas plagas suspicito.

ib. altifrontes a te] gabehu mimmeca infinita a Te distantia magnisicam frontem attollunt. Vel mimmeca præ te, i. e. præ quam ut accedere visu, nedum mente capere, valleas.

Jobi, Quid proderit juftum vixisse? &c. decedet, vel accedet, five tu justum egeris sive injustum? In Te, Te ipfum, vel Justitiam tuam, vel Injustitiam, reditubi, nec ulli quicquam debet; neque rationes reddere tenetur, cur bonis sæpe mala, malis bona obtingant. Sufficit ad ejus Justitiam, quomodo tandem cumque res ire videantur, omni criminatione eximen. 12 Ibi clamitant, & non respondet, dam, immotum fixumque manere, Improbitatem fibi effe pænam

præsentissimam, itemque, probitatem & virtutem semet, ut ita dicam, remunerare. Nunquam improbus non infelix, vel in gremio Fortunæ, & Felicitatis suæ, ut somniat, culmine. Nunquam probus non felix, vel in fummis calamitatibus, si modo a sese non desciscat, fed Deo obedientiam & patientiam debitam præstet. Uno ichu Systema Jobi, vel potius arcem querelarum ejus expugnari, Amicorumque tum Hypothesin, tum sinistras consequentias, dissipari sentis.

8 sicut Tu] Magna Emphasis in le-if cemo-ca viro, sicut tu, i. e. cujus natura impersecta, mutabilis, dependens, obnoxia, indiga, cui omnia accedere, omnia item dece-

dere, possint.

9 ab Opulentia] Gravissima Jobi objectio & criminatio Justitiæ Dei refutatur, qua Deum querimonias oppressorum audire diserte negavit Noster Cap. xxiv. 12. Ansam objectionis hujus nunc excipiendæ & refellendæ dabat Per. præc. valde opportunam; fi enim Improbitas in

6] Respicitur ad illud 6 Si pecces, quid officis illi? Et densescant defectiones tuæ, quid facisilli?

Deo quicquam inde vel 7 Si justus sis, quid dabis illi?

Aut quid ex manu tua accipiet? Viro, ficut tu, improbitas tua:

Et filio hominis justitia tua.

ram scias. Deus nec ti- 9 Ab opulentia oppressi opem conclamant; Quiritantur ob brachium magnatum.

10 Et non dicit, Ubi Deus, Factores mei! Dans cantica in nocte!

11 Docens nos præ brutis terræ; Et præ volucri cælorum nos sapientes reddit

A vultu elationis malorum.

caput recidit Auctoris; & fi probitas, ac Justitia, suam sibi mercedem mox fert, necesse est probos florere, improbos sub pedibus jacere. Atqui contrarium palam obtinet. Totus aer resonat quiritationibus eorum, qui sub tyrannide & improbitate florentium divitum ingemis-cant. Cur illud Deus patiatur, nunc ratio redditur. Oftenditur ergo jam Per. 10. vera causa, ob quam oppressi Deum vindicem miferiarum fuarum non experiantur; quia vindictam quidem poscunt Deum, cœlumque clamoribus fatigant, fed Deum ipsum non quærunt, non anhelant, non ut unicum & summum Bonum in mediis miseriis celebrant, atque amplectuntur. Hoc fi facerent, in Cruce quoque gloriari possent, & plusquam victores existere per eum, qui Cantica præbet, non de die tantum, sed & nocte media, atque vel densissimas inter tenebras calamitatum.

ib. ab opulentia] rob abundantiam affluentiamque bonarum rerum notat Deut. xxviii. 47. & rabbim funt O.

pulenti, 16. Co copia co mior fe violentia Oratio o publice chio op ib. c valet co

item, in vi. 8. ib. qu bum fole ribus v jazyiku : Leva gi alibi.

advocare

iv. 10,

10 ubi tis, vel i Sed quæi Jer. ii. 8 Pf. lxxx ib. Fac tum doct

flinctum

לה מה הפעל בנו השל מה הפעל מה הפעל בנו 6 im hatarta, mah tippol b-o? vé-rabbu pifye-ca, mah tayfeh l-o? ורבו פשעיד מה־תעשה־לו: ז אם־צדקת מה־תתן לו ז im zadakta, mah titten l-o? ó mah mij-jad-eca jikkat? או מה־מידך יקח איש־כמוך רשען 8 le-if, camo-ca, rejay-eca: ולבן־אדם צדקתך: u-le-ben adam zidkat-eca. יזעיקו פרוב עשוקים יזעיקו 9 mé-rob yafukim jazyiku; jesavveyu miz-zeroay rabbim. ישועו מזרוע רבים: ולא אמר איה אלוה עשי 10 vé-lo amar, ajjeh elob yof-ai! noten zemirot bal-lailah? נתן זמירות בלילה: וו מלפנו מבהמות ארץ II meallep-enu mib-bahamot ârez; u-me-yop haf-samem jehaccem-enu. ומעוף השמים יחכמנו: יצעקו ולא יענה ובקו ולא יענה ונא יענה ונא יענה ונא יענה מפני גאון רעים: mip-pne geon rayim.

pulenti, divites, copiosi, Pf. xxxvii.

16. Cohærent voculæ rob rabbim copia copiosorum, quas stylus sublimior sejugavit, ut zeroay, brachium violentiæ, interveniret. Simplex Oratio dedisset, Oppressi conclamant publice opem, ab opulentia, & brachio opulentorum magnatum.

2.

)3

t.

)•

г,

b

6-

t,

n

1-

1-

.

t,

.

3.

t

ib. conclamant] hizvik proprie valet conclamare, vel sub præcone advocare ad opitulandum, &c. Jud. iv. 10, 13. & 2 Sam. xx. 4, 5. item, inclamare vehementius, Zach.

ib. quiritantur] je Jawweyu, verbum solemne in publicis & gravioribus vexationibus, quod priori
jazyiku apte recinit, per formulam,
Leva guttur præsocatum, de qua
alibi.

10 ubi] ajjeb non est hic dubitantis, vel spernentis, ut Mal. ii. 17. Sed quærentis, & anhelantis velut, Jer. ii. 8. Conser IJ. lxiii. 11. 15. Pf. lxxxix. 50.

ib. Factores mei] Sana tum ratio, tum doctrina, dictat esse aliquid distinctum & minime vulgare, tum in constructione, tum in fignificatione: unde Mysterii respectum excludere haud par.

ib. cantica] Carmen in nocte est Lætitia in tribulatione.

It Docens] Apposite. Islam animi exaggerationem, ad quam homines erexit vocatque Deus, si, ut par erat, obtinerent, non succumberent adversis; atqui vel in noctibus caliginosissimis non querelas sunderent, sed hymnos, sed carmina, decantarent, illam inexhaustam gratiam celebrando, quæ malum ipsum convertit in bonum, si a pietate & virtute non desciscamus, Deoque fortiter constanter adhærescamus.

12 ibi] sam ibi, i. e. in calamitate; vel sic adsecti, minime compositi ad submissionem religiosam submanu Dei.

ib. non respondet] lo jayneh mippene geon rayim non exaudit, ita ut liberet a superbia malorum. Sic Ps. xxii. 22. mik.karne, ex cornibus, &c. respondisti mihi, i.e. me inde vindicans.

ib. a vultu] mip-pne hic Empha-

perbiæ malorum, uti quum dicitur, ne confacie, a vultu eorum, Esech. ii. 6. Jer. i. 8. tum, apud Latinos, Vultum nonnunquam cum terrore aut fastu venire.

erat Jobus Cap. xxiv. 12. Deus non curat tiplah fcreationem pectoris op-

pressi, &c. Regerit Elihu, fane vero Vanitatem non audit Deus: Indecoras illas, ex impotentia, incredulitate, aliifque vitiis oriundas, quiritationes.

14 Quod autem, &c.] Quod autem dicis, non videbo illum, i. e. plane hostili affectu me a facie sua exclusit (ut Cap. xxxiv. 29.) Respondeo, Judicium ante faciem Ejus: i. e. Est æquissimus, Justitia & Judicium Throno ejus adstant. Itaque

tice positum, a vultu su- 13 Profecto vanitatem non audit Deus; Et Omnipotens non adspiciet illam. flerneris mip-pens-hem a 14 Quod autem dicas, non adspicies eum: Judicium coram eo; & præstolabere eum 17. & xxxix. 17. No-15 At nunc, quod nihil admodum visitarit nasum ejus;

Et non experiatur pro tumore impensius: 13 Profesto, &c.] Dix- 16 Ideo Jobus vanitate diffringit os suum; In inscientia grandia facit verba.

patienter expectabis eum.

15 At nunc, &c.] Nunc autem, quia parum punivit Deus impatien. tiam ejus; Neque præsentes pænas dat Superbiæ & ferociæ ejus vehementioris. Sic jaday absolute Cap. xxi. 19. paj turgor, inflatio turgens, fuperbia.

ib. nasum ejus] Iram, sive vehementiam, qua in Deum ipsum conferbuisse videbatur. In eo simul vis

ANNOTATIONES ad CAP. XXXV.

2 zadakti] Heb. zidk-i. Et Constructio & Metrum, quin & ipsius Jobi verba Cap. xxxiv. 5. postulare videntur zadakti pro zidk-i. Græc.

Sixaios Eimi.

15 ve-yattah, &c.] Ostendit me trum, non nimis dixisse Commentatorem nostrum, quum Explication

CAP. XXXVI.

ARGUMENTUM 1 Et perrexit Elihu, dixitque; CAP. XXXVI.

Quarta hacce & novissima instantia, fatis ar- 2 Sustine me paululum, & indicabo tibi, Quia adhuc pro Deo Sermones: tificiose resumuntur, atque in unam aciem com-

pinguntur, quæ hactenus dissertata erant. Præsertim insistitur in Dei

Descen fensa, probis faventissima. ditur deinde in materiam Cap, xxx Justitiam, quæ improbis semper in- luculenter præstructam: atque uli

Adferan

arrogar ut Cap. ib. n quid, 1 magnit ratione Utrumo bum co

tiam, fi 16 di quid gr

ad fedat

huic, po fitæ, fu versus in coalescur

mo hoc adurgentu qui Dei c ואך שמע אל ארישמע אל 13 ác Jav ló jijmay el; vé Jaddai lo jejur-enn vé Jaddai lo jesur-ennab.

ישורנו לא תשורנו 14 ap ci tomar, lo tejur-ennu; din le-pan av; u-tetolel l-o. דין לפניו ותחולל לו:

ועתה כי־אין פקד אפר 15 ve-yattab, ci en pakad app-o; we-lo jaday bap-paj meod: ולא־ידע כפש מאר:

ואיוב הכל יפצה־פיהו 15 ve-ijob hebel jipzeh pi-hu; בבלידעת מלין יכביר bi-bli dayat millin jacbir.

arrogantiæ & ferociæ comprehensa, ut Cap. xviii. 4. & Cap. xxxiv. 17.

ib. nihil admodum] en Exiguum quid, nihil admodum, five ratione magnitudinis; ut, Hag. ii 3. five ratione durationis; ut Pf. xxxix. 6. Utrumque aptum scopo, qui est Jobum convincere Impatientiæ, atque ad fedatam submiffionem & patientiam, fi pote, revocare.

as

e-

p.

as,

on-

nta-

ioni

fcen xxiii

uli erall

16 diffringit] In verbo pazah aliquid grave; quippe quod proprie

defignet diffissionem, diffractionem. Unde ad apertionem oris translatio facta. Diffindere os fuum, pro difpandere, distendere, latius diducere, ad varios adfectus se præbet. Quid hic non fine aculeo intendatur, cuivis occurrit.

ib. grandia facit] jacbir. Multiplicare verba non displicet. Fortius tamen, grandia facere. Conf. Cap. viii. 2.

Annotationes ad Cap. XXXV.

huic, post novem decem alias propo- pi-hu ad Johum simul redeunt; sitz. subnectit, Sic duo postremi cum Apostrophe decenti ad Audiversus in periodum satis rotundam ditores, qua Viri indecens contu-coalescunt; & suffixa in app-o & macia graviter castigatur.

15

: ויסף אליהוא ויאמר ו עaj-josep Elibu, vaj-jomar

בתר לי זעיר ואחוך 2 cáttar l-i zeyir, va-abavv-eca; ci vod l-eloab millim:

no hoc congressu pressius cuncta patiuntur, felices vivere, & mori: adurgentur. Ostenditur ergo, eos, qui inobedientes sunt, infeliciter ocy-qui Dei castigationibus se emendari us, serius, maledicta morte absumi:

NU X

Hypocritas autem, suæ 3 Justitiæ opinione instatos, pessimis exemplis exscindi. Hinc ad Jobum conversus Orator, Officium ei multiplex ante oculos proponit, a Contumacia, simpatientia, & contentione cum Deo, ipsum vocans, ad considerationem 6 Majestatis illius immensæ, quæ Cælum, Terras, Maria, nutu temperat, atque in omnibus suis operibus cum admirabilem, tum verendum, sese exhibet, ad solatium piorum, & impiorum terrorem.

NOT Æ.
2 Sustine] Præstolare,
expecta, ex Signific.
Chald. & Syr.

3 adferam] Pulcra formula, essa dev i proferam scire meum, & sermone claro exponam.

ib. a longinquo] Altius repetens.

4 integer] Fucato Oratori opponit Integrum scientiis, i. e. sincerum. Jakar, in Origine colorem rubrum, mox sucum, signans, ad pigmenta Oratoria etiam traduci se patitur. Non callidus te circumveniam, &c. sed veritati indagandæ unice insistam.

5 non subulceratur] Quorsum ictum huncce destinarat Elihuus, ex Cap. 10. 3, &c. patescet, ubi crudissime Noster, An bonum tibi, ut opprimas, ut timas, subulcerato adsectu reprobes, laborem manuum tuarum? Eodem spiritu & adsectu conturbato emissa, quæ Per. 4, 5, 6, 7, prostant, de invidia & æmulatione, quæ Deo ipsi quodammodo objectatur, dum ab Ipso removetur. Adde inprimis quæ Per. 13, 14, 15, 16. Animosissime ibidem subnexa. Nec omitte Cap. xiii. 23, 24. & Cap.

Hypocritas autem, sue 3 Adseram scire meum inde a longinquo; Justinie opinione instatos, Et Factori meo dabo justitiam.

di. Hinc ad Jobum con- 4 Namque profecto non fucus sermones mei:
versus Orator, Officium
ei multiplex ante oculos
Integer Scientiarum tecum.

proponit, a Contumacia, 5 Ecce Deus præpotens, & non subulceratur; impatientia, & contentipræpotens robore cordis, non vivisicat im-

cans, ad considerationem 6 Et judicium pauperum dabit; [probum, Majestatis illius immenNon subtrahit a justo oculos suos:

7 Et cum regibus in thronum Sedere facit eos in perpetuum, & subliman.

8 Quod si vincti compedibus [tu
Attineantur funibus afflictionis;

9 Et indicet ipsis opus eorum, Et desectiones eorum, quod superbe se gesserint:

> xiv. 15, &c. Ad hæc, & alia passim, oculos reslectens Elihu, negat in Deum adsectiones tam humiles, quibus homunculi obnoxii, cadere. Non adsirmarat id Jobus, sed inter æstuantis cordis dolores, & liberiores querelas, talia essuderat. Elihuus interim recte retundit Spiritus illos ferociores, atque ex iis occasionem captat Actionis sublimioris, qua Jobum ad contumaciam deponendam, & pænitentiam submissionemque Deo præstandam, cohortatur. Habes Centrum totius controversiæ.

ib. præpotens robore cordis] h. e. fupra omnem imbecillitatem immensum quantum subvectus.

ib non vivificat] Nullam veram & folidam felicitatem ei confert.

6] Infistitur in Thesin Cap. xxxv. 8. expositam. Elihuus, qui alte radicatam ejus sidem necdum exploratam habebat, summo jure ita cum Jobo disputat, ac si a sirmissimis hisce principiis Religionis descivisset.

minuit nunqui mittit comple forte comple forte comple forte comple forte completely with the complete completely with the completely completely minus falligious leftem,

decorar

Majesta

alta fro

per cala

in omn

8 24

ib. /

ib.

Probi:

num a

stabit,

morte

rus, 1

perver

ib.

אשא דעי לכורחוק 3 ésa dev-i le me-ratok; יולפעלי אתן־צדק: u-le-poyal-i etten zédek. לא־שקר מלי 4 ci omnam lo Jeker mill-ai: למים רעות עמך: témim devot vimm-ac. ל הן־אל כביר ולא ימאם ben el cabbir, ve-lo jimas, כביר בח לב: לא־יחוה רשע cabbir con leb, lo jetavveb rajay. יתן: 6 נמשפט ענים יתן: 6 ú-milpat vanijim jitten; לא־יגרע מצדיק עיניו lo jigray miz-zaddik yen-av; דואת־מלכים לכסא 7 של-et melacim lac-ciffe jólib-em la nezat, vaj-jigbáhu. וישיבם לנצח ויגבהו: מורים בוקים אסורים בוקים 8 עצביאסורים בוקים בוקים בוקים jillacedun be-hable yoni; ילכדון בחבלי־עני: פעלם פעלם o váj-jagged la-bem poyal-am, u-pifye-hem, ci jitgabbaru; ופשעיהם כי יתגברו

ib. judicium pauperum dabit] i. e. Probis, & Dei reverentibus, Patronum ac Fautorem sese semper præstabit, vel inter mille calamitates ac mortes, eos haudquaquam proditurus, nedum bonam eorum causam perversurus.

i:

ır;

n,

ir.

fe

m,

)e-

ui-

re.

ter

res

lus

los

em

0-

m,

que

la-

e.

m-

am

XV.

alte

10-

um

mis

CI-

Et

ib. non fubtrahit] lo jigray non minuit a justo oculos suos, i. e. nunquam, ne minimum quidem, remittit de amore & favore, quo eos complectitur, vel in mediis, quibus forte conflictantur, miseriis.

7 Et cum regibus] Vel reddi potest, & tanquam Reges. Justorum unctionem, dignitatem, & inviolabilem sanctitatem designat, quippe qui sint Personæ sacrosanctæ, Regali sassigio videlicet, per unctionem cœlestem, ornati jam, atque ulterius decorandi.

ib. fublimantur] jigbāhu Verbum Majestatis plenum. Altifrontes sunt, alta fronte eminent. Scilicet, ne per calamitates quidem dejecti, sed in omnibus plusquam Victores, &c.

8 Quod & vineti] Quod fi fint,

qui, Catenis publicis divinæ justitiæ onerati, detineantur, velut supplicio capitali digni, vinculis adflictionis, i. e. plagarum manu Dei impressarum. Habes casum feralem, in quem se immerito, contra jus & sas omne incidisse contendebat Jobus.

9 Et indicet ipsis] De iis nempe loquitur, quos Deus ob graviora crimina severius castigat, ut eos, flagellis quasi admotis, a superbia & securitate carnali, qua insolescunt, ad pænitentiam & veram Justitiam adducat. Hi vel funt Probi, magnis multisque criminibus adhuc impliciti, vel improbi Hypocritæ, a Deo ulterius adhuc denudandi & traducendi, donec sub impænitentia sua pessime pereant. Vides prudentissime ita temperatam Orationem, ut, qui nunc vincti supponuntur, (ut erat Jobus) Improbisne sint, an Probis aggregandi, haud dum constet; quippe de quorum conditione effectus demum, & eventus harum punitionum, decidat. Iste eventus declaratur. Per. 11. & 12,

jaybodu graviter & ve-Opponitur w jitgabbaru, Supra Cap. xv. 25.

vel in tenui fortuna vere Divites, & limpidis folidisque voluptatibus delibuti, erunt.

12 transibunt, &c] Phrafis Tragica, Trans-Gladio. Intelligas mortem, maledictionis acupus animamque uno ictu occidat.

Origine signat eum, cui inest vitium pedis torti, & vacillantis inter incedendum. Viva imago Hppocriseos. Banps leb funt igitur ii, quorum

cor, fermento Hypocriscos, & Justitize propriæ, turgidum, non recte incedit coram Deo, sed contorto ac vacillante velut talo nititur.

ib. ponunt Nasum] Nasum erigunt in Cœlum, Deoque ferocius se opponunt. Apud Arabes nil protritius, quam Nasum ponere, erigere, in altum tollere, tum ad superbiam, tum ad Contumaciam, confignandam.

ib. quum vinxit] Scil. tanquam catenis suppliciorum. Vid. Per. 8. unde, figurate illum locum exponendum, liquido confirmatur.

14 excussione] Thema nayar infra Cap. xxxviii. 13. fignate occurret in gravissima exterminatione. Adde

11 cultum prastent] 10 Et revelet aurem illorum ad correctionem; nuste positum. Si servos Et moneat ut revertantur a vanitate: se agnoverint, sc. Dei. 11 Si audiant, & cultum præstent, per quod superbiam in Conterent dies suos in bono, Deum signatam habes Et annos suos in amornis

ib. in amanis] i. e. 12 Si vero non audiant, Per missile telum transibunt, Et expirabunt in inscientia.

13 Et loripedes cordis ponunt nasum,

Non implorant gratiam, quum vinxit eos; ire in Telo missili vel 14 Horum anima cum excussione morietur, Et vita eorum inter nefandos.

leo armatam, quæ Cor- 15 Eripiet autem adflictum in adflictione sua: Et revelabit in pressura aurem eorum.

13 bripedes] hanep, ex 16 Atque etiam te instigavit ex ore angustia, Ad latitudinem, sub qua nihil coarctati: Et ubi missus mensæ tuæ plenus opimi-

> Pf. cxxxvi. 15. Inde novar per Excussionem violentam convertere

> ib. Et vita eorum inter nefandos] Adfeisci hine potest Judicium publicum excussionis veluti, quod Deus extra ordinem infligit Hypocritis, ut eorum turpitudinem nudet, atque omni infamia eos cooperiat. Ad hanc infamiam & deteftationem referre possis titulum kedesim, quorum scelera honesto vocabulo velantur, dum Sacri vel Sacrati appellantur, qui omnibus modis execrabiles, & fulmine maledictionis præ reliquis omnibus feriendi.

> 15 adflictum] yani be-yoni humilem in humiliatione, h. e. qui, dum

> > At

a Dec

fractu

cos, :

fincer

am i

Deus

fliæ v

ad ve

gustia

xit, f

incita

hefit.

do, (

ofus)

licitat

lauta

ib.

16

ib.

יונל אזנם למוסר 10 váj-jigel ozn-am lam-musar; מין יונל אזנם למוסר מים ישובין מאון: váj-jomar ci jejubun me-âven:

ויעכדו ויעכדו אם השמעו ויעכדו féballu jems-hem but-tob, יבלו ימיהם בפוב ú-fens-hem ban-neyimim.

ואק־לא ישמעו 12 vé-im lo jijmeyu, bé-jelah jayboru, בשלח יעברו vé-jigveyu bi-bli dayat.

וחנפי־לב ושימו אף 13 vé-tanpe leb jasimu ap, lo jesavveyu, ci asar-am;

ותכת בנער נפשם 14 tamot ban-noyar napj-am, vé-hajjat-am bak-kedejim.

יהלץ עני בעניו 15 jéhallez vani be-vonj-o; vé-jigel bal-lahaz ozn-am.

ואף הסיתך מפי־צר הסיתך מפי־צר הסיתך מפי־צר יábab, lo muzak tabte-ba; יתב לא־מוצק תחתיה ve-nabat Julhan-eca male dáfen.

a Deo adfligitur, vere est adflictus, fractus, contritus.

CAP. XXXV

ib. revelabit] Efficacissime erudit eos, atque ad sidem, virtutemque sinceram ac constantem, revocat.

]

IS

e

d

16 Atque etiam, &c.] Atque etiam ita cum temet ipso nunc agit Deus. Per os, ex ore, ipsius angustiæ veluti, te impulit & instigavit ad veram pacem & selicitatem. Angustia, quæ te tamdiu indagine cinxit, suo quasi ore te inhortata est, incitavit, insibilavit. Sic proprie hest.

ib. ad latitudinem] rahab, latitudo, (idem quod merhab locus spatiosus) ut opponitur ras zar, pro selicitate, tranquillitate, pacata, læta, lata conditione vitæ Ps. xviii. 20.

& xxxi. 9. cxviii. 5.

ib. Jub qua, &c.] Latitudo, sub qui nihil compressi, lo muzak, illustri forma loquendi, designat talem statum, cujus felicitatem nihil delibare, nedum contaminare queat.

ib. missus] nahat sulhan, descenfus mense, est Quod in mensam e cœlo ipso demittitur quasi, omni benedictione cumulatum.

ib. plenus opimitate] male dasen, plenus pinguetudine, tria adsert; opimitatem, affluentiam, tranquillitatem. Hæc omnia autem sponte suggerunt, de quibus bonis, donis, ferculis, cogitandum sit; iisdem videlicet, quæ Ps. xxiii. & alibi, iisdem siguris depinguntur.

Kk 2

ודין

17 at tu] At tu, pro 17 At tu litem improbi implevisti: fummissione hominis probi fub manum virgamprobi litigiofam & contumacem contentionem implevisti.

ib. Caufa, &c.] Itaque Jus & Judicium tenent, obtinent; vel &, tenent te, attinent ha- 20 Ne anheles noctem, denus vinctum, & catenis justi judicis constri-Sua crimina capient imbitur.

ib. litem] dir, in priore colo, et lis ipsa, ejus-23 Quis mandavit ei viam suam? ve contestatio & contentio, ut Prov. xxii. 10.

18 quoniam, &c.] Quoniam æstus iratus, hemah, est, tibi nempe, in din jurgio tuo contra Dei Justitiam audacissime persequendo, vide ne jesit-eca instiget te impetus ille tuus contensiosus, be-sapec, in Complosionem illam ultimam improborum, Cap. xxxiv. 26. fub cujus ictu decretorio pessime pereas, & a quo nec ullum lytrum jatt-eca deflecteret te, i. e. eximeret.

19 in acie flabit In verbo jayroc, enitefcit Usus longe gravissimus aciei instructæ quasi, & paratæ, a parte Jobi, ad causam suam contra ipsum Deum obtinendam & pervincendam. An tua illa nobilitata munificentia in acie staret, fisteret sese, ut non esses in arcto, &c.? An illa te vindicare posset a fulmine Maledictionis, quo te Omnipotens explo-

ib. Munificentia] Juy proprie laxi-

Causa & Judicium obtinent.

que Dei, hominis im-18 Quoniam æstus nasi; ne forte instiget te in complofionem; [declinare. cum Deo, ad supremam Et quantum est lytri nequaquam te faciat quasi marginem usque 19 An in acie stabit munificentia tua, ut non

fis in arcto?

Et omnes strenuitates virtutis?

Qua tollendæ gentes sub semet.

cum. Sic Prov. v. 22. 21 Cave ne respicias ad vanitatem;

Nam fuper hoc electus fueris ex adflictione.

probum, & funibus pec-cati sui jittamec attine- 22 Ecce Deus sublimat robore suo;

Et quis ficut ille stringens plagis?

Et quis dixit? Fecisti iniquitatem.

in posteriore est, id quod 24 Memor esto ut magnificaveris opus ejus, Justitia exigit a parte Quod decantarunt viri.

> tas & munificentia liberalis. Vid. Esai xxxii. 5, 6.

ib. strenuitates] ma'mazze cob strenuæ contentiones virtutis, sive roboris virilis ad virilia munera, tum in Politicis, tum in Ecclefiasticis, obeunda. ammiz cum relatione ad Virtutem, & munia Pietatis, Job xvii. 9. & alibi. Consimiliter coat ad virtutem, & pietatis robur, Esai xl. 30. Negat Elihuus omnia illa, quibus confidere videbatur Jobus, inprimis Munificentiam in pauperibus solandis, reliquasque virtutes, strenue & præclare ab ipso exercitas, ad Ornamentum Reipublicæ, ad decus Ecclesiæ, valituras esse apud Tribunal Dei, ubi semel, ut contumax & perduellis in Complosionem venisset, per temab æstum nasi, se haud Deo submittentis, quin Justiorem Justo illo sese arroganter ferentis.

Memor

20 ne

tuis prov

Judiciur

fatalis,

fponte a

mortalib

quam ve

tum mor

Nofter.

ib. qua

taht-am.

tollantur

nullis Me

fectum n

n terram

proftrati #

recti stat

derari vix

expectand

21 ne

acere occ edicens.

ib. Super

CAP. XXXVI יורין רשע כולאת שפ-din rajay maleta: din u-milpat jitmócu. בין ומשפט ותמכו

ני־חמה פון יסיתך בשפק 18 ci temah; pen jesit-ca be-fapek; ייסף: חל ייטף: אל ייטף פרייטף: של ייטף: ove-rob coper al jatteca.

ו היערך שועך לא בצר 19 ha-jayroc Juy-aca, lo be-zar? ve-col mamazze-coat? וכל מאמצי כח:

דלילה בס אל zo ál-tijiap bal-lailab, :מים תחתם לעלות עמים תחתם lá-ylot yammim tatt-am.

אל־תפן אל־און בו hijamer al-tepen el-aven; ci yal-zeh baharta me-yoni. כי על־זה בחרת מעני:

ב לישניב בכחו 22 hen el jafgib be-cot-o; בי כמהו מורה: מי כמהו מורה:

יוי דרכו mi pakad yal-aw darc-o?
u mi amar? payalta yawlab. ומי־אמר פעלת עולה:

זכר כי־תשניא פעלו 24 zecor ci tafgi poylo, áser soreru anas im. אשר שררו אנשים:

20 ne anhele:] Noli, audacissimis tuis provocationibus Dei, Mortem & Judicium tibi accelerare: Nox illa fatalis, omnes populos raptura, sponte aderit; teque cum reliquis mortalibus Judici tuo siltet citius quam velles. Taxari videtur votum mortis præ vita, quo usus sæpe

d.

ve

m

is,

ad

06

at

ai

la,

n-

us

re-

ad

us

u-

&

et,

ea

fta

or

ib. qua tollendæ] la-ylot yammim tant-am. Infinit.Impersonaliter; Qua tollantur neceffe est. Videtur nonmilis Metaphora a Messore, qui defectum manipulum tollit, & mox n terram inclinat, ubi culmi jacent prostrati takt-am infra se, qui modo recti stabant. Tale quid hic desiterari vix dubium: sed uberior lux expectanda.

21 ne respicias] Religioni, quod acere occœpisti, quodammodo va-

ib. super boe] Super hac fola con-

ditione electus fueris ex adflictione; i. e. purissimus, atque auri instar probatissimi, inde emicabis. Vid. Prov. viii. 10. ib. 19. & x. 20. baharta, vel potius boharta per kamets hatuph. Præt. Pyh. pro Futuro. In Promissionibus hanc formam captat stylus facer, ut factum esse dicetur, quod certius futurum proxime. Si hoc impleas, tam certo tibi polliceor liberationem ex omnibus hisce malis, ac si jam emersisses.

22 Ecce Deus] Independentiam Dei, summumque ac justum moderamen in oculos defigit.

ib. stringens | marab proprie per-

strinxit, obstrigillavit.

23 Quis mandavit, &c.] Quis ei terram mandavit administrandam, cique præscripsit formam & normam regiminis, quam observare deberet?

24] Ad excellentissimas illas celebrationes immensi Numinis, operumque ejus, revocat Jobum, 25 Universitas hominum inspiciunt in illud; quas ipse prædicare so-Mortalis cernit vibrata acie e longinquo.

ib. memor efto] Velim 26 Ecce Deus Magnus, ut non cognoscamus; Tu tui jam sis memor, Numerus annorum ejus, ut nulla sit perve-& eorum quæ hactenus stigatio. dicere solitus es, Opus Dei, in natura creanda, 27 Quum subtrahit stillationes aquarum,

conservanda, gubernanda, magnificans.

Ad propriam provoco confessionem; ut & testientium, qui Opus Dei laudant, decantant, celebrant.

25 e longinquo] Dei Et radices maris obtegit. opera, vel longissime di-

stantia, nobis se ingerunt, tantamque Majestatem venerari cogunt. Pendet a præced. Per. eique

cumulum addit.

26 Magnus, &c.] Immensitatem & Æternitatem Divinam pulcherrime confignat hæc Periodus. Numerus annorum ejus. Numerofi, i. e. innumerabiles. Anceps enim usus vi mispar, inserentis & paucitatem numerabilem, & copiam ac multitudinem innumerabilem. mispar Janim 1-0 per Excellentiam quadrat in Antiquum dierum. Hæc duo, Immensitas sc. Divina, quæ etiam in minimis ejus operibus sese exerit, ac Æternitas, faciunt, ut in Theatro universi me-rabok procul, e longinquo, intueri dicamur ea, quæ præ oculis, præ pedibus, præ manibus, adeoque sub iis.

27] Incipit ex Dei operibus, iifque quidem notissimis & maxime obviis, pluviis, tonitruis, fulguribus, &c. Dei magnitudinem & admirabilem sapientiam ostendere. etiam Characteres immensitatis & Æternitatis Per. præc. eminere docet, qui nostram superbiam deprimere, in religiosissimamque rerum

ib. quod decantarunt] 28 Qua fluunt æthereæ nubes; Destillant super homine multo. monium virorum fapi- 29 Etiam num intelliget expansiones nubis? Fragores tentorii ejus?

Quæ eliquant pluviam ad vaporem ejus,

30 Ecce expandit super eam lucem ejus;

fimul, & viarum Ejus, adorationem nos defigere possint & debeant, nisi cum ratione velimus infanire.

ib. Quum] Exordium abruptius, ut patet ex Period. 29. unde hic fupplendum im jabin. Intelligitne

quispiam, &c.

ib. fubtrabit jegaray, attrahit forbendo. Vid. Cap. xv. 4, 8. Pertinere videtur ad Attractionem illam in altum, quæ est velut sorbitio quædam, quum Sol, Terras & Maria radiis fuis feriens, elementa aqua fursum vehit, & educit in regionem Aeris imbriferam.

ib. stillationes] nitpe majim illas aquæ particulas, & quasi stillulas quas calor Solis undique attrahit, fursumque sublimatas assorbet, u in pluviam constipentur, atque gut tatim iterum decidant.

ib. quæ eliquant] jazokku conflant conflando purgant, excolant. aquæ cœlesti defæcatissimæ apprim conveniens.

ib. pluviam] Non tantum quæ ca dit, sed etiam quæ Lagenis cœlorun clausa adhuc, continetur.

ib. ad vaporem ejus] i. e. ut fi

pactos i aquæ, q mosphæi 28 qui fluunt n fuper hor viis clen tiores fec 29 Ets ficiolissim jebin ad dire. In piam, &c ib. Ext læorum.

vapor.

vapores

præbent. ib. Fra Pyhal, a pannum, v pitus veluti ofima Im Nubes fci

cv. 39. 1

Icribi vide

pansiones

pestate cor

plent, &

בו חזודבו בים בלבארם חזודבו בים בים מרחוק: enof jabbit me-ratok.

נרע ביא ולא נרע 26 bên-el Jaggi, we-lo neday; מספר שניו ולא דחקר בי mispar Jan-aw, we-lo beker.

בי יגרע נטפי־מים 27 ci jegarav nitpe majim, jázokku mašar le-ed-o.

אשר־יזלו שחקים 28 áfer jizzelu fetakim; ירעפו עלי אדם רב:

יבין מפרשיעל 29 אף אם־יבין מפרשיעל 29 ap im-jabin mipreft yab? téfuot succat-o?

אורו אורו מס אורו אורו מס אפת מס אפת מס אורו מס אורו

vapor. Intelligas nubem ipsam, vel vapores in nubem coalitos, & compactos undique, ut visibiles fiant aquæ, quæ antea invisibiles per Atmosphæram obvolitabant.

28 qua fluunt] Qua (scil. pluvia) fluunt nubes; destillant vel rorant super homine. Agitur nunc de pluvis clementioribus: Ad vehementiores sequentia ducent.

ne

i-

m

2

ria

uæ

las

as,

nit

ut

int

02

m

ca

un

fit.

am

29 Etiam, &c.] ap, etiam, artificiosissime hic locatum, ostendit im jubin ad Periodum 27. quoque redire. Immo vero intelligit ne quispiam, &c.

ib. Expansiones] Quales sc. Auleorum. Vid. Esech. xxvii. 7. Ps.
cv. 39. Nempe Cœli adspectus describi videtur, quum miprese vah expansiones latissimæ densæ nubis tempestate conglobata totum æthera opplent, & Tabernaculi nigri speciem
præbent. Vid. Ps. xviii. 10. 12.

ib. Fragores] tejuot (ex forma Pyhal, a jaab rupit cum fragore pannum, velum, &c.) fragores, strepius veluti ruptarum nubium. Plenisma Imago ad vim tonitruorum Nubes scindentium inter terribiles

fragores fignandum.

ib. tentorii] Nempe Cœli, Tentorii speciem præbentis.

30 fuper eam] Sc. Super nubem

ib. lumen suum] Fulmineum videlicet, quod a Tonitruis, tesuot, se divelli vix patitur. Habes jam cœli adspectum sulguribus undique coruscum, quum quasi Aulæum lucis sulmineæ dispanditur super Dei thronum, & miprese vab, de quibus in Per. præced.

ib. radices maris] forse baj-jam vix aliæ sint, quam profundissimæ & obscurissimæ aquarum conglobationes, quas inter fulgura corusca convehit, constipat, coacervat Deus, ita ut Mare universum, cum vastissima aquarum congerie in cælum videatur esse translatum.

ib. obtegit] Verbum cissab infert operimentum exterius, amiculum. Obtegit ergo Deus radices maris, cum istis superinducit lucem illam sulmineam, quam super yab expansam vidimus, in priore hujus periodi colo.

31 judicat] Conspe-31 Nam in his judicat populos; ctum, quem pandimus, Dat cibum ad modum multiplicantis. quod e Nubibus, tan-32 Manum geminam vestit fulmine: quam e Prætorio aut Tri- Et contra eas ordinavit intercessorem. bunali, in mortales edit, partim in malum, par-33 Annuntiat de eo clangor ejus; tim in bonum. Per hæc Rubedinem flammantem nasi, contra elaenim judicat populos, dum hinc fulminum te-

lis, globifque tonitruum cum tempe- rire non finuntur; ut contra, fuperstate ruentium, poenas exercet, illing bos, & in Deum concumaces, exmunifice & magnifice liberalitatem

fuam oftendit.

ib. ad modum] le-macbir tanquam multiplicans. Præpof. le infert fæpe, Sicut, ad modum, ad rationem. 70b. xxx. 10. Mich. ii. 8. Dat cibum le-macbir, munifice & magni-

fice eum dilargiens.

32 westit] Ambas palmas vestit & obarmat lumine fulmineo, contra quas tamen Intercessorem, eundemque Interceptorem ordinavit, sc. Omnem religiofum Numinis cultorem, quem tela hæc petere ao fescindunt.

ib. contra eas] vale-ba, per folennem Hebraifmum, quo adfixum hocce respondet pluralibus & dualibus utriusque sexus, ad cappaim referen.

ib. ordinavit] zivvah val confituere & fancire aliquid contra aliquem. Nab. i. 16. mapgiy Interceffor, Supplex, Efai liii. 12. & lix. 16. & Fer. xv. 11.

33 Anuntiat de eo] Proclamat clangor ejus, de eo, nempe de fulmine, quod fit ira inflammatissima

XXXVII. CAP.

ARGUMENTUM CAP. XXXVII.

Instantia, & fimul Amplificatio præcedentis scenæ, ob quam quum huc oratione fua evectus effet Elihu, terribile hoc-

ce Tribunal Dei, in nubibus præfidentis, ad Judicia sua in mortales visibiliter administranda, luculentius adhuc instruit; atque se primum sacro ejus horrore perfusum ostendens, totum consessum ad ejusdem venerationem religiosam evocat, atque inde nominatim Jobum huc citat veluti, qui toties Deum citare ausus

Etiam ob hocce expavescit cor meum; Et subsultim trepidat e loco suo.

2 Audite audiendo fremitum vocis ejus; Et halitum, qui ex ore ejus egreditur.

> fuerat, atque admirabili plane Am ficio gravissimas Actiones suas a Nostri convictionem concludit. Cer nis confestim, quam decenter On tor, spiritum quasi colligens, infilia ultimum mox impetum daturus atque vel commemoratione haru rerum se penitus conterritum offer dat; confimilem terrorem imment

& form inspirare

cont

cœli

vatu

tur;

toria

foleba

dis.

ib.

thefau

origin

mata

ta nafi

indign

ib

1 tre verbum bratione fono, qu & rupta. alte figt

מים ידין עמים 31 ci b-am jadin yammim; jitten ocel le-macbir. יתודאכל למכביר: מלרכפים כסה־אור 32 val cappaim cissab or: יצו עליה במפגיע: ve-jezav yale-ha be-mapgiy. זיר עליו רעו 33 jággid val-av rey-o; מקנה אף על־עולה: mikneb ap yal-yoleb.

contra Superbos.

um.

ela-

per-

ex-

len-

kum

ibus

eren-

nfti-

ali-

nter-

lix.

mat

ful-Tima

Arti

s a

Cer

Ora

filta

urus

arus

often

nenil

Sul

ib. clangor] rey, fragor tonantis celi, a tremulo & fracto fono derivatum. Allufum forte ad clangorem bellicum, quo in aciem proditur; vel ad Clafficum, quod ad Prætoria Regum & Ducum personare solebat, in judiciis publicis exercendis.

ib. rubedinem] mikneh ap possessio, thesaurus iræ; vel potius (a kane, ex origine, intenfissime rubuit, inflammata fuit rubedine) rubedo flammata nasi, ira ardentissima, zelus, æstus indignationis.

ib. elatum] voleh eminens & celfus five Vertex five Homo.

Annotat. ad Cap. XXXVI.

6 josib] Heb. ve josib. Constructio, valde alias impedita, sublata copula, quam redundare aperte indicat metrum, omnino fimplex est & naturalis. Deesse aliquid, si retineatur, fatentur omnes.

16 rahab] Deesse le vel el videtur ad fenfum explendum, pariter ac versum; vel forsan be; ut, Per. 18. jesit-eca be-sapec.

22 u-mi] Deest Copula in Heb.

ו אף-לואת יהרד לכי ap-le zot jetrad libbi; ve jittor mim-mekom-o. ויתר ממקומו: ברגז קלו ברגז קלו ברגז קלו ברגז קלו ברגז קלו ברגז קלו we hegeh, mip-pi-w jeze. והגה מפיו יצא:

& formidolosissimæ Majestatis Jobo inspirare moliens.

NOTE.

1 trepidat] Pulchrum & grave verbum natar infert tremulam vilono, qualem reddit chorda tinniens & rupta. Apte ergo non minus quam alte figuratum, Cor dissilit e loco

suo, ruptis quasi chordis vinculisque.

2 fremitum] Frequentatur Thema, apud Arabes, in primo illo & lento fremitu Nubis murmurantis, atque tonitrua graviora meditantis.

ib. halitum] begeh notat item brationem & diffilitionem rei, eum murmurationem meditantis aliquid; quod illustri schemate hunc locum ornat. Nempe tempestas oriens depingitur, adhuc lenta & cæca murmox horrendo cum fragore & lumine fulmineo scilicet desævitura.

3 impetus] jeser, re-Aitudo, pro recto impetu, cui nihil resistere mento cœlum totum metiatur ac pervadat.

vel Lumen fulmineum.

ib. alas terræ] i. e. ex-

4 rugit] Pergitur, fecundum ordinem naturæ, ad graviora jam Tonitrua, quum collisæ nubes horrendum fragorem exmugiit, in tonitrubus vehementissimis crebrum.

ib. post illud] Post lu- 10 Ab halitu Dei, dat gelu: men fulmineum. Nempe Ignis citius oculos, quam fragor aures attingit.

ib. non facit tardare ea] yikkeb morari, tardare, fignif. Chald.

ib. ea] Nempe aliis pluviam, grandines, &c. aliis fulgura, aliis tonitrua, aliis radices maris. Vid. Annot.

6 Quum] A tempestate æstiva descenditur ad Hybernam per aliquot continuos versus, atque sub eadem formula, quæ Cap. xxxvi. 26. adhibita, (ve-lo neday, qua operum Dei inaccessa & stupenda magnitudo inculcata fuerat) transitur ad descriptionem tempestatum hybernarum quas Deus item e Nubibus cieat, & in terras emittat, ad judicia sua in iis exercenda, & Numinis fui præsentiam admirandis illis effectis fanciendam.

6 efto] beve arez, verbum antiquum pro bejeb esto, vel, fiste te in terra. Habet pondus, idque voc, quod in Mose admirabatur Longinus, jebi or, fit Lux.

mura in nubibus volvens, 3 Sub universitate cœlorum rectus impetus Et lumen ejus super alis terræ.

4 Post illud rugit voce,

Intonat voce Majestatis suæ; Et non facit tardare ea, quum auditur vox

queat: quinimo, qui mo- 5 Intonat Deus voce sua admirabiliter: Faciens magna, & non scimus.

ib. lumen] Sc. Fulgur 6 Quum nivi dicit, esto in terra; Et imber pluviarum potentia ejus.

> Manum omnis hominis oblignat; Ut sentiant omnes viri operis ejus.

8 Et intrat fera in insidias: Atque in lustris suis habitat.

plodunt. Jaag, rugiit, 9 A Penetrali venit procella; Et a sparsoribus frigus.

Et latitudo aquarum in constricto.

ib. imber] gefem, hyemi proprium, Cant. ii. 11. infert turbidum & vehementem impetum aquæ profufæ.

ib. potentia ejus] Cum imber pluviarum potentiam ejus indicat.

7 Manum, &c.] Illustris loçus, quo tempus Brumale admirabiliter confignatur. Viri operis ejus, sc. Operarii Dei, quibus labore manus, & fudore vultus, quærenda vita & victus. Ad omnes in universum homines redit, qui sic venustissime appellantur. Ii dicuntur, in manu præclusa per frigus, sigillum ipsius Dei manu præpotente ipsis imprelfum fentire.

ib. obsignat] Manum frigore pracludit, & torpidam, operique inhabilem, reddit, ita ut sese exerere, & aeri committere, non sustineat.

ib. sentiant] jaday noscere, pro sentire, experiri, etiam cum dolore,

Etiam

עזו:

crebru

fenfu

hoc i

fum. 8 I

nota 1

fævien

& lati

cis ad

fis luft

abdita

das co

bines e

tralibu

imbrib

fparfor

diffipat

speculo

frigidu

rigesca

ib.

9 a Bruma

ib.

ישרהו זון atatat col haj-Jamem jifr-ehu; ve-or-o yal canpot ba-arez. ואורו על־כנפות הארץ: ל אחריו ישאג־קול 4 atar-av jifiag kol *; ירעם בקול גאוגו jaryem be-kol geon.o; [kol-o. ve-lo jeyakkeb em, ci jiffamay ולא יעקבם כירישמע קולו: ירעם אל בקולו נפלאות jaryem el be kolo niplaot: voseh gedolot, ve-lo neday. עשה גדלות ולא נדע: כי לשלג יאמר הוא ארץ 6 ci laf-feleg jomar, beve arez, vé-gesem metarot yuzz-o. וגשם מטר וגשם מטרות עזו: ק ביד כל אדם יחתום 7 be-jad col adam jattom; le-dayat col anse may s-ebu. לדעת כל־אנשי מעשהו: יה במרארב 8 ותבא חיה במרארב 8 vat-tabo bajjab bemo areb: u-be-meyonot-sha tiscon. ובמעונותיה תשכן: ק מן־החדר תבוא סופה g min ha-tedar * tabo supah; u-mim-mezarim karab. וממזרים קרה: יתן־קרח וo mín-nijmat el, jitten kårat : vé-rotab maim be-muzak. ורחב מים במוצק:

crebrum. Ut fentiant, i. e. vivo fensu experiantur & cognoscant, hoc/ipsum sigillum manui appresfum.

IS.

XC

ri-

ım

lu-

us,

ter

fc.

us,

& ho-

ap-

anu

fius

ref-

ræ-

inere,

pro

ore,

am

8 Et intrat, &c.] Alia infignis nota temporis hyberni inclementer savientis, quod feræ etiam se abdere, & latibula sua sovere cogantur.

ib. insidias] éreb insidiæ, pro locis ad insidiandum aptis, i. e. densis lustris, latibulis. Succinit meyonot abdita lustra & cubilia, in quæ prædas convectant feræ suis catulis.

9 a penetrali] Infignis Character Brumalis cœli etiam in hifce. Turbines emittuntur e claustris & penetralibus suis. Sentis annum scedis imbribus, ventisque, hybernantem.

ib. sparsoribus] mezarim Venti sparsores, ventilatores, qui nubibus dissipatis cœlum serenant, nitidant, speculo clarius reddunt, sed & tam frigidum, ut omnia gelu adstricta rigescant. Apparet hos mezarim,

ventilatores, non alios esse quam Septentrionum silios, ut Varroniana phrasi utar; 'Αιθρηγενέζας Homero; i. e. Serenitatem, frigus, & gelu inducentes, expositore Eustathio.

10 balitu Dei] nismab vel nesamab est aura subtilis præsertim frigida & penetrans; qualis serme spirat, ubi vehementissimum regnat gelu.

ib. dat] jitten hic impersonaliter, pro tenet, obtinet, concrescit. Vel constructio, Ab halitu Dei dat, ubi jam Deus ante inductus, nil habet hiulci. In utrumque exempla sunt.

ib. latitudo aquarum in constricto]
i. e. campi illi liquidi, & æquora late fusa, velut compedibus vinciuntur, constrictæ attinentur. Vel be-muzak reddi potest, in sirmum susumque instar metalli, a jazat. Pulcherrima imago, ad glaciem duram & nitidam instar speculi ex ære sus.

recurri videtur ad ver & æstatem; atque ita anniversarium orbem tempestatum compleri. ri apud Arabes pro nubium rigatione percrebuit. jašrih quoque augeri potest imagine apud eorum poetas percelebrata, qua nubes imbribus sætæ comparantur cum camelis onustis, & sub pondere fatiscentibus quasi. Depingitur itaque cælum vernis nubibus imbribusque subtextum a lumine & calore æstivo vicissim dissipandis.

Metaphora a Gubernatore navim cursumque prudenter sectente & versunte. mit-bappec mesibbot be-tabbulot-av, versans sese, inter navigandum, sexibus & gyris, quos prudens cursus exigit. Hoc egregie qua-

drat in supremi Numinis Gubernationem, qua rebus humanis præsidens, clavumque velut universi tenens, tempestates annuas dirigere dicitur quam solertissime, & meteora omnia potentissimo nutu temperare, cuique suam stationem munusque (poyl-am) affignando.

nusque (poyl-am) assignando.

13 terræ suæ] Sc. Dei. le-jahvoh
ha arez Terra. est Domini. Ps.

xxiv. 1. sive in castigationem nempe terræ suæ & hominum, sive in
gratiam eorum, venire saciat illud.

14 sta] vamod signantissime. Consiste reverentiæ causa, vel & studii. Sta sortiter jam, & contende, si potes, cum Deo, immenso & inaccesso Numini dubiam facturus sapientiæ

Etiam] Ab Hyeme 11 Etiam rigatione onerat densam nucurri videtur ad ver & bem;

ri apud Arabes pro nubium rigatione percrebuit.

jařriř quoque augeri potest imagine apud eorum

noetas percelebrata, qua

Nubilationem dissipat lumen ejus.

Rubilationem dissipat lumen ejus.

Gubernationibus circumvertit se,

Gubernationibus suis, ad opus eorum;

Omnia quæ mandaverit eis

Super faciem orbis in terram.

nubes imbribus fœtæ 13 Sive in virgam, nempe terræ suæ, comparantur cum came. Sive in benignitatem, faciat id obvenire. dere fatiscentibus quasi. 14 Auribus percipe hoc, Jobe, sta;

Depingitur itaque cœlum vernis nubibus imbribusque subtextum a lu- 15 Num nosti quum Numen illis manum im-

Et splendere facit lumen nubilationis sua?

12 ipse per circuitus] 16 An nosti de libramentis nubis; Metaphora a Gubernatore navim cursumque

Miraculis persecti scientiarum?

funte. mit-happec mesibQuando Terra sedatur ab Austro.

fans sese, inter navigan- 18 Expandis cum eo æthera tenuissimum, dum, slexibus & gyris, Firmum sicut speculum susum?

& justitiæ palmam, ut hactenus præ te tulisti.

15 Num nosti] Aculeata interrogatio, qua pungit, & comprimit fimul, viri audaciam, qua cum Deo congredi, & vel ad Tribunal, omni terrore circumstipatum, cum Eo concertare postularat.

ib. quum Numen] Ecquid nosti, quum manum imponit Deus super illa omnia Meteora, nempe tonitrus, fulmina, imbres, pluvias, nivem, &c. atque in cœli pacati signaculum relucere facit iridem, lucemque placidam nubilationis suæ.

ib. imponit] fum yal hic absolute adhibitum videtur, pro, Cohibere, inhibere, manum imponere. Ejus

Notum

rei fac

Arcun

bilatio

fubtex

etas en

menta

constitu

fufpenf:

tissima.

17 &c. C

cum pi

nosti, 8 q. d. T

&c. i. e

haifque

Meridie

clayum

16/

עב ישריח עב (ברי ישריח עב i áp be-ri jatrit yab : jápiz yanan or-o.

והוא מסכות מתהפך 12 vé-hu mesibbot mithappec, bé-tabbulot-av, le-poyl-am; cól afer jezawv-em vál-pne tebel arzah.

על־פני תכל ארצה:

ימצארו: אם־לשכט אם לארצו 13 im le Jebet, im le-arz-o, im le-tésed, jamzi-ehu.

ים איוב עמר 14 hárzinab zôt ijob, yamod; vé-bitbonen nipleot el.

יהתדע בשום־אלוה עליהם 5 há-teday be-fum elob yak-hem? יספ-hopiy or yanan-o?

יהתרע על־מפלשי־עב 16 bá-teday val miplest vab;

mipleot temim devim?

ין אשר־בגריך חמים זק afer begade-ca hammim, bé-hafkit erez mid-darum.

ו תרקיע עמו לשחקים 18 tarkiy vimm-o li-jhakim, למחקים למחקים לשחקים למצמגי למצמגי מוצק:

rei sacrum fignum Iris Gen. ix. 13. Arcum meum dedi be-yanan in nubilatione. Egregie id Per. 12, 13. subtexitur, & perjucunda hinc varietas enitescit. Huc vocat

u-

it?

im-

19

enus

erro-

it fi-

Deo

omni

con-

nofti,

fuper

itrua,

vem,

nacu-

mque

folute

bere,

Ejus

otum

no libramentis] miplese vab Libramenta nubium, pacata illa nubium constitutio, qua, celut Æquilibrio, suspense attinentur, a manu potentissima.

17 quum westes] aser begade-ca, &c. Cujus vestes, &c. Ironia, sic cum præcedentibus nectenda. An nosti, &c? Tu, cujus vestes, &c? q.d. Tu, cui vestes calidæ siunt, &c. i. e. qui calore & sudore langues suisque in statu sedatissimo Terræ a Meridie adducto, Tu cum Deo ad clavum sedes, opinor, vicesque cæ-

li temperas!

ib. Austro] darum nuspiam invenitur pro ipso vento, nec pro tempore vel sole meridiano; sed pro plaga meridiei, unde lenes auræ terram sedare, & calore sussociate, solent.

18 æthera] li-stakim. le Emphaticum Accusativis præponi amat. Per setakim intelligas totum illud quod rakiay, Expansum, in Genesi dicitur. Id ventis, nubibus, imbribus, tonitrubus, fulguribus, percellitur ac turbatur; mox sudo cœlo solidescit instar speculi sus.

18 firmum] Pingit Elihuus adspectum cœli, lucidissimi & sirmissimi simul, quum longa tenet serenitas, æreum veluti fornacem, auri sulgore sussiusum, oculis ingerens. 19 Notum] Aculeatif- 19 Notum fac nobis, quid dicturi fimus illi; fime. Notum nunc fac mihi, Tu qui cum Deo in certamen descendere ter tenebras.

mus Illi.

ib. Nos] Nobis quidem formidolofior illa caligo quam Deus fibi circumfudit, quam ut adversus eam oculos attollere, nedum aciem ordinare, suffineamus. Si tibi tantum animi viriumque, ede quid dicturi simus.

ib. confissimus] yarac aciem instruere, ordinare, Cap. xxxiii. 5. Verbum forense & militare,

ib. propter] mip-pene a facie. Jam conterriti nempe, & in fugam compulfi, ante quam oculos fuftulimus.

ib. tenebras] Deus, & in tenebris imperviis, & in luce inaccessa, habitare dicitur

20 narrabitur illi] Telum quo Jobus a contentione cum Deo deterretur, fic intorquetur. Infanus, qui cum Caligine vellet difputare, in certamenque cum ea descendere; nam & ipse & verba ejus confestim absorberentur. Major infania hominis, cum Deo in congressum, & contentionem, sese immissentis; quippe qui certo citius immensitate illa impenetrabili sit absorbendus.

21 & nunc] ve-yattab aptum inflantiæ ac conclusioni. Argumentum a minori. Quod si oculo sixo suspici nequeat radians lumen cœlorum, quum, per ventum pulsis nubibus, Sol nobis ab aquilonibus detectus veluti micat; quanto magis in Deo gloria inaccessa præfulgeat?

petivisti, quid dicturi si- 20 An narrabitur illi, quum loquar?
mus Illi.
ib. Nos! Nobis quidem Si quis dixerit, sane absorbebitur.

formidolofior illa caligo 21 Et nunc non intuentur lucem, quam Deus fibi circumfudit, quam ut adversus Quum splendidior illa in plagis æthereis;
eam oculos attollere, neVentusque transiit, & purgavit illas,

²² A Septentrione aurum venit.
Super Deo terribilis Majestas;

23 Omnipotentem non comprehendere vale.

Magnus est robore ac judicio; [mus;
Et magnitudine justitiæ non opprimit.

24 Propterea timebunt eum homines;
Nihil videt omnes fapientes cordis.

Admirabilis fententia, omnes numeros fublimitatis explens. ib.

que pe

redditu

indutui

hod we-

corem

flibus 8

23 C

primari

interius

fcil. ve

dem att

Speciati

qui se si

dis & ex

ve-rab z

tus justit

primet,

aut info

fententia.

tam, inf

peratam

fensui, q

enim est

ib. ju

ib. m

ib. intuentur] lo rau non vident, i. e. videre nequeunt oculis apertis. Vel potest esse Particip. Pass. antiqua formæ pro ravui. Et nunc non visibile lumen, i. e. non patitur se acri & inconnivo oculo adspici. Eodem redit.

ib. fplendidior] bahir, candidus, fplendidus, usurpari solet de luce acrius micante, ita ut prægravet quodammodo, vel ordinariam lucem vincat.

22 aurum] Per zahab hic intelligas lucem folis ferenissimam, liquidissimam, & aureo fulgore rutilantem. Sic Zach. iv. 12. zahab pro oleo slavo & splendente. Apud Arabes, Græcos, & Latinos, Aurum in cœlo rutilante concelebratur. Vid. An

ib. a feptentrione] Ab Aquilon cœlos persante & tergente. Vid. An

Annotationes ad Cap. XXXVII.

4 lo jevakkeb-em] Vulgat. Non sed investigari nequit. Videtut investigabitur; Sonus quidem auditur, legisse jevakeb. Affixum tam sensul.

ים ופאמר מהדנאמר פו הודיענו מהדנאמר לו ghódiy-enu, mah nomar lo; lo nayroc mip-pens hofec. לא נערך מפנירחשך: 20 ba-jesuppar l-o, ci adabber? im amar if, ci jebullay. אם אמר איש כי יבלע: אור לאדאו אור בו עתה לאדאו אור צו עתה לאדאו אור babir bu baf-Jebakim; בהיר הוא כשחקים ורוח עכרה ותטהרם: ve-ruat yaberah, vat-tetahar-em, יאתה במצפון זהב יאתה 22 miz-zapon zahab jerteh. על־אלוה נורא הוד: val eloah nora bod; מצאנהו לא מצאנהו 23 faddai lo meza'nu-bu: שגיא כח ומשפט saggi coat u-mispat; ve-rob-zedakah lo jeyanneh. ורב־צרקה לא יענה: באוהו אנשים 24 la-cen jereu-bu anajim;

ib. [uper] yal eloah, quod plerifque penes, apud Deum, rectius hic redditur, super Deo. Signat eum indutum majestate; ut, Pf. civ. 1. hod we-badar labasta, gloriam & decorem indutus es. val super, in vefibus & ornatu folemne.

לא יראה כל־חכמי־לב:

CAR RAY

23 comprehendere] Verbum maza primario est pergere, pervadere, & interius penetrare. 2. Invenire; scil. vestigando & penetrando tandem attingere, post longum laborem. Speciatim deprehendere aliquem, qui se subducit, & conspici negat.

ib. judicio] Sc. in judiciis exercen-

dis & exequendis.

lu-

nt,

tis.

uæ

vi-

· fe

Eo-

dus,

uce

avet

cem

elli

qui

ilan

pro

Ara

m it

.An

ilon

, An

detur

tam ensui

ib. magnitudine] Vel reddi potest ve-rab zedakab, at idem quoque multus justitiæ, i. e. justissimus; non opprimet, non ejus est injuste vexare, aut insontem opprimere. Infignis lententia, qua Dei potentiam infiniam, infinita justitia & bonitate temperatam effe infinuatur. Idem ha-

4

bes paulo aliter enunciatum. Cap. xxxvi. 5.

lo jireb col bacme leb.

ib. opprimet] Nempe fine causa, vel innocentem. yinnah absolute, vim facere, opprimere, &c. Cap. xxx. 13. Exod. iii. 7. Pf. ix. 14.

24 propterea] Gravissima Gnome; in qua appositissime finem fecit vir zelo Dei flagans, idemque moderationis, prudentiæ & solidæ acrimoniæ absolutum exemplum.

24 nibil] lo hic Substantive, ut fæpius in hoc libro fumendum. Inde grandi figura subnascitur; Nihilum, to under, vidit omnes vel fa-

pientissimos cordis.

ib. sapientes bacam primario, solide compactus, secundario, sapiens fuit. Est itaque hacam leb, proprie, wvxivos The xagdiar, & infignem femper sapientiam resonat. Vid. Job ix. 4. Prov. x. 8. & xi. 29. Exod. xxviii. 3, &c. &c.

ANNOTATIONES ad Cap. XXXVII.

lensui, quam metro, officit: Neque pericopa. Suspicor etiam kol-o in mim est quo referri possit in tota hoc versu esse Correctionem 78 kol in versu primo hujus Per. quæ e margine in textum translata est.

6 gefem] Heb. ve gefem matar, ve-gesem mitrot. Prius illud ab incuria Librarii profectum, vix est ambigendi locus. Oftendit quoque metrum metarot non stare in regimine, nec legi oportere mitrot. Recte proinde Cl. Clericus, atque imbres (vel imber pluviarum) potentia ejus. Sunt tamen, qui in recepta lectione adeo nihil mendi vident, ut in ipso mendo gratiam & proprietatem agnoscant. "Repe-"titio hæc, inquit Com. noster in " Repe-" descriptione imbrium Hyberno-" rum vel maxime ad rem facit, at-" que genuinum temporis Brumalis " Characterem adfert, quippe quod " continuis imbribus, iisque vehe-"mentioribus, fœtum." Qui talibus delectantur, næ illos suas sibi delicias habere facile permitto.

Sed & aliam Emendationem propono: hæretur enim adhuc in constructione. Deleto priore illo vegejem, & mutatis punctis in vozzo, quid si legendum?

n

VE

fit

So

du

fug

ve,

Att

20.

Sol

ocu

pul

XIX.

telpor

qui I

fum,

descer

confil

his fa

ad ten

ficieba

tatis,

operib

lucens

ci las-seleg jomar, heve arez, matar we-gesem metarot, yozzu.

Cum dicit Nivi, esto in Terra; Pluvia & Imber pluviarum, vehementes estote.

9 heder] Legendum videtur hodarot. Sic LXX. ο ταμείως, item Vulg. ab interioribus. hodéret penetrale Efech. xxi. 19.

Per. 22. miz-zapon] Egregio huic loco multum gratiæ & venustatis suæ ex metri notitia restitutum agnoscet æquus Lector, quæ nimium quantum perierat per inconcinnam illam Periodorum divisionem, quæ hucusque obtinuit. Sentis, credo, vel primo aspectn, prius hu-

CAP. XXXVIII.

ARGUMENTUM Cap. XXXVIII.

Ultimus hicce actus exhibet geminam apparitionem, Disceptationemque Dei e turbine, qua interminabilis hæc lis & contentio ita finitur,

quemadmodum par erat; atque Homo pius, quem dolores infiniti, & confcientiæ intaminatæ puritas, ulterius evexerant, quam reverentia Deo debita postulabat, ad officium placide reducitur, Creatoris immensitate ei ante oculos proposita, & clementissimis interrogationibus, provocationibus, deductionibus, vivo sub lumine & sensu convictionis, insi-

Et respondit Jehovah Jobo ex turbine, & dixit;

ritionem, Disceptatio- 2 Quis hic obtenebrans confilium, nemque Dei e turbine, In verbis fine scientia?

nuata. Habes, ni fallor, uno verbo, universam œconomiam quatuor capitum, in quibus per mihi mira sepe visa, cum materia, statui questionis, quæ tantis animorum motibus disceptata suerat, non directe respondens; tum tractatio ipsa, tam longe, late, lente circumducta, at que in monstrorum formidolossissimorum descriptione desinens. Alite

Accing

jusce periodi colon præcedentem atheris serenati descriptionem cumulare, nec omnino ab eadem divelli oportere.

ib. zahab] Cum Aurum sumi posfit vel pro aurea luce Solis, vel pro Sole ipfo, aureum globum referente, posterius prætulerim, ut scenæ, quæ

hic instruitur, aptissimum.

10.

tur

wy.

ret

gio

Ita-

um

mi-

cin-

em,

tis,

hu-

ine,

erbo,

r ca-

a fæ-

uæfti

otibus

e re-

tam

a, at fimo-

Alita

cing

ib. miz-zapon] Habet nescio quid duri illud, venit a septentrione, pro e nubibus ab aquilone dispersis ac fugatis. Vox zapon, a zapan abscondidit, primario significat adytum, locum fecretiorem interioremve, quo aliquis abditus delitescit. Atque ita usupatur zapun Esech. vii. 20. Eam vim & hic retinendam puto. Nempe e zapon venire dicitur Sol, quum, qui antea occultatus, oculique hominum subductus fuerat, in conspectum prodit. Eandem pulcherrimam imaginem habes P/. xix. 7. ve-bu, ce-hatan, joze mebuppat-o, Et ille, sicut sponsus, exit de thalamo ejus. Reddas itaque. Ex occulto venit Sol, vel Splendor.

ib. jeteh] Verbum atah adhibes tur in magnifico illo & splendido adventu Dei, cum Myriadibus Sanctorum ejus, Deut. xxiii. 2. Quin & eidem inesse videtur vis quædam, ut nec opinato invadentis, ita quoque perrumpentis quafi, & omnem oppositionem rervincentis, quæ sensui a nobis dato mirifice quadrat. Vid. Job. xxx. 14. Prov. i. 271 &c. &c.

23 saggi] Hanc periodum sic interpungit doctissimus Commentator, Magnus est robore; & judicio ac magnitudine justitiæ non opprimet. Aliter versio Anglicana, quam vide. Pluribus, opinor, arridebit ea commatum distinctio, quam commendat metrum; quum fic & roundior exeat fententia, & oppositio sit ve-

nustior.

לח

ויען־יהוה את־איוב מןיהמערה ניען־יהוה את־איוב מןיהמערה t vaj-jáyan jahvoh et-ijob has-seyorah, vaj-jomar; ויאמר:

> mi zeh mabsic yezah, 2 מי זה מחשיך עצה be-millin beli dâyat? במלין בלידרעת:

tesponderi non debebat, nempe, illi qui Deum in certamen & congressum, vocaverat toties; nec cum eo descendendum in abditas rationes confiliorum divinorum, ob quas bohis fæpe mala immittuntur, malis ad tempus permittuntur bona. ficiebat, ut cum sensu propriæ tenuitatis, immensa Dei magnitudo, ex operibus creationis splendidissime relucens, ei paulo fortius admovere-

tur, fadioque ex Patre luminum profecto, sese menti hominis religiofiffimi penitius infinuaret. Hoc Elihu in postrema Oratione, non fine numine, admirabiliter facere conatus fuerat; & credibile, cum reliquam viri reprehentionem, tanta æquitate temperatam, Nostrum adfecisse; tum imprimis partem illam novissimam Eum tetigisse, ubi hinc caliginem profundissimam & impenik

Mm

netrabilem, qua fummum Numen se suasque vias abscondit; illinc lucem gloriosam & inaccessam, quam nulla creata acies suspicere, nedum sustinere ac propius inspicere, queat, inculcatum iverat. Hæc videtur causa vel unica, vel præcipua, quod Jobus & placide audiverit disserentem, & silentio suo castigationes tam cordatas, ac graves, comprobaverit quodammodo: se modum haud servasse in acerrimis illis desensionibus sui, jam

NOTE.

persentiscere incipiens.

t Jehova] Depoposcerat Jobus ter quaterve publicum veluti con-

greffum cum Deo, in quo Causam fuam exponere posset. Cap. ix. & xiii. & xxiii. & denique Cap. xxxi. fub finem. Amici non bonam conscientiam interpretabantur, sed contumaciam. Ipfe Elihuus tantam confidentiam, ut par erat, reprehenderat acriter. Datur tamen honori Viri, quod dari posse negabatur, & Deus, velut de Throno descendens, cum homuncione disceptationem habere non dedignatur, eumque inter-rogationibus lentis, & fumma clementia temperatis, pacat, tranquillat, ad submissionem sedatam revocat, fimulque victorem causæ declarat, citra Causam Jobum tam diu vexatum fuisse, suomet testimonio confirmans.

ib. turbine] Qui more parabolico conscriptam esse hanc Historiam opinantur in hoc sorte acquiescent, ad cam adscita esse ornamenta Dramatis vel Tragcediæ, quibus non nimis presse insistendum.

2 obtenebrans] In media luce, at-

netrabilem, qua sum- 3 Accinge, age, sicut vir, lumbos tuos:
mum Numen se suasque
vias abscendit: illine luvias abscendit: illine lu-

cem gloriosam & inac- 4 Ubi loci fuisti, quum fundarem terram? cessam, quam nulla cre- Indica, si intelligentia polles.

dum sustinere ac propius 5 Quis posuit mensuras ejus? nam nosti: inspicere, queat, incul-Aut quis extendit super ea lineam?

videtur causa vel unica, 6 Super quid bases ejus demersæ sunt? vel præcipua, quod Jobus & placide audiverit

Aut quis jecit lapidem angularem ejus?

disserentem, & silentio 7 Quum cantillarunt simul stellæ auroræ; suo castigationes tam corEt clangerent omnes filii Dei.

8 Et obsepsit valvis mare?

Quum erumperet illud, ex utero exiret.

9 Quum ponerem nubilationem vestem ejus; Et densam caliginem ejus fasciam.

Poneremque vectem & valvas. [ge

que adeo ex luce fibimet tenebras offudisse dicitur Jobus, qui lucem gratiamque fibi concessam, in contrarios usus effectusque, per effrænem luctum, perque nimis ardens studium innocentiæ suæ, adversus injustas criminationes, defensandæ, converterat.

3 accinge] Ironia amica. Ridentur illæ animofissimæ Jobi voces, quibus se cum ipso Deo congredi cupere toties indicaverat, quin aciem quasi instruxerat; Sed ita ridentur, ut simul eluceat, non ab irato Judice, sed a Patre, & medico mitissimo, aculeum huncce admoveri.

4 fundavi] Sublimis & pulcra Imago, qua Orbis terrarum cum ædificio magnificentiffimo comparatur.

5 mensuras Mensuræ & linea, figurata dictio, qua Dimensiones designentur, & norma exactissima Divinæ hujus substructionis, quam nulla acies creata assequatur, nedum exequatur.

6 bases] Cum mensuris & linea

arc Bafe luto ang um mar Em niun fint quo cem pho ftrat 8 inclu mun gura vafti ction ti, 8

delin

cavit

fævi

posse

ib

אור־נא כנכר חלציך 3 ézor-na, ce giber, talaze ca; wefalteta, we-bodiy-eni. ואשאלך והודיעני: איפה היית כיסדי־ארץ 4 spob bajita be-josd-i ârez? bagged, im jadayta binab. הגד אם ידעת כינה: כי תרע 5 mi fam memadde-ba? ci teday: ó mi natab yak-ba kau? או מידנטה עליה קו: על־מה אדניה הטבעו 6 yal-mab adam-ba botbayu? ó mi jarah eben pinnat-ah? או מידירה אכן פנתה: ז be-ron jatad cocebe boker; ve-jariyu col-bne elobim. ויריעו כל־בני אלהים: 8 vaj-jasec bi-dlataim jam? ויסך בדלתים ים bé-gib-o, me-rebem jeze. בגיחו מרחם יצא: ישומי ענן לבשו 9 bé-fum-i yanan lebuf-o; vá-yarapel batullat-o. וערפל חתלתו: יואשבר עליו חקי 10 va-ejbar yal-av tukk-i; v-asim berit u-delataim. ואשים בריח ודלתים:

architectonica concinne junguntur Bases, (profundius mersæ, velut in luto; ex vi verbi tabay) & Lapis angularis, Frontispicium & Fastigium hujus ædificii constituens, sirmans, ornans.

3

n

di

n-

to

1-

ra

a-

es

na

m

e-

7 stellæ] Angeli pulcherrimo Emblemate stellarum Auroræ insigniuntur, partim quod lucidissimæ sint originis & naturæ; partim quod, sub aurora mundi creati, lucem primogeniam, ut totidem Phosphori præcurrerint quasi, atque illustrarint.

8 Obsepsis] Quis mare alveo suo inclusit, quum ex utero velut primum erupisset? Excellentissima sigura, aliquot versibus contexta, ad vasti Elementi miraculosam productionem, exclusionem ex utero veluti, & inclusionem intra justos sines, delineandum.

ib. valvas] Terræ finibus & concavitatibus inclusit, ne quaquaversum sævire, & diluviem stragemque serre posset. ib. quum erumperet] Ubi e visceribus terræ expressum suit mare.

o fasciam] Insistitur in Metaphoram sœtus ex utero educti, & cum cura suscepti, a sapientissima Nutrice, Natura. Pingi videtur mare, intra sedem & Elementum suum ita coercitum per Atmosphæram, (vanan & yarapel) haud secus ac infantulus linteis fascissque suis involutus.

no dimetirer] tok statutum, designat sinem, terminum, quo quid
circumscribitur. Jabar, frangere,
est frangendo metiri. Admirabile
lumen Orationis, Frangere modum,
pro frangendo constituere, præsinire.
Non minus lumen Veritatis; nam
mari tumido, & in cœlum consurgere molienti, sluctuum infractio,
yal-av supra ipso, præsentissimum
ponit modum, ita ut mox mole ruat
sua, atque in sese residere cogatur.

ib. vectem] Per vectes & valvas defignantur repagula validissima, Litora, arenæ, montes, quibus tanta illa vis ac ferocia refringatur.

Mm 2

ואמר

la geon galle-ca, superbia fluctuum tuorum, mare aquarum volvens, oculis subjicitur.

ib. buc usque] Vocula 13 Ut apprehendat alas terræ; pob origine est substantiva, os, id est, oram figad oram hancee venies, & non ultra; est vis injalit hæcce ora ponet fe, est vis extus retundens, nem. Absolute Jut.

mij-jame-ca præ diebus tuis, i. e. eo quod dies habeas numerofos, ipso mundo mecum antiquior fis. Ironia.

ram & Lucem matutinam tanquam famulas tiæ, humana potentissime regentis, ministras, quæ justa Numinis alacri aure

& pede capessant quotidie, stationesque suas nunquam intermittant.

13 apprehendat] Lux matutina alas terræ velut apprehendit, quum subito diffunditur, inionidialai, per Hæmispherium, & oculi niciu ab extremitate una ad alteram se penetrat. Concinit cum præced. in quibus Lux diei pingitur velut Dei ministra, cui demandata sit illa provincia, alas terræ quotidie arripiendi, ad improbos inde, tanquam fordes & pulverem, excutiendos; & opera tenebrarum, cum Lucifugis illis, confundenda ac diffipanda, Imago sublimis, sensusque uberior.

14 convertat se] Terra se in no-vam faciem, ut lutum sigilli (sc. ut cera sigillaris, ad omnem formam facilis, quin & delebilis, fi-

11 elationi] In formu- 11 Et dicerem, hucusque venies, nec perges; Et hoc opponet se elationi fluctuum tuorum. commotum, & montes 12 An ob ævum tuum præcepisti Auroram esse?

Affignafti luci matutinæ locum fuum?

Et excutiantur improbi ex illa.

nans, ut ergo yad pob 14 Convertat se illa ut lutum sigilli; Et illæ fistant semet tanquam vestimentum.

tus refrænans, ita po 15 Et prohibeatur ab improbis lux eorum; Brachiumque celfum confringatur.

atque refringens, maris 16 Num venisti usque ad salebrosa maris? Et in penitissimo abyssi ambulasti?

12 ob ævum tuum] 17 Num revelatæ tibi portæ mortis? Et portas umbræ mortis vides?

& 18 Intelligis usque ad latitudines terræ? Indica, si nosti universitatem ejus.

ib. pracepisti] Auro-19 Ecquænam via, ubi habitat lux? Et caligo, ecquisnam locus ejus?

introducit, & Providen- 10 Ut capias illam ad terminum suum; Et ut distinguas vias domus ejus.

> mulque apta ad novum characterem recipiendum) convertit, illucescente

> ib. & illa] Sc. aurora & diluculum, boker & Jahar, fiftunt fe in ftatione, in gradu, in ornatu decenti & magnifico, quam vim jitjazzeh exerere solet. Vid. Prov. xxii. 29. Zach vi. 5. Jer. xlvi. 4, &c.

> ib. veftimentum] cemo lebuf, ad splendorem, pompam, decus pertinet. Vid, Eftb. vi. 8, 9. Efai lxiii. 1, Pf. civ. 1, 2.

15 lux eorum] Sc. Auroræ & diluculi, quorum Lux improbis subduci videtur, quatenus eam suspicere læto vultu haud sustineant, sed contra eam reformident.

ib. brachium] Aurora brachium improborum, in facinora audax & Nosti

erectum. & tenebi n, & fc neant. 16 fall tor. Vul mylei . Aliis, Pro 17 Nu dhuc & iditur, f mortis, CI as prot ortæ. 18 lati

am, quoi

udo & am

19 babit

it, tentoi

סיף

ו ואמר עד פה תבא ולא תוסיף עם-omar, vad pob tabo, ve-lo tosip; יו ואמר עד פה תבא ולא תוסיף "po" jajit bi-gon galle-ca.
ופא ישית בגאון גליך: "lebá-mij-jame-ca zivvita bóker?"

יבעתה שחר מקומו: jaddaytah Jatar mekom-o?

ולאחוז בכנפות הארץ 13 le-ebox be-campot ha-ârez; [ah. ישנים ממנה שיפ-jinnayaru rejayim mimm-enm

חותם ⁴ tithappec ce-domer hotam;

ve-jitjatzebu cemo lebuj.*

אורם בין יומנע מרשעים אורם זי אורם נימנע מרשעים אורם יומנע מרשעים אורם יוארוע רמה תשבר: u-zeroy ramab tiffaber.

ובחקר עד־נבכי־ים 16 ba-barta yad nibct-jam?

נבלי ובחקר תהום התהלכת!

"b'-heker tehom bithallacta?

"ba-niglu le-ca Jayre mâvet?

"bé-Jayre zalmavet tireb?

"bé-Jayre zalmavet tireb?

והתכננת ער־רחבי־ארץ 18 bitbonanta yad ratbe ârez? bágged, im jadayta cull-ab.

: וכי תבין נתיבות ביתו שפ-ci tabin netibot bet-o.

trestum, debilitat, quum noctem tenebras fugat, quo minus grassaii, & scelera sua perpetrare, sustineant.

16 falebrofa] nibes varie exponitur. Vulg. Profunda maris. Lxx.

πηλώ θαλάσσης. Aliis, Fontes.
Aliis, Profunditates. Origo incerta.
17 Num, &c.] Ad profundiores thuc & horridiores tenebras subfilitur, sc. ad Regionem infimam motis, cui, sigura in omnibus linguis protrita, adduntur ostia & tota.

18 latitudines] Intelligisne teram, quousque ea late exporrecta ceat? Latitudo terræ, hic ampliado & ambitus ejus.

19 habitat] Ubinam jiscon habit, tentorium fixit, ounste, & incipem occupat sedem? Quænam illa via, qua Lux habitat, tentorium veluti suam per universitatem rerum expandens? Indica, si potes, regulas motus, quibus Elementum illud omnium subtilissimum, simplicissimum, mobilissimum, vividissimum uno momento Cœlum & Terras percurrat atque perlustret, absque ut a recta, quam tenere debet, via sese dessectat vel atomus. Habes interrogationem simplicem quidem illam, sed quæ simul omnem humanam aciem infinitum quantum transcendat.

20 ut capias] Ut tum hane, tum illam, sc. lucem & caliginem, finem præstitutum observare cogas.

ib distinguas] Distincte intelligere facias, vel signes, notes, indices itinera Domus cujusque earum. Lucem & Tenebras pingit, ut duas vi-

cinas, prout funt; quibus 21 Nosti, quod tunc natus fis: tamen suns ita depactus fit terminus, ut eum hinc ant; fua affignata & diffincte notata Domus, as stratas, quasi ad regulam constantissimam erceantur.

21 Nofti] Nostine hæc. tus fuifti, & annofissimus es? Aderas feilicet in rerum intime perspexisti. Ironia gravis & venusta.

numerofissima longorum infinitorumque annorum feries.

22 An Thefauros] Fifinuatur, Naturæ pro 29 E ventre cujus exiit glacies? gura fublimior, qua infundissimum finum folo riri claudique.

nimbos.

23 arcti] Tempus Arcti & Dies Congressus de Hyeme & frigida tempestate capienda sunt, quum bruma, horrida, minax, bellum velut infert terræ, inter ventorum fremitus, & nivium grandinumque glomeratos

24 lux] Fulgur. Sunt qui ad Lucem, & flatum omnem ventorum, quaqua versum se spargentes, & dividentes, referunt. Ad fulgura potius & ventos procellosos series vocare videtur. Qua ratione fiunt fulgura, procellæ, corufcationes, ventorum concertationes?

25 canalem] teyalah tubus & aquæ ductus, de canalibus intelligi potest, quibus pluvia in aere quasi corrivata defluat. Subest species Oxymori, nam fetep exundatio tunc locum habet, quum aqua extra al-

Et numerus dierum tuorum multorum ex-& hine egredi neque- 22 An venisti ad Thesauros nivis?

Et Thefauros grandinis vidifti? intra cujus netibot, vi-23 Quos comparsi in tempus arcti;

In diem congressus & prælii.

motus, accuratissime co- 24 Ecquænam via, qua se dividit lux? Diffundit se Eurus super terram?

quandoquidem tunc na-25 Quis divisit imbri inundanti canalem? Et viam fulgetro tonitruorum?

Creatione, & Naturam 26 Ad pluendum super terram, ubi nullus vir: Defertum, in quo nemo homo.

ib. numerus] Est tibi 27 Ad satiandum vastitatem & vastitiem; Et ad micare faciendum eam scatebram her-28 An est pluviæ pater? bæ.

Aut quis genuit guttas roris?

Et pruinam cœli, quis peperit eam? nutu Omnipotentis ape- 30 Tanquam lapide aquæ semet occultant;

Et facies Abyssi vinculis semet constringun

veum egressa sine lege fertur. S imber vehementior fine lege fer videtur, & tamen teyalah Canali tubo suo, sub Dei nutu, manet q ercitus, atque constrictus.

ib. divifit In pillag allufum rivulos.

26 ad pluendum, &c.] Significa videtur vehementia inundationi ejusque magnitudo exaggerari, qu etiam fiticulofis & desertis ir Inculcatur qu gandis fufficiat. que, nunquam fine admirabili pientia utres cœlorum effun maxime Providen atque vel am universalem Numinis cun sustinentis tum notari posse, que in fola & vasta locorum sese exo rant, ad iis quoque lætam fertili

tem add 2600 vaftitas · tæ incul ib. fc refert ac bram aq gura, fo cepta, i ariditate

largis im

28 Am

vel protri

ploratiffir

rem, gla nius guti

indicare I

30 lap

aquam in

תולד בין בין בין jádayta, ci az tivvaled: ú-mispar jame-ca rabbim. ומספר ימיך רבים: בי שלנ מלבים ba-bata el-ozerot Jaleg? v-ozerot barad tireb? ואצרות ברד תראה: ילעת צר חשכתי לעת צר 23 afer hafaeti le vet zar: le jom kerab, u-milbamah. ליום קרב ומלחמה: אי־זה הדרק יחלק אור 24 ב zeb bad-derec, jetalek or? jápez kadim vale árez? יפין קרים עלי־ארץ: מי־פלג לשטף תעלה 25 mi pillag laj-Jetep tevalah? vé-derec la-baziz kolot? ודרך לחזיז, קלות: לארשי על־ארץ לא־איש 26 lé-bamtir val arez, lo-ij: midbar, lo adam b-o. מדבר לא־אדם בו: ים ביע שואה ומשואה (בישביע שואה ומשואה toab u-mefoab; ú-le-hazmit moza defe. ולחצמיח מוצא רשא: 28 bá-jef lam-maiar ab? או מי־הוליד אנלי־טל: o mi hotid egls tal? הקרח אצי ים ושם 29 mib-beten mi jaza bak-karat? וכפר שמים מי ילדו: u-cepor Jamem, mi jelad-o? יתחבאו מים יתחבאו 30 ca-eben máim jithabbâu; u-pent tehom jitlaccadu. ופני תהום יתלכדו:

em addendam.

III.

ex-

iftat.

vir:

her-

[bx.

t;

igun

fer

nali

et o

um :

nifica

tioni

s in

r qu

oili

effun

riden

cun

quu

exol

ertili

26 vastitatem, &c.] soah u-mesoah, vastitas vastissima, est Periphrasis tertæ incultæ & desertæ.

ib. scatebram] moza se omnino resert ad Fontem, exitum, scatebram aquarum. Hinc, sublimi sigura, scatebra herbæ tenellæ concepta, in ipsa vastitate & siticulosa triditate desertorum, ubi Deus eam largis imbribus exsaturavit.

28 An est, &c.] Considera mihi vel protrita illa, & quæ omnibus exploratissima habentur, pluviam, rom, glaciem, pruinam. An vel umus guttulæ proximam Originem indicare possis?

30 lapide] Miraculum frigoris,

Iut marmor, adstringentis, pressur adhuc urgetur. Illustres siguræ. Tanquam lapide, &c. Nempe aquæ, in Lapidem duratæ, semet sub glacie, ejusque crusta marmorea, recondunt. Allusum sorte ad Originem Thematis baba, Latuit sub vase opertorio.

ib. facies] Tota superficies Abyssiconstringitur nempe vinculis glacialibus. Etiam vasta maria, quæ late se fundunt, velut sub srigore vincta attinentur. Confer Cap. xxxvii. 10. Adde Ps. cxlvii. 17. mittens glaciem suam, cepittim, ut frusta; sic vulgo a patat, rectius a capat ligavit, ut Glacies dicatur Ligamina, & vincula rigidissima injicere.

חתקשר

31 sideris calidi] De 31 An religabis amcenitates sideris calidi? eimab & cesil multa flu-Auatio. Prius verifimiveris & æstatis prænuntia, posterius sidera brune vernam apertionem terræ conftringes rurfus frigore hyberno? & hy-34 Num attolles ad nubem vocem tuam? emis constrictionem verno tempore resolves? i. e. mutabis ?

32 zodaicum] De maz-Ex conjectura, prius de Zodiaco accipiendum, posterius non tam de Pofiliis metuentibus æquore tingi, quam quidem He-Polo nostro fidereo uni-Certe verbum verso. gem, jucundam fistit imaginem omnium fiderum in spatiofissimum æ-

theris campum eductorum. Magnificentissimum spectaculum, atque huic seriei, si non unice, præcipue

saltem, aptum.

ib. nosti] Nosse hic valet Pernovisse, & intime perspectum habere.

ib. fatuta] Motus ordinatos, &

perenni lege præfinitos.

ib. præfecturam] Aliis, Dominium & potestatem. Cœli Divinitus quasi præfecti sunt terris, non, secundum vanitatem Astrologicam, per fatales influentias, sed per causas Phyficas.

34 Num, &c.] Grandis imago. An ut ego, ubi voles, tonitrua ac fulmina ciere potes? (Confer Jer. x. 11. & alia ubi kol, vocem, sonare tonitrua nemo ambigat.) Et agmine aquarum, & nubium conglobatarum velut veste nigra te in-

Et vincula trahentia sideris torpidi resolves? liter fignat fidera caloris, 32 An educes Zodiacum in tempore fuo? Et Circitorem cum filiis suis deduces eos?

male frigus ferentia. Tu- 33 An nosti statuta cœli?

Num disponis præfecturam ejus in terram?

Et impetus aquarum operiet te?

cœli & naturæ ordinem 35 An emittes fulmina & ibunt?

Et dicent tibi, Ecce nos!

zarot & vaif nihil certi. 36 Quis posuit in jactibus vagis sapientiam? Aut quis dedit Phænomeno distinctam intelligentiam?

lo arctoo, cum suis sibi 37 Quis scribere facit nubes in sapientia? Et utres cœlorum quis effundit humi?

misphærio Boreali, seu 38 Quum constatur pulvis in fusum quid, Et glebæ molles ferruminantur.

tant-em, duces velut gre- 39 Numquid venaberis leænæ prædam? Et animam leunculorum explebis?

> volvere? Vid. Pf. xviii. 12, 13 ubi cernere est tonantem Deum aquis effusis velut cinctum & co opertum.

35 emittes] Ministros & Satellite quasi cernis tremendi solii, qui Just Numinis capessant, atque ad vocen

ejus læti profiliant.

36 jactibus] tuhah jaculatio, jacu vagus. Hinc emergit adspectus serie congruentissimus; Quis posuit jactibus vagis fulminum, tonitru rum, imbrium, fapientiam, fol dam & firmam rationem, ac gem motus? & quis dedit paropire rebus subito apparentibus, & mo disparentibus, intelligentiam? ut i agant, ac fi intelligentia polleren scirentque quando, quomodo, quousque vires suas exercere deb ant. Secui figura mera, phantali

vel a qua, 35 terran ac qu vestig foum bere. quis je chanic 37 brium terram quis u incuba 38 : præced velut 1 ex illis

cit, c

lem m

Tactæ

ל מעדנות כימה s ha-tekajfer maydannot cimab? o mosecot cesil tepattet? או־מושכות כסיל תפתח: מזרות בעתו 32 ha-tozi mazzarot be-vitt-o? ve-yaif yal bam-ba tanbem? ועיש על־בניה תנחם: שמים אקות שמים 33 bá-jadayta tukkot Jamem? im tasim mistar-o ba-arez. אם־תשים משטרו כארץ: אל לעכ קולך 34 bá-tarim la-yab kol-eca? ve-Jipyat máim tecass-eca? ושפעת־מים תכסך: וילכו ברקים רילכו 35 ha-tefallat berakim, ve-jelecu? ve-jomeru le-ca, binn-enu! ויאמרו לך הננו: מי־שת בטוחות חכמה 36mi Jat bat-tubot bocmab? o mi natan las-secvi binab? או מידנתן לשכוי בינה: בחכמה בחכמה מייספר שחקים בחכמה נחכמה בחכמה בחכמה vé-nible samem mi jascib? ונבלי שמים מי ישכיב: עפר לכוצק 38 bé-zeket yapar lam-muzak; ú-regabim jedubbáku. ורגכים ידבקו: מרף ללביא טרף 39 bá-tazud le-labir târep? ve-bajjat cepirim temalle? וחית כפירים תמלא:

vel apparens fubito in aere res aliqua, phænomenon cœlefte.

II.

res?

152

am?

m?

in-

13

eum

CO

ellite

Juff

ocen

jactu

ferie

it i

itruo

fol

c le

opera

mo

ut it

eren

o, deb

ntalia

)uut

35 scribere facit] Quis eos facit terram largo imbre radere vel arare, ac quasi perscribere, sulcis, notis, vestigiisque impressis? Ita Græci suum yeosper, & Latini quoque scribere, transsulerunt. Vel simplicius, quis jesapper enarrabit rationem mechanicam nubium, &c.

37 effundit] jascib hic signat imbrium effusionem, sive descensum in terram. Vid. Exod. xvi. 13, 14. quis utres coelorum profundit, vel incubare facit terris longo sluxu?

præced. connectenda: Quis nubes, velut lagenas, in cælo collocat, ut ex illis depluat, cum terra indurescit, quum pulvis fusus est in susilem massam, & glebæ molles compactæ sunt?

ib. ferruminantur] Verbum dabak, ferrumen confignans, ad duriffimam cohæsionem & compactionem translatum.

39] Ab inanimatis Naturæ miraculis nunc demum transitur ad animata, in iisque perlustrandis lento
gradu proceditur. Hinc novi capitis
initium sumendum potius quam post
Per. 41. res ipsa evincit; nec alia unquam divisio obtinuisser, nisi Per. 36.
ad Hominem suisset tracta, cui
unum alterumve saltem animal in
hoc capite addendum judicarunt.

ib. nunquid] Rogatur Noster, an ipse forte venatorem animum Leænæ indiderit, cum sagacitate, celeritate, & virtute intrepida, &c. & leonum juvenum appetitum inexplebilem saturaverit? bajjab vitam & nepes animam, pro animali appetitu venire certissimum.

Nn

41 wenationem] zed 40 Quum subsidunt in lustris; venatio, pro Cibo vel Esca alibi quoque occurgrande vocabulum, heic loci non fine Emphasi positum. Est nempe Avis hæc carnivora quidem, sed tamen ignobilis, ignava, imbellis, nil minus quam prædatrix, unguibus & rostro Et ei tamen indidit vehemens. Deus vim artemque prædandi, longe diversam quidem illam ab Aquilarum nobili, ac regio velut, impetu; sed in quo sagacitas, & indufiria indefessa, se exerit; vel poti-

Sedent in tugurio ad infidias. rit; est tamen ubique 41 Quis parat corvo venationem suam? Quando pulli ejus ad Deum clamitant;

Errant eo quod cibus nullus.

us Naturæ instinctus admirabilis, qui huic volucri despicatissimo & vagabundo, præ aliis, inditus.

A

14

Com

ment

que p

& ve

omni

metu.

cultas,

Lucin

trumq

tura d Afynd

fætus,

vim L

fiffima

pera.

I Sam

tes co

Gravit

dunt,

violen

ib. clamitant] In verbo jefavveyu, vociferantur, Figura, qua corvi pulles clamore suo Deum quasi altorem invocasse, infinuatur.

C A P. XXXVIII.

NOTÆ.

1 enisum] Naturæ consulti diligenter observarant, cervarum conceptus partufque octonis mensibus inclusos, ad statum fixumque tempus anni. Quidni vero id Jobus novisset, quod nulli non obvium, & fa- 4 cile intelligi observari-que possit? Respondeo, non agi de otiofa & me-

re speculativa cognitione, sed de ea quæ Deo propria est, qua res omnes fimul dirigit, ac gubernat. vero absque singulari Dei custodia brevi deficeret hoc genus, inter mille pericula, quæ vel a venatoribus, vel a feris, illi imminent: Ut ipsas matres taceam fœtus fæpe fuos in discrimen adducere. Cervinum genus semper in meru, in suga, in saltu, in periculo abortiendi. De Ibicibus Rupicolis idem hocce cuivis longe periculofius adhuc occurrit. Accedit difficillima Lucina, quam

Nostine tempus partus rupicaprarum? Enisum cervarum observas?

2 Numeras menses, quos compleant? Et nosti tempus partitudinis earum?

Curvant fefe, fœtus fuos excludunt, Dolores suos emittunt.

Valescunt fœtus eorum, adolescunt in agro, Exeunt & non redeunt fibi-

tamen fingularis Providentia expe-

dit, sublevatque.

2 numeras, &c.] Num tu ille es, qui definis menses, quos cervæ uterum gestantes observent, facisque, ut tam accurate numerum teneant, quasi & ipsæ numerare possent? Quorsum hæc? ad solertiam incredibilem, quam Deus etiam brutis, ferifque animalibus infeminaviti quæque omnem fapientiam humanam vincat, & longo post se relinquat intervallo.

3 curvant] Pingitur partûs diffi-

בירישחו במעונות 40 cí jajohu bam-meyonot; jesebu bas-succab lemo areb. ישבו בסכה למו־ארב:

יכין לערב צידו 41 mi jacin la-yoreb בנל-סף ci jelad-av el-el je avveyu ; כי ילדן אל־אל ישועו jityu li-bli ocel. יתעו לבלי־אכל:

ANNOT. ad CAP. XXXVIII.

lis,

&

yu,

ul-

to-

10,

pe-

es.

ute-

que, ant,

ent?

creitis,

vit

ma-

lin-

liffi-

uis

14 lebuf] Subdubium, inquit Comment. sit ne, tanquam in vestimento, an instar vestimenti. Utrumque pulchrum & plenum : nam Lux & vestita regaliter ipsa, & magnifice omnia vestit. Id omni dubio eximetur, fi monente metro, legere li-

ceret lebusim, quod & constructio quodammodo poltulare videtur.

75 tarep] Copula quæ To hajjat præfigitur in verficulo sequenti, huc retrahenda videtur, & legendum

bá-tazud le-labi farp-o? bajjat cepirim temalle?

לט

ז הירעת עת לרת יעליםלע ba-jadayta yet ledet jayle sâlay? חלל אילות תשמור: תמלאנה ב תחים תמלאנה z tispor jeratim temallenah? וידעת עת לדתנה: חבליהם תשלחנה: יחלמו בניהם ירבו בבר יצאו ולא־שבו למו:

- bolel ajjalot tismor?
- vé-jadayta yet lidt-anab?
- ז לריהן תפלחנה a ticraynah, jalde-hen tepallahbeble-bem tefallatnah. [nah,
 - 4 jablemu bene-bem jirbu bab-bar, jazeu, ve-lo Jabu lamo.

cultas, ut fic dicam, facillima; five Lucina gravis, & brevis fimul. Utrumque verborum structura & natura declarat. Celeritatem quidem Asyndeton, incurvantur, findunt tetus, dolores mittunt: ubi sentis vim Lucinæ expeditiffimæ. issimam eandem inculcant verba afpera. Curvantur, (ticráynah) ut 18am. iv. 19. Est, in extremas partes corporis cum nisu procumbere. Gravius adhuc tepalla5nah diffindunt, id est, findendo excludunt, ad violentiorem nisum exprimendum.

ib. dolores | hebel proprie vinculum, funem notat; mox dolorem; inde dolorem partus; & tandem ipfum fœtum. Habes iterum characterem supra indicatum; nam 10 habalim, fœtus multo dolore editi, fignat difficultatem; ut facilitatem vel promtitudinem verbum Jillah emittere. Subest simul species Oxymori, nam bébel dolor firingens, & fillat laxatum dimifit, funt contraria, in unam sententiam venuste nunc contexta.

4 fibi] la-mo elegantius ad Hin.

Nn 2

ad matres. Defignatur fiducia, qua fibi jam faeffe volunt.

5 onagrum] Eft animal unum omnium li- 7 bertatis amantissimum. & prorsus intractabile. Quæstio huc redit, Tu, qui Deo temet æquas, cumque eo contendere tem unius animalis minuere posses, idque tibi & yarod idem animal, sc asinum sylvestrem, defignant.

6 cui pofui] Pressius insistitur in Feritatem mansuefieri Nempe Deus ipse pofuit solitudinem domum dolem insevit, ut non alium patiatur Larem, quam fola, & a consor-

tiis hominum remota, loca. Hinc titulus ille pere boded l-o. Hof. viii. 9. Onager folitarius fibi. Eadem granditas & venustas Figuræ in miscenot tentoria, habitacula, quæ in falfuginosis & vastissimis Desertorum ei divinitus præfixa.

7 ridet] Ridet alia animantia, quæ in strepitu urbis vivere consueverunt, & eundem patienter ferunt, quum tamen fit mera fervitus.

ib. exactoris] nogef Egyodian In fonat, verbo & verbere urgentem. Vivit Quager servitutis immunis, & a nullo operis exactore increpatur.

8 circumlustratio] jetur exploratio montium, i. e. id quod per montes hac illac perquiritur; herba lustrando undique conquisita. Animal vagabundum quicquid est montium oberrare amat, atque hoc longe lateque diffusum pascuum a me ac-

nulos reflectitur quam 5 Quis dimifit onagrum liberum? Et vincula asini sylvestris quis solvit?

tis placent, suique juris 6 Cui posui solitudinem Domum; Et habitacula ejus falfuginofam.

> Ridet ad tumultum urbis, Clamores exactoris non audit.

Circumlustratio montium ei pascuum est; Et omne viride sectatur.

sustines, an vel liberta- 9 Voletne Bos sylvestris servire tibi? Num pernoctabit super area tua?

obnoxium reddere? pere 10 Num ligabis Alticornem in sulco fune suo? Num offringet valles post te?

> 11 Num confides ei, quia multus nervus ejus? Eique mandabis laborem tuum?

nesciam. 12 Credesne ei, quod revehet semen tuum? Et aream tuam comportabit?

ejus: i. e. hanc ei in- 13 Ala struthionum exultabunda:

Estque penna pietaticultrix, & pluma?

cepit.

9 Bos sylvestris] rem, nonnullis Rhinoceros, rectius, Bos ferus, in desertis Syriæ & Arabiæ satis frequens, quam vel Bisontem, vel Bu-balum nominare possis. Belluam balum nominare possis. intelligi bubalo generi adfinem, fatis speciose colligitur, ex eo quod Reemi & Boves, ut animalia cognata, ferme veniant, Deut. xxxiii. 17. Pf. xxix. 6. Esai xxxiv. 6, 7. quin & Pf. xxii. 13, 22. Illa autem species notatur, quæ cornuum magnitudine & robore distincta.

ib. fervire] Pulcherrima Phrasis. Num approbabit servitutem tuam? In verbo yabad speciatim cultura

terræ nunc respicitur.

ib. pernoctabit] Nempe Orientales demessas fruges non domum in horrea convehunt, granis nondum excussis, sed in aream quandam sub

dio co: aream Bubalo bus fut na nul 100 aratur, quup i ib. v n fenfu dius tar cos fic : 11 114 nítico dum. 12 70 pictura i du; qui

legetem

ut horres

ib. ar

s, arear

מישלח פרא חפשי 5 mi Jillat pere topfi? u-moserot yarod mi pittet ? ומסרות ערוד מי פתח: לאשר־שמתי ערכה ביתו 6 afer-famti yarabah bu-o; ú-miscenot-av melehab. ומשכנותיו מלחה: קריה קריה זווה זישחק להמון קריה זישחק להמון קריה tésuot noges la jismay. תשואות נגש לא ישמע: מרעהו 8 jetur barim mary-ehu; vé-ahar col jarok jidrof. ואחר כל־ירוק ידרוש: עכרך קום עכרך אבה רים עכרך ba-jobeb rem yobd-eca? im jalin yal abus-eca? אם־ילין על אכוסך: ו התקשר בתלם עלתו 10 bá-tikfor rem be-telem yabot-o? im jesadded yamakim abare-ca? אם־ישרד עמקים אחריך: וו התכטח כו כירב כחו ha-tibtat b-o, ci rab cot-o? ve-tayzob el-av jegiy-eca? ותעזב אליו יגיעך: ובו כי־ישיב זרעך 12 bá-tarmin b-o, ci jajib zary-eca? ve-gorn-eca je sop? וגרנך יאסף: נעלסה נעלסה cénap renanim neylasah; im ebrat tasidah, ve-nozah? אכורת חסידה ונצה:

dio comportant; deinde sparsis per aream manipulis frugum, Boves & Bubalos immittunt, qui dum pedibus subjectas fruges proterunt, grana nullo negotio aristis excutiuntur

lis

in

e-

u-

m

1-

od

g-

111.

7.

em

ig:

lis.

n?

ıra

ta-

in

ım

lub

m

10 offringet] Quum primum terra artur, Proscindere vocant Rustici, quum iterum, Offringere.

ib. valles] yamakim valles retinenifensu proprio nil impedit; grandus tamen erit, si profundiores sultos sic appellatos statuamus.

11 num confides, &c.] De opere nstico & hic agi, omnino tenen-

12 revelet] Completur luculenta pitura in Agricolationis fine & frudu; qui est comportare semen, i. e. kgetem & fruges demessas, domum; thorrea constipentur.

ib. aream tuam] Pulchra Phra-

in aream fruges triturandas; nisi malis, quod in area trituratum, nitidatumque, ex agro domum revehere.

13 ala, &c.] Satis concinne Onagro & Bovi deserticolis adjuncta est Arabiæ solitudinibus familiaris illa, bestia dicam, an avis, struthocamelus.

ib. struthionum] renanim, a tremulo & tinnulo, quem fundunt, fono, struthiones sæminas designat. Hujus alitis character geminus ap-Genuinam utique notam ponitur. struthionis præbet primo cenap neylasab, ala quæ exultare facta est, Radix valas proprie est opa al un vibrantem motum edere, irrequieta jaclatione agitari. Hic alitis nostræ perpetuus habitus, quæ dum pulverem ciet pedibus, simul volat quasi fuper terra, five in terra facit, quod reliquis tantum alitibus in aere concessum.

primum characterem. Alter non minus evi-& pluma? q. d. ut indefessam agilitatem lautatem ejus & maternam curam in ova & pulme vero: quamvis nulaptior nata videri queat. Forsan & sub pia penna & pluma fimul adumbratur illa vere marabiliter relucet, cujus contrarium plane in struthionibus deprenditur, in-

de tahmas quoque dictis apud Hebræos, a hamas crudelis, injuriofus, violentus fuit. Connexus huc redit: Trne porro is es, qui Miraculum illud Naturæ Alitem bestiam, desertorum vestrorum clamosam habitatricem, ista mobilissima ala donasti, qua per pulverem & arenas, grandibus ciconiarum pennis plumisque vestita, se infert; non volans tamen, sed currens: impietate in ova & pullos tam infamis, quam Ciconiæ per pie-

tatem sunt nobilitatæ? 14 mandat] Exquisite locatum illud tayzob Relinquit, quod duplici potestate nunc auctum: prima deponendi, prout onus ponitur, & traditur alteri portandum. vis infert Derelictionem, quam hic omittendam non esse, sequentia satis arguunt; etiamfi ista desertio non tam stricte sit sumenda, ut statim atque ova posuerit, ea derelinquat: nam fat longum fæpe tempus incubat, quin & excludit haud raro ova: sed tamen tam trepida & stupida est natura, ut ad minimum strepitum fugiat, ovaque sua deserat, quæ de-

ib. penna] Habuisti 14 Nam mandat terræ ova sua; Et super pulvere calefacit ea.

dens. An pia penna pia 15 Et obliviscitur quod pes illa compressurus,

Et fera agri ea sit trituratura.

des illius alæ, an & pie 16 Duriter habet pullos suos pro non suis: In vanum labor ejus fine sollicitudine.

los laudare possis? mini-17 Quia oblivisci fecit eam Deus sapientiæ; Nec fortem ei dedit in intelligentia.

la penna, nulla pluma, 18 Quo tempore in altum se ad cursum inci-Ridet equum, & vectorem ejus. tat,

> 19 Num das equo fortitudinem? Num convestis cervicem ejus tremore ala-

tasidah Ciconiis, admi-20 Num facis eum intremere ut locusta? Gloria ronchi ejus terror.

> inceps, præ vecordia invenire non valet.

> ib. calefacit] Venuste positum pro fovet, incubat. Ova facile deferenda deponit in terra, & super nudo pulvere incubare folet, ubi parata jacent præda, feris conculcanda & trituranda.

16 duriter habet] Derelictis impie suis, aliena fovet. Duriter tra-Etat suosmet fœtus, in bonum non fuorum.

ib. in vanum, &c In vanum ejus Labor est, quum follicitudinis pia expers fit. Frustra parit, quod mox deserit, frustra fovet, incubat, excludit quæ non fua: alienos nidos incubare folita, fui oblita. Cont. Efai. 1xv. 23.

ib. sollicitudine] in pahad metun providum & follicitudinem piam pa rentis designari, qua timidissimum alias animal omnino careat, rect monuerunt Interpretes.

17 oblivisci] Elegantissimæ formu ad incredibilem hujus animali stoliditatem & vecordiam exprimen dam. Prima est, oblivisci eam fec

admir pientia Solus ! Nemp quicqu offa, 1 nas car Molidita in arer misso, dam a apiend roverb thocam ib. 101 mlucrib

quasi dis

dotium f

que gen

melus so

d fing

cecis, te

Deus

สบหงอ

manti

abripiend 18 ad rerbum, ncitat, u nculi cert

Fodi

נירתעוב לארץ ביציה 14 ci tayzob la-arez beze-ba; ve-yal yapar tehamm-em. ועל־עפר תחמם: יורה נידרנל תזורה נידרנל תזורה נידרנל תזורה נידרנל תזורה we-hajjat haf-sadeb tedus-eba. וחית השרה תרושה: ניה ללא -לה (bikfitah bans-ha le-lo l-ah; le-rik jegiy-ab beli pahad. לריק יגיעה בלי־פחד: ז כי השה אלוה חכמה זקנה חכמה זי ביה אלוה חכמה; vé-lo halak l-ah bab-binah. ולא־חלק לה בבינה: ו כעת במרום תמריא 18 ca-yet bam-marom tamri, תשחק לסום ולרכבו: tistak las-sus, u-le-roceb-o. 19 há-titten las-sus geburah? bá-talbif zivvar-o raymab? בתלכיש צוארו רעמה : בארבה carrif-ennu ca-arbeh? bód nebir-av smab. בור נחרו אימה:

Deus sapientiæ. hocmah ex origine ขบมง์รทใน fignat. In omnibus animantibus sua worns, solertia, quæ admirationi est, & hominis quoque sapientiam in quam plurimis exsuperat. Solus Struthio nil nifi merus stupor. Nempe fine delectu ullo deglutit quicquid objicitur, ferrum, vitrum, offa, lapides, carbones, quin prunas candentes. Incredibilis quoque foliditas Longurionis, quod, capite in arenæ cumulum vel fruticem immisso, se oculis venantium subdudam autumet; atque in manibus apiendam semet dedat. Hinc Proverbium Arabicum, stolidior struthocamelo.

2-

non

tum

de-

uper

acul-

im-

r tra-

non

n ejus

s pize

mox

, ex-

nidos

Conf

metun

am pa

fimun

, rect

formu

nimali

orimen

m feci

Fodi

ib. fortem] Reliquis animalibus & mlucribus multa pars & fors in hac quafi distributione, atque hæreditate otium singularium, quas Deus cuique generi assignavit. Struthocamelus solus exsors omnis prudentiæ, al singula momenta improvidis, accis, temerariis motibus suis sese ibripiendum tradens.

18 ad cursum] tamri: lectissimum rebum, stringit sese & ad cursum mitat, ubi cum Equo & Equite cursuli certamen tangendum.

ib. in altum] bam-marom vel ad flaturam referre licet, vel ad edita clivorum, collium, &c. Arridet magis prius, quasi Proceritas staturæ commendaretur, quum e nido suo exsurgens, accedentibus venatoribus, in altum alas erigit, vel ipsa potius in altum attollitur, mole corporis, & colli spatio, supra sidem eminens.

ib. ridet equum] Intelligas de venatione equestri struthocamelorum, quos non aliter capere esse, diserte monet Oppian. Cyneget. lib. iii. 482. Vid. & Plin. lib. x. cap. 1. Et Xenoph. Anab. 1. Equos autem ridet, quos celeritate sua facile vincat, dum partim currit, partim volitat, aliquantum sese alis attollens.

muit, intremuit, fremuit, horruit, &c. hinc raymah affectio tremula, quæ in Equi cervicibus conspicitur, eaque quasi indutum collum, haud secus atque ornamento militari:

Stare loco nescit, micat auribus, & tremit artus.

20 intremere] Verbum rayaf tremuit, ex Origine trepidavit, inter alia alacritatem & motum subsultan-

tem fignat. equum tam agilem esse ut locusta. Hinc formuegit equus, pro faltavit.

ib. gloria ronchi ejus] ma habet aliquid terribile, ipsumque velut Terrorem spirat.

ib. ronchi] nebarah . pro fremitu per nares emisso, apud Jer. viii. 16.25 Pergente tuba, dicit, Euge!

21 fodit] Nobilis ardoris indicium, quum quietis impatiens, pedis fo pulsu campum ferit.

ib. valle Campum jam pro ratione loci captum, ut acie concurratur.

ib. ferocit] Verbum rox, fuperbum, fui vix potens, obliquato ocello exultans.

22 ridet ad paworem] quem stylus grandior perfona auget, & Martis facit ministrum ac fatellitem, irretorto oculo adspicit, ac velut derifu contemnit.

23 pharetra] aspah pharetra fagittis plena. Hæc tirneh, e nervo vibrato resonat, quum fortiter impulso arcu, fagittæ indefinenter voli-

ib. flamma baftæ] Solenni Hebraismo, pro flammante hasta & lancea.

24 haurit] jegamme, haurit, aliis est ungula fodit, cavat, exhaurit: aliis haurit, & absorbet quasi, solum celeritate currendi. Sic Formula

Fecisine 21 Fodit in valle & ferocit virtute,

Exit adversus armaturam.

la loquendi, Locustam 22 Ridet ad pavorem: & non consternatur: Neque retrocedit a facie gladii.

Magnificum ejus pevay- 23 Super ipfo tinnulum tremit pharetra; Flamma haftæ & lanceæ:

24 Cum concussione & fremitu haurit terram;

Non credit quod vox tubæ fit.

Et e longinquo odoratur prælium, Fremitum principum, & clangorem.

unius pluriumve genero- 26 Num per intelligentiam tuam volat Acci-Expandit alas suas ad Austrum?

intelligas, & quidem 27 Num ad mandatum tuum est quod semet

in altum tollit Aquila?

Et quod sublimet nidum suum?

jasis adsert gaudium fe. 28 In petra tentorium figit & pernoctat:

Super dente petræ & rupis.

29 Inde effodit cibum; Idunt aciem.

Inde e longinquo oculi ejus vibratam ten-Aciem, Arma, atque 30 Et pulli ejus lambendo hauriunt sanguinem:

Et ubi loci strata cadavera, ibi ipsa.

Arabica, deglutivit equus terram, pro celerrimo cursu eam carpsit, rapuit, confumfit.

ib. non credit] Ita sese ad cursum incitat, ut auribus non fidens, at credens, oculis propriis rem infpi cere velle videatur.

25 pergente] be-de Jopar in fufficientia tubæ, i. e. in multa jam

ib. odoratur] jarib, ronchos decit, & sternutat, quasi e longinque aliquid odoretur, ad quod libenter accederet.

26 tatem additu ment, aves. 28 t ciatum. ib. a eminen 29 ef fodit efc

plorator

glutivit

30 B

ישיש בעמק וישיש zi játpor ba-vemek, ve-jafí; bé-cot jeze li-krat nafek. בכח יצא לקראת־נשק: יחת לפחד ולא יחת 22jiftak le patad; ve-lo jetat; ve-lo jajub mip-pens bareb. ולא ישוב מפני־ חרב: עליו תרנה אשפה 23 vál-av tirneh ajpab, labab hanit ve-cidon: להב חנית וכידון: ינמא־ארץ ברעש ורנז ינמא־ארץ 24 be-rayaj ve-rogez jegamme d vé-lo jamin ci kol Jopar. ולא יאמין כי־קול שופר: ברי שופר יאמר האח 25 bé-de Jopar jomar, beat! u-me-ratok jarit miltamah; ומרחוק יריח מלחמה ráyam sarim, u-teruyah. רעם שרים ותרועה: יאבר־נץ a6 ba-mib-binat-eca jaber nez? jiprof cenap-av le-teman? יפרוש כנפיו לתימן: יגכיה נשר 27 im val pi-ca jagbib nafer? ve-ci jarim kinn-o? וכי ירים קנו: yal Jen selay, u-mezudab. על־שו־סלע ומצודה :

ביטו הפר אכל 29 mif-Jam bapar ocel; ביטו ביטו למרחוק עיניו יביטו:
וויים למרחוק עיניו יביטו ופ-me-raħok yɛn av jabbítu:
וויים אפרחו יעלעו־דם אפרחו יעלעו־דם u-ba-afer balalim, Jam bu.

26 wolat] Tune Accipitri pernicitatem volandi dedifti? ad Austrum additur, vel quod apricationem ament, vel quod migratoriæ sunt aves.

i-

13

et

m.

en-

m:

ram.

, ra-

rfum

, ac inspi-

fuffi-

jam

os du

ring

benter

A P.

28 tentorium] Grandi figura enunciatum, Petram habet tentorium.

ib. dente] Jen selay dens petræ, eminentia inaccessa.

29 effodit] Sublimis dictio, inde fodit escam, pro vestigat oculis exploratoribus.

30 hauriunt] Recentiores a luy glutivit in Pih. jeloyayu, unde per

Metath. jevallevu. Simplicius for ret Thema valay statuere, & quidem, οιομαλοπεποιημένον, quale Arab. walaya quod est, inserta lingua in aquam, eaque motitata, lambere & sorbere.

ib. ubi cadavera] Clausula decentissima in nobili Proverbio; Mat. xxiv. 18. Luc. xvii. 37. ad sublimem sensum traducto.

Annotat. ad Cap. XXXIX. 21 jatpor] Heb. jatperu manifesto mendo.

CAP. XL.

ARGUMENTUM CAP. XL.

Refutatur nunc illa pars querimoniarum Jobi, quibus fibi injuriam a Deo illatam, & Jus suum eversum, contenderat fumma cum animofitate & exaggeratione. Illos animos, qui necdum plane consederant, nunc porro graviter non minus quam clementer reprimit Deus, ironia aculeata rogando, Ergo-&c. Itane vero Talis tu, cui Ego, ut æquali meo, majorem debuerim reverentiam, quam ut Eum pro meo arbitrio, tempus, miseriis objectarem? Tantane persona tua, ut non suffecerit tibi Justitiam & Innocentiam

contra calumnias defendisse amicorum, sed etiam me condemnare vel debueris antea, vel nunc etiam pergas, per minus rotundam hancce fubmissionem, quâ, majori concedens videlicet, causam tuam meliorem, atque vim injuriamque tibi a me factam non obscure innuis? Hoc toties a Nostro dictum fuerat, & quidem contentiofissime, ut reliquias illius cogitationis ei hæsisse, nil mirum fit. Addere aufim, ni hoc statuatur, postremæ huic actioni nervum quodammodo adimi: quorfum enim tam acres ironiæ; tam fortia tela; tam gravia, ut fic dicam, arma Dei omnipotentis? Si Jobus

1 Et respondit Jehova Jobo, dixitque;

2 An fat multuin apud Omnipotentem castigationis?

Redargutor Numinis respondeat ad hoc.

- 3 Et respondit Jobus Jehovæ, ac dixit;
- 4 Ecce vilis sum, quid regererem tibi?

 Manum meam apposui ori meo.
- 5 Semel locutus fum, fed non respondebo; Et secundo, fed non addam.
- ne brachium tibi, &c. 6 Et respondit Jehova ex turbine, & dixit;
 - 7 Accinge, age, ficut vir, lumbos tuos; Interrogabo te, & notum fac mihi.
 - 8 Numquid etiam irritum facies judicium me-Condemnabis me, ut justus sis? [um?

præcedenti illa confessione totum hocce, quicquid erat, fermenti ex animo delevisset?

NOTE.

2 fat multum] ba-rob est formula solennis qua multum tibi dicebant, pro sufficit, sat est. Ita Deut. i. 6. ii. 2. Num. xvi. 7. Esech. xliv. 6. Satisne rationum allatum est ab Opt. Max. ad te convincendum? An satis superque te convicisse videor tuz imbecillitatis, qui ne unius quidem rei naturalis, tibi propositz, vim, indolem, rationem agendi, perspicias?

ib. redargutor] Qui Deum in con-

casti-

10C.

3

debo;

dixit;

os;

um me-

[um?

W. M. D.

2

יוען יהוה את־איוב ויאמר: vaj-javan jabwob et-ijob, vaj-

בחרב עם־שרי יסור 2 ba-rob yim Jaddai jissor? מוכיח אלוה יעננה: mocit elob jayn-ennab.

ניען איוב את־יהוה ויאמר ז פאם; jayan ijob et-jabwoh, waj-

אשיבך 4 ben kalloti, mah afib-eca? ידי שמתי למרפי: jad-i famti lemo-p-i.

אחת דכרתי ולא אענה 5 atat dibbarti, ve-lo eyneb; ישתים ולא אוםיף: "Jiáim, ve-lo osip.

מערה את־איוב מן סערה 6 vaj-jáyan jabwoh et-ijob min seyorab, waj-jomar;

י אזר־נא כגבר חלציך ק ézor-na, ce-geber, ħalazı-ca;
י ישאלך והודיעני
י ישפים ישפים אשאלך והודיעני
י ישפטי
אשאלר האף תפר משפטי
א ha-ap taper mijpat-i?

tárjiy-eni, li-myan tizdak?

gressum evocasti, hæc primo resolvas. Qui se Deum illo in congressu redarguturum esse dictitabat, respondeat ad illud, quod in omnibus his quæstionibus positum: atque tunc demum de Sanctitate & Justitia mea, aliisque materiis infinitum quantum sublimioribus, se mecum in disputationem immisceat.

4 Ecce] Vilis sum. Agnosco infinitam inter me & Te, O Deus, distantiam: Te Creatorem potentissimum, me creaturam contemtam & abjectam. Non est ergo quod causam meam contra tantam Majestatem tueri coner.

ib. regererem] Est attoniti & perculsi magis, quam plane convicti, & semet condemnantis.

5 femel] Fateor me in quibusdam imprudentius locutum, sed non responsabo ultra. Sentis aliquid, non contumax illud quidem & rebelle, sed tamen necdum tam submissum, tamque tenerum, quam quod in novissima confessione relucet.

7 accinge] Vid. Cap. xxxviii. 3. 8 Nunquid etiam] An, non contentus innocentiam tuam acerrime defendisse, meum quoque judicium detractum ibis? Itane vero necessarium putas, Judicium meum nota aliqua iniquitatis adsici, si tu declarandus sis innocens? Atqui bene stare potest mei Judicii æquitas cum tua Innocentia.

002

ואכם

nenti ex

totum

dicebant, eut. i. 6. xliv. 6. ab Opt. An fadeor tuæ quidem

æ, vim,
perspi-

n in con-

Ergone

Etas. Jura tua a me imminuta & eversa conquestus ra? an forte omnia Tua mihi non debes? Ecquod numen es? Ecquid geris quale brachium Majestatis plena intonas? Sentis aculeos Deo digperfanando unice aptos, quibus eidem intime in-Deo dicam scribat injuriæ fibi illatæ, femet cere; & supremam sibi arrogare Majestatem.

10 orna] Respicitur ad Majestatem & Magnificentiam Judicis; vestitu regio præsidentis, &

oculos perstringentis.

11 effunde] Continuatur Ironia, in hune sensum: Si injuria tibi a suprema Majestate facta, ut contendisti, & tu Numen sa-cro-sanctum ac inviolabile geras necesse est: Essunde ergo in eos, qui Majestatem tuam lædere ausi, Nasi tui irati, & indignationis pleni, effervescentias; adspice acri oculo omnem superbe in te consurgentem, atque elatum, eumque ictu fulmineo sterne.

ib. effervescentias] vabrot non funt furores, sed proprie effervescentiæ, a formulis valah app-o adicendit nasus ejus, instar fluvii; & yabar app-o transivit Nasus ejus, extra ripas quafi effervescens, ad iræ, cujus sedes in naso, impetum effusum depingendum. Ifti imagini respondet verbum bapez, cujus Thema puz in origine est excrevit, exundavitque aqua.

12 contunde | bacniy, deprimere, curvare, humiliare, primario est

9 Ergone] Sic conne- 9 Ergone Brachium, ficut Dei, tibi est? Et voce, ficut ille, intonabis?

es. Et quænam illa Ju- 10 Orna te, age, magnificentia & celsitudine: Et majestatem & gloriam induas. [tui;

quid independens ali-11 Effunde quaquaversum effervescentias nasi Et adspice omnem elatum, ac deprime eum.

Deus? Et fimili voce, 12 Adspice omnem elatum, ac contunde eum; Et contere improbos sub sese.

nos, & cordi pientissimo 13 Absconde eos in pulvere pariter:

Facies eorum obliga in abscondito.

finuatum & infixum, qui 14 Tum & ego confitebor tibi, fleat. Quod falutem dextra tibi tua præstare yaquodammodo Deum fa- 15 Ecce age Behemoth, quam feci,

Tecum gramen ficut bos comedit.

contusis & contractis jacere fecit Splendida figura: cui manibus. succinit altera, Et badoc contere improbos fubter fe, i, e. Ita illorum celfitudinem folve, & tumorem tunde, ut laxatis nervis, diffipatis viribus, contufis artibus jaceant.

13 absconde] Abscondere in pulvere est, generali usu, Ex alto dejicere, & in pulverem prosternere: ad mortis quoque pulverem, tanquam carcerem Dei, facile traducitur.

ib. in abscondito Obligare faciem, metaph. a damnatis, quibus facies obnubebatur. bat-tamun intelligas de Fovea sepulchri, & quidem ut carcere tenebricoso summi Numinis, ubi jam prædamnatorum vultus velut obnupti, & omni ignominia cooperti.

14 tum, &c.] Tum confitebor & Ego tibi, injuriam, sc. tibi a me factam; quoniam tua tibi dextra salutem præstare valebit, nequenecelfe erit ut a meo pendeas nutu, meamque vel opem vel gratiam expene

re

COI

ret

vul

ipf

fan

pra

reru

plo

jam

arer

ine; tui;

CL.

nafi eum.

eum;

[leat. e va-

· fecit a: cui contere llorum morem

oatis vi-ALIEN I in pulto dejiernere: , tantradu-

faciem, s facies ntelligas dem ut uminis, iltus veinia co-

tebor & oi a me dextra ue neceltu, men expe-Eece

: בקול כמהו תרעם: ú-be-kol, ca-mo-bu, taryem? ונכה נערה־נא גאון ונכה toyadeb-na gaon va-gobah; ישר והדר תלכש: ve-bod ve-badar tilbaj. עכרות אפך vebrot app-eca; נראה כל באה והשפילהו : u-reeh, col geeh, we-bafpil-ehu. וביעהו הכניעהו הכניעהו הכניעהו הכניעהו הכניעהו בותרם תחתם vá-badoc refayim taht-am. נמנם בעפר יחד ig fomn-em be-yapar jahad: בניהם חבוש בטמון: pene-hem habof bai-tamun. ונם־אני אודך 4 ve-gam ani od-eca, : כי־תושיע לך ימינך ci tofiv le-ca jemin-eca.

ו הנהדנא בהמות אשר עשיתי 15 binneh-na behemot, afer yafiti, עמך חציר כבקר יאכל: yimm-ac hazir cab-bakar jocel.

cles, aut implores. Radius, ni fallor, convictionis, ictu fulmineo potentior, ad gravem illum excessum, cujus se reum secerat Noster contentiofissimis suis provocationibus, ei ante oculos ponendum; atque ita profundiorem propterea agnitionem, humiliationemque, in tacto jam, sed necdum fatis fracto, viri pii corde,

producendam.

15 Ecce age] Decentissima Ironia revocatur Noster ad fensum parvitatis fuæ, ne Numen immensum Creatoris provocare, & irritare pergeret, qui vel ad Creaturæ conspectum mortuus concideret, si cum ea in congressum sese committere deberet. Q. d. Qui cum Deo contendere vult, seque in sua causa justiorem iplo Numine pervincere, is infinita fane tum fapientia, tum potentia, præpolleat necesse est, omnemque terum naturam, vim, rationem, moderationem, virtutem, causas, exploratissimas habere debet. Visne jam videre quid in hac palæstra & arena valeas? abi & pugna, velut

pede & manu consertis, cum Behemoth aut Leviathane meo, teque in iis vincendis virum fapientem, fortem, solertem, naturæ peritum præsta. Ni omnia fallunt, alti illi animi Jobæi, Deo digniore via ac ratione, compesci fimul, fimul componi ac sedari, non potuere.

ib. Behemoth] Quid monstri formidolofiffimi fub hoc nomine defignatum, incertum. Bochartus & Ludolfus pro Hippopotamo contendunt. Ad Elephantum, post longam disquisitionem, inclinat Commentator, in quem pleraque certe multo illustrius expetunt, quam in equum Nili.

ib. feci, tecum] Non fecus ac te. Ingentem Creaturam fiftit Jobo. cum qua pedem conferat scilicet, qui tantos gerat Spiritus, ut faltem par pari concurrat. Sentis aculeleum ironiæ.

ib. gramen] Tantam belluam non esse carnivoram revera miraculi quid habet, & infignis providentiæ specimen præbet.

quodam robore in lumbis & nisu ventris pollere Elephantum, indubitatum. Nempe ludus ei jocusque arbores sternere, ædisicia disturbare, maximas moles capite impellere, immensa one-

ib. lineis cancellatis]

Jererim striæ, lineæ ductusque cutis; quos dilatare & comprimere pro
arbitrio potest. Vel reddi potest ex Syriaco, sirmitates. Facit huc illud
Plinii viii. 10. Setarum
nullum ei integumentum,
ne in cauda quidem præsidium abigendo tædio
muscarum (namque & id

tanta vastitas sentit) sed cancellata cutis, & invitans id genus animalium odore. Ergo, cum extenti recepere examina, arctatis in rugas repente cancellis, comprehensas enecant. Hoc iis pro cauda, juba, villa est.

17 Inflectit] Adfertur exemplum roboris omnia sternere apti, quando caudæ ictus cedros dicitur inflectere, locoque movere posse. Major tamen Belluæ vis in manu sive Proboscide, quam caudam hic appellatam verisimillimum, quod plane, ad illud instar, in terram naturali situ propendeat quam longissima, ad decem & ultra cubitos: atque eodem plane modo erigi, omnemque in partem slecti queat. Apud Arabes, cauda similiter fere translata ad calcei extremitatem prominentem.

ib. inflectit] tapaz primario infert inclinationem & inflexionem, inde vis secundaria inclinatæ propensæque in aliquid voluntatis.

ib. vel cedrum] cemo arez, vel cedri instar firmam ac proceram arborem.

ib. implexi] jesoragu ramorum in-

16 robur] Immani 16 Ecce, age, vis ejus in lumbis ejus:

Et robur ejus in lineis cancellatis ventris ejus.

lere Elephantum, indu-17 Inflectit cauda ejus vel cedrum;

Nervi femorum ejus ramose implexi sunt.

nere, ædificia disturbare, 18 Ossa ejus alvei ænei;

Grandia ejus offa ficut vectis ferrea.

19 Ille principium viarum Dei;

Factor ejus admovit gladium ejus.

20 Nam proventum montes ferunt illi;
Et universa animalia agri ludunt ibi.

In latibulo calami, & uliginis.

Plinii viii. 10. Setarum 22 Obtegunt eum loti fylvestres, umbraculum

Cingunt eum falices vallis.

star diffusi; ad vastum robur pingendum, quod Arboribus convellendis par sit.

19 principium viarum Dei] Ideft, Excellentissimum Opisicium, in quo aliquid grande, magnissicumque supra omnia animalia, conspicere sit. Hoc haud dubie Elephas, etiamsi vel intra corporis molem fabricamque consistamus. Et quid si interna adjungamus? de quibus post Plintlib. 8. Lips. Cent. i. 50.

ib. admovit gladium ejus] Pingitur Elephas divinitus Harpe sua, sive gladio militari, ornatus, atque succinctus, ad prælia aliaque molimina, quæ tanto animali convenirent. Per gladium autem intelligas Dentes, quos, in descriptione Elephanti, eodem nomine Harpes adfecit Nonnus Dion 1. 26. p. 694.

Γυαθμοῖς μηκεδανοῖσην έχων το ροδλήτα όδόν Γας

Δίζυγας, άμηθης τύπω γαμψώνυχ©
άξπης
Θροπολία δυστίος Αλετάχων είχο

Θηγαλίφ δμητής. Δας κίχων τίχι δίνδεων.

Ecc

Ma

Biji

Ac

25

tane

mili

lant

8 2

den/

jam

nian

ports

facri

nere.

Em p

beder

bus

plant

Apu

(05 22

excel

Hinc

ejus.

L

lunt.

[ei ulum

pinonvel-Id eft,

in quo
ue fuere fit.
etiamfi
ricaminterna
t Plin.

Pingine fua,
atque
e molionvenitelligas
ne Elepes ad-

ישיעע@ יש הואני

96λητα

Ecc

ו הנה־נא כחו במתניו 16 binneb-na, cot-o be-motn-av wé-on-o bi-frire bitn-o. ואונו בשרירי בטנו: יחפץ זנכו כמרארז 17 jatpoz zenab-o cemo arez; gide pehad-av jesoragu. נידי פחדו ישרגו: נחושה ואפיקי נחושה 18 yazam-av apike nehujah; geram-av ci-mtil barzel. גרמיו כמטיל ברזל: וק בישית דרכי־אל 19 bu refit darce el; ha-yof-ebu jaggif tarb-o. : העשהו יגש חרבו ישאו לו ישאו בס כי בול הרים ישאו לו 20 ci bul harim jifu l-o; וכל־חית השדה ישחקו־שם: ve-col hajjat has-sadeh jishaku ישכב ישכב ברתת באלים ישכב tabat zerlim jifcab; בסתר קנה ובצה: bé-seter kaneh, u-bizzah. צללום צללום צללום צללום צללום צללום צללום צללו יסבהו ערבי־נחל: jesubbu-bu yarbe nahal.

Maxillis oblongis gerens projectos dentes

Bijuges, ad instar falcatæ Harpes mefforiæ;

Acuto domitore pervadens ordines arborum.

20 proventum] Apud Solin. cap. 1; extat, Montes Mauritania Tingitanæ Elephantis frequentissimos. militer Ælian. vii. 2. Ad pedes Atlantis, ait, effe pascua præstantissima, & maximas sylvas, easque perquam densas & opacas, ad quas Elephantos, jam ætate graves, tanquam in coloniam deducat ipsa Natura, ut ibi prtum quendam tranquillum occupent, facri quodammodo, ubi illuc pervenere. Rectissime ergo, & in omni Emphasi, Montes ei pabulum serunt. Ibid. legas, eos juncum & bederam, per arbores erraticis flexibus serpentem, depascere, aliarumque plantarum adolescentiores surculos. Apud Plin. 1. viii. 10. habes, Trun-101 iis in gratissimo cibatu, & palmas excelsiores ab iis fronte prosterni, atque ita jacentium fructum absumi. Hinc ad reliquum Animalis pabulum amplitudinemque hujus coli,

facile judicium.

ib. ludunt] Hoc ad mansuetudinem Elephanti, qui gladium non, nisi lacessitus, stringit in reliquas bestias, manisesto pertinet. Plin. viii. 7. Hujus animalis tanta narratur clementia contra minus valida, ut in grege pecudum occurrentia manu dimoveat, ne quod obterat imprudens: nec nisi lacessiti noceant; ideoque gregatim semper ambulent, minime ex omnibus solivagi.

21 sub lotis] Ælian. iv. 24. refert, Indos, quod Elephantos adultos non adeo facile capere queant, φοιλαν εἰς τὰ ελη τὰ γειτνιῶν]α τῶ ποθαμῶς, ire ad paludes flumini proximas, ibique catulos eorum capere. ᾿Ασ-πάζε]αν ρῶ ὁ ἐλέρας τὰ ἔνδομσα χωρλα, κὶ μαλακὰ, κὶ Φιλᾶ τὸ ὕδως, κὶ ον τοῖσδε τοῖς ήθεσι διαιλᾶδ αν ἰθέλει, κὶ ὡς ἀν ἔνποις ελειός ἐς ιν. Απ-plectitur enim, inquit, Elephas rofcida loca, & mollia, atque amat aquam, in talibusque sedibus degere vult, atque, ut sic dixeris, palustris est.

ſe

ja

ag H

fih

Ni

in

цт

ftin

Verbum yasak hie Fluviii vim violentiamque designat, qua, extra al-24 In oculis ejus capiat eum; [os ejus. veum erumpens, late exundat. Huic sensui pul-

chre succinit verbum
jagit, quod etiam in eruptione violenta aquarum nativam sedem oc-

cupat.

ib. non festinabit] lo jabpoz non trepidat, slumine ripas superante, quippe qui contra vim aquarum sit armatus a Natura, tum vastiore corporis mole, tum nare prælonga, quam supra gurgites exertare queat,

corpore in profundum merfo.

ib. Jordanes] Pro quovis fluvio, ut Græci Idam pro quovis monte, & Acheloum pro quavis aqua sumsere. Jordanes Palæstinam ab Arabia dividit.

24 in oculis ejus] Non hæc accipienda funt de inexplebili fiti, nec posterius colon de captura ex insidiis,

CAP. XLI.

NOTE.

1 Leviathanem] Variæ de hoc monstro opiniones. Alii Crocodilum, alii Balænam, alii Cete dentatum, alii Diabolum denotari putant. Commentator noster, omnium opinionibus ad examen revocatis, pro Dracone tandem summam colligit, Elephan-

ti hoste internecivo, quin victore, ideoque summo jure cum eo in unam orationem intexto. Per Draconem autem intelligit id genus serpentum magnorum, quod Indiæ, Æthiopiæ, Africæ, oræ Troglodyticæ maris Rubri, Arabiæ quin imo, domesticum, & frequens: nempe monstrosæ magnitudinis serpentem, asperrimis squamis loricatum, rictu ingenti, triplici dentium ordine, linguis trisulcis, ignito sibilo, oculis sulminantibus formidolossismum. Tales Dracones dat ipse

Trahes Leviathanem hamo:
Funique immerges linguam ejus.

2 Certe impones arundinem in nasum ejus: Et spina persorabis maxillam ejus.

Cete dentatum, alii Dia- 3 Certe multiplicabit ad te supplicationes; bolum denotari putant. Profecto loquetur ad te mollia.

> 4 Certe feriet fœdus tecum; Accipies eum in fervum perpetuum.

> > Boch. H. 2. p. 428. Omnino autem distinguendus hic Draco terrestris ab illo Marino, qui & Leviatanis nomine venit Pf. civ. 25, 26. Vox autem livijatan, proprie signat sinuosum, & in spiras volubile, animal, quale maxime Draco, lavah where, εμπλέχειν, περιπλικείν, εδειπλύσσειν, slectere, illigare, innectere, circumplectere. Et tan, vel pro tannin, vel Productio forme Nominis.

ib. trabes] Continuatur Ironia quæ Per. præc. Nostrum pupugerat Tu, polles, di vale pacto gere i de cap congre quafi in guam ita in thane lupato

Domite

יעשק נהר לא יחפוז 23 ben jayJok nahar, ve-lo jatpoz; jibtat, ci jagiat jarden el-pibu. יבטח כי־יגיח ירדן אל־פיהו:

יקחנו יקחנו יקחנו יקחנו יקחנו יקחנו יקחנו he-mokesim jinkob ap. במקשים ינקב־אף:

fed apertum martem intelligas, quo jam Noster jubeatur hanc belluam aggredi, fibique obnoxiam reddere. Hanc Dei omnipotentis creaturam fibi inferiorem in ordinem cogat ille Numinis Argutor, qui tam animofe in Creatorem supremumque omnium rerum Dominum se erigere sustinuit. jikkab-ennu capiat eum, &

I.

t;

in

IS.

10,

te,

fe-

ra-

ci-

nec

iis.

15:

s;

au

terre

evia

, 26. e fig

ubile

co,

ANY

igan

t tan

form

roni

gerat

Certe

quidem be-yen-aw palam, in confpectu, sub oculis.

24 laqueis] be-mokesim jinkob ap laqueis perforet, trajiciat, nasum: vel pro laqueis perforet nasum, i. e. unco perforationem faciat, ut, laqueis in foramen immissis, ducat eum, & regat homo pro arbitrio.

でる

ו תמשך לויתן בחכה timjoc livjatan be-haccab: ובחבל תשקיע לשונו: ובחוח תקב לחיו: הירבה אליך תחנונים a ha-jarbeh ele-ca tatnunim; אם־ידבר אליך רכות ג

u-be-hebel taskiy leson-o.

u-be-hot tikkob letj-o.

im jedabber els-ca raccot.

א היכרת ברית עמך 4 ba-jicrot berit yimm-ac; תקחנו לעבד עולם: tikkah-ennu le-yebed yolam.

Tu, Qui animis, viribusque præpolles, Leviathanem credo, aggredi valebis, hamoque in fauces impacto, eum trahere & circumagere pro arbitrio, &c. Agitur non de captura ex infidiis, fed de aperto congressu, qui cominus fiat, manu quasi in os monstri inserta, ad linguam ejus hamo figendam, atque ita in funem ductorium immergendam. Nec agitur certe de Leviathane jam necato, fed vivo, quem, lupato velut maxillis indito, abducat Domitor, summo que Per dract Nottrum pupu

2 arundinem | Series videtur exigere arundinem per nasum trajectam, ut monstrum superiorem sentiat manum, ejusque ductui se obsequens præbeat.

3 certe multiplicabit] Tam formidolosus scilicet mihi videris pugnator, ut Leviathan solo tui adspectu in deditionem venire, gratiamque victoris implorare cogatur.

4 feriet fædus] Quomodo victi a victoribus vitam redimere folent, libertatis pretio, in perpetuum se servitutem mancipantes.

P p

התשחק

5 certe ludes] Tantus & tam fortis es, ut ipfum vi aperta aggredi, exarmare, & traducere, posse videaris: Ut aviculæ ligatæ pueris & puellis tradi solent, cum iis ut ludant, ita tu hoc monstrum alligatum dabis puellis tuis. Quin epulum celebrabunt super eo sodales tui, partientur eum inter negotiatores, tanquam prædam. Sic carah, 2 Reg. vi. 23. apparare convivium.

7 spiculis | succet spinas pro aculeis, & aculeos pro armis aculeatis, sumere possis: præsertim quum sigura spinarum & aculeorum, pro Cuspidibus, Hebræis æque domesticum, ac Arabibus.

ib. ferramentis] zilzal fistrum vel instrumentum tinniens, vel potius fer-

ramentum, quales fuscinæ, harpagones, & alius Piscantium apparatus.

8 pone Post ea quæ ironice præmissa apposite subsumitur nunc tandem, sim impone, injice ergo super eum manum tuam, memor esto belli, ne addas. Cominus monstrum depone: atque ita illud feri, ut ictum conduplicare non sit necesse.

ib. memor] zecor milhamah, formula militaris, quà Mars accenditur.

ib. ne superaddas] lo tosip, Alia formula, quæ hostem uno ictu conficere jubet. Ita i Sam. xxvi. 8. 2 Sam. xx. 10.

9 Ecce spes] Spem ejus, ad Leviathanem nec active referre est, nec passive; multo minus jutal, projicietur, ad eum sese reslectit. Utrumque ad Eum redit, qui jubebatur

5 certe ludes] Tantus 5 Certe ludes cum eo ut avicula, tam fortis es, ut ip-Et ligabis eum puellis tuis?

exarmare, & traducere, 6 Epulabuntur super eo sodales; posse videaris: Ut avicula ligata puerie & pu

ellis tradi folent, cum iis 7 Certe implebis spiculis cutim ejus; ut ludant, ita tu hoc monstrum alligatum da-Et ferramentis piscatoriis ejus caput.

> Quin 8 Pone super eum manum tuam; ant sumemor sis prælii; ne superaddas.

tientur eum inter nego- 9 Ecce spes ejus mendax facta est;

dam. Sic carab, 2 Reg.

Sane vel ad conspectum ejus prosternetur.

vi. 23. apparare convi- 10 Nemo tam truculentus qui eum experge
vium.

faciat,

Consistat?

Et quis ille qui ante faciem meam in acie

leos pro armis aculeatis, 11 Quis prævenit me, ut rependam?

Quicquid sub cœlo universo, meum est.

aculeorum, pro Cufpi-12 Non subticebo membra ejus ramosa, & dibus, Hebræis æque domesticum, ac Arabibus. rem structæ armaturæ ejus

Fortitudinum ejus, & opportunitatem in-

monstrum, injecta manu, debellare, atque uno ictu in mortem adfligere. Mutatio personæ habet pondus & decus. Ecce spes, vel considentia, ejus mendax sacta. Ecce etiam ad visiones ejus projicietur exporrectus in longum. Hæc genuina vis verbi buttal. Jobum seriunt hi aculei, insinuaturque tantum abesse, ut, manu in monstrum imposita, illud conterere valeat, ut contra ipse, ad nudum ejus conspectum, metu conterendus esset, si in congressum solus cum solo veniret.

ib. prosternetur] Quod si tanta bellua Behemoth, ut a nemine subjici, & domari possit; si Leviathan tanti roboris, tam vastæque molis, ut vel aspicientem terreat, nec quisquam tam sævus, aut potens reperiatur, qui eum in certamen provocare audeat; Quis quæso Mecum,

Quis

n

Ci

m

na

8

T

ol

(u

ut

at,

m

ru

lus

av

ut

vei

des

qu

aut

etur.

rge-

tat?

acie

eft.

ejus.

n in-

llare,

gere.

15 &

entia,

n ad

rectus

verbi

i, in-

manu

conte-

d nu-

conte-

folus

tanta

e fub-

athan

molis,

quif-

repe-

rovo-

cum,

Quis

התשחק בו כצפור 5 bá-tesatek b-o caz-zippor, יהתשחק בו כצפור ישלילים ישלילים של לנערותיך:

יכרו עליו חברום 6 jicru val-av tabbarim;

jetzu-bu ben-cenayim.

ז התמלא בשכות עורו ז' ba-temalle be-fuccot yor-o; 'i-be-zilzal dagim roj-o.

שים עלוי כפך 8 fim yal-av capp-eca; ביכר מלחמה אל בניסף זכר מלחמה אל בניסף.

קרוחלתו נכובה o hen totalt-o niczâbah;

ba-gam el mar-av juttal.

יעורנו מורנו בי יעורנו מוסול מולא־אכזר כי יעורנו ווסול מוחלים יעורנו יעורנו יעורנו יעורנו יעורנו יעובי יעורנו

ו מי הקדימני ואשלם זו mi hikdim-ani, va-ajallem? ליהוא:

ובר בריו ודבר לא־אחריש בריו ודבר 12 ló atrif badd-av, u-debar 12 ló atrif badd-av, u-debar géburat-o, ve-tin perc-o.

contendere sustinebit? me in certamen provocare, ut Tu, Jobe, secisti?

no expergefaciat] Bellua hæc dormiens quoque & fopita in consternationem conjicit vel audacissimos, & animis, viribusque præferoces. Tales vocabulum aczar adsert, violentum perfractorem ex Origine (ut suspicatur Com.) sonans.

ib. & quis] Si nemo ita audax, ut eum dormientem suscitare audeat, nedum ut vigili ei ostendat, Quis mihi opisici ejus resistere possit?

11 quis prævenit] Profundum verumque loci sensum aperuit Apostolus τίς περέδωκε μοι, κρανοποδώσω αυτώ; Quis prævertit me beneficiis, ut reddere ei tenear? hikdim, prævertere beneficiis perusitatum. Vides sacram quodammodo formulam, qua Deum præverti posse negatur; aut ullum sub obligationem venire,

quippe quod inferioris: quum Deus ita superior, ut ne tantillum quidem inde decedere queat.

ib. quicquid] Absolutissimum mihi cum robur, tum imperium, arbitriumque. Argumentum Jobo consutando validissimum, quippe cui nec robur, nec adeo jus, ad litem supremo omnium Domino, & Arbitro intendendam.

rapite Deus ferociusculos illos Jobi animos, qui per totum Librum se exerunt, ludendo veluti castigarat clementissime, Ironica usus laudatione, qua eum Behemotho, & Leviathane facile superiorem fore prædicat, si modo manum iis injicere conaretur: quippe qui, vel minis suis, eos in deditionem compellere, sub victorisque pedes adigere posset. Hac ansa placuit Numini, ut ante Behemothi, ita nunc Leviathanis,

Pp 2

vivam quafi ac spirantem 13 Quis nudavit faciem ejus vestitam? picturam præbere, longe, late, lente, circumductam, ut tanto fortius 14 Valvas faciei ejus quis aperuit? adfecta & concussa mens Jobi in se descenderet, scientia compungeretur. Eo jam fine, refumitur, lam insertionem, qua scopus declaratur, subticebo, &c.

ib. ramofa] baddim, vectes, robora & firmavalidiffime confertos.

ib. opportunitatem Non celabo quam opportuna, atque tempestiva, sit universa ejus fructura, sieum, ad Terrorem sui incutiendum, ut Cataphractarium aliquem, or-

13 faciem ejus westitam pene lebuf-o faciem loricæ ejus, pro faciem Hebraismo, quo posterius substantivum vicem implet adjectivi. Vid.

Deut. i. 41. Esai ii. 20. Esech. xxvi. 16. lebus, indumentum, speciatim pro Lorica, 2 Sam. xx. 8. collato E/ai lix. 17. & lxiii. 1. z. Negatur, quenquam tam audacem, qui belluam a natura cataphractam adversus aggredi sustineat, ut denudatum os fræno instringat. Venire in, vel. cum aliqua re, est phrasis protrita Orienti, pro Eam adducere.

14 quis valvas, &c.] Nempe ad ricum ei refringendum, frænumque inter dentes ejus insertandum.

15 Magnificentiæ] Magnificum quid.

ib. robusta clypeorum] apike magin-

Quis duplicatum ejus frænum adducet?

Circuitus dentium ejus terribilitas.

atque tenuitatis suæ con- 15 Magnificentiæ sunt robusta clypeorum;

Claufum quid, figillum arctum.

post opportunissimam il- 16 Unum alteri adhærent:

Et ventus inter ea non intrat.

17 Alterum cum altero ferruminantur: Conglutinata funt, & non divelluntur.

menta corporis, torosve 18 Sternutamenta ejus splendere faciunt lucem; Et oculi ejus ut palpebræ auroræ.

> 19 Ex ore ejus faces procedunt: Scintillationes ignis profiliunt.

mul & armatura, qua 20 E naribus ejus exit fumus; Tanquam ollæ fufflatæ & ftagni.

21 Halitus ejus prunæ quæ amburunt: Et flamma ex ore ejus exit.

22 In collo ejus diversatur robur; Et ante faciem ejus exultat anxietas.

ejus loricatam, folenni 23 Tori carnis ejus ferruminati sunt; Fusum quid super eo, quod non movebitur.

> nim, robustos ordines clypeorum, referas ad squamas grandiores, clypeorum instar confertas.

ib. clausum] sagur absolute videtur positum pro πεφεαγμένον obstructum quid, & densissime constipatum.

16 ventus] Tam arcte cohærent, ut ne aerem quidam admittant.

17 ferruminantur] Ad verbum dabak teneatur conglutinatio illa firmior, quam ferruminationem vocamus. Ea vis extat Esai xli. 7. & alibi.

18 fternutamenta] Igneam quandam materiem revomunt & ejectant

Cor

stern

flam

imite

feam

mum

tura.

neas,

prie,

Itagni

21

cui r

folenn

litus (

Potius

20

19

ib

ומידנלה פני לכושו 13 mí gillah pene lebaj-o? bé-cepel rismo mi jabo? בכפל רסנו מי יבוא: י פחח 14 dalte pan av mi pittet? : מביבות שניו אימה: sebibot Jinn-av emab. נאוה אפיקי מננים 15 garvah apike maginnim; * * * מנור חותם צר: * * * sagur, hotam zar. יגשו והד כאחד יגשו וbétad be-etad jiggaju: vé-rut lo jabo bens-bem. ורוח לא־יכא ביניהם: ידבקו ידבקו זין איש־באחיהו ידבקו זין be-ahi-bu jedubbaku; jitlaccedu, ve-lo jitparâdu. יתלכדו ולא יתפרדו: ו עמישתיו תהל אור 18 yatifot-av tabel or; ve-yen-av ce-yapyappe Jahar. ועיניו בעפעפי־שחר: יהלכו לפידים יהלכו מפיו לפידים יהלכו והלכו cidode ef jitmallatu. כידודי אש יתמלטו: עשן יצא עשן 20 min-nehir-av jeze yajan; ce-dud naput ve agmon. כדוד נפוח ואנמן: תלהט תלהט בו נפשר נחלים תלהט בו תלהט מלהט בו החלים תלהט ve-lahab mip pi-v jeze. ולהב מפיו יצא: עו ילין עו בצוארו ילין עו בצוארו ילין עו בי be-zawvar-o jalin yoz; ולפניו תרוץ דאבה: u-le pan-av taruz deabab. מפלי בשרו דבקו 23 mappele befar-o dabeku; יצוק עליו בל־יכוט: jazuk val-av, bal jimmot.

sternutationes ejus.

HIX MAD

ib. ut palpebræ] Oculi ejus rubri sammeique, ita ut palpebras auroræ imitentur, quam purpuream & roseam pingunt Poetæ.

19 ex ore ejus] Draconem ignivomum ex ore, ex oculis, voluit na-

ura.

m;

itur.

rum,

cly-

vide-

ob-

onsti-

erent,

rbum

a fir-

voca-

7. &

quan-

ctant

Cor

20 stagni] agmon vel proprie teneas, pro stagno fervente, vel improprie, pro aheno vastiore, ad instar stagni

21 amburunt] telabet, fæm. sing. mi respondet pl. masc. getalim, blenni Arabismo. Anima, vel halitus ejus, prunæ quæ ardent, vel potius quæ instammant: Prunæ slam-

matæ fimul, fimul inflammantes. Conf. Ps. xviii. 9. lahab est flamma purior citra fumum. Opportunissima hæc Draconi; non item Ceto.

22 diversatur] jalin pernoctat veluti, atque habitat, quod ibi vel maxime cataphractus Draco.

ib. exultat, &c.] Excellentissima figura, qua fignificatur, quod, quocunque ille accesserit, ipsa vastitas & pernicies accessisse, ac velut triumphum egisse, videatur.

umphum egisse, videatur.
23 Tori, &c.] Dubium esse nequit, quin robusta firmitas, & saxea
quædam durities, carnis pingatur.
mappele, propr. procidua vel decidua, partes molliores & laxiores:

לבו

294

quæ ipfæ aliquid ferre- 24 Cor ejus fusum ad instar lapidis; um habere dicantur.

ib. fusum] jazuk abfolute capiendum pro fu- 25 Ab elatione ejus formidant fortissimi:
fo metallo, quo grandis
Cothurnus, monitrum,
carnis loco, convestit. 26 Invadentis eum gladius non stabit:
val ad carnes ossa vestientes traducitur Esech.
xxxvii. 6. & alibi. Æ- 27 Reputat pro palea ferrum;
rea, ferrea, vocat stylus
figuratus, quæ prædura.

Et premitur, ut mola ad inferiorem.

Præ confractionibus expiant sese.

Lancea, telum, & spiculum.

Pro ligno putrido chalybem.

24 Cor ejus fusum] 28 Non sugabit eum filius arcus:
jazuk in lapide æris a
natura suso, habes Cap.
xxviii. 2. ἦτος σιδήςειον, 29 Tanquam stipula reputatur tundens clava;
Cor serreum, χάλχειον, Et ridet ad vibrationem hastæ.
æneum, pro indomito,
sævogue protritum.
30 Infra eum acuminata testæ;

fævoque protritum.

ib. premitur] jazuk
prius a jazak fudit; pofterius hoc a zuk preffit; 31 Fervefacit sicut ollam profundum;
& premit sicut meta inferiorem catillum, vel

30 Infra eum acuminata teltæ;
Suffulcit sibi tribulam super lutum.

Suffulcit sibi tribulam super lutum.

Mare ponit ut coctionem unguentariam.

premitur ficut meta, pelat, mola superior, ad inferiorem. Vel (si pelat esset catillus, sive inferior lapis) & premitur ut catillus inferior; immenso quodam robore videlicet vigens. Ad molam aquariam quidni allusum dicamus, quæ sanguinis servidissimi circulationem rapidissimam depingat?

25 elatione] Elato impetu, & celfitudine terribili. Ita fere Job. xiii. 13. Elatio vel Celfitudo ejus vos conterret. Et Cap. xxxi. 23. præ celfitudine ejus non valebam.

ib. confractionibus] Propter ingentes strages, quas quaquaversum dat.

ib. expiant sese Mortis præsentissimæ periculum, cum summa consternatione jam jam perituri decenter exprimit.

26 gladius, &c.] Inftatur in hanc formidolosissimam sui elationem, quam nihil tardare aut frangere valeat: quum omne genus tela in se congesta eludat.

28 filius arcus] Sagitta, quæ & filius Pharetræ, Thren. iii. 13.

29 clava] totat, de Origine incertum. Græci σφύεω. Hier. malleus. Chald. fecures. Syr. & Arab. Haftile. Putat Commentator noster, Originem in Contusione qua quid subigitur, quærendam. Hinc totat clava, qua caput commitigatur; vel & Ballista, qua mun quatiuntur, & contunduntur.

30 infra eum] Pingitur hic mon firum cubans, &, in lecto vel luft fuo, suffultus testis tribulisque cut squamosissimæ, quantumvis in luto sis & paludosis ferme stabuletur rapad non tam sternere est, quan fulcire, suffulcire.

31 fervefacit] Qui per Levi thanem Balænam intelligunt, his consona ferme voce, ejusem veh mentem motum simul, simul slatum spectant, quo mare circumquaqu ferveat & exæstuet. Observat Com No

ac f

bit,

Tex

mar

quod

næ (

ungu

ducat

plus ;

lenæ

odore

ius po

gravio

Cete,

quean

congru

mare a

nulla 1

certiffir

Plin. 1

in amni

Elephan

trari,

באכן כמר אכן בער יצוק כמר אכן 24 libb-o jazuk cemo âben; : ויצוק כפלח תחתית vé-jazuk, ce-pélat tattit. בורו אילים 25 mif-fet-o jaguru elim; míf-febarim jithattáu. משברים יתחטאו: בלי תקום 26massig-ebu bereb beli takum: banit, massay, ve-Jirjah. חנית מסע ושריה: ברול ברול ברול ברול ברול ברול ברול ברול le-yez rikkabon netusab. לעץ רקכון נחושה: בן־קשת 28 ló jabrit-ennu ben kajet: לקש נהפכודלו אבנידקה le-kaf nebpecu l-o abne kâlay. בקש נחשבו תותח 29 cé-kaj nehjab totát; ve-jistak le-rayas cidon. וישחק לרעש כירון: מחתיו חדורי חרש 30 taht-av haddure haref; ירפד חרוץ עלי־טיט: jirpad haruz yale tit. מצולה כסיר מצולה artit cas sir mezulab; : jam jasim cam-merkatab.

Noster, nimis studiose urgeri Mare, ac fi Universum, qua late terras am-Nihil tale in bit, intenderetur. Textu. Sufficit ebullitio fervens in mari excitata, & quidem lentior, quod fimilitudo Coctionis unguentatiæ (five merkahab fit olla, five ars unguenta decoquendi) aperte illuc Hoc adspectu Crocodilo plus juris in hunc versum quam Balenæ aut Orcæ: adjecto præsertim odore illo fragranti, quem & mersus post se relinquere dicitur. Certe graviores motus fluctufque volvunt Cete, quam ut cum Coctione lenta queant comparari. Draconi adhuc congruentior forte imago. Si jam mare ad fluvios restringatur & lacus, nulla plane difficultas est; nam eos tertissime intrant Dracones. Plin. lib. viii. 12. tradit, Dracones in amnibus mersos insidiari bibentibus Elephantis, &c. Et mare ab iis intrari, patet ex Plin. iterum lib. viii.

ndæ.

ava;

riam.

quæ &

ine in-

Hier.

Syr. &

menta-

tusione

rendam.

commi

ua mur

nic mon

vel lustr

que cuti in luto

abuletu

t, quar

T Levi

int, hi

em veh

ul flatun

ımquaqu

rvat Con

Pol

13. Narratur in maritimis Æthiopum, Dracones quaternos quinosque inter se Cratium modo implexos, ere-Etis Capitibus, velificantes ad meliora pabula Arabiæ, vehi fluctibus. Id non folum de palustribus, sed & de montanis refert Philoftr. in Vit. Apoll. 3. 8. ubi legas Dracones, qui montes habitant, ad mare Erythræ-um, sæpe in illud descendere & क्रमा देन कि कहरेब्रुड़, in Pelagus longissime velificari. De Behemotho (Elephante) dictum erat, flumina ei fatis familiaria quoque & grata: De Dracone nunc, alio Animali terrestri, subtexeretur, ipfa quoque maria tentari, atque transmitti a ludibundo veluti, & lasciviente, cui volupe inter natandum; aquas flatu virulento oris tingere, atque Ollam, quasi pharmacis & venenis omne genus refertam, in profundo miscere.

32 post se] Abyssum 32 Post se lucere facit viam ; albicantem post tergum Reputat Abyffum in canitiem. relinquit, respiciensque miratur tam longe vada 33 Non est super pulvere simile ei;

cærula ad fulcos tractuf-Qui factus ut fit fine metu. que suos canescere.

mefal-o. 34 Omne altum adspicit; 33 simile] Non est comparatio ejus, nihil ei fimile, aut par, fuper pulvere. mus & monstrofissimus

in genere serpentino. Infignis Draconum Character.

34 omne altum] Is revera vel despicit ex alto, si arduus sese attollat, quicquid sublime: vel adspicit oculo torvo, audaci, imperterrito fimul, fimul terrorem incutienti.

Ipfe Rex fuper omnibus feris eminenti corpore & acri vifu præditis.

> ib. feris] bene Jahaz filii ferocia, vel proceritatis animofæ, acri & intento oculo sese inferentis. proprie Jahaz. Intelligas itaque per bene Jahaz feras proceritate, animofitate, oculorum acie, terribiles. Ab acerrimo visu nomen Dra-

CAP. XLII.

ARGUMENTUM Cap. XLII.

Ad lumen, quin fulmen, extremum conviationis fractus plane, & contritus Noster, arma, 3 ut fic dicam, abjicit; atque nudus & inermis ad aram gratiæ Divinæ confugit. Ad septimam vero Periodum hujus Capi-

tis corpus libri finitur, atque, stylo a Cothurno ad foccum redeunte acceditur ad Exitum felicem, quo Virtus, Religio, Pietas, Pœnitentia quoque fincerissima, Viri, divinitus honestantur, ut immortali laude vivus mortuulque præfulgeret, atque omnibus sæculis, Fidei tandem triumphaturæ cum exemplum, tum

I Et respondit Jobus Jehovæ, ac dixit;

2 Scio, quod omnia prævaleas, quodque Præ te molimen nullum præruptum. fquit!

Quis hic obfignans confilium quod nosci ne-Propterea exposui, quod non intelligebam; Mirabilia præ me, quæ non cognoscebam.

> pignus, præberet multo eminentiffimum.

NOTE.

2 prævaleas] jacol non tantum posse, sed etiam prævalere, vincere, superiorem esse significat.

ib. nullum molimen | Nihil tibi tu isque viis a quoquam objicietur, quod non ex facili dissipes, vincas

Audi

con

erit

mo

agg

anii

3

XXX

Obt

Nof

יאור נתיב מב atar-av jair Hatib; : יחשב חהום לשיבה jabjib tebom le-fibab.

ים אין על עפר משלו 33 אין על עפר משלו ad-yapar mollo; : העשו לבלידות be-vafu li-bli tat.

יראה כל־נבה יראה 34 et-col gaboab jireb: הוא מלך על־כל בני־שחץ: bu melec pal-col-bene Jataz.

eoni fractum neminem fallere potest.

111W 99.80

LII.

cor-

ociæ,

& in-

Illud

taque

ritate,

rribi-

Dra-

ue

[quit?

ci ne-

bam;

ebam.

nentil-

tantum

incere,

ANNOT. ad CAP. XLI. 8 zilzal] Videtur legendum zilzale. 29 netsab] Heb. netsebu. Clar. Clericus notari putat Malleum ferro munitum. Addit, in netssebu rese-

candum forte vau, nisi ratio sit ignota cur plurali jungatur. Respondet Commentator doctiff. nihil cause esse cur netssebu erroris suspectum reddatur, quum collective positum esse appareat. Metrum rem deci-

ויען איוב את־יהוה ויאמר: vaj-jávan ijob et-jabvob, vaj-

ידעת כייכל תוכל z jadavti ci col tucal; [mab. we-lo jibbazer mimm-eca mezim-ולא יכצר ממך מזמה: מי זה מעלים עצה בלי דעת 3 mí zeh maylim yezab beli dayat? לכן הגדתי ולא אבין lá-cen biggadti, lo abin; niplaot mimm-enni, ve-lo eday. נפלאות ממני ולא אדע:

confundas. Ita mezimmah non Dei erit, fed hominis solertis inventum. molimen, meditamen, quo Deum aggredi, si forte, aut criminari, in animum inducat.

3 Quis bic] Respicitur ad Cap. xxxviii. 2. ubi Jobus appellabatur Obtenebrator Confilii. Ista ansa Noster, imo vero Tu, O Deus Ob-

fignator confilii; Tu Confilii thefauros, fic claudis, condis, fignas, ut nulla vi cognitionis nostræ attingi, nedum penetrari queant. Sic ergo disserui, quæ non intelligebam, de mirabilibus, quæ mihi assequi, & pernoscere non datum. Habes replicationem venustam & gravem.

Qq

שמע

tibi tu icietur

vincas

Aud

sese Domino submittentis, eique se docendum tradentis.

5 ad auditionem] Antea scivi de te quæ aure audivi, at nunc te oculis meis video, i. e. Antehac ad lumen revelationis & Prophetiæ, magdisse mihi videbar, de infinita tua majestate: fed quam immensurabile discrimen inter audire & videre? Ubi Tu te oftendis, quicquid ante nobis videbatur immen-fum, nihil est, & eva-nescit. Præsentia tua delet quicquid de te perceptum, idque infinitum quantum fuper. scandit.

6 contabescam] Propterea contabescam porro in ulceribus meis, & pœnitentiam agere decerno super pulvere & cinere. Non jam amplius lamentor mea ulcera; fentio me vel ideo indignum qui spirem, dignum qui exspirem, quod tam acerbe, contentiose, contumaciter fere, ea lamentatus fim.

7 redum] naconah, rectum, firmum, folidis & inconcussis principiis fundata dogmata Hoc naconab ad flatum controversiæ revocare res & ratio jubent. In eo Jobus naconab Rectum de Deo disseruit, quamvis in circumstantiis ulterius evectus fuerit, quam modestia & prudentia paterentur, quatenus bonam rectamque causam habuerat, & quicquid animofitatis, non ex contumacia, sed ex Conscientiæ pu-

4 Audi] Verba totum 4 Audi age & ego loquar: Interrogabo te, & notum fac mihi.

> 5 Ad auditionem auris audivi te; At nunc oculus meus te vidit.

Propterea contabescam, & pœnitentiam Super pulvere & cinere.

na & multa apprehen- 7 Et factum est, postquam Deus locutus esfet verba hæc ad Jobum, ut diceret Deus ad Eliphazum Themanitam; exarfit nasus meus in te, & duos amicos tuos; quia non locuti estis rectum de me, ut servus meus Jobus. 8 Nunc ergo capite vobis septem juvencos, & septem arietes, & ite ad servum meum Jobum, & offerte holocaustum pro vobis, & Jobus servus meus intercedet pro vobis: quoniam profecto faciem ejus accipiam, ut non exequar vobiscum stultitiam; quoniam non locuti estis de me rectum, ut servus meus Jobus. 9 Et iverunt Eliphazus Themanita, & Bildadus Suchita, & Tíopharus Naamatita; & fecerunt quemadmodum loquutus erat ad eos Jehova; Et accepit Jehova faciem Jobi.

> ritate, firmitate, rectitudine exaggeratissima, profectum.

> ib. de me] el-ai ad me, i. e. de

me meisque viis.

ib. fervus meus] Titulo yabd-i, servi, i. e. Religiosissimi cultoris, Jobi anteactam vitam a Deo laudari, omnique criminatione liberari, palam eft.

8 ut non exequar] Quo minus faciam vobis secundum stultitiam vestram, vel ne vobiscum faciam quod fi

2

fo

VI

שמע־נא ואנכי אדבר 4 Jemay-na, w-anoci adabber: אשאלך והריענו:

efal-eca, ve-bodiy-eni.

לשמע און שמעתיך 5 le Jemay ozen Jamayti-ca; ועתה עיני ראתיך:

we-yattab yen-i raat-eca.

ישל כן אמאם ונחמתי 6 vál-cen emvás, ve-nihamti על־עפר ואפר:

yál yapar va éper.

את דבר יהוה את עמן-jehi atar dibber jahvoh הדברים האלה אל־איוב ויאמר יהוה אל־אליפו התימני חרה אפי כך וכשני רעיך כי אלי נכונה לא דברתם כעברי איוב: 8 ועתה קחוד לכם שבעה־פרים ושבעה אלים ולכו אל־עברי איוב והעליתם עולה בערכם ואיוב עליכם יתפלל עכדי אם־פניו אשא לבלתי עשות עמכם נכלה כי לא דברתם איוב: כעברי נכונה אלי ובלדד אליפו חתימני וילכו וצפר ויעשר הנעמתי השוחי יהוה דבר כאשר אליהם איוב: את־פני יהוה וישא

et-bad-debarim ba elleh el ijob, vaj-jomar jabwob el elipaz bat temani; harab app-i be-ca, u-bi-Ins reys-ca; ci lo dibbartem el-ai neconah, ce-yabd-i ijob. 8 ve-yattah ketu la-cem Jibyah parim, ve-Jibyab elim, u-lecu el yabd-i ijob, we-haylitem yolab bayad-cem, ve-ijob yabd-i jitpallel yals cem: ci im pan-av essa, le bilti yasot yimm-acem nebalah; ci lo dibbartem el ai neconab, ce-yabd-i ijob. 9 vajjelecu elipaz hat-temani, ubildad baf Juti, ve-zopar bannayamati; vaj-jaysu ca-aser dibber als-hem jabvob; vajjissa jahwoh et pens ijob.

meretur stultitia vestra. Formula, quæ pænam aliquam ignominiofam, in publico infligendam, ad terrorem & exemplum adfert: inculcans fimul gravissimi Criminis, atque adeo flagitii, sese alligasse superciliosos illos Censores, qui sub specioso prætextu Religionis, & Causæ Dei, tam superbe simul & acerbe, vel guttulam folatii urentissimis Amici doloribus inspergere negassent; quin vulnera ejus venenare, & identidem inflammare, non dubitassent.

9 accepit] Forte ita dictum, ut illo orante eorum facrificia e cœlo accensa fuerint. Aliquod certe signum visibile ac pignus quasi, po-tentiæ illius & gratiæ Jobææ, qua tanquam Pontifex Maximus præpolleret apud Deum, editum fuisse plusquam verisimile. Confer sis Cap. xx. 30. ubi Eliphazum hæç ipsa quasi prophetantem vidimus, ignarum sane, ea in le, sociosque, primum complementum nactura.

Qq2

ויהוה

m 0;

I.

efeus afus

non ieus tem

fercau-

neus ecto

quar ocu-

neus The-Tfo-

madova:

aggee. de

abd-i, ltoris, audaerari,

us fan vequod

o Et

C

h

יוב

בני

חב

Ofte

illa

tatis

pera

diffic Jobi

ib

10 reduxit] Nil aliud fpectat, quam instaurationem fortunarum collapsarum, & huc illuc dissipatarum. Vid. Jer. xxx. 18. Pf. xiv. 7. & lxxxv. 2. Ea autem instauratio, non simul & semel, sed successione annorum, facta est.

ib. amico suo Nempe Eliphazo ut fignifero, cum suis. Possis & collective vocem capere.

Monile vel fronti vel auribus appensum.

ib. ftaterem Summa necdum finiri potest. Ex origine fignificat justam quantitatem, ad numerumve vel pondus exactam; maffulam auri ad staterem exacti. Videntur Donaria hæcce, Honoraria quædam miro confensu foluta ad culpam proditi officii quodammodo expiandum, & fidelius obsequium communi tessera obfignandum. Certe horum donorum fimilis materia & forma, in quam ab omnibus confpiratum, aliquid fymbolici ex more Orientatalium præ se fert. Id autem ex mente Com-

mentatoris nostri hoc est. Staterem aureum capit pro Symbolo Virtutis & Fidei, quæ instarauri e Fornace emicuisset; atque monilia aurea refert ad ornamenta honoris & gloriæ, quibus

10 Et reduxit Jehova abductionem Jobi. quum interceffiflet pro amico fuo; & auxit Jehova omnia quæ fuerunt Jobo in duplum. 22 Et venerunt ad eum omnes fratres ejus, & omnes sorores ejus, & qui ipfum cognoverant antea; & comederunt cum eo panem in domo ejus, & condolentes ei consolati sunt eum super omni malo, quod Jehova adduxerat in eum; & dederunt ei quisque staterem unum, & unum aureum monile. 12 Et Jehovah benedixit extremo Jobi, præ principio ejus; & fuerunt ei quater decies mille oves, & fexies mille cameli, & mille juga boum, & mille afinæ. 12 Et fuere illi feptem filii, & tres filiæ. 14 Et vocavit nomen primæ, Jemima, & nomen secundæ, Ketzia, & nomen tertiæ, Keren happouch. 15 Et non inventum, quoad pulchras mulieres, ficut filiæ Jobi, in tota terra; & dedit illis pater earum hæreditatem inter fratres ipsarum. 16 Vixitque Jobus post hæc centum & quadraginta annos; & vidit filios fuos, & filios filiorum fuorum, quatuor ætates. 17 Mortuusque est Jobus fenex, & fatur dierum.

> præfulgere meruisset fortissimus miseriarum victor.

> 15 dedit illis] Quod Hæreditas Filiabus æque ac Filiis dicatur attributa a Nostro, aliquid istis moribus temporibusque alienum indicat.

וכן ליהוה שב את שבות איוב 10 יהוה שב את שבות איוב מיוב בהתפללו בעד רעהו ויסף יהוה את כל האשר לאיוב למשנה : ביו וילכו ויבאו אליו כל־אחיו וכל־אחותיו וכל־ידעיו לפנים ויאכלו עמו לחם בביתו וינדו לו וינחמו אתו על כל־הרעה אשר־ הביא יהוה עליו ויתנו לו איש קשיטה אחת ואיש נום זהב אחר: 12 ויהוה ברך איוב מראשיתו את־אחרית ויהידלו ארבעה עשר אלף צאן וששת אלפים גמלים ואלף צמר בקר ואלף אתונות: 31. ויהי־לו שבענה ושלוש בנות: 14 ויקרא שם־ האחת ימימה ושם השנית קציעה ושם השלישית קרן ולא נמצא נשים 15 הפוך יפות כבנות איוב בכל־הארץ ויתן להם אביהם נחלה בתוך אחיהם: 16 ויחי איונ אחרי־זאת מאה וארכעים שנה ויראה את־כניו ואת־כני בניו ארבעה דרות: 17 וימת איוב זקן ישבע ימים:

CAP XLIL.

i,

c

n

es.

ui

nt

n-

0,

le-

ımı

XIL

ue-

ries

&

em

no-

un-

nap-

pul-

rra;

in-

obus

: &

rum,

obus

s mi-

editas

ar at-

mori-

dicat

ijob, be-bitpallel-o bevad revebu; vaj-josep jabvoh et-colafer le ijob le-misneh. 11 vajjelecu jabou el-av col ab-av, ve-col abot-av, we-col jodeyav le-panim, vaj-jocelu vimm-o letem be-bet-o, vaj-janudu l-o, vaj-jenahamu ot-o, val col harayah, afer bebir jabwob yalav; vaj-jittenu l-o if kefitab ehat, ve-is nézem zahab ehad. 12 ve-jahvoh berac et-abarit ijob, me-ressito; va-jebi l-o arbayah yasar élep zon, vel'éset alapim gemallim, ve-élep zémed bakar, ve-élep atonot. 13 va-jehi lo Jibyanah banim, ve-Jalof banot. 14 vaj-jikra Jem ha-abat jemimah, ve-Jem haf-senit, keziyah, ve-sem baf-Jelisit, keren bappuc. 15 velo nimza, nasim japot, cibnot ijob, be-col-ba-arez; vajjitten la-bem abi-bem natlah be-toc ate-bem. 16 va-jetí ijob atare zot meah we-arbayim Janah; vaj-jireh et-ban-av, we-et bene ban-av, arbayab 17 vaj-jamut ijob zaken, u sebay jamim.

Ostenditur Jobi æquitas, & justitia illa exactissima, qua non tam Civitatis, quam Naturæ, legibus obtemperandum fibi censuit.

ib. centum & quadraginta] Ingens distidium circa numerum annorum Jobi. Prudentior illorum ratio qui

indefinitum ambitum tenent, ad ducentos annos excurrentem. Supponitur Quinquagenario haud multo majorem fuisse Nostrum, quum conflictari cœpit; & aliquos annos in calamitate transactos.

CANTICUM MOYSIS.

DEUT. XXXII.

NOTE.

Canticum] Hunc Hymnum (in quo Mofes Israelitarum ingrati- 2 tudinem, peccatum, pœnas prophetice describit) literis quidem Romanis exaratum, atque in verficulos, prout vides, divisum, ad Psalmorum 3 calcem exhibet Episc. jusdem hymni divisione, juxta Cl. Clerici hypothefin, in versus irregulares & omorolexéules. Sed quum ibi desiderentur & versio Latina & Textus Hebræus, istum defectum supplere volui, atque egregium hoc carmen, Speciminis loco, ea forma auctiore excusum dare, quâ cætera quoque facri codicis Po-

etica prodire nimis vellem, ipseque aliquando prælo destinaram.

r Percipite] Testes Deum, Angelos, Homines vocat, eorum quæ dicturus est. Clericus.

2 stillabit] Metaphora defumta ex pluvia & rore (qua utitur Jobus

PERCIPITE auribus, Cœli, & loquar; Et audiat Terra eloquia oris mei.

Stillabit, ut pluvia, doctrina mea; Fluet, ut ros, eloquium meum. Ut imbres super germen;

Et ut stillæ super herbam.

- Quia nomen Domini invocabo; Date magnitudinem Deo nostro.
- Cicestrensis, una cum ejustem hymni divisione, 4 Petra, persectum opus ejus; juxta Cl. Clerici hypothesin, in versus irregulares & oposoledioles. Sed quum ibi desiderentur & Justus & rectus ipse.
 - 5 Corrupit fibi filios ejus macula eorum; Generatio perversa & contorta.
 - 6 Nunquid Domino retribuitis istud, Popule ingrate, & non sapiens?

Cap. xxix. 22.) ad doctrinæ fuz, i. e. Divinorum, quæ hoc carmine continentur, monitorum recreantem, atque in pietatis & virtutis fructus, fœcundantem vim exprimendam.

- 3 date] Magnificate, agnoscite quantus sit Deus, ejusque magnitu-

2

dinen

latis 1 2 Sam

quoqu ib 2

latius ritatis,

שירת משה

הדברים לב

אזינר וארברה ותשמעהארץ אמרי־ 195 m : 19 , a

r;

m;

e fux.

armine

antem,

fructus,

gnoscite nagnitu-

Nonne

am.

azinu baj-Jamem, va-adabbêrab; we-tismay ha-arez imre-p-i.

תזל כטל אמרתי

כשעירם עלי־דשא וכרביבים עלי־עשב:

ני שם יהוה אקרא ci Jem jabwob ekra; הבו גדל לאלהינו:

כי כל־דרכיו משפט

אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא:

קומם זות לו לא בניו מומם 5 Jibet l-o ban-aw mum-am; דור עקש ופתלתל:

עם נכל ולא חכם

יערף כמטר לקחי z jayrop, cam-matar, likb-i; tizzal, cat-tal, imrat-i:

> ci-syirim yale dese; u-ce-rebibim yak yefeb.

hábu godel l-elobe-nu.

לור תמים פעלו 4 baz-zur, tamim poyal-o; ci col derac-av mispat:

êl emunah, ve-en yaval; záddik ve-jajar bw.

dor yikkef u-petaltol.

הליהוה תנמלו־זאת 6 ha-l-jabooh tigmelu zôt, yam nabal, we-lo bacam?

dinem adorate. Cler.

4 Petra] Nomen Dei in S. S. satis frequens. Vid. 1 Sam. ii. 2. 2 Sam. xxiii. 3. Hab. i. 12. Infra quoque Per. 15. 18. 30. 31.

ib veritas] Vox Hebræa amunah latius patet vocibus andeias & venitatis, & justitiam, misericordiam, benignitatem, fidelitatem, complectitur. Cler.

5 corrupit] Heb. Jitet 1-0 lo. Græc. inverso ordine, six dund. Sed metrum alterum abundare oftendit. Constructio vero est, Corrupit ei filios fues macula quæ illis ineft. Hare.

הלוא

6 poffedit] Vel reddi potelt kan-eca genitor tuus (kanah enim yerrar) hic tacite poni potius quam respici videtur, fed etiam constitutione Heb. Reipublica, cujus erat pater & auctor. Cler.

ib. formavit] Vid. 70b. xxxi 15.

7 Memento] Vid. Fob. viii. 8.

8 in numerum] Ex dum numerum filiorum Ifraelis, nemo fensum quam potuit, unde locum corruptum esse mihi compertissimum est; utrum ipse recte emendarim, eruditiorum ju-Annot.

10 invenit] Dicitur Deus invenisse Israelitas in Deferto, non quod in terram Canaan longe deserto illi diffimilem, venti, ad exaggerandum Dei in eos beneficium. Cappellus.

ib. vastitate] In decuo, & ferarum ululationibus pleno, ac undique circumstrepenti. Id.

ib. pupillam Proverbialis loquutio, quæ fummam curam fummumque amorem fonat.

Nonne Ipse pater tuus, qui possedit te? Iple fecit te, & formavit te?

non modo creatione, quæ 7 Memento dierum feculi; Intelligite annos generationum: Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: Senes tuos, & dicent tibi.

8 Quando hæreditare fecit Excelfus gentes. Quando separabat filios Adam, Quando constituebat terminos populorum, In numerum erant filii Israelis.

recepta lectione, Secun- 9 Quia pars Domini populus ejus; Jacob funiculus hæreditatis ejus.

commodum elicere un- 10 Invenit eum in terra deserti; Et in vastitate ululatus solitudinis: Circumduxit illum, docuit illum, Et custodivit eum quasi pupillam oculi sui.

dicium esto. Hare. Vid. 11 Sicut aquila excitat nidum suum, Super pullos fuos motitat fe, Expandit alas suas, assumit eum, Portat eum super alam suam:

quia inde eos traduxit 12 Dominus solus ducebat eum, Et non cum eo Deus alienus.

dicuntur illic a Deo in- 13 Equitare fecit eum super excelsa terræ, Et comedit proventus agri, Et sugere fecit eum mel e petra, Et oleum e silice petræ.

ferto habitationibus va- 14 Butyrum bovis, & lac ovis, Cum adipe agnorum, & arietum, Filiorum Bafan, & hircorum, Cum adipe renum & tritici, Et sanguinem uvæ bibisti merum.

13 excelfa] Excelfa & fertilia montem fertilissimum, quem ocjuga Canaan, præsertim Galahadum, cuparunt Israelitæ, Deut, iii. Id.

rup

הלוא־הוא אכיך קנך ba-lo bu abi-ca, kan-eca? bu-pas-eca, va-jconen-eca? ברוא עשך ויכננך: זכר ימת עולם zécor jemot volam; binu Jenot dor va-dor: בינו שנות דר־ודר שאל אכיך ויגדך Jeal abi-ca, ve-jagger eca; zekens-ca, ve-jomeru l-ac. זקניך ויאמרו־לך: בהנחל עליון גוים 8 be-hantel yeljon gojim, bé-baprid-o bens adam, בחפרידו כני אדם יצב גבלת עמים jazzeb gebulot yammim, למספר בני ישראל: lé-mispar bene jisrael. יהוח עמו g ci helek jabwoh yammo: יעקב חבל נחלתו: jaykob bebel nablat-o. ימצאהו בארץ מדבר cojimza-ehu be-erez midbar, ובתהו ילל ישמן u-be-tohu jelel jesimon: יסבבנהו יבוננהו jésobeb-enbu, jebonen-ebu, jizzer-enhu c-ison yen-o. יצרנהו כאישון עינו: זו כנשר יעיר קנו נו ce-neser jayir kinn-o, על־גוזליו ירחף yal gozal-av jeratep; יפרש כנפיו יקחחו jiprof cenap-av, jikkab-ebu, jiffa-ebu yal ebrat-o: ישאהו על־אברתו: ינחנו ינחנו ינחנו ינחנו ינחנו ינחנו we-en yimm-o el necar. ואין עמר אל נכר: ירכבהו על־במותי ארץ 13 járcib-ehu val bamott arez váj-jocal tenubot sadai; ויאכל תנובת שדי וינקהו דבש מסלע váj-jenik-ebu debaf mis-sélay. vé-Semen me-hallamis zur. ושמן מחלמיש צור: וחלב צאן בקר וחלב צאן חטאת בקר וחלב צאן עם חלב כרים ואילים yim beleb carim ve-elim; בני־בשן ועתורים bene bafan ve-yattudim, עם־חלב כליות *חטה yim beleb ciljot ve-biffab,

ib. mel] Regio, in qua mel ex alia intelligi non potest nisi fertirupibus fluit, & oleum e silicibus, lissima. Id.

ודכורענב תשתה חמר:

Rr

ve-dam yenab tisteb bamer.

וישמן

n oc-

At

i;

m,

fui.

æ,

5. 26. If. xliv. 2. Allufio est & Paronomafia manifesta cum voce Israel, & derivatur vel a Jur intueri, vel a jafar 16 Provocârunt eum in Deis alienis. rectus fuit; nempe populus, qui Dei faciem que factus est. Cappellus.

ib. calcitravit] Inftar equi, qui pabuli nimiam copiam comedit, & difficilius propterea domatur. Significantur Hebræi divites facti Legis minus observantes fore. Vid. Cap. vi. 11. Cler.

ib. fuifti] Stylum profuturis usurpare, nemini non notum.

17 Non Deo | Rectius vertas cum Syro Interprete, Qui non funt Dii.

Plerisque est Exesi confumti, a ficta radice mazab, quæ nullibi extat. Malit Cappellus effe Nomen Substantivum, ardores, accensiones. quoque letumim ardores, æstus, cum Lamed profthetico, a bamam. Anthrax autem est ulcus pestilens cum maximo ardore.

25 Foris] Non modo cædentur qui ruri erunt eos etiam, qui ad munitas urbes confugerint, tantus terror invadet, ut eas defendere aufuri non fint, & victoris sævitiæ, 25 Foris orbabit gladius, tionem habituræ, fe fint Et intus terror, dedituri. Cler.

15 Jesurun] Nomen 15 At impinguatus est Jesurun, & calcitravit; Israel. Vid. infra xxxiii. Impinguatus incresserus concerns side Impinguatus, incrassatus, opertus fuisti. Et dereliquit Deum, qui fecit eum, Et vilipendit petram falutis tuæ.

Abominationibus irritaverunt Eum. intuetur, vel, per Dei 17 Immolaverunt dæmoniis, non Deo; gratiam, justus fanctus- Diis, non noverunt eos

Diis, non noverunt eos.

Novis, qui de propinquo venerunt, Quos non coluerunt patres eorum.

18 Petram quæ genuit te, oblitus es; Et oblitus es Dei, qui parturivit te.

19 Et vidit Dominus, & ad iracundiam concitatus eft, Frum fuarum.

Propter provocationem filiorum & filiapheticum præterita pro 20 Et dixit, Abscondam faciem meam ab eis; Videbo quid novissimum eorum: Nam generatio perversitatum illi, Filii, non inest fides in eis.

24 ardorem] meze 21 Ipfi me provocarunt in non Deo. Irritaverunt me vanitatibus suis: Et ego provocabo eos in non populo, In gente stulta irritabo illos.

> Sic 22 Quia ignis succensus est in furore meo, Et ardebit usque ad infernum inferiorem; Et devorabit terram, & proventum ejus, Et inflammabit fundamenta montium.

23 Congregabo super eos mala, Sagittas meas confumam in eos.

ac in locis apertis; fed 24 Ardorem famis, & æstum Anthracis, luisque amarissimæ, Et dentem animalium immittam in eos, Cum veneno serpentium terræ.

Etiam

it; וישמן ישרון ויבעט נישמן ישרון ויבעט נישמן ישרון ויבעט זי נישמן ישרון ויבעט זיישמן יישרון ויבעט Samanta, yabita, casita. שמנת עכית כשית váj-jittof eloh vof-ehu, ויתש אלוה עשהו vaj-jenabbel zur jesuvat-o. וינבל צור ישעתו: ו יקניאהו בזרים 16 jakniu-bu be-zarim, bé-toyebot jacyisu-bu. בתועכת יכעיסהו: יזבחו לשדים לא אלה וק זובחו לשדים לא אלה elobim, lo jedayu-m; אלהים לא ידעום חדשים מקרב באו bádasim, mik-karob báu, ló seyaru-m abots-cem. לא שערום אכתיכם: צור ילדך תשי 18 zur jelad-eca teji, vat-tiscat el metolel-eca. ותשכח אל מחללך: nci-וינאץ יהוה וינאץ 19 vaj-jar jabvob, vaj-jimaz, rum. mic-cayas ban-av u-benot-av. מכעם בניו ובנתיו: filia-מהם מסתיר פני מהם 20 vaj-jomar, astir pan-ai me-hem; eis; ereh mah aharit-am; אראה מה אחריתם ci dor tabpucot bemmab. כי דור תהפכת המה banim, lo emunah b-am. בנים לא־אמן* בם: בלא־אל קנאוני בלא־אל bém kinneu-ni be-lo-el, כעסוני בהבליהם ciyasu-ni be-bable-bem; va-ani akni-em be-lo yam, ואני אקניאם בלא־עם be-goi nabal acyis-em. בנוי נכל אכעים ביראש קדחה באפי 22 ci ef kadetah be-app-i, eo, vát-tikad vad Jeol tabtit: ותיקד עד שאול תחתית rem; vat-tocal erez, ve-jebulab: ותאכל ארץ ויכלה vat-telahet mosede harim. ejus, ותלהט מוסדי הרים: עלימו רעות 23 ósepab vale-mo rayot, bizz-ai acalleh b-am. חצי אכלה־כם: ים רעב ולחמי בא méze rayab, u-lehume résep, ve-keteb meriri; רשף וקטב מרורי u-sen behemot afallat b-am, ושן־בהמת אשלח־כם yim hamat zobale yapar. os, עם־חמת זחלי עפר:

Rr 2

u-me-badarim Emah,

מחוץ תשכל הרב smi-buz tefaccel bereb,

ומחדרים אימה

Etiam

),

3.

26 Exterminabo aprebem proprie angulabo eos, hoc est, truncabo, Ad extremitabellus. tem redigam. Clericus. agri, aut alius rei. Videtur hoc velle Deus, eos ita perdam, ut non plures supersint, quam reliquæ sint spicæ agro, extremitatem usque demessuit. Verfio Angl. vel dispergam. Sic quo-que LXX. διασπεςω. Expandit gentes, & eas in angulum removens.

27 dissimularent] jenacceru ab alio factum censerent. niccer enim est tribuere alteri quod 31 ejus non eft. Jer. xix. 4.

28 periens] obad yezab 32 perdita confilium, h. e. quæ nullo pollet confilio. Recte LXX. απολωλεχός Thi Bunko. Gens stulta

& inconsulta. Capp.
30 Quomodo] Conne-33 ctio est, Hoc tamen fapauci hostes ingentes Hebræorum copias fugaverit, quod nunquam fa-35 Etum fuiffet, nisi Deus pavore & formidine mi-litum nostrorum animos implevisset. Cher.

ib. wendidiffet] Deus diserte dicitur vendidisse

populum ejus in manus inimicorum Suorum. Fud. iii. 8. iv. 2. x. 7.

ib. conclusisset] bisgir proprie est in collariam compingere, includere cippo; de gravi supplicio & ignomi-

Etiam juvenem, etiam virginem, Lactentem, cum viro canitiei.

fuccidam, resecabo. Cap- 26 Dixi, Exterminabo eos,

Ceffare faciam ex homine memoriam eorum.

Nam peah extremitas 27 Nisi indignationem inimici timerem, Ne forte diffimularent hostes eorum; Ne forte dicerent, Manus nostra excelsa, Et non Dominus operatus est totum hoc.

quem messor hip ab, ad 28 Quia gens periens consiliis ipsi, Et non in eis intelligentia.

in angulos removebo, 29 Utinam faperent, prudentes effent hoc. Considerarent novissimum suum.

Vid. & Job. xii. 23.30 Quomodo persecutus fuisset unus mille, Et duo fugaffent decem millia, Nisi quod petra eorum vendidisset eos, Et Dominus conclusisset eos?

> Quia non, ficut petra nostra, petra eorum; Et inimici nostri funt judices.

Quia ex vite Sodom vitis eorum, Et ex arvis Gomorrhæ arva eorum; Uvæ eorum uvæ veneni, Botri amari eis.

Venenum draconum vinum eorum, Et venenum aspidum crudele.

mum revocarent, quam 34 Nonne hoc ipsum reconditum apud me? Sigillatum in Thefauris meis? Mihi ultio & retributio; In tempore nutabit pes corum: Quia propinguus dies exitii eorum, Et sestinant adesse quæ parata sunt ipsis.

> 32 ex wite] Ifraelitæ alibi dicuntur Vitis quam Deus ex Ægypto, &c. Ps. lxxx. 8. Plantatio delicia-rum ejus, &c. 1s. v. 7. Hic vero cum Sodomitis & vicinis populis, Quia

qui olin com

xiv. hoft

נס־בחור, נס־בתולה gam babur, gam betulah jonek, pim if febab. יונק עם־איש שיכה: מרתי אפאיהם 26 amarti api-bem, afbitab me-enof zicr-am. אשביתה מאנוש זכרם: אויב אגור 27 lule cayas ojeb agur. pen jenacceru zars-mo; פדינכרו צרימו pen jomeru, jade-nu ramab, פוריאמרו ידנו רמה ולא יהוה פעל כל־זאת: v-lo jabwob payal col zôt. בירגוי אכד עצות המה 28 ci goi obad yezot bemmab, v-en ba-bem tebunah. ואין כהם תבונה: ישכילו זאת 29 li hacemy, jascilu zot, jábinu la-atarit-am. יבינו לאחריתם: איכה ירדף אחד אלף 30 (cab firdop etad elep, ú-Jenaim janisu rebabah. ושנים יניסו רבבה im lo ci zur-am mecar-am, אם־לא כי־צורם מכרם váj-jahvob hisgir-am? ויהוה הסגירם: בורנו צורם מו 31 ci lo, ce-zur-enu, zur-am; vé-ojebe-nu pelilim. ואובינו פלילים: מבפן סדם גפנם 32 כי מנפן סדם גפנם , age mig-gepen sedom gapn-am, ומשרמת עמרה * * * u-mif-Jadmot yamorab ladmot-ama ענכמו ענבי רוש vinbe-mo vinbe rol, áscelot merorot la-mo. אשכלת מררת למו: מנינם יינם יינם יינם חבר חנינם יינם המת תנינם יינם ve-rof petanim aczar. וראש פתנים אכזר: ימרי ממדי 34 ha-lo bu camus yimm-ad-i? hatum be-ozerot-ai? חתום באצרתי: ושלם ושלם זל נקם ושלם 35 l-i nakam ve-Jillem; le-yet tamut ragl-am: לעת תמוט רגלם כי קרוב יום אידם ci karob jom Ed-am, וחש* עתרת למו: vé-basu yatidot la-ma.

qui subversione agrorum suorum olim perierunt, propter peccata sua comparantur. Patricius.

0;

5

un-

oto,

cia-

ero lis, uia 34 reconditum] Vid. Job. x. 13. xiv. 17. Connectio est, Ne tamen hostes Hebræorum existiment propterea, se nullam sevitiæ suæ erga victos Hebræos mihi luituros pænam, sciant mihi notissima esse sua scelera, nec oblivioni a me mandari putent, eo quod illico ea non puniam. Cler. ib. in tempore] vet tempus idone-

ad supplicium. Sic Job. xxiv. 1. madduy mifladdai lo nizpenu yittim? Vid. & Efecb. xiii. 22. xxx. 3. Ecclef. ix. 11, 12. Efecb. xxii. 3.

36 manus] Cum videbit vires illis ademtas viribus frequens. Verbum azal adhibetur Job. xiv. 11. ubi fermo de aqua quæ effluit, nec redit. Cler. Capp.

ib. nullum] epes yazur we-yazub. superesse quenquam ex strage, qui vel captus vel relictus fit.

37 Et dicet] Quifpiam nimirum, qui videbit hoftes Judæorum, conversa rerum humanarum vice, cum rebus adversis conflictari. Clericus.

V. 18.

40 levabo] Jurandi formulam esse consentiunt Interpretes, sed minus recte referunt ad enim Abrahamo juranti convenit, aliud Deo. Nempe particula el hic idem valet ac val. Cœlum est Thronus Dei If. lxvi. 1. Manus autem fuper thronum in fo-

lennibus Dei Juramentis, Exod. xvii. 16. ci jad yal ces jah, milbamah l-ihwob ba-yamalek mid-dor dor. Namque manus super thronum Domini (vel manum super Throrum Dominus) hoc est, sanctissime juravit, quod bellum Domini erit contra Amalek a generati-

um pœnæ, maturitas 36 Quia judicabit Dominus populum suum. Et super servos suos poenitebit eum: Quum videbit quod abierit manus ejus, Et nullum effe conclusum & relictum.

37 Et dicet, Ubi dii eorum? Petra, in qua speraverunt?

effe. jad pro robore vel 38 Qui adipem Sacrificiorum corum comederunt,

Biberunt vinum libaminis corum. Surgant, & auxilientur vobis; Sit fuper vos abfconfio.

Neminem 39 Videte nunc, quod ego Ipfe, Et non Dii mecum: Ego mori facio & vivere facio, Percutio & ego fano, Et non de manu mea eruens.

> 40 Nam levabo ad cœlos manum meam; Et dicam, vivens ego in seculum;

39 percutio] Vid. Job. 41 Næ acuam fulgur gladii mei, Et apprehendet judicium manus mea: Reddam ultionem hostibus meis Et his qui oderunt me retribuam.

Gen. xxix. 22. Aliud 42 Inebriabo sagittas meas ex sanguine, Et gladius meus comedet carnem, De fanguine occifi, & captivitatis, A Capite ultionum inimici.

> one in generationem. Reddas itaque, Pono manum meam super cœlos.

41 Næ] im hic affirmantis est, ut Job. ix. 23. & alibi.

42 ultionum] Quid fit Caput ultionum inimici nescio, nisi forte per illud intelligere possis hostium

Personate

pri

cta

Cles

te v

rum

lo re

ci.

nem

hifpi

ירין יהוה עמר 36 ci jadin jabwob vamm-o, ve-yal yabd-av jitnebam: ועל־עכריו יתנחם ci jirreb ci azelat jad. כי יראה כי־אזלת יד ve-epes yazur ve-yazub. ואפם עצור ועוב: אלהימו אי אלהימו 37 vé-amar, e elobe-mo? vé-zur aser basaju b-o? וצור אשר חסיו כו: זאכלו יאכלו זבחימו יאכלו זבחימו יאכלו 38 teleb zibte-mo jocelu,] jistu jen nesic-am: ישתו יין נסיכם יקומו ויעזרכם jakumu, jayzeru-cem; jebí vale-cem sitrab. יהי עליכם סתרה: אני הוא עתה כי אני הוא 39 réu yattab, ci ani bu, ואין אלהים עמדי vé-en elobim yimmad-i; אני אמית ואחיה ani amit v-ahajjeh; מחצתי ואני ארפא mabazti v-ani erpa: ואין מידי מציל: ve-én mij-jad-i mazzil. ידי אל־שמים ידי 40 ci effa el Jamem jad-i, ואמרתי חי אנכי לעלם: v-ámarti, hai anoci le-yolam; יברק חרבי ברק חרבי ar fannoti berak barb-i, vé-totez be-mi/pat jad-i: ותאחז במשפט ידי ajib nakam le-zar-ai, אשיב נקם לצרי ve-li-msann-ai afallem. ולמשנאי אשלם: ve-barb-i tocel basar; וחרבי תאכל בשר mid-dam balal ve-fibjah, מדכם חלל ושביה mé-rof paryot ojeb. מראש פרעות אויב:

principes viros, in quos Dei vindicta potiffimum caderet. Putat Cl. Clericus aliquid reticeri, sc. a Capite vel Principe hostium usque ad eorum insimum. Malim cum Cappello reddere, De capite capillato inimici. péray enim est coma. Notat nempe hostes ferocissimos, horridos, hispidos, ipso vultu & crine pro-

er

ſt,

11-

te

m

ite

misso immanes. Adfine est illud Pfal. lxviii. 21:

ac elohim jimbaz roj ojeb av, kodkod seyar mithallec b-asam-av.

Certe Deus confringet caput inimicorum ejus, Verticem capillatum ambulantis in delictis suis. Annotationes ad 43 Personate, Gentes, cum populo ejus;

g le-mispar) Emendatio, quam proponit vir doctiffimus, hæc eft,

jazzeb gebulot yammim le-mispar; u-bene jifrael, lo halak nahlah la-hem, ci helek jabooh yamm-o, &c.

Constituit terminos populorum In numerum; sed filii Israel, Non divisit bæreditatem illis, Namque Domini portio populus ejus, &c.

"Sententia (inquit) certe aliquid
"ejusmodi inseri postulat, quo non
"modo insignis hujus loci obscuri"tas tollitur, sed omnia nexu fa"cili & claro optime cohærent."
Atqui, mea quidem sententia, nulla omnino interpolatione opus est.
Recte, ni fallor, se habet recepta lectio, quamvis verus hujus loci sensus Interpretes, quos vidi, omnes hucusque sugerit. Locus sic reddendus mihi videtur,

Cum constitueret terminos populo-

In numerum, vel Numerus (Lamed enim emphatice præponi folet) erant, filii Ifraelis: i.e. Pauci quidem erant Ifraelitæ præ cæteris na-

Quia sanguinem servorum suorum vindica-Et vindictam reddet in hostes eorum, [bit; Et propitius erit terræ populi sui.

> tionibus, sed Dei peculium, &c. Hunc usum vocabuli mispar uno alteroque exemplo confirmabo. Job. xvi. 22. ci fenot mispar jetarju, Nam anni numeri (i. e. numerabiles, perpauci) venient, & viam non remeandam ambulabo. If. x. 19. u-Jear yez mispar jihju, we-nayar jietab-em, Et residuum lignum fylvæ ejus numerus erunt (Vulg. pro paucitate numerabiles) ut puer ea fcribat. Et, quod ad rem maxime facit, Pf. cv. 11, 12. le-ca etten et erez cenayan hebel nahlat-ecem, bijhot-am mett mispar, Tibi dabo terram Canaan funiculum hæreditatis vestræ, quum essent ipsi Viri Numeri, i. e. pauci. Si hæc interpretatio Lectori arrideat, eam metro me præcipue debere sciat, quod post gebulot yammim distinguendum monuit, novamque sententiam cum versiculo incipere.

14 ve-bistab] In Heb. deest Copula, quæ tam ad sensum quam ad versum prorsus necessaria. Suspicatur Episc. Cicest. verborum Synchysin hic accidisse, & ciljot in locum

VOCUM

ti

d

in

al

be

Jan

teleb sübstitui oportere; addit quoque post vim teleb tittah verbum acalta, cui respondet tisteh in vers. seq. Sed si copulam reposueris, nulla alia mutatione opus est. Dicitur enim teleb tittah, Ps. lxxxi. 17. teleb ciljot, Es. xxxiv. 6. Quod autem sequitur, ve-dam venabo tisteh Genus est loquendi singulare, quum ino verbo posito simile subauditur, ut in illo Theocriti Herc.

0

ie

et

r-

tis

u-

re-

tro

oft

no-

um

Co-

iam

Suf-

syn-

cum

UM

Bi Gewind, remair te no aipal 3Sic etiam Job. iv. 10. Rugitus leonis & wox ferocis leonis & dentes leunculorum revulsi sunt. Talia passim apud Græcos Latinosque observare est. Sed & omnia, quæ ultimum hujus periodi versum præcedunt, ad waj-jocal in Per. 13. non incommode referri possunt.

20] In Hebr. emun, manifesto, opinor, mendo, emun enim nusquam alias occurrit, neque patitur metrum, emunab vero hoc ipso hymno adhibetur. Hare.

32] Ex constructione pariter ac metro manifestum in Hebr. excidisse Jadnot am. Hare. 23 osepah] Sic Græci omożew, legerunt nimirum vel osepah cum he paragog. ab asap, vel osipah a jasap, congregare. Masoret. aspeh, quod est Consumam.

34 ħaʃu] Ita reponit pro ħaʃ Episc. Cicest. & metro & Syntaxi postulante.

43 admat-o yamm-o] Idem vir doctissimus ultimam vocem yamm-o irrepfisse forte putat ex primo periodi hujus versu; constructio (inquit) certe respuit, nec poscit metrum. Attamen non desunt hujusmodi conftructionis exempla. Nomen in regimine positum eleganter quandoque adfixum admittit. Namque ut recte dicitur, zur poyl-o, petra, opus ejus, pro opus petræ; ita quoque, inverso ordine, poyl-o zur. Eandem formam habes, Prov. xiv. 13. abarit ah simbah bugah. Novissimum ejus, lætitia, mæror, pro Novissimum lætitiæ. Agnoscunt quoque Græci yamm-o, recteque vertunt τω γω το λαθαύτο. Proinde nihil muto.

ABBREVIATIONUM EXPLICATIO*.

- 1	Verbum regulare Lamed He	
n . j .		vel Nomen inde derivatum
2 22	Nomen Heemanticum auctum	Initio tantum. Fine tantum. Initio & Fine.

FIGURARUM NUMERALIUM

Priores	Posteriores	
ı - Præteritum	-1 Conjugatio Kal	
2— Imperativus	-2 Niphal	
3— Futurum	-3 Pihel	
4- Infinitivus	-4 Puhal	
5- Participium Præf.	-5 Hiphil	
6- Participium Perf.	-6 Hophal	
	-7 Hitpahel	
ap. Per Apocopen	26 JY 66	
aph. Per Aphæresin		
gu. Mutatio vocalis p	propter gutturalem,	
incr. Mutatio vocalis, &	c. propter incrementum	
par. Paragogicum ab		
pauf. Mutatio vocalis & accentus propter pausam		
rad. Radix, vel Nomen Radicale		
	ii Nauicaic	
reg. In Regimine.		
	XEMPLA.	

osip 35 j = Futurum Hiphil verbi jasap. iwvaled 32 j = Futurum Niphal verbi jalad. roim 51 h. Participium præsens verbi raah. teholel 33 v = Futurum Pihel verbi bul. bag v = Nomen impersectum nudum, a verbo bug. moyed aj = Nomen impersectum, auctum initio, a verbo jayad. mezimmah aw g = Nomen impersectum, auctum initio & sine, a verbo zamam. borah gu 14 = Præt. Puhal pro hurrah. jezorebu gu 34 = Fut. Puhal, pro jezurrebu, propter literam r.

^{*}Vide Methodum nostram Hebraice discendi, diligentius recognitam, & ad usum Scholarum accommodatam; cui subjicitur Historia Josephi Patriarcha, literis tam Romanis quam Hebraicis exarata. Prodiit Londini A.D. MDCCXXXIX. Impensis J. Stagg, Bibliopolae in Aula Westmonasteriensis.

VOCUM ANOMALARUM

INDEX ANALYTICUS.

In Gratiam TIRONUM.

aammez 33 ab h. reg. abi abinab 35 v. par. abligab 35 r.par. aven r. atavveb 33h. par. abdelah 3 1 r. par. att- pro atteb 35 nh. ał g.

ajahel 33 gu. ajj- pro ajjebr. acabed 33 gu.

accir 35 n. allai rad. jalal amif 35 v.

ant-, anteb 35 h. aniyah 35 v. par. asapperab 33 r.

par. asibab 35 v. par.

par. ap, app- r. anap. or r. ajub 3 I v.

ajib 35 v. Ed r.

eddom 32 g.

edevah 31 j. par. Emah w rad. ajam ucal 31j+

elec 31j. eyneh, eyn-31h.

evend-eynod 3 Igu. ekkob 31 n.

etan w rad. ajat Epoh, rad. poh

ejeb 31 j. essa 31 n.

etbonen 37 v.

ethannan 37 g. eze 31 j.

ibb- eb. g. ivvaled 32 j.

igay 31 j.

inak 31 j.

immaletab 32 par. bilti, rad. bal

avazzebah 33 r. ist- eset, rad. if

on r.

ocal 31r+

ocit 35 j. omnam w.

osip 35 1.

oreb 35 j.h.

ubal 36 j.

ba IIV. baddim pl. g.

ballehot per metathefin probeha-

lot

bar g.

banot pl. bat. rad.

banab

beci h.

bezah pl. bezim w.

berecu 13 gu. bily- belay 41

binab

asir 35 v.

chæ, 1. D.

Ni-

bolel

um,

erbo

34=

of ad

316 VOCUM ANOMALARUM

binab ω v.
bizzab ω g.
bou 21 v.
bocim 51 h.
bonim 51 h.
bor g.
boju 11 v +
bojet ω v.

gáb g.
gál g.
gár 21 n.
gaon wh,
gêz g.
ginnab wg.
gúru 21 v.

dág h. vel v.
dállu 11 g.
dáy 21 j.
déy j.
deyot pl. j.
deyú 21 j.
dômmu 21 g.

b
babbet 25 n,
babu 21 j.
baggid 45 n.
baziccóti 15 g.
bamon ωh.
banipóti 15 v.
bapez 25 v.

bajammu 25 g.
bajimmoti 15 g.
be'bid 15 r.
bebin 15 v.
becin 15 v.
bel'- pro bel'ab
15 h.rad. laab.

bemar 15 g.
besir 15 v.
bezik 15 v.
berac 15 g. gu.
bibbit 15 n.
biggid 15 n.
biccir 15 n.
biccu 15 n.h.
bill- pro babillpro babel incr.

hippábti 15 n.
hizzig 15 n.
hizzig 15 n.
hikkip 15 n. vel.j.
hiffab 15 n. h.
hitvorárti 17 v.
hoil 15 j.
hopávta 15 j.
hofiam 16 r.
hofiv 15 j.
hocab 45 j.
hocib 15 j.
holid 15 j.

borab 16 gu.

boreb 25 j.

bontal 16 r.

bozéta 15 j.

bummecu pro bumáccu 16 g.

zac g. zâru v. zimmot pl. g.

tai h.
tajjim pl. h.
tag v.
tavvot 43 h.
tazab, tazu, &c.
11 h.
tannóti 11 g.
tap g.
tat g.

bat g.

bezjon w h.

bemab w j.

bêz g. bizz
billu 13 h.

bolel 13 v.

bônnu 21 g.

bom, bumm-41 g.

bubbeu 14 r.

bubbelab 14 r.

j

10

ja

ja

ja

ja ja

ja ja

ja.

jas

jas

ja

ja

jair 35 v.
jaazr- pro jezor
31 r. gu.
jabbit 35 n.
jabou 31 v.
jagged 35 n.

jaggiy

jaggiv 35 n. javarcu pro jav- jezoreb 34 gu. jagit 35 v. recu 31 gu. jezorebu 34 gu. jebalek 32 gu. javir 35 v. jagoz 31 g. javlu 35 h. jagórti 11+ jehazebun 32 gu. japiz 35 v. jadin 35 v. par. jappil 35 n. jebar pro jibreb jabel 35 g. 31 h. jabapcu pro jab- jazzil 35 jehasec 32 r. gu. jakizu 35 v. pecu 31 gu. jabil 35 v. jakot 31 v. jeháttu 32 g. gu. jabnu 31 h. jar'eb, jar' 31h. jebunn- 31 g. pro jábar 35 h. pro jaray vel jaroy jaton jabreb jetzu 31 h. 31 g. jejetib pro jatib vel jotib 35 j. jaruz 31 v. jazôkku 31 g. jaffeb 35 n.h. jatt pro jatieh 35 vel v. n.h. jajit 35 v. jajommu 31 g. jeconen 33 v. jattu 35 n. h. jatuf 31 v. jecasseb 33 h. jafor 3 1 v. jajobu 31 g. gu. jelac 31 j. jac pro jacceb 35 jemassu pro jemojasim 35 v. n.h. jeju 33 g. jeniddu 33 h. jafif 35 v. jaccir 35 n. jatter 35 n. jatveb 35 h. jacin 35 v. jesubbabu 34 g. jalin 35 v. jetaju pro jetu jamit 35 v. pauf. 31 gu. h. rad. jesubbu- 31g.incr. jamot pl. jom + janteh 35 h. pro jasôbbu je'taj-êni proje't- jevaneb 32 gu. janúdu 31 v. êni 31 h. rad. jevoru 32 v. gu. jassay 35 n. gu. jeyann-33 h.apoc. atab. jaser 35 v. jeacel 32 gu. jepaz pez 33v. rad. jasec 35 g. jeballu 33 h. jassigu 35 n. puz jasôllu 31 g. jebullay 34 r. jeparper 33 v. rad. jayneb, jáyan, jegovaju 34 gu. pur jezav- pro jezavjayn, 31 h. jeday 31 j. jayseb, jávas, javs jehi projihjeh 31h. veb 33 h. jebolel 33 g. jeze 31 j. 31 h.

or

318 VOCUM ANOMALARUM

tabaveb 37 rad. dacceu 37 r. jekav pro jekavveb 31 h. apoc. dicce Tahah jeki- pro jaki jivvaledu 32 j. jisu projisseu 31n. jivvayadu 32 j. jitten 31n+ jekimun 35 v. par. jittez- pro jittoz gu. jeropápu 34 v. jizzelu 31 n. 31 n. pauf. rad. rup jihelu 13 gu. jityorar 37 v. jerav pro jirraveh jihad pro jihdeh jitbonan 37 v. 31 h. jittecu 31 n. 32 h. gu. jibju 31 h. jityu 31 h. jerazzu 33 h. jereu- pro jareu jicel projicleh 31 jittor 31 n. joel vel joil 35 j. incr. rad. jare h. ap. jobad 31 + rad. jejib- pro jajib 35 jichu 31 h. abad jimmal 32g.vel v. v. inc. jodiv 35 j. jesibun 35 v. par. jimmot 32 v. jobez 31 + rad. jimmol 32 v. vel jesubun pro jasu-31 n. ahaz bu 31 v. incr. jinak 31 j.
jippol 31 n. jocito 35 j. jesoragu 34 gu. jomar 31 + rad. paul. jibcajun pro jibcu jipt pro jipteb 31 amar 31 h. par. h. ap. josd- pro jesod 41 jibaf 31 j. jikkat 31 + pro incr. josip 35 j. jilkab jibn pro jibneb 3 1 jovil 35 j. jikkebu 31 n. h. ap. jovid 35 j. jibbol 31 n. jirb pro jirbeh jozi' 35 j. jorif 35 j. 31 h ap. jiggav 31 n. jiggaf 31 n. jir' pro jir'eb 31 joru 55 j. h. jiggab 31 n. h. ap. jigel pro jigleb 31 jirt projirteb 31h. jojav 35 j. gu. h. ap. jiryu 31 h. jubal 36 j. jiddep- pro jiddop jislaju pro jislu juddad 36 n. 31 h. jucal 31 + rad. 31 n. incr. jacol jiddemu pro jid- jisnu 31 h. dammu 32 g. jistabu pro jit- juccat 36 n. julad 36 j. jiddacceu pro jit- Jabbeb vel jifjuzak

17

m

m

m

m

mi

mi

mo

jukkab 36 + rad. mar g. lakab juzak 36 j. juttan 36 n.

calu 11 h. cap g. du. cappáim mezarrot 53 h. f. cesut wh. cippab wg. cidor r. ciljot pl. h. conen 23 V.

lâyu i i v. leb libb- g. lebad r. badad lebilti rad. bal lédet, lidtr 41 j. lehajim pl. lehi h. lécet 41 j.

d.

I

ad.

zak

magen a g. madduy, r. jaday mattarah awn. manos a V. mas 51 g. massab aw n. massay an. mappat an. mazzil 55 n. mazud a v. makom a V.

mar'- mar'ebah. mokefaj. massa a n. massig 55 n. meatez 53 gu. meanah 13 gu. megurim pl. av.

meliz 55 v. memaddim pl. ag. mesir 55 v. meyonot pl. av. mepir 55 v. mezudah aw v. mezulah aw v. merevim pl. a v. meri h. merarah w. mesib 55 v. mesanne 53 metim h. vel v.

metaccim 53 h.

middad 13 pro midded millim pl. g. minnu 13 h. minleh a. mirmah a. misneb a. mitholel 57 v. mocit 55 j. molic 55 j. mosar aj.

moved a j. moraj a j. moreh 55 j. musar a 1. muzak 56 j.

mezimmot awg.pl. nabo 31 v. nahat w j. nábti 11 v. natam- pro nattem 43 gu. nacon 52 v. nâyu II v. navabd- pro naybod 31 gu. nasummu 12 g. neday, nedeyah 31 j. par. mefugah awv velg. nevelmah pro nevlemah 12 gu. niglu 12 h. nid v. niddap 52 n. nissay 52 n.

> nitminu 12 h. nizmâtu 12 paus. noaf 52 j. nocat 52 j. nora 52 j. novil 35 j. пиррав 14.

nitteku 12 n.

nin r.

344		THE PARTY OF THE P
Company of the American	pup 41 v.	ret rad.
5 Laborat	destron trans	rey h.
sad r,	P	rezot 41 h.
sar 51	paj v.	remijab w.
succab wg.	pinnah w g.	rib pro barib 45 v.
	peh r. reg. pi	ribóta pro bari-
y	pid r.	bota 15 v. aph.
rab g.	and the second second	rimmab wg.
vabi g.	Total and the Commission	rinnah wg.
vabot r.	zar, zarab v.	r'ot 41 h.
yavon wh.	zavv'ar r. zur	roeh, roim, 51 h.
valot 41 h.	zapu 11h. vel 61.	
yanot 41 h.	zéet, zét 41 j.	rómmuprorammu
vapyappáim r.yup	zezaim pl. j.	11 g.
vapatab rad. vup	zel, zill- g.	ron 41 g.
vazat j w.	zalmavet r. zalal	
varim pl. + vir	zivvita 13 h.	ruu 14 h. rad.
vaf-, vafab, va-	processing the second second second	raab
sita, vasu 11h.	k	r
vafat-provasetab	kat pro lekat 21+	Ja'nan w.
11 h. f.	kábat 41 r. lakab	
vasot 41 h.	Trong and a second	jaddai g. ω.
yaf g.	T	Jalev h.
vastut w.	rajim pl. + roj	
yed v.		Jalbabet, rad. la-
yedah wj.	rabbu 11 g.	bab
	raab, raatab,	
21 par.	ratti, rau 11h.	
		Jezapatt- pro Ja-
HE 경기를 통해 보고 있습니다. 그는 사람들이 되었다. 사람이 없는 것이 없는 것이 없는 것이 없는 것이 없는 것이 없다.	ray v.	zepah 11 r. inc.
polatab rad vivvel		Jecvi h.
yoni h.	rapot 51 h.	jen, jinn- g.
		Jenah wj.
	refit w rad. roj	
	redet 41 j.	
53 V.		Tirjah

Jod g. jot v. foreru 13 v. Joteb, Jotim 51 h. talin 35 v. Juppu 14h. tamit 35 v. sau 21 n. Sab v. sam, sámta 11v. tam g. Sácta II v. Sar v. seb v. Séet 41 n. sepataim, sipte du. sapab si n. sim pro basim 45 V. simu pro hasimu 25 V. st pro hast 25 V. fibab wv.

tabin 35 v. tabo 31 v. tabel 35 g. tav rad. tivvab

25 V.

nc.

rjah

jirjab wh. tatnunim a pl. g. tetolel 33 v. jit pro bajit 45 v. tábaj quafi a ba- tezur- 31 v. inc. jab 31 v. vel h. tacin 35 v. taclit aw h. tanteb 35 h. tayn pro tayneb teze 31 j. 31 h. gu. tavas pro tayseh 31 h. gu. tayúpah 31 v. par. taper 35 v. tappilu 35 n. tarpeh 35 h. tarim 35 v. tattem 35 g. tafebnah 35 v. tafit 35 v. tasim 35 v. simab pro basim tassig 35 n. par. & aphær. tattic 35 n. teboju 31 v. + teday 31 j. ta'vab ar. ivvab teduj- 31 v. inc.

tedavun 31 j. par. teharg- pro tabrog 31 gu. tehapec 32 gu. tikkob 31 n. tehabe 32 gu.

técab pro ticheb 31 h. ap. rad. cabab. teled 31 j. téle pro til'eb 31 h. ap. r. laab. tevid-35 v. inc. teman a]. tépen pro tipneb 31 h. ap. terêdnah 31 j. temogeg 33 v. terb pro tirbeb 31 h. ap. terib 35 v. inc. terom- 31 v. inc. tesuot a pl.r. saab tesur- 31 v. inc. tesimun pro tasimu 35 v. par. tesocec 33 v. tivvaled 32 j. titteh 31 n. tiitop 31 n. ticlenah 31 h. ticru 31 h. tipdu 31 h. tikkab 31 + r. lakab ! tikvah ah.

tira

22 VOCUM ANOMALARUM, &c.

tira 31 j. tir' pro tir'eb 31 h. ap. tirpenah 31 h. tiffak 31 n. tistappec pro tit-Jappec 37 r. tiffa 31 n. tithannan 37 g.

titten 31n+ togejun pro togu acal tocabat awj. tosip 35 j. tozi 35 j.
torif 35 j.

toreb 35 j. h. tor- 35 j. h. tohu rad. tahah 35 j. h. par. tohu rad. tahah to'cel 31 + rad. tucal 31 + r. jatummab wg. tusijah aw j. rad, jej

FINIS.

26 JY 66

72 L B. Wallroll

AL AL THE

ERRATA.

BOY OCUMBARION STATES

a reenab at h

In Generali Libri Œconomia,

P. v. l. 3. XXVIII XXVII ib. l. 32. XXII XXXII

In Textu Hebrao

רעתך דעתך דעתך איו. זין במרומים במרומים במרומים צוו. גווו. צוווו צוווו במרורים אווווים צווווים במרומים במרומי

In Versione Latina.

XXX. 1. partes patres

In Notis.

lege pro P. 13. 1. 4. curvari curvare 53. l. 8. 68. l. 18. eum se Se oppositum appositum 75. 1. 10. Scripturis Scriptoris prorexerunt provexerunt 103. 1. 6. formidolosa formidolosam 76. 1. 22.

In Annot.

28. 1. 4. videri videre 72. 1. 8. efferet efferret

In Textu Hebræo-Romano.

Cap. i. 10. dele misxi. 10. dele wexi. 4. likb-ii likb-i xvi. 19. merorim meromim xvii. 2. ys-ni ysn-i

Books writ by the Rev. Dr. Grey, and fold by J. Stagg in Westminster-Hall.

I. A New and eafy Method of Learning Hebrew without Points: To which is annexed, by Way of Praxis, the Book of Proverbs divided according to the Metre; with the Masoretical Reading in Roman Letters, the Interlinear Version of Santes Pagninus, &c. A Grammatical Analysis, and short Notes Critical and Explanatory. The whole design'd for the more speedy and perfect Attainment of the Hebrew Tongue.

II. Tabula exhibens Paradigmata Verborum Hebraicorum regularium & irregularium, per omnes Conjugationes, Modos, Tempora, & Perfonas, plenius & accuratius

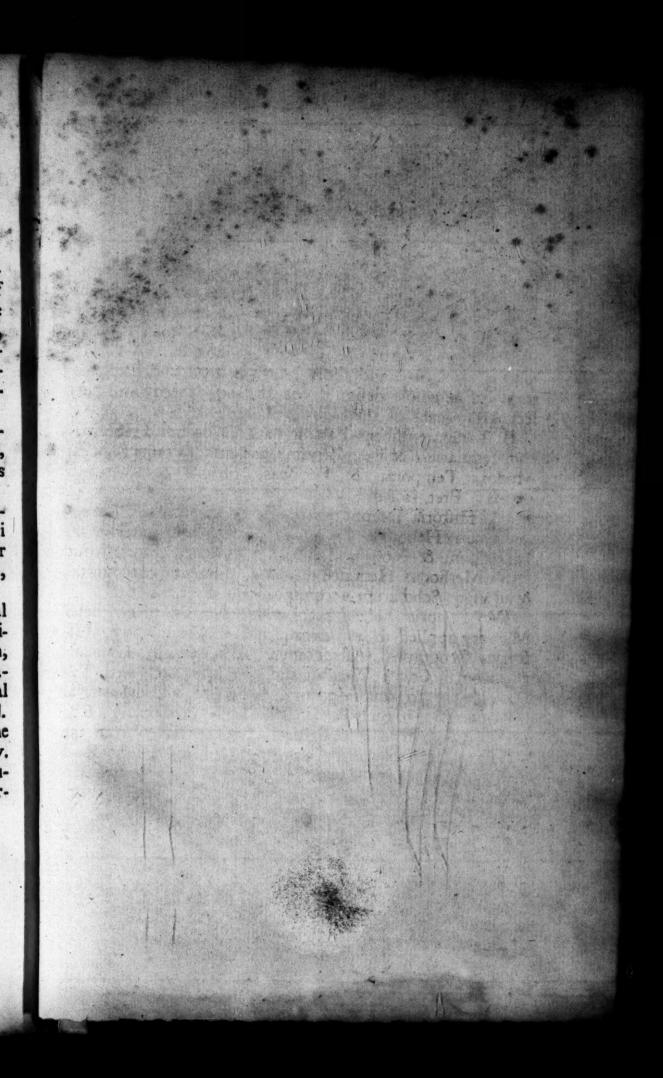
excusa. Pret. 18 6d.

III. Historia Josephi Patriarchæ, Literis tam Romanis quam Hebraicis excusa, cum Versione interlineari S. Pagnini & Vocum Indice Analytico. Præmittitur Nova Methodus Hebraice discendi, diligentius recognita, & ad usum Scholarum accommodata. Pret. 3 s. 6 d.

IV. Memoria Technica, or a New Method of Artificial Memory applied to and exemplified in Chronology, History, Geography, Astronomy; Also Jewish, Grecian, and Roman Coins, Weights and Measures, &c. with Tables proper to the respective Sciences; and Memorial Lines adapted to each Table. The Third Edition. 3s. 6d.

V. A System of Ecclesiastical Law, extracted from the Codex Juris Ecclesiastici Anglicani, of the Right Rev. the Lord Bishop of London; for the Use of young Students in the Universities, who are design'd for Holy Orders. The Third Edition. Price 6s. 26 JY 66

Bloke with finder the the their while of the same of the affine plant to be May and early "delines of Thomas of The The land williams for a linear it management Public, the foot of Projects Spices transplated Money with the Makersical Reading in Regular 134 Merliner Welan in Same Regulating Sec. 1 matical Analysis, excluding a con- Engiged and Exthe The wood total of the energian thereby and W. Tubola existence Paradigrams Verborers Eleber nons regularison de irrepedarium, perspectirs Cantingation Market, Tresponse to Fertimes, plenter in agrees, capally of the is but MILL Williams Across Considerate to the Santa Santa The second secon al water of the alleger that the manufacture . Francis Now Methodas Engancies defendi, chiggmans recogn Start where become in a considerable. The again AND Desire Technic of New Medical of Arth Merchany in the seed such as the configuration. Roty, Geography, Albandony, Alfa James, Gree and Roman Loins, Weather and Meadiness dec. with this proper as the missione Servicion and filting Thinks assigned to each Thinks. The Thinks I define you V. A. S. Gum of Decree of the Law, man Dec. Color such Friedrick Aristone, of the Radio the Lord Babon of Languer, for the Life of tempte delta in the University who are defined has given date The Third Million of Petra by Mills